Jobbahási Nemeth

László

rajztanári

belépés a Rajztaná-

rok Egyesületébe

Rajzoktatás

1939.57.l-

III.

y u g t a

ngő és negyven fillérről, mely össze-
tal rendezett előadássorozat február
teleképpen az Uránia szinház igazgatósága
a befizetett.

URÁNIA
MAGYAR TUDOMÁNYOS SZÍNHÁZ
BUDAPEST

Jobbahárai vk templom

Épült 1869.

ivod

Emlékk Falka

93. l.

	phasis		lősz
Riss-Würm interglacialis szakasz	Erdei phasis	Brescia	Flurlin mész Weziko szene
Riss-jégkorszak		Az északi Nyugotsek régi morénái	
Mindel-Riss interglacialis szakasz	Steppe-phasis		Idősb
	Erdei phasis		
Mindel-jégkorszak		Az északi Alpok k régi morénái	
Günz-Mindel interglacialis szakasz			
Günz-jégkorszak			

Jobst

Mönnüves

l.

Häzi. Sopron tört.

II. r. 5. k.

1498. 85. l.

1504. 141. l

1505. 173. l.

Jobst
Kőfarajó

l.

Házi. Sopron tört
II. r. 5 k.
1498. 77, 82. l.

— alapr. 33, 71*
— apszis 168
— állatalakos pillérfejezetek 13, 32, 70, 137, CXXVII—CXXXII
— gyámkő (Csákváron) 138 CXXVII 4
— oszlopfők (Tatán) 137 CXXVII 1–3
— bimbós fejezet 140
— sárkányos pillérfejezet (Csákvár) 147, 148, 189, CXXXVIII 1
— oroszlános pillérfejezetek 146, CXXXI 1–2 (Tata), CXXXII 1–4 (Csákvár), CXXXVIII 1
— szobrászműhely 192
VESZPRÉM
— római város 14
— vár 75, 124
— egyk. székesegyház 25, 238, 247
— — tornyok 39
— — párkánytöredékek 12, 136, XCVIII 2, XCIX 1–3
— — oszlopfő 12, 25, 46, 136, XCVIII 1
— — kincseinek leltára 231, 244, 251
— Gizella-kápolna, freskók 223–225, 229, CCXLV—CCXLVI

pillérfejezetek (Tata) CXXIX 1–2

oszlopfő (Csákvár) CXXVIII

gyámkő (Csákvár) CXXX

033

belső CCXLVI. 3

freskók

CCXLV–CCXLVI. 1–2

Jobst

kanuwes

1 Hazi Sopron tört

II. r. 6. k.

1507. 286. l.

Jöben Lőrinc

festő (?)

1742. festette (vagy festtette?) a dési ferencrendi templom szent Ferenc oltárának képét. Szent Lőrinc képét u. o. az oltárfestő adományozta.

Kádár Sol Dob

III. k. 186, 187. l.

⊗ nem derül ki világosan a szövegből

Entergom
Buzárovics Guntáv
1900

Jobst
falképfestő

l.
Egyházm. Lap
I. 1880. 342. l

Mindezek fölött pedig ott terjeng az [illegible] mely azt igazolja, hogy ez a vidék a kőkor ismeretlen törzseitől kezdve, a római imperium, népvándorlás s a magyar foglalás egymást váltó nagyszerű korszakain át, mindenkor vágyva-vágyott, gondosan őrzött, büszkeséggel birtokolt területe volt a Kárpátok koszorúján belül élt nemzeteknek.

Könyvünk a hazai Csonkaföldnek ezt az értékes, szép darabját kívánja az olvasóval megismertetni. Célja: lépésről-lépésre, — szinte kézen fogva — vezetni a vándort s a bejárandó vidékekkel kapcsolatban fölhasználni mindent, ami alkalmas vonatkozó régi, elmosódott ismereteit fölfrissíteni, illetőleg azokat ezernyi-ezer új benyomással, mélyebb gyökerű megfigyeltetéssel, adatok közlésével gazdagítani.

De célja a sokszor tudatalatti ősösztönt: a természetszeretetet, ezt az értékes lelki adottságot, fölkelteni, megerősíteni az érdekességeket szerető, tanulni, látni, gyönyörködni, a multakon elmélyedni, a jövőbe pillantást vetni óhajtó ember lelkében.

Megláttatni és megéreztetni a Szépet, mely ott van a mezők végtelenségében, erdők magányában, hegyek, völgyek, kimagasló ormok, szédítő szakadékok vadságában. Ott a porszemben, az egeket ostromló sziklabércben, fényben-árnyban, kicsiny bogárban, pusztító viharban egyaránt.

Jobst

Jestö

l.

Házi: Sopronkört

II. r. 4. k.

1488. 394, 396. l.

1489. 409. l.

IX.

Ráday-utca
Kálvin-tér

Jobst

pesto

l. Häri. Sopron tork.

II. r. 5. k.

1469. 11. 1.

— Zsigmond király sírja 48
— Mária királyné sírja 48
— hegyfoki premontrei prépostság 63
—on előkerült kereszt (Nemz. Múz.) 199, CCXXI 3
—on előkerült márvány padozatlemez 75. jegyz.
NÁPOLY Castel Nuovo 95
— S. Antonio Abate-templom 95
NÉMETÚJVÁR *(Güssing, elszak. Vas. m.)* vár 126
— ferencesek kódexe 235
NEPI l. Castel Sant'Elia
NEW-YORK Metropolitan Museum, aquamanile 198
NITRA l. Nyitra
NONA *(Ol.)* S. Niccalò-templom 27
NONANTOLA *(Ol.)* S. Silvestro-templ., dombormű 170
NORMANDIA 28, 90, 99, 113, 132, 146, 149, 152, 153, 162, 167
NOVA-CLARAVALLIS l. Zirc

Jobst Jesto

(Jobst Maler)

1488, 1489.

Házi. II. r. 4. k. 399. l.

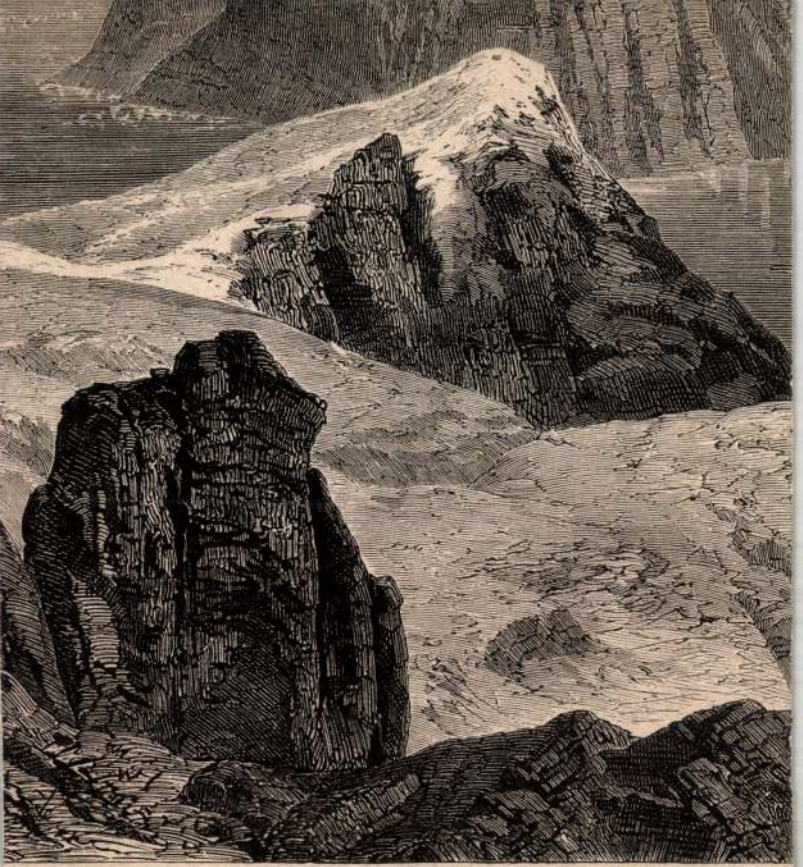

Josefs-Fjord.

erlieutenants Julius Payer.

II

Szalay József báró VIII. 176.

Jobst

Münchner 1915. 182

Jobst

festó

Pozsony. 1476. ban. Jobst maler zu Prespurg mit tann nerepel Kraus Péter véprendeletében.

Ortvay T. Pozsony város története. Pozsony. 1895. II. K. I r. 354 l

3.

4.

Jobst

festo

1476

l. Hoffmann Pozsony 44.l

Hoffmann Südost

Jobst Ferenc és Károly

festő

A pozsonyi székesegyház 1863–78. évi restaurálásánál fentiek végezték a szakmájukba való munkák egy részét.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái és terei. Pozsony, 1905.

480-l.

VIII/29 Heyr 14/11

BUDAPEST
938 AUG 28
741

BUDAPEST
938 AUG 28
741

BUDAPEST
938 AUG 28
741

Jobst

becsiferstö

röd

Reform. 1873. 288 sz

(Adatok a magyar nüvesset történetéhez)

és 294. sz.

laid

Magyar Állam

1873. 289 sz

Jobst

festi

l.

Egyházm. tap

I 341. l.

Jobst Károly

bécsi festő

a pozsonyi koronázó templom

szentélyének dekora-

lásd tív falképeit és

a főoltár festett

díszét készítette.

Ellenbogen (Könyöki) J

39. l. 41. l. 43 l.

MOB Könyvtár

der Osten ist es, der unseren Blick gefangennimmt. Auch der Südosten Europas machte durch den Zerfall der nachversailler Gebilde neue Kräfte frei. So vermochten Kroaten und Slowaken durch ein enges Zusammengehen mit dem Reich ihre jungen Staaten aufzubauen, während den bereits seit Jahrzehnten mit dem Deutschen Reich befreundeten und verbündeten Bulgaren nach der Niederwerfung Südslawiens und der Bereinigung der thrakischen Frage ein Akt geschichtlicher Gerechtigkeit widerfuhr. Mit diesen jungen Kräften des Südostens verknüpfen uns nicht nur politische und wirtschaftliche Beziehungen. Auch der Kulturaustausch wurde in den letzten Jahren immer stärker und inniger ausgestaltet. Es ist besonders erfreulich, daß gegenüber den zum Teil schon jahrhundertealten Ausstrahlungen der deutschen Kultur- und Geisteswelt in den Donauraum jetzt auch umgekehrt die Wege gefunden werden, die uns Deutschen die Bekanntschaft mit dem Leben und Schaffen seiner Völker vermitteln. Tagungen, Ausstellungen, zwischenvölkische Gesellschaften, Kulturwochen, Buchausstellungen und Gastspielreisen von Theatern und Künstlergruppen haben trotz der Kriegszeit dazu beigetragen, Brücken zu schlagen und neue wertvolle Kenntnisse zu ver-

Jobst

München

1915, 182

Sárközújlaki g. k. elemi iskolában

VI. 226

Jobst

festette az esztergomi
várban volt szent
István kápolnában
a figurális falképeket.
Ezeket 1937-ben Dex Fe-
rene várzonra fogja átvin-
ni s a képeket az eszter-
gomi minzeumban helye-
zik el –

Lepold Antal Közlé
se

1937. január 30.

rófüzet

ssal)

u Jolán

Jobst, Carl

bécsi festő, a lenti szintély dekoratív festőmunkáinak és feliratainak egy részes készítette (a dóm ban koronázott királyok nevdora), ~~[illegible]~~ és a föltár festett diszéjírod is ő készítette.

Ellenbogen J.: Zur Erinnerung an die ~~neu errich~~ feierliche Consecration des neu errichteten Hochaltars im restaurirten Sanctuarium des Krönungs-Domes in Pressburg.

Pressburg 1867. 39. l. 41. l. 43. l.

BUDAPEST
935 JUL 11 19

BUDAPEST
935-JUL 11.-E 11
4

Jobst Karl

Bécsi fessö

Lárd

BPo 144.1.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Jobst von der Gabor
ötvös Pozsony

Kőmagyötvi. 295. l.

1741	Nr. 1632	? „Jobst von der Gabor," M 1626, e. —1630.
	Nr. 1632	a) Serleg kuppája, két szatírfejes füllel. — *Kuppa eines Pokals, m. zwei satyrköpfigen Henkeln.* — Ca 1650. Mus. Nat. Hung.
		b) Serleg alsó része, nyelén levéldíszes korong, későbbi kelyhén hamisított évszám. — *Unterteil eines Pokals, am Schaft Scheibe m. Blätterschmuck, an der erneuten Kuppa die gefälschte Jahreszahl:* „1599." Gróf Andrássy Manó. Expos. 1884 : IV, 1, 13, 65.

Jobst von der Gabor

ötvös 1626-1630

Laid

Mich. Pars. 116

Jobst von der Gabor (Gäber, Gajbor), porównaj
ötvös V. 116.

Jobst, Wolf

épitési ironok

l.

Hadtört. Közl.

1933. 22. l.

4.000	
	28.720.83
42.10	2812.42
312.44	11.932.20
5483.20	
648.32	648.32
8.732.10	
5.317.027.47	5.317.027.47

Jobszt Ikárosy bestő.

Kat. Henle, 1894.
30-17, 233-247, 419-440,
529-603, 799-812.o.

Velics László: Az egyházi ... etc.

Jobst MDK

Pozsonyi festő, neve 1476-ból ismert.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei.
Bp.1955.87.l.

Jobst MDK

Pozsonyi festő, 1476-ban emlitik nevét.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp. 1954. 69. l.

M.D.K.

Tobst, festő

neve, mint végrendeleti tanúé, eg 1476-ból való pozsonyi oklevélben fordul elő

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, wlpusztult emlékek. Bp. é.n. 44. old.

Jobst testvérek

K

falképei az esztergomi vár Szent István kápolnájában –
A helyreállítás alkalmával megsemmisültek.

Körösy László dr –

Esztergom. Esztergom
1887. 184. l.

Jobst osztrák festő

Pesti Hirlap. 1879. máj. 12. 4.

Kratzmann tanár....

IDK

Jobst C. festő

A pozsonyi dóm 1867.évi restaurátora.

Führer durch Pressburg und seine Umgebungen.
Pressburg 1873. 69 l.

Jobst Ferenc festő

27o. Ereklyeszekrény.1876.

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
82. lap

MDK

Jobst Ferenc

G Pécs,1893. 251.1.

MDK

Jobst Ferenc

Jobst testvérek falképei az esztergomi vár Szent István kápolnájában. A helyreállitás alkalmával megsemmisültek.

Körösy László dr.: Esztergom.

Esztergom 1887. 184.l.

MDK

Jobst Ferenc festó

Jobst Károly és Ferenc bécsi festók. Simor primás Esztergomban abban a kápolnává átalakított szobában, amelyben állítólag Szent István született, hat falfestményből Szent István ciklust festetett Jobst Károllyal és Jobst Ferenccel 1874-ben. Újabban vaszonra húzták le e képeket. (Dex F.)

Lepold Antal: Szent István király ikonográfiája.

LerSzt: Istvánemlékk. III. 145, 147, 148.l. képpel.

MDK

Jobst Ferenc bécsi festő

Az esztergomi vár Szent István születési helyének tartott helyiségében, Jobst Károly és Ferenc Szt.István születését, keresztelését, a szt.korona fogadását, Imre herceg megáldását és az ország fölajánlását ábrázoló képeket festették a falra.1935-(?) ben a Műemlékek Orsz.Bizottsága a festést vászonra huzatta le.

Lepold Antal:Szt.István születéshelye.

LerSzt István emlékk.II. 516.l.
Lásd még Simor-album.1886.

fobst Ferenc

lásd

fobst Károly

Zobst Ferenc

K

Laid

Pécs 1893. 251. l

magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

~~Andreä Karl~~

~~festő~~

~~Bamberger Gustav~~

~~festő~~

tovább 3

~~Beckerath Moritz~~

~~festő~~

Jobst Franz

festő

Lotz Károly

festő

Székely Bertalan

festő

pécsi nécseszphár

falképei.

Lykaközöns

72. l

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ÉREM- ÉS RÉGISÉGTÁ

Térítvény

A könyv szerzője és címe	Kötetek száma	Ivrét	Jelz

Kelt 1 ..... *Sajátkezű aláírás:* .....

Határidő 1 ..... *Állás:* .....

Hivatalos jegyzet: ..... *Lakás:* .....

Jobst Karl

festö

l.

Lykakörvis

73. l.

74. l.

Jobst, Karl

festö

l.

Lykaköröns

93. l.

Se

A Müemlékek Ország

946 Kiküldött és ezel felm

gusztus 1 Székesfőváros Közmun
2 Deresy
" 3 Egyetem és Vallas és
Deresy
" 7 Székesfőváros Közmunk
" 8 Központi Városhaza
" 13 Egyetemre nehéz szo
" 14 Pósta takarék penztár
" 16 Nemzeti Múz. Egyetem
" 19 Pósta takarék Kt
" 21 Pósta takarék
23 N

Jobst Károly és Ferenc

becsi festők. K

Simor primás Esztergom-
ban abban a kápolnává
átalakított szobában, amely-
ben állítólag Szent István
született, hat falfestményből
Szent István ciklust feste-
tett fenséckel 1874-ben.
Újabban vászonra hurták
le e képeket (Dex F.)

Lepold Antal

Szent István király iko-
nográfiája.
Sertz Istvánemlékk. III

145. l.

147 l. (Keppel)
148 l. (Keppel)

Jobst Károly

lásd

Jobst Ferenc.

MDK

Jobst Károly festő

Jobst Károly és Ferenc bécsi festők. Simor primás Esztergomban abban a kápolnává átalakított szobában, amelyben állitólag Szent István született, hat falfestményből Szent István ciklust festetett Jobst Károllyal és Jobst Ferenccel 1874-ben. Ujabban vaszonra hurzták le e képeket. (Dex F.)

Lepold Antal: Szent István király ikonográfiája.

LerSzt. Istvánemlékk. III. 145, 147, 148.l. Képpel.

p

MDK

Jobst Károly

Jobst testvérek falképei az esztergomi var
Szent István kápolnajában.
A helyreállitas alkalmabal megsemmisultek.

Körösy László dr.: Esztergom.

Esztergom 1887. 184.l.

Jobst Karolyi K

Ferenc

l

Lepold Stefano

37. l

Répáshutai Balla-barlang gyermek-
csontváza X. 45.

Jobst Károly bécsi festőművész. 1872.

Archaeologiai Értesítő

VI. 1872, 191.

Jobst Károly és Ferenc K

bécsi festők

lásd még Simor-album. 1886.

írod

Lepold Antal = Szent István Születéshelye. Serszt Istvánemlékk. II

516 l.

Az esztergom vár Szent István Születési helyenek tartott helyszínben, meget Simor János hgprimás Lipperttel restaurálttatott, fentiek szent István Születését, keresztelését, a szent koronа fogadását Mure herceg megáldását és az ország fölajánlását ábrázoló kétordott

Miszan Dalberto Felixzell? ~~úgy tudtam~~ ~~falhepehet o festette~~ ~~szentiváj~~

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 51. hét

15 Vasárnap		Valér *Johanna*
16 Hétfő		Etelka cs. *Albina*
17 Kedd		Lázár *Lázár*
18 Szerda		Grácián K. *Auguszta*
19 Csütörtök		Pelágia *Viola*
20 Péntek		Timót vt. *Teofil*
21 Szombat		Tamás aps. *Tamás*

MDK

Jobszt testvérek

templom festő, az ornamentális részt festette

Blümmelhuber Ferenc: Azt.István királynak esztergomvári kápolnája. Uj Magyar Sion, 1874, V.évf. 651 l.

MDK

Jobszt Ferenc diszműfestő

Jobszt Károly és Ferenc diszműfestők festették ki Szent István király esztergomvárfoki ősrégi kápolnáját.

Velics László: Az egyházi művészetek tanulmányozásáról. Bpest, 1894. 63.l.

fobszt Ferenc

lásd

fobszt Károly

MDK

Jobszt Ferenc festő

Jobszt Károly és Ferenc bécs. festők műve Szent István kiraly esztergomi várfoki kápolnájának falképei.

Velics 1894. 63.l.

MDK

Jobszt Ferenc festő

Lepold-Homor-Esztergom, 39.1.

MDK

Jobszt Ferenc

Lepold Stefano, 37.1.

Jobszt Károly és Ferenc festő

263. Szent István életét ábrázoló 6 falfestm.

1874

Esztergomi Főszékepegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

81 lap

MDK

Jobszt Károly diszműfestő

Jobszt Károly és Ferenc diszműfestők festették ki Szent István kiraly esztergom-várfoki ösrégi kápolnáját.

Velics László: Az egyházi művészetek tanulmányozásáról. Bpest, 1894. 63.l.

MDK

Jobszt Károly bécsi festő

Az esztergomi vár Szent István születési helyének tartott helyiségében, Jobst Károly és Ferenc Szt.István születését, keresztelését, a szt.korona fogadását, Imre herceg megáldását és az ország fölajánlását ábrázoló képeket festették a falra.1935-(?) ben a Műemlékek Orsz.Bizottsága a festést vászonra huzatta le.

Lepold Antal:Szt.István születéshelye.

LerSzt István emlékk.II. 516.l.
Lásd még Simor-album.1886.

Jobszt Károly bécsi festő

Az esztergomi vár Szent István születési helyének tartott hulyiségében, Jobszt Károly és Ferenc Szt.István születését, keresztelését, a szt.korona fogadását, Imre herceg megáldását és az ország fölajánlását ábrázoló képeket festetett a falra.1935-(?) ben a Műemlékek Orsz.Bizottsága a festést vaszonra huzatta le.

Lepold Antal:Szt.István születéshelye.

LerSzt István emlékk.II. 516.1.
Lásd még Simor-album.1886.

MDK

Jobszt Károly festő

Jobszt Károly és Ferenc bécsi festők műve Szent István kiraly esztergomi várfoki kápolnájának falképei.

Velics 1894. 63.l.

MDK

obszt Károly

Lepold Stefano, 37.1.

MDK

Jobszt Karoly festó

Lepold-Homor-Esztergom, 39.1.

Jobszt Károly és

Ferenc

festők

K

l.

Lepold-Homor Esztergom

39. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Jobszt Károlyi

K

Ferenc

bécsi festők

Szent István király

esztergomi várfoki

kápolnájának fal-

képei -

Velics 1894

63. l.

75. kép. Pilléroldal alakos faragványokkal, — 7
(*Kőtár 56.*

Jobst, Carl

(Jobszt Károly és Ferenc)

K

diszmüfestők festettek ki Szent István király esztergom-várfoki ősrégi kápolnáját.

Velics László: Az egyházi művészetek tanulmányozásáról. Bpest, 1894. 63. l.

qualche fotografia delle mie opere.

Ho avuto da Venezia l'elenco definitivo delle opere, in modo che ~~questa parte~~ ho potuto dare in tipografia una parte del catalogo,

Jobszt Károly és

Ferenc

becsi templomfestők festettek a figuralis tört képeket

Blümelhuber

Ferenc - Sz. István

pirátznak esztergom-vári kápolnája.

Uj Magyar Sion

1874. V. cf. 650. l.

Az azóta megsem-misült képek egen részletes leírá-sával.

RDETMÉNY

tudományos kutató

akra.

tot hirdet az 1947/48. tanévi belföldi
ek számát és összegét a vallás- és köz-

részt, akik főiskolai tanulmányaikat
hez előírt összes féléveket lehallgatták
égéig végbizonyítványukat megszerez-

február hó 20-ig (bezárólag) a külföldi
(kapható az Egyetemi Nyomdánál,
(Gólyavár), 960. raktári számon) két
iskolánál kell benyujtani, ahol a folya-
kalmazásban van, vagy amelyhez az
grammjának megfelelően kérvényének

okmány (születési anyakönyvi kivonat),
ve, főleg indexmásolat, vizsgabizonyít-
ét és rátermettségét különösen igazoló
eszámolók), *d)* részletesen kidolgozott
gazoló irat (igazolóbizottsági határozat,

Jocher Ede

ötv.

l.

Kőmagyötvj:

349.sz.

Jocher Edmund

Budai ötvös

1813

l.

Schoentabaini

10 l.

Jocher Ede

budai ötvös

1810 – 1824

l.

Schoen Óbuda

52. l

Pesti üvegescrék ládája 1759-ből

VII. 29.

Jocher Edmund

budai ötvös

1800 Évül

Kézmosó tál

35 × 25

Gr Hunyady Imre

tulajd. Perkáta

Imre

PERUGIA

Pinacoteca Vannucci: Piero della Francesca:
Sz. Erzsébet az oltáron

Aubert, Andreas: Bemerkungen über das Altarwerk des Piero dei Franceschi in Perugia. Zeitschrift für Bildende Kunst, neue Folge, X – 1898/99, 263 – 266 l (lépe 263 és 265 l)

349	Nr. 308	**EJ** **Edmundus Jocher,** M 1806, e. —1849. *a)* Evőkészlet (Szalay Péterné, *1774 ~~kolengyéjéből~~). — *Tafelsilber.* † Báró Szalay Imre, Bp.
	Nr. 308	*b)* Asztali csengő. — *Tischglocke.* — *Empire.* Műkereskedelem — *Kunsthandel*, Bp.

√, = ‖ — névbetűivel

Jocha Karoly, iparmivész

Az Orsz.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanarai,tanarsegédek,/segédtanarok/,-Jocha Karoly,-1942-44.-Textiltechnológia 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Yacher Edmund

ötvös

1808 jun. 10 Buda

Magyarországi ötvösök 371.

Fritz August von

4472. (Kaulbach ~~[illegible]~~:
Sz. München 1850 junius

Érett gyümölcsök.

Fonott kosárban lá
álló hölgy tart balkezében,
a kinek öltözete: levélfejd
Kötő és kivágott ~~[illegible]~~ ruha

és szembenéző
barna

Fa, ~~[illegible]~~, mér. 117.5:66 cm. –
Gróf Andrássy Dénes hagyománya 1
Magyar Nemz. Muzeum örökletéte (
~~23-án (2046-913)~~. -- Bejelentetet

Kif 462

Jocher Farkas

(Wolfgang)

l.

Kőmagyotoj.

345. sz.

Jocher Wolfgang

budai ötvös

1801–1809

l

Schoentabáni

10. l

Jocher Wolfgang

budai ötvös

l.

Schoenkrisztinavarös

15. l.

~~Vörösmarty Mihály V.1.70.~~

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Jocher Volfgangus

Foglalkozás: aranyműves (Aurifaber)

Szárm. hely: Ofen

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: hózos

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1798. XI. 9.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

Jocher Farkas
ötvös Buda
Könagyolyj. 59–60 l.

345	Nr. 302	**W.I** **Wolfgang Jocher,** M 1798, e. — 1828. *a)* Gyertyatartó 3-szögű talpon. — *Leuchter auf dreieckigem Fuss.* Mus. Nat. Hung. Expos. 1935 : 58.
	Nr. 305	*b)* Késpallók. — *Messerbänke.* Özv. Radnich Imréné, Zsámbék.

7- ⌈ ⌋

Budapest ⌉Buda⌈

F. sz *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
346		**WIG**	Az előző kettő egyike. — *Einer der beiden vorigen Meister.* (Az első esetben az „I" egy második keresztnevet, a másodikban a „G" Goldschmiedet jelenthetne. — *Im ersten Falle würde das „I" einen zweiten Vornamen, im zweiten das „G" Goldschmied bedeuten.)*
	Nr. 297		Háromlábú serpenyő. — *Dreifüßige Kasserolle.* Mus. Nat. Hung. Expos. 1935 : 61.

Jocher Farkas

budai (?) ötvös
XIX eleje

Kemyérkosár
átm 26 cm

báró Bornemissza
Gyulané tulajd
Bpest

Jml

PALERMO

Türr István szobra, állíttatás 1938.

Tábori Kornél: Magyar vonatkozású szobrművek a világ városaiban. Pesti Napló, 1938 dec. 25, 59l.

Jocher Wolfgang

ötvös

1828 Buda Krisztina v.

Kapmagyarorszötvösök 37 l.

4471. Otto Strützel:
„Sz. Dessauban 1855 szeptember

Birkanyáj.

Sik előtérben tart pihenőt
ábrázolt ~~jószágra~~ a balról láth
botját ~~jobb~~ hőn alatt hordja és
A körelben lévő nyírfák lombos
letek vannak. A tájék égbolto
balra: „Otto Strützel, 1909.

Vászon, mér. 70.7: 100.6
Gróf Andrássy Dénes hagyománya
Magyar Nemz. Muzeum örökletéte
~~lis 23-án (2046-913).~~ -- Bejelent

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 140 l.

Név: Yocher Edmund

Foglalkozás: arany műves (Aurifaber)

Szárm. hely: Ofen

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: Nőtlen

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1808. VI. 10

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12.

Perl. Buda 1977

Jocher Farkas — Buda

Jocher Lénárd budai ötvös fia. 1779. V. 30-tól inas mostohaapjánál, Roth János Mátyásnál. 1784. VI. 17-én felszabadult. 1798. XI. 3. mester. 1798. XI. 9-én budai polgárjogot nyert. 1828-ban még működik. *Inasai:* 1800. III. 15.; 7 évig Wagner Mihály; 1802. IX. 15. 6 évig Zeithler József; 1817. VI. 22. 6 évig Mattermann Mihály; 1817. VI. 22. Beyerle Henrik.

Művei:

W.I 62	 4	Serpenyő, ezüst XVIII. század vége Iparm. M.
	 9	Gyertyatartó talprész 1800 körül Iparm. M.
	 11	Sótartó 1805 körül Bp. Tört. M.
	 12	Késpallók 1805 körül 1936-ban özv. Radnich Imréné tulajdona. Lappang
		Örökmécs 1824 Krisztinavárosi r. k. templom. Lappang

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Jungenbuch 1779. V. 30., 1800. III. 15., 1802. II. 6., 1817. VI. 22.; Bp. Tört. M.: Gesellenbuch: 1784. VI. 17.; Illyefalvy—Pallós; Mihalik hagyaték: 113. p.; Expos 1935: 58.; Kőszeghy; Dombi; Iparm. M.; Bp. Tört. M.; Földes.

Korona (2 db)
XVIII. század közepe
Budai Szt. Anna-templom

Szentségmutató
1750 körül
Egykori ferences templom (Bp. II., Mártírok útja)

Irodalom:
Expos 1935.; Bp. Műemlékei I., Patakyné II. 274. p.; Földes.

Ivanics (Ivanovitz) Fülöp Buda

1695-ben kimutatható. *Inasa:* 1695. X. 20. Marcowitz Tamás, ki a Szkopje melletti Üszkübben született.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Jungenbuch 1695. X. 20.; Patakyné II.; Mihalik hagyaték: 13. p.; Dombi.

Ivanovics (Ivanowitz, Ivonowitz) Balázs Buda

Szül.: Temesvár melletti „Elting"-ben. 1695-ben említve. *Inasai:* 1695. X. 20-tól Michalkovitz István; 1699. XII. 25-től Tomic Antal (5 évre).

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Jungenbuch 1695. X. 20.; Patakyné II.; Mihalik hagyaték: 12. p.;

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 V. 141. l.

Név: Jocher Leonhard

Foglalkozás: aranymüves (Goldschmied)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1762. VII. 12

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Jocher Lénárd

ötvös

1762 Buda

Ausztriából jött.

Kapmagyarorszötvösök 20 l.

Hadsereg:

Tábori orvosok:

A háttérben lév
kal s az előtérben ha
írást olvas. Öltözetü
tétkék kabát veres sze
tókával s szürke pa
sarkantyúval. Felir

K.K. F

a bal sarokban: „Stras
s legalól középütt: „Dru
lung Alois Leykum
Könyomat, vonalkeretb
„Die k.k. österreichsche
net und lithographirt v
nes."

Ltsa 3609 feret
4099 szin

Jocher Lénárd fia. 1775. VI. 18-tól inas mostohaapjánál, Roth János Mátyásnál. 1780. V. 8. felszabadul, mesterré lesz 1806-ban. 1808. VI. 10. polgárjogot nyer. Fia Ödön 1823. XII. 8-tól a Prandtner műhelyben tanul 6 évig, 1821. V. 7-től számítva. 1845. Fischerstadt 137-ben lakik. †1848. *Inasa:* 1807. IX. 9. 6 évig Hartman Fülöp. *Legényei:* 1813—1819. Ruprecht Mátyás; 1819. I. 18—1824. X. 17. Hajduk Ferenc.

Művei:

63

8

Ecet-olaj kanna (2 db)
XVIII. század vége
M. Nemz. M.

14

Ereklyetartó
1800 körül
Bp. Mátyás-templom

Kávéskanál
1800
M. Nemz. M.

15

„B“
47

Kávéskanál (6 db)
1815 körül
Bp. Tört. M.

15

Asztali csengő
1805 körül
Egykor dr. Szalay Imre tulajdona.
Lappang

15

Evőeszközkészlet
1805 körül
Egykor dr. Szalay Imre tulajdona.
Lappang

64

18

21

Kávéskanál (6 db)
Felirat: „Emlék József főhercegtől”
1815— 1825
M. Nemz. M.

24

„G“
51

Tejszíneskanna
1830
Iparm. M.

Pest-Buda 1977

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Jungenbuch: 1775. VI. 18., 1807. IX. 9.; Bp. Tört. M.: Gesellenbuch: 1780. V. 8., 1813. IV. 12., 1819. I. 18.; Illyefalvy—Pallós; Kapossy 1934.; Schoen I.; Kőszeghy; Iparm. M. Evőeszköz kiállítás 1971.; Mihalik hagyaték: 122. p.; A. B.: 35. p ; Dombi; M. Nemz. M.; Iparm.. M.; Bp. Tört. M.; Földes

Jovenell (Juvenell) János Mihály — Buda

1696-ben említve

Művei:
Nem ismertek

Irodalom:
BFL. 1696-os Lipót-féle Privilégium; Mihalik hagyaték: 19. p.

Jurics (Juritsch) Mihály — Buda

1689-ben kimutatható

Művei:
Nem ismertek

Irodalom:
BFL. 1689-es ideiglenes szabadalomlevél; Dombi

Kernich János — Buda

Szül.: Óbuda 1828. III. 9-ig inas, utána legény Mächtler Ferenc budai ötvösmesternél. Később Óbudán tevékenykedett.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Gesellenbuch 1828. III. 9.

Klimesch Antal — Buda

1802—1805. említik. 1802. VIII. 22. mester.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 116., 144. p.

Kovácsy (Kovátsy, Kovácsik) János — Buda. Ar.

Szül : Szepesbéla (Turóc megye) †1854. I. 7. (53 éves). 1816. VI. 29-én szegődött Gretschl Vencel műhelyébe inasnak 1814-től számítva. 1821. IV. 21-én szabadult

Jockl S. A.

XIX

lásd

Budapesti asztalos-
mesterek

8.

Jócsa János,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 DEC 3

PEST MEGYEI HÍRLAP

fotóművész.

1021

Üzemben

Jócsa János olajfestménye

Jode, Pieter de

[illegible] Röpus. 1922. 18 l.

Jode, de

magyar tárgyú lapo-
dat metsz a
XVI. században
l. 187. n. jegyzetet.

Ambesata

69. l.

Jodel (de Judaeis)

Cornelius

d. Glaser Karlsruhe

127. l.

a 466 n.

Hi
764 (3586).
814 (44).

1905.

szárnyas lo~~ret~~ ~~[illegible]~~ a melyet ~~Neptun és~~
i alak (Eos) vezet~~[illegible]~~ kantár
bal kezében babérgalyat tart
ott ruhát visel.
cm. 241 x 241
ki 20578 sz. leirattal 1500 K-án.

ban 1833 december 16-án.
, október 13-án.

266

Jode Gerhard

l.

Glaser Karlsruhe

127. l.

462, 521 – 523. r

III

764 (3587).

816 (44).

370.

1905.

Jelző
Márvány
Mellszobor

brászat.

etet ábrázoló allegorikus nő, jobb
ljában palettát tart és visszanéz,
at áll kész mellett. Mindket-

cm. 148 × 790

ki 20578 sz. leirattal 200 K-án.

267

Jodocus látókövi karthauzi
zárdafőnök a XV. század
végén

Szepesmegyei wagendrüszeli
származásu, ki a XV. század
végén Karthauzi tanárból,
a szepesmegyei sz. Jánosról
nevezett látókövi zárda fő-
nökévé választott s mint szor-
galmas könyvmásoló tünt ki.
(Chronica Anonimi Carthusi-
ani de Lapide. Refugii
in Scepusio. Wagner Car.
Analecta Scepusii Becs, II.
köt. 78. l.) A névtelen karthau-
zi krónikája könyvmásolói tevé-
kenységéről következőleg an-
lékezik meg: „Ipse in ~~s~~ scri-
bendis libris fuit sedulus,
scripsit enim duo Antipho-
naria et duo gradualia in
papiro et quam-
plures alios libros

C 149. l

Vodocus 2

ecclesiasticos. E szerint tehát Vodok két Antiphonalét, két gradualét és számos egyházi könyvet másolt, mellek a látókövi zárda XIV század eleje óta fennállott könyvtárát jelentékenyen szaporitották.

ifj. Pieter de Jode

II. Rákóczy Györgyöt ábrázoló rézmetszete emlitve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp,1975.

294.old.

MDK

Joder Péter Mária kőmives inas

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Jode, Pieter de

az ifjabb
rézm.

I. Rákóczy György fe-
jedelem arcképe,
rézm. Repr.
Szilágyi Sándor

II. Rákóczy György
1621–1660.
M. Tört. Elet.
Bp. 1891. 41. l.

HELYSÉG

Szepes Körtvélyes.

VÁRMEGYE

(Cossl.) Szepes.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Róm. kath. plébániatemplom.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Ötvös

KOR

XIV. s

MÉRET

m: 38.

TÁRGY

Cibarium.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

Aranyozott réz. Talpa sima, szára sima, tövénél és nodus körül élbe futó nodus ának rotulusai b rabka, egy üres. — Felső részl dalain Jézus életének jelenetei. evangelista ülő alakja, és Péter bi kereszt díszíti, a diegváltó ezü

FÉNYKÉP, RAJZ

Jode, P. de

Rákóczy György:

Mellig, jobbra nézoe. Üstököt, rövid haját és bajuzt hord. Végig begombolt kontose felett a jobb csipő felé láncz halad s selyem mentéjét bal vállra vetettea viseli. Felirata a párkányon két sorban:

„Sereniss. Georgius Ragotzius
Transilvaniae Princeps"

s legalól középütt: „P. de Jode excudit."

Rézkarc, méretei a keretnek 15.9 : 11.7 a rézlapnak 16.2 : 11.8 c/m.

Ltsa 3726

Jode, Pieter de,
az idősebb

Báthory Zsigmond
a d. fejedelem Rákóczi-
ra II. Rákóczy György
neve alatt -

Emlitve -

Szilágyi Sándor

II. Rákóczy György
1621 - 1660.
Magy. Tört. Élet.
Bp. 1891. 211. l.

HELYSÉG

SURÁNY

VÁRMEGYE

Bereg m.

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

Ref. Egyh.

SZAKCSOPORT

Ötvös

KOR

1884

MÉRET

15·5 v

TÁRGY

Kehely

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Ezüst.

Zöbben vésett felirat: „ Bay Il

FÉNYKÉP, RAJZ

Jode, P. de

rezin.

I. Rákóczy György
archeje, fenti
metszete
Repr.

Ferenczy Zoltán

Rimay Janos
(1573–1631)
Magy. Tört. Élet.
Bp. 1911. 177. k.

Jódi Péter ötvös mester

M.Dh.

Nevét megemlítik.

Debitzky J.: A magy. képzőmův. pécsi csoportjának ötvi kiállítása."

Dunántúli Napló 1953. X évf. nov. 7. 6 l.

JODLI, pintér

Kőszegi kalmárszamadas 1592/93
Itten Vettem volt nadj paltulj Egy Vemhetth Attam
elj eztött pinter Jodlinak pro 11 284.old

HORVÁTH PERENC: Népesség-és gazdaságtörténeti adatok
a XVI.századból. 273.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969/1. Z.szám, Szombathely

Jodocus

1475. A besztercebányai remek kereszteló medence mestere.
Ha részletesen kell lásd ezt a forrást.

Ibbenz 127 l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számú .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Jodocus

Berthercolyai Ercsiteti

kut 1475.

Grod

—

Arch. köpl. VII. K. 13. l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

ezem:

helyettesének

ndrényi Imre, Szeged.

Jodocus

mater circuitio

1475.

Bernhardinus

ord

Om V(a) 130 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

JODOK mester, bronzöntő a XV. sz.-ban. Egyetlen ismert műve a besztercebányai vártemplom bronz keresztelőmedencéje 1475-ből, mely legszebb gótikus emlékeink közé tartozik.

Kg. I 5734

ɔrafordult, de szembe néz.
ız aranygyapjas rend jel-
ı átvetett rendszalagokon
li, mellét pedig két rendjel
nöldöke és barkója szőke,
ált. Atillája piros és bal-
entéje gazdagon zsinórzott.
n. — Lelt. sz. 703. — Értéke
th-féle ereklyemúzeumból. —
ɔkat l. a 62. lapon az 580
ilis 23-án (107–95). — Átvételi
ɔmásul vette az 1896 április

adatok. 1907 : VII. 30. *Isme-*

Jodok mester

otvos : 1475.

irod

Czobor Béla dr. Történeti irodalom

Kázadok. 1878.

1878. 443. 1

Jodok mester

Beszterczebányai Ereszte-
lőmedence 1475.

Divald Kornél:

Löcsei Pál mester és
köre. "

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 472. l.

BUDAPEST,
IX., RÁKOS-UTCA 10
TELEFON: 81-5-95

Jodok

ejc ontö XV Zt

Cnitor tö Ehelj
kapolnaban
voll Esente-
lö medence
1475 bol

irod

Mts S. VK

1898

332 l.

Most
a bentsce-
bajas temp
lomban?
nem sten?

..... *mühely.*

őnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu.....

ı.

ı .....hó.....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Jodok meister

Magyar Könyvészet
1925. 264
1928. 742

Inselin, C. rézmetző IV. 222.

Jodok
ércöntő
1475
l.
Egyházm. Lap
I. 272. l.

Jodok

1775

l.

Művészeti lexikon

75 l.

MÁJUS

6

Jodok mester

A besztercebányai vártemplom bronz keresztelő medencéje 1475-ből. Gotikus legszebb középkori bronz keresztelőmedencénk -

Diófelsőták. 170. l.

Dévény

A hátérben a hegy oldalá
a meredek sziklán lévő várat ma
hajó közeledik, az előtérben pe
[redacted] Felirata:

[redacted] Theben

alól balra: Mit Vorbehalt gegen
jobbra: Druck u. Verlag v.
Wien.

Szines kny., mér. az

140-95.

Jodok mester

MAGYAR MÜVESZET

1925. II. 264.

1928. 742

első felében,

XIX, száza~~d~~ SERAFI

ábrázolt, ~~és~~ jobbra fordul és arczélben
MAX. ANNO XXII. és T. MERCANDETTI F.
~~RAFI~~ szent Ferencznek egyházi és világi
vázát S. FRANCISCI SEPVLCRVM GLORIOSVM,
zi körül.

: 4.1 cm.
terjesztés alapján (649/III 899) az 1900:
900), az 1900: II. 24-iki 15505 (82/900) és
900) sz. leiratok szem elott tartásával
adománya 1902: VI. 5-én vétetett át.

yen emelkedett peremű dombormű, a melynek

hosszú, homloka ránczos, arcza és baju-
ot, stolát és mucetumot visel

III3-86

117

Jodok mester, nobrisz és
ércöntő a XV. században. Egyetlen
ismert műve a besztercetárgyás
templom remek bronz keresztelőmeden-
céje 1475-ből.

Jodok

Kommes

1441 Epejes

lásd

Tvágy 119. l.
120. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Jodok
Kőfarago
1444 Eperjes
l. Hadtört. Közl
1913. 120. l.

1905. VII. 24.

Pécs sz. kir. város Tanácsának: értesítés a f. é. segélyek felől s a beküldött munkaprogramm-ra válasz küldetik. (180/1905.)

Jodok

kommunism.

Eperjes XV. n.

Hadsöst Kösl

1913. 119. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jodok (Jost, Józa)

eperjesi kőfaragó

1442

1443.

l. Muz. Kot. Ért

1918. 116. l.

(Kétszer is)

Kr.

Európa

Film és Lapterjesztő vállalatának

Budapest

VII Dohány u 78.

Jodok (Jószt)

eperjesi kőfaragó

1441. – 1451

1

Muz Kot. Ert.

1917. 237. l. 238. l.

239. l.

n. o. 1918. 36. l.

Jodok mester.

A beszterczebányai bronz keresztelő medenczét kiöntette. 1475 ben.

Ipolyi Arnold. A beszterczebányai egyházi műemlékek története és helyreállítása. Pest 1878. to Czobor Béla. Egyházi műveiszet. Lap. Pest 1880. 272 l.

Jodok

a beszterczebányai Re-
pesztelő mednice
Kézitője
1475.

Csod

Fos 632

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Todolmester

Öntömüvész

Besztercebanya. 1475.

Irod

Egyházmüvészeti lap

1880. 272.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Jodok

majster tiatec

l.

Nitra

140. l.

MOB Kvt. 2256.

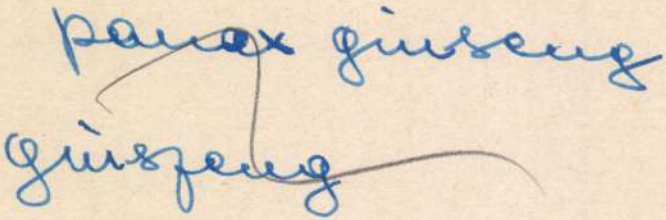

Jodok
circonto
l.
Wagdej
123. l.

Fr. W. Tamm

2148. *Gyümölcscsop*

A két almából, három
kilencz baraczkból és három
egy háromrészre van vágv
fürtök és galyon lógó vörös
jobbra egy monogramm.

Vászon, méretei 36·3 : 73·7
István hagyománya 1893 augus
50 K. — Átvétetett 1902 jan 3-á
mányt elfogadta az 1902 április

VIII

Hag. 1902.
Delhaes

Jodok

bronzmüves

1476

Berstercebanya

Lázd

Diviparimotort

68. l.

Lázd Ipolyi

művét a berster-
cebanyai templom
helyreáll. társarol

Tek:

Európa Lapterjesztő" R.T.

Budapest. V.

Rothermere.u. 12. III. 2

Jodok mester

keresztelő medencéje
1475-ből a besztercebányai plébániatemplomban.

Jurkovich Emil

Besztercebánya és vidéke
régi kalauza.
Besztercebánya [1902]
72. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jodok

bronzöntő

Keresztelő medence
a besztercebányai
vártemplomban

1475

Imel

5117

L. az 5082-nél

Jodok mester
bronzöntő

erod

Dívald Magykult
357. l.

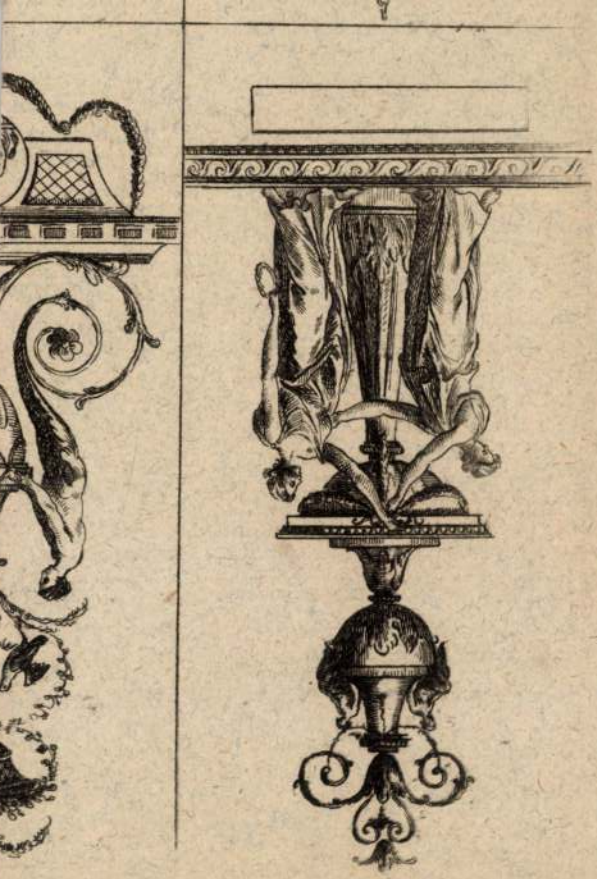

Todok mester

Kereszkut a beszter-
cebányai nékesegyhán-
ban. 1475.
Fedele XIX. századi
kiegészítés

Repr.

Horvkézmű

II. 599. l.

SERIE Volume 1 (XXXI)

VINA

TALO-UNGHERESI

PEST, XI., Horthy Miklós-út 49

L. ZAMBRA)

Jodok

bronzmüves

besztercebányai

kreszelő Eút

Genth Verecke

V. 135. l.

Jedek könüves és Jedek köfaragó

Eperjes 1441.

1.
Hadtört.Közl. 1914. 314.-5.-6. 1.
320.321. 323. 324. 325.1.

MDK

Jodok kömüves és Jodok köfaragó

Eperjes 1441.

1.
Hadtört.Közl. 1914. 314,-5,-6. l.
320,321, 323, 324, 325.l.

MDK

Jodok mester, harangöntő

Besztercebányai központban készült alakokkal és növényornamentikával ékes keresztelőkutja./1475./

A magyarországi művészet története I. 256.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

MDK

Jodok kőmüves v. kőfaragó

dr.Iványi B: Eperjes város középkori épitkezései és
pt épitészei. Mus. és Könyvt. Ért. 1918. XII.évf. 2.sz.
115 l.

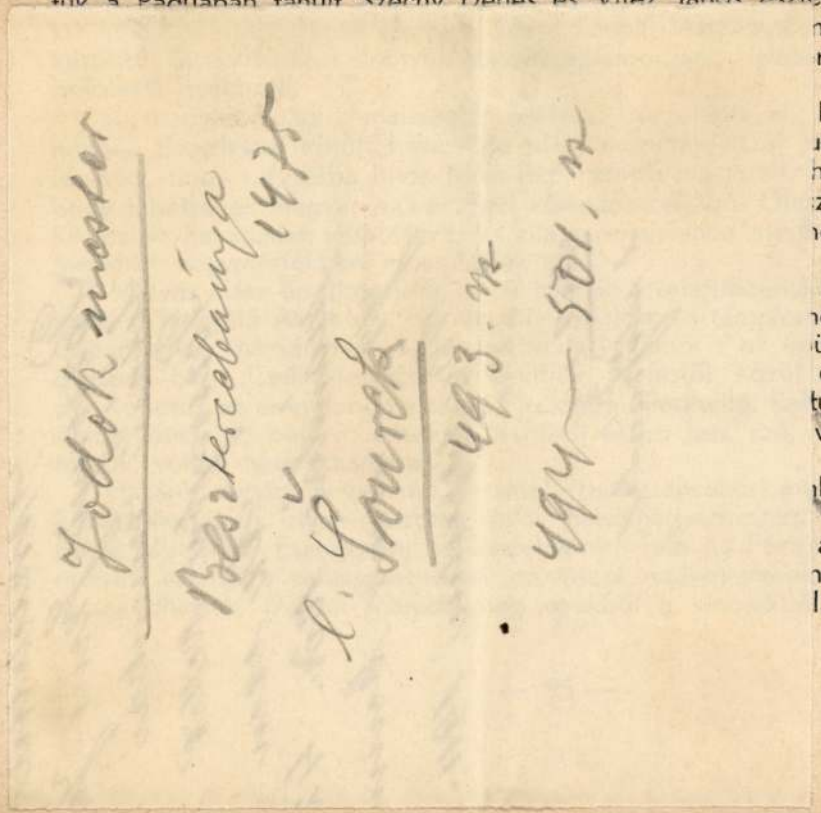

...legjobb és legműveltebb magyar főpapjainkat is, köz-
...tük a Páduában tanult Széchy Dénes és Vitéz János esztergomi érseket,
...nevelője, annak
...re, elhatározó

...helyesebben a
...utott döntő be-
...nanem azzal is,
...zhonba küldött,
...nonosítását, ter-

...sokoldalú mes-
...építő Chimenti
...ületdíszek fara-
...ott volt Ercole
...tuk kívül bronz-
...világhíres mini-

...lékekben meg-
... — elsősorban
...azok a helyek,
...nek alkotásaival
...l? Sajnos, igen

bor úgy kerülhette el a pusztulást, hogy
ben elfalazták. Így állott 1686-ig, mikor is a várat felszabadító ostrom alkalmával összeomlott az elválasztó fal és a törmelék közül sértetlenül került elő Ulászló Madonnája.

Mátyás visegrádi templomának hajdani szépségét mindössze egy vörösmárványból faragott, gyermeket tartó Madonnát ábrázoló tympanon őrzi. Ez ma az esztergomi primási kőgyüjtemény egyik értékes darabja. Hogy milyen nagyszerű mestermüvek díszíthették Mátyás budai palotáját, azt abból az előkelő névjegyzékből sejthetjük, mely fölsorolja a Buda várában dolgozó olasz művészeket. Közülök különösen egynek alakja bontakozik ki erőteljesebben a múlt idők homályából: a Mátyás király okleveleiben szereplő Magister Johannes Duknovich de Tragurio, — másként Giováni Dalmata, ki Firenzéből, illetve Rómából került Mátyás udvarába és csaknem tíz évig: 1481—1490-ig állott a nagy király szolgálatában.

Műveiből mindössze két darab maradt az utókorra: Mátyás király és felesége Beatrix, jaspis alapon faragott fehérmárvány domborművű mellképe, melyek a Habsburgok uralomra jutása után, mint annyi más műkincsünk, a bécsi császári múzeumban nyertek elhelyezést.

Kisebb értékü renaissance-kori emlékünk a pápai korvin-ház címeres, felíratos faragott köve 1465-ből. Vethési Albert veszprémi püspök 1467-ből származó címeres, felíratos vörösmárvány-oszlopfeje a veszprémi vár bástyakilátóján A balatonszemesi szentségház, mint a vidék ritkaértékü

kaszárnya" helyén állott a híres Szenye ispán (domus Scene comitis) pa-
:ott III. Béla
pannonhalmi
ién új pa-
alább rész-
kori építő
a volt. 1081-
rigyes német
nint azoknak
i, melyekkel
való tartóz-
király is, sőt
nogy tetemét
ugalomra.
gomot királyi
an, a pápai
·ősítette meg
it, az arany-
ázi javadal-

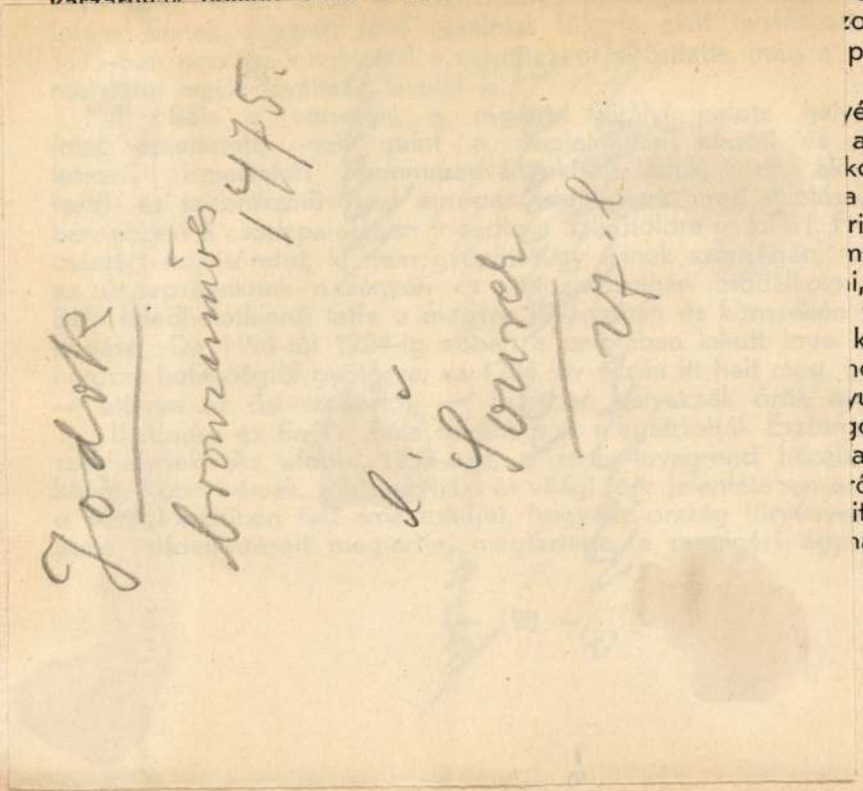

papokkal. Innen indul meg az ország népének lelkét, gondolkodásmódját, életét teljesen átalakító nagy kulturmunka és itt vetették meg alapjait a létünket, jövőnket biztosító keresztény Magyarországnak. 974-ben itt fogadta Gejza Piligrim passaui püspök papjait. 977. körül itt született István, a későbbi első magyar király, kinek keresztelése, majd 995 körül II. Henrik bajor herceg leányával, Gizellával való egybekelési ünnepsége itt folyt le abban a várban, melynek alapfalait még a népvándorlás valamelyik népe, talán éppen a leghosszabb ideig itt lakó avar rakta le.

És az 1001-ik évben itt zajlott le az a korszakos esemény, mely Gejza évtizedes és István több évi kitartó munkáját volt hivatva megpecsételni. A magyar nép fővajdájának homlokát királyi korona érinté s ezzel szimbolizálta azt a nagyfontosságú tényt, hogy Magyarország végleg belépett a nyugati nemzetek nagy kultúrközösségébe.

Itt épült föl a magyarhoni keresztény vallás első nagy bazilikája. Itt az első királyi palota, melybe azonban csakhamar az első érsek: Asztrik költözött, miután István udvarát Székesfehérvárra tette át.

A XII. század végén nagy föllendülést látunk Esztergom életében. III. István (1161—1172) küzdelemmel teljes uralkodása után, a görög császári udvarban nevelkedett Béla heerceg támasztott igényt a trónra. De az ő uralkodása elé is mindjárt kezdetben nehézségek gördültek. Ugyanis

palotához is, melyet 1882-ben Simor János hercegérsek bőkezűsége s
ősi érseki

végig ha-
városi ple-
ási palotát,
ni kastélya
ványoszlo-
có művek-
rrarai már-
s. A máso-
tott, szem-
iási velen-
t hatalmas
ja, hófehér

fejedelmi-
részét az
ye foglalja
dszinten, a
nyert elhe-

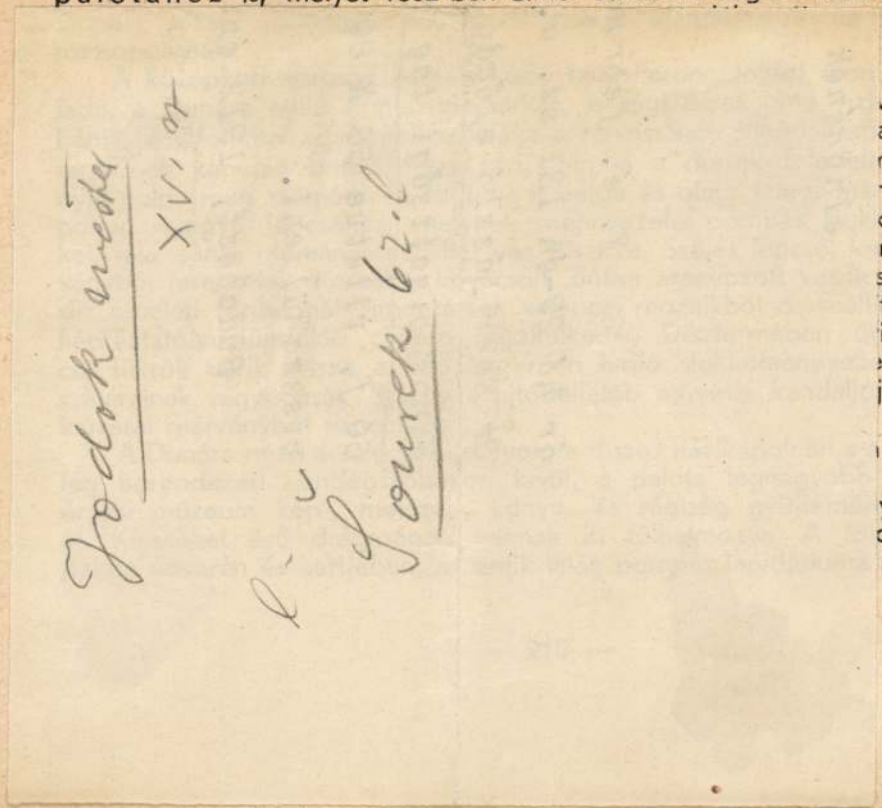

török hatalomnak.

A hajdani királyi hálóterem alatt van a már régebben ismert és a köztudatban Szent István születési helyének tartott kápolna, melyet Simor János hercegprimás 1876-ban művészi tökéletességgel restauráltatott. Mig az ember a nagy király életéből vett freskókat, a márvány oszlopokon nyugvó bordás mennyezet színpompás díszítéseit, vagy a románkor építési modorára valló faragványos ablakait, vasrózsás ajtóit nézi, önkéntelenül is visszaképzeli magát ezeréves multunknak ebbe a fenséges korszakába, mely nagy politikai, hitéleti, szellemi intézményeivel akként alakította át Árpád népének lelkét, hitét, gondolkozását, állami szervezetét, hogy ezzel biztosította ezeréves nemzeti lételünket.

A várhegyről kavicsos porondú szerpentin út vezet a városba. Az első nagy épület ami itt szemünkbe tűnik, a Ferenc József út sarkán álló főszékesegyházi könyvtár. Becsengetünk. A kapus a könyvtár őréhez vezet, ki készséggel mutatja meg a 150 ezer kötetet magában foglaló könyvtár teremsorát és irányítja figyelmünket a könyvtár legértékesebb darabjaira.

Az egyik terem mintegy 600 darab ősnyomtatványt, unikumot, a Fugger-féle gyüjteményt és 1600 régi kéziratot őriz. Kincseket érő darabok ezek. Legrégibb ősnyomtatványa Aquinói Szt. Tamás »Pars prima summae Theologiae« című 1477-ben Velencében megjelent munkáját tar-

MDK

Jodok mester

bronzöntő /XV.sz. 2. fele/

Besztercebányai keresztelő kut./1475/.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Bercsényi/ 242.o.

Jodok ancker

circa
1475

l.

Egyházm. Lap

I. 1880. 272. l.

Jodok (Jodocus)

látókövi karthauzi
zárdafőnök, codex-
másoló XV. sz.

lásd okv.

Magyar Könyvszemle
1879. 149. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
870-1908.
Cbl. XI/23.

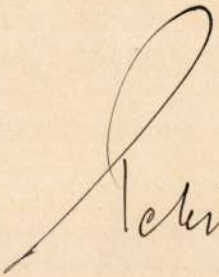

Rekinkel E

Itt Kuldom a mely
kel sünnyi bajsot. I
nyilvánitom ezért is, a
a mehetet bizonyára mé
megkapnif. A Könyöki-f
Ha a Könyöki-zele rajsoku
stöngük, keremast köpetk

Jodok és Jodok
Kommes Kőfarago
Eperjes 1441

l,

K 1

Hadtört Kösl

1914 - 314. l.
315. l.
316. l.

320. l. 321, 323, 324, 325,
l.

mit, arról bizonyos, hogy jól lesz megcsinálva.

Talán mégis a lelkiismeretesség a legfőbb tulajdonsága. Orvosnak indult és az orvostudomány kitünőségei máig is sajnálják, hogy nem maradt közöttük, meggyőződésük, hogy nagyszerü orvos volt, aki nagyravitte volna; no, hiszen nem panaszkodhat, hogy ujságirói sorsa rosszul bánt vele.

Miért lett ujságiró, holott pályatársai, professzorai nagyszerü jövőt jósoltak neki, sőt szépen kialakult prakszisa a legpompásabb lehetőségeket tárta föl? Kevesen tudják ennek a titoknak a nyitját, még munkatársainak nagyrésze előtt is rejtve maradt. Egyszer egy igen bizalmas ismerőse, Erényi Béla gyógyszerész kedves és finom felesége előhozott egy finom kiállitásu kötetet, regény és szerzője Ágai Béla.

Kedves, decens irás, az egyszerü történet nagy igényekkel elmondva, mélybehatoló lelki problémák, hajszálfinom analizisek, plasztikus környezetfestés és mindez abban az időben, amely-

Ódy Péter ötvös

MDk

Cikk róla és beszélgetés vele.

Debitzky István: „Beszélgetés az ötvösművésztől"

Dunántúli Napló. 1954. XI. évf. máj. 23. 3. l.

JOE

ld. Békési József Sándor

grafikus

A Fejér Megyei Múz
és a Pro Gorsio – Go
meghí

az 1993. évi gorsiumi felt
helyszíni be

Vezetést tart: **dr. Fitz Je**
1993.október 2-án, szom
Gorsiu

Autóbusz menetrend szerint
Tácról: 16^{20}-k

Joel I: Jokel: / Jóel

harangöntő Egerben 1763-68.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

307/

Fófejű Emil

Fafarogással szerepel az alábbi hárlatok

H. Bakót: Nepi iparművészkör Győrött

Kisalföld 1970 VII. 26

JÓFEJŰ EMIL

Faragott sétabot.

Repr.

Fiatal népművészek.

Magyar Ifjúság, 1971. szept. 10.

Jófejű Emil, népművész

Faragott széktámla

repr.

Fiatal népművészek
Magyar Hjúság, 1971. szept. 10. 13. l.

Jófejű Emil

Szerepel fyűsött az alábbi
háslaton

Medve Imola: A népi ipar-
művészkös kiállításáról

Kisalföld 1971 II. 14

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 AUG 13
Rába
Jófejű Emil, népi iparművész, fafaragó,
1021
BA 7

Technikus és régi iparművész

„Nem csak a vasat, a fát is kedvelem"

Kezén az erek erősen kidomborodnak, a faragókés úgy belesimul a tenyerébe, mintha hozzá lenne nőve. Közel hajol a fához. Arcának minden rezdülése a kéz mozdulatait kíséri. Munka közben, tagoltan mondja:

— A formavágás a legnehezebb. De nézze, megint belevágtam — mérgelődik.

Jófejű Emil népi iparművész lakásában vagyunk. Hatórától kétóráig a kivitelező gyáregység műszaki osztályának technológusa. Gépészmérnök, harmincnégy éves. Utána — ahogy mondta — ízig-vérig fafaragó. Asztalokat, székeket, tálasokat díszít faragásával, amivel 1960-ban a *Keszthelyi Helikon Iparművészet* első díját kapta. 1964-ben az egyetemi *Művészeti Kör* kiállításán második lett. 1973-ban Nyíregyházán a *Granátalma* pályázaton eszközfaragásból ezüst érmet kapott. Aztán az *„Ifjú Népművész"* cím elnyerése. Utoljára a KISZ IX. kongresszusa tiszteletére rendezett kiállításon a legmagasabb nívódíjat tehette vitrinjébe. 1974-ben nyilvánították *„Népi iparművésznek"*.

A kis szobában az ágy kapuvári hímzett terítővel van letakarva. A falon faragott keretű tükör, tálak, kancsók, a sarokban zsompor, népi hímzésű a függöny is. Az ablak mellett egy csodálatosan faragott szép, íróasztal. Az asztalon a cigarettatartó dobozra, tintatartóra oda kell figyelni; mintha a fa nőtte volna ki magából a virág-, ember-, állatalakokat.

— Nemcsak a vasat, a fát is kedvelem. Különösen a diófát. Legkedvesebb szerszámom ez a kés. A pengéje nagyon jó anyagból van — mutatja a tenyér izzadásától kicsit fényes nyelű kést, amibe apró ólmozott minták vannak faragva. — A leggyakrabban ezt kell használnom. Az ékrovás és a domború faragás kombinációjával dolgozom. Ez a szoba a műtermem. Rengeteg időbe telik, mire egy bútort megfaragok, de sok időt emészt fel a megtervezése is. Számtalan múzeumot, falusi házat kell felkeresnem, hogy egy érdekes mintakombinációra akadjak. A Kisalföld jó kutatási terület. Kedvenc szórakozásom még a fotózás, így, ha kimozdulok a „szűkebb hazából", magammal viszem a fényképezőgépemet, amivel már jónéhány népművészeti értéket örökítettem meg. Valamikor egy német nyelvű újságban olvastam: „A magyaroknak egyik legnagyobb kincsük népművészetük", ezt akkor nagyon megjegyeztem, s amennyire lehet, gazdagítom.

Domonkos József

RÁBA

Az érem- és ponttáblázat margójára

Hihetően sokat beszélnek az egész világon az olimpia végeredményeinek ismeretében az NDK fiataljainak csodálatra méltó sikereiről, s a hozzá vezető út nagyszerűségéről. Ismét bebizonyosodott, amit mindannyian régóta tudunk, hogy a *versenysport alapja csak a jól szervezett és kellően irányított tömegsport lehet.*

Az NDK szpartakiádjait évente tudatosan szervezték és a feltűnően jó eredményt

lenlegi adatok szerint a megye 236 általános és középiskolájából 129-ben nincs tornaterem és testnevelő tanár. *A járásokban jó eredménynek könyvelik el, ha 20 faluban 2—3 testnevelő szakos található.* Győrben is akad még az általános iskola alsó tagozatában gyerek, aki nem látott bordásfalat, nem tudja mi az a gyűrű, nyújtó, medicinlabda.

Ha pedig valamelyik szakosztályban sportol a fiatal, a tehetségesebbekre négy-öt

nagyobb része azonban évek, évtizedek óta kihasználatlan, felfedezetlen és a szükséges megterhelés nélkül nő fel, mégis csodálkozunk, hogy *a katonai sorozásnál a 18 éves fiúk egynegyede fizikailag alkalmatlan.*

A Népsport közölte az olimpiai pont- és éremtáblázatot. Az NDK tízszer annyi aranyérmet nyert, mint mi. Ezek után nem okozott meglepetést, hogy a nemrégen Győrött lejátszott Magyarország—NDK ifjúsági válogatott kézilabdamérkőzéseken a lányoknál és a fiúknál is a vendégek nyertek döntő fölénnyel.

Mégis úgy vélem, sokan egyetértünk abban, hogy *nem a magyar fiatalokban van a hiba.*

Nádor István

Bélyeggy

Az idei év első felében is sok témájú és esztétikailag is szép bélyegeket jelentetett meg a Magyar Posta. A bélyeggyűjtő szakkörünk tagjai — a MABÉOSZ szervein és a köri vezetőségen át — a következő filatéliai újdonságokat rendelhették meg eddig (zárójelben a kiadási név-

Joeckle 11632.

V. Ferdinand.

Csaknem derékig látható, kissé jobbra fordult, de szembe néz. Lovassági tábornoki egyenruhát visel vállra mentével, nyakravalója felett az aranygyapjas –, mellén pedig két más rend jelvényével, a melyek egyikének szalagját is viseli. Felirata a

kép alatt: FERDINANDUS,

a koronás magyar czimertől balra Kronprinz von Oesterreich als König von Ungarn

jobbra: Austriai Korona Herczeg mint Magyar Király.

alól balra: Lith. Jæckle

s jobbra: Gedr. bey Hæüssle.

Könyomat, méretei a papirosnak 46: 62·3 cm.

Lels. n. 14660
Szakl. 9-915
226-914-3.

Ka 4.

11631.

V. Ferdinand.

Joeckle: Ferdinandus V.

Egész alakban, balra fordult lovon és lovassági tábornoki egyenruhában van ábrázolva. A háttérben, a Duna tulsó partján Pozsony vára és városa látható. Feliratai

a kép alatt: FERDINANDVS V.

czután balról: Kronprinz von Oesterreich
als
König von Ungarn

a koronás m. czimernél

jobbról: Austriai Korona Herczeg
mint
Magyar Király

alól balra: Lith. Joeckle

s jobbra: gedr. bei Jos. Haeussle.

Könyomat, méretei a papirosnak 46·3: 62·4 cm.

Lelt. n. 14659.
Szakl. ~~226-914-2~~. 8-915

K. 4.

Jósejű Emil, faragó

A Népművészet ifjú mestere lett.

– : Kiváló népművelők kitüntetése 7.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 18.

Jósejü Emil, faragó

A Népművészet ifjú mestere.

—: Népművelők, népművészek Kitüntetése 12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 17.

Jófejű Emil.

A KISZ KB által kezdeményezett honismereti mozgalom Győr-Sapron megje pályázaton részt vett fafaragásával, a kiállításon szerepelt műve. „Ivókészlet" (repr.)

Molnár Imre: Ifjú népművészek kiállítása.

Jövendő, Győr, 1972. febr. (?)

Jófejű Emil, népművész

– faragott széktámlája a KISz Központi Művészegyüttese Rottenbiller utcai székházában rendezett kiállításon

Fiatal népművészek
Magyar Ifjúság, 1971. szept. 10. 13. l.

Jófejü Emil MDK

fafaragó

Szerepelt a "Béke és a népek barátsága" kulturális szemle győri képzőművészeti kiállitásán.

Szép munkájáért Jutalmat kapott.

Barabás László: Uj tartalom és formakeresés.
~~Kisz~~ Kisalföld. 1962. máj. 10.

JÓFEJÜ MÁRTON, magyar varga

Bőrök kikészitésével is ~~/a/~~ foglalkozott, amit a timarok nem néztek jó szemmel. Jófejü három legényt is foglalkoztatott, a kikészitett bőröket közvetlenül a csizmadiáknak adta el1831-ben a német timárok a városi kapitány közreműködésével házát megostromolták és 200 kikészitett bőrt találtak. 282.old. 12.jegyz

BALÁZS PÉTER: A céhrendszer problémái Győrött a XIX. század első felében 279. old

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. Győr, 1975.

Jófegyi Zoltán
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Hannak Imre: Művészeti élet Győr-Sopron megyében
Művészet, 1968. furnis – 46 kep.

B. Joffán

és A. Gerasimov közreműködésével készült a Gellért hegyi Felszabadulási Emlékmű.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

3211

JÓ FÖLDI SZABOLCS

Lovas Cecilia: Hullámfalak közt szabadon

Atrium 1996, 4. sz. 44-47

dalomtudományi Szekcióját

r 27-ére, 14 órára

. emeleti kisterembe

ıtettel a Kutatói Fórum tagjaként

Lamm Vanda sk.
az AKVT elnökhelyettese

Jófejű Emil

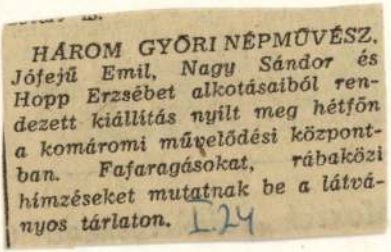

HÁROM GYŐRI NÉPMŰVÉSZ. Jófejű Emil, Nagy Sándor és Hopp Erzsébet alkotásaiból rendezett kiállítás nyílt meg hétfőn a komáromi művelődési központban. Fafaragásokat, rábaközi hímzéseket mutatnak be a látványos tárlaton. L.24

Magyar Hirlap 1977/2o/1o

Jófejű Emil, népművész

— NÉPMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA. Három győri népművész — Hopp Erzsébet, Jófejű Emil és Nagy Sándor — alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap a komáromi Városi Művelődési Központban. Fafaragásokat, rábaközi hímzéseket mutatnak be a látványos tárlaton, amely egyúttal a művelődési központ Kisgalériájának a premierje is.

— Hí —

8.

Népszabadság, Bp. 1977. jan. 25.

Jófejű Emil, Paragó

L: Kathy László

Sáfrán T: Vidám vásár Budán 8

Népszabadság, Bp. 1978. dec. 19

Jófejű Emil (Győr) faragó

Id. Kapoli Antal Emlékére Balatonlellen kétévenként megrendezik az országos faragókiállítást a pályázatra beküldött anyagból. Az egyik harmadik díjat nyeste munkájával: bútorral. (említve)

Horányi Barna: Kapoli emléke fában.
Somogyi Néplap, 1974. aug. 4.

Jóföldy Tibor

szül. 1897 okt. 7. Rk.
Szarmúr. szolat vegett

1917/18 szári tanf.
Kejsz fonk.

Hegykőzpályi h. n. VIII 210

Jótöldy Tibor

1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

96. l.

MDK

Jóföldi Tibor
végbizonyitványt kapott

Éimisk 1914-15. 84 l.

Jósföldi Tibor

festő

1912 – 14.

Élniczk 1930. 84. l.

modern

4070. Ary Scheffer.
Sz. Dordtrechtben 1795 feb

Mária egy női szenttel.

Mind a ketten térdig, k
kintve vannak ábrázolva. Közül
ja, mig a hátrább álló szőke sz
ta. Öltözete az előbbinek: fehé
takarja és sötétpiros ruha, az
vállkendő és megyszinű ruha. M
szik. Jelzése jobbról félmagas

½ piros festékkel

Vászon, méretei 73:59 cm
-- Dr. Stern Ármin ajándéka 19
mányt az 1911 május 10-iki fel
tember 8-iki 53000 sz. határoza

március 21-én (624-912)

Sz. n
1547
Át. 1

JÓFÖLDI Tibor

M.D.K.

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola
tagja

Réti: Nagybánya..... Bp. 1954. 333.l.

Jóföldy Ivor epitesz m.v.m.

Részstvett a pályázaton / 20000 Ft /

Társtervező: Bitó János, Ébert Ágoston, Sárvári István

A müvelődési ház pályáza egyik dijnyertes terve

Magy ar Nemzet 1965. április 15. 3.11

PÁLYÁZATOK, PÁLYADIJAK ÉS JUTALMAK.

I. A szünidei pályázaton:

Jutalmat kaptak: Ékes Lajos, Haranghy Jenő, Graber Mária 30-30 koronát, Kaesz Gyula 20 koronát.

Vásárlások: Haranghy Jenő 220 K., Ékes Lajos 120 K., Ohmann Béla 100 K., Bakács Pál 100 K., Gráber Mária 80 K., Debreczeni Tivadar 60 K., Madár Antal 30 K., Ujváry Ferenc 20 K.

II. Művészi jutalomdijakra hirdetett pályázaton:

150 koronáért megvéve Ékes Lajos és Spinner Dezső terve.

III. Orfeumplakát keretjére hirdetett pályázaton:

I. dijat 100 koronát nyert Erdits Jenő. III. dijat 60 koronát nyert Bokros Ferenc. Megvásároltatott: Ékes Lajos és Töttösy Edith tervei.

IV. Szt. Istvánnapi körmenet plakát pályázaton:

100 koronáért megvásároltatott: Pataky Piroska terve.

V. Szt. Gellért-fürdő és szálló berendezésére hirdetett pályázaton:

I. dijat, 1000 koronát nyert: Káldori Lajos és Ferenczi Sándor. 250 koronáért megvéve: Rákos Pál terve.

VI. Az évvégi iskolai pályázaton:

A szobrászati szakon: Dicsérő oklevelet kapott: Gere János. Elismerő oklevelet kapott: Brandszeiz János, Hegyeli Lajos, Vass János és Weisz Albert.

A textil szakon: Dicsérő oklevelet kapott: Winkler Margit.

A festő szakon: Elismerő oklevelet kapott: Lévay Lajos.

A grafikai szakon: Elismerő oklevelet kapott: Bakács Pál, Borovszky Zoltán, Csizmadia István és Udvary Pál.

A belső épitészeti szakon: Dicsérő oklevelet kapott: Ádler Dávid és Ferenczi Sándor. Elismerő oklevelet kapott: Büki Kálmán, Fábry Pál, Fehér Pál és Rákos Pál.

VII. Az iparoktatási főigazgatóság részére készitett iparművészeti tervek:

580 koronáért megvásároltatott 15 növendék 52 terve.

ÖSZTŐNDIJAK ÉS SEGÉLYEK.

A nagyméltóságu m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium részéről az 1914/915. tanévben a következő tanulók részesültek államsegélyben:

Kaesz Gyula, Kiss Béla, Ramold Lajos 300—300 kor., Ohmann Béla, Boskó Lajos, Fehér Pál, Hoffmann Antal, Kovács Antal, Kun Sámuel, Vass János, Bazala Béláné 200—200 kor., Debreczeni Tivadar, Lázár Oszkár, Tóth Lajos 150—150 kor., Árvai Tibor, Csizmadia István, Devecska Ferenc, Ferenczi Sándor, Halmágyi István, Hegyeli Lajos, Káldori Lajos, Kreisel Béla, Kulcsár Endre 100—100 kor., Sipos Lajos 80 kor., együtt 3930 kor.

A nagyméltóságu magyar kir. kereskedelemügyi ministerium segélyében a következők részesültek:

a) a jelenlegi növendékek közül: Lőcsey Ferenc 1600 kor., Polder Albert, Kántor Katalin 800—800 kor., Geguss Rezső, Kacsur Ernő 600—600 kor., Buda József 500 kor., Lévay Lajos, Méray Dezső 400—400 kor., Grusz Béla 300 kor.

b) a volt növendékek közül: (külföldi tanulmányutra) Biró Mihály 2000 kor., Pataky Piroska 600 kor. Összesen: 8600 kor.

Más hatóságok segélyében a következők részesültek:

Büki Kálmán a soproni keresk. és iparkamarától . . . . . 360.— K
Révész Imre a soproni keresk. és iparkamarától . . . . . 100.— „
Debreczeni Tivadar a Tanári ösztöndij alapból . . . . . 100.— „
Somló Rezső a Tanári ösztöndij alapból . . . . . 100.— „
Pfeiffer Tivadar a Damaskin alapból 700.— „
Mogos János a Gozsdu alapból . . 500.— „
Somló Rezső a miskolci keresk. és iparkamarától . . . . . 120.— „
Bazala Béláné a miskolci keresk. és iparkamarától . . . . . 120.— „
Sternberger Elza a Sternthal-féle alap kamataiból . . . . . 266.66 „
Összesen: 2266.66 K

Iskolai alapok:

Az Orsz. M. K. Iparművészeti Iskola segélyalapja javára a következő adományok folytak be:

1914. évi junius havi maradvány 3953.97 K, Erdős J. és Társa 24.— K, Winkler Margit 2.— K, Várdai Szilárd 10.— K, Matula Lajos 5.— K, Somló Sarolta 1.— K, Kamatjövedelem 3.55 K, Muhits Sándor 584.60 K, Helbing Ferenc 12.— K. Összesen: 4596.12 K.

Leszámitva az alap terhére az 1914/915. tanévben eszközölt kiadásokat, az alap tiszta összege 4495 K 12 fill., mely összeg átadatott az intézetben szervezett hadikórház költségeinek részbeni fedezésére.

A Diákasztal az 1914/915. tanévben 10586 ebédet szolgáltatott ki, melyből 1660 félfizetéses ebéd volt. A Diákasztal a Szinművészeti Akadémia növendékei számára az 1914/915. tanév II. felétől 1136 adag egész fizetéses ebédet szolgáltatott ki.

A Weltner Vilmos-féle alapitvány álladéka 1914. dec. 31-ig 6600 K névértékü részvénytőkéből és 2053 K 50 f. folyószámla követelésből áll.

A Mészáros Károly-féle alapitvány 1914. dec. 31-ig 4500 K névértékü 4% koronajáradéku kötvényből és 587 K 32 fillér tőkéből áll.

Fittler Kamill siremlékre az 1913/14. tanévi értesitőben kimutatott 4552 K gyüjtésen kivül egyéb összeg nem folyt be.

VÉGBIZONYITVÁNYOK, SZAK- ÉS KÉPESITŐ OKLEVELEK.

Az 1914/915. tanév folyamán III. éves végbizonyitványt kaptak a következő eredménnyel:

Albachári László . . . . . elégséges
Baja Sándor . . . . . jó
Brandszeisz János . . . . . jó
Brausz Mihály . . . . . elégséges
Bruckner Albert . . . . . jó
Büki Kálmán . . . . . jó
Danhauser Árpád . . . . . jó
Debreczeni Tivadar . . . . . jó
Fábry Pál . . . . . elégséges
Gombos József . . . . . jó
Graber Mária . . . . . jó
Horn Ilona . . . . . elégséges
Jóföldi Tibor . . . . . elégséges
Kaesz Gyula . . . . . jeles
Klausz Gyula . . . . . jó
Kliment Endre . . . . . jó
Kolozsvári Sándor . . . . . jó
Kulcsár Endre . . . . . jó
Lázár Oszkár . . . . . jó
Lévay Lajos . . . . . jó
Mándoki Rózsi . . . . . jó
Oláh József . . . . . jó
Pfeiffer Tivadar . . . . . jó
Rákos Pál . . . . . jó
Révész Imre . . . . . jó
Schmidt Eszter . . . . . jó
Schmidt Kálmán . . . . . elégséges
Schneider Klára . . . . . jó
Schreiber Imre . . . . . elégséges
Szabó Olga . . . . . jó
Winkler Margit . . . . . jeles
ifj. Zilahi Gyula . . . . . jó

V. éves szakoklevelet kaptak a következő eredménnyel:

Haranghy Jenő . . . . . jeles
Káldori Lajos . . . . . jó
Schóber Béla . . . . . jó

Az 1914/915. tanév folyamán megtartott szakmabeli képesitő pályázaton 3 növendék vett részt, kik közül Haranghy Jenő jeles eredménynyel, Káldori Lajos pedig elégséges eredménynyel nyertek oklevelet.

B.V. JOGANSZON

Sztálin díjas képzőművész

N.N: Szovjet vendégeink műtermeláteg utásai.

Művelt Nép, 1955, ét. évf. 11 sz. március 13, 8 l.

B. JOGANSZON festőművész

B. JOGANSZON cikke a magyar képzőművészetről

Művelt Nép, 1955. 11. évf. 21. sz. május 22,

Rómay Mária

Jeganszon, Boris Vladimirovics: A nagy októberi forradalom vezetői, ef.

KÉPES FIGYELŐ

1949, 45.sz. beritékem

Joglit János

1839-ben teljesen átrenoválta a miskolci minorita tpl. orgonáját, ezért 700 forintot kapott.

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Bp. Akadémiai Kiadó 1972
338. old.

Joglit János

állitotta helyre 1839-ben a miskolci volt minorita templom orgonáját.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest, 1972

3381

Johann Adam Klein

Nüve nerepel a Póstatalá-
rékpénztár Árverési Csar-
nokának aukcióján.

P. H. 934. XI. 13.

Nach der Natur gez.
u. lith. v. Johan
Indrikso

Ansicht des Altof-
ner Schiffswerftes.
Kyst folks
saga alapj
(1858)

Jóföldi Tibor

Szabados László - Jóföldi Tibor: Klubkönyvtárak építése. - Könyvtáros, 1967, 17.évf. 7.sz. 413-415. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

72. l.

látni. Ugyanígy találhatunk meg mindent, ami a helyes, korszerű csomagolási szükségletet illeti, alapanyagoktól kezdve a grafikailag jó kiállított kartonage-munkáig.

Egyéb iparművészeti tárgyakról általában még a borostyán, féldrágakő, gyöngy, üveg, fa, kerámiából, a fémből készített nyakláncokat kell említeni, melyek a legváltozatosabb formákban voltak sűrűn láthatók, ugyanígy karperecek, násfák, fibulák, szalvétagyűrűk és egyéb apró díszműtárgyak (nippek).

Általánosságban összegezve a látottakat, konstatálható elsősorban az, hogy a német iparművészeti termelés általában kitűnő, márkás, technikai szempontból kifogástalan minőségű munkára törekszik.

Az ornamentikában és figurális díszekben a régi germán és északi népek műemlékeinek hatása kiszorította az expresszionizmust és az individualizmust, mely eddig a németeket jellemezte.

Mindezek a tényezők igen érdekes fejlődési képet adtak egy olyan átalakulás idején, melynek végeredményeit még most nem lehet elkönyvelni.

Mindenesetre a termelő emberi tehetségnek újabb lehetőségeit lehetett konstatálni és a mindent egyenruhával felöltöztető tömegtermelés helyébe sok helyen a nemzeti sajátságokat és a hazai föld szellemét ápoló egyéni otthonmunka és kézművesmesterség lépett, melynek újraélesztésével számos iparművész szellemi munkája is termőtalajra lelt.

Itt a vezetőszerepet az iparművész tölti be és remélhető, hogy ezen fejlődés az emberi minőségmunkára jó eredményekre fog vezetni.

LAKATOS ARTHUR

ÁRKAYNÉ SZTEHLÓ LILI ÜVEGABLAKAI

Az emberiség megunta a történelmi stílusok hamis utánzatait és új után vágyódik. Új után, amelyben a lélek a fontos, amelyben az anyag csak a lélek formatalálása. Új művészetet akar, amely nem utánoz, hanem alkot, amely nemcsak dísz, hanem megfelel az élet követelményeinek ; amely nemcsak külső szép, hanem belső tartalom is ; amely nem fénykép, hanem a lényeget adja, amely nem fárasztja a szemet a sok apró részlettel, hanem egyszerűsége által gyönyörködtet.

Az átalakulás nem símán, hanem a legélesebb szakadással ment végbe. Az „izmusok" a geometria törvényeivel akartak újat teremteni. Ebben tévedtek, de mégis sok útravalót adtak a következő generációnak. Megtanították, hogy nem a sok részlet, hanem a lényeget adó egyszerűség a fontos. Ezt azonban már nem a geometria, hanem a lélek útján akarja elérni. Nem a külső szép, hanem a belső tartalom kifejezése a fontos.

A modern művészet éppen ezen a téren hozott meglepő eredményeket, különösen az építészetben, mert a művészeti ágak közül az építészet áll legközelebb a gyakorlati élethez. Természetes tehát, hogy minden új művészeti korszak az építészettel indul. Hozzáalkalmazkodva fejlődik a szobrászat, festészet és díszítőművészet stílusa.

A modern művészeti törekvésekben sok olyan vonás van, ami a primitív jelzőt igényli magának. Ez lehet a magyarázata annak, hogy a modern szobrászok és festők oly nagy szeretettel fordultak, s fordulnak ma is a „primitív" népekhez, magához a nép formanyelvéhez, vagy a „primitív" középkori művészethez, amikor a maguk új lelkiségének megfelelő formavilágot akarják kialakítani.

Az egyházi művészetben is természetszerűleg elsőül az építészet alakult ki. A modern egyházi építészetet közös problémák elé állítja az új anyag, a vasbeton alkalmazása. Különössé teszi az egyházi építészetet ennek sajátos problémája, a liturgiai követelményeknek a megoldása. Ezek a problémák olyanok, amelyek az idők folyamán már igen tökéletes megoldást nyertek. A legszebb és legkielégítőbb megoldásokat az ókeresztény római, a román és a gótikus művészet, tehát a középkor „primitív" művészete adja, amikor a cél még legtisztábban lebegett az építtetők és építők előtt.

Akik a modern egyházművészet új stílusát megteremtették, az eredeti követelményből indultak ki. A templom rendeltetéséből, ami egyik fontos meghatározója az új stílusnak. A másik az anyag, s a vele kapcsolatos konstrukció.

A modern építészet egyik jellemzőjéül jelöltük meg a sík felületek kedvelését. Olyan műfajok vállalkozhatnak tehát a modern épület díszítésére, amelyek ezt a törekvést természetüknél fogva nem akarják megbontani : a falba, fülkébe símuló szobor, a fallal szinte egy síkba tapadó lapos relief, a freskó és nem utolsósorban az üvegfestészet. A szobrászatban, freskóban, üvegfestészetben is meg kell nyilvánulni ugyanazoknak a stílussajátságoknak, amelyek a modern építészetet jellemzik Tehát a kompozícióban, nem részletekre, hanem nagy összefogásra kell törekedni, s bennük bizonyos konstruktív, architektonikus jellegnek kell bennük megnyilvánulni. Ezeknek a műfajoknak az újjászületését azonban nemcsak az építészet, hanem maga a korszellem is követeli.

Az új technikai és stílusbeli törekvéseket ma már világosan észlelhetjük a festészetben, a szobrászatban, s minden egyéb művészeti ágban is. A szobrászok és festők, tudatosan, vagy tudattalanul, de már most úgy komponálják műveiket, mintha épületre készítenék.

Az architektúra egységét az üvegablak zavarja legkevésbbé, éppen mert a falak nyílásait, az ablakokat tölti ki. Célja a megvilágítás mellett természetesen a díszítés és a hívek áhítatának a fokozása is.

Az üvegfestészet első virágkora a gótikus építészet. A gótikus üvegablak célja a belső tér misztikus hangulatának a növelése is volt. Ma is erre törek-

struktúrájának szépségei kiemelik a nemes és meleg anyagot. Fatálak, hamutartó tálcák, dobozok, gyertyatartók, íróasztalkészletek, szalvétatartók és más mindenfélét látni fényezett, matt nitrocellulóze és festett vagy lakkesiszolt kivitelben.

Az üvegiparművészetnél általánosságban ki kell emelni azt, hogy az utóbbi időben a német üveggyártás annyira fejlődött, hogy egészen kiszorította a cseh üveget. Legimpozánsabb márkája a Württembergische Metallwarenfabrik Geislingen-Steige, melynek hatalmas, félméter magas, fémsókristályos überfangüveg vázái és csiszolt kristályai (Ikora elnevezéssel) felülmúlják az eddigi német üveggyártásban készült dolgokat. Gyönyörű, színes, folyatott fémsavas dekorok, finom, nemes, nagyságukban impozáns díszedények és a használati üvegkészletek és világító testek mindenféle fajtája, iparművészeti szempontból elsőrangú színvonalon, gravírozott és csiszolt kivitelben, fehér, opalizáló, cosines és Tiffanyüvegre hasonlító átlátszó, áttetsző és matt anyagokból, gyönyörködtetik a nézőt.

Több más, igen jó üvegkészítő is mutatkozik be. Köztük feltűnik a bajor állami üvegipariskola Zwieselben, melynek csiszolt és gravírozott üvegjei formában és ékítményben korszerűek és kitűnőek. A formák teljesen anyagszerűek és a minta is a technikának megfelelően simul a tárgyra. Mozgó alakok, állatok, különféle színes, fúvott üvegkombinációk igen nagy keresletnek örvendenek.

A fémiparban a kovácsolt fém-vas kevéssé volt képviselve. A bajorok közt volt egy-két kovácsolt dísztárgykészítő, ki a firenzei olasz mintára készített sírlámpákat, ámpolnákat és egyéb apróbb kovácsolt vastárgyakat állított ki. Figyelemreméltó volt azonban a rézöntvények és rézdomborító kisüzemek nagy száma, melyek apró dísztárgyakat, író- és dohányzókészleteket stb. készítettek. Figurális modern, stilizált alakok, mozgást kifejező leredukált expresszionista előadásban még mindig kelendők.

Az ezüst- és aranyműveség is az iparművészet nagy lehetőségét mutatta be. Igen számos iparművész egyéni munkája volt látható és a nagyobb üzemek és cégek, még a Württembergische Metallwarenfabrik Geislingen, melynek kiváló Ikora-üvegjét már említettem, az iparművészek által tervezett és irányított ékszer- és ezüsttárgyait Ikora-ékszer név alatt propagálja.

A mai német ékszer- és ötvösművészet a régi germán-, sőt bronzkori ötvösművészetet felújítja, a násfák, fibulák, bros- és egyéni ékszerek a legegyszerűbb alakúak, kézzelkalapáltak és ornamentikájuk a primitív germán és északi őskultúrának visszaadásával nemzeti jelleget ad.

Megemlítenem kell még Halle város kézművesiskolájának műhelyeit, melyek elsőrangú iparművészeti készítményeket állítottak ki mindenféle szakmából. Legsikerültebb és legfejlettebb azonban a fém-művészeti osztály, melynek emailmunkái a japán cloissonéval vetekednek. Rekeszzománc, folyatott és festett zománc mindenféle fajtája akad itt, az edények és tányérok nemes egyszerű formája és ékítményei a régi germán motívumokkal tűnnek fel és méltán beilleszkednek a német mai iparművészet legjobbjai közé. A Württembergische Metallwarenfabrik óriási, két méteres tűzemalí rézvázái is feltűnnek itt.

A régi német ötvösmesterség is több helyen szerepel a régi munkák tradiciójának megtartásával új, korszerű használati és dísztárgyakkal.

A szalmafonás iparművészetének igen számos művelője állított ki a vásáron. Általános a sokszínű háncsból készített művészi kosárárú, dobozok, könyvkötési és kartonmunkák, kombinálva szalmafonatú lapokkal, táskák, retikülök, tálcák, sőt szalmaállatokat és egész szalmaakváriumokat lehetett látni. Nagyon sokféle az alkalmazott színes anyag, pálmahánc, fűzfavessző, japánfüvek, mindezekkel jó dolgokat készítenek, igen olcsón és ízlésesen. A színes háncsokkal sávos és mintás elrendezésben igen hatásos iparművészeti tömegcikkeket produkálnak.

A bőrtárgyak közül különösebb munkákat nem lehet kiemelni. A munkák ízlésesek voltak, egyszerű, praktikus használati cikkek, jó színekkel, egy-két helyen 2—3 színkombinációban láttam eredetibb dolgokat, mint például egy főszín mellett két sávos díszítés bőrapplikációs technikában: természetesen a veretek is hozzáillők, sok fényezett és színes fa szerepelt a csont-, fém- és féldrágakőanyagok mellett.

Áttérek a kerámiára, mely ma Németország egyik legkiválóbb iparművészeti műfaja. Általában jellemzi a német kerámiát, hogy kitűnő anyaggal nagyszerű, változatos mázakkal egyszerű, artisztikus formákat hoztak, kevés plasztikai vagy festett díszítéssel. A groteszk expresszionizmus stílusa már csak kevés helyen volt látható, visszatérés mutatkozik az antik és az azt megelőző ásatáskorabeli formákhoz, sőt azok színei- és ornamenseihez.

A német és dán kerámia mellett szerepeltek az olaszok is ismert faenzai, avenoi, perugiai és firenzei márkákkal. Újabbat azonban ott nem lehetett látni.

A grafikai művészet a legnagyobb fokon áll, három külön kiállítási palotában volt elhelyezve a könyv- és nyomdaipar, a papíripar és a sokszorosító ipar. Művészeti reklámkiadványok mindenhol bizonyítanak e szakma magas fejlettségéről. Lipcse a könyvkiadók és a nyomdák gócpontja. A grafikai művészetek akadémiája idevonzza az egész világból azokat, kik a könyv és betű művészetével megakarnak ismerkedni. A német reklámgrafikusok egyesülete egy kis, reklámművészeti kiállítást rendezett a vásár látogatóinak és nagyon szép eredményeket ért el megrendelésekben. Sűrűn fogyott az elegáns évkönyvük, melyben tagjainak munkái reprodukciókban voltak láthatók.

A Reklam-Messében szintén igen jó iparművészeti dolgok voltak, elsősorban a reklámgrafikai üzemek kiállításán.

Érdekes fényreklám-ujdonságokat láttam, neonbetűk, melyek másodpercenkint a szivárványszínekben változtatják színüket.

A kirakatrendezés minden szükséglete képviselve volt. Babák, köztük Käthe Kruse életnagyságú babacsoportjai, Attrapék minden fajtája, védjegyek, Blickfang-tárgyak, falborító papirosok, melyek karácsonyi, húsvéti és egyéb szezón-mintákat ábrázoltak, sőt egész kivonatokat lehetett

szenek. De ezt nem lehet elérni az olajkompozíciónak az üvegre való egyezerű átvitelével. A művészeteknek örökérvényű törvényei vannak, amelyek sajátos vonatkozásban állanak az anyag technikai lehetőségeivel. Az üvegfestménynek is meg vannak a maga sajátos technikai és anyagszerű követelményei. Mindenekelőtt az a körülmény, hogy több színes üvegdarabból van összekomponálva, s rajzát részben a keretül szolgáló ólom, részben a beleégetett új színárnyalatok és tónusok adják. A több darabból való összeállítás, valamint az ólomnak határozott kontúrokat adó jellege bizonyos síkszerű stilizáltságot követel. Másrészt a tervezőnek szem előtt kell tartania az ablaknak síkszerű voltát, alkalmazkodnia kell az architektúra térelosztásához, a kívánt erősebb, vagy gyengébb megvilágosításhoz. Az üveg kolorizmusában is érvényesülni kell tehát a természettől való elvonatkoztatásnak, stilizálásnak, dekoráló tendenciának. Ezeknek a körülményeknek a helyes szem előtt tartása teszi alkalmassá az üvegablakot az architektúrával való közös alkalmazásra.

Az előbb említett két modern templomunk, valamint a legkorábbi győr-gyárvárosi templom, amelyek az egyetemes egyházművészet fejlődésében is úgy kronológiájukkal, mint kvalitásuknál fogva, előkelő helyet foglalnak el, egyúttal a modern magyar üvegfestészetnek is fontos állomásai. Mindegyik üvegablakait Árkay Bertalanné Sztehló Lili tervezte, a kivitelezés pedig Johan és Majoros, illetve Johan és Palka munkája.

A győr-gyárvárosi templom 1929-ben épült. Árkay Aladár nagyszerű alkotása, de tervezésében már fia, Bertalan is résztvett. A templom belső hangulatához nagymértékben járulnak hozzá a hatalmas méretű, színes ablakok, Sztehló Lili első kiváló alkotásai. A négy, 7 méter magas üvegablak 28 jelenetben mutatja be Krisztus életének főbb eseményeit. Meleg színek, könnyed ritmusokban alakuló formák, megható líraiság jellemzi ezeket az ablakokat. Úgy technikai kivitelükben, anyagszerű megtervezésükben, mint az egyszerű, zárt kompozícióban, annak tektonikus jellegében hiánytalanul beszélnek a modern művészet problémáiról.

Az új magyar egyházművészet alkotása a városmajori templom, Árkay Aladár műve, amelynek díszítését a legjobb fiatal művészgárda végezte, E helyen azonban csak Sztehló Lili üvegablakaival foglalkozunk. A szentély óriási ablakát, a Jézus Szívét ábrázoló hatalmas üvegkompozíció tölti ki. Középen a jobb kezét áldásra emelő, s balját szívén tartó Jézus hatalmas, archaikusan stilizált alakja foglal helyet. Merev tekintetéből jóság és szeretet árad. Körülötte éneklő és zenélő angyalok alakjai teszik gazdaggá a nagyszerűen „felépített" kompozíciót. Nem mutat naturalisztikus formákat, stilizált vonalai és színei mégis a valóság illúzióját keltik bennünk. Árkayné ügyesen olvasztja egybe a képelgondolást a darabokból álló anyaggal. Az üvegablakok még nem készültek el teljesen. A templom művészi hatása pedig csak akkor bontakozik ki a maga egészében, ha a fehér üvegek helyére végig színes kompozíciók fognak kerülni.

Sztehló Lili művészetének harmadik fontos állomása a Rimanóczy Gyula által emelt pasaréti ferences templom négy üvegablaka, amelyek úgy művészi elgondolásukban, mint kivitelükben az előbbiekkel egyenértékű alkotások.

Művei nemcsak a magyar határokon belül, hanem a külföldön is nagy sikereket arattak. Szent Erzsébetet ábrázoló műve 1933-ban megnyerte a milánói iparművészeti kiállítás Grand Prix-jét, az 1934-ben rendezett egyházművészeti kiállításra készült Angyali Üdvözletét Mussolini vette meg az újon épült Littoria város temploma részére, Magyarországi Szent Erzsébetet ábrázoló üvegfestményét pedig az azóta tragikusan elhúnyt Dollfuss kancellár vásárolta meg a Seipel-kápolna díszítésére. A Mussolini által megvásárolt kompozíció Sztehló Lili egyik legjobb alkotása. A témaadta lelki állapotok hiánytalan éreztetése mellett nagy érdeme az anyagszerűség teljes tiszteletbentartása. Nincs egy vonal, egy színárnyalat, amely akár a belső tartalmat, akár a technikai kivitelt illetőleg felesleges volna. Az alakok fő vonalait természetszerűen az ólomkeretek, illetve keskenyebb sötét üvegsávok adják. Gondosan figyel arra, hogy a lehető legkevesebb utólagos átszínezésre legyen szükség. Az üveg eredeti színeivel való komponálás a célja. Ez azonban az igazi művész, s így Árkayné részére nem jelent korlátokat. Az arcok, melyek egy-egy nagyobb lemezből képezvék, alig tüntetnek fel új színbeégetéseket, illetve maratásokat. Csupán a haj van újólag festve, s a szemek, a száj finom vonalai. A technikai kivitelen túl ki kell emelni a két alak harmónikus kiegyenlítését, arányos térkitöltő szerepét. Hasonlóan finom lélek-kifejeződéssel találkozunk a Magyarországi Szent Erzsébetet ábrázoló kompozíción is.

Sztehló Lili egyike azoknak a fiatal magyar művészeknek, akik megtanulták Róma levegőjéből, hogy a modern, igazi egyházművésznek milyen szempontokat kell maga előtt tartania, s hogy kell a keresztény művészi közösséget szolgálnia.

NAGY ZOLTÁN

RÉGI KISÁZSIAI SZŐNYEGEK

Hazánkban a szőnyegkészítés kisázsiai hatások alatt csak szerény mértékben és igen szűk körben folyt. Oklevelek és egyéb írott források szórványos adataiból sejtjük, hogy több ízben és több helyen is próbálkoztak régi eleink szőnyegkészítéssel. E kísérletezéseknek csupán egyetlen hírmondója maradt reánk: az Iparművészeti Múzeum azon csomózott szőnyege, mely 1723-ban készült Erdélyben. E mű szellemében és konstrukciójában a régi keleti szőnyegek mintáját követi, bordűrje is az Usakban készült „erdélyi" szőnyegek hatszögű medaillonokban elhelyezett karmos arabeszkes

1935. 4/7 · 105, 110, 111. l. képekkel

díszeken alapul, tükrének rajza a keleti mintaképet azonban már elveti s egy régi magyar hímzésről is ismert virágtővel díszíti azt. Magyarországnak a szőnyeg készítésében vitt kis szerepe ellenére is nagy a jelentősége a keleti szőnyegművészet történetében. Hazánk az elsők egyike volt ugyanis, hová a keleti művészet e csodálatos és sajátságos termékei korán jutottak el. Őseink különös előszeretettel viseltettek a szőnyegek iránt. Lakásaik és sátraik fényűző berendezéseinek szerves kiegészítőivé váltak. Erdélyben a templomok padjait is ezzel borították. A magyar szőnyegszeretet e kedvező atmoszférájában a keleti eredetű szőnyegek oly halmaza rakódott le, melynek roncsai még ma is elkápráztatják a nagyvilág műgyüjtőit és műszeretőit. Az erdélyi templomokban felhalmozódott keleti szőnyegek ritka értékeit és jelentőségét a gyüjtők és a szakférfiak már korán felismerték. Gyüjteményeik féltve őrzött kincseit és ritkaságait már hosszú évtizedek óta innen vásárolják és szerzik be.

A szőnyegek régi klasszikus hazája Perzsia. Az iráni mesterek emelték Kelet e legszebb művészeti ajándékát a legnagyobb és legcsodálatosabb tökélyre. A sejtelmes és megkapó színpompa mellett gazdag növényi ornamensekkel, ember és állatalakos jelenetekkel és egyéb díszítményekkel olyan bámulatos remekeket tudtak létrehozni, melyek magasságára és tökélyére semmi más nemzet és semelyik más nép feljutni sohasem tudott. A kisázsiai szőnyegkészítés is (nagy általánosságban tekintve) ennek a nagy művészi gócpontnak a kisugárzása és állandó befolyása alatt létrejött művészet. Legfőbb elemei a perzsa művészetben gyökereznek. Annak elemeivel létesült, de természetszerűleg erős átalakításokkal és egyéni sajátságos elemekkel átszűrt mintegy redukált kiadása. Formakincse állat- és emberalakos ábrázolások nélküli, geometrikus és növényi elemekből áll. Ezeket azonban oly pazar gazdagsággal és ötlettel tudja variálni és előállítani, hogy sok esetben a perzsa szőnyegekkel egyenértékű, vonzó és páratlan bájosságú alkotásokat produkál.

A keleti szőnyegművészetnek csak a felénk eső, újabb része ismeretes. A kezdete, fejlődése és történetének régebbi szakasza az ismeretlenség homályába vész. A szőnyegművészet termékeit és remekeit ilykép csak a XV. század első felétől kezdve kísérhetjük nyomon. A reánk maradt emlékanyag legrégibb darabjai a fejlettség olyan fokát árulják el azonban, melyek kétségtelenné teszik, hogy a szőnyegkészítésnek már több évszázados fejezetei zajlottak le, míg a szőnyegművészet e magas fokra feljutott. A napjainkig fennmaradt csekélyszámú emlékek ornamentikája mértani elemekből alakult. A merev, egyenes és törtvonalú ornamentum legfőbb díszei a foradékos ékítésű és arabeszkes körvonalú, egymással váltakozó medaillonok. A keretben majd nyolcágú csillagokat, majd pedig stilizált kufi írásjegyekből alakult motívumokat látunk. A kisázsiai szőnyegtípusok későbbi kialakalásaiból és fejlődéseiből visszakövetkeztetve, kétségtelen, hogy ezek az elmerevedett és elstilizálódott elemek eredetileg szintén naturalisztikus virágdíszítések lehettek s csak a XV. sz. elején válhattak merevvé, sematikusakká és ennyire stilizáltakká.

A kisázsiai szőnyegkészítés e korbeli emlékei csak igen szórványosan és elvétve maradtak reánk. A korabeli itáliai, német és németalföldi festményeken azonban gazdag bőségben leljük képes ábrázolásaikat. Minthogy egy ilyen rajzú szőnyeg szép példánya ifj. Hans Holbein azon festményén is reánk maradt, melyen a piktor Gisze kereskedő arcvonásait örökítette meg 1532-ben, a német műtörténészek az ilyen típusú termékeket *Holbein szőnyegnek* nevezik. Ez a megjelölés általános elterjedésű ; manapság is ezt használják. Ez az elnevezés azonban helytelen, s nagyon egyoldalú is, mert a XV. századi festők műveit szemlélve kitűnik, hogy Holbeint megelőzőleg már más festők örökítettek meg ilyen szőnyegeket. Ez alapon akár Martegna-szőnyegeknek is nevezhetnők őket, mert id. Hans Holbein (1470—1524) és ifj. Hans Holbein előtt már Martegna (1431—1506) is megörökítette az ilyen remek típusú szőnyegek egyikét a veronai S. Zeno Maggiore templom azon képén, mely az angyalok által körülvett s a gyermek Jézust tartó trónoló Madonnát ábrázolja. Domenico Ghirlandaionak (1449—1494) a firenzei Uffizi-képtárban lévő trónoló Madonna-képét is láthatjuk a mértani díszű szőnyegek egyikét. Éppen ezért legfőbb ideje volna az általánosan elterjedt Holbein-szőnyeg megjelölést igazságtalan voltánál fogva elvetni s helyette a tényeknek megfelelően a mértani díszű szőnyeg megjelölést használni.

A mértani díszítésű szőnyegek készítésének utolsó szakaszában lépnek fel a geometrikus ornamensektől lényegesen eltérő mustrájú *arabeszkes Usák-szőnyegek*. Ezek tükrét mértani idomokká merevedett növényi elemekből rajzolják olyként, hogy az egymást keresztező palmettás indák folytatólagos csillagos mustrát alkotnak. Keletkezési idejüket Girolamo dai Libri (1474—1555)-nek a veronai városi múzeumban levő trónoló Madonnája és Pontormo-nak a római Borghese-képtárban levő azon festménye alapján, melyen Spanocchi Cervini kardinális, a későbbi Marcel pápa képmását örökítette meg, a XVI. század elejére tehetjük. Mintegy másfélszázados fénykor után erős hanyatlásba megy. A kassai múzeumnak az egyik ismeretlen szepesi festőtől származó azon képén, mely az 1682-ben elhúnyt Görgey Lászlót ábrázolja a ravatalon, láthatjuk, hogy e korban az arabeszkek merev rendszere már megbomlott s a keretet is nyolcszögű rozettás otromba medaillonok díszítik.

A mértani mustrás szőnyegek közelebbi készítési helye ismeretlen, az arabeszkes szőnyegek azonban gyaníthatólag már Usakban készültek. Ez a város a kisázsiai szőnyegek készítőinek egyik legnagyobbszabású gócpontja. Kiváló mesterei fantáziagazdagságának és ügyességének köszönhető, hogy a XVI. és XVII. században nyolc szőnyegtípus teremtődött meg produktumai között, melyek mindegyike nagy népszerűségre téve szert, szépségükkel és kiváló kvalitásaikkal a kisázsiai szőnyeggyártás élcsoportjaiba tartoznak.

A perzsa szőnyegművészet nagy befolyásától az Usak-szőnyegek sem tudtak szabadulni. Ez a nagy behatás főleg a XVI. században készült *nagy Usak-szőnyegeken* figyelhető meg a

Johann Hugó Magyar Képzőművészek Szabad Szakszervezetének Pécsi Csoportja 1949. január 9.-én nyitotta meg az 50. kiállitását, melynek katalógusa az alábbi.

1949 Arvább

1.)	Beck András:	Bartók arcmása	kicsi sokszorosítás
2.)	" "	" " " "	
3.)	Bizse János:	Hidépitők	olajf.
4.)	Bolvári Alajos:	Fenyőfa összel ..	"
5.)	Csek László:	Püspöknádasd ..	"
6.)	" " :	Szőlődombok ...	"
7.)	Érdi Győző:	Aknabányászok ...	pasztell
8.)	" " :	Utcakövezők ...	"
9.)	Gábor Jenő:	Fahordó munkások	olajf.
10.)	Gádor Emil:	Jövőnk ...	freskó
11.)	" "	Halárus ...	pasztell
12.)	Gebauer Ernő:	Jóslónő ...	olajf.
13.)	Gadó József:	Női fej ...	gipsz
14.)	Házi József:	Barcsi táj	olajf.
15.)	Horváth J. Károly:	Bányász	vizf.
16.)	Johan Hugó:	Pécsi táj ..	olajf.
17.)	" "	Velencei utca	"
18.)	Kelle Sándor:	Ormánysági udvar ..	"
19.)	Király János:	Utca Patacsról	"
20.)	" "	Mecseki táj a Jakabheggyel	"
21.)	Klug György:	Mohácsi kikötő ..	"
22.)	Krassó Dénes:	Mecseki ut télen	"
23.)	Martinszky Anna:	Betlehemesek	tollrajz szinezve
24.)	" "	Hidépitők	" "
25.)	Martinszky János:	Csendélet	olajf.
26.)	Martyn Ferenc:	Ülő akt ...	gipsz
27.)	Mertlich László:	Az éhező ebédje ..	olajf.
28.	Miklósi Gyula:	Késő összel ...	pasztell
29.)	" "	Tisza Szegednél	"
30.)	Nikelszky Géza:	Havas gyárudvar	olajf.
31.)	" "	A kubikuló ...	vizf.
32.)	Ary János:	Mindenszentek temploma .	olajf.
33.)	" "	Városi utca	"
34.)	Palkovics Lajos:	Petőfi	gipsz festve
35.)	Sinkó András:	Petőfi	gipsz
36.)	" "	Petőfi fej	"
37.)	" "	Lenin	feldombormű gipszből
38.)	" "	Sztálin	" "
39.)	Szepesi Freund Lajos:	Magvető ...	ceruzarajz
40.)	Tury Nagy Sándor:	Szentpáli legelő	pasztell
41.)	Vigh László:	Szkokó	olajf.

Erről a kiállitásról nem készült nyomtatott katalógus. Szegény az eclesia. Ha mégis készülne, mert egy hónapig-lesz nyitva, elküldöm. Azért én gondoskodom, előre, ne-hogy feledésbe menjen.

Pécs, 1949. jan. 15.

Szivélyesen üdvözöl:
Király János.

E l s z á m o l á s

1942. évi november 2o-26-ig tartott kiállitásról:

1942.Ősz.						Bevétel	Kiadás
1./ Eladva lett:							
4	drb.	1 pengős	belépőjegy	=	4 P -- f.		
252	"	5o filléres	"	=	126 " -- "		
167	"	2o	"	=	33 " 4o "		
124	"	3o	" tárgymutató	=	37 " 2o "		
114	"	5o	" képkisérő	=	57 " -- "	257.6o P	
2./ Tárgymutatóban megjelent hirdetésekért.....						163.-- "	
3./ Képek eladásából az Egyesületnek járó 1o % /:1o+8+4+11.2o+1o.2o+12:/.....						55.4o "	
4./ Kiállitáson végzett napszámosi munkabérek /:12+12+6+6+2+4 P:/							42.- P
5./ Kiállitással kapcsolatos postai és egyéb apró felszerelési kiadások /:15.82+53.94:/.....							69.76"
6./ Tárgymutatóban megjelent hirdetések gyüjtéséért a gyüjtött összeg 25 %-a.....							4o.75"
7./ Tárgymutatók, meghivók és körlevelek nyomdai költsége /:12+22+237:/.....							271.--"
8./ Pénztárosnőnek a kiállitáson végzett pénztárosi munkákért.....							4o.--"
9./ Pécsi Katolikus Körnek terembér.....							8o.--"
1o./ Teremtakaritásért.....							45.2o"
11./ Fuvardijak.....							63.86"
12./ Vigalmi adó.....							16.34"
13./ Villanyért.....							18.12"
Összesen:						476.-- P	687.o3 P
Levonva a kiadásból a bevételt:							476.-- P
Ráfizetés :							211.o3 P

Pécs, 1942. december 31-én.

egyesületi pénztáros.

A Pécsi Képzőművészek És Mübarátok Társasága

reprezentativ kiállitása junius 4-11 a Vigadóban.Bejárat a szinháztéri /Király utca/ Korzó Éttermen keresztül és a Perczel u.17.alatt.Nyitva 9-19 óra közt.Belépődijak : az ünnepi játékokon résztvevők a kiállitást belépődij nélkül látogathatják,egyébként 50 fillér,tanulóknak és katonáknak 2o,intézeteknek csoportos látogatásnél 1o fillér.A társaság 1926-ban alakult.Évenkint tavaszi és őszi tárlatot rendez.Tavaszi kiállitásain a./ kerül kiadásra a társaság Weber Xav.Ferenc dija és b./ a két dicsérő oklevél c./ ekkor vásárol a társaság mütárgyakat pártolótagjai közt való kisorsolásra.Őszi tárlatain adja ki a társaság Pécs szab.kir.város képzőművészeti diját.A társaság a nem pécsi müvész társaságok és egyes müvészek tárlatainak rendezésében segédkezik;képzőművészeti felolvasásokat és előadásokat rendez ;a képzőművészet pécsi és baranyai emlékeit és az ezekre vonatkozó adatokat összegyüjti,illetékes helyeken közbenjár ez emlékek megszerzése illetve megőrzése érdekében ;az ipar és a népmüvészetet istápolja;összeköttetést teremt Pécs és a főváros valamint az egyetemes magyar müvészet között.

Az ünnepi hét programmja részére 1933.V.12.

KRASSÓ DÉNES

99. Ceruzarajz — Eladó
100. Ceruzarajz — „
101. Ceruzarajz — „
102. Ceruzarajz — „

MARTYN FERENC

103. Tollrajz
104. Tollrajz
105. Tollrajz
106. Tollrajz
107. Tollrajz

NAGY SÁNDOR

108. Délelőtti hangulat, ceruza — Mgt.

NIKELSZKY GÉZA

109. Tájkép, ceruzarajz — Mgt.
110. Játszó gyermekek I., ceruzarajz — „
111. Játszó gyermekek II., ceruzarajz — „

RAINER MÁRTON

112. Rézkarc I. — Eladó
113. Rézkarc II. — Mgt.

Z. REMECZ BÉLA

114. Rajz

TARAI LAJOS

115. Színház vázlatterv — Mgt.
116. Mohácsi fogadami templom pályaterve — Mgt.

TARAINÉ CSUSNER MARGIT

117. Krétarajz — Mgt.
118. Krétarajz — „
119. Krétarajz — „
120. Rajz I. — Mgt.
121. Rajz II. — „
122. Rajz III. — „
123. Rajz IV. — „
124. Rajz V. — „

TURY NAGY SÁNDOR

125. Rajz — Mgt.
126. Rajz — „
127. Rajz — „
128. Rajz — „
129. Rajz — „

„BARÁTSÁG" NYOMDA PÉCS

MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZABAD
SZERVEZETE
PÉCS
ÉS
MUNKÁS KULTUR SZÖVETSÉG

BOLVÁRI ALAJOS, ÉRDI GYŐZŐ, KRASSÓ DÉNES

FESTŐMŰVÉSZEK

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA ÉS A SZABAD-SZERVEZET GRAFIKAI CSOPORTKIÁLLÍTÁSA

TÁRGYMUTATÓJA

1946 JANUÁR 13—20-IG

A BARANYA VÁRMEGYEI MŰZEUM TERMEIBEN

KIADJA A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE PÉCSI CSOPORTJA
FELELŐS KIADÓ: GÁDOR EMIL.

Bolvári Alajos művei:

1. Önarckép a halállal, olajf. Mgt.
2. Önarckép-apacsnak, olajf. „
3. Fasor ősszel, olajf. Eladó kn.
4. Októberi napsütés, olajf. „
5. Ősszel, olajf. „
6. Régi budaivárosi temető, olajf. „
7. Erdőforrás, olajf. „
8. Dűlő út, olajf. „
9. Falusi ájtatosság, olajf. „
10. Zuzmorás fűzek, olajf. „
11. Ősz a völgyben, olaj. „
12. Tél a Mecseken, olajf. „
13. Öreg tölgy a Jakabhegyen, o. „
14. Eső után, olajf. „
15. Harsányi hegy Magyarbóly felől, olajf. „
16. Erdő út, olajf. „
17. Késő alkony, olajf. „
18. Günsberger ház, régen, olajf. „
19. Kopasz fűzek, olajf. „
20. Erdő tanulmány, olajf. „
21. Csendes táj, olajf. „
22. Vén diófa, olajf. „
23. Káposztaföld, olajf. „
24. A Kiserdő melletti út, olajf. „
25. Ősz a Mecseken, olajf. „
26. Mélyvölgyben, olajf. „
27. Őszi szántás, olajf. „
28. Fenyves úton, olajf. „
29. Felső Puturluk télen, olajf. „
30. Téli napsütés, olajf. „
31. Virágzó fák a Gyűkésben, pasztell „
32. Füzes árok, pasztell Eladó kn.
33. Kilátás a kertemből, tanulmány, pasztell Mgt.
34. Gáspár-utca, kréta Eladó kn.
35. Erdőrészlet, kréta „
36. Pécsi Piramis, tanulmány, olajf. Mgt.

Érdi Győző művei:

37. Gesztenyeszedők (Pécsbányatelepen) (szénrajz).
38. Pécsbányatelepi gesztenyés őre. „
39. Pécsbányatelepi táj, akna részlettel, (pasztell).
40. Pécsbányatelepi templom őszi hangulatban (színes ceruzarajz).
41. Pécsbányatelepi táj I. (pasztell).
42. Pécsbányatelepi táj II. (pasztell).
43. Gróf Széchenyi István akna udvarrészlete (pasztell).
44. Munkásasszony (szénceruzarajz).
45. Napsütéses bányászkonyha (olaj).
46. Gesztenyefacsoport Pécsbányatelepen I. (színes ceruzavázlat).
47. Gesztenyefacsoport „ II. „
48. Pécsbányatelepi táj „ I. „
49. Pécsbányatelepi táj „ II. „
50. Pécsbányatelepi táj „ III. „
51. Pécsbányatelepi táj „ IV. „
52. Százados gesztenyefa „ „
53. Gesztenyefacsoport „ III. „
54. Fiatal gesztenyés „ „
55. Gesztenyefa csoport (szénceruzarajz)
56. Rokkázó bányászasszony (ceruzarajz).
57. Pécsbányatelepi táj I.
58. Pécsbányatelepi táj II. (szénceruzarajz).
59. Bányászok munkába mennek (szénceruzarajz).
60. Pécsbányatelepi táj III. (pasztell).
61. Gróf Széchenyi István akna részlet I. (színes ceruzarajz).
62. Gróf Széchenyi István akna részlet II. (színes ceruzarajz).

Krassó Dénes művei:

63. Anyám, olajf.
64. Feleségem, olajf.
65. Havihegy, tempera
66. Vadvirágok, tempera
67. Lugas, olajf.
68. Régi sétatér, tempera
69. Erkélyről, nagy hó, tempera
70. Utca részlet, pasztell
71. Önarckép, pasztell
72. Színvázlat, pasztell

Grafikai terem:

BEZZEGHNÉ JURICSKAY ERZSÉBET

73. Szénrajz I. Eladó
74. Szénrajz II. „
75. Ceruzarajz Mgt.

BEZZEGH ZOLTÁN

76. Munkás, rézkarc Eladó
77. Tanulmányfej, rézkarc „
78. Ceruzarajz „

CSEH LÁSZLÓ

79. Útépítők, ceruzarajz Eladó

FEHÉR MIKLÓS

80. Ceruzavázlat Mgt.
80a. Ceruzavázlat „

GÁBOR JENŐ

81. Kőrajz I. Mgt.
82. Kőrajz II. Mgt.

GEBAUER ERNŐ

83. Rajz I. Eladó
84. Rajz II. „

GODA EDE

85 Gyermekfej, gipsz Mgt.

GÁDOR EMIL

86. Szegény emberek, kréta Eladó
87. Széchenyi-tér, színes ceruza „

HORVÁTH J. KÁROLY

88. Tusrajz I. Eladó
89. Tusrajz II. „

JOHAN HUGÓ

90. Színes rajz I.
91. Színes rajz II.
92. Színes rajz III.
93. Színes rajz IV.

KIRÁLY JÁNOS

94. Lámpa mellett olvasó férfi, ceruzarajz Eladó
95. Könyv mellett szunyókáló nő, ceruzarajz „
96. Könyöklő férfi, ceruzarajz „
97. Horgoló nő, ceruzarajz „
98. Varrónő, ceruzarajz „

Egry József tollrajza

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZABAD SZERVEZETE, PÉCS

XX.

(TAVASZI)

CSOPORTKIÁLLÍTÁSÁT

RENDEZI A

BARANYAMEGYEI MÚZEUMBAN

1947 MÁRCIUS 11-TŐL 19-IG

*

ELŐSZÓ

Munkásságának harmadik esztendejébe lép a Képzőművészek Szabad Szervezetének Pécsi Csoportja. Talán helyénvaló ilyenkor mérleget és méginkább munkatervet készíteni. Némi eredmény — kétségkívül — kísérte az elmúlt két esztendőt: tizenkilenc kiállítás, a fennálló képzőművészeti szabadlíceum, egy sor művészeti előadás és tárlatvezetés, a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság kiállításainak rendezése jelzik ezt az utat, továbbá annak az állandó jellegű, modern gyüjteménynek megszervezése, mely a Városi Múzeumban fogadja a látogatót. Végül említjük meg, hogy bizonyos értelemben néhány pécsi festő indította meg az új, az „absztrakt" művészeti mozgalmat, mely egyelőre főként Budapesten rendezi kiállításait, keresve a módot, hogy a magyar szellemnek jussa és helye legyen az európai művészet történetében. Közel kétezer művet állított ki két év alatt a Szabad Szervezet ötven tagja, — figyelemreméltó szám, noha természetesen nem a képek számával mérjük a munkásság értelmét. Elhagyva a részletek sokaságát, ez a mult. De mindezen túl történt Pécs művészeti életében még valami, amit kifelé semmi sem jelez és ami az elkövetkező esztendő eredményeinek legjobb alapja. A Szabad Szervezet tagjainak olyan együttműködéséről, kölcsönös megbecsüléséről beszélhetünk, melyet sehol az országbon nem találunk meg. Ennek az együttérzésnek következménye aztán a szomszéd városoknak — Kaposvárnak, Bajának, Mohácsnak — bozzánk való közeledése és bizalma, mely mintegy elismeri a pécsi művészeti élet tiszta erkölcsi szándékait, a lelkességet, mely a józanul fölvetett terveket meg is valósítja. Kezünkben a Művészeti Tanács és a Szabad Szervezet budapesti központjának elismerése, mely Pécset a vidék egyik első művészeti székhelyének jelöli meg. Munkánkat következésképp változatlanul folytatjuk ebben az évben is, de szeretnénk valami mást, többet elérni, műveink kivételes, jellegzetes „couleur locale"-jával valóságos iskolát teremteni, hasonlókép Nagybánya vagy Szentendre művészeti munkásságához. Valóságos, igazi eredményről természetesen csak ekkor beszélhetünk, mert majdan ellentálló, megmaradó anyag az ország szellemi fölépítésében.

Pécs város, Baranya vármegye és a múzeumok vezetősége mindenkor baráti megértéssel segítették terveink előbbrejutását; a Szabad Szervezet nevében ezúton mondok érte köszönetet.

1947. évi március hó.

MARTYN FERENC

Martyn Ferenc tollrajza

NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ:

Bezzeghné, Juricskay Erzsébet

1. Graz-i várudvar (vízf.)
2. Öreg templom (vízf.)

Bizse János

3. Csendélet (olajf.)
4. Kora tavasz (olajf.)
5. Dombok (olajf.)

Bolvári Alajos

6. Szent József-plébánia (olajf.)
7. Pécsi Tabán (olajf.)
8. Ősz a Mecseken (olajf.)
9. Tél a Donátusban (olajf.)
10. Őszi hajnal (olajf.)

Cseh László

11. Reggel a kútnál (olajf.)
12. Kora tavasz (olajf.)

Dabasi Kovács Gyula

13. Felvidéki táj (olajf.)
14. Virágárusok (olajf.)
15. Tájkép (olajf.)

Érdi Győző

16. Téli táj Pécsbányatelepen (pasztellkréta)
17. Bányász szobarészlet (paszt.-kr.)
18. András-akna (pasztellkréta)
19. Téli táj Pécsbányatelepen II. (pasztellkréta)
20. Téli táj Pécsbányatelepen III. (pasztellkréta)

Gádor Emil

21. Tanulmányfej (olajf.)
22. Szérűskertben (olajf.)
23. E. Gy. úr arcképe (színes rajz)
24. E. Gy.-né arcképe (színes rajz)
25. Gyermekfej (tus)

Gebauer Ernő

26. Szebényi strand (vízf.)

Házi József

27. Keppler az egek titkait ismerteti (falf.)
28. Kilátás a Kálváriáról (aquarell)

Horváth J. Károly

29. Kátolyi sokacmenyecske (olajf.)

Johann Hugó

30. Makár-hegy (aquarell)
31. Dunán (aquarell)
32. Mecsek-oldal (aquarell)
33. Szőlőház-park (aquarell)

Kálmándi Pap Natália
(vendégkiállító)

34. Őszirózsák (vízf.)
35. Petuniák (színes rajz)

Kálmándy Pap László

36. Czenger-kaszárnya (krétarajz)
37. Domonkos-utca (krétarajz)
38. Török sírkápolna (krétarajz)
39. Líceum épülete (krétarajz)

Kelle Sándor

40. Dombhullámok (olajf.)
41. Pécskörnyéki táj (olajf.)
42. Nógrádi táj (vízf.)
43. Ketten kicsi Marikámmal (paszt.)
44. Scitovszky-téri részlet (olajf.)

Király János

45. Cigarettázó (olajf.)
46. Bányatelepi völgy (pasztell)
47. Csendélet (olajf.)
48. Ebéd után (olajf.)

Kolbe Mihály

49. Mohácsi utca (olajf.)
50. Este (olajf.)
51. Sokac leány (olajf.)

Krassó Dénes

52. Szakvári-utca (tempera színváz.)
53. Havas Szkókó (tempera)

Liebstöckl Jenő

54. Vén istálló (vízf.)
55. A háború nyomai I. (vízf.)
56. A háború nyomai II. (vízf.)

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK
PÉCSI FIÓKJA KOSSUTH L.-ÚT 13

Gádor Emil tusrajza

Martyn Ferenc

57. Délfranciaországi kikötő (olajf.)
58. Város a francia középhegységben (olajf.)

Martinszky János

59. Csendélet I. (olajf.)
60. Csendélet II. (olajf.)
61. Csendélet III. (olajf.)

Martinszky Jánosné

62. Illusztráció (rajz)
63. Baranyai népmese (rajz)

Mertlich László
(vendégkiállító)

64. Havi-hegy (olajf.)
65. Kilátás a „Tettye"-völgyből (ol.)

Miklósi Gyula

66. Palicsi-tó (pasztell)
67. Hajnal a bányatelepen (pasztell)
68. Domboldal (pasztell)
69. Erdő széle (pasztell)
70. Ut a bányához (pasztell)

Nikelszky Géza

71. Havas gyárrészlet (olajf.)
72. Munkásházak hó alatt (olajf.)
73. Tél a Pécs-Budai külvárosban (olajf.)
74. A görcsönyi kastély II. (vízf.)
75. A görcsönyi parkból (vízf.)

Őry József

76. Téli délután (olajf.)
77. Város hó alatt (olajf.)

Poppné, Fekete Irma

78. Balaton partja (pasztell)
79. Felhők (pasztell)

Z. Remecz Béla

80. Kertalja (szénrajz)
81. Két szem csereszne (olajf.)
82. Halász (szénrajz)

Scherdán Péter
(vendégkiállító)

83. Tájkép
84. Tájkép

Szepesi Freund Lajos

85. Görcsönyi kastély (ceruzarajz)
86. Az árva gólya (ceruzarajz)

Tarainé, Csusner Margit

87. Orgona-csendélet (pasztell)

Tury Nagy Sándor

88. Jakab-hegyi cigányok (tempera)
89. Olasz város (tempera)
90. Azúr (tempera)
91. Calvi (tempera)
92. Velence (tempera)

Vigh László

93. Havas utca (olajf.)
94. Pécsi látkép (olajf.)

LÉPJEN BE ÖN IS a Képzőművészek Szabad Szervezete barátainak körébe! Ingyen látogathatja kiállításainkat és évente két képsorsoláson vehet részt. — Évi díj 10.— Ft.

Jelentkezés a pénztárnál.

SZÖVET- ÉS SELYEMKÜLÖNLEGESSÉGEK, MENYASSZONYI KELENGYÉK

IVA'N

IRGALMAS és CITROM U. SAROK — TEL.: 11-58

Kelle Sándor tollrajza

A mellékelt klisék közül Egry Józsefét az „Európai Iskola", Gádor-Kelle-Martyn kliséit a „Batsányi" Társaság bocsátotta rendelkezésünkre.

DÉLMAGYARORSZÁGI KERESKEDELMI BANK R. T.

MARKÁS

HARISNYÁK

NAGY VÁLASZTÉKBAN

MIHÁLOVITSNÁL

KOSSUTH LAJOS-UT 25 SZÁM

KÉPZŐMŰVÉSZEK FIGYELMÉBE!
KÜLFÖLDI FINOM RAJZSZEREK, IRÓNOK, RAJZLAPOK ÉRKEZTEK

BLANCZ

KÖNYV- ÉS PAPIRÜZLETÉBE, KOSSUTH L.-UT ÉS KAZINCZY-U. SAROK

1 DOBOZ **KOHINOR** RAJZSZÉN 3.10

FESTŐSZEREK,
MŰVÉSZETI KÖNYVEK
SZAKÜZLETE

FRIDRICH

SZÉCHENYI-TÉR 9

ELEGÁNS, JÓ SZEMÜVEGET

MIHALOVITS-tól VEHET!

KOSSUTH LAJOS-UT 3

Felelős kiadó: Gádor Emil titkár
Barátság-nyomda, Pécs — 288 Nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

A MŰTEREM

XVII. CSOPORTKIÁLLÍTÁSÁNAK

KATALÓGUSA

„MŰTEREM"
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK K. F. T.

BUDAPEST
IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12, FÉLEM.

TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1938. ÉVI JÚLIUS HÓ 15-TŐL
JÚLIUS HÓ 27-IG NAPONTA 9–6-IG, VASÁRNAP 10—2-IG

KATALÓGUS ÁRA 30 FILL.

34 XVII. csop. kiáll. Ext 1938 jul

				Pengő
1.	Ágostha Hilda	Extázis	gipsz	50.—
2.	„ „	Táncosnő	bronzban	300.—
3.	Bokor B. János	Vásári hangulat	olaj	300.—
4.	„ „ „	Erdőszéle	„	100.—
5.	„ „ „	Völgy	„	100.—
6.	„ „ „	János bácsi	pasztel	100.—
7.	„ „ „	Zivataros Balaton	olaj	m. t.
8.	Burghardt Margit	Ősz Gömörben	„	200.—
9.	„ „	Tél	„	120.—
10.	Dongó György	Keresztelés	„	1000.—
11.	Demeczkyné Wolf I.	Orgonák	akvarel	150.—
12.	„ „ „	Szines virágok	„	220.—
13.	J. Demjén Mimi	Tanulmány	olaj	500.—
14.	Faragó Pál	Virágok	„	25.—
15.	Friedrich Gábor	Erdőrészlet	olaj	120.—
16.	ifj. Gammel József	Primulák	pasztel	80.—
17.	Hoffmanné Marsovszky E.	Uram	olaj	m. t.
18.	„ „ „	Tanulmány	„	160.—
19.	„ „ „	id. H. J.	„	m. t.
20.	é „ „	Hindy Zoltán	„	„
21.	Horváth Zoltán	Boglyák	„	80.—
22.	„ „	Bodrogközi táj	„	80.—
23.	Johann Hugó	Üvegképek	„	100.—
24.	Király János	Szőke akt	pasztel	150.—
25.	„ „	Lefekvés előtt	„	150.—
26.	„ „	Feketehaju akt	„	180.—
27.	„ „	Gondolkodó nő	„	120.—
28.	„ „	Önarckép	„	150.—
29.	„ „	Iskolás leány	„	50.—
30.	„ „	Könyvtár mellett	„	120.—
31.	„ „	Pihenés	olaj	180.—
32.	„ „	Patak partján	„	200.—
33.	„ „	Önarckép	„	200.—
34.	„ „	Az én udvarom	„	50.—
35.	„ „	Réti füzfa	„	60.—
36.	Kató Márta	Arckép	pasztel	m. t.
37.	„ „	Sokac leány	„	100.—
38.	„ „	Tanulmány	„	100.—
39.	Kató Kálmán	Uszoda	olaj	350.—
40.	„ „	Balaton	„	300.—
41.	Kőrössy János	Fasor	„	160.—
42.	„ „	Piac	„	120.—
43.	„ „	Erdőszéle	„	120.—
44.	Krutek György	„Az én nyomdokomban járjatok“	„	5000.—

				Pengő
90.	D. Relkovic D.	Enns völgye	olajfestmény	eladó
91.	„ „ „	Virágos rét	„	„
92.	Reichel Lajos	Expedició	tusrajz	20.—
93.	„ „	Kiállitáson	„	15.—
94.	Rökk E.	Meseillusztráció	vizfestmény	20.—
95.	„ „	Boszorkánytánc	szénrajz	25.—
96.	Soos Gyula	Öregasszony	olajfestmény	eladó
97.	„ „	Öregember	„	„
98.	z. Szabó L.	Totemek	vizfestmény	120.—
99.	„ „ „	Eifel-torony lába	ceruzarajz	100.—
100.	„ „ „	Kongói néger	krétarajz	140.—
101.	Veszprémi R.	N. N. úr portréja	olajfestmény	m. t.
102.	„ „	Tanulmány	„	100.—
103.	Walder Unger M.	Bánffy kastély	„	300.—
104.	Siuda Nándor	Tél a Tabánban	„	180.—
105.	„ „	Soproni hűségtorony	„	130.—
106.	„ „	Halászkunyhó	„	150.—
107.	„ „	Soproni bencéstemplom	„	200.—
108.	„ „	Vihar előtt	„	200.—
109.	„ „	Tabán	„	125.—
110.	„ „	Befagyott Dunaág	„	250.—
111.	„ „	Dunapart	„	125.—
112.	„ „	Tihanyi falurészlet	„	180.—
113.	„ „	Balaton	„	120.—
114.	„ „	Téli est	„	110.—

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Merkur IV., Prohászka Ottokár u. 6

33

A MŰTEREM XVI. CSOPORTKIÁLLÍTÁSÁNAK KATALÓGUSA

1938 június

„MŰTEREM“
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK K. F. T.

BUDAPEST
IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12, FÉLEM.

TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1938. ÉVI JÚNIUS HÓ 18-TÓL JÚNIUS HÓ 29-IG NAPONTA 9–6-IG, VASÁRNAP 10—2-IG

KATALÓGUS ÁRA 30 FILL.

GRÓF CZIRÁKYNÉ ANDRÁSSY ILONA:

				Pengő
1.	Dénesfai erdő		olajfestmény	400.—
2.	Munkás		„	250.—
3.	Dénesfai erdőrészlet		„	450.—
4.	Erdőmélye		„	300.—
5.	Cigányok		„	300.—
6.	Férfifej		„	300.—
7.	Fehérblúzos leány		„	250.—
8.	Mezei út		„	250.—
9.	Utcai hangulat		„	250.—
10.	Nyár		„	180.—
11.	Erdőben		„	150.—
12.	Dybuk		„	500.—
13.	Orosz nő		„	200.—
14.	Nagy fa		„	250.—
15.	Balaton		„	300.—
16.	Fazekas		„	200.—
17.	Vasárnap délután		„	300.—
18.	Charon		„	300.—
19.	Tóparton		„	200.—
20.	Ősz		„	200.—
21.	Alapi Salamon István	Szt. Imre herceg	pasztel	120.—
22.	„ „ „	„ Ferenc és a madarak	„	150.—
23.	„ „ „	„ István király	„	170.—
24.	técsői Bálint Géza	Zuzmarás táj Normafánál	olajfestmény	200.—
25.	Bókus Sándor	A kórház udvarán	rajz	60.—
26.	„ „	Billiárdozó	„	60.—
27.	„ „	Ősszel a kertben	„	60.—
28.	„ „	A napon	„	60.—
29.	„ „	Önarckép	„	60.—
30.	„ „	Lám az ember	„	80.—
31.	„ „	Ami ideát van	„	80.—
32.	„ „	A festő	olajfestmény	200.—
33.	„ „	A kórterem	„	250.—
34.	„ „	Tavasz	„	300.—
35.	„ „	Ősz	„	300.—
36.	„ „	Jegenye	„	500.—
37.	„ „	Napraforgó	„	600.—
38.	„ „	Amik vagyunk	„	600.—
39.	„ „	Mikor csend van	„	250.—
40.	„ „	A zseni	„	400.—
41.	„ „	Munkások	rajz	50.—
42.	„ „	Betegek a kertben	„	50.—
43.	„ „	Pihenő	„	60.—
44.	„ „	Játékterem	„	60.—
45.	Burghardt Margit	Falusi templom	olajfestmény	250.—
46.	„ „	Sinek	„	220.—
47.	„ „	Ősz Gömörben	„	250.—
48.	„ „	Őszi akkord	„	210.—
49.	Demeczkyné Volf Irma	Virágok	vizfestmény	200.—
50.	„ „ „	Tavaszi táj	„	100.—
51.	J. Demjén Erzsébet	Cigányleány	olajfestmény	300.—
52.	Dongó György	Szent Jobb körmenet	„	400.—
53.	„ „	Keresztelés	„	2000.—
54.	Domján Árpád	Erő	gipsz	250.—
55.	Fehérvári Mária	Keszthelyi táj	olajfestmény	200.—
56.	Gyoroky Pál	Szőke szépség	„	200.—
57.	„ „	A hit győzelme	„	300.—
58.	ifj. Gammel József	Vecsési bucsu	„	350.—
59.	Glock Klári	Interieur	vizfestmény	150.—
60.	„ „	Régi udvar	„	120.—
61.	Hepke Elemér	Rózsák	olajfestmény	150.—
62.	„ „	Tájkép	„	150.—
63.	Horváth Zoltán	Bodrog Tokajnál	„	200.—
64.	Johan Hugó	Vénus	üvegkép	100.—
65.	„ „	Siena	„	100.—
66.	„ „	Leány madárral	„	100.—
67.	Kató Márta	Leány korsóval	pasztel	150.—
68.	„ „	Leányfej	„	150.—
69.	Károlyi Irén	Buda	„	80.—
70.	„ „	Tavaszi nyárfák	„	120.—
71.	Kőrössy János	Az erdő	olajfestmény	320.—
72.	„ „	A réten	„	420.—
73.	Köves Boldizsár	Szent Márk tér	„	200.—
74.	„ „	Velencei hid	„	120.—
75.	özv. Lyka Döméné	Erdő széle	vizfestmény	100.—
76.	„ „ „	Napfoltok	„	200.—
77.	Markup Valéria	Muskátlik	olajfestmény	100.—
78.	„ „	Hortensia	„	150.—
79.	Martosné R. C.	Harkányfürdő	pasztel	100.—
80.	„ „ „	Carina Worth	„	100.—
81.	Nagy Vilmos	Ablaknál	olajfestmény	180.—
82.	„ „	Gyöngyök	„	300.—
83.	Pataky Ferenc	Meditáció	tempera	500.—
84.	„ „	Ebéd	„	500.—
85.	Pellérdy N.	Álom	olajfestmény	200.—
86.	Pokornyi M.	Tanulmányfej	„	eladó
87.	Prohászka József	Napraforgók	„	„
88.	„ „	Falusi udvar	„	„
89.	D. Relkovic D.	Szivvirág	„	100.—

MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZABAD
SZERVEZETE
PÉCS

ELSŐ

CSOPORTKIÁLLÍTÁSA

A BARANYA VÁRMEGYEI MÚZEUMBAN

1945 SZEPTEMBER 23-TÓL OKTÓBER 7-IG

Pécs Városi Közüzemek

Villamosmű
Csatornamű
Gázmű
Villamosvasút
Fürdőüzem
Vízmű
Társasgépkocsi üzem
Idegenforgalmi iroda

Minden, az üzemekkel kapcsolatos kérdéseire felvilágosítást nyerhet

Igazgatóság: **Légszeszgyár-u. 13.**

Telefon: 25-95, 25-96, 25-97.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE PÉCS

ÁLTAL PÉCSETT,
1945. ÉVI SZEPTEMBER 23-TÓL OKTÓBER 7-IG
A BARANYA VÁRMEGYEI MÚZEUMBAN
RENDEZETT

ELSŐ

CSOPORTKIÁLLÍTÁSÁNAK TÁRGYMUTATÓJA

KIADJA A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE, PÉCS
FELELŐS KIADÓ: GÁDOR EMIL

Művészeti előadások

a Baranya vármegyei múzeumban
délután 5 órakor:

Szeptember 27-én, csütörtökön

ACHÁTZ IMRE:

A művészet szerepe az új társadalomban.

Október 2-án, kedden

Dr. DOMBAY JÁNOS:

A kőkorszak művészete és annak szellemi háttere.

Október 5-én, pénteken

FEHÉR MIKLÓS:

Városrendezés, szocialista realizmus.

ELŐSZÓ.

A Magyar Képzőművészek Szabad Szervezete a Baranya megyei Múzeumban első csoportkiállítását rendezi. A kiállítók nagyobb része itt élő, nem egyszer országosan ismert művész, kisebb részben új név és fizikai munkás. Tervünk az, hogy az elkövetkező hetekben, ugyanezen a helyen, egyéni kollektív kiállítások gondosan előkészített sorát indítjuk és szervezzük meg. Egyidejűleg, összhangban Pécs újjáteremtő szellemi munkásságával, kiegészítve azt, néhány művészeti előadást is rendezünk. Tudjuk jól, az ország szellemi fölépítésében a művészetnek nagy szerepe, nagy feladatai vannak — ezt a munkát lelkesen vállaljuk és meg is valósítjuk. Pécs déli, festői kerete, a megye fínom képeskönyve különösen alkalmas arra, hogy itt kollektív művészeti munkásság jöjjön létre, mely később, ebben a magyar Provence-ban valóságos „iskolává" fejlődjék, következményeiben az itt élő ember művészeti kultúráját nevelje, irányítsa és életét egésszé tegye. El kell érnünk, hogy a művészet egyformán mindenkié legyen és a jövő műalkotásai élő, szükséges valósággá váljanak.

MARTYN FERENC.

Tárgymutató

BEZZEGH ZOLTÁN

1. Önarckép, olajf. — — — — — — — — mgt.
2. Erdőrészlet, vízf. — — — — — — — — 7000 P
3. Feszület, grafika — — — — — — — — 3500 P
4. Öregasszony, grafika — — — — — — — — 3000 P
5. Tavasz, vízf. — — — — — — — — — mgt.

BEZZEGH ZOLTÁNNÉ, JURICSKAY ERZSÉBET

6. Mindszenti templom, vízf. — — — — — — 10.000 P
7. Utca részlet, grafika — — — — — — — 10.000 P
8. Soproni utcarészlet, vízf. — — — — — — 4000 P
9. Megyeház udvara, vízf. — — — — — — — 6000 P
10. Arcképtanulmány, olajf. — — — — — — — mgt.

BOLVÁRI ALAJOS

11. Régi budai városi temető, olajf.
12. Erdei forrás, olajf. — — — — — — — — 10.000 P

EGRI JÓZSEF

13. Badacsonyi hegyoldal, olajf. — — — — — — mgt.
14. Kaszás, vízf. — — — — — — — — — mgt.
15. Balatoni táj, vízf. — — — — — — — — mgt.

ENGEL-BAIERSDORF ERNA

16. Fekvő nő, gipsz — — — — — — — — — mgt.
17. Szobormű, gipsz — — — — — — — — mgt.
18. Szobormű, gipsz — — — — — — — — mgt.

ÉRDI GYŐZŐ

19. Pécsbányatelepi tájrészlet, szénrajz. — — — — mgt.
20. Gr. Széchenyi akna, udvarrészlet, pasztell — — mgt.
21. Gr. Széchenyi aknarészlet, színes ceruza — — — mgt.
22. Munkásasszony, szénrajz — — — — — — — 1000 P
23. Bolgár falu, vízf. — — — — — — — — mgt.
24. Szentelt barka, vízf. — — — — — — — mgt.

JOHAN HUGÓ

25. Taormina, olajf. — — — — — — — — — 35.000 P
26. Akt a Duna mellett, olajf. — — — — — — mgt.
27. Pécsi hegyvidék, olajf. — — — — — — — 15.000 P

GÁBOR JENŐ

28. Táj, vízf. — — — — — — — — — — mgt.
29. Tánc, vízf. — — — — — — — — — — mgt.

GÁDOR EMIL

30. Havihegy, olajf. — — — — — — — — 6000 P
31. Pécsi udvar, olajf. — — — — — — — — 6000 P
32. Libapásztor, olajf. — — — — — — — — 18.000 P
33. Sáfár, a juhász, ceruzarajz kn. — — — — — 1500 P
34. Fiatal anya, ceruzarajz, kn. — — — — — — 1500 P
35. Kati néni, ceruzarajz, kn. — — — — — — 1500 P
36. Hintaszék, zsírkréta kn. — — — — — — — 1500 P

GEBAUER ERNŐ

37. Téli táj, olajf. — — — — — — — — — 15.000 P
38. Duna Mohácsnál, Casein — — — — — — — 15.000 P

GYARMATHY TIHAMÉR

39. Önarckép, olajf. — — — — — — — — — mgt.
40. Keleti Mecsek, olajf. — — — — — — — — 14.000 P
41. Asszonyok, olajf. — — — — — — — — — 25.000 P
42. Boglya fák között, olajf. — — — — — — — — 10.000 P

HORVÁTH J. KÁROLY

43. A zobáki völgy, olajf. — — — — — — — — 55.000 P
44. A 3 kor vasárnapja, vízf. — — — — — — — 25.000 P
45. Picsirta szó mellett, olajf. — — — — — — — 12.500 P
46. 1939-es jóslás, rajz — — — — — — — — — 10.000 P

KIRÁLY JÁNOS

47. Kilátás a Havihegyre a Tettyéről, olajf. — — — 15.000 P
48. Idill a Rókus-kútnál, olajf. — — — — — — — 10.000 P
49. Sörgyári kacsaetető a Rókus-dombon, olajf. — — 10.000 P

KRASSÓ DÉNES

50. Interieur, tempera — — — — — — — — — mgt.
51. Havihegy, tempera — — — — — — — — — mgt.
52. Önarckép, pasztell — — — — — — — — — mgt.

MARTYN FERENC

53. Entz professzor arcképe, olajf. — — — — — mgt.
54. Ángyán professzor arcképe, olajf. — — — — mgt.
55. Zengővárkonyi gesztenyés, olajf. — — — — — mgt.
56. Tájkép a keleti Mecsekben, olajf. — — — — — 20.000 P

MARTINSZKY JÁNOS

57. Csendélet, olajf. — — — — — — — — — — 8000 P
58. Gyümölcs, olajf. — — — — — — — — — mgt.
59. Halász, szövött gobelin — — — — — — — — mgt.

MARTINSZKY JÁNOSNÉ

60. Tájkép, pasztell — — — — — — — — — 10.000 P
61. Tájkép, pasztell — — — — — — — — — 10.000 P

MÁRFFY ÖDÖN

62. Csendélet, olajf. — — — — — — — — — — mgt.
63. Tájkép, olajf. — — — — — — — — — — mgt.

MICSULKA JÓZSEF

64. Hodzsák a szarajevói bazárban, olajf. — — — mgt.
65. Stájerországi motívum, grafitrajz — — — — 2.200 P
66. Štipi bazár, olajf. — — — — — — — — 12.000 P
67. Üszkübi török negyedből. olajf. — — — — — mgt.
68. Mecseki műút, vízf. — — — — — — — — 1400 P

MIKLÓSI GYULA

69. Vadvíz, pasztell — — — — — — — — — mgt.
70. Régi Sörgyár, olajf. — — — — — — — — 3000 P

NIKELSZKY GÉZA

71. Fűvészkert a kápolnával, vízf. kn. — — — — 5000 P
72. Erdei csendélet vízf. kn. — — — — — — — 4500 P
73. Aranyhegyi szőlőudvar, vízf. kn. — — — — — 4000 P
74. Fák a régi temetőkápolna előtt, vízf. kn. — — — 4500 P

RAINER MÁRTON

75. Bari malom, olajf. — — — — — — — — mgt.
76. Malomkerék, olajf. — — — — — — — — mgt.
77. Ady illusztráció, tollrajz — — — — — — — mgt.
78. Ady illusztráció, tollrajz — — — — — — — mgt.
79. Ady illusztráció, vízf. — — — — — — — mgt.

SINKÓ ANDRÁS

80. Gond, porcellán — — — — — — — — — mgt.
81. Menekülők, egyszer égetett porcellán — — — — mgt.

TARAI LAJOS

82. Színház épület távlati képe, vízf. — — — — — mgt.
83. Temetkező emlékmű, terv. vízf. — — — — — mgt.
84. Ravatalozó, vízf. — — — — — — — — mgt.
85. Emlékmű, pasztell — — — — — — — — mgt.

TARAINÉ, CSÚSZNER MARGIT

86. Tanulmányfej, pasztell — — — — — — — mgt.
87. Önarckép, olajf. — — — — — — — — — mgt.
88. Terikém arcképe, pasztell — — — — — — mgt.
89. Terikém, pasztell — — — — — — — — mgt.

TURY NAGY SÁNDOR

90. Karmeliták, festmény — — — — — — — —
91. Azúr tenger, festmény — — — — — — — —
92. Giglió, festmény — — — — — — — — —
93. Pécsbányatelep, festmény — — — — — —

VÉGH LAJOS

94. Élet, olajf. — — — — — — — — — — 20.000 P
95. Utolsó út, olajf. — — — — — — — — — mgt.
96. Ex libris terv, túsrajz — — — — — — — mgt.

Z. REMECZ BÉLA

97. Pécsi hangok, olajf. — — — — — — — — 20.000 P
98. Anyám, olajf. — — — — — — — — —

Z. REMECZ LAJOS

99. Téli táj, olajf. — — — — — — — — — 20.000 P

FEHÉR MIKLÓS

100. Tervrajz — — — — — — — — — — —
101. Tervrajz — — — — — — — — — — —

ÚJ DUNÁNTÚL A M. K. P.
DÉLDUNÁNTÚLI TERÜLETI LAPJA

Október hó 1-től ismét naponta
friss Shampignon gomba
minden mennyiségben kapható

a **Lehőcz** gombatelepen
Pécs, Gr. Benyovszky M.-u. 14.

A hatvan évig elnyomott Szociáldemokrata Párt eszméit és törekvéseit szolgálja a

Dunántúli

NÉPSZAVA

A SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT LAPJA

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:

Perczel-utca 2.

Telefon: **15-32.**

HUNWALD TIBOR

PÉCS

Király-utca 1.

ARANYAT, EZÜSTÖT, BRILIÁNST, KELETI SZŐNYEGET LEGMAGASABB ÁRON VESZ — KELETI SZŐNYEGEK ÉS DÍSZTÁRGYAK NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK

PÉCSI TAKARÉKPÉNZTÁR

Alakult 1845. évben — Intézeti székház: PÉCS. SZÉCHENYI-TÉR 9-10. SZÁM — Saját tőke 2,140.000

Fiókintézetek:
Budapest V, József nádor-tér 10., Bonyhádon, Sásdon és Szentlőrincen
Számos pénzintézeti, ipari és kereskedelmi kirendeltség Pécsett és vidéken. Foglalkozik a takarékpénztári- és a banküzlet minden ágával.

ADRIA BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT baranyavármegyei vezérügynöksége

HAMERLI JÓZSEF KFT.

VASNAGYKERESKEDÉS
KIRÁLY-UTCA 9. SZ.
RÁKÓCZI-ÚT 50. SZ.

Rádió-, villany-, korcsolya-, ródli-, sí-felszerelések. — Háztartási, egészségügyi berendezések. — Növényvédelmi szerek.

Izléses nyomtatványokat
gyorsan készít a

DUNÁNTÚL
PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Pécs, Perczel-u. 2

Richter József

sport-, rádió-, fényképészeti, villamossági és műszaki vállalata

Rádiólaboratórium

Pécs, Király- és Mór-utca sarok
Telefon: 25-41.

Rádió-, fotócikkek, hangszerek, csillárok és villanyszerelési cikkek!

Művész-, olaj-, lakk- és porfestékek, festővásznak, ecsetek és vakkeretek, háztartási cikkek **legjobb, legolcsóbb**

Politzer

legrégibb festékszaküzlet

Pécs, Király-u. 38.
Telefon: 30-18.

Dr. Urvölgyi András

ÜVEG-, PORCELLÁN- ÉS DÍSZMŰÁRÚ ÜZLETE

PÉCS
KIRÁLY-UTCA
VÁROSHÁZ-ÉPÜLET
TELEFON:
24-12

DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA R.-T. PÉCSETT.

Johan Hugó

1890. Pécs–1952. Budapest

1908-ban Pécsett érettségizett, utána gyógyszerészetet tanult, és mellette rajzolt, festett. 1911-ben Budapesten gyógyszerészmesteri oklevelet szerzett, két évig Kolozsvárott dolgozott, majd 1914–1918-ig önkéntes gyógyszerésztiszt Pécsett. Képzőművészeti munkásságát tusportréinak, akvarell- és pasztellképeinek sorát Dobrović aktivista stílusa határozta meg, mivel nála tanult 1913–1914-ben és 1918 után. Az 1920-ban alakult Pécsi Művészkörben expresszionista képeivel tűnt ki. Művész barátjával, Stefán Henrikkel 1920 végén műtermi kiállítást rendezett. 1921-ben a Művészkör kiállításán Molnár Farkassal, Stefán Henrikkel, Weininger Andorral, Čačinovićcsal, Gábor Jenővel és Gebauer Ernővel együtt szerepelt expresszív naturalista műveivel.

1921 áprilisában Molnárral és Stefánnal Itáliába utazott. Majd rövid bécsi tartózkodás után, társaival együtt jelentkezett a weimari Bauhausba. 1922 végén a KURI manifesztum aláírójaként szerepelt. 1921–1922-ben üvegfestést tanult Klein professzornál Berlinben. 1922 szeptemberében törölték a Bauhaus-növendékek soraból. Rövid időre visszatért Pécsre.

1923-ban Budapesten a Lehel úton üvegfestő műhelyt nyitott. 1924-ben kiállítása volt a Nemzeti Szalonban. 1939-ben műterem-kiállítást rendezett. Számos üvegablak tervezésében és kivitelezésében vett részt, a két világháború között, gyakran egyházi megrendelésre.

(B. É.)

1908 legte er das Abitur ab, danach studierte er Pharmazie, gleichzeitig begann er zu zeichnen und malen. 1911 erhielt er das Diplom für Pharmazie und arbeitete zwei Jahre in Klausenburg. 1914–1918 war er freiwilliger offizier in Fünfkirchen. Sein künstlerisches Schaffen wurde vom Stil des Aktivismus beeinflusst. Er studierte bei Dobrovits 1913–1914 und 1918. Im Fünfkirchener Művészkör (Künstlerkreis) wurde er als Schöpfer expressionistischer Bilder bekannt. Ende 1920 organisierte er mit seinem Künstlerfreund Henrik Stefán, eine Atelierausstellung. 1921 zeigte er in der Ausstellung des Művészkör in Fünfkirchen gemeinsam mit Farkas Molnár, Henrik Stefán, Andor Weininger, Ludwig Čačinović, Jenő Gábor und Ernő Gebauer expressiv-naturalistische Bilder. Im April 1921 reiste er mit Molnár und Stefan nach Italien.

Nach einem kurzen Aufenthalt in Wien trat er gemeinsam mit seinen Gefährten ins Bauhaus ein, 1922 unterschrieb er das konstruktivistische KURI-Manifest. 1921–1922 studierte er Glasmalerei bei Prof. Klein in Berlin. Im September 1922 wurde er aufgrund der Mitteilung seiner Künstlerfreunde von der Liste der Bauhaus-Schüler gestrichen.

Nach kurzem Aufenthalt in Fünfkirchen gründete er in Budapest einen Werkstatt für Glasmalerei. 1924 hatte er eine Einzelausstellung im Nemzeti Szalon, 1939 fand seine Atelierausstellung statt. Er erfüllte Aufträge für Entwürfe und Ausführungen von mehreren Glasfenstern, oft öfteren auf kirchliche Bestellung.

IRODALOM:
Krónika (Pécs), 1921. 1. sz. 16.
Schuber Rezső: *Képkiállítás.* Krónika (Pécs), 1921. 6. sz. 94.
Rajth Tivadar: *Kiállítások. Johan Hugó a Nemzeti Szalonban.* Magyar Írás, 1924, 9. 89.
Bajkay Éva: *Ember vagy kocka?! A korai Bauhaus magyar rajzairól.* Művészet, 1988, 8. 60–62.

Bajkay Éva:

JOHAN HUGÓ

„Alapjában lírai egyéniség" – írta róla Schuber Rezső, a pécsi Krónika című művészeti folyóirat kritikusa az 1921-ben megrendezett pécsi művészköri kiállítás után.[1] Valóban a magyar aktivisták keményen, plasztikusan fogalmazó vonulatához tartozó Dobrović, Kmetty, Uitz, Erős Andor felfogásával szemben lágy színfoltokból építkező, finom színharmóniákat kereső, szenzibilis művészre utalnak első ismert akvarelljei. Olyan ember volt, aki következetesen járta a művészet maga választotta útját. A pécsi zsidó orvoscsalád patikust nevelt fiából, de ő a gyógyszerészi állás mellett festővé képezte magát. Az első világháború előtt két évig, majd 1918 után folytatva végezte rajz- és festőstúdiumait Dobrovićnál.

A Párizst megjárt mester nyomán, a cézanne-i képépítés szabályai szerint alkotta korai portré- és tájábrázolásait. Bár a kubizmus ekkor már nem vitatott, hanem a Pécsi Művészkörben elfogadott tradíciónak számított, Johan kevésbé spekulatív, lírai egyéniségével megőrzött valamit a látvány pillanatnyiságából. Alkalmazta a kora kubizmus egyneműségre törekvő, alulról láttatva monumentalizáló képépítését, de merev sarkítások nélkül. Közép-Európa művészeinek legtöbbjére jellemzően erősebben élt benne – sőt Johan esetében élete végéig fennmaradt – a föld és az ember életmeleg anyagának szeretete. A lírai harmóniaigény mellett, különösen portréin szembetűnően, erősödött az expresszivitásra törekvés.

Az 1921-ben készített és most először bemutatott kréta- és akvarellképeit – művészi karakterének megfelelően – a pasztellszínek jellemzik. Ennyiben térnek el művei barátainak, Molnár Farkasnak és Stefán Henriknek kuboexpresszív munkáitól. Azonban hármójuk barátsága az 1910-es években szorosabb meghatározó volt, mint hogy alkatbeli különbözőségük korán elválaszthatta volna őket. Az aktivizmus árkádikus, uitzi tendenciájának nyomán a három barát együtt indult el Párizs helyett Itália, a klasszikus európai művészet bölcsője felé. 1921 tavaszán, korábbi művészeti gyakorlatukat szervesen folytatva rajzolták a toszkánai tájat. Az expresszív élményt Molnár Farkas firenzei levelében szavakban így rögzítette: „Végtelen mélységekben alattam hideg kék olajfák, kéményfekete ciprusok között fekszik a város, a reneszánsz színhelye előttem. A friss tavaszi szél a nap csudálatos vibrálását, az életnek különösen mohó megnyilvánulását játssza a sziklák közé rakott buja szőlőligetek között és pirosan csillogtatva a lapos háztetőket..."[2] Míg Molnár és Stefán inkább a természeti formák architektonikus rendjét keresték, később Németországban litografált mappájuk tanúsága szerint, Johant a mediterrán táj égő színei ragadták magukkal. Többek között így jelent meg egyik pasztellképén egy vörös kockaház közvetlen tájélmény nyomán, ahogy a „vadak" írták át tizenöt évvel azelőtt a délfrancia vidéket merész színvilágú képeikre. Ettől a vörös kockaháztól jutott el Molnár Farkas két évvel később a Bauhaus-kiállításon bemutatott konstruktív, jelképes, demonstratív családiház-típusig. Az elkövetkezendő utat akkor maga Molnár így vetítette előre: „Az ember itt annyira szenzibilis lesz, hogy mindent át tud érezni. És képes a modern piktúra legszélsőbb hajtásaiban is felismerni a talajnak azt a fantáziát mozgató erejét, amely az újjászületést hozta, s ugyanazt a támadó energiát, amely most a művészeti forradalomra impulzál."[3]

47. VÖRÖS HÁZ FIRENZÉBEN, 1921
Rotes haus in Florenz

Így vezetett útjuk Pécsről Itália és Bécs rövid érintésével logikusan a korszak legújabb és legszabadabb képzési elveit meghirdető német főiskolába.[4] Johan barátaival viszonylag későn, 31 évesen, jelentkezett Weimarban a Bauhausba, és társaitól eltérően nem járta végig a művész-mesterember képzés bauhausos iskoláját.[5] Bár Itten vezetésével rövid ideig működött üvegfestő műhely Weimarban, ő Berlinbe ment, s egy életre eljegyezte magát az üveg transzparens fény- és színhatásainak keresésével. A festőiségre, az önálló, a szüzsé fontosságát szem előtt tartó képiségre való törekvés művészünket így külön útra vitte. 1923-ban már Budapesten megnyitott üvegfestő műhelyében – ahol később Stefán Henrik is részt vett a munkában – a műfaj megbecsült magyar szakembere lett.

JEGYZETEK:
1 Krónika (Pécs), 1921. 6. sz. 94.
2 Molnár Farkas: *Firenzei levél.* Krónika (Pécs), 1921. ápr. 172.
3 Uo.
4 Bécsből, XII. Schönbrunnerstr. 287. címről írta jelentkezését a Bauhausba 1921. aug 11-én. – Stadtarchiv, Weimar, 142/325 sz.
5 1922. nyári szemeszterre is felvették, de nem látogatta. Stadtarchiv, Weimar, 138/44 sz.

48. DINAMIKUS KOMPOZÍCIÓ (Szicíliai tengerpart), 1921
Dinamische Komposition

JOHAN Hugó

Magyar grafika külföldön

Perneczky-ber. 3.p.

Johan Hugó

47. VÖRÖS HÁZ FIRENZÉBEN, 1921
Rotes Haus in Florenz
pasztell, 280 x 220 mm
J.j.l.: 1921. Firenze H. Johan
MNG Ltsz.: F. 85.15

48. DINAMIKUS KOMPOZÍCIÓ (Szicíliai tengerpart), 1921
Dinamische Komposition
akv., tus, 320 x 235 mm
J.b.l.: H. Johan, Sicilia, 1921
MNG Ltsz.: F. 85.16
K.: 1986, Kassel (262)

49. HÍD FIRENZÉBEN, 1921
Brücke in Florenz
lav. tus, 312 x 228 mm
J.j.f.: 1921. Firenze, H. Johan
MNG Ltsz.: F. 85.17

50. SIENA, 1921
Siena
szénr., 330 x 245 mm
J.b.l.: Siena, H. Johan 921
MNG Ltsz.: F. 85.18

51. SÁRKÁNYÖLŐ, 1923
Drachentöter
akv., 276 x 220 mm
J.b.l.: Hugo Johan 1923
MNG Ltsz.: F. 85.11

49. HÍD FIRENZÉBEN, 1921
Brücke in Florenz

50. SIENA, 1921
Siena

MDK

Johann Hugó
városmajori templom üvegablak terve

Magyar Iparművészet 1938. 61.

MDK

M. Képzőművészek Szab. szerv. pécsi csop. XXXI. kiáll. 1947. dec.

MDK

Johann Hugó

Üveg-, porcellan- és marvány-targyakat allitott ki a Szép Otthon kiall.

Cikk: A mi kiállitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

MDK

Johann Hugó

Muskátli, paszt.

Őszi rózsák, "

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 15-16 l.

MDK

Johann Hugó

A Müterem kiáli. Művészet 1938. 12o.l.

Johann Hugó.

A Nemzeti Szalon kiállíotta müveit 1924-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

[redacted]

Johann Hugó

Önarckép, of.

Filagória, vf.

Kertben ősszel, vf.

Pécsi részlet, vf.

S.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 12. 1.

MDK

Johann Hugó

A Magyar Képzőművészek Szabadszervezete pécsi csoportjának XXXI. kiállitása /Johann Hugó, Tury [illegible] Nagy Sándor , Vigh László/ 1947 dec 17-28-ig.

Jánus Pannonius Muzeum irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos:1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.
239.l.

MDK

Johann Hugó

Kertrészlet, vf.

Novemberi hangulat, vf.

Parkban reggel, vf.

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 15-16 l.

Johann Hugó

MDK.

Johann Hugó festő-és üvegfestőművész emlékkiállitása a Janus Pannonius Muzeumban.
Dunántuli Napló. 1952. febr. 27.

M.Heil Olga-Kiss Dezső- Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

~~243.l.~~

242.l.

Johann Hugo MDK

Kertrészlet, vizf.
Novemberi hangulat, vizf.
Parkban reggel, vizf.

Magyar Aquvarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Johann Hugó MDK

Gádor Emil, Johann Hugó, Nemecz József, Nikelszky Géza festőművészek és Sinkó András szobrászművész kiállitása a /pécsi/ Városi Muzeumban, 1951 márc. 25-én.

Gádor Emil müv.tört. adatgyüjteménye.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

242.l.

Johann Hugo MDK

Muskátli, pastell
Őszi rózsák, pastell

Magyar Aquvarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Johann Hugo üvegfestő. MDK.

Az Olaszországban élő festő technikájának méltatása.

Dunántúli Népszava, 1945 - okt. 14. I. évf.
Gy-s: Johann Hugó gyűjteményes kiállítása".
6. l.

Johann Hugó

Kertrészlet, vizf.
Novemberi hangulat, "
Parkban reggel, "
Muskátli, paszt.
Őszi rózsák, "

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 15-16 1.

Johann Hugo üveg festő. MKP.

„Szent Cecília" az első terem egyik ablakában.

Nikelszky Géza: „Pécs állandó képtára a Városi Múzeumban."
Dunántúli Néptanár. 1946. II. évf. szept.-okt. 6. l.

MDK

Johann Hugó, ip.müv.

ezüstérmet nyert.

"39 díjat nyertek a magyar iparművészek Milanóban."
"Pécsi Ujság" 1940 jun. 20. 13.l.

Johann Hugo festő

MDK

Neve szerepel a kiállítás közöt.

Nikolsky Géza: „Bpesti és pécsi képzőművesek egyéves csop. kiállítása"

Dunántúli Népszava 1946. III évf. dec. 8. 8. l.

MDK

Johann Hugó, festöm.

Makár-hegy.	Aquarell.
Dunán.	"
Mecsek-oldal.	"
Szölöház-park.	"

Baranya vm.Muz.-Pécs.- A M.Képzöm.-k Szabad Szervezete.
XX.tav.csop.kiáll. 1947.márc.11.-19. Kat.

MDK

Johann Hugó iparmüvész

Üvegtárgyakat állitott ki az Ipm.Társ.karácsonyi vásárán.

Pesti Napló 1936.dec.5. 11.1.

Johann Hugó

K.

— A »Műterem« kiállítása. A Kossuth Lajos uccai »*Műterem*« helyiségében két fiatal művész számol be sokoldalú munkásságáról. *Johan* Hugó olaj- és vízfestményeket, pasztelleket és akvarelleket mutat be, erősen éreztetve az itáliai iskolák stílusát. Neoklasszicizáló törekvései figyelemreméltóak, rikító és nyers színei lassan lehalkulnak, líraisága azonban a fiesolei hegyek és a dunaparti dombok szelíd vonalait kissé merevén hangsúlyozza. Üvegképei után sokat várunk tőle. *Háromhdai-Ferger* Ferenc egészen ellentéte kiállító-társának. Látszólag régi utakon jár, de kifejezőbb egyéniség. Stílusával eltávolodott a naturalista természetlátástól, a színek lágy összeolvadásával tompítja a tárgyak testiségét, különösen érezzük ezt finom temperáin. Csöndes gyönyörködéssel szemléli a világot, a naplementék előtt azonban minden ereje elhagyja. *(V—ó)*

Magyarország
1939. dec. 14. (Esti lap)

MDK

Jonann Hugo, üvegtesto ip.müv.

Üvegtestmények. Repr.

Magyar Ip.müvészet. 1937. 115-6. l.

MDE

Johann Hugó üvegfestő, Bp.

Pécsi Képzőműv. és Műipar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Johann Hugó

Árkayné Sztehlo Lily üvegablak terveit kivitelezte.Repr. 5.old.

Magyar Iparművészet 1938.

MDK

Johann Hugó bp.i üvegfestő

a Társ. tagja

Pécsi Képzm és Műbar. Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

MDK

Johann Hugó, festö

Vásárramenök. Üvegfestmény.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásai. 1938 jul.1.-aug.1.
Kat. 19.1.

MDK

Johann Hugó

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

Johann Hugó.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán üvegfestménye szerepelt

Magyarság, 1927. Nov. 27.

Johann Hugó MDK

porcelán, üveg

Az Iparművészeti Társ. Karácsonyi Vásár, kiáll.
Magyar Iparművészet 1937. 247.o.

Johann Hugó

K.

Pest, 1939. dec. 14.

— **Kiállítás.** A *Műteremben* most nyílt meg *Johann* Hugó és *Háromházi-Ferger* Ferenc festőművész kollektív kiállítása. *Johann* Hugó másfélévtizedes munkásságának java eredményeit mutatja be, olaj- és üvegfestményeit, pasztelljeit és akvarelljeit. Legjelentősebbek tiszta tagolású, tüzes színekben pompázó, mozgalmas üvegfestményei, amelyeknek egyéni stílusa híven alkalmazkodik az anyagszerűség követelményéhez. De kiforrott festői tehetsége igen előnyösen érvényesül világos színhatású, neoprimitív előadású olajképein és akvarelljein is. Olasz és magyar tájrészletei főkép a leegyszerűsített formák biztos kiemelésével fogják meg a nézőt.

Sorozatunkat illető tanácsait és megjegyzéseit előre is köszönjük.

Az

OFFICINA-KIADÓVÁLLALATNAK

BUDAPEST, VI.

Nagymező u. 26.

Johann Hugó festö.

Népszava. 1924. IX. 14. 8. l.

Johann Hugo
Lestr
8 óra. Ujvoj
1924 szept. 7. 6. l.

Johann Hugó

Üvegfestő készítette a tiszaújfalusi templom üvegablakait Berki Irma debreceni festő tervei alapján.

Mihályi Ernő dr.:
Az egyházművészet megújhodása a liturgia szellemében. Pannonhalmi Szemle. 1940. 129. l. 130. l.

IX.

1095

GRAFIKA

MAGYAR RAJZOK

Johann Hugó

Turi Nagy Sándor

Vigh László

tovább

pécsi művészek
1948-ban koll-
kiállitást rendeznek
a pécsi városi
Muzeumban

Szabad Művészet

1948. 1. n. 32. l.

(3)

3/. Johan Hugó, üvegfestö

műtermében. Templomablakok művésze.
Képek sorozata és cikk a Vasárnapi Ujságban.
Az Uj Magyarság melléklete.

Oláh György: Templomablakok művésze.
Az Uj Magyarság melléklete 1936. aug.9.
/Vasárnapi Ujság/

Johan Hugó, üvegablak-kivitelező MDK

Az Iparmüv.Muzeumban bemutatásra került a Györi-g
gyárvárosi Árkay-féle templom üvegablakainak két //
részlete. Szokatlanul erőteljes és minden modern-
sége mellett is a chartres-i dém üvegablakainak
stiltisztaságában jelenik meg.
Külön ki/ kell emelni az ablakok mesteri kivitelét
A nemes anyag,nemes munka minden erejét beleadta
Johan és Majoros.

Sztehlé Lili üvegablakai.
Magyar Iparmüvészet. 1930. 84.1.

Johann Hugó festő

MDK.

Megemlítve

„Ősi csop. Kiállítás a Baranyamegyei Múzeumban"

Új Dunántúl 1946. III évf. nov. 9. 2. l.

MDK

Johan Hugó, ip.müv. és Berki Irma
üvegfestő festöm.

J.H. készitette a tiszaujfalusi templom üvegablakait Berki Irma debreceni festm. tervei szerint.

Mihályi Ernö dr.: Az egyházmüvészet megujhodása a liturgia szellemében. - Pannonhalmi Szemle. 194c. 129.l. 13c.l.

MDK

Johann Hugó

a Pécsi Csop. tagja

M. Képzőműv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs, 1946. dec.

MDK

Johann Hugó üvegfestő, Bp.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs.
1936. jun. 11 l.

akozik, egyemeletes, 8 tengelyes, el-
arokk, XVIII. század.

Johann Hugó

l.

Szépm. Műv. Erk

X. 207. l.

Johann Hugó
festő
Pécs
Zsinhár-tér 2.

MKSz 1947

MDK

Johann Hugó

Bibliai jelenetek, fénykép
Vénusz születése, üvegfest.

pécsi Képsőműv. és Műbarátok Társ. VII. kiáll.
1930. nov. 4 1.

MDK

Johann Hugó

Szent Cecilia, üvegf.

Beszámoló a pécsi képzőművészek tárlatáról.
Dunántul. 1927. dec. 18. 14 l.

MDK

Johann Hugó
pécsi művész, 1948-ban koll. kiáll.t rendez a Péc
Pécsi Városi Muzeumban.

Szab. Művészet 1948. 1.sz. 32 l.

MDK

Johann Hugó

Szent Cecilia, üvegf.

A pécsi muzeum képvásárlása. Dunántul, 1927. dec. 10. 10 l.

MDK

Johan Hugó

szines ablak

Szőnyi Ottó dr: A szegedi fogadalmi templom. MI. 1932
31 (. Képekkel.

Gyöngyöshalászi Takách Béla

156 Csendélet Buddhával, vizf. 400.—

Győri Aranka

157 Egy kis menekült, vizf. 75.—
158 Háborus kép „ 75.—

dr. Hornyay Ödön

159 Ebédlő részlet, pastell 150.—
160 Csendélet „ 320.—
161 Hejczei táj „ 370.—
162 „ „ gyümölcsös kert, pastell 370.—

Horváth Jenő

163 Téli táj, ceruzar. 200.—
164 A vig öreg „ 150.—
165 Ablak alatt „ 300.—

Humayer Erzsi

166 Iriszek vizf. 500.—
167 Csongrádi rózsák „ 400.—
168 Birsalmák „ 60.—
169 Birsalmák „ 60.—

Johann Hugo

170 Kertrészlet vizf. 100.—
171 Novemberi hangulat „ 100.—
172 Parkban reggel „ 100.—

173 Muskátli	pastell	100.—
174 Őszi rózsák	„	100.—

Katona Madarász Adelina

175 Rajz		300.—
176 Tanulmány, pastell		500.—

Kende István

177 Cineraria	vizf.	150.—
178 A kakas birodalma	„	600.—

Kerner Pál

179 Pozsonyi szinház, pastell	100.—

Komáromi Kacz Endréné

180 Tranquillitás, vizf.		900.—
181 Egy év története. Október, vizf.		1000.—
182 Nyári álom	„	900.—
183 Elmult idők	„	350.—
184 Régí szinek	„	300.—

Koszkol Jenő

185 Téli táj	vizf.	450.—
186 Tanya télen	„	450.—
187 Szoba sarok	„	800.—
188 Csendélet	„	700.—

Kovacsev Friderika

189 Csendélet vizf	120.—

Kovács Gina

190 Nocturno tollrajz 80.—
191 Gyászinduló „ 80.—

Kőrösfői Kriesch Aladár

192 Szánkázás pastell mag. tul.
193 Komp foltozás vizf. 300.—
194 Firenzei részlet „ 300.—
195 San Miniato „ 300.—

Krón Béla

196 Rajzok 300.—

Krucsay Ferenc

197 Kézi tusa vizf. 400.—

Krupka Ferenc

198 Sebesült katona tusrajz 60.—
199 Háborus terület vizf. 50.—

Lady Vittenberger Magda

200 Szines rajzok 120.—
201 Tannhäuser és Venus vizf. (keret nélkül) 50.—
202 Ó-testamentumi jelenet vizf. 40.—

Lakos Alfréd

203 Könyv csendélet vizf 400.—

Lámné Hilbert Irén

204 Vázlatok vizf. 100.—

Lápossy Hegedüs Géza

205 Kertrészlet vizf. 600.—
205/a Giz-gaz udvar, vizf. 400.—

Makoldy József

206 Gyalogsági támpont vizf eladó
207 A királyi vár Krakóban vizf. 400.—
208 Tartalékok barakjai vizf. 180.—

Makó Bertalan

209 Szekely anyák menekülése pastell 250.—

Mállis-Teutsch János

210 Tájkép vizf. 200.—

Márkus Imre

211 Arckép cer. r. 60.—
212 Kislányka a szobában kréta r. 60.—

Merényi Rudolf

213 Parasztgyerekek rajz 100.—
214 Falatozás „ 100.—

Mészárosné Kisfaludy Mariska

215 Magány tusrajz 120.—
216 Havas háztető pastell 160.—
217 Az ercsi-i nagytemplom ecset r. 300.—
218 Falu végén ecsetrajz 150.—

Nadler Róbert

219	Korfu vizf.	700.—
220	Falu a Val Suganában vizf.	500.—
221	Dürrenstein „	250.—
222	Telemarken Norvégiában „	200.—
223	Tromső „	200.—
224	Mostar „	500.—
225	Dinkelsbühli templom „	500.—
226	A várhegy délnyugatról „	600.—
227	Rovignoi napos utca „	500.—
228	Atheni külváros „	500 —
229	Sikátor Rovignóban „	500.—
230	Rovignoi halászbárkák „	600.—

Nagy Sándor

231	Zeyk-park vizf.	350.—
232	Kifosztott templom vizf.	800.—
233	Öreg tölgy szin r.	200.—
234	Tanulmány a fantáziakerthez szin r.	250.—
235	„ „ „	250.—
236	„Egygyezés“ vizf.	300.—
237	Tanulmányfej „	400.—
238	Arany ősz „	400.—
239	Őszi napsütés „	400.—
240	Februári kép „	350.—
241	Parkrészlet „	eladó
242	Aranytölgy	„

Naményi László

243	Arckép pastell	mag. tul.

Nazimeczky Kamillo

244	Részlet Szepesbéláról vizf.	60.—
245	Erdőrészlet "	60.—
245	Erdei ut "	60.—
247	Falu vége "	60.—

Neogrády Antal

248	Erdőszéle vizf.	300.—
249	Alkony "	300.—

Oppel Magda

250	Szegfü vizf.	600.—

Pataky Sára

251	Őszi virágok vizf.	100.—
252	Interieur "	100.—
253	Csendélet "	80.—
254	Szinek "	100.—

Pálla Jenő

255	Vén ember vizf.	300.—
256	Leányfej "	200.—
257	Öreg székely "	300.—
258	Erdélyi tájkép "	250.—
259	Székely leány "	200.—

Podhorszky Győző

260	Oroszlengyelországi templomrészlet vizf.	mag. tul.
261	Trient vizf	100.—
262	Lőcsei Szt. Jakab templom	mag. tul.

Pogány Villy

263	A vágtató Kundry vizf.	mag. tul.
264	Parsifal távozása a várból „	„
265	Parsifalból „	„
266	Körmenet a Parsifalból „	„
267	Beethoven rézkarc	240.—
268	Parsifalból vizf.	400.—
269	Zarándokek kara Tannhäuserből vizf.	400.—
270	A szépség könyvéből tusrajzok	400.—
271	„ „ „	350.—
272	Török népmeséből „	120.—
273	„ „ „	100.—
274	„ „ „	400.—
275	„ „ „	400.—

Porter Paula

276	Leányarckép pastell	500.—

Rauscher Juliska

277	Mályvák vizf.	300.—
278	Női fej „	200.—
279	Kata pastell	mag. tul.
280	Tanulmányfej vizf.	„

Ráth Olga

281 Piac után vizf. 250.—

Reiszmann Gizella

282 Ablakomból vizf. 300.—
283 Kankalin „ 80.—

Reiszmann K. M.

284 Capri-i részlet tempera 250.—

Róna Rezső

285 Kis hamis vizf. 400.—
286 Apache tanulmány „ 500.—
287 A hegedüs „ 800.—

Gy. Sándor József

288 Alt-München pastell 300.—
289 Nymphenburgi kastély „ 500.—
291 Nevető öregasszony cer. r. 300.—
292 Virágos rét pastell 300.—

Schindler Valér

293 Városligeti részlet vizf. 60.—
294 Tabáni utcarészlet „ 150.—
295 Központi vásárcsarnok vizf. 150.—

Schulz Ila

296 Sirdarni Muraosingh Sher-Gil of Majitha arcképe pastell — mag. tul.

Senyei József

298 Clausius német hadvezér szin. kréta r. — mag. tul.
299 Német 15 cm-es tarack Polesiában vizf. — „
300 Tüzérségi beton megfigyelő pastell — „
301 Összelőtt orosz tüzérségi megfigyelő past. — „
302 A művész összekötő tiszt szin. kréta — „
303 Az alhadbiztos — „ — „
304 Róm. kath. páter — „ — „
305 Az ezredorvos — „ — „
306 A törzsorvos — „ — „
307 Egy mükedvelő vezérkari — „ — „
308 Wulka-Galusiiskaiai-ut — „ — „
309 Huszársági roham Kamionkánál szén r. — „
310 Gömöry Árpád százados arcképe kréta — „

Stróbl Zsófia

311 Tavasz — vizf. — 200.—
312 Vásár Karlsbadban — „ — 200.—
313 Menekülnek — „ — 400.—

Szacsvay Sándor

314 Fenyők vizf. — 50.—

Szántó Gergely

315 Falu vége, vizf. 100.—

Szilágyi Jolán

316 Virágok, vizf. 150.—

Szilágyi Erzsébet

317 Somogyi parasztudvar, vizf. 120.—
318 Istálló előtt „ 100.—
319 Interieur „ 300.—

Szlányi Lajos

320 Parkrészlet, pastell 450.—
321 Kőrösmező vizf. 150.—
322 Hajasdi részlet „ 150.—
323 Máramarossziget „ 150

Tary Lajos

324 A doge palota kapuja, vizf. 150.—

Teplánszky Sándor

325 Böske, ceruzarajz 60.—
326 Menekült vonatok a Rákoson, ceruzar. 100.—
327 Major J. Gyula zeneszerző „ 150.—
328 Városligetben „ 160.—

Cz. Udvardy Flóra

329 Pünkösdi rózsák, pnstell 600.—

S. Undi Karola

330 Ciklámen vizf. 200.—
331 A kinai teritő „ 300.—

B. Undi Mariska

332 Édes anyám arcképe, pastell 800.—
333 Tabáni majoros udvar, vizf. 600.—
334 Tabáni boltives szoba „ 560.—
336 Giduka meg a nyuszi, pastell 350.—
337 Tabáni pusztuló kert, vizf. 400.—
338 Egy kis székely, meg az anyja, pastell 350.—

Vadon Benjámin

339 A zsákai magyar templom belseje, ceruzar. 160.—
340 Biharországi motivum, szénr. 200.—
341 Tél a Tabánban, ceruzar. 120.—

Vágó Mici

342 Divatrajz 40.—
343 Szines rajz 50.—
344 „ „ 50.—
345 Régi budai utca 30.—

346	Ex libris	30.—
347	„ „	30.—
348	Tusrajz	40.—
349	„	25.—
350	„	35.—
351	„	40.—
352	„	35.—
353	„	30.—
354	„	35.—
355	Szines rajz	15.—
356	„ „	15.—

Vámossyné Eleőd Karola

357	Arckép-vázlat, vizf.	mag. tul.
358	A zene. ceruzar.	„ „
359	Torockai asszony templomba menet, vizf.	400.—
360	Ősz a Duna mentén „	400.—
361	Arckép-vázlat, szénr.	300.—

Wagner Géza

362	Parkrészlet, pastell	500.—
363	Vadászkunyhó, vizf.	500.—
364	Besztercebányai vásár, pastell	500.—
365	Martin kemence „	400.—
366	Pozsonyszentgyörgyi házsor, vizf.	400.—
367	Dombalján „	600.—
368	Tanulmányfej, pastell	500.—

~~Baranski E. László~~

Nemzeti Szalon

MAPE 5. kiáll

1916 nov. dec.

K

A műtárgyak jegyzéke.

Aggházyné Balló Mariska

1	Margaréthák,	vizf.	350.—
2	Phlox	„	300.—
3	Erdő	„	200.—
4	Napsütött út	„	250.—

Bakoss Tibor

5	Egyetemi parkrészlet,	vizf.	400.—
6	Pihenés	„	300.—
7	Sütkérezés	„	300.—
8	Tyúkcsendélet	„	400.—
9	Virágok	„	400.—
10	Est	„	400.—
11	Kotlós	„	400.—
12	Tölgyes	„	400.—

Baransky E. László

13	Cséplés,	vizf.	600.—
14	Rommá lőtt kolostor,	rajz	120.—
15	A csatatér éjjel,	szin. „	120.—
16	Tavaszi délután	„ „	120.—

140/Ry

17	Zivatar, vizf.	150.—
18	Felhős ég, vizf.	150.—
19	„ „ „	150.—
20	Vihar a Balatonon, gouache	250.—
21	Egy város látképe. rajz	400.—
22	Hősök fészkei az Isonzo fölött, szin. rajz	300.—
23	Sétalovaglás, vizf.	200.—
24	Fordul az ekе, vizf.	300.—

Bardócz Árpád

25	Tisza völgye Borkutnál, vizf.	200.—
26	Kovácsműhely Kosnán „	250.—
27	Konyha Kosnán „	250.—
28	Szadagora „	250.—
29	Szadagora mögött „	150.—
30	Lőárok a Stripa-parton „	200.—
31	Kőrösmező „	250.—

Barta Ernő

32	Zagyvapart Szolnokon, past.	1200.—
33	Hegedüs „	1000.—
34	Ballerina „	2000.—
35	Tükör előtt „	1000.—

Barta Mariska

36	Naplemente, past.	50.—
37	Csirkeárus, vizf.	30.—
38	Menyecske, „	50.—
39	Leányzók „	40.—

40	Pajtások	vizf.	60.—
41	Buziási fiuk	„	60.—

Bartoss Gyula

42	Pionirjaim fedezéke az Isonzón,	temp.	250.—
43	Tüzértiszti fedezék az Isonzón	„	250.—
44	Tiszti fedezék az olasz fronton,	vizf.	160.—
45	Önarckép,	vizf.	mag. tul.

Benjamin E.

46	Prágai piac,	vizf.	300.—

Beron Gyula

47	Városliget	rajz	150.—
48	Medve-u. 4.	„	150.—
49	A Muzeumkertben	„	150.—
50	A halászbástyán	„	200.—
51	Szemrehányás	„	250.—
52	Klotild-palota	„	200.—
53	A tulsó oldal	„	150.—
54	Selyem-kendő	„	130.—
55	Tavasszal az iskolalépcsőn	„	180.—
56	A Gerbeaud kapuja	„	170.—
57	Szabadság-tér	„	120.—
58	Az Apollo előtt	„	100.—
59	Utca sor	„	eladó
60	Arckép	„	200.—
61	Stefánia-út	„	50.—
62	Városligeti nyirfák	„	200.—

63	A széna-térnél	rajz	130.—
64	Nyirfák	„	80.—
65	A Császár-fürdőnél	„	150.—

Boemm Klára

66	Tulipán, vizf.		300.—

Boemm Ritta

67	Interieur, vizf.		3000.—
68	Porcellánok	„	4000.—
69	Chrysanthémum		700.—
70	Nóra	vizf.	2000.—
71	Eső után	„	750.—
72	Napsütés	„	500.—
73	Virágos rét	„	300.—

Bottka Miklós

74	Őszi hangulat, vizf.		600.—
75	Tanulmányfej	„	800.—
76	Tót leányok	„	800.—

Bükkerti Mariska

77	Csendes órák, past.		300.—
78	Önarckép	„	500.—
79	Őszi hangulat	„	300.—

Clauder Margit

80	Tájkép, vizf.		130.—
81	Reggeli hangulat, tempera		150.—

Cserna Rezső S.

82	Csendélet, vizf.	mag. tul.

Demjén Gézáné

83	Violák, vizf.	150.—
84	Lótuszok „	150.—

Dietrich Adolf

85	Hullámtörés vizf.	400.—
86	Fiume mellől „	200.—

Dobai Székely Andor

87	Stein a/D., vizf.	600.—
88	Kalimegdani török torony, vizf.	600.—
89	Ima a fedezékben, szénrajz	600.—
90	Krems, vizf.	800.—

Belga frontvárosok 1914-ben:

91	Az yperni városi muzeum, vizf.	1000.—
92	Nieuporti harangtorony „	800.—
93	Amiens „	800.—
94	Nieuporti halász-utca „	1000.—
95	Gent „	800.—
96	Andenaerde „	1000.—
97	A Lys folyó „	800.—
98	Az yperni városháza „	1000.—
99	Bruges „	800.—
100	Furnes „	900.—
101	Ostende „	1000.—

Edvi Illés Aladár

102	Fekvő tehén, vizf.	2000.—
103	Borju „	1500.—
104	Istálló „	2000.—

Edvi Illésné Karády Etelka

105	Julcsa, pastell	300.—
106	Tanulmányfej, pastell	500.—

Ember János

107	Csendélet, pastell	400.—

Egerváry Potemkin Ágoston

108	Menekültek, pastell	300.—

Egyed Erna

109	Faust I. tusrajz	250.—
110	„ II. „	250.—
111	„ III. „	250.—
112	Rokokó jelenet, vizf.	80.—

Erdős Lajos

113	Selmecbányai részlet, vizf.	30.—
114	„ „ „	30.—

Faith István

115	Hó olvadás, vizf.	300.—
116	Zarkovói határ „	250.—

Johann Hugo

117	Alkonyat a topcsideri erdőben, vizf.	250.—
118	Zarkovói szerb lakó szoba „	300.—

Fischerné Redlich Stefi

119	Arcképtanulmány, pastell	300.—

Forster Gizella

120	Virágcsendélet, vizf.	mag. tul.
121	Muskátli „	100.—

Förstner Tivadar

122	Nyitott ablak, vizf.	100.—
123	Dunaparti részlet Vác mellett, vizf.	100.—
124	Kertrészlet „	40.—
125	A váci székesegyház „	40.—

Földes Imre

126	Nyomorgók, cer. r.	120.—
127	Udvarrészlet, vizf.	140.—
128	Lebujban, ceruzarajz	120.—
129	Pipaszó mellett „	80.—

Gellért Imre

130	Tánc után, vizf.	120.—

Gimes Lajos

131	Részlet egy orosz városkából, vizf.	300.—
132	Novi Pocsajov alatt „	300.—
133	Észak-keleti harctér „	150.—

134	Podhorcza „	150.—
135	Olesko „	150.—
136	Téli hangulat orosz földön, temp.	200.—
137	Novi-Pocajowi klastrom, vizf.	eladó
138	Kilénvékyegi park „	250.—
139	A segélyhelyen „	200.

Glatz Oszkár

140	Női arckép, szénrajz	mag. tul
141	Leány arckép, pastell	„ „
142	„ „ „	„ „
143	A szabadkai vasutbiztositó osztag irodája, past. és szin. rajz	„ „
145	Női arckép, cer. rajz	„ „
146	Leány arckép, pastell	„ „
147	Fiu arckép „	„ „

Gremsperger Ernő

148	Római fürdő, vizf.	350.—
149	Balatongyörök „	400.—

Guttmann Gáspár

150	Pannonhalmi zárda, vizf.	80.—

Gyárfás Jenő

151	Tanulmány, tusr.	150.—
152	„ „	150.—
153	„ „	150.—
154	„ „	150.—
155	„ „	150.—

Johann Hugó

S. Cäcilia, üvegkép
Itália, "
Pécsvidék, vizf.
Berlin, "
Rákosszentmihály, sz,kréta

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Műv. kiáll. Pécs,
1927. nov. 10 1.

Johann Hugó

Pécsi kiáll. 1933. nyár

Elad:

Izzólámpákat, csillárokat, villamosvasaló- és főző-készülékeket, motorokat.

Légs

gyár-ut

13. szám

[redacted]

ltségvetés dijtalanul

ező fizetési feltételek

ktár

150 P
100 "

JOHANN HUGÓ
63. Kereszteles, üvegf.
64. Vénusz, üvegf.

1933 NYÁR

PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁTOK TÁRSASÁGA 1926.

Johan Hugo

M E G H I V Ó

GÁDOR EMIL
JOHANN HUGÓ
NEMECZ JÓZSEF
NIKELSZKY GÉZA festőművészek és
SINKÓ ANDRÁS szobrászművész együttes

(9)

K I Á L L I T Á S Á R A .

A kiállitást 1951. március 25-én /Husvétvasárnap/ d. e. 1/2 11-kor nyitjuk meg, a pécsi városi muzeumban. /Rákóczi-ut 15./
Megtekinthető naponba d. e. 11-1-ig, d. u. 4-7-ig.

BELÉPŐDIJ NINCS
Katalógus 1.-- Ft.

A meghivót küldi:

Nikelszky Géza

Gádor Emil
festő

Dr. Szentiványi Gyula művészeti író

PÉCS
26.13.
1 M

Budapest

XI. Lágymányosi utca 16 sz.

Johan Hugó

1921. März. részt vett
a pécsi Expresszionisták
kiállításán.

Nikpkiáll

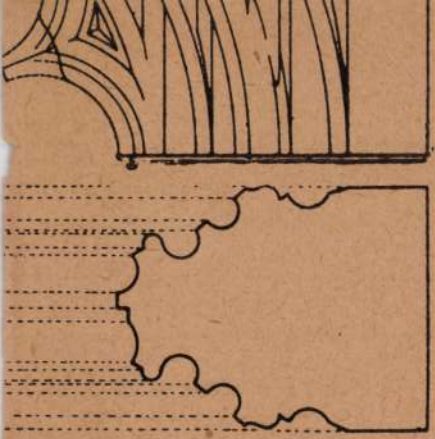

emöldökkő. XV. sz.
k kiegészített rajza)

került e korból. A 77. sz. töre-
. A 78. sz. töredék a Báthori-
ılt. Három sárkányfog és a
ıy, töredékes volta ellenére
négy részre osztott mezőben
iomok láthatók. (Aragoniai

Johann Hugó

Két festő a Műteremben

A Kossuth Lajos-utcai «Műterem» kiállítási szalónban *Johann* Hugó és *Háromházi Ferger* Ferenc festők gyűjteményes anyaga kerül nyilvánosságra. *Johann* Hugó piktúrája általában a régi «Nyolcak» tenorjára emlékeztet, mintha az akkori újítók emlékét őrizné, a grafikus természetű munkái azonban, finom tónusuk, szín- és formabiztosságuk révén, régi tiszta értékeket adnak. Egy harmadik festészeti ágban, az üvegfestészetben nyujtja *Johann* azt a művészetet, amely minden kritikán felül a legnagyobb elismerést érdemel. Idomlezárásai, színharmóniái, tárgy- és kiviteli összhang, az anyag és technika együtthatása mind azt bizonyítják, hogy ez az a terület, amelyen *Johann* Hugó egyéni művészetét teljesnek nevezhetjük.

K.

Esti Kurir

1939. dec. 14.

NAGYKOVÁCSY
MILENKÓ

Johan Hugó

müterem kiáll.

Pécs, 1920 dec.

Nikpkiáll

Johann Hugó.

A régi Műcsarnokban rendezett Iparművészeti Társulat kiállításán üvegfestményei szerepeltek.

Magyarság, 1928. dec. 2.

MDK

Johan Hugó, festöm. ip. müv.
/Országos Vegyfestészet./

két üvegfestménye. Repr. 148.1.

Függolámpa. Kép. 147.1.

Epitömunka. 1934. 6-10.sz.

XIX

MD

Johan Hugó, festöm.

5. Ambitus otthon. Olf.

6. Virágcsendélet. "

Johann Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.
gyüjt. kiáll. -nak katalógusa.
"Müterem." 1939. dec.-

Johan Hugó, festőm.

64. Dunapart. Pasztell.

65. Pécs. "

66. Dunán. "

Johan Hugó és Hárruhási Ferger Ferenc, festőm.-k
gyüjt. kiáll. -a.
"Műterem" 1939. dec. hó Kat.

64. Dunraven. Pembroke.

65. Peel. "

66. Dundee. "

Johan Hugó, festöm.

7.	Firenze.	Olf.
8.	Hegyvidék.	"
9.	Taormina.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm
Gyüjt. kiállitása.
"Müterem" Kat. 1939.dec.hó.

MDK

Johan Hugó, festőm.

3. Aranyhegy. Olf.

4. Santa Mariq novella. "

Johann Hugó és Házmpházi-Ferger Ferenc, festőm. -k. gyüjt. kiáll. -nak katalógusa.
"Müterem." 1939. dec.-

MDK

Johan Hugó, festöm.

58.	Duna.	Akvarell.
59.	Duna.	Pasztell.
60.	Pécsi temetö.	Vizfestmény.

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.-k gyüjt. kiáll. -a.
"Müterem" 1939. dec. hó Kat.

ИСК

MDK

Johan Hugó, festöm.

55.	Duna.	Pasztell.
56.	Fiesole.	Akvarell.
57.	Magyarürögh.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm. -k
kyüjt. kiállitása.
"Müterem" 1939. dec.hó. Kat.

55. Dunn. Pattsall.

56. Tisdale. Arrowsil.

57. Mayerhöfer.

MDK

Johan Hugó, festöm.

53. Duna. Akvarell.

54. Kotrógép. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm. gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939. dec.hó. Kat.

MDK

Johan Hugó, festőm.

61.	Cyklámen	Vizf.
62.	Szunyog-sziget.	"
63.	Duna mellett.	"

Johan Hugó és Hárombázi-Ferger Ferenc, festőm.-k
gyüjt. kiáll. -a.
"Műterem" 1939. dec. hó Kat.

61. Cyklamen Vias.

62. Sammet-Asters. "

63. Dunn Mallets. "

MDK

Johan Hugó, festöm.

1o. Trecento villa. Olf.

11. Fiesole. "

XXXXX Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.
Gyüjt. kiállitása.
"Müterem" Kat. 1939.dec.hó.

MDK

Johan Hugó

Résztvett a vidéki művészek I. kiállitasan.

Rubinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

Johan Hugo

festő

† Pécs 1957. nov. 14.

61 évés korában

Szabad Művészet

1952. 1. sz. 48. l.

230. 29.
1929. június 29.

Ltsz.: az 1929. évi 340-2-12.

e célra kiutalt javadalom ter

Budapest,

A minis

min

A Műemlékek Országos Bizottsá

MDK

Johan Hugó, festöm.

Olajkompoziciói, különösen az Olaszországban készültek sok konstrukciós készséget, kiegyensulyozott formaérzéket bizonyitanak. Vizfestményei derüsek, könnyed szinharmoniájuk uj oldaláról mutatják be J.H.-t.-Legfőbb erőssége az olasz korarenaissance hagyományait meggyőző erővel átértékelő szinekben pompás üveghképei. Sztehló Lili mellett J.H. a legrátermettebb, legkulturáltabb müvelője.

/T.D./: Johan Hugó és Háromházi Ferger Ferenc a Müteremben. Két gyüjt.kiállitás.
Esti Ujság. 1939.dec. 15. 3.l.

Johann Hugó

festő

Szent Cecilia c.

üvegfestm. a pécsi

városi muzeumba

Fejés 1927

41. l.

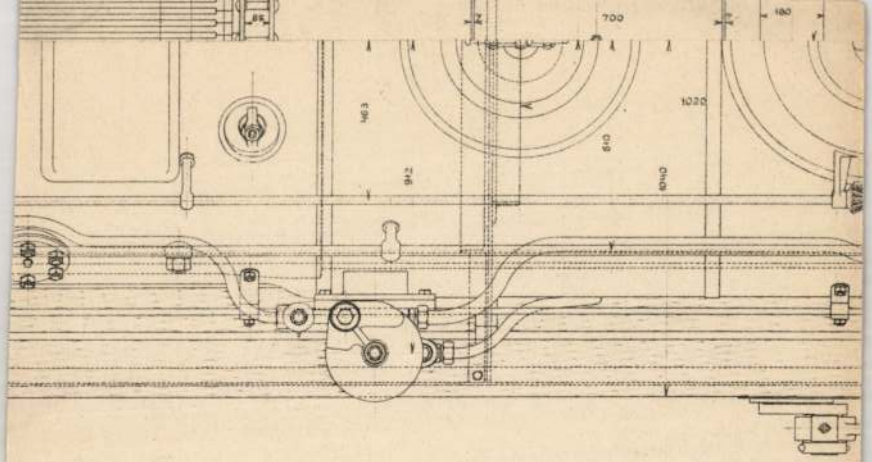

887

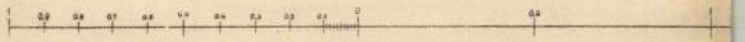

A magy. kir. államvasútak III. q. osztályú lo

Készítette a magy. kir.

Johan Hugó és

Majoros Károly

üvegfestészete

és mozaik mü-

helye.

Hirdetés.

Architectura

240. l.

K.

mics

cid

Johann Hugó

festő

mh Pécsett 1953.

tavaszán.

Király János

közlése.

Értesitem M

nemzetközi épitőművészeti Ko

tás műemléki fényképanyagána

Méltóságod részére a m. kir.

/:4.000:/ pengőt egyidejüleg

A most kiut

12-én 340-2/11. szám alatt u

vel együtt, sziveskedjék ann

november hó 30-án. Gróf Kleb

A hivatal

Johann Hugó

üvegfestő

l.

Magy. Iparm.

1938. 326. l.

Bizottságot, hogy a folyó évi munka-
költségvetési javadalmának kerete-
szkodjék, csak az elodázhatatlan
szoritkozzék, ellenben minden olyan
st tür, ezuttal lehetőleg mellőzzön.
sabban kell erre a t. Bizottságot
előterjesztésétől, amely rendkivüli
rulásomat feltétlenül meg kellene

anuár hó 29.

izottságának.

Budapest.

MDK.

Johan Hugó

Utalások Pécs képzőművészeti életére

Jelenkor 1965 ápr. 378 lap.

Johann Hugó.

l.

Pécsi KMT. 1978

tav. kiáll

11. l.

SCHROTH, ANDREAS (működött a XIX. század elején)
Rudnay prímás arcképe
Jelezve lent jobbra: Andreas Schroth, 1829.
Vászon, olaj, 145×96 cm. (Folyosó.)
Maszlaghy II., 469. szám.

SCHUSTER, JOHANN (1812—1890)
Fogolymadarak
Foglyok egy meredek szélén
Mindkettő jelezve lent jobbra: J. Schuster.
Vászon, olaj, egyenként 69×85 cm. (Kupola.)
Maszlaghy II., 374—375. szám.

SWOBODA, EDUARD (1814—1902)
I. Ferenc József
Erzsébet királyné
Mindkettő jelezve lent balra: Eduard Swoboda, 1857.

Vászon, olaj, egyenként 260×180 cm. (Első emeleti fogadó.)
A Fundus tulajdona.
Maszlaghy II., 466—467. szám.

WÖRNDLE, EDUARD
Nemi-tó
Jelezve lent balra: E. v. Wörndle
Vászon, olaj, 46×62 cm. (Első emeleti fogadó.)

Johann Hugó

Pécs

Szabad Művészet

1957. 21/9. l.

935. PÁTRIA NYOMDA BUDAPEST KÖZTELEK.

Johann Hugo

l.

Magy. Iparm

1938. 237 l.

Keppel

OLASZ FESTŐ, XVI. század

XVI. Gergely pápa arcképe

Vászon, olaj, 62×49 cm. (14. szoba.)
Maszlaghy II., 407. szám.

OLASZ FESTŐ, XVI. század

VII. Orbán pápa arcképe

Vászon, olaj, 50×38 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 405. szám.

OLASZ FESTŐ, XVI. század

VII. Orbán pápa arcképe

Vászon, olaj, 152×101 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II. 453. szám.

OLASZ FESTŐ, XVII. század

V. Pál pápa arcképe

Vászon, olaj, 112×90 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 398. szám.

OLASZ FESTŐ, XVII. század

VIII. Orbán pápa arcképe

Vászon, olaj, 125×105 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 464. szám.

OLASZ FESTŐ, XVII. század

X. Ince pápa arcképe

Vászon, olaj, 165×125 cm. (Első emeleti fogadó
Simor vásárolta Rómában.
Maszlaghy II., 463. szám.

Johan Hugó, festo

--

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1951-ben rendezett kiállitás:.-Képzőművészek csoport kiállitása:/Gádor Emil,Johan Hugó,Nemecz József,Nikelszky Géza,Sinkó András/.- 383.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Penn.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól Napjainkig 373.old

A Jan.Penn.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Johann Hugó, festő

L.: Molnár Jankó

Tüskés Tibor: Az avatgarde vonzásában 834-840

szept. XX/9.

Jelenkor, Pécs, 1977.

Johann Hugó [festő]

L.:Kassák Lajos

Tüskés Tibor:Az avantgarde vonzásában 715-721.

jul.-aug. XX/ 7-8

Jelenkor, Pécs, 1977

MDK

Johann Hugó

porcelán munkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Johan Hugo

péni festő

Gelenkes. 1965, 4 m., 37 fold.

MDK

Johan Hugó, üvegfestő-ip.müv.

Négy üvegfestményének reprodukciója 116.1.

/Szent Cecilia, Krisztus Urunk keresztelése,
két szent egy-egy medaillonban./

Magyar Iparművészet. 1937. 115-116.1.

MDK

Johan Hugó és Majoros Károly

Országos üvegfestészet. Bp.VI. Csángó-utca 22. Tel: 916-08

Kép.

Tér és Forma. 1930. 5.sz.

JOHAN HUGO

Az Iparművészeti Társulat ezüst érmét nyerte az első magyar iparművészeti tárlaton.

A REGGEL, 1938. nov. 14.

Johan Hugó, festő- és üvegfestőművész

B. Turok Margit: A magyar grafika külföldön, 1919-1933, Berlin.

A válogatás azon huszonöt magyar művész művét öleli fel, akiknek az életműve a századelőn valóban jelentős. Ők jelentették a németországi emigrancok legnépesebb csoportját számukra a sikor felé vezető utat a „Der Sturm" köre jelentette, amelyet a kiállítás alapján a Bauhaus felé vezető állomásnak is tekinthetünk. — A 25 magyar művész között szerepel Johan Hugó, Kádár Béla.

Művészet, 1989., 11-12, 43-old.

Johan festő ADK.

Neve nagemlétre.

Nikelszky = „Képzőművészeink 50. karlata a Városi Múzeumban".

Dunántúli Napló. 1949. VI. hf. jan 9. 6. l.

Johann Hugó, festő

szerepelt az expressionista kiállításon. (Pécs, 1921)

Csuka Zoltán: A lázadó város 600-615.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Johan Hugo festő. MDK.

Akvarelljével és egyházi vonatkozású üveg-festményével szerepel a Kiállításon.

Nikelszky Géza: „Képzőművesztink Ötvi tárlata".

Dunántúli Népszava. 1946. nov. 10. 6. l. II. évf.

MDK

Johan Hugó. festő

Pasztelljeivel szerepel a tárlaton.

„Vrettuszminiszter az Újszínek tárlatán."

Dunántúli Népszava 1947. III. dif. máj. 13.

6. l.

MDK

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festőm.-k
üvegfestő

kollektiv kiállitása.
Másfél évtizedes munkásságának eredményeit mutatja be. Legjelentősebbek tüzes szinekben pompázó „mozgalmas üvegfestményei./Hiven alkalmazkodik az anyagszerüség követelményeihez. -Elönyösen érvényesül kiforrott tehetsége világos szinhatásu, neoprimitiv előadásu olajképein és akvarelljein./Olasz és magy. tájrészek

" Müterem." kiáll. -helyiség.

Kiállitás. - Pest. 1939. dec. 14.

Johan Hugó

festő, üvegfestő

koll. kiáll. 1945.

okt. Pécs, az

Ottani Szabadszer-

veret renderésében.

Lásd a pécsi

Katalogusok

Előtt

MDK.

Johan Hugó festő

Országos nevű üvegfestő. Jelen kiállításon pompás akvareljeiben adja a vízfestés iskolapéldáit

Nikelszky Géza: „A pécsi képzőművészet nagy tárlata."
Dunántúli Népszava 1946. II. évf. máj. 19. 6. l.

60

Johan Hugó festő

MDK.

Üvegképeivel szerepel a kiállításon.

„Egyházművészeti kiállítás."

Dunántúli Képszava. 1947. III. évf. szept. 23. 5. l.

Johan Hugo festő MDK

Megemlítve.

„Képszőnyvészet – –"

Dunántúli Nepszava. 1947. III. évf. nov. 30. 4 l.

Johan Hugo festő

MDK

Dunantúli Népszava. 1945. I. évf. szept. 23.

Gyenes: Pécsi művészek csoportkiállítása 2. l.

MDL

Johan Hugó festő

Neve megemlítve

„Tavassi csoporttriállítás Pécsett".
Új Dunántúl 1947. IV. évf. márc. 13. 3. p.

Johan Hugó festő MDR.

Szerepel a Kiállításon.

„A modern képtár téli tárlata a Városi Múzeumban."

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. dec. 2.2.1.

Johan Hugo festő. MDR.

Neve megemlítve a kiállítók között.

Nikelszky Géza: „Bolvári, Érdi, Krassó kiállítása a Baranyavármegyei Múzeumban."

Dunántúli Népszava - 1946. II. évf. jan. 13. 5. l.

Johan Hugó festő

MDK.

Neve szerepel a tibli kiállító körött.

Nikelszky Géza: „Az idei első gyűjteménnyes kiállítás a bravenyi vármegyei múzeumban."

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. marc 11. 5. 1.

MDK

Johann Hugó, üvegip.müv.

A kiáll.-t rendezte: OMIT és a Magy. Ip.Müv.Orsz.Egyes.

"Magyarország" 1910 márc.16. 8.1.
Mária Valéria u,helys.:"Uj Magyar Otthon" kiáll.

MDK.

Johan Hugó festő.

A város tulajdonába került egyik alkotása.

„Modern pécsi képtár Pécs–Baranya régi művészete a Városi Múzeumban."

Dunántúli Napló. 1946. II. évf. aug. 18. 6. l.

Johan Hugo festő MDK.

Pasztelljeivel sikert aratott.

„A kultuszminiszter az „Újkímek" tárlatán."
Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. máj. 13. 6. l.

Fohan Ilus festő

Neve szerepel a Kiállítók között.

„Pécsi művészek tizedik csoport-
kiállítása."
Új Dunántúl. 1946. III. évf. máj. 21. 5. l.

20 P-t.

Dr. Kardos Zoltán körorvos, Hajdúbag

Békés egyház évi 300 P-t, Tokaji G
Békés, 360 P alapítványának visszafizetésé
legdy Lajos ügyvéd, Békés, is ígéri hozzáj

**Az Alsószaboles-hajdúvidéki egyházmegyél
egyházak jelentettek be az eddig közö
hozzájárulást:**

Balmazújváros (német) 7 éven át, évenk
[illegible] 7 éven át évi 100 P-t. *Hajdú*

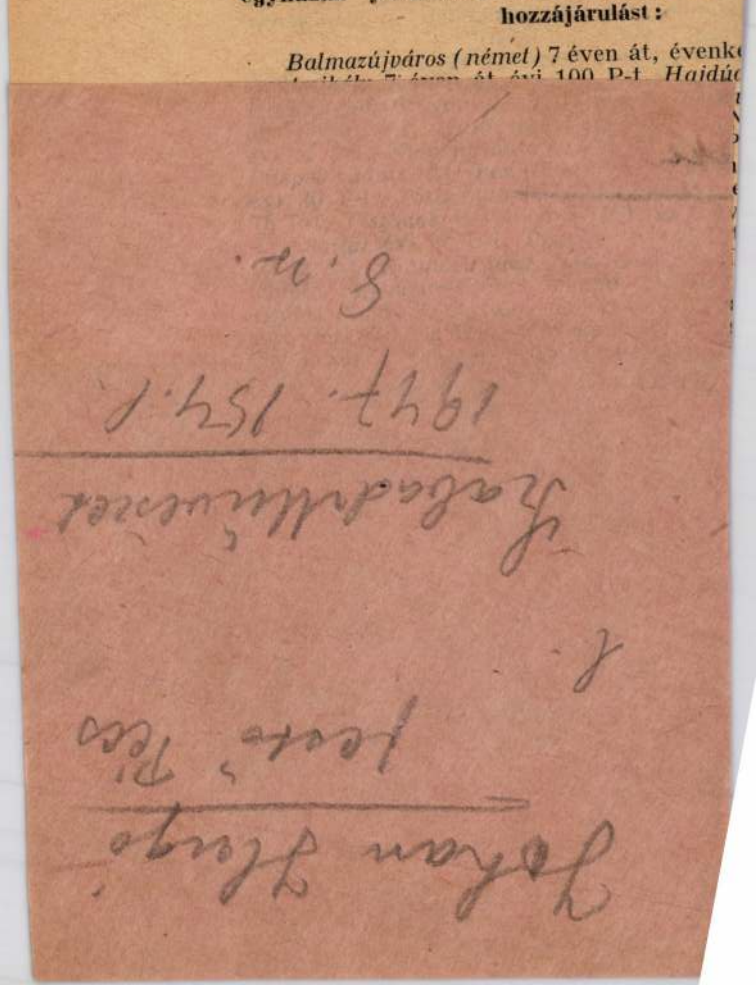

odva figyelem és várom egyházunk Bethesda
zdulását, örvendező lélekkel fogadtam azt
égre történik valami nagyobbvonalú, maga-
elhatározás is egyházunk építésére és fel-
„Minden papnak, minden tanítónak szent
éleknek tüzét kell kivinnie a Kollégiumból,
éresek, hanem mint apostolok küzdjenek,
el, megszentelt élettel, hitből hitbe egyhá-
megelevenedéséért és régi hódító erejének
. Az erre való nevelés és előkészítés csak
énhetik igazán és áldásthozóan. Ezért is
szentegyházunk érdekében a Kollégium
iránt való célkitűzést."

évi 30 P-t, *Geszteréd* egyház évi 30 P-t,
évi 40 P-t, *Ibrány* egyház évi 50 P-t,
lkész évi 50 P-t, *Kisléta* egyház 100 P-t,
20 P-t, Kónya Gábor lelkész évi 20 P-t,
z évi 100 P-t, Rácz Géza lelkész évi
oly prezsbiter évi 10 P-t, *Nagykálló* egyház
ıyegyesület évi 20 P-t, Fiúegyesület évi
egyház évi 20 P-t, Hetey Sándor lelkész
Jenő református kántor évi 20 P-t, *Nyír-*
00 P-t és gyüjtésből is 100 P-t, *Nyírbog-*
50 P-t, *Nyíregyháza* egyház özv. Liptay
ház számára adott alapítványát azonnali
légiumnak adja 1000 P-t, Bartók Jenő

Johan Hugó

emlékkiattitás

Szabad Művészet

1952. 4. n. 202. l.

boríték.

Szokolay Béla

Mai iparművészet.

Hl. é. n. 8-r, 16 sztl l.

Számos képpel. Füzve.

I. 2. p. h.

—.50 P

MDK

Johann Hugó üvegfestő, Bp.

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. kiáll. 1936. nov.

Johan Hugó

Szabad Művészet

1952. 4. n. 182. l.

Schoen Arnold dr

A budapest - terézvárosi r. kath. plébánia - templom.

Budapest, 1938. Történelmi kiadása.
8-r, 16 l, 14 képes táblával - Fűzve.

I. 5. p. h.

2.50

MDK

dr. Johann Hugó, ip.müv.

az Iparmüv. Társ. ipar ezüst érmét nyerte

Az Iparmüvészeti Tárlaton.- Magy.Nemz.Müvészet.1938.
4.sz. 81.l.

Johan Hugo

„Hegyvidék" c. műve szerepel a Nemzeti Szalon nagy tavaszi tárlatán (emlitve)

Magyarság 1927 VI. 16.

Johan Hugo

Kerepel a Nemzeti Szalon

Tavaszi tárlatán

Nyság 1927 VI. 16.

Johann Hugó

Üvegfestménye nezepel az Orsz. Magy. Iparmüvészeti Társzulat karácsonyi kiállításán a régi műcsarnokban

Magyarsóg 1927. XI. 27

Johan Hugo festő

Képek a Nemzeti Salon
Nagy Tavaszi Kiállítására

Pest. Napló 1917 VI. 16.

MDK

Johan Hugó

~~Üvegfestménytery~~

Vénusz születése, üvegfestményterv

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek...tárlata...
Dunántul, 1936. nov. 23. 8 l.

JOHANNES Clussenbergensis sz. 16.sz.e.

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
255.

MK

Johan Hugó

Dunarészlet, olaj
Pécsi hegyek közt

Pécsi Kézműművészek Szab. Szerv. kiáll. 1948. máj.

MDK

Johan Hugó festő

Kiállitás a pécsi Városi Muzeumban. Pécs. 1951. márc.

MDK

Johan Hugó festőművész

Aszályos mandulásban
Nagymandulafától le
Színháztér körül, akv.
Mióka
Krisztus keresztelése, üveg
Madarásfiány, üveg
Krisztus bucsuzik, üveg

M. Képzőművészek Szab.szerv. pécsi csop. XXXI. kiáll.
1947. dec.

MDK

Johan Hugó festőművész

Ambitus, akv.
Délután
Napnyugta a mandulásban
Rét aszályban
Ambitus, akv.

Teatre grece di Taormina

M. Képzőművészek Szab.szerv. pécsi csop. XXXI. kiáll.
1947. dec.

Johan Hugó festőművész MDK

Napfelkelte
Szilvásban
Kék szőlő
Szilvásbam, akv.
Szőlőhegy reggel
Mandulásban
Szőlőhegyen délután

M.Képzőművészek Szab.szerv. pécsi csop. XXXI. kiáll.
1947. dec.

Johan Hugó festőművész MDK

Korareggel
Szőlőhegyen
Daróczy szőlő
Körtefák
Kertrészlet
Gyükési parkból

M. Képzőművészek Szab. szerv. pécsi csop. XXXI. kiáll.
1947. dec.

MDK

Johan Hugó festőművész

Őszi lombok

Mecsek

Szőlőhegyen

Szilvásban, akv.

Diófalombok

Flóra szobor, akv.

Gyümölcsösben

M. Képzőművészek Szab.szerv. pécsi csop. XXXI. kiáll.
1947. dec.

Johan Hugó festőművész MDK

Szőlőmunka
Terrasz, akv.
Kajszifák
Szőlők közt
Margit szigeten
Makár hegy

Késő délután

M. Képzőművészek Szab. szerv. pécsi csop. XXXI. kiáll.
1947. dec.

MDK

Johan Hugó

Bálint Zoltán: Magyarország a IV. monzai kiállításon. ~~[illegible]~~ Magyar Iparművészet. 1930. 16 l.

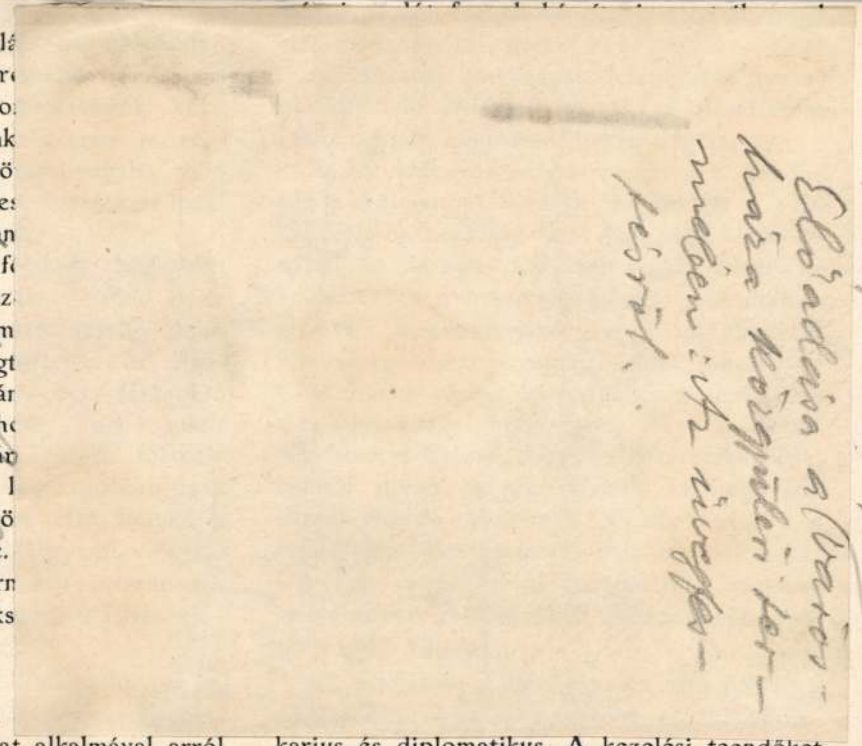

átók.
54 kötetben talá
lletőleg figyelemre
ogizálva. A nyo
ziratok maradnak
A kéziratok tö
kért a gyüjtelékes
r volna szétbontan
a sárospataki fe
ának régóta tervez
lyan akadályok m
ezése végre megt
r. Ferenczi Zoltán
dásának köszönhe
ov. 24-én a sár
t megvizsgálta, a l
bb teendők közö
rendezését tette.
yettes főkönyvtárn
igen becses, szaks

i Zoltán orsz.
n megvizsgálta a
ogusát s a vizsgálat alkalmával arról karius és diplomatikus. A kezelési teendőket

továbbá 120 m² hivatali helyiség és egy szolgalakás. A könyvtár a Szábl-féle házban nyerne elhelyezést, a második szolgalakással együtt.

Az Óvár helyreállítása annyira előre haladt, hogy csupán mintegy 1000 m² padlózást, 400 m² menyezetet, 150 m² tetőt, 54 ablakot és 21 ajtót, festést, fűtő- és szellőztetőberendezést kíván a lakatos- és bádogosmunkákon kívül. A Szábl-ház egyrészét azonban egészen újjá kellene építeni. Az Óvár épülete mtntegy 15 termes múzeumnak felelne meg, azonban súlyos aggodalmak lehetnek arra nézve, hogy elég világos és száraz lesz-e, mivel a külső falak 1·80 m. vastagok és az ablakok kicsinyek.

62. SEPSISZENTGYÖRGY. *Székely Nemzeti Múzeum.* Az elmult év július 5-én sulyos csapás érte a Székely Nemzeti Múzeumot: egész váratlanul, tetterős férfikora derekán veszítette el érdemes elnökét, Gödri Ferenczet, Sepsiszentgyörgy város polgármesterét.

Gödri Ferencz 1893. június 14-ike óta rendes tagja s 1901. április 10. óta elnöke volt

s a folyamatban levő rendezési mu
is megvizsgálta s amikor általában
minden szellemi és anyagi ügyéré
tájékozást nyert, egyuttal a gyü
gyarapítása, a múzeum minden ir
lesztése, valamint a még hátralevő
munkák befejezése ügyében is töb
útmutatást és tanácsot adott; decze
pedig a vallás- és közoktatásügyi mi
meghagyásából dr. *Hültl Dezső*
ügyelővel a kereskedelemügyi s
közoktatásügyi minisztérium által
hagyott és visszaküldött felülvizsg
tok alapján vizsgálta meg újból
építkezési munkálatokat s általáb
múzeumi épületet.

A múzeum vezetőségének egyik
gondját az 1913-ik év folyamán is
ügy képezte anélkül, hogy az az
teljes befejezést nyerhetett volna.

Molnár István és társai vállalko
évi deczember hó 31-én fejezték b
latba vett építkezési munkálatokat,
csak márczius 30-án kérhették az

MDK

Johan Hugó

Cyklamen, vizf.

KUT kiáll. N.Szal. 375.kiáll. 1927. ápr.

MDK

Johan Hugó üvegfestőmüv.

Egyházmüvészeti bizottság alakult a pécsi egyházmegyében. Dunántul. 1931. jul. 19. 6 l.

MDK

Johan Hugó

Rabinovszky Mariusz cikke. KUT 1927. II. 2.sz.

5 l.

Johan Hugó, Pécs

Pécsi hegyek közt, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Múz. 1947. jul. 7 l.

MDK

Johan Hugó

Hir. Pécs, 192o. dec. 24.

EDK

Egyházművészeti bizottság alakult a pécsi egyházmegyében. Dunántul. 1931. jul. 19. 6 l.

MDK

Johan Hugó

N. Szal. csop. kiáll. 1924. szept.

MDK

Johan Hugó

Pécsi Képzőm. Szabadszervezete XVIIkiáll. 1946, nov.

MDK

Johan Hugó

Pécsi Képzőm. Szabadszervezete.XXV.kiáll. 1947. szept.

Johan Hugó, festő.

Johan Hugó 1926-ban Zágrábban Stephan Henrikkel közösen kollektiv kiállitást rendezett s ezután ment társával együtt Olaszországba.

Stephan Henrik közlése.

Johan Hugo

~~Ferger Ferenc~~

festő

koll. kiáll. Műterem

rvgd

Ujság. 1939 dec. 19

(e.a. Johan Hugó

és F. F. kiállítása.)

2/Pg

Kapcsolótü, hosszúlábú IV. 72, 73,

— glasinaci IV. 73.

— koronczói IV. 73.

— állat IV. 73.

— Certosa IV. 73, 76, (egy neme a tímek)

— lengyeli Certosa IV. 74

— lengyeli ~~[illegible]~~ IV. 75.

— számszerijjcertosa IV. 74.

— ijj IV. 74, 76, 77.

— ijjas, két dobbal IV. 77.

— állatfejes ijj IV. 74.

MDK

Johan Hugó festő

e.a: Johan H.és Ferger F. kiáll. Ujság, 1939, dec. 19.

MDK

Johan Hugó

az Iparm. Társulat ezüstérmét nyerte

Orsz. Magyar Iparm. Kiáll. Müvészet 1938.
III. évf. 22. sz. 161. l.

MDK

Johan Hugó

Pestkörnyék, olaj
Csendélet, olaj
Üröghi rét
Duna, vizf.
Duna mentén, vizf.

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

8 l.

MDK

Johan Hugo, graf.

90, 91, 92, 93. Szines rajz I, II., III., IV.

Baranya vm. Muzeum.- M. Képzőm.-k Szabad Szervezete, Péc
és Munkás Kultur Szövetség. -Belvári Alajos, Erdi Győző
és Krassó Dénes gyüjt. kiáll.-a . - Sza/b. Szerv. Graf.
csoportkiállitása. 1946 jan. 13.-20. Ka/t.

MDK

Johan Hugó, festöm.

Tacmina.	Olf.
Akt a Duna mellett.	"
Pécsi hegyvidék.	"

A Baranya vm.-i Muz.-ban.Pécs.- Magy.Képzöm.-k Szabad Shervezete I.csop kiáll.-a. 1945.szept.23.-okt.7.Kat. 5.

JOHAN HUGA

az Iparmüvészeti Társulat ipari ezüst érmét nyerte

Pesti Napló, 1938. nov. 15.

MDK

Johan Hugó, festöm.

Toscan hegyek között.	Olf.
Üvegfestmény.	
Reggel Aranyhegyen.	Vizf.
Őszi reggel.	-
Parkban.	Rajztell.

Pécs. - M.Képzöm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja.
XVIII.kiáll. IV.őszi csop.kiáll. Kat. 1946.nov.10.-24.

Johan Hugó, festöm.

Pécsi-utca.	olf.
Leányvár Selmecbányán.	"
Tabán.	"

M.Képzöm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja 10.-i csoportkiáll.-a és Medveczky Jenö gyüjt.kiáll.-a. 1946.máj.19
Vigyázó Szem.1946.máj.18-23. Kat.a lapban. 7.l.

MDK

Johan Hugó, festöm.

Pécsi táj. olf.

Velencei utca. "

M.Képzöm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja. 5e.-ik ki áll. 1949.jan.9.-febr.9. Kat./irott./

MDK

Johan Hugó

Önarckép

Csendélet, of.

Hegyvidék, vf.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 13. 1.

MDK

Johan Hugó

a N.Sz. által rend. 63 csop.kiáll. egyik-másikán szereplt müveivel. 1924.

A Nemz. Szal. 4oo-ik jub.és a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929 febr.

Jchan Hugó, festöm. MDK

Két fiatal müvész számol be sokoldalu munkásságáról. Az egyik ö./Másik Háromházi-Ferger Ferenc/. Olaj- és vizfestményeket, pasztelleket -, erösen éreztetve az itáliai iskolák stilusát. Neoklasszicizáló törekvései figyelemreméltóak.

Üvegképei után sokat várunk töle.

/V-ó/: A "Müterem " kiállitása. -Kossuth Lajos-u. Magyarország. 1939.dec. 14. /Esti lap.

Johan Hugó

MDK

Vénus, üvegkép
Siena, üvegkép

A Műterem XVI. Csoportkiáll. 1938. Jan.

Johan Hugó MDK

Aranyhegyi délután, pasztell
Szőlők, pasztell
Virágzás, pasztell

Magy. Képzm. Szabadszervezete Pécsi Csop.
XXV. kiállitás 1947. szept.

MDK

Johan Hugó és Majoros Károly

üvegfestészeti és mozaik-műhelye.

Heirdetés.

Architectura. 24e.1.

Johan Hugó

MDK

Üvegképek

Műcsarnok 1925 Iparművészeti Társ. Jubileális kiáll.

Johan Hugó, ip.müv. MDK

az egyházmüvészeti fülkét két müremek dominálja. Á.-né Stehló Lili nagy üvegfestményét készitette el.

Csucsteljesitménye a mesterségbeli kvalitásnak.

? Iparmüvészeti kiállitás. ?.
Müvészet.1938.III.évf.22.sz. 159.1.

MDK

Johan Hugó

Kut. 1927. 2. sz.

MDK

Johan Hugó,ip.müv.

az Iparmüv.Társ. ezüstérmét nyerte el.

Az Orsz.Iparmüv.Társ.kiállitásáról.
Müvészet.1938.III.évf. 22.sz. 162.l.

MDK

Johan Hugó

Függőlámpája, repr.
Üvegfestményei, "

Épitőmunka, 1934. 6-10.sz. 147, 148.lap

Johann Hugó
festő

M.D.K

1951-ben a Pécsi Képzőművesek Kiállitásán részt vett a nemzig elhunyt aquarellista és nagy-festő-

Bodnár Éva: Gádor Emil kiállitása a Feniges Adolf levem ben.

Művészet, 1966. augusztus - 45 lap.

~~Gorka Géza~~

Johan Hugo

* **Kik nyerték az iparművészeti díjakat.** Az első magyar iparművészeti tárlat díjazottai a következők: az állami iparművészeti nagy aranyérmet *Ohmann* Béla szobrász, a székesfőváros iparművészeti aranyérmét — melyet először adtak ki — *Kovács* Margit keramikus, a *Magyar Iparművészek Országos Egyesületének* iparművészeti aranyérmét ~~*Gorka Géza*~~, az *Iparművészeti Társulat* aranyérmeit *Arkayné Stéhló* Lili és *Tálos* Gyula, az *Iparművészek Országos Egyesületének* ezüstérmeit *Barthus* Irén, *Szücs* Pál, *Rákos* Pál, *Márkus* Lili, *Vargha* Mátyás, *Konecsni* György, *Kittlinger* Kálmán és *Tóth* Gyula, az iparügyi minisztérium aranyérmét *Györffy* Zoltánné (Pannonia-csipke), a minisztérium ezüstérmeit *Emberi* Richard és *Henger* Antal, a bronzérmeket *Ács Géza*, *Érchegyi* Irén és *Palka* József, az *Iparművészeti Társulat* ezüstérmeit a budai szőnyegszövő műhely, *Johan* Hugó dr., *Ráthonyi Rauss* Frigyes és *Tarjánné Bodrog* Erzsébet nyerték. A kultuszminisztérium elismerő oklevelét kapták: *Kontuly* Béláné, *Diósy* Antal, *Esenbach* Jenő, *Arkayné Stehló* Lili, *Minár* Pál, *Báthory* Julia, *Horváth* Endre, *Hollós Mattioni* Eszter, *Madarassy* Walter, *Hiesz* Géza, *Pécsi* József, *Gregersenné Lue* Alice és *Sinkó* András.

Magyarság K.

1938 nov. 15.

Bódy Piroska

és

Mály István

f. hó 12-én d. u. ½ 6 órakor tartják esküvőjüket a kelenföldi Szt. Gellért plébánia templomban.

Budapest, 1938 november hó.

Lakás: XI. Horthy Miklós-út 136. III. 3.

Johann Hugó

festőművész

Világverseny - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Az Est.
1929.VI.16.

Johan Hugó.

A Nemzeti Szalon évadzáró kiállításán műve szerepel.

Magyarság, 1928. jún. 21.

Johann Hugó

Testőrnyvész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1920.VI.15.

Johann Hugó

Üvegfestményei, a Római Magy. Int. kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

M.O. 931. V. ?.

Johann Hugó

— **Két festő a „Műterem"-ben.** A „Műterem" Kossuth Lajos-utcai termeiben két fiatal halkszavu nagyon tehetséges művész állitotta ki munkáit. *Johann* Hugó, kit több kiállitásból ismerünk, egy szép olajkollekcióval ujabb bizonyságát adta szépen fejlett művészi pályája ivelésének. Művészi fejlődése utján az üvegfestésben egészen kiváló eredményeket produkál. A „Hazatérők", „Megy a juhász a szamáron", „Madaras leány", „Fiesole" az üvegfestési technika legszebb teljesitményei közé tartoznak. *Háromházy Ferger* Ferenc hangulatos temperáiban a jó megfigyelő s a természet szeretetéről tesz bizonyságot. A mély tónusu erdők csendesen kérődző tehenekkel s a mély zöld tónusu hegyoldalban üdülő kirándulók kiválóan szép alkotások. A két fiatal művésztől még sokat várunk. Kiállitásuk az ünnepek alatt naponta 10—2 óráig tekinthető meg.

N. Ú. 939. XII. 23

W. N. 1931. XII. 25.

M.D.K.

Johan Hugó, festőművész

A Művészeti Dolgozók Szakszervezetének tája volt Pécsett. 257.0.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Gebauer Ernő, festőművész

Tolnai Hugó

festőművész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Pesti Napló
1929.VI.16.

Johann Hugó

P.H.930.Szept.26.
N.U.930.IX.26.
M.930.IX.26.
N.U.930.IX.26.

P.H. 1930. szeptember 26., péntek.

— **A magyar művészet sikere Olaszországban.** A monzai római IV. nemzetközi iparművészeti kiállítás kitüntetéseit odaitélő bizottság most fejezte be munkáját, amelynek eredményeképen a magyar iparművészet tizennégy kitüntetésben részesült. Az üvegtárgyakra kitüzött Grand Prix-t két templomablakért *Johann Hugó*, *Árkai Sztehló Lily* és *Majoros Károly* nyerték el. Aranyéremmel tüntették ki *Bálint Zoltán* és *Jámbor Lajos* műépítészeket a magyar osztály művészi berendezésének tervezéséért, *Kner Izidort* és az Amicus könyvkiadó társaságot a bibliofil-kiállitásu könyvekért, valamint *Molnár C. Pál* festőművészt könyvillusztrációkért. Nagy elismerő oklevelet kapott (Diplom d'Honneur) a Budapest Székesfővárosi Iparrajziskola és *Gádor István* keramikus. Kitüntető elismerést kapott a *Goldberger Sámuel és Fia* textilárucég, a szinpadi diszleteket kiállitott *Oláh Gusztáv* iparművész, a bibliofil kiállitásu könyvekkel szereplő *Tevan* könyvkiadó cég és végül *Kolozsvári Sándor* festőművész könyvillusztrációkért.

MDK

Johan Hugó, festöm.

76. Dunán. Vizf.

77. Dunapart. "

78. Vásárra menök. Üvegkép.

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm. -k
gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939. dec.hó Kat.

MDK

Johan Hugó, festöm.

85. Megy a juhász szamáron. Üvegkép.

86. Kemence elött. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.-k gyüjt. kiáll. -a.
"Müterem" 1939. dec. hó Kat.

M.D.K.

Johan Hugó, üvegfestő

1952.ben az ő műveiből rendezett emlékkiállitást ~~xx~~ a munkacsoport. 307.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Johan Hugó, festőm. MDK

82.	Táj.	Üvegkép
83.	Amorette.	"
84.	Itália.	"

Johan Hugó és Háromházi-Forger Ferenc, festőm. - együtt.kiállitása.
"Műterem" 1939. dec.hó Kat.

Johan Hugó, festőm.

87.	Pomona.	Üvegkép.
88.	Madaras-lány.	"
89.	Krisztus bucsuzik.	Üvegkép.

Johan Hugó és Hárszházi-Ferger Ferenc, festőm.-k gyüjt.kiáll. -a.
"Műterem" 1939.dec.hó Kat.

MDK

Johan Hugó festőm.

70. Szicilia. Olf.

71. ~~XXXXXXX~~ Pestvidék. Olf.

72. Dunahíd. Olf.

Johan Hugó és Kárpátházi-Ferger Ferenc,festőm.-k
gyüjt.kiáll.
"Műterem" 1939.dec.hó. Kat.

Johan Hugó, festőm.

79. Keresztelés. Üvegkép.

80. Toscana. "

81. Vénusz. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festőm. -
gyüjt.kiállitása.
"Műterem" 1939. dec.hó Kat.

MDK

Johan Hugó, festöm.

73.	Fiesole.	Olf.
74.	Mecsek alja.	Vizf.
75.	Hegyek közt.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.-k gyüjt. kiáll.
"Müterem" 1939. dec. hó. Kat.

MDK

Johan Hugó festöm.

12.	Baranyában.	Vizf.
13.	Szöllökert.	Pastell.
14.	Lóusztató.	Vizf.

XXXXX Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm
Gyüjt. kiállitása.
"Müterem" Kat. 1939.dec.hó.

MDK

Johan Hugó, festöm.

1. Toscana. Olf.

2. Monte Ceceri. "

Johann Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm. -k
gyüjt. kiáll. -nak katalógusa.
"Müterem." 1939. dec.-

Johan Hugó, festöm.

36.	Aranyhegy.	Vizf.
37.	Duna.	Pasztell.
38.	Est.	Vizf.

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k gyüjt.kiállitása.
"Hüterem" 1939.dec.hó. Kat.

36. Asmus. Vinc.

37. Duus. Pantoli.

38. Ent. Vinc.

MDK

Johan Hugó, festöm.

45.	Budai hegyvidék.	Olf.
46.	Ürögi rét.	Olf.
47.	Dunán.	Olf.

Johan Hugó és Háromházi-Perger Ferenc festöm.-k gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939.dec.hó. Kat.

Johan Hugó, festöm.

51. Szöllöhegyünk. Olf.

52. Evezösök a Dunán. Pasztell.

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm. -
gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939. dec.hó. Kat.

MDK

MDK

Johan Hugó, festöm.

42. Csuprok. Olf.

43. Toscana. Olf.

44. Csendélet. Olf.

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939.dec.hó. Kat.

MDK

MDK

Johan Hugó, festőm.

48. Baranyai hegyek közt. Olf.

49. Pécsi utca. Olf.

5o. Kislány. Olf.

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festőm.-k
gyűjt. kiállítása.
"Hüterem" 1939. dec. hó. Kat.

MDK

Johan Hugó, festöm.

33.	Szöllöhegy.	Pasztell.
34.	Nagyarürögh.	Vizfestm.
35.	Fenyök hóban.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k
gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939.dec.hó. Kat.

MDK

Johan Hugó, festöm.

24. Duna a hajógyár mellett. Vizf.

25. Dunapart. Pasztell.

26. Siena. Vizf.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k
gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939.dec.hó. Kat.

Johan Hugó, festöm. MDK

15. Dunapart. Pasztell.

16. Visegrád. "

17. Diesele. Akvarell.

~~XXképzőművészeti XXXX

Johan Hugó, festöm.

15. Dunapart. Pasztell.

16. Visegrád. "

17. Diesele. Akvarell.

Johan Hugó és Háremházi-Ferger Ferenc festm.-k
gyüjt. kiállitása.
"Müterem" 1939. dec. hó. Kat.

MDK

Johan Hugó, festöm.

27. Dunastrand. Olf.

28. Akt. "

29. Magyarürögh. "

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k gyüjt.kiállitása.

"Müterem" 1939.dec.hó. Kat.

Johan Hugó, festőm. MDK

21. Badacsonytomaj. Pasztell

22. Pécs a Mecsekről. "

23. Kőkockák a Dunapartom. Akvarell.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Johan Hugó és Hárshházi-Perger Ferenc festm.-k
gyüjt.kiállitása.
" Müterem" 1939. dec. hó. Kat.

Johan Hugó, festöm. MDK

18. Kertben. Pasztell.

19. Dunapart. "

20. Balaton. "

[redacted]

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festm.-k
gyüjt.kiállitása.
" Müterem" 1939. dec. hó. Kat.

Johan Hugó, festöm.

67. Mecsekben. Olf.

68. Dunapart. "

69. Rákosszentmihály. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.-k gyüjt.kiáll.
"Müterem" 1939.dec.hó. Kat.

MDK

Johan Hugó, festőm.

30.	Dunapart.	Olf.
31.	Csendélet.	Olf.
32.	Ambitus.	Akvarell.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festőm.-k
együtt.kiállítása.
"Műterem" 1939.dec.hó. Kat.

30.

31.

32.

Csorba Géza az antik művészetben statuált problémákat variálja, gyakran monumentális törekvésekkel. *Varga Takács* Julia női gyöngédséggel mélyed el a formák szépségeibe. *Vilt* Tibor a nagyforma és a részletforma kiegyenlitésén dolgozik.

A késöegyiptomi portréművészetnek — többet mint az antiknak — köszön *Bokros-Birman;* eredetileg a néger szobrászok fenséges egyszerüségén nevelte fantáziáját. *Cser* Károly barok mozgalmasságot és archaikus stilizálást hoz kapcsolatba; *Földes* Lenke az Eginéták világában él.

Kövesházi-Kalmár Elza fafaragásai a fa tömbszerüségéből és elágazásából indulnak ki; az állás és a mozgás primitiv problémáit keresik. *Zilzer* Hajnal éles konturokkal vágja körül patetikus mozdulatmotivumait.

A népi barok kerámia buja szinpompáját és együgyü mozgáskifejezését dolgozza fel — magyar mesterek önálló követőjeként — *Kramer-Radnai* Margit.

*

A szőnyegmüvészet terén ismét találkozunk *Ferenczy* Noémi monumentális tömegegyensulyu, tiszta szincsengésü, primitiven lelkes gobelinművészetével. — *Kovács* Gina öltött szőnyegei meggyőzően revelálják, mily gazdag lehetőségeket nyujt az álom-expresszionizmus tarka mesehangulata a kárpittervezés terén.

*

A csoportositás, amit megpróbáltunk, cum grano salis értendő. Egy év mulva ugyanezen művészek friss termelését talán már másképpen kellene kvalifikálnunk. A művészet arculata ma gyorsabban változik, mint valaha és a művészek közül is sokan változtatnak gyakrabban frontot. A jó érzékü műbarát bizonyára ma is meg tudja különböztetni a muzeális értéket az efemer jelenségektől. A művész feladata azonban csak az, hogy függetlenül minden melléktekintettől, a maga meggyőződése kedvéért alkosson. Ugy érezzük, hogy a KUT kiállitásainak művészei nagyobb részben igy cselekedtek.

Rabinovszky Márius.

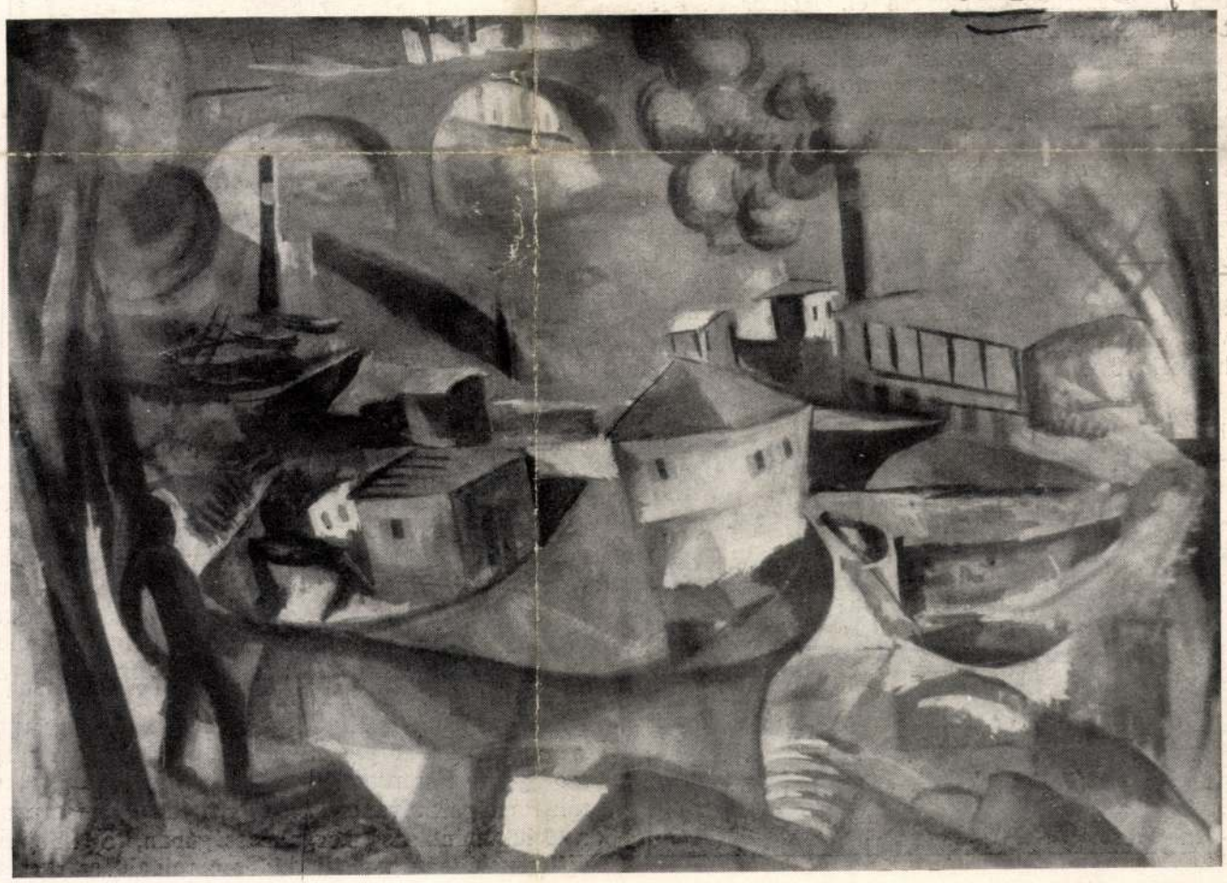

SCHÖNBERGER ARMAND: HAJÓ

A KUT tavaszi kiállitásából

téka, másrészt a szüzsé álomszerű naivizáló dekompoziciója mozditja a képet frappánsan irreális területbe. Mindezt egy csalhatatlan biztonságu szinizlés dirigálja kaleidoszkopikus tarkaságu egésszé. Kádár e kiállitáson a naturalizmus legszélsőségesebb ellenlábasa.

7. A formaépitésnek a dekorativ összefoglalás és a geometrikus absztrakció mellett egy másik lehetősége *a plasztikus testiség kidomboritása.* A forradalmak utáni idők legerősebb áramlata az, mely absztrakciók, eksztázisok, irrealitások után a konkrétség, a talajbiztonság, a valószerűség élményeire törekszik. Igen különböző irányokból sokféle ut vezet az uj plaszticitás, az uj tárgyilagosság felé, és egyelőre egyértelmű, határozott célkitüzésről az „uj realizmus", az „ingricizmus" és a hasonló törekvések tág lehetőségein belül szó sem lehet. Itt inkább egy általános tendenciáról beszélhetünk, semmint egységes stilusról. *Szobotka* Imre előkelő impresszionizmusát már évek óta kubista vonalszerkezettel organizálja. Most elérkezett arra a pontra, ahol a geometrikus vázat mindjobban magába szivja a közben plasztikussá zárult forma. Kissé ködös szineiben pompa, testeiben leegyszerűsitett mozgás él. *Molnár C. Pál* a testet könnyű kézzel jégvirágtörékenységű szoborrá mintázva ágyazza festőileg vázolt térbe. *Rauscher* György egyes képeiben robusztus sulyt, másokban dekadens gracilitást egyesít a test kidomboritásával, a szinek árnyalatos, anyaghű kezelésével, a rajz aprólékos hangsulyaival. *Johan* Hugó a finom primitivség hatásait keresi, mig *Kiss* Vilma brutális groteszksége monumentális és leegyszerűsitett formulában jelenik meg; *Zilzer* Gyula grafikája is hasonló tendenciáju, *Gábor* Jenő hideg, kemény plasztikáju testeibe expresszionista mozdulatutrirozást visz. — *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond annyiban helyezhető e csoport mellé, mert ő is visszatér a realitások alapjához, bár ecsetkezelése erősen festői és önértékű.

SZOBOTKA IMRE: HAJÓN

A KUT tavaszi kiállitásából

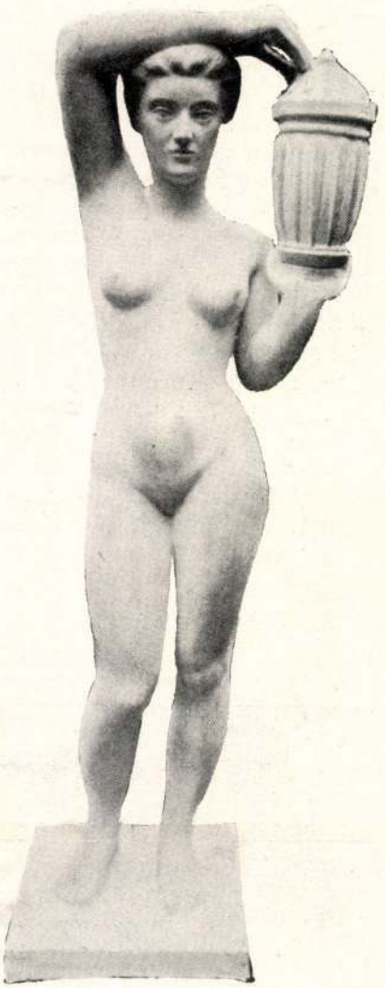

CSORBA GEZA: URNÁS NŐ

A KUT tavaszi kiállitásából

*

A szobrászok között távolról sem uralkodik az a különneműség, melyet a festőknél találunk. Két ősforrásra vezethető vissza szobrászaink nagyobb részének formai szemlélete: az egyik a klasszikus antik minta a maga zártságával és leszűrt statikai törvényeivel, a másik a modern festői naturalizmus a mintázás felületgazdagságával és finomságával. *Beck Ö. Fülöp* klasszikus monumentalitást és elmélyedő individualizálást egyesit. A nagy kiegyensulyozott formákat preciz részletstudiumok töltik ki. *Medgyessy* Ferenc nyelvezete még egyszerűbb, tartalmi világa naivabb. *Pátzay* Pál temperamentumát a felületmintázás mozgalmasságában, a kifejezés differenciáltságában éli ki; szobrainak szerkezete azonban szilárdan épitett. *Varga* Oszkár a finom érzéssel kidolgozott formát dekorativen foglalja össze.

Kut. 1927. II. 2 sz.

~~Gebauer Ernö~~

Johan Hugó

tovább Stefan Henrik

irod

Hir, F 1920.

dec. 24.

F (Pécs).

3

Johan Hugó

1920-ban Zágrábban
Stephan Henrikkel közösen
kollektív kiállítást rendezett
s ezután ment társával
együtt Olaszországba –

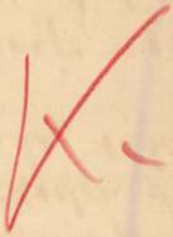

Stephan Henrik
Közlése.

1874. Lotz Károly:

a) A Történelmi

Az egész alakban ~~látha~~ ábráz
az szárnyas ifjutól tar
hoját simára fesülte,
ruhája nem fedi. Jobb
kezével, melyben palczá
lö ifjú meztelen és jo
rit magához, tabérko

Szénrajz, mérete
A m. tud. Aka

Az 1898. XI. 14-d
sz. levrat alapján vétet
XI. 22-en (18/99), az elsz
ta el (III/900).
Degyrekbe foglalta
Sz. Napló 700 a)/9

1/.

MDK

Johan Hugó, festőm.-üvegfestő

Johan Hugó szül Pécsett 1890 okt.-ben. Patikus lett, -kedvet kapott a festéshez s már a békében kiállitott a Szalonban. Dobrovics Pétertől tanult Pécsett. 1921-ben Olaszországba ment, s ott Stephan Henrikkel együtt hosszabb ideig élt. Azután Berlinbe ment és César Kleinnél és Heinersdorf üvegfestőnél tanult. 1923-ban hazajött és megalapitotta Budapesten az Országos üvegfestészeti műhelyt.

?

3/.

MDK

Johan Hugó, festöm.-üvegfestö

/ Johan Hugó szül Pécsett 1890 okt.-ben. Patikus lett, -kedvet kapott a festéshez s már a békében kiállitott a Szalonban. Dobrovics Pétertöl tanult Pécsett. /.

A Szchényi-fürdö részére is készitett üvegfestö rajzokat, melyekkel részt vesz a kiirandó pályázaton. - 1923 óta Budapesten müködik.

?

jött művészek nagy része már itthon is marad. A magyar úri közönség mind őket, mind az itthoniakat nagy szeretettel karolja fel, úgyannyira, hogy számuk a kilencvenes évek elején a régi Műcsarnok nyilvántartása alapján már 150-re szaporodik fel. Az idő tehát megérik arra, hogy jogaik, eszméik és érdekeik védelmére szaktestületbe tömörüljenek.

Az első ilyen kísérlet Greguss Imre nevéhez fűződik, ki 1887 november 23-án alakuló értekezletet hiv össze, melyen sok művész jelenik meg. Az értekezlet Molnár Józsefet választja meg korelnöknek, Andrejka Józsefet jegyzőnek s elhatározza, hogy szükségét látja egy képzőművészeti *kör* megalakításának a művészek tömörítésére és a magyar képzőművészet ügyének előmozdítására. A tervezett *kör* azonban egyelőre nem alakult meg.

sem zárkózhatott el. Dr. br. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter végül is 1895. március havában ankétet hivott össze a művészek kívánságainak és sérelmeinek meghallgatására. Ennek eredményeképpen br. Bánffy Dezső miniszterelnöksége alatt tartott minisztertanács elfogadta Wekerle Sándor törvénytervezetét, amely évente 200.000 koronát szavazott meg művészeti alkotások vásárlására, amelyekkel az újonnan felépített Szépművészeti Múzeum anyagát kivánták gyarapítani. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, melynek tagjai sorában a kormány és a társadalom legkiválóbb személyiségei foglaltak helyet, igen sokat tettek mind a törvény létrehozásában, mind végrehajtásában. Az eredmény kivívásában így a képzőművészek tömörülésének is nagy jelentősége volt. A következő időkben a Magyar Képzőművészek Egyesülete tevékeny részt

Csapszék. Heller Andor olajfestménye

Csak az a mozgalom, amelyet Pállik Béla kezdeményezett, vezetett tulajdonképpen eredményre, mert az 1894 január 19-én tartott alakuló ülésen a Magyar Képzőművészek Egyesülete hivatalosan is megalakult. Elnökké kiváló szobrászművészünket, Zala Györgyöt választották meg, az első titkár Aigner Sándor lett. Az Egyesület a Műcsarnok épületét választja otthonául. Az Egyesület kebelében három művészeti szakosztály létesült: festészeti, szobrászati és építészeti szakcsoport. A szakosztályok elnökeik alatt függetlenül végzik munkájukat, csak a közös érdekű feladatok esetében tartanak egyetemes ülést.

A kilencvenes évek végéig a kormány nem támogatta intézményesen a magyar képzőművészetet. Az Egyesület ülései a felszaporodott sérelmek és állandó panaszok fórumává váltak. A közben megsokasodott művészekkel az Egyesület lassankint a magyar művészet parlamentjévé alakult, amelynek kivánságai elől már a kormány

vett a művészeti élet mozgalmaiban, nagyobb szobrászati-építészeti és festészeti pályázatokon és díjkiosztásokon.

Az 1896. évi ezredéves kiállításon, hol a magyar kormány nagyszerű feladatokat tűzött ki, az egyesület tagjai kiválóan vettek részt és nagy eredményeket értek el. A kiállítással a magyar művészet a külföld figyelmét is felhívta magára, s művészeink ezentúl számos külföldi kiállításra kaptak meghívót, ahol a monarchia ideje alatt is önállóan képviselték Magyarországot, mint kultúrországot.

A világháború alatt fegyverrel siettek az egyesület tagjai a magyar haza védelmére s nem egy kiváló tehetség vesztette életét a harctéren.

A háború utáni időkben a magyar művészek egysége megtört. A művészek egy része újabb csoportokat alkotott, melyek külön egyéni művészi célokért harcolnak. Egyesületünk mindenkor elismerte a művészet függetlenségét, a művészi

tárgyalhatnánk a kiállított munkákat. Reméljük, hogy Magyarországon ez volt utolsó nyilvános bemutatkozásuk. —Gy.—

Az állami iparművészeti aranyérmet Ohmann Béla szobrász, a székesfőváros iparművészeti aranyérmét – melyet először adtak ki — Kovács Margit keramikus, a Magyar Iparművészek Országos Egyesületének iparművészeti aranyérmét Gorka Géza, az Iparművészeti Társulat aranyérmeit Árkayné Stéhlo Lili és Tálos Gyula, az Iparművészek Országos Egyesületének ezüst érmeit Barthus Irén, Szücs Pál, Rákos Pál, Márkus Lili, Vargha Mátyás, Konecsni György, Kittlinger Kálmán és Tóth Gyula, az iparügyi minisztérium aranyérmét Györffy Zoltánné (Pannonia csipke), a minisztérium ezüst érmeit Emberi Richard és Henger Antal, a bronzérmeket Ács Géza, Erchegyi Irén és Palka József, az Iparművészeti Társulat ipari ezüstérmeit a budai szőnyegszövő műhely, dr. Johann Hügó, Ráthonyi Rauss Frigyes és Tarjánné Bodrog Erzsébet nyerték. A kultuszminisztérium elismerő oklevelét kapták: Kontuly Béláné, Diósy Antal, Esenbach Jenő, Árkayné Stehlo Lili, Minár Pál, Báthory Julia, Horváth Endre, Hollós Mattioni Eszter, Madarassy Walter, Hiesz Géza, Pécsi József, Gregersenné Lux Alice és Sinkó András.

—n—

Visszapillantás a Magyar Képzőművészek Egyesülete életére

Irta: *Halasi Horváth István,* a Magyar Képzőművészek Egyesülete jegyzője

A közel ötszáz tagot számláló Magyar Képzőművészek Egyesülete, amely januárban kezdi meg fennállásának 45-ik évét, a magyar művészeti életnek mindig legjelentékenyebb tényezője volt. A Képzőművészeti Társulat kiállítóinak nagy részét négy évtizeden át a mi egyesületünk adta, a Társulat és az Egyesület viszonya mindenkor a legmegértőbb volt. Egyesületünknek, elsőségénél fogva, mintegy az a feladat jutott, hogy hazánk művészeti életét megteremtse. Nehéz időkben is sikeresen harcolt nemes céljaiért különösen azon idő óta, amikor az Országos Magyar Képzőművészeti Társulattal szoros kapcsolatot létesített.

Magyarországon a hetvenes években még nem lehetett beszélni művészeti életről, szigorúbb értelemben véve. A magyar művészek kisebb csoportokban Bécsben, Münchenben, Párisban, Olaszországban éltek. Hazánkban a művészet első otthonát közadakozásból a nemzet 1877-ben emelte a régi Műcsarnok alakjában. A kormány is ezidőben hozza haza Benczur Gyulát és tanítványait, akik a mai Epreskertben helyezkednek el. Más szaktestület hiányában a nyolcvanas évek elején az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak jutott a szerep, hogy a magyar műszerető társadalommal megismertesse az itthon élő művészek munkásságát. 1882-ben Munkácsinak Krisztus Pilátus előtt című művét is ők mutatják be. Az 1885. évi országos kiállítás alkalmára a kormány támogatásával felépül egy másik kiállító helyiség, amely ma a Székesfővárosi Múzeum anyagának egy részét őrzi a Városligetben. Az ekkor haza-

Lovaspóló. Csengery István temperafestménye
Műterem, Gyűjteményes Kiállítás

Kísérő kép és keretdísz Kádár
Liviától, Vörösmarty Csongor és Tünde 1930-i százéves jubileumi kiadásához. (Megjelentette a Könyvbarátok Szövetsége a K. M. Egyetemi Nyomdánál (l. 64. o.) — Livia Kádár: Illustration und Zierfassung. — Illustration and ornamented border.

(L. Mihalik József: Az ötvösség és zománc.) A művásárlás mint tőkeelhelyezés a háború előtti időkben is általánosan dívott, mert a műtárgyak a pénzbőség idején bármikor értékesíthetők voltak, nem úgy, mint napjainkban.

A korlátlan anyagi eszközök birtokában természetesen a nagy műbarátok voltak a művészet felvirágoztatásának leghatalmasabb tényezői. Mellettük — a társadalom szervezetében rejlő adottságok miatt — a kis mecénások csak másodrendű szerepet játszhattak, olyasféleképpen, mint az alkalmazott művészetek a képzőművészetek mellett. Ám ez a kétféle szerep ugyanazon korszellem megnyilatkozásának szolgálatában mégis inkább mellé-, mint alárendelési viszonyt jelent. Csakúgy, mint a görög vázafestmények, az istenszobrok s a középkori imakönyvillusztrációk a gót katedrálisok mellett. A megkülönböztetés tehát semmiesetre sem jelentheti lefokozását a kis mecénásnak, sőt az a körülmény, hogy ez utóbbi egyéb igényeinek sokszor megtagadásával s csak a szép iránti rajongó szeretet magyarázta spontán áldozattal fordul a művészet felé, minden figyelmünket és méltatásunkat a kismecénás felé irányítja, de akivel különösen is időszerű ma foglalkozni.

»A nagyközönség mint a képzőművészet új mecénása« címen nemrég foglalkoztam éppen azzal az érdekes problémával, hogy a társadalmi fejlődés és átalakulás hogyan ruházta át a régi nagy mecénások történeti szerepét szinte észrevétlenül a kis műbarátok egyetemére, azaz a nagyközönségre (Napkelet 1929. nov. 15. 713. o.) s hogy milyen feladat vár ez új szerepében a kis mecénásra. Ma az a helyzet, hogy a nagy feladatok kitűzőinek helyét kollektív közületek (egyház, állam, városok stb.) vették át. A nagyszabású megbízások tehát továbbra is fennmaradtak, de a művész általában nem ezekre alapítja — tárgyilagosan szólva — érvényesülését, megélhetését, hanem inkább a kis mecénások darabonkénti, szerényebb összegű vásárlásaira s közönségük legnagyobb rétegét tevő középosztályra. Ha ennek az új mecénásnak természetrajzát boncolgatjuk, abban a legellentétesebb eltéréseket és jelenségeket találjuk. Mert amily becses elem az érzelmi és értelmi lelki kényszerből, áldozat árán is vásárló közönség s amily nagy jelentőséggel bír az a szempont, hogy a társadalom szélesebbkörű bekapcsolása a művészi élet sodrába mélyebb, gyümölcsözőbb és feltétlenül általánosabb érvényű kulturális befolyást jelenthet, mint a régi nagy mecénások mellékszempontoktól nem mindig mentes egyéni pompaszeretete, épanynyira tagadhatatlan az is, hogy ez az elnépszerűsödés sok tekintetben a művészi szabadság csorbíttatlan érvényesülésének korlátozásával járt együtt, ami alatt azt értem, hogy a mai művésznek létfenntartási okokból számolnia kell a közönség ingadozó értékű ízlésével és kívánságaival, másfelől a nagy feladatok lecsökkenése természetszerűleg bénítólag hat a művész ihletének szabad szárnyalására és kibontakozására.

Önként következik a fentiekből, hogy mindennél nagyobb fontosságú e téren, hogy a közönség, az új mecénás hivatását a művészet felkarolásában és irányításában csakugyan feladatának magaslatán állva töltse be, ami a közönség ízlésének, látásának egyéni és intézményes kiművelése által s nem utolsó sorban a művészeti megítélés szintjének emelkedése útján válik lehetségessé.

Óriási szerep vár itt az alkalmazott művészetekre (iparművészetre), amelyek évszázadok, sőt évezredek óta, de különösen és öntudatosabban a mult század ötvenes éveitől készítették elő a mai legújabb társadalom egyetemét életberendezkedésének a művészet formáival s eszmevilágával való szorosabb összekapcsolására, átitatására. Az alkalmazott művészet volt mindig a legdemokratikusabb s a társadalom minden rétegéhez legközelebb álló művészet, bizonyos ellentétben a képzőművészet arisztokratikusabb jellegével. Ez a művészet nem áll elő olyan anyagi követelményekkel, mint a képzőművészet, tehát hozzáférhetőbb a szegényebb néposztályok számára is. Annak termékeit gyakorlati rendeltetésüknél fogva mindenki használja, állandóan szem előtt vannak s nem kell értük múzeumba menni. De tovább mehetünk. Az iparművészetben — a népművészettel s a nemes dilettantizmussal való belső kapcsolata folytán — cselekvőleg részt vehet a legszélesebb rétegeivel s munkaeredményeit maga állíthatja elő a közönség. S ha tekintetbe vesszük azt a tényt, hogy az alkalmazott művészetek terén ma már a nagykorúvá lett közönség választja ki és ítéli meg a lüktető élet követelményeinek s a maga modern lélekalkatának legjobban megfelelő s vele legtisztább együttesbe összecsendülő művészi formákat: ebben olyan stílusalakító, általános művelődési befolyást ismerünk fel, amelynek termékenyítő ereje felér a régi hatalmas mecénások fejedelmi tényeivel.

PIPICS ZOLTÁN DR.

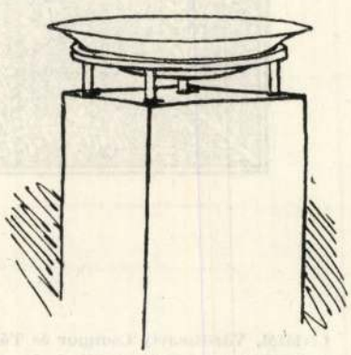

Szenteltvíztartó a Győr-gyárvárosi templomban. Műkőtalpazaton réztál.

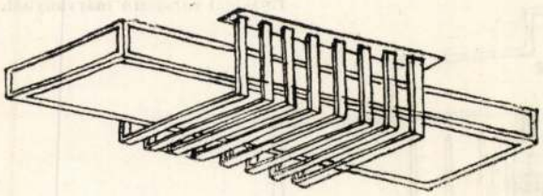

Világítótestek a Győr-gyárvárosi templomban.
Kovácsoltvasmennyezet-világító az előcsarnokban.
Fekete test, vörös pálcák és tejüveg.

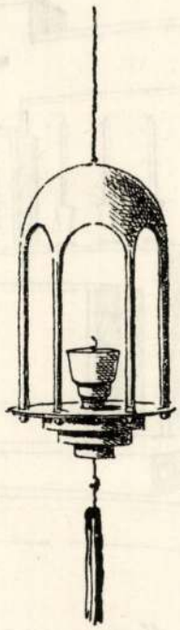

Örökmécs,
aranyozott sárgaréz,
cinóbervörös bojttal.

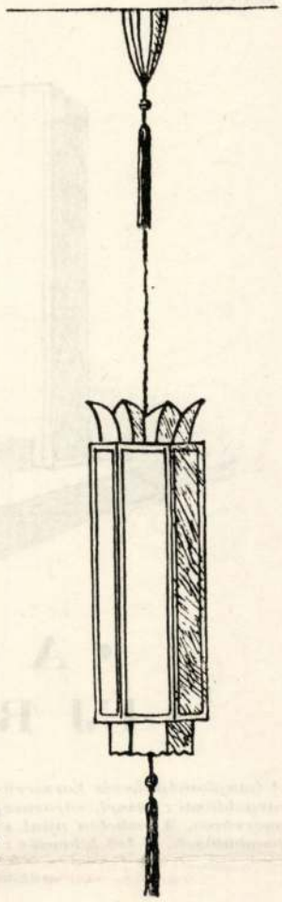

Világítótest
sárgarézből,
cinóbervörös
bojttal.

szürke betonpárkányok és a betonkapuzatnak erőteljes tömege. Külön érdekesség az, hogy ez az 1200 személyt befogadó kőtemplom csupán 190.000 pengőbe került, mihez még az üvegfestmények és felszerelési tárgyakért 50.000 pengő járul.

Árkay tagadhatatlanul mestere a színeknek, fényhatásoknak és a megvilágítás művészetének. A templom belsejének alaphangját a falak, pillérek és mennyezet nagy ellentéte adja. A durván és egyenletesen szürkére fröcsköl falak és pillérek fölött egy cinóbervörös (arannyal, szürkével és kevés feketével díszített) érdekes famennyezet képezi a lezárást. A pompás színhangulatot fokozzák még a hatalmas színes ablakok, a cinóbervörös ajtók és a fémtárgyaknak felvillodzó aranyszíne. A bejárat feletti félköríves nagy ablak érdekes színhatása külön vonzóereje a templomnak. A szentély oldalvilágítást nem kap, ellenben a mennyezet színes üvegein keresztülbocsátott fény képezi a szentély újszerű és eredeti megvilágítását. Az egyszerű, jóarányú főoltár siklósi rózsaszínű márványból készült. Az áldoztatórács fekete lapos vas, aranyozott amblémákkal.

A szószék megoldása szintén egészen eredeti és meglepően újszerű, de teljesen indokolt az egyszerű főoltár és szentély mellett, a maga finom arányaiban, művészi tömeghatásával.

A templomok legszebb része a keresztelőkápolna. Fala és boltozata sötétvörös, arany fröcsköléssel. Középen áll a márvány keresztelőmedence. A kápolna bejárati ajtaja finom arányú fémosztóléceivel, feltűzdelt monogrammjaival s általában a templom apró részletei: kilincsek, gyertyatartók, csengetyű, baldachin stb. a tervező nagyszerű iparművészeti érzékét árulják el. A templom minden kis részletén látható a tervező részletekre kiterjedő figyelme.

A tervezésben résztvett Árkaynak kiválóan tehetséges fia, Bertalan is, ki rövid idő alatt már számos sikert aratott. A 7 m magas üvegfestményeket Stehló Lili tervezte, melyek 28 képben Krisztus életét ábrázolják. Az archaikus hatású színpompás üvegfestészeti kompozíciók külön is nagy feltűnést keltettek. (A kiváló Johann és Majoros készítették el.) A szobrászmunkákat Vilt Tibor mintázta, fiatalosan merész felfogásban. A szentek aranyozott szobrai a két oldalfal felső részén nyernek elhelyezést. A templomban egyelőre csak a főoltár Krisztus-szobrának gipszmásolata látható.

Mindezek együttvéve sajátosan új hangulatot, új levegőt teremtenek a templomban, és már most is megállapítható, hogy a belső kiképzésnek ez a szokatlan új hangja nagyon jó keretét képezi a katolikus istentiszteletnek. A színes ablakok az egyenletesen szürke falfelületben, a

Mellékoltár. Ruskicai rózsaszín márványból.

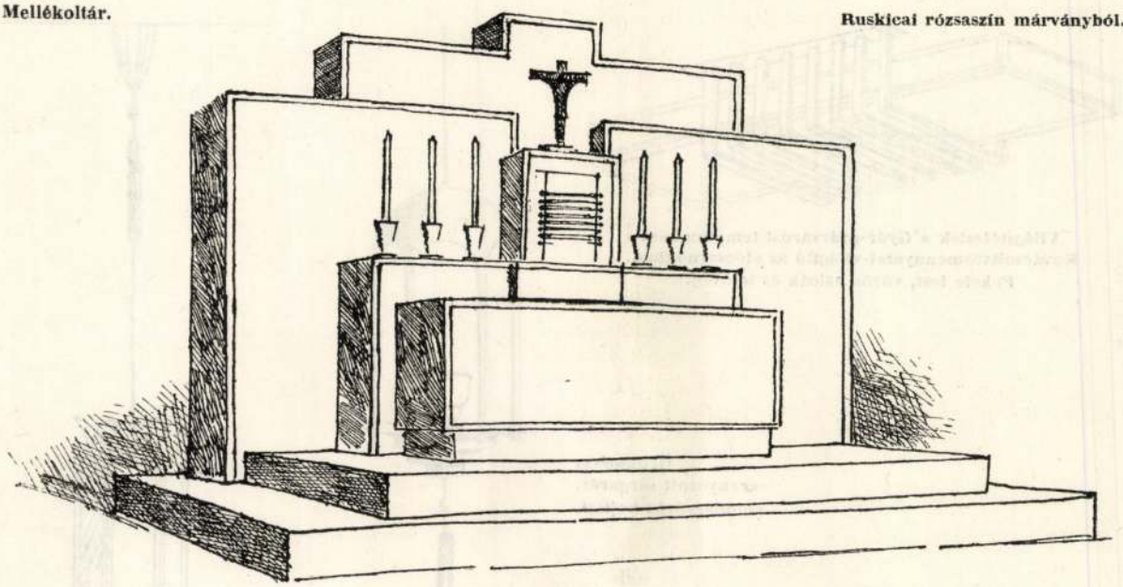

• A GYŐR-GYÁRVÁROSI • • ÚJ RÓM. KATH. TEMPLOM •

A templomépítkezés korszerűsége. Árkay Aladár modern megoldásai: fasori, városmajori, a Rákócziánum, Győrgyárváros. A vasbeton mint szerkezeti tényező. Színek és fényhatások. Belső kiképzés: oltár, szószék, ablakok, rácsok stb. Árkay Bertalan, Stehló Lili és Vilt Tibor közreműködése.

A templomépítészet korszerűsítése egyike a legnehezebb feladatoknak, ami természetesen nem jelentheti azt, hogy a feladatot nem lehet megoldani. Ha a korszerű építészet szakított is a megszokásssal, mégis alkalmas arra, hogy új formákkal és új szárnyalással vigye a lelket az istentisztelet eleven lüktetésébe és ugyanazt érje el a mai embernél, korszerű eszközökkel: a kereszténység mindig változatlan célja érdekében. Itt talán minden azon múlik, hogy a tervező hogyan találja el architekturája belső kiképzésének hangját. A korszerű építészetnek s különösen a belső építőművészetnek ezen a ponton be kell látnia, hogy a templomra nem alkalmazhatók ugyanazok az elvek, amik a szigorúan észszerű szempontokat adják. A templomban az értelem mellett szóhoz jut a lélek és érzésvilág is, amely sokszor a hideg és számító ész korlátain túl szárnyal és ujjongó szárnyalásában kívül esik a mindennapi élet modern gépszerűségén. Persze minden azon múlik, hogy ez a fantázia hogyan tud a művészi komponálás magaslatáig eljutni.

Magyarországon most épült fel az első korszerű templom, Győr gyárvárosában, ÁrkayAladár tervei szerint. Árkay, aki annak idején már a fasori református templomával is feltünést keltett s azóta megalkotta a magyaros építészet igen érdekes példányait a városmajori kápolnában és a Rákócziánum templomában, ezzel az új templomával a mai építészet legnehezebb feladatára vállalkozott: korszerű katolikus templomot építeni.

A Győr-gyárvárosi katolikus templom ezen a téren egészen eredeti és sajátosan magyar kísérlet, amely a külföld kritikátlan másolása helyett önállóan és szabadon oldja meg a feladatot. A templomnak van bizonyos magyar íze, ami szellemesen oldódik fel észszerűen gondolt új szellemű építészeti megoldásba.

Bennünket itt elsősorban a templom belső kiképzése érdekel s így az alaprajzzal, a homlokzattal és szerkezetekkel bővebben nem is foglalkozunk. Az alaprajz nagy vívmányt jelent, mert a középkori háromhajós, oszlopos, boltíves rendszer szépségeit egyesíti a barokk templomok világos és a szabad látást nem gátló csarnokterét alkotó hasznosságával. A középhajó itt is osztatlan tér, a két oldalhajó pedig oly keskeny, hogy csak a közlekedés lebonyolítására szolgál.

A templom szerkezete vasbetonkeretrendszer. A pillérek közti vékony kitöltő falazat kívülről sötétvörös balatoni kővel van burkolva. Ezt a mélyzengésű alaptónust finoman oldják fel a

Magyar Iparművészet
1930. 3–4. ✓

BEÖLTÖZÉS
KINCSÁSÁSÁ

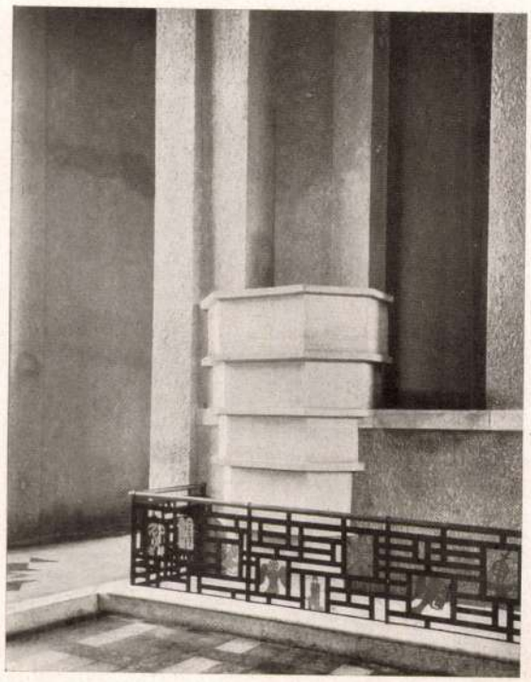

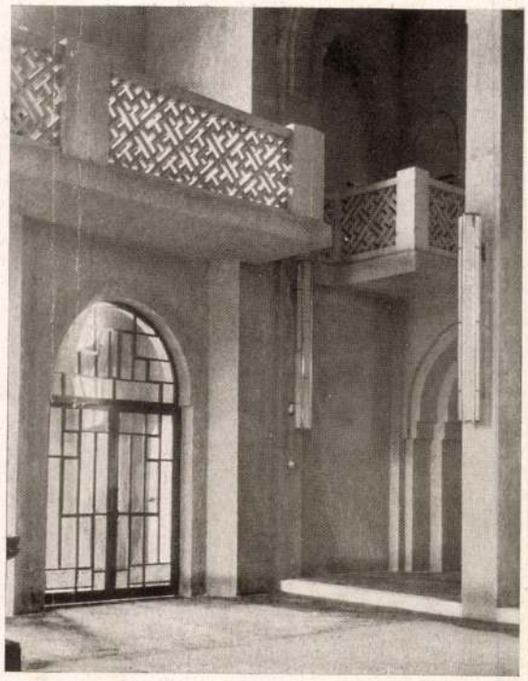

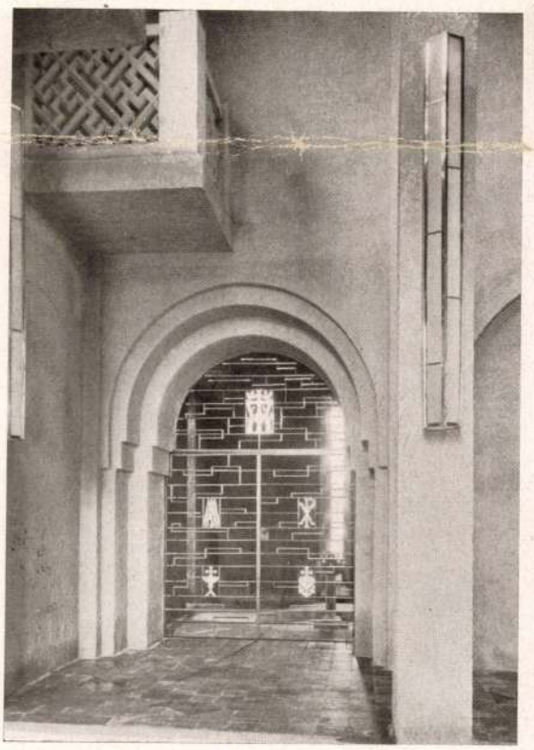

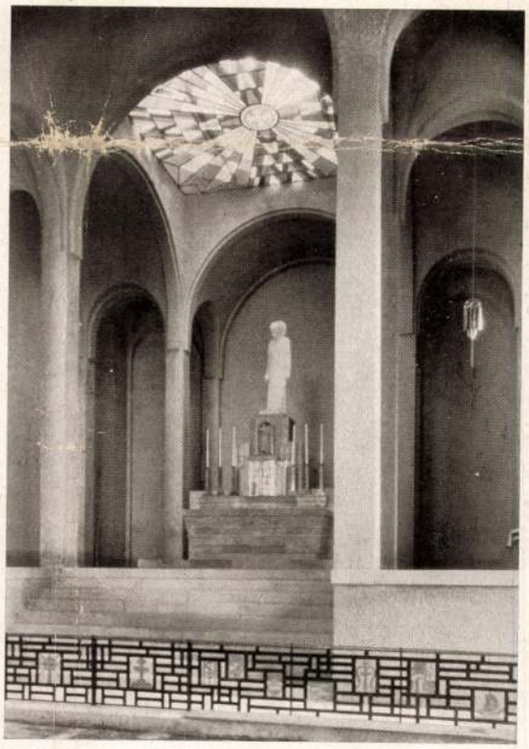

A Győr-gyárvárosi templom
részletei Árkaytól. Bal felső: szószék és áldoztatórács. Jobb felső: a kórus műkőkorlátja és egy vörös szélfogóajtó. Bal alsó: a keresztelő-kápolna kovácsoltvaskapuja, feketére mázolva, vörös szélekkel, aranyozott jelvényekkel. Jobb alsó: a vasbetón pillérekből álló szentély. — Teile der Kirche in Győr-Fabriksstadt von Árkay. — Parts of the former church by A. Árkay.

cinóber mennyezet, a szentély színes, titokzatos fényhatása a belső kiképzés minden egyszerűsége mellett is lenyűgöző hatást gyakorolnak. Ezt a lenyűgöző hatást itt a gótika hideg misztikuma és a barokk színtelen és féktelen formabujasága helyett a leszűrt formák nyugalma és ezt a nyugalmat ünnepi hangulattá varázsló színkompozíció egyensúlyozottsága teszi. E színek és e térhatás egészen újszerű eszközei által kiváltott lélektani hatás alkalmas arra, hogy előkészítse a lelkeket a mise elvonatkoztatott cselekményéhez. Dicséret a plébánosnak, kinek bátorsága volt ahhoz, hogy a kereszténység korszerűségét igazolja, egy ily minden ízében a mából nőtt és mégis szigorúan egyházi épület megteremtésének alkalmával.

ZELEMÉRI RUDOLF

Genthon István Árkay Aladár és fia, Árkay Bertalan győri-gyárvárosi templomáról a következőket írja (Napkelet VII. 876.):

«Magában az a tény, hogy egy templom épült, nem tenné indokolttá az említését, hiszen a klasszicizmus kilobbanása óta néhány száz egyház felépült már Magyarországon a nélkül, hogy ez a művészetre nézve különösebb haszonnal járt volna. Erről a templomról azonban nagy szeretettel kell megemlékeznünk s azt hisszük, nem vetjük el a sulykot, mikor azt írjuk, hogy a háború utáni Magyarország egyetlen korszerű épülete. Minden ízében rendeltetési célját szolgálja, mégis több, mint egyszerű praktikus igények kielégítője. A háromhajós, tizenkét méter magas templomtérben 1200 hívő fér el. Sudár, négyzetes pillérek törnek a magasba, fel a sokféle színben pompázó lapos famennyezetig. A középhajók mellett a mellékhajók keskeny folyosókká szűkülnek s így

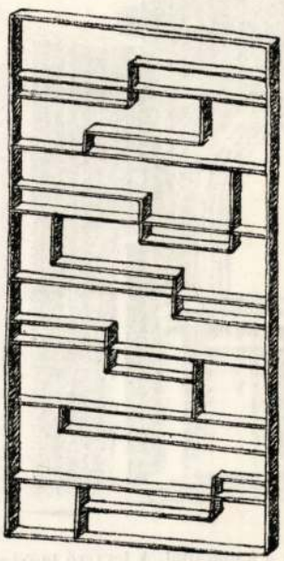

Kovácsoltvasrács cinóber és feketére mázolva.

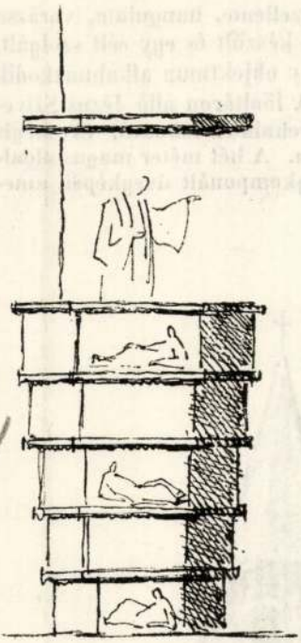

A Győr-gyárvárosi templom szószéke. Műkő.

van ez rendjén. A zavaró eltakarások helyett, mit terük nyujtana, inkább a közlekedés lebonyolítására szolgálnak. Az építmény modern vasbeton keretrendszer szerint épült, azaz tartószerkezetét vasbetongerendák képezik s a szerkezet váza az épület külsején is meglátszik, hangsúlyozva annak értelmes konstrukcióját. A gerendák közötti kitöltő falazat téglából készült, külsejét vörösberényi kemény homokkő burkolja. A templom padlója előrefelé lejt, hogy az oltárra látás könnyebb legyen s ugyanazt a célt szolgálja a szentély másfélméteres emelése. A belső falak festetlenek, a hatalmas falsíkokat fröeskölt göröngyös vakolat borítja. Mi értelme lenne műmárvánnyá kendőzni a vakolatot, amely mindig csak vakolat marad? Cinóbervörös, szürke lécű ajtók fokozzák a színhatást. A főhajó pillérein két és félméteres hasábalakú világítótestek kúsznak fel, a színes famennyezet pedig rejtett szuffita-világítást kapott. A hat oszlopon nyugvó boltozott szentélyben egyszerű formájú rózsaszínű márványoltár áll; a bejárat felett nagy ablak szökik fel, mely vízszintes csíkokból álló színes, főkép vörös üvegekből van mozaikszerűen összerakva festés és mintázás nélkül. A puritán homlokzatot csak a méltóságteljesen emelkedő torony dekorálja. Az építészeti részekről kívülbelül hiányzik a dekoratív-ornamentális díszítés.

A formák sommás egyszerűsége jóleső összhangban áll a belső tér megkapó színhangulatával. A korai keresztény bazilikák tömondatos előadási módjára kell annak emlékeznie, aki belép a templomba, nem a stílus (azzal nem vállal

közösséget), hanem szelleme, hangulata, varázsa miatt. Minden együtt készült és egy célt szolgált, a belső díszítés néhány objektuma alkalmazkodik az architektúrához. A főoltáron álló Jézus Szíveszobor Vilt Tibor archaikus zamatú, és mégis ízig-vérig mai alkotása. A hét méter magas oldalablakok kitünően megkomponált üvegképei, amelyeket Stehlo Lili tervezett, ezúttal valóban üvegfestmények s nem üvegre átvitt, anyagszerűtlen olajkompozíciók. Győr gyárnegyedének főterén a chartresi ablakok villódzó, földöntúli misztikumát álmodják tovább. Vasbeton és tégla, üvegkép és szobor, kovácsoltvasdísz s a kő faragott profilja egy szándékból öltött testet, vállával egymást támogatja, szellemével egymásra utal s a győri új templomnak többet köszön a mai magyar kultúra, mint legelől haladó piktorainknak, legjobb szobrászainknak. A két Árkay a magyar glóbuszon merőben előd nélkül áll és újat teremtett. Nálunk, ahol az építészet sohasem érett meg a konzervatív ellenzék nemes szerepére, ahol csak a praktikus rendeltetésű gyárakat is reneszánsz — Palladio — malterkariatida stílusban építik, valóban rendkívüli feladatot oldottak meg. Az apa tapasztalatokon érlelődött bölcsesége, a fiú pazarló ifjúkora s a kor szellemi áramlata ritka kivételes harmóniában egyesült. S ennek az egyesülésnek tanulságai közül két figyelemreméltó tényt kell kiemelnünk: először azt, hogy az évek óta stagnáló egyházművészet fellendítésére megtörtént az első komoly lépés, másodszor, hogy a korszerű, minden ízében modern stílust a mértékadó egyházi körök s a győri hívők, akiknek ezért a templomáért annyit küzdött a győri gyárváros lelkes papja: Brantl Lajos plébános egyaránt spontán örömmel fogadták.»

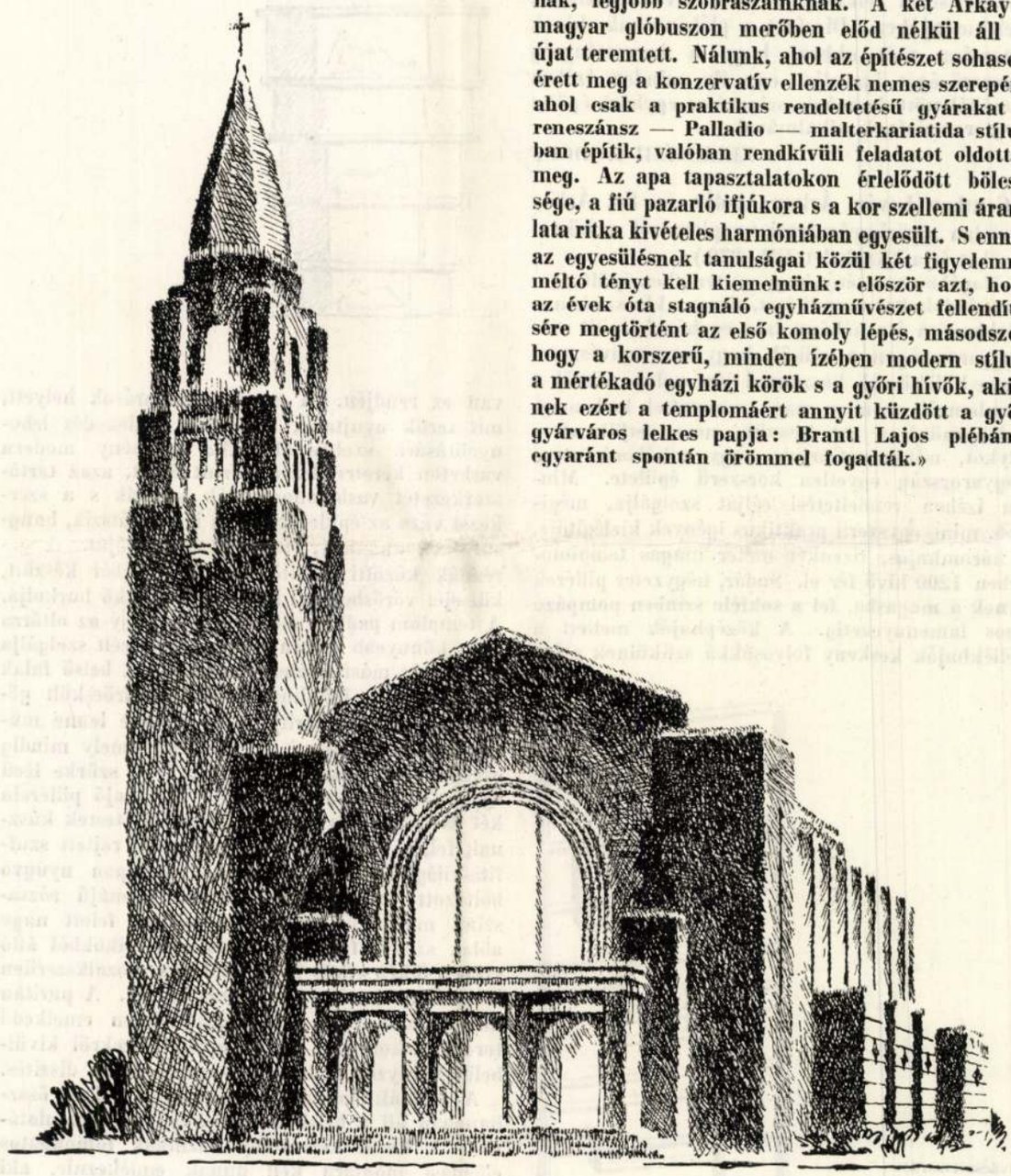

Árkay Győr-gyárvárosi templomának főhomlokzata a kapuzattal. A tervező művész tollrajza után.

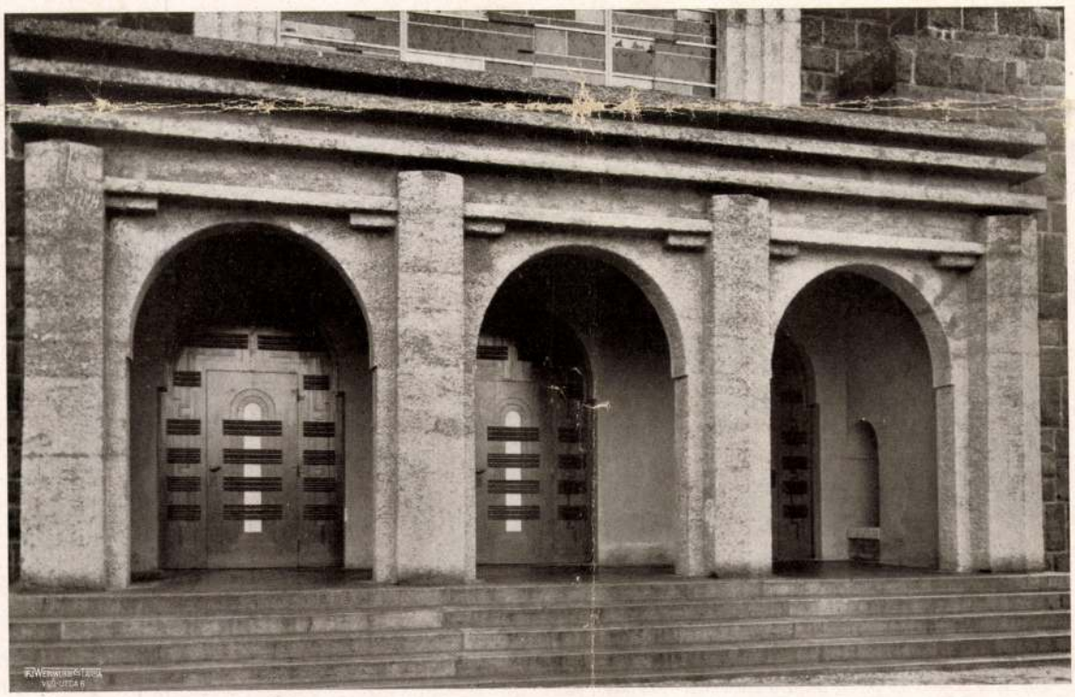

A Győr-gyárvárosi templom oldalhomlokzata és főkapuzata (nyers betonból, kapuk szürkék, vörös lécekkel). Tervezte: Árkay Aladár. — Seitenansicht und Haupteingang der Kirche in Győr-Fabriksstadt. Entwurf von Aladár Árkay. — The side part and main entrance to the church in Győr-factorytown. Designed by A. Árkay.

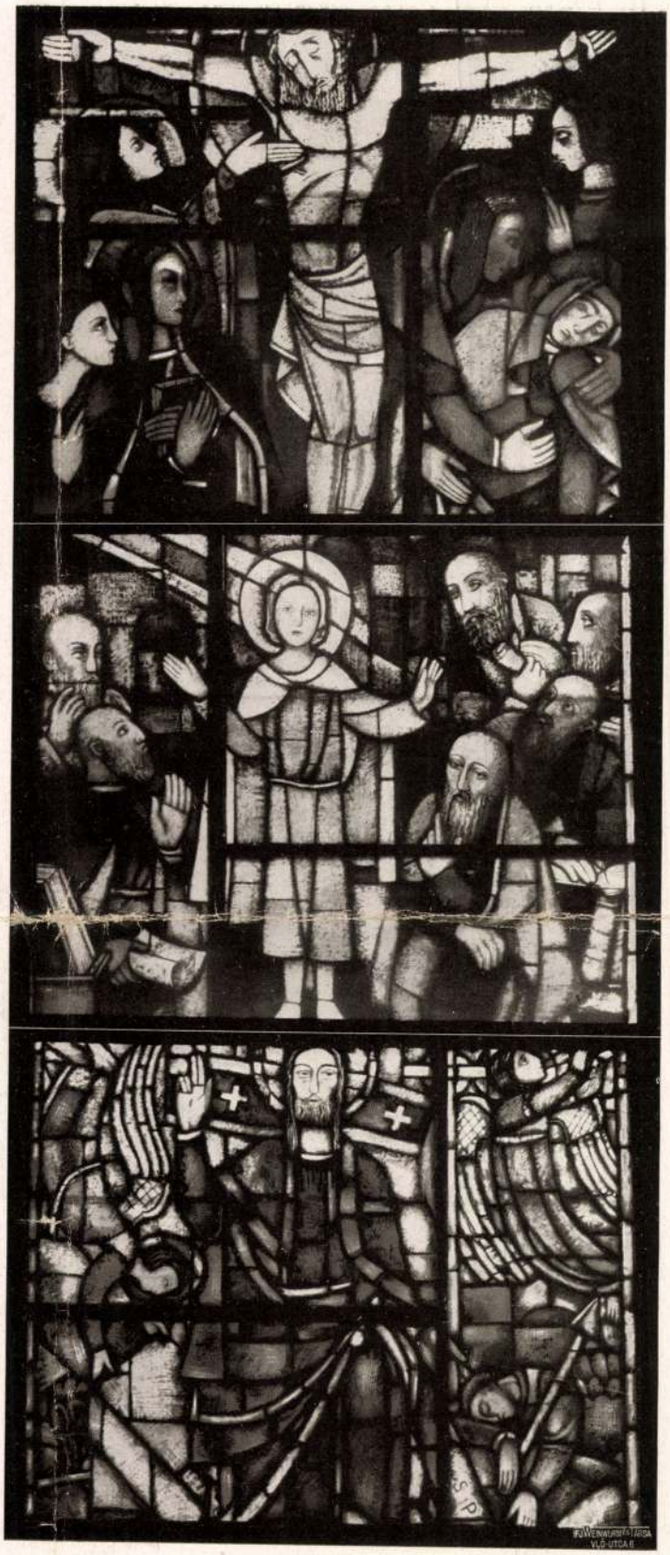

Üvegablakok Árkay Győr-gyárvárosi templomában. Tervezte: Stehlo Lili. Készítette: Johann és Majoros. — Glasmalerei am Fenster der vorangehenden Kirche. Entwurf von Lili Stehlo. Ausführung von Johann und Majoros. — Stained glass windows for the church of Győr-factorytown. Designed by Lili Stehlo. Executed by Johann and Majoros.

JOHAN Hugó

életéről és pécsi tevékenységéről részletesen ld.

MENDÖL Zsuzsanna: Épületekhez kapcsolódó diszitő üvegmunkák Pécsett. - A Janus Pannonius Muzeum Évkönyve, 35. 1990 (1991)

szerű vitrináinkat sok művész tanulmányozta még a munka folyamán és mulatságos volt, hogy a belső berendezés gondolatát a kéttónusú kockaformákkal már ezen a kiállításon is felfedezhettük — hevenyészett utánzatokban vagy utánérzésben — egyes idegen szekciókban.

Kiállításunk területe tulajdonképpen 4 egymásbanyíló teremből és egy a folyosóból létesített vesztibülszerű helyiségből állott. Ebben a vesztibülben állítottuk fel a Kormányzó mellszobrát (Ströbl Zs. alkotása), bukszusok és élő virágdísz közepette, a termet a fővárosi iparrajziskola szőnyegeivel és gobelinjeivel díszítettük. Az első kiállítási terem főképpen a grafikáé. A hosszfalak közepén K. Kalmár Elza kőbefaragott torzója, a másik oldalon Szentgyörgyi István igen szép bronza (fiú kutyával) van felállítva. A dekoratív keretezéseket igen színesen és igen eredeti temperatechnikával a Reitzer Ferenc és Fiai cég készítette. A terem melletti folyosószerű részben a Nemzeti Színház és m. kir. Operaház színpadmakettjeit installáltuk, természetesen mesterséges színpadi megvilágítással. Ezeket Oláh Gusztáv az állami színházak szenikusa készítette. A terem hátterében két fali vitrina látható, amelyekben a Goldberger gyár igen artisztikus Bemberg-jei vannak kiállítva. Ez a cég szállította különben az installációnál felhasznált összes szövetanyagokat — saját gyártmányaiból. A következő két terem a különböző iparművészeti ágaké. A termek hátterében a már fentebb említett templomablakokat installáltuk két részben. Ezeket az ablakokat a győri gyárvárosi templom részére Árkayné Sztehlo Lilly tervezte és az Országos Üvegfestészet Johan Hugó és Majoros Károly készítették. Mindkét terem ablakmélyedéseiben külön vitrinákban modern keramikusok munkáit állítottuk ki, valamint a közlekedő ajtónyílások oldalain az ajtók pereméhez komponált posztamenseken kiválóbb kisplastikai alkotások nyertek elhelyezést. Az ablakok előtt pedig kisebb üvegfestményeket akasztottunk fel szabadon. Az ablakfalakon helyeztünk el művészi plakátokat is. Ilyenformán a kiállítási vitrinák tárgyaival nem keverednek és színükkel, méretükkel ezek hatását nem zavarják. A harmadik teremben, tehát a két hasonlóan megoldott terem másodikában az egyik oldalvitrinában helyeztük el a fővárosi iparrajziskola gyűjteményes kiállítását.

Az utolsó, negyedik terem a székesfőváros reprezentatív terme. Falait a székesfőváros gobelinszövő műhelyének monumentális gobelinjei díszítik, köztük a nagy Rubens-másolat, valamint egy címergobelin. Ennek a teremnek mélyében fülkeszerű mélyedésben önálló vitrina áll a herendi gyár porcellánjaival, míg a sarokvitrinákban művészi könyvkötéseket és ugyanilyen tipografiákat állítottunk ki. A padló- és faliszőnyegek különben kivétel nélkül a fővárosi iparrajziskola műhelyeiből kerültek ki.

Hogy az elképzelés teljesebb lehessen, említsük meg, hogy a látható farészek (vitrinák, párkányok, lécezések) naranesszínűre vannak mázolva és fényezve; a sötétmintás szövetanyag: sötétkék alapon sárga és piros virágok, a vitrinák belsejében a falak bevonása színes, világos Bemberg-selyemmel történt. A padló a szőnyegek alatt zöldszínű jutaanyaggal van bevonva.

Nem adhatjuk itt a kiállítási tárgyaknak részletes leírását, mivel egy művészeti folyóiratnak nem lehet az a feladata, hogy illusztrációnélküli leírásokat vagy felsorolásokat adjon. A fenti rövid leírás csak az elrendezés művészi gondolatát akarja ismertetni. A kiállítás tulajdonképpeni anyaga sajnos nem inédit, nagy részében már más kiállításokon is szerepelt, mert sajnos a kiállításon való részvételt illető kormányelhatározástól rendezésig csak igen rövid idő állott rendelkezésre, de meg nagy szegénységünk sem engedte meg különleges kiállítási tárgyak rendelésre való elkészítését.

Nem zárhatjuk le ezt az ismertetést anélkül, hogy abból amit láttunk, abból amit művészektől és laikusoktól egyaránt hallottunk, két nagy tanulságot le ne vonjunk és itt közre ne adjunk.

Az egyik ez: ha újra Monzában vagy bárhol másutt iparművészeti kiállítást rendezünk, ne vezessen félre, hogy az illető kiállítás programmszerű kerete mindenféle iparművészeti alkotást egyaránt beenged és ne vigyünk ki a bútor- és gobelintől kezdve nemes hímzéseken át az apró bőr és kis, félnemes kövekkel díszített gyűrűkig harmineféle iparművészeti tárgyat, hanem korlátozzuk a kiállítást néhány, esetleg kiállításonkint más-más jellegzetes csoportra, mint kerámia, ötvösség, szőnyeg vagy hímzés. És vigyünk kevés, de igen gondosan megválasztott darabokat és ne csináljunk bazárt! Egyetlen példa: a dánok Monzában ugyanakkora területen, mint mi, csak a dán királyi porcellánmanufaktura újdonságait állították ki.

A második tanulság pedig: csak modern szellemtől áthatott újszerű iparművészet érdekli az embereket, ezekkel lehet erkölcsi elismerést aratni és csakis ezeket lehet eladni. A történelmi stílusú, de ugyanúgy vagy talán méginkább a közelmult «modern» stílusában elgondolt tárgyak senkinek sem kellenek! Új formákat, új színeket, új konstruktív gondolatot keresnek az emberek, amatőrök és praktikus vásárlók egyaránt és nem érdektelen megfigyelni, hogy még azok is, akik pikturában konzervatívok és bizonyos fokig az élő művészet úgynevezett akadémikus alkotásai iránt érdeklődnek szívük szerint: az iparművészet terén a legmodernebb irány hívei, akik ha el is fordulnak egyes szertelen túlzásoktól, az akadémikus vagy a mult évtized stílusában tartott iparművészeti tárgyakat még erre sem méltatják, ezeket meg sem látják. Sajtója pedig csak a modern, de a mai modern irányoknak van. Ezeknek vannak elsőrendű kritikusaik, propagátoraik, harcosaik, a másik, a régi művészet, még a tegnapi művészet oldalán is csak riporterek állanak és sajtókommünikék.

Bálint Zoltán.

A STOCKHOLMI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS. 1930 nyarán a modern iparművészet kedvelőjének pompás csemegéül kínálkozott a Stockholmban — észak Velencéjében — rendezett iparművészeti kiállítás.

A kiállításnak épületei cementből, vasból és üvegből a célszerűség — a svédek szerint a funkciona-

lizmus — jelszavával készültek és teljesen egységesen hatnak. A dísznélküli épületek a mai tengerjáró hajóóriások részleteit juttatják eszünkbe. A tenger partján húzódó széles korzó egyik oldalán sorakoznak ezek az épületek, amelyekről elmondhatjuk, hogy a szemlélő figyelmét egyáltalán nem vonják el a bennük kiállított tárgyakról és inkább csak keretül szolgálnak. Az alábbiakban sorra vesszük azokat az épületeket, amelyek az iparművészet körébe vágó tárgyakat tartalmaznak.

A törekvés a célszerűségre egyúttal megnyilatkozott minden egyes tárgyon. A kiállítás célja az volt, hogy bemutassa azokat a modern törekvéseket, amelyekben a művészet és ipar egyesülve mai formáiban jelenik meg; tehát elhagy minden történelmi hagyományt és igyekszik modern eszközökkel, a mai kor emberének és ízlésének mindenben megfelelőt alkotni. Svédországban az általános jólét lehetővé teszi, hogy az egyszerű polgár is kényelmes és ízléses lakásban élje le életét. Ez az oka, hogy iparművészetük és háziiparuk egyes ágai olyan magaslatra emelkedtek, hogy termékeit az egész világon keresik.

Az első minket érdeklő csarnokban a fémekből készült különféle tárgyakat szemlélhetjük. Az öntött vasból művészi formájú kályhák, szökőkutak, kerti szobroeskák, vázák, virágtartók, kandallóhátlapok sorakoztak egymás mellé változatos alakban. A kovácsoltvasmunkák nem képviselnek különös művészi értéket.

A szomszéd épület az egyszerű tömegbútort foglalja magában. Itt a célszerűség mellett az olcsóságra is törekedtek és a legegyszerűbb formákat alkalmazták. Mellette szállodaszobákat állítottak ki. Az itt látható bútorok is leginkább a fenti elv megtestesítői.

Jobban leköti figyelmünket a nemes fémek pavillonja. Svédországban az ötvösség a XVI—XVII. században virágzott. A XIX. század itt is, épúgy mint nálunk, a hanyatlás kora. Innen éled azután új életre a modern svéd ötvösség. A kiállításon mintegy húsz műhely és iparművész szerepel. Jacob Ängmann födeles díszedénye mutatja, hogy ő a finom formák mestere. A dánokkal ellentétben a svédek az ezüsttárgyakon a síma felületeket kedvelik. Az ötvöstárgyak formáin észlelhetjük leginkább azt, hogy mestereik a mult talaját nem hagyják el teljesen és formaképzésük nem egyszer a régi ötvöstárgyak főformáira emlékeztetnek. Ängmann a stockholmi Guldsmeds Aktiebolaget keretében fejti ki működését. Szép halalakú díszedénye, aranyozott ezüstből, a kiállítás egyik legnemesebb alkotása. K. Anderson nemes formájú használati edényeket, Harald Linder udvari ötvös finom ezüstedényeket, W. A. Bolin erőteljes alakítású vándordíjat állított ki. Ebben a csarnokban helyezték el a svéd iparművészet egyik büszkeségét, az önművesség termékeit. A svéd óntárgyak a multban is nagyon népszerűek és kedveltek voltak. Mai modern alakjában is rokonszenves tárgyakat produkál, amit bizonyít az is, hogy szép számban vásárolták a kiállítás látogatói. Az egyszerű cukortartótól kezdve a függő csillárig sok mindent készítenek, illetőleg terveznek a svéd iparművészek ebből a könnyen formálható fémből.

Az agyagipar csarnokában tizenkét gyár különféle értékű tárgyai szerepelnek. Legtöbbje főcélul a használati edények, étkezőkészletek gyártását tűzte ki. Két gyár termékei válnak ki művészi szempontból különösebben. Az 1726-ban alapított Rörstrand-gyár fajánsz dísztárgyain, nagy vázáin és domborművein szerepelnek leginkább emberi alakok. Úgy ennek, valamint az egyenrangú Gustavsberg-gyárnak korongon készült, monumentális egyszerűségű, keményeserépvázái annyira a kínai agyagipar hatása alatt állanak, hogy az ottan szokásos repedezett — craquelé — mázat is híven alkalmazzák. Gustavsberg gyára díszedényeinek egyik csoportján, kőcserépalapon, jegeces rajzú, barna mázat alkalmaz. A Párizsban 1925-ben Grand Prix-t nyert gyár egyúttal porcellánedényeket is készít. Gefle termékein is gyakran mutatkozik a kínai hatás. Lindköping szép használati edényeket készít porcellánból.

Legnagyobb hírre tett szert az üvegipar terén művészi alkotásaival az Orrefors-gyár. Ma már az iparművészeti múzeumok az egész világon legalább egy-két Orrefors-üveget soroztak be tárgyaik közé. Az Orrefors-telep Svédország délkeleti részén Kahnar közelében fekszik. Története visszanyúlik a XVIII. századba, 1726-ig. De ekkor még nem üveget, hanem vasat gyártottak a hatalmas erdőségek közepette. Az üveggyártást csak 1898-ban kezdték meg és a gyár e rövid idő alatt máris világhírnévre tett szert. 1913-ban lett a telep Johan Ekman konzul tulajdona. Ekkor tértek át a kristályüveg- (ólomüveg-) gyártásra. Az igazi fellendülés két kiváló művésznek köszönhető, akik ma is büszkeségei Orreforsnak, ezek Simon Gate és Edward Hald. Egyik 1916, a másik 1917 óta működik a gyárnál. Különösen a beköszörült, túlnyomórészt figurális dísz terén jeleskednek. Ilyen példák a mostani kiállításon a három nő alakjával díszített ovális tál és egy nagyméretű díszedény, melynek egyszerű főformája érdekes ellentétben van gazdag alakos és stilizált növényi díszítésével. Egyetemi sport-díjserlege egyike a kiállítás legszebb darabjainak. Edward Hald a nyugtalanabb díszítés mestere. Az ő terve nyomán készült az égboltozat csillagképeit ábrázoló üveggömb és egy mély dísztál. Mindkettő élénken illusztrálja mesterük vibráló fantáziáját. E mellett azután nemes egyszerűségű használati üvegtárgyakat is készítenek, többnyire zöldes vagy barnás fúvott üvegből. Újabban a két előbb említett művészen kívül egy harmadik is szerepel művészi alkotásokkal. Lindstrand a fentiekéhez hasonló beköszörült díszüvegeket tervez. Ő honosította meg a régi Schaper-üvegek modorában készült, Schwarzlot festésű Orrefors-tárgyakat. Ezenkívül vastagfalú, színes, opálos csillogású, hajlott felületű díszedények is láthatók a gyár változatos és gazdag anyagában. Megkapó az a sötét szoba, melyben villamosvilágítás mellett szebbnél-szebb üvegtárgyakat mutatnak be. Itt érvényesül igazán a kristályüveg tündéri csillogása és a felületükbe mélyedő éles rajz művészi volta. A világítótestek terén ma az egyszerűség dominál. Erre is nyujt szép példát a gyár gyűrűs bolygót ábrázoló függő lámpása. Az Orrefors-telep ma 450 munkást foglalkoztat.

Bálint és Jámbor:
A monzai modern iparművészeti kiállítás magyar csoportjának részlete. — Teil des ungarischen Abschnittes an der modernen Kunstgewerbeausstellung in Monza. — Part of the Hungarian Section at the Exhibition of Modern Arts and Crafts, Monza.

S. Gate: Orrefors csiszolt üveg díszedények a stockholmi iparművészeti kiállításból. — Orrefors geschliffene Glasgefässe aus der Kunstgewerbeausstellung in Stockholm. — Orrefors glassware from the Exhibition of Arts and Crafts, Stockholm.

Bálint és Jámbor:
A monzai modern iparművészeti kiállítás magyar csoportjának részlete. — Teil des ungarischen Abschnittes an der modernen Kunstgewerbeausstellung in Monza. — Part of the Hungarian Section at the Exhibition of Modern Arts and Crafts, Monza.

Magyar Iparművészet
1930

Virágos Budapest, virágos Magyarország kiállításának részletei. — Details der Blumenausstellung des Vereins, »Virágos Budapest, virágos Magyarország«. — Details of the Flower Exhibition of the Society of »Virágos Budapest, virágos Magyarország«.

kiállítás leszerelése után a Rendezőbizottság azonnal hozzáfoghatott az új kiállítás szervezéséhez.

Ugy látszik, hogy Flóra Istenasszony e szép eszme híveit külön jutalmazásban akarta részesíteni, mert a fentiekben jelzett kedvező körülmények mellett még megadta a lehetőségét annak is, hogy a kiállítás közvetlen művészi és szakszerű rendezését egy olyan férfiú végezze, aki a tudás, az alkotóképesség és a művészi hivatottság birtokában évek óta várt arra az alkalomra, hogy szép tehetségei érvényesülhessenek. Szilágyi József Budapest Székesfőváros kertészetének helyettes igazgatója a «Vibuma» elnöksége részéről felkéretvén, Budapest Székesfőváros polgármesterétől pedig megbízatván azzal, hogy a kiállítás szakszerű rendezését elvégezze, a kiállítás művészi rendezésének kérdése már elintézést is nyert. Szilágyi József a virágkiállítások mindenkori lelkes irányítójának, dr. Manninger Vilmosnak, a «Vibuma» elnökének támogatása mellett alig kéthónapos odaadó fáradhatatlan munkával elővarázsolta azt a tündérkertet, amelyről elfogultság nélkül állapíthatjuk meg, hogy nemcsak a Szent István hétnek, de a Szent Imre évnek is legszebb és legértékesebb látványosságai közé tartozott. Az eddigi virágkiállítások látogatottságát is felülmúló látogató tömegek mellett a nagyszámban megfordult külföldiek véleménye is igazolta ezt, akik egyértelműen állapították meg, hogy e virágkiállítás szépsége, művészi elrendezése és méretei bármely külföldi virágkiállítással szemben kiállják az összehasonlítást.

A Mezőgazdasági Múzeum, Vajdahunyad vára és annak festői szépségű környéke a legszebben és legjobban megfelelt a kiállítás elhelyezésének. Szakszempontból a nyári időszaknak legszebb virágai a gyönyörű Dahliák jellemezték elsősorban a kiállítást. Elek Géza újnépi földbirtokosnak és dr. Manninger Vilmos híres kertészetének Dahlia-gyüjteményei mellett Szilágyi József székesfővárosi kertészeti helyettes igazgató gyönyörű Dahlia-ujdonságai nyujtottak ebben az irányban gyönyörködésre gazdag anyagot. A Dahliák mellett Pohl Ferenc debreceni főkertész növényujdonságai, a hatalmasan fejlett, remek, szép Cannák, a gyönyörű Cyklamenek, Phloxok, Asterek, a Székesfőváros Állat- és Növénykertjének Király Lajos kertészeti felügyelő által kiállított Celosiák (kakastaréj) és a Caladiumok tarka levelű gyönyörű csoportozata a hatalmas pálmák és Cactusok egyaránt bámulatba ejtették nemcsak a virágkedvelő laikus közönséget, de a szakembereket is, kik a kiállítást megtekintették.

Lehetetlen egy rövid ismertetés keretében felsorolni mindazt a pompás viráganyagot, amely itt a látogatók elé tárult, lehetetlen azoknak megkapó szépségeiről egységes, összefüggő képet adnunk, mert itt nemcsak a virágok és a növényanyagok egészséges, üde szépsége, de talán sokkal nagyobb mértékben azoknak művészi elrendezése váltotta ki a tetszésnek azt a magas fokát, amellyel a közönség a rendezőségnek kötelességévé tette, hogy az eredetileg nyolc napra tervezett kiállítást egy hónapra meghosszabbítsa.

A kiállításnak művészi szempontból is tökéletes összhatása volt az, ami osztatlan bámulatot és elismerést váltott ki az iparművészet körében is. Nem a kiállítás anyagának megszokott szakszerű csoportosítását láttuk ez alkalommal, hanem gyönyörködhettünk egy művészlelkű, amatőr és hozzáértő alkotó kertész elgondolása alapján felépített műben, mely összhatásában magával ragadó, részleteiben a leggondosabb alapossággal kidolgozott tündérkert varázslatos képét idézte elő. A művészlelkű kertésznek segítőtársai voltak a kiváló művészek, akik alkotásaikkal őt a siker elérésében segítették. Különös elismeréssel kell itt kiemelnünk Horváth Géza gyönyörű női akt és Pásztorfiú szobrát, továbbá a fiatal iparművésznőt: Waldhausen Sylviát, aki a székely kapuk művészi festését kiváló ízléssel és tehetséggel végezte.

Az ismertetés befejezéséül a kiállítás tanulságait kellene levonnunk. A szakszempontból értékes tanulságok e lap olvasóit nem érdeklik. Egy általános irányú és nagyon beeses tanulságot azonban levonhatunk. A kiállítás alkalmával a magyar közönség nemcsak tömeges látogatásával adta tanujelét virágszeretetének, hanem bebizonyította komoly megbecsülését és tiszteletét a szép iránt azzal is, hogy a kiállítás egy hónapja alatt a teljesen szabadon és őrizetlenül hagyott virágok közül egyetlen szálat sem tépett le. (Az uteai zavargás alkalmával okozott kárt nem szándékosság, hanem a fejvesztett tömeg menekülése okozta.)

A legfontosabb tanulság pedig, amit levonhatunk az, hogy közönségünk a virágkiállításokat megértéssel és szeretettel fogadja. A mai sivár, szomorú korszakban olyan kevés szépben és nemesben van részünk, amihez nagyobb anyagi áldozat nélkül hozzájuthatunk: a virágkiállításokat tehát, — mint léleknemesítő szórakozást, — állandósítani és fejleszteni kell.

DR. DARVAS FERENC

1930

• KIÁLLÍTÁSOK •

MAGYARORSZÁG A IV. MONZAI KIÁLLITÁSON. A monzai kiállítások mögött a mai Olaszország nagy akarása van. Az olasz nemzet Monzát óhajtja megtenni az iparművészet reprezentatív központjának. Céljának csak egyik eszköze az ott rendszeresen ismétlődő nemzetközi kiállítások. Az olasz kormány azt is tervezi, hogy Monzában általános modern iparművészeti múzeumot létesít.

Magyarországot az olasz kormány meghívása a monzai kiállításra némileg készületlenül találta. Készületlenül abban az értelemben, hogy nem volt olyan kiállítási anyagunk, amellyel egy nagy nemzetközi iparművészeti kiállítás keretében hazánkat méltón reprezentálhattuk volna. De mert az olasz nemzet meghívását, amely nemzethez nemcsak politikai, de annyi érzelmi kötelék is fűz bennünket, nem háríthattuk el magunktól, kormányunk felhívta az Országos Magyar Képzőművészeti Tanácsot, hogy a kiállítás magyar osztályát rendezze. A Tanács a rendelkezésére álló kész anyagból összeválogatta azokat a tárgyakat, amelyeket bemutatásra alkalmasnak vélt és a kiállítás művészi tervezésével és elrendezésével Ugron Gábor v. b. t. t. javaslatára és az Elnöki Tanács előterjesztésére Bálint és Jámbor építőművészeket bízta meg.

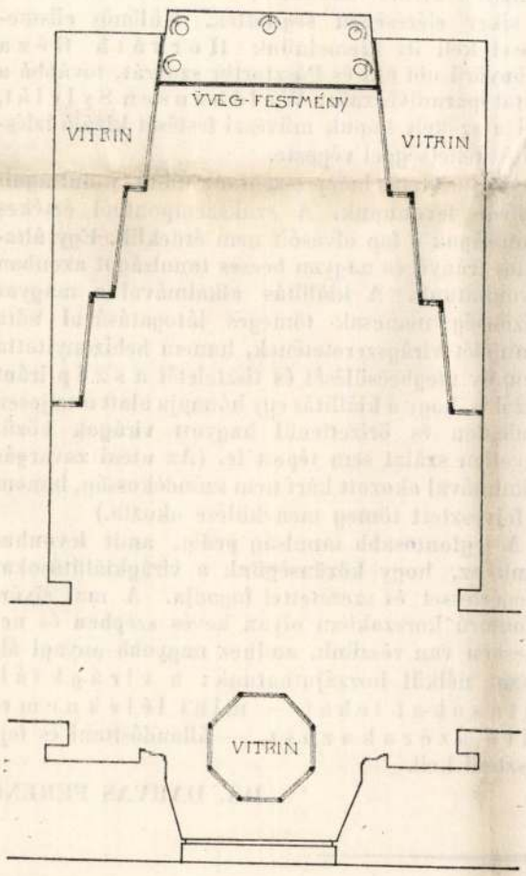

Bálint és Jámbor: A IV. monzai művészeti kiállítás magyar csoportjának alaprajza.

Nem volt könnyű feladat a kedvezőtlen formájú 4 szobából álló teremsort úgy alakítani, hogy a kiállítási anyag artisztikus csoportosítása mellett a közlekedési kívánalmaknak is eleget tegyenek, a kiállítás ne legyen túlzsúfolt és a nagyon is heterogén anyag ne tegyen vásári benyomást! Ezt az anyagot kellett némileg logikusan csoportosítanunk, tárgy és anyag, de kiállítók szerint is és ott, ahol a kiállítási anyag kevésbbé értékes, a bemutatás artisztikumával pótolni a belső tartalom másodrendűségét. Hogy ez mennyire sikerült az építőművészeknek, ennek megítélésére e sorok írója nem érzi magát jogosultnak. Nem fogjuk itt idézni olasz, belga, angol és más nemzetbeli művészkartársak komplimentumait — lehet, hogy ezek legalább részben udvariassági nyilatkozatok voltak; az itt közölt felvétel, ha nem is ad tökéletes képet az installációról, mégis többet mond minden leírásnál. Egy dolog bizonyos, az installációnak, a vitrinák elgondolásának volt egy novuma, valami új, aminek tényleg és elvitathatatlanul sikere volt és amire több idegen nemzetbeli művész azt mondotta nekünk: ne csodálkozzunk, ha ezzel a rendezési móddal még fogunk találkozni, — ezt az elrendezést sokszor fogják utánozni!

Az egyes szobák megvilágítása, ablaka, a szobák rövid oldalán van és ez ablakok szomszédságában vannak a szobákat összekötő ajtónyílások. A vitrinákat úgy kellett elrendezni, hogy azok lehetőleg sok világítást nyerjenek és a kiállítási tárgyak befogadására minél nagyobb fronthosszuk legyen. A vitrinákat tehát kirakatszerűen, lépcsőzetes alaprajzzal és befelé, a világosság felé forduló frontokkal terveztük, ami által természetszerűleg a lehető legtöbb világítást, a lehető legnagyobb fronthosszat és egységes építészeti gondolat mellett is a különböző jellegű kiállítási tárgyak számára különböző vitrinamélységeket kaptunk. Az ablakokkal szemközti falat, amely vitrina céljára legkevésbbé alkalmas, úgy használtuk ki, hogy odaépítettük be azokat a nagy templomi üvegfestményeket, amelyek a kiállítás legmonumentálisabb darabjai voltak és mindenütt másutt már méretükkel is verték volna a kiállítást. Ezeket az üvegfestményeket az ablakokkal szemben állítván fel, hátulról mesterségesen kellett megvilágítanunk. Fehér és staniol-papír háttérrel meg ravaszul elhelyezett reflektoros villanykörtékkel igen artisztikus átvilágítást értünk el. A vitrinák is teljesen rejtett, belső világítást kaptak, amivel módunkban volt az egyes kiállítási tárgyak legjobb effektusait kiemelnünk. A vitrinák belső berendezésénél eltértünk úgy a megszokott üvegpolcoktól, mint a nehézkes és kevéssé hajlékony lépcsőzetes állványoktól. Ezek helyett különböző nagyságú kockákat és téglányokat készíttettünk puhafából és ezeknek lapjait két színben vontuk be, egy sötétkék színű flanell és egy fehéres szövetanyaggal, úgyhogy fény- és árnyékoldalakat kaptunk, amely fényjáték nemcsak hogy a vitrina belsejét tette változatossá és érdekesebbé, hanem az egyes tárgyakat is ritmikusan emelte ki, lévén a háttér hol sötét, hol pedig világos. Ezeket a kirakat-

III.

y u g t a

ngő és negyven fillérről, mely össze-
tal rendezett előadássorozat február
teleképpen az Uránia szinház igazgatósága
a befizetett.

URÁNIA
MAGYAR TUDOMÁNYOS SZÍNHÁZ
BUDAPEST

Jobbahazi Nemeth
László
rajztanári
belépett a Rajztaná-
rok Egyesületébe
Rajzoktatás
1939. 57. l.

1/.

MDK

Johan Hugó, üvegfestö.és festö..

Pécs,1890.okt.26. szül. - Itt,Kolozsvárt és Firenzében tanult.

1920. Zágrábban Stephan Henrikkel közösen kollektiv kiállitást rendezett.1921 öszétöl Caesar Klein kubista mozidiszlettervezö berlini mütermében ,azután Gottfried Heinersdorf üvegfestö intézetében dolgozott.

E.G. I. 513.1.

MDK

Johann Hugó, festőm.-graf, Háromházi Ferger Ferenc, festőm.

a Kossuth Lajos-utcai "Müterem" -ben

Kettőjük gyüjt. anyag került kiállitásra. J.H. pikturája a régi "Nyolcak" tenorjára emlékeztet. Graf természetü munkái azonban finom tónusu szin- és formabiztonságuk révén, régi, tiszta értékeket adnak. Üvegfestészete minden kritikán felül a legnagyobb elismerést érdemli. Ezen a területen müvészetét teljesnek nevezhetjük.

Esti Kurir. 1939. dec.14.

1/.

MDK

Johann Hugó, festöm. és üvegfestö.

Heinesdorff professzor első magyarországi tanitványa, Lehel-utcai városi bérkaszárnya V.-ik emeletén egy olyan müvészeti ág müvelöje, amely az égetéstöl kezdve az ólmozásig ujra maga végez el mindent kétkezi munkával, mint 7-8 száz esztendövel ezelött. Ujra ugyanaz lesz a templomablak készitése, mint a középkorban.

Oláh György: Templomablakok müvésze.
Az Uj Magyarság melléklete 1936. aug. 9.
/Vasárnapi Ujság/

2/.

MDK

Johan Hugó, üvegfestö.és festö,.

Pécs,1890.okt.26. szül. - Itt,Kolozsvárt és Firenzében tanult.

1923-ban Budapesten telepedett le. Megalapitotta az Orsz. Üvegfestészeti Mühelyt s festett üvegablakokat készitett a szegedi fogadalmi és a kapesvári uj templom részére.

A neoprimitivizmus stilus-sajátságaival finoman ható festö.

E.G. I. 513.1.

2/.

MDK

Johan Hugó, festöm.-üvegfestö

/Johan Hugó szül Pécsett 1890 okt.-ben. Patik
lett, -kedvet kapott a festéshez s már a békéb
kiállitott a Szalonban. Dobrovics Pétertöl tanul
Pécsett. /

Üvegablakokat készitett a szegedi fogadalmi és
a kaposvári uj templom részére.

?

Johann Hugó

Stephan Henrik

kisztették a
jászszentandrási
rk. templom festett
üvegabakait

irod

Schef Jász

adattár 57. l.

~~Szentiványi Jolán F. I. A.~~

K.

9.	Alóke, Thonet, varrogéphez
10	Szék, támlás, Thonet
11	Villanylámpa, lógó
12	Vasaló, gáz
13	Vasaló hevítő
14	Vasalótalp
15	Vasalódeszka, üres
16	Vasalódeszka felszerelt
17	Vasalópárna
18	Ujjavasaló
19	Vasalódeszkához bak
20	Próbabábu, vászonborítású
21	Méterrúd, hitelesített

Át

JOHANN *Hugó*, festő és üvegfestő, • Pécs 1890 okt. 26. Itt, Kolozsvárt és Firenzében tanult. 1920. Zágrábban Stephan Henrikkel közösen kollektív kiállítást rendezett. 1921 őszétől Caesar Klein kubista mozidíszlettervező berlini műtermében, azután Gottfried Heinersdorf üvegfestő intézetében dolgozott. 1923. Budapesten telepedett le és megalapította az Országos Üvegfestészeti Műhelyt s festett üvegablakokat készített a szegedi fogadalmi és a kaposvári új templom részére. A neoprimitivizmus stílus-sajátságaival finoman ható festő.

K. 1

K. gy. I. 5731

Ismeretlen festő.
a XIX. századból.

703. V. Ferdinánd.

(látható, kissé jobbra fordul,

Mellig) (szembe néz. Feket
jelvényét piros szalagon viseli, mely a
szik, (mellét pedig két rendjel disziti.
szőke, szakálla és bajusza leberetvált.
mes fehér mentéje gazdagon zsinorzott.

Vászon, méretei 60: 49.8
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

1904:V.3.

Johann Hugó
épaminvész

Johann Hugó és Majoros Károly
által vezetett Országos Üveg-
festészeti Műintézet megbízásá-
ból Legrády Sándor tervezet készített.

Lenczó László: Legrády Sándorról
Művészet, 1972. junius - 24 oldal

Johan Hugó.

Ünnepelt.

1952-ben emlékkiállítás, Pécsen.

Emlékei.

Jelenkor, 1965. 5. sz. 470. old.

MDK

Jóhan, üvegfestő ip.-müv.

Árkayné Sztehló Lili üvegfestőm. üvegablakait melyet két modern templomunk /a városmajori, a pasaréti/ és a legkorábbi győr-gyárvárosi templom részére Jóhan-Majorosi ill. Jihan-Palka kivitelezték.

Nagy Zoltán: Árkayné Sztehló Lili üvegablakai. Magyar Iparművészet. 4.sz. 105,110,111.l. Képek.

M.D.K.

Johan Hugó
üp. művész

A szegedi Fogadalmi templom keresztelőkápolna üvegablakait tervezte.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

134 l.

KDK

Johan Hugó

Üvegablakok, Krisztus élete 28 képben.
/kivitelezés/

Zelenéri Rudolf: A Győr-Gyárvárosi uj rőm.kat. templom. Magyar Iparművészet 1930. 3-4.sz. 57 l.
képek 49-56 l.

MDK

Johan Hugó

a pécsi belv. pléb. templom sekrestye üvegablakait
kivitelezte xxxxxxx 1943.

Nikpkiáll.

Johan Hugó, üvegfestőm. MDK

a sok pályázó közül pécsiek nyerték el a templom üvegfestészeti munkáit. Johan Hugó bp.-i ablakfestészeti művészeti telepe már aláírta a szerződést a 38 ablak elkészitésére.
Ő rá lett bizva a megválasztandó művészek meghivása.

Pécsi művészek festik a kaposvári fogadalmi templo ablakait.
Dunántul. 1926.máj.22. 5.old.

+ Johan Hugó festő

MDh.

A múltév novemberében meghalt pécsi festő műveiből kiállítást rendeznek

„Johan Hugó emlékkiállítás a Janus Pannonius múzeumban"
Dunántúli Napló 1952. IX. hó. feb. 27. 4. l.

MDK

Johann Hugó, üvegfestö

Bpest, VI.Lehel-u. 14.

Johan Hugó

tovabb ~~Dinnyés Ferenc~~

~~Erdős Lajos~~

Johan Hugó

Lakos Alfréd

B. Vaszkó Ödön

csoport kiddi

l. Nemzeti halon

1924. szept 7-16.

5

Felsővákosi lelet VIII-173

ex Felsővárkos lesz!

~~Gidor Emil~~

Johan Hugo

1948
maj

24

Pécsi képeme Sz. tr

Szalay Jenő

Kovács

1942

~~Aikayné Szechlo~~

~~Lili~~

Johan Hugó

tovább
2

A pécsi belvárosi
pleb. templom sekrestye
üvegablakait Aikay-
né terverte és Johan
kivitelerte. 1943-ban

Nikpkiáll -

(2)

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **JANUÁR** 4. hé

18 Vasárnap		Piroska *Piroska*
19 Hétfő		Sz. Margit *Sára*
20 Kedd		Fábián, S *Fábián, S*
21 Szerda		Ágnes *Ágnes*
22 Csütörtök		Vince *Artur*
23 Péntek		Re *Ze*
24 Szombat		Ti *Té*

tovább Johan Hugó

Kálmándy Pap László

Kelle Sándor

Klug György

Krassó Dénes

Martyn Ferenc

Miklósi Gyula

Nikelszky Géza

Őri József

Papné Fehete Irma

l.

Pécsi Képzőm.
Szabadszervezete
XVIII. kiáll. 1946
nov

(10)

URI ÉS NŐI DIVATÁRUK

M.D.K

Johann Hugó
festő, üvegfestő

A Művészeti Lexikon héri a
művész adatait.

— : —

Művészet, 1966. január – 48 lap

Johan Hugó

l

Pécsi K. Szab. Szerv

1946. máj.

X. csop. kiáll

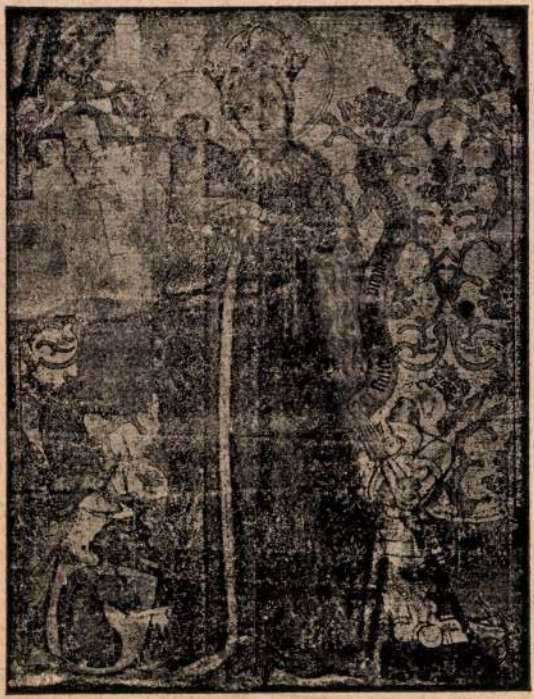

151. kép. *Salzburgi festő, 1450 körül: Epitáfium.*

Johan Hugó

tovább Tury Nagy Sándor

Vigh Lajtó

koll. kiáll. Pécs

Nikelszky Géza

Évzáró kiáltbitai -

Dunántuli Népszava

1947. dec. 14 -

MDK.

Johann Hugó: üvegfestő . üvegablak. kép.

Magyar Iparmüvészet 1938. 5 l.

MDK

Johan

Nagy Zoltán: Árkayné Sztehló L. üvegablakai. Magy. Iparművészet. 1935. 4.sz. 104-105 l.

MDK

Johan Hugó, festőm.-üvegfestő

Árkay Aladár müépitész tervezte meg a mohácsi városház lépcsőházának három szines ablakát. A témájuk teljesen mohácsi jellegü, s a mohácsi csatából meriti anyagát. - Az ablakok elkészitésével Johan Hugó és Majorcs Károly budapesti szines ablakgyár mütermét bizta meg a város tanácsa. Johan Hugó jeles festőmüvész néhai Johan Béla vármegyei tiszti orvos fia.

Johan Hugó készitik a mohácsi városház lépcsőházának szines üvegablakait.

Dunántul. 1928. márc.15. 6.l.

MDK

Johan Hugó, festőm. - Üvegfestő

Árkay Aladár műépítész tervezte meg a mohácsi
városház lépcsőházának három szines ablakát. A
témájuk tehát ljesen mohácsi jellegű, s a mohácsi esa
tából meriti anxagát. - Az ablakok elkészítésével
Johan Hugó és Majoros Károly budapesti szines
ablakgyár műtermét bizta meg a város ttanácsa.
Johan Hugó jeles festőművész néhai Johan Béla vár-
megyei tiszti orvos fia.

Johan Hugó készíti a mohácsi városház lépcsőhá-
zának szines üvegablakait.

Dunántul. 1928. márc. 15. 6. l.

díszeken alapul, tükrének rajza a keleti mintaképet azonban már elveti s egy régi magyar hímzésről is ismert virágtővel díszíti azt. Magyarországnak a szőnyeg készítésében vitt kis szerepe ellenére is nagy a jelentősége a keleti szőnyegművészet történetében. Hazánk az elsők egyike volt ugyanis, hová a keleti művészet e csodálatos és sajátságos termékei korán jutottak el. Őseink különös előszeretettel viseltettek a szőnyegek iránt. Lakásaik és sátraik fényűző berendezéseinek szerves kiegészítőivé váltak. Erdélyben a templomok padjait is ezzel borították. A magyar szőnyegszeretet e kedvező atmoszférájában a keleti eredetű szőnyegek oly halmaza rakódott le, melynek roncsai még ma is elkápráztatják a nagyvilág műgyüjtőit és műszeretőit. Az erdélyi templomokban felhalmozódott keleti szőnyegek ritka értékeit és jelentőségét a gyüjtők és a szakférfiak már korán felismerték. Gyüjteményeik féltve őrzött kincseit és ritkaságait már hosszú évtizedek óta innen vásárolják és szerzik be.

A szőnyegek régi klasszikus hazája Perzsia. Az iráni mesterek emelték Kelet e legszebb művészeti ajándékát a legnagyobb és legcsodálatosabb tökélyre. A sejtelmes és megkapó színpompa mellett gazdag növényi ornamensekkel, ember és állatalakos jelenetekkel és egyéb díszítményekkel olyan bámulatos remekeket tudtak létrehozni, melyek magasságára és tökélyére semmi más nemzet és semelyik más nép feljutni sohasem tudott. A kisázsiai szőnyegkészítés is (nagy általánosságban tekintve) ennek a nagy művészi gócpontnak a kisugárzása és állandó befolyása alatt létrejött művészet. Legfőbb elemei a perzsa művészetben gyökereznek. Annak elemeivel létesült, de természetszerűleg erős átalakításokkal és egyéni sajátságos elemekkel átszűrt mintegy redukált kiadása. Formakincse állat- és emberalakos ábrázolások nélküli, geometrikus és növényi elemekből áll. Ezeket azonban oly pazar gazdagsággal és ötlettel tudja variálni és előállítani, hogy sok esetben a perzsa szőnyegekkel egyenértékű, vonzó és páratlan bájosságú alkotásokat produkál.

A keleti szőnyegművészetnek csak a felénk eső, újabb része ismeretes. A kezdete, fejlődése és történetének régebbi szakasza az ismeretlenség homályába vész. A szőnyegművészet termékeit és remekeit ilykép csak a XV. század első felétől kezdve kísérhetjük nyomon. A reánk maradt emlékanyag legrégibb darabjai a fejlettség olyan fokát árulják el azonban, melyek kétségtelenné teszik, hogy a szőnyegkészítésnek már több évszázados fejezetei zajlottak le, míg a szőnyegművészet e magas fokra feljutott. A napjainkig fennmaradt csekélyszámú emlékek ornamentikája mértani elemekből alakult. A merev, egyenes és törtvonalú ornamentum legfőbb díszei a foradékos ékítésű és arabeszkes körvonalú, egymással váltakozó medaillonok. A keretben majd nyolcágú csillagokat, majd pedig stilizált kufi írásjegyekből alakult motívumokat látunk. A kisázsiai szőnyegtípusok későbbi kialakalásaiból és fejlődéseiből visszakövetkeztetve, kétségtelen, hogy ezek az elmerevedett és elstilizálódott elemek eredetileg szintén naturalisztikus virágdíszítések lehettek s csak a XV. sz. elején válhattak merevvé, sematikusakká és ennyire stilizáltakká.

A kisázsiai szőnyegkészítés e korbeli emlékei csak igen szórványosan és elvétve maradtak reánk. A korabeli itáliai, német és németalföldi festményeken azonban gazdag bőségben leljük képes ábrázolásaikat. Minthogy egy ilyen rajzú szőnyeg szép példánya ifj. Hans Holbein azon festményén is reánk maradt, melyen a piktor Gisze kereskedő arcvonásait örökítette meg 1532-ben, a német műtörténészek az ilyen típusú termékeket **Holbein szőnyegnek** nevezik. Ez a megjelölés általános elterjedésű ; manapság is ezt használják. Ez az elnevezés azonban helytelen, s nagyon egyoldalú is, mert a XV. századi festők műveit szemlélve kitűnik, hogy Holbeint megelőzőleg már más festők örökítettek meg ilyen szőnyegeket. Ez alapon akár Martegna-szőnyegeknek is nevezhetnők őket, mert id. Hans Holbein (1470—1524) és ifj. Hans Holbein előtt már Martegna (1431—1506) is megörökítette az ilyen remek típusú szőnyegek egyikét a veronai S. Zeno Maggiore templom azon képén, mely az angyalok által körülvett s a gyermek Jézust tartó trónoló Madonnát ábrázolja. Domenico Ghirlandaionak (1449—1494) a firenzei Uffizi-képtárban lévő trónoló Madonna-képét is láthatjuk a mértani díszű szőnyegek egyikét. Éppen ezért legfőbb ideje volna az általánosan elterjedt Holbein-szőnyeg megjelölést igazságtalan voltánál fogva elvetni s helyette a tényeknek megfelelően a mértani díszű szőnyeg megjelölést használni.

A mértani díszítésű szőnyegek készítésének utolsó szakaszában lépnek fel a geometrikus ornamensektől lényegesen eltérő mustrájú **arabeszkes Usák-szőnyegek**. Ezek tükrét mértani idomokká merevedett növényi elemekből rajzolják olyként, hogy az egymást keresztező palmettás indák folytatólagos csillagos mustrát alkotnak. Keletkezési idejüket Girolamo dai Libri (1474—1555)-nek a veronai városi múzeumban levő trónoló Madonnája és Pontormo-nak a római Borghese-képtárban levő azon festménye alapján, melyen Spanocchi Cervini kardinális, a későbbi Marcel pápa képmását örökítette meg, a XVI. század elejére tehetjük. Mintegy másfélszázados fénykor után erős hanyatlásba megy. A kassai múzeumnak az egyik ismeretlen szepesi festőtől származó azon képén, mely az 1682-ben elhúnyt Görgey Lászlót ábrázolja a ravatalon, láthatjuk, hogy e korban az arabeszkek merev rendszere már megbomlott s a keretet is nyolcszögű rozettás otromba medaillonok díszítik.

A mértani mustrás szőnyegek közelebbi készítési helye ismeretlen, az arabeszkes szőnyegek azonban gyaníthatólag már Usakban készültek. Ez a város a kisázsiai szőnyegek készítőinek egyik legnagyobbszabású gócpontja. Kiváló mesterei fantáziagazdagságának és ügyességének köszönhető, hogy a XVI. és XVII. században nyolc szőnyegtípus teremtődött meg produktumai között, melyek mindegyike nagy népszerűségre téve szert, szépségükkel és kiváló kvalitásaikkal a kisázsiai szőnyeggyártás élcsoportjaiba tartoznak.

A perzsa szőnyegművészet nagy befolyásától az Usak-szőnyegek sem tudtak szabadulni. Ez a nagy behatás főleg a XVI. században készült **nagy Usak-szőnyegeken** figyelhető meg a

szenek. De ezt nem lehet elérni az olajkompozíciónak az üvegre való egyezerű átvitelével. A művészeteknek örökérvényű törvényei vannak, amelyek sajátos vonatkozásban állanak az anyag technikai lehetőségeivel. Az üvegfestménynek is meg vannak a maga sajátos technikai és anyagszerű követelményei. Mindenekelőtt az a körülmény, hogy több színes üvegdarabból van összekomponálva, s rajzát részben a keretül szolgáló ólom, részben a beleégetett új színárnyalatok és tónusok adják. A több darabból való összeállítás, valamint az ólomnak határozott kontúrokat adó jellege bizonyos síkszerű stilizáltságot követel. Másrészt a tervezőnek szem előtt kell tartania az ablaknak síkszerű voltát, alkalmazkodnia kell az architektúra térelosztásához, a kívánt erősebb, vagy gyengébb megvilágosításhoz. Az üveg kolorizmusában is érvényesülni kell tehát a természettől való elvonatkoztatásnak, stilizálásnak, dekoráló tendenciának. Ezeknek a körülményeknek a helyes szem előtt tartása teszi alkalmassá az üvegablakot az architektúrával való közös alkalmazásra.

Az előbb említett két modern templomunk, valamint a legkorábbi győr-gyárvárosi templom, amelyek az egyetemes egyházművészet fejlődésében is úgy kronológiájukkal, mint kvalitásuknál fogva, előkelő helyet foglalnak el, egyúttal a modern magyar üvegfestészetnek is fontos állomásai. Mindegyik üvegablakait Árkay Bertalanné Sztehló Lili tervezte, a kivitelezés pedig Johan és Majoros, illetve Johan és Palka munkája.

A győr-gyárvárosi templom 1929-ben épült. Árkay Aladár nagyszerű alkotása, de tervezésében már fia, Bertalan is résztvett. A templom belső hangulatához nagymértékben járulnak hozzá a hatalmas méretű, színes ablakok, Sztehló Lili első kiváló alkotásai. A négy, 7 méter magas üvegablak 28 jelenetben mutatja be Krisztus életének főbb eseményeit. Meleg színek, könnyed ritmusokban alakuló formák, megható líraiság jellemzi ezeket az ablakokat. Úgy technikai kivitelükben, anyagszerű megtervezésükben, mint az egyszerű, zárt kompozícióban, annak tektonikus jellegében hiánytalanul beszélnek a modern művészet problémáiról.

Az új magyar egyházművészet alkotása a városmajori templom, Árkay Aladár műve, amelynek díszítését a legjobb fiatal művészgárda végezte. E helyen azonban csak Sztehló Lili üvegablakaival foglalkozunk. A szentély óriási ablakát, a Jézus Szívét ábrázoló hatalmas üvegkompozíció tölti ki. Középen a jobb kezét áldásra emelő, s balját szívén tartó Jézus hatalmas, archaikusan stilizált alakja foglal helyet. Merev tekintetéből jóság és szeretet árad. Körülötte éneklő és zenélő angyalok alakjai teszik gazdaggá a nagyszerűen „felépített" kompozíciót. Nem mutat naturalisztikus formákat, stilizált vonalai és színei mégis a valóság illúzióját keltik bennünk. Árkayné ügyesen olvasztja egybe a képelgondolást a darabokból álló anyaggal. Az üvegablakok még nem készültek el teljesen. A templom művészi hatása pedig csak akkor bontakozik ki a maga egészében, ha a fehér üvegek helyére végig színes kompozíciók fognak kerülni.

Sztehló Lili művészetének harmadik fontos állomása a Rimanóczy Gyula által emelt pasaréti ferences templom négy üvegablaka, amelyek úgy művészi elgondolásukban, mint kivitelükben az előbbiekkel egyenértékű alkotások.

Művei nemcsak a magyar határokon belül, hanem a külföldön is nagy sikereket arattak. Szent Erzsébetet ábrázoló műve 1933-ban megnyerte a milánói iparművészeti kiállítás Grand Prix-jét, az 1934-ben rendezett egyházművészeti kiállításra készült Angyali Üdvözletét Mussolini vette meg az újon épült Littoria város temploma részére, Magyarországi Szent Erzsébetet ábrázoló üvegfestményét pedig az azóta tragikusan elhúnyt Dollfuss kancellár vásárolta meg a Seipel-kápolna díszítésére. A Mussolini által megvásárolt kompozíció Sztehló Lili egyik legjobb alkotása. A témaadta lelki állapotok hiánytalan éreztetése mellett nagy érdeme az anyagszerűség teljes tiszteletbentartása. Nincs egy vonal, egy színárnyalat, amely akár a belső tartalmat, akár a technikai kivitelt illetőleg felesleges volna. Az alakok fő vonalait természetszerűen az ólomkeretek, illetve keskenyebb sötét üvegsávok adják. Gondosan figyel arra, hogy a lehető legkevesebb utólagos átszínezésre legyen szükség. Az üveg eredeti színeivel való komponálás a célja. Ez azonban az igazi művész, s így Árkayné részére nem jelent korlátokat. Az arcok, melyek egy-egy nagyobb lemezből képezvék, alig tüntetnek fel új színbeégetéseket, illetve maratásokat. Csupán a haj van újólag festve, s a szemek, a száj finom vonalai. A technikai kivitelen túl ki kell emelni a két alak harmónikus kiegyenlítését, arányos térkitöltő szerepét. Hasonlóan finom lélek-kifejeződéssel találkozunk a Magyarországi Szent Erzsébetet ábrázoló kompozíción is.

Sztehló Lili egyike azoknak a fiatal magyar művészeknek, akik megtanulták Róma levegőjéből, hogy a modern, igazi egyházművésznek milyen szempontokat kell maga előtt tartania, s hogy kell a keresztény művészi közösséget szolgálnia.

NAGY ZOLTÁN

RÉGI KISÁZSIAI SZŐNYEGEK

Hazánkban a szőnyegkészítés kisázsiai hatások alatt csak szerény mértékben és igen szűk körben folyt. Oklevelek és egyéb írott források szórványos adataiból sejtjük, hogy több ízben és több helyen is próbálkoztak régi eleink szőnyegkészítéssel. E kísérletezéseknek csupán egyetlen hírmondója maradt reánk: az Iparművészeti Múzeum azon csomózott szőnyege, mely 1723-ban készült Erdélyben. E mű szellemében és konstrukciójában a régi keleti szőnyegek mintáját követi, bordűrje is az Usakban készült „erdélyi" szőnyegek hatszögű medaillonokban elhelyezett karmos arabeszkes

Magyar Iparművészet
1935. 4. füz.

látni. Ugyanígy találhatunk meg mindent, ami a helyes, korszerű csomagolási szükségletet illeti, alapanyagoktól kezdve a grafikailag jó kiállított kartonage-munkáig.

Egyéb iparművészeti tárgyakról általában még a borostyán, féldrágakő, gyöngy, üveg, fa, kerámiából, a fémből készített nyakláncokat kell említeni, melyek a legváltozatosabb formákban voltak sűrűn láthatók, ugyanígy karperecek, násfák, fibulák, szalvétagyűrűk és egyéb apró díszmű-tárgyak (nippek).

Általánosságban összegezve a látottakat, konstatálható elsősorban az, hogy a német iparművészeti termelés általában kitűnő, márkás, technikai szempontból kifogástalan minőségű munkára törekszik.

Az ornamentikában és figurális díszekben a régi germán és északi népek műemlékeinek hatása kiszorította az expresszionizmust és az individualizmust, mely eddig a németeket jellemezte.

Mindezek a tényezők igen érdekes fejlődési képet adtak egy olyan átalakulás idején, melynek végeredményeit még most nem lehet elkönyvelni.

Mindenesetre a termelő emberi tehetségnek újabb lehetőségeit lehetett konstatálni és a mindent egyenruhával felöltöztető tömegtermelés helyébe sok helyen a nemzeti sajátságokat és a hazai föld szellemét ápoló egyéni otthonmunka és kézművesmesterség lépett, melynek újraélesztésével számos iparművész szellemi munkája is termőtalajra lelt.

Itt a vezetőszerepet az iparművész tölti be és remélhető, hogy ezen fejlődés az emberi minőségmunkára jó eredményekre fog vezetni.

LAKATOS ARTHUR

ÁRKAYNÉ SZTEHLÓ LILI ÜVEGABLAKAI

Az emberiség megunta a történelmi stílusok hamis utánzatait és új után vágyódik. Új után, amelyben a lélek a fontos, amelyben az anyag csak a lélek formatalálása. Új művészetet akar, amely nem utánoz, hanem alkot, amely nemcsak dísz, hanem megfelel az élet követelményeinek ; amely nemcsak külső szép, hanem belső tartalom is ; amely nem fénykép, hanem a lényeget adja, amely nem fárasztja a szemet a sok apró részlettel, hanem egyszerűsége által gyönyörködtet.

Az átalakulás nem símán, hanem a legélesebb szakadással ment végbe. Az „izmusok" a geometria törvényeivel akartak újat teremteni. Ebben tévedtek, de mégis sok útravalót adtak a következő generációnak. Megtanították, hogy nem a sok részlet, hanem a lényeget adó egyszerűség a fontos. Ezt azonban már nem a geometria, hanem a lélek útján akarja elérni. Nem a külső szép, hanem a belső tartalom kifejezése a fontos.

A modern művészet éppen ezen a téren hozott meglepő eredményeket, különösen az építészetben, mert a művészeti ágak közül az építészet áll legközelebb a gyakorlati élethez. Természetes tehát, hogy minden új művészeti korszak az építészettel indul. Hozzáalkalmazkodva fejlődik a szobrászat, festészet és díszítőművészet stílusa.

A modern művészeti törekvésekben sok olyan vonás van, ami a primitív jelzőt igényli magának. Ez lehet a magyarázata annak, hogy a modern szobrászok és festők oly nagy szeretettel fordultak, s fordulnak ma is a „primitív" népekhez, magához a nép formanyelvéhez, vagy a „primitív" középkori művészethez, amikor a maguk új lelkiségének megfelelő formavilágot akarják kialakítani.

Az egyházi művészetben is természetszerűleg elsőül az építészet alakult ki. A modern egyházi építészetet közös problémák elé állítja az új anyag, a vasbeton alkalmazása. Különössé teszi az egyházi építészetet ennek sajátos problémája, a liturgiai követelményeknek a megoldása. Ezek a problémák olyanok, amelyek az idők folyamán már igen tökéletes megoldást nyertek. A legszebb és legkielégítőbb megoldásokat az ókeresztény római, a román és a gótikus művészet, tehát a középkor „primitív" művészete adja, amikor a cél még legtisztábban lebegett az építtetők és építők előtt.

Akik a modern egyházművészet új stílusát megteremtették, az eredeti követelményből indultak ki. A templom rendeltetéséből, ami egyik fontos meghatározója az új stílusnak. A másik az anyag, s a vele kapcsolatos konstrukció.

A modern építészet egyik jellemzőjéül jelöltük meg a sík felületek kedvelését. Olyan műfajok vállalkozhatnak tehát a modern épület díszítésére, amelyek ezt a törekvést természetüknél fogva nem akarják megbontani : a falba, fülkébe símuló szobor, a fallal szinte egy síkba tapadó lapos relief, a freskó és nem utolsósorban az üvegfestészet. A szobrászatban, freskóban, üvegfestészetben is meg kell nyilvánulni ugyanazoknak a stílussajátságoknak, amelyek a modern építészetet jellemzik Tehát a kompozícióban, nem részletekre, hanem nagy összefogásra kell törekedni, s bennük bizonyos konstruktív, architektonikus jellegnek kell bennük megnyilvánulni. Ezeknek a műfajoknak az újjászületését azonban nemcsak az építészet, hanem maga a korszellem is követeli.

Az új technikai és stílusbeli törekvéseket ma már világosan észlelhetjük a festészetben, a szobrászatban, s minden egyéb művészeti ágban is. A szobrászok és festők, tudatosan, vagy tudattalanul, de már most úgy komponálják műveiket, mintha épületre készítenék.

Az architektúra egységét az üvegablak zavarja legkevésbbé, éppen mert a falak nyílásait, az ablakokat tölti ki. Célja a megvilágítás mellett természetesen a díszítés és a hívek áhítatának a fokozása is.

Az üvegfestészet első virágkora a gótikus építészet. A gótikus üvegablak célja a belső tér misztikus hangulatának a növelése is volt. Ma is erre törek-

struktúrájának szépségei kiemelik a nemes és meleg anyagot. Fatálak, hamutartó tálcák, dobozok, gyertyatartók, íróasztalkészletek, szalvétatartók és más mindenfélét látni fényezett, matt nitrocellulóze és festett vagy lakkesiszolt kivitelben.

Az üvegiparművészetnél általánosságban ki kell emelni azt, hogy az utóbbi időben a német üveggyártás annyira fejlődött, hogy egészen kiszorította a cseh üveget. Legimpozánsabb márkája a Würtembergische Metallwarenfabrik Geislingen-Steige, melynek hatalmas, félméter magas, fémsókristályos überfangüveg vázái és csiszolt kristályai (Ikora elnevezéssel) felülmúlják az eddigi német üveggyártásban készült dolgokat. Gyönyörű, színes, folyatott fémsavas dekorok, finom, nemes, nagyságukban impozáns díszedények és a használati üvegkészletek és világító testek mindenféle fajtája, iparművészeti szempontból elsőrangú színvonalon, gravírozott és csiszolt kivitelben, fehér, opalizáló, cosines és Tiffanyüvegre hasonlító átlátszó, áttetsző és matt anyagokból, gyönyörködtetik a nézőt.

Több más, igen jó üvegkészítő is mutatkozik be. Köztük feltűnik a bajor állami üvegipariskola Zwieselben, melynek csiszolt és gravírozott üvegjei formában és ékítményben korszerűek és kitűnőek. A formák teljesen anyagszerűek és a minta is a technikának megfelelően simul a tárgyra. Mozgó alakok, állatok, különféle színes, fúvott üvegkombinációk igen nagy keresletnek örvendenek.

A fémiparban a kovácsolt fém-vas kevéssé volt képviselve. A bajorok közt volt egy-két kovácsolt dísztárgykészítő, ki a firenzei olasz mintára készített sírlámpákat, ámpolnákat és egyéb apróbb kovácsolt vastárgyakat állított ki. Figyelemreméltó volt azonban a rézöntvények és rézdomborító kisüzemek nagy száma, melyek apró dísztárgyakat, író- és dohányzókészleteket stb. készítettek. Figurális modern, stilizált alakok, mozgást kifejező leredukált expresszionista előadásban még mindig kelendők.

Az ezüst- és aranyműveség is az iparművészet nagy lehetőségét mutatta be. Igen számos iparművész egyéni munkája volt látható és a nagyobb üzemek és cégek, még a Würtembergische Metallwarenfabrik Geislingen, melynek kiváló Ikora-üvegjét már említettem, az iparművészek által tervezett és irányított ékszer- és ezüsttárgyait Ikora-ékszer név alatt propagálja.

A mai német ékszer- és ötvösművészet a régi germán-, sőt bronzkori ötvösművészetet felújítja, a násfák, fibulák, bros- és egyéni ékszerek a legegyszerűbb alakúak, kézzelkalapáltak és ornamentikájuk a primitív germán és északi őskultúrának visszaadásával nemzeti jelleget ad.

Megemlítenem kell még Halle város kézműves-iskolájának műhelyeit, melyek elsőrangú iparművészeti készítményeket állítottak ki mindenféle szakmából. Legsikerültebb és legfejlettebb azonban a fém-művészeti osztály, melynek emailmunkái a japán cloissonéval vetekednek. Rekeszzománc, folyatott és festett zománc mindenféle fajtája akad itt, az edények és tányérok nemes egyszerű formája és ékítményei a régi germán motívumokkal tűnnek fel és méltán beilleszkednek a német mai iparművészet legjobbjai közé. A Würtembergische Metallwarenfabrik óriási, két méteres tűzemail rézvázái is feltünnek itt.

A régi német ötvösmesterség is több helyen szerepel a régi munkák tradiciójának megtartásával új, korszerű használati és dísztárgyakkal.

A szalmafonás iparművészetének igen számos művelője állított ki a vásáron. Általános a sokszínű hánesből készített művészi kosárárú, dobozok, könyvkötési és kartonmunkák, kombinálva szalmafonatú lapokkal, táskák, retikülök, tálcák, sőt szalmaállatokat és egész szalmaakváriumokat lehetett látni. Nagyon sokféle az alkalmazott színes anyag, pálmahánes, fűzfavessző, japánfüvek, mindezekkel jó dolgokat készítenek, igen olcsón és ízlésesen. A színes hánesokkal sávos és mintás elrendezésben igen hatásos iparművészeti tömegcikkeket produkálnak.

A bőrtárgyak közül különösebb munkákat nem lehet kiemelni. A munkák ízlésesek voltak, egyszerű, praktikus használati cikkek, jó színekkel, egy-két helyen 2—3 színkombinációban láttam eredetibb dolgokat, mint például egy főszín mellett két sávos díszítés bőrapplikációs technikában: természetesen a veretek is hozzáillők, sok fényezett és színes fa szerepelt a csont-, fém- és féldrágakőanyagok mellett.

Áttérek a kerámiára, mely ma Németország egyik legkiválóbb iparművészeti műfaja. Általában jellemzi a német kerámiát, hogy kitűnő anyaggal nagyszerű, változatos mázakkal egyszerű, artisztikus formákat hoztak, kevés plasztikai vagy festett díszítéssel. A groteszk expresszionizmus stílusa már csak kevés helyen volt látható, visszatérés mutatkozik az antik és az azt megelőző ásatáskorabeli formákhoz, sőt azok színei- és ornamenseihez.

A német és dán kerámia mellett szerepeltek az olaszok is ismert faenzai, avenoi, perugiai és firenzei márkákkal. Újabbat azonban ott nem lehetett látni.

A grafikai művészet a legnagyobb fokon áll, három külön kiállítási palotában volt elhelyezve a könyv- és nyomdaipar, a papíripar és a sokszorosító ipar. Művészeti reklámkiadványok mindenhol bizonyítanak e szakma magas fejlettségéről. Lipcse a könyvkiadók és a nyomdák gócpontja. A grafikai művészetek akadémiája idevonzza az egész világból azokat, kik a könyv és betű művészetével megakarnak ismerkedni. A német reklámgrafikusok egyesülete egy kis, reklámművészeti kiállítást rendezett a vásár látogatóinak és nagyon szép eredményeket ért el megrendelésekben. Sűrűn fogyott az elegáns évkönyvük, melyben tagjainak munkái reprodukciókban voltak láthatók.

A Reklam-Messében szintén igen jó iparművészeti dolgok voltak, elsősorban a reklámgrafikai üzemek kiállításán.

Érdekes fényreklám-ujdonságokat láttam, neonbetűk, melyek másodpercenkint a szivárványszínekben változtatják színüket.

A kirakatrendezés minden szükséglete képviselve volt. Babák, köztük Käthe Kruse életnagyságú babacsoportjai, Attrapék minden fajtája, védjegyek, Blickfang-tárgyak, falborító papirosok, melyek karácsonyi, húsvéti és egyéb szezón-mintákat ábrázoltak, sőt egész kivonatokat lehetett

(a mohácsi fogadalmi templom részére. fordító

Árkayné Sztehlo Lily üvegablak tervei. Kivitelezte ~~Palka József~~. — Glasfenster-Entwürfe von Frau Árkay geb. Lili Sztehlo. Ausgeführt von Joseph Palka. — Glass-window designs by Mrs Lili Árkay-Sztehlo. Executed by Joseph Palka.

1938.

H Johann Hugó

Árkayné Sztehlo Lily üvegablak tervei a városmajori templomból. Kivitelezte ~~Johann Hugó~~. — Glasfenster-Entwürfe aus der Kirche im Városmajor, von Frau Árkay geb. Lili Sztehlo. Ausgeführt von Hugo Johann. — Glass-windows. Designs from the Church at Városmajor, by Mrs Lili Árkay-Sztehlo. Executed by Hughes Johann.

Templomablakok művésze

(Johan Hugó üvegfestő műtermében)

(Cikk a Vasárnapi Ujságban)

1. Készül a sablon az uj templomablakhoz
2. Kivágják a szines üvegdarabokat.
3. A tüzes kemencébe kerülnek a kirajzolt üvegdarabok.
4. Az ólomkeret öntése és nyujtása
5. Javitják a féligkész üvegablakot.

5.

Harsányi felv.

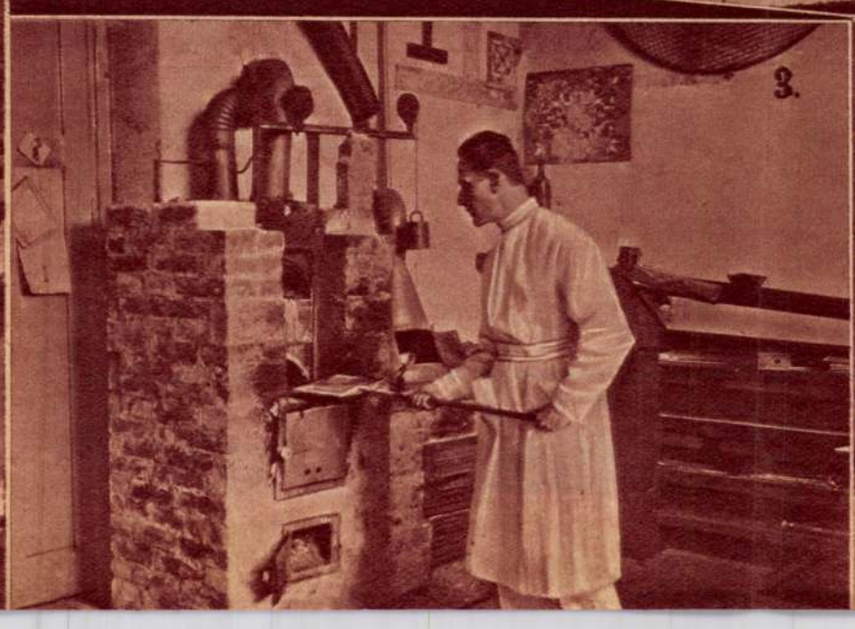

3.

Divat

KÉZZEL KÖTÖTT SÖTÉTKÉK-FEHÉR KOSZTÜM, SÖTÉTKÉK BÖRGOMBOK

(MARGUERITE MODELL DORVYNE FELV.)

Minden szó hétköznapokon 12 fillér. — Vasárnap 16 fillér. Első és vastagabban szedett szavak duplán számítanak. Legkisebb hirdetés 10 szó. — Állást keresők 50%-os engedményben részesülnek. Keretes hirdetések mm. sora 25 f.

FILLÉRES HIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket felvesz a központi kiadóhivatalon kívül a KSV fiókkiadóhivatala: „Christophoros" Utazási és Menetjegy Iroda IV., Kossuth Lajos-utca 5., VIII., Rákóczi-ut 1. Dohánytőzsde, Reisz Blanka V., Berlini-tér 1., Belvárosi Könyvszalon IV., Veres Pálné-u. 8., Szent Imre Kölcsönkönyvtár Szent Imre herceg-utja 2., Teuchert dohánytőzsde. Vámház-körut 7.

Házasság

MÁR sok szerencsés, boldog házasságot hozott létre diszkrécióval Méltóságos asszony. Főposta háromszáznégy. Válaszboriték.

MAGÁNHIRDETÉS. Házias, róm. kat. 35 éves tisztviselőnő, özvegyasszony, férjhez menne családi életet kedvelő, lehetőleg vidéki állami alkalmazotthoz 45 éves korig. — Választ „Özvegyasszony" jeligére a kiadóhivatalba kér.

SZIGORUAN magánhirdetés. Őskeresztény, harminckétéves, iparüzem és földbirtoktulajdonos, teljesen adósságmentes, mindenben hozzáilló hölgy ismeretségét keresi házasság céljából. Részletes leveleket „Hittel, reménnyel" kíséreljük meg" jeligére főkiadóba.

Levelezés

„ÉLETEM! Szerencsésen megérkeztem. Nagyon hiányzol. Szeretettel, milliószor csókollak."

APOLLO 7. Édes Szivem! Mindig az eszemben vagy. Nagyon hiányzol! Ha módodban áll, irj sokat! Ugy ahogy megbeszéltük. Szeretettel csókollak.

Betöltendő állás

(Nők részére)

ÁLLAMI intézethez a kertészet minden ágában és egy finom ruha mosás, vasalásban képesített 25—35 éves felügyelőnőt keresek. Rákospalota, Pozsony-u. 36.

Állástkereső férfiak

NAGY GYAKORLATTAL biró őskeresztény tűzharcos, irattáros, pénzbeszedő, árukisérő, csomagoló, portás, házfelügyelő, altiszti vagy hasonló megbizható állást keres azonnalra, esetleg augusztus 1-re. Bővebbet II., Ribáry-u. 10., házf.

KERESZTÉNY családból való megbizható vidéki fiú ajánlkozik plébániára, intézetbe, vallásos családhoz szobainasnak. Főzéshez ért. Koszta Antal, Hajdudorog III. 1065. sz.

TANULT KERTÉSZ. 41 éves leszerelt csendőrőrmester vagyok, kertgondozásáért házfelügyelői állást, illetve lakást keresek f. évi július hó 15-ére, esetleg augusztus 1-ére. 9 éves kislányom, 6 éves kisfiam is van. Ajánlatot: Pestszentlőrinc, Kispest és Pestujhelyről várok. Cimem: Galambos János, v. leszerelt csendőrőrmester, Pestszentlőrinc, Gróf Ráday Gedeon-u. 94. sz.

Állástkereső nők

SZABÓNŐ ELŐKELŐ HÁZAKHOZ ajánlkozik. Cim a kiadóban.

Háztartási állás

PLEBÁNIÁRA gazdasszonynak mennék vidékre. Vidéki nő vagyok, jól főzök, mindent dolgozok. IV., Irányi-utca 12., félemelet 1.

Oktatás

LATIN, német, olasz nyelvoktatást vagy korrepetálást vállalok. „Bölcsészhallgató" jeligére. Christophorosba. Kossuth Lajos-utca 5.

FELVIDÉKEN, vagy hegyes vidéken, nyaralás fejében, jeles tanuló, nyolcadikos piarista diák július 15-től elvállalná gyenge tanuló, nyolcadikos piarista diák egyháza, Nádor-utca 41. sz. Lőrinc Imre.

MAGÁNVIZSGÁT TESZ? Biztos eredménnyel olcsón előkészít szaktanár „Biztos" jeligére főkiadóba.

HOCHDEUTSCH urileány, németre oktat. Müller Helma. Eötvös-utca 32., fszt. 6. Levelezőlaphivást kér.

Autóiskola

Tanuljon vezetni a legmodernebbül felszerelt

CENTRUM AUTOSZAKISKOLÁBAN

VIII., József-körut 26. sz.

Telefon: 130-783.

Lakás — Bérlet

KORONG-UTCA 44/46., keleti fekvésű kétszobás és egyszobáshallos lakások augusztusra kiadók. Bővebbet Korong-utca 42. házfelügyelőnél.

LAKÁS kiadó, egyszoba hallos és garzonlakások teljes komforttal Kanizsai-utca 47. augusztusi beköltözéssel.

Ruházkodás

REMEK perzsabunda, ugyanott ezüstróka olcsón eladó. Halász kereskedő, Nagymező-u. harmincöt, II. huszonkettő.

HASZNALT RUHÁT, egyenruhát, zálogjegyet, fehérneműt, szőnyeget, mindenfélét legmagasabb árban VESZÜNK SCHMERGEL, ruhaüzlet, Rottenbiller-utca 37. Telefon: 422—269. Hivásra jövünk.

KEVESET használt és uj férfiruhát veszünk és eladunk. Frakk, szmoking kölcsönzés. Forgács szabóüzlete. Budapest, Dohány-utca 68.

FÉRFIRUHÁIT, zálogcéduláit megveszem, vagy divatszövetre becserélem. Nutovits, Népszínház-u. huszonhat. 141—467. Hívásra megyek.

„MARS" GYERMEK-KOCSIK

MEGBIZHATÓK. OLCSÓK

Andrássy-ut 36.

(Párisival szemben)

Nyaralás

DR. KECZERYNÉ gyermekorvos ÜDÜLŐJE BALATONSZEMESEN. Német társalgás. Vizsgára előkészitünk. Prospektus.

Dr. Lőke Lajosné GYERMEKÜDÜLŐJE KESZTHELY.

Telefon: 92. Pedagógiai vezetés. Orvosi felügyelet. Folyó hideg-meleg viz. Felv.: Dr. Lőke, Keszthely és a Balatoni Iroda, Budapest, Andrássy-út 29.

NYARALJON Révfülöpön az Ev. Tanitók Üdülőházában közvetlen a Balaton partján, nagy parkban, olcsó árak. Felvilágositás gondnoknőnél, Révfülöp.

FŰZFŐFÜRDŐN strand mellett különálló kerti lakás kiadó. Cim: Jambrekovich L.

HŰVÖSVÖLGYBEN 2 holdas parkban, úrimagánvillában néhány szoba, melegfolyóvizzel, ellátással kiadó. Telefon: 364—309.

MÁTRAI GYERMEKÜDÜLŐ a 400 m magas Mátrafüreden, orvosi vezetésben. 3 holdas park, strand, tennisz, 3—15 éves egészséges gyermekek részére. Prospektus: Dr. Porges Elemér, Mátrafüred. Telefon: 7.

MÁRIA-ÜDÜLŐ BALATONLELLE

Arak strandhasználattal 5 P-től, főszezónban 6 P-től 10 pengőig. Kiszolgálás 10%, 4% forgalmi adó

Penzió

JÁRMAY-VILLA-PENZIÓ Budapesten a Széchényi hegyen. (450 m) XII., Rege-u. 1 Összkomfort. Nyitva. Vezeti az Egyházközségi Nővérek Társasága. T.: 165—101.

Paplan

I/a MINŐSÉGŰ BROKÁT PAPLANOK kis hibával 18.50-től. Reschofszky, Baross-u 61.

Szoba — Ellátás

VIDÉKIEKNEK pesti tartózkodásra szép, tiszta uri otthon kapható. Mihálovics, IV., Váci-utca 66. II.

MELYIK kat. intézmény, szerzetesrend, esetleg család vállalna Pesten vagy vidéken (ahol napimise van) 71 éves, egészséges, magános férfit teljes ellátásra havi 65 pengőért? Kívánatra szobabutorát is magával vihetné. „Nyugodt otthon" jeligére választ kérek e cimre: Budapest, VIII. ker., Kisstáció-utca 9. sz., II. em. 4. ajtó.

Vétel — Eladás

Uj tölgyfa parkettát lefektetek meglevő vak padlóra, teljesen készen m²-kint 6.80 P. SUHAY, Baross-tér 8. Tel 132—719.

Betegtoló- és önhajtásu-kocsik nagy választékban, kölcsönzés is. SIESTA betegtolókocsi-raktár, VII., Damjanich-u. 49. Tel.: 420—656. Kérjen díjmentes prospektust.

VENDÉGLŐI és háztartási tűzhelyek olcsón szerezhetők be Kelemen Jánosnál VII., Klauzál-tér 4. Tel. 144-136. Javításokat felelősséggel végez.

Üzlet

ÜZLETHELYISÉG olcsón kiadó. Fehérvári-ut 38/a.

NAGYFORGALMU trafik 250 havi jövedelemmel, vezetésre kiadó, 4000-el. Rákóczi-út tizenhét, egyemelet 1/a.

VENDÉGLŐ kerthelyiséggel, kettőszobás komfortos lakással, sulyos betegségből eladó. Saroksöntés lakással, negyvenéves fennállással, jogelvonásból eladó. Korcsma Keleti pályaudvar körzetében lakhatással olcsón eladó. György vendéglő ügynökségénél, Rákóczi-ut tizenhét egyemelet. T.: 135—969.

Pénz

NEGYVENEZRET kölcsönadok havi törlesztésre jobbállású tisztviselőknek, más hitelképeseknek. Ferenc-körút 24. II. 2.

Különféle

Házfelügyelő urakat, akik irodámba lakások cimét BEJELENTIK és én KIADOM, szivesen HONORÁLOM. EXPRESS. Erzsébet-körut 16., fsz. 2. Telefon: 422—156.

Tiánozás

Netter irt, takarit, szobánkint 8.— P-től felelősséggel VI., Izabella-utca 75. T.: 316—175

Autó

Bugati Gabriolet 4 üléses

Skoda populár Ardita 4 ajtós príma karban

Sziv-u. 16. HORVATH

Irógépek

IRÓGÉPEK 40 pengőtől. Javitás, jókarban tartás, kellékek legolcsóbban Edes Décsynél. Akácfa-utca 13. Telefon: 222—624.

Szőnyeg — Régiség

VESZEK perzsaszőnyeget, zálogjegyet legmagasabb árban. Sternberg Dob-utca 2 Telefon: 342-937

PERZSASZŐNYEGEIT művésziesen javitom háznál is. Péter Anna, Bajnok-u. 30.

Öröklakás

ÖRÖKLAKÁS 25 ÉVES LEGNAGYOBB ADÓMENTESSÉGGEL. Horthy Miklós-híd budai hídfőjénél már épülő 23-ik „KLENODIUM-UDVAR" Szentkorona-útja 11/b. társasházunkban még egy darab 2 szoba hallos és egy darab egyszoba hallos cselédszobás öröklakás luxus kivitelben leköthető amortizációs kölcsönnel is. Tisztviselő Társasházak Építőirodája, Horthy Miklós-út 36. Tel.: 268—469. Vasárnap délelőtt is.

Városmajor-u. 52. luxuskivitelű 2—3 szoba-hallos és garzon **öröklakások** kerthasználattal, novemberre beköltözhetők. Felvilágositás, helyszínen vagy délután 118—994.

ÖRÖKLAKÁSOK

BELVÁROSBAN, Feher György-utca 14. szám alatt 25 éves legnagyobb adómentességű, elsőrendű kivitelű, központi fűtés és melegvizszolgáltatással ellátott egy-, kettő- és háromszoba-hallos, valamint garzon öröklakások. **BUDÁN, Bajvivó-utca 3. sz.** alatt hasonló öröklakások leköthetők **Mikle Károly** építészmérnöknél, IV., Veress Pálné-utca 31. Telefon: 188—260.

Öröklakások

a Böszörményi-ut 19. alatti

Rozgonyi Piroska társasházban

még kaphatók fényes kivitelben, fix árakkal. Egyszoba-hallos, kétszobás, kétszobahallos délkeleti fekvésű, **központi fűtéssel és központi melegvizszolgáltatással** ellátott lakások nagy kerttel, adómentességgel, önálló telekkönyvezéssel.

Társasházépitő Vállalat Horthy Miklós-ut 42. Tel. 269—301

Kérjen dijtalan prospektust!

Telek

Veszek telket vagy kisebb családi házat Pestkörnyéken vagy Budán. „3000 P készpénz" jeligére a főkiadóba kérem.

OLCSÓN eladó közműves telkek Pesten, Erzsébet királyné, Egressy-út környékén,

BUDÁN, Orbánhegyi-út közelében és Máriaremetén. Békesi részvénytársaság, Almássy-tér 8. Telefon: 142—498.

FEHÉRVÁRI-UTON, szénacsárdai megállónál megépitendő kat. templommal szemben 85—150 öles családiház-telkek tulajdonostól helyszinen 5—7-ig. Tel.: 153—420.

BUDATÉTÉNYBEN, Jókai Mórutcai villamos megállónál kis telkek olcsón, részletfizetésre eladók. Ingatlanbank. Deák Ferenc-u. 17. Tel.: 18-17-53.

CSALÁDI otthon alapitására legideálisabb telkek Pestkörnyéken a 150—200 négyszögöles RÁKOSLIGETI Kertváros parcellái, ölenként 7 pengőtől, több évi kedvező részletre. Kérjen tájékoztatót! Pestkörnyéki Takarék, Erzsébet-körút 27. Telefon: 422-151.

Telkek:

Kelenföldi p. u.-nál 6600-ért kp.
Tétényi-uton, Major-uteánál 4500—7000-ért kp.
Tábornok-u. és Várna-u. sarok 6600-ért.
Gergely-u. 44-nél (Martinovics-téri 36-os villamosmegálló közelében) összközművés, 4400-ért, fele lefizetéssel, 4 évi részletre.
Amerikai-utnál, meghosszabbított Andrássy-uton 100 öles.
Ujpesti Váci-uton, Dunapartnál (87-es villamos végállomásánál Nagyváradi-u. saroktelek, fele lefizetéssel 5000-ért.
Rákoshegyen Vörösmarty-utcában 200 öles 1300-ért kp. Eötvös-utcában ölenkint 5.50 P-ért, Bocskay utcában ölenkint 4.50 P-ért 3-3 évi lefizetésre.
Csávolyi telekparcellázó, Mussolini-tér 3. Telefon: 125-905.

Családi házak

HALÁLESET miatt családivilla, kétszobás hall, fürdőszoba, mellékh., külön épület, házmesterlakás, mosókonyha, gyönyörű gyümölcsös, 14.000 pengőért eladó. Villamoshoz közel. Károlyi Erna, Rákosszentmihály, József-u. 32.

VILLASZERŰ kettőszobakonyhás, kamrás, verandás, adómentes, tehermentes családi házamat villamosnál gyümölcsösben ötezerötszáz pengőért eladom, egyezerötszáz pengővel átvehető. Hátralék ötven pengős havi törlesztéssel. Eötvös-utca 41/B. Nagy. Nyugatinál.

Villák

HÁROMSZOBÁS, hatszázas ős gyümölcsösben, villamosnál eladó. Sok mellékhelyiség. Sok szőlő, park, rét. Rákosszentmihály, Lajos-u. 23.

FEHÉRVÁRI-UTNÁL kétszer 3 szobás, hallos, összkomfortos, adómentes, garageval 48.000-ért. Ingatlaniroda 115—464.

RÁKOSSZENTMIHÁLY szivében, villamosnál magasépitkezésű családi villa, háromszobás, hall, Parkettás, modern komforttal, 268 öles gyümölcsössel családi okok miatt sürgősen eladó. 12.000-el átvehető foglalóval jöjjön. Károlyi, Baross-tér 20. Tel.: 133—491, Rákosszentmihályon, József-u. 32.

VILLA Böszörményi-útnál 4 szobás összkomfortos, adómentes, központifűtéssel, szoba-konyha, házmesterlakással 36.000. Cselényi ingatlaniroda, Nagyatádi-u. 39. Telefon: 421—469.

RÁKOSLIGETEN Hősök-terén gyönyörű négyszobás összkomfortos családivilla, 280 öles gyümölcsössel 20.000 P-ért Károlyinál. Budapest, Baross-tér 20. Telefon: 133—491.

SÓSFÜRDŐNÉL emeletes, adómentes modern 1x3, 3x1 szobás kertés bérvilla 26.000.
PASARÉTI-útnál emeletes, adómentes 1x3, 1x2, 1x1 modern bérvilla, pazar kilátással 50.000. Tóth, Dohány-utca 47. Tel.: 420-921.

BUDÁN, legjobb helyen, 450-es gyümölcsösben, 1963-ig adómentes, ötszobás, összkomfortos luxusvilla, terasszal, fürdőmedencével, potom 30.000-ért, fele Lábkölcsön; **NAPHEGYI**, hétszobás, összkomfortos úrivilla, 200-as parkban, értéke feléért 58.000-ért; **ZÁRDA-UTCÁBAN**, 350-es parkban, masszív, luxusbérvilla, 3x4 szobás összkomfortos lakással, szutérén, házmesterlakás, 95.000-ért. Összes eladásokat, kényszereladásokat nyilvántartom. Dr. Hegyi, 1—396—83. Rökk Szilárd-u. 6.

DOROSZLAY IGAZGATÓ HIRDETÉSEI:
SASHEGYEN adómentes, príma 3 szobás összkomf. 40.000-ért. Ugyanitt 3 szobás összkomf. teherrel 38.000-ért. **Rózsadombon** 3 szobás összkomfortos 35.000-ért. **Szigetujfalun** 350 öl gyümölcsös, 2 szoba konyhás lakás, 3000 P. **Alagon** 300 öles park, 4 szobás összkomfortos, 2x1 szoba-konyhás villa, garázzsal, részben adómentes, 25.000-ért. **Velencei tónál:** 1305 öl termő gyümölcsös, 2 szobás komfortos villával, garázszal, 220 termő gyümölcsfa, 3000 teherrel, 25.000 ért. **Izbégen** 200 öles, 3 szoba-konyha, veranda, 15.000-ért. **Velencei tónál** 4460 öl, park és gyümölcsös, 3 épületben 4 szobás komfortos villa, gazdasági épület, garázs, vasútállomás mellett, balatoni műúton, 25.000-ért. **Bpesttől 15 km-re** 372 öl, 4 szobás és 3 szobás összkomfortos 2 villa 40.000-ért. **Velencei tónál** parkban 12 szobás kastély, 6 szobás melléképülettel, 50.000-ért. **Doroszlay igazgató, Bérkocsis-utca 16. Tel.: 130—377.**

Birtok

DOROSZLAY IGAZGATÓ HIRDETÉSE:
PESTNÉL 1400 m. holdas birtok uri lakással, gazdasági épületekkel, szeszgyárral bérbeadó. **Bpesttől 15 km-re** 108 m. holdas prima birtok úrilakkal, gazdasági épületekkel, felszereléssel, holdanként 60 P-ért bérbeadó. **Bpesttől 90 km-re** 200 holdas príma gazdaság teljes élő és holt felszereléssel, vetéssel, 35.000-ért azonnal átvehető, évi bére 5000 P. **Sárbogárdnál** 265 m. holdas príma birtok 3 szobás úrilakkal, gazdasági épületekkel, holdanként 880 P-ért eladó. **Budapest közelében** 22 holdas tanyásbirtok családi okok miatt terméssel azonnal 21.000-ért eladó. **Karcagnál** 20 k. holdas príma tanyásbirtok, 15.000-ért. **Sárbogárdnál** 800 holdas príma birtok kastéllyal, gazdasági épületekkel holdanként 800 P-ért eladó. **Kisujszállásnál** príma 108 holdas birtok, m.holdanként 840-ért. 15.000-el átvehető, a többi megegyezés szerint. **Kecskemétnél** 9 k. holdas szöllő-gyümölcsös birtok, 3 szobás komfortos villával, gazdasági épületekkel 70.000-ért. **Halasnál** 150 m. hold 4 szobás villával, (62.000)-ért. **Szentendrénél** 82 m. holdas príma birtok, 8 szobás kastéllyal, gazdasági épületekkel, 160.000 P. **Ugyanitt** 25 holdas szöllőbirtok, gazdasági épületekkel, 3 szobás villával, **Bpesttől 15 km-re** 16 holdas príma birtok 4 szobás villával, gazdasági épületekkel, 30.000-ért. **Ugyanitt** 4310 öl szöllőgyümölcsös, 2 és 3 szobás összkomfortos villával, gazdasági épületekkel, üvegházzal, 45.000-ért. **Ugyanitt** 4800 öl, 4 szobás villával, gazdasági épületekkel, 50.000-ért. — **Doroszlay igazgató, Bérkocsis-utca 16. II. 2.** Telefon: 130—677.

Olvassuk a Képes Krónikát

Bérházak

HÁROMEMELETES adómentes, jövedelmező bérház jutányosan eladó. György, Rákóczi-út tizenhét, egyemelet. T.: 135—969.

BUDÁN villamosnál emeletes, adómentes, modern hatlakásos 53.000;
ZUGLÓBAN adómentes, modern hatlakásos 44.000, nagyhozadékú. Tóth, Dohány-utca 47.

THÖKÖLY-UTNÁL kettőemeletes, összkomfortos, adómentes 5500 bérjövedelemmel 65.000-ért. Ingatlaniroda 115—464.

ADÓMENTES kétemeletes bérház 6200 jövedelemmel (72.000). **ENDLER.**
JÓZSEFVÁROSI egyemeletes Rohbau sarok felerésze (40.000). — **Hasonlóan** príma részház Krtnál (40.000). **ENDLER.**
HUSZONKÉTÉVES nagyadómentességű, központifűtéses, liftes bérpalota **centrumban** (310.000). **ENDLER, 114—119.**

FŐUTVONALON háromemeletes bérház 21.000 hozadékkal 125.000;
LÁNCHIDNÁL úribérház kettőemeletes 3x3 szobás komfortos, 2x2 szobás komfortos, 2x1 szobakonyhás lakásokkal 65.000;
BUDAFOKI-UTNÁL emeletes adómentes háromlakásos 1000 P nettó hozadék 14.000. **Cselényi** ingatlaniroda, Nagyatádi-u. 39. Telefon: 421—469.

BÉRHÁZ:
IV. ker.-ben 2 emeletes, komfortos és szoba-konyhás lakásokkal 75.000. **VI. ker.-ben** 3 emeletes, részben adómentes, liftes, nettó 7260 jöv., 115.000-ért. **VIII. ker.-ben** 1 em. 9030 jöv., 75.000-ért. **Ugyanott** 1 em. 12.000 jöv. 70.000 ért, 1 em. 6250 jöv. 55.000 ért, 1 em. 9840 jöv. 70.000-ért. **Boráros-térnél** 3 em. 10.500 jöv. 120.000-ért. **Ugyanott** 1 em. 17.000 jöv. 130.000. **XIV. ker.-ben** 3 em., modern, 1954-ig adómentes, 9200 jöv. 125.000, átvehető 90.000-el. **Kerepesi-útnál** 3 emeletes 1963-ig adómentes, modern, fele, 9500 hozammal, teherrel, 112.000. **Doroszlay igazgató. Bérkocsis-utca 16. Tel: 130—377.**

75.000-ÉRT, adómentes, tisztán 7,5 százalékra, Parlamentnél, úribérház:
120.000-ÉRT, adómentes, 11.000 bérjövedelemmel, Tabán felett, hallos-komfortos kislakásokkal;
165.000-ÉRT, 30.000 bérjövedelemmel, Nyugatinál, háromemeletes, príma modern kislakásokkal, 100.000-rel átvehető;
240.000-ÉRT ÁTIRVA, 1965-ig nagyadómentes, 20.000 bérjövedelemmel, Corvinnál, négyemeletes, legprímábban megépített luxusbérház, összkomfortos kislakásokkal. Összes eladásokat nyilvántartom. Dr. Hegyi, 1—396—83. Rökk Szilárd-u. 6.

Lakberendezések

RÉSZLETFIZETÉSRE sezlonok átvetők, ebédlőszőnyegek, futószőnyegek, paplanok, fotelágyak, ruhaszövetek, függönyök. Lakásberendezőnél, Baross-u. hetvennégy.

Bámulatos olcsón vas-, rézbutor, sodronyágybetétek és kárpitosáruk: Herskovits vasbutorkészítőnél, Nagydiófa-u. 22. Tel.: 349—788

SZENZÁCIÓS BUTORHITEL Gyönyörű hálók, legújabb kombinált berendezések, ebédlők mesés olcsón, óriási választékban. Minden 100 pengő után havi 7 pengő részletre. Egy éven belüli kifizetésnél kamatokat visszatérítjük. István-út 22

Butor jól, olcsón **Starcznál** VI., Lázár-u. 15. (Operánál). T.: 125—046. Kárpitosmunkát, beraktározást vállalok.

PAZARKIVITELŰ kombinált szobák, gyönyörű hálók, használt ebédlők és egyebek nagyon olcsón László butorosnál, Jókai-u hat.

10 RAKT ÁRBAN
100 KÉSZITO
1000 BÚTORA

Universal

MÜBUTOR-, IRODABUTORGYÁR

VII. Wesselényi-u. 8. Tel. 137-842 135-869.

Károly-körut 3/a

Ön még nem tudja. Óriási választékot talál, ha megtekinti különleges márkás, alig használt Styl műbútorainkat, hálók, ebédlők, úriszobák, stilszalonok, garnitúrák olcsón. Károly-körút 3/a. Bútorüzlet.

NAGY SÁNDOR 26. Károly-körut

GYÖNYÖRŰ uj és használt műbutorok. Márkás HÁLÓK ebédlők, uriszobák, bőrgarniturák, velurgarniturák, stylszalonok, irodabutorok. CSODÁS kombinált berendezések legujabb tervek szerint NAGY SÁNDORNÁL. KÁROLY-KÖRUT HUSZONHAT.

KIRÁLY-U. 112

JÖJJÖN hozzánk. Meglátja érdemes! Használt és uj különleges márkás műbutorok, hálók, ebédlők, uriszobák, szalonok, kombináltak, antiquitások, iroda butorok egyes darabok, utolérhetetlenül olcsón. Butorüzlet, Király utca száztizenkettő. (Lövölde térnél.)

Rekamier

uj epedamatraccal, velour szövettel nagyon olcsón eladó Vogl kárpitosnál, Károly-körút 5. udvarban. **SEZLON** használt, uj huzat is.

GARANTÁLT minőségű butorok árban, kiállitásban utolérhetetlen! Modern Butorszalon, Király-utca 79. Fizetéskedvezmény. Régi butorait átcseréljük.

ROYAL Butor részletre is.

VIII., Baross-utca 34.

Hálószobák, ebédlőberendezések, kombinált szobák. Választékunk óriási! Araink olcsók. Minőségért garantálunk.

Uj kombinált berendezések. Zimmermann, Akácfa-utca 7.

Használt Lingel-féle műbutor ebédlőberendezés. Zimmermann, Akácfa-utca. 7.

Uj hálók és ebédlők. Zimmermann, Akácfa-utca 7.

Használt és uj stylgarniturák, bőrgarniturák, barokk butorok. Zimmermann, Akácfa-utca 7.

jó befektetés: **ÉBNER BUTOR** VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A.

Vas- és rézbutor

ÖSSZECSUKÓSÁGY, vasbutor, gyermekkocsi, ágysodrony Prohászka gyárból. Zichy Jenő utca 46. Fiók: Üllői-ut 7.

Modern csőágyak, összecsukható vendégágyak, kerti butorok és gyermekkocsik nagy választékban. T.: 149—869. VINCZE ISTVÁN, VIII., Népszínház-u. 26.

KERTIBUTORT, vas-, réz, acélbutort legolcsóbban vásárolhat Streinitzer Gyulánál. Klauzál-tér 10. Telefon: 143—152. Javítás.

Hangszer

HEGEDŰ, VIOLA, CSELLÓ, koncert, zenekar, iskolai célra és összes felszerelések, részletfizetésre is beszerezhetők. TÓTH János hegedűkészitőnél. Budapest, Kossuth Lajos-utca nyolc. 40 éves cég. Árjegyzék dijtalan.

Tangóharmonika, zongora, hegedű Reményi Király-u. 58. legolcsóbb Ingyen árjegyzék Részlet!

HARMÓNIUMOK legolcsóbban Deménynél, Budapest, VI., Lázár-utca 13. Árjegyzék ingyen.

Zongora

KERESZTÉLY hírneves zongoraterme Vilmos császár-út 66. Legjobb zongorák legolcsóbban. Részletre is. Csalódás sohasem érheti.

EHALL harmincötéves, katolikus cég. Zongorák, pianinók, harmoniumok páratlan olcsón. Részletre Andrássy-ut tizenöt

TIPOLD RÁKÓCZI UT 61. Divatcsarnokkal - szemben. Nagy választék, olcsó árak, részletre is. Keresztény cég, Baross-tag.

ZONGORÁK, pianinók legolcsóbban részletre. Grimm Lászlónál, Práter-utca ötvenhat.

ZONGORÁK, pianinók legolcsóbban, huszpengős havi részletre. Nagy választék! Vidékre díjtalan szakcsomagolás! FENYÖNÉ, Erzsébet-körut HUSZONHAT.

LEGOLCSÓBBAN vásárolhat utólérhetetlen választékbőségünkből részletre is: „LYRA" r. t. Magyarország legnagyobb zongoratermében, Erzsébet-körút 19. Valódi BÖSENDORFER jókarban 600.— BÉRLET! CSERE! SZÁLLITÁS! HANGOLÁS! Telefon: 222—607.

Kiadóhivatalunk

előfizetés és hirdetések felvételére:

V., Báthory-u. 5., földszint.

Telefon: 120—529.

Hivatalos órák 8—6-ig

Üzen az Actio Catholica központi irodája:

Az Actio Catholica Országos Elnökségének központi irodája ezuton is felhivja a Főtisztelendő Plebános urak figyelmét a következőkre:

Az elmult napokban körlevelünkkel egyidőben a következőket küldtük meg:

1. Az egyházmegyei A. C. központok vezetőivel és előadóival 1940 április 29-én tartott értekezlet anyagát,

2. a statisztikai iveket, amelyek pontos kitöltését kértük.

Továbbiakban a központ felhivja a figyelmet a hálaadó terménygyüjtés akció megszervezésére és az Árpádházi Boldog Margit szenttéavatása érlekében megindított mozgalom további folytatására, mivel a Rómába induló országos nemzeti zarándoklást októberre halasztottuk el és ezt az alkalmat használja majd fel az Országos Elnökség arra, hogy az aláirt iveket XII. Pius pápa Őszentségének átnyujtsa.

Felhivás a plebániákhoz!

Tiz pengőt fizetek keresztlevelenként annak a plébániának, vagy egyéb nyomra vezetőnek, aki nekem a következő két keresztlevelet megszerzi: Buri Pál született 1809 és Marosi Antal született 1812-ben. Cim: Seydl Antal százados, Erdliget, Hamzsabég 265.

KUNSZENTMÁRTONBA junius 22-én vonultak be az ott ujonnan letelepült karmelita atyák. Nagy öröme ez az Alföld katolikus híveinek, hiszen az Alföldön kolostorok a török uralom óta alig tapasztalhatók. A karmelhegyi boldogságos Szüz Mária testvére rendjének két pátere és két segitő testvére telepedett le Kunszentmártonba, ahol Timon Zsigmond apátplebános vezette be őket uj otthonukba, amely egyelőre csak egy kis bérelt ház, ahol azonban már kápolnájukat is berendezték. Az uj ház főnöke P. Pöltl Ignác, aki a keszthelyi zárda priorja volt, mig a másik atya P. Kondek Mihály, Győrből került Kunszentmártonba. A karmelita pátereket igen nagy szeretettel fogadták uj letelepedési helyükön és meleg ünneplés kisérte őket végig az állomástól az uj kis kolostorig. Természetesen a karmelita tartományfőnökség mielőbb rendes rendházat szeretne épiteni s ennek céljaira az adománygyüjtés már meg is indult s az adományokat a rend csekkszámlájára 1942. számu csekkre kérik befizetni.

Az óbudai Szent Péter és Pál plebániatemplom junius 29-én, szombaton tartja meg templombucsuját. Féltiz órakor körmenet lesz, melyen a főváros és kerületi előljáróság is képviseltetni magát. Tiz órakor *Krywald* Ottó pápai prelátus ünnepi misét celebrál. A szentbeszédet dr. *Nádas* Ferenc lelkész mondja. Délután négy órakor ünnepélyes vecsernye lesz, mellyel a bucsu egyházi része zárul.

FIUINTERNÁTUS

középiskolásoknak. Havi 48 P. Papi, tanári felügyelet. Napi kikérdezés. Tájékoztató. **Minorita Rendház, Eger**

Szvoboda Ferenc apostoli kormányzóhelynök, pápai protonotariust magas kitüntetésben részesitette Magyarország kormányzója. A kitüntetett a cseh megszállás ideje alatt a szatmári egyházmegye szlovenszkói részére eső plebániáknak referense volt a cseh minisztériumok előtt. 1934 szeptemberétől kezdve pedig öt éven át a szatmári egyházmegye Csehszlovákiához tartozó részének apostoli kormányzója volt. A megszállás ideje alatt nem egyszer tanuságot tett *rettenthetetlen hazafiasságáról.*

Minorita Rendház, Miskolc

A kir. kath. Frater György gimnáziummal kapcsolatos Szerafikum nevelőintézetébe középiskolai tanulókat a jövő tanévre már felvesz. Állandó papi felügyelet. Szaktanárok előkészítése után, napi kikérdezés. Tájékoztatót díjtalanul küldünk.

Felvétel a soproni Szent Orsolya-rendi internátusba: Van az intézetben egyéves háztartási, gazdasági továbbképző tanfolyam érettségi vizsgálatot tett leányok részére, kétéves háztarjási és gazdasági szaktanfolyam a polgári iskola vagy gimnázium IV. osztályát s a népiskola VIII. osztályát végzett leányok számára, továbbá nőipariskola (4 oszt.), leányliceum (1—3 oszt.), tanitónőképző (4—5 oszt.), leánygimnázium, polgári és elemi iskola.

A Katolikus Középiskolai Főhatóság a jogkörébe tartozó gimnáziumok és leánygimnáziumok latin nyelvszakos tanárai számára továbbképző tanfolyamot rendez julius 1—6. napjain. A tanfolyam helye a kegyestanitórend budapesti gimnáziumának félemeleti előadó terme. Julius 1-én 8 órakor Veni Sancte a kegyestanitórendi gimnázium kápolnájában, mondja Berkes Ottó dunántuli kerületi főigazgató. Veni Sancte után a tanfolyamot megnyitja dr. Stuhlmann Patrik, a katolikus középiskolai főigazgatóság elnök-főigazgatója. A tanfolyam előadói: dr. Kisparti János szegedi tanker. kir. főigazgató, a latin nyelvtan (I—IV. osztály) oktatásáról, dr. Rados Tamás pannonhalmi főiskolai tanár a stilusgyakorlatokról, dr. Brisits Frigyes tanügyi főtanácsos, a budapesti ciszterci-rendi gimnázium igazgatója a klasszikus irók és a kereszténységről, dr. Wagner József budapesti gyak. gimnáziumi tanár, a Juventus szerkesztője a neolatin mozgalomról, dr. Jirka Áfajos tanárképzőintézeti tanár az auktorok magyarra forditásáról és a régiségtan oktatásának kérdéséről értekeznek. Szombaton 1 órakor a tanfolyamot bezárja dr. Kürti Menyhért dunáninneni kerületi katolikus főigazgató.

DOMBÓVÁRI SZENT ORSOLYA-RENDI LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET.

Internátussal egybekötött tanitónőképző, liceum, nőipariskola, polgári és elemi leányiskola, államilag eng. zeneiskola. Egészséges fekvésü, uj berendezésü, német és francia társalgás, családias nevelés, szabadtéri tanulás, kerti uszoda. A napirend a fejlődő szervezet körülményeit minden tekintetben figyelembe veszi.

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

39 díjat nyertek a magyar iparművészek Milánóban

A milanói Iparművészeti Kiállitás zsürije most fejezte be munkálatait. Magyarország nagysikerü részvétele a zsüri dijazásaiban is érvényre jutott, amennyiben a magyar művészek összesen 39 dijat nyertek, köztük 9 nagydijat, 13 nagy diszoklevelet, 4 arany- és 13 ezüst érmet. A kitüntetettek a következők: *Grand Prix*-t nyert: a magyar csoport egészében, *Pécsi Erhardt* Ernő a magyar osztály épitési kiképzésének tervezője; *Árkayné Sztehlo* Lily üvegfestményeiért; *Gorka Géza* kerámiai munkáért; *Koneesni* György plakátjaiért; *Meggyer-Meyer* Antal egyházi ötvösmüveiért; *Ohmann* Béla szobrászati alkotásaiért; *Oláh* Gusztav a „Láng" cimü opera diszleteiért, *Pekáry* István falkárpitjaiért.

Diszoklevelet (diploma d'onore) nyert: A *Corvina* olasz-magyar folyóirat művészi kiállitásáért; a budapesti *Egyetemi Nyomda*, *Gádor* István kerámikus; a *halasi csipke*; a *herendi porcellángyár*, *Kiss* Béla szőnyegeiért, *Légrády* László bélyegszekrényért; *Molnár* C. Pál a „*Julius Caesar*" szinpadi terveiért; *Oberbauer* A. utóda egyházművészeti tárgyaiért; a *Pannonia* csipkeüzem; *Rimaszéki Richter* Aladár könyvkötéseiért; *Szitáné Molnár* Mária ötvösművésznő; *Zsolnay gyár*, Pécs. Aranyérmet nyert: *Diósy Antal* festőművész; *Gregersenné Lux* Alice szobrászművész, *Schubert* Béla textiliparművész; *Zsindelyné Tüdös* Klára magyaros ruhaterveiért.

Ezüst éremmel tüntették ki: *Bátkory* Juliát, *Csapó-Heim* Józsefet, *Hiesz* Jenőt, *Johann* Hugot, *Kiss* Ferencet, *Kitlinger* Kálmánt, *Kontuly* Bélánét, *Kovács* Margitot, *Márkus* Lilyt, *Molnár* Bélát, *Molnár* C. Pált (könyvillusztrációért), *Szabó* Évát, *Tevan* Margitot.

Kulisszatitkok

Szombaton este végre bemutatásra kerül a „Külön nóta" a Margitszigeti Szinpadon, ha... nem esik. Sajnos, a kedvezőtlen időjárás eddig még mindig megakadályozta a próbákat. Remélhetőleg szombaton Gyallay Domokos népi játékát kegyeibe fogadja a nyár. Az Angolparki Szinpadon szinre kerülő „Mágneses vonal" premierjét pedig bizonytalan időre elhalasztották.

*

Vasárnap fejeződik be a lillafüredi Filmhét. Pénteken Szentpály István tartott előadást a film-export és importról. Szombaton bemutatják a Postamestert, az UFA Puskin-filmjét, Heinrich Georgeval a főszerepben és a Dankó Pistát Jávor Pállal. Vasárnap pedig a Filmhét egyetlen olasz produkciója a „Kés" kerül levetitésre.

*

Anday Piroska énekli legközelebb az Állatkerti Szabadszinpadon a Carment.

Két zord kritikus beszélgetett a Tell Vilmos szigeti előadásán felvonás közben a büffében. Arról vitatkoztak, vajjon miért huzott ki Meissner főintendáns az eredeti szövegből néhány részt. Az epésebb végül is megjegyezte: „Ne haragudj, az egyáltalán nem is volt Tell Vilmos-előadás!" — Majd mikor látta, hogy a másik csodálkozik kijelentésén, hozzátette: „Ez baga-Tell előadás volt!"

*

A Szinművészeti Kamara választmányi ülésén foglalkozott a szinháznyitási engedélyekkel. A választmány pártfogóan továbbitotta a polgármesterhez a Vigszinház, a Pesti Szinház, a Belvárosi, a Fővárosi Operett és a Pódium szinháznyitási kérelmét, ellenben nem javasolta a választmány Losonczy Dezső kérését, aki a Magyar és Andrássy Szinház nevében kér engedélyt.

Szép Heléna a Szigeten

A *Vigszinház* a *Szép Heléna* előadását tervezi a *margitszigeti* szabadtéri szinpadon. *Nádasdy* Kálmán rendezi az előadást és *Fülöp* Zoltán készíti a teljesen ujszerü diszletmegoldását a klasszikus operettnek. *Márk* Tivadar a kosztümök tervezője és *Vera* Ilona a táncokat mutatja be. A *Szép Heléna* érdekes szereposztásban kerül szinre a Margitszigeten. A cimszerepre sikerült *Réthy* Esztert, a bécsi *Operaház* magyar énekesnőjét szerződtetni. De bemutatkozik a Szép Heléna szerepében még egy uj operaénekesnő: *Hosszufalussy* Klári. Páris szerepét is kettős szereposztásban tervezi a szinház. A bemutatón *Sárdy* János énekli, egyes előadásokon *Angyal* Nagy Gyula fogja vele felváltva játszani. Külön szenzációja lesz az előadásnak *Szalay* Karolának, az Operaház magántáncosnőjének első fellépése beszélő, sőt énekes és táncos szerepben. Ő játssza Orestes-t a darabban. Vénuszt Ania *Suli*, Junót *Hont* Erzsi, Minervát *Solt* Etelka, Bacchist *Fenyvessy* Éva személyesiti. A férfi főszereplők közül egyéniségének ragyogóan megfelelő alakitáshoz jut *Rátkay* Márton Menelaos hires szerepében. A két Ajaxot *Pethes* Sándor és *Feleky* Camill játsszák. Kalchaszt *Tapolczay* Gyula, Mercurt *Dénes* György, Agamemnont *Solthy* György, Achilleszt *Sárossy* Andor fogják megszemélyesiteni. A zenei előkészületeket *Bródy* Tamás karnagy vezeti.

ÁLLATKERTI HANGVERSENYEK:

Ma: Csajkovszky-est Vaszyval. Pathétique.

Kedden: IX. Szimfónia, vez.: Vaszy.

Csütörtökön: Wagner-est Losonczy, Ferencsik.

Szombaton: Orosz-est Vaszyval. Scherezáde.

KÉT PÁHOLY

A szabadtéri operaelőadások dédelgetett tenoristája éppen a nagyáriát énekli a szinpadon, amikor észreveszi, hogy a jobb egyes páholyból rajongó női szemek szegeződnek feléje. Az előadás után már meg is beszéli a randevut a páholy titokzatos vendégével és nem tudja, hogy a szemben levő bal 1.-es páholyban a felesége látott mindent. Igy indul a *Férjem a kékszakáll* cimü uj német vigjáték, amelyet hamarosan Budapesten is bemutatnak. Természetesen rengeteg mulatságos bonyodalom fejlődik a két páholy két hősnőjének rivalizálásából és csak természetes, hogy a végén — a feleség győz. Johannes *Heesters*, a pompáshangu német filmsztár, *Tasnády* Mária, Gusty *Wolf* és Paul *Kemp* játsszák a vidám nyári történet főszerepeit.

RÁDIO, GRAMOFON, LEMEZ legolcsóbban

Sternberg *Hangszergyár, Rákóczi-ut 60*

— **Péchy-Horváth Rezső: Szent Imre herceg élete.** A magyar ujságirás régi érdemes munkása *Péchy-Horváth* Rezső ügyes kis füzetben foglalta össze az Árpádház liliomának, Szent Imre hercegnek életét. A könyvhöz P. *Dittrich* Imre, a Kalazantinusok Szent József Internátusa vezetője irt ajánlást és ebben méltatja az életrajznak ifjuságnevelő érdemét. A szerző sugaló erővel állitja a magyar ifjuság elé Szent Imre herceg életét és példáját. A könyvhöz dr. *Kertész* János összeállitotta a Szent Imre irodalom bibliografiáját, ami bizonyosan értékes szolgálatot tesz minden olvasónak. A csinos kiállitásu füzet a Szent Imre herceg kiadóvállalatnál jelent meg.

Szabó Lőrinc kapta az Arany-érmet

1933-ban, *Arany* János halálának félszázados évfordulójának emlékezetére az ő szellemében munkálkodó kiváló költők és irók jutalmazására a főváros *Arany János*-emlékérmet alapitott. Az érem rendeltetése, hogy a magyar szellemi élet kibontakozásának legrégibb szintere, a magyarosodásért folytatott több emberöltős fáradozások éltető otthona és középpontja, Budapest székesfőváros elismerésével tüntesse ki azokat, akik a magyar nyelv megujuló életének igazságát vallva, annak továbbfejlesztése és megőrzése érdekében munkálkodnak. Eddig két alkalommal került kiadásra az *Arany János*-emlékérem. Első alkalommal *Reményik* Sándor, második alkalommal *Mécs* László költői munkásságát jutalmazta a főváros ezzel az előkelő irodalmi dijjal. Most harmadszor itélték oda az *Arany János*-emlékérmet, és a zsüri egyhangu határozattal *Szabó Lőrincet, a kiváló költőt és műfordítót* koszoruzta a főváros irodalmi jutalmával. A birálóbizottság *Szabó* Lőrinc nagy költői érdemeit méltányolta ezzel a határozatával. *Némethy* Károly tanácsnok pénteken délelőtt ünnepi külsőségek között nyujtotta át a Városháza tanácstermében a költőnek az *Arany János*-emlékérmet és a jutalmazásról szóló okiratot. *Pacher* Béla tanácsjegyző olvasta fel a zsüri határozatát a jutalomdij odaitéléséről. Ezután *Szabó* Lőrinc köszönte meg a főváros kitüntetését.

A diákok Eldorádója **Balaton-Ederics** (Zala m.) a **Kalazantinus Diáktüdőtelep** napi 2.50 P-ért. Felvételi: Kalazantinus Rendház, II., Toldy Ferenc-utca 30. szám. Telefon 156—414.

— **Terney Árpád: Sas a Balaton felett.** (Versek.) Terney a férfikor költője. Bölcs és megállapodott. Egész lélekkel a jelennek forgatagában él, a mának magyar gondjai ihletik, amelyeket történelmi visszatekintésekkel szinez és felejtetni igyekszik. Elfordul az idegenségtől s a világ minden örömei közt, ugy véli, „a magyar örömben hinni jobb". A városban társtalannak érzi magát s minden lépéssel arra eszmél, hogy a föld gyermeke. Költői magatartását az elszakitottság keserü érzése határozza meg, költészetének uj utat kereső lendületét pedig a népi sorsra való visszaemlékezés s a visszatérés vágya tartja forrongásban.

— **Regélő romok.** Igen értékes munkát végzett *Dienes* Adorján kitünő könyve, a *Regélő Romok* megirásával. Összeállitotta Felsőmagyarország azóta javarészt pusztulásnak indult várkastélyainak és egykori erődítéseinek történetét. Máramaros, Ugocsa, Bereg, Ung, Zemplén, Szepes, Nyitra, s a többi felvidéki vármegye várait veszi sorra, nem tesz különbséget a felszabadult és még mindig megszállás alatt lévő várak között. A hatszáz oldalasnál vaskosabb kötet, amelyet különben *Bus* Miklós festőművész látott el képekkel, nem történelmi adathalmaz, hanem mondák és legendák élvezetes formában előadott szines sora. Rozsnyón a *Sajóvidék* könyvkiadó vállalatánál jelent meg immár második kiadásban *Dienes* Adorján szép és tartalmas munkája.

P. Biró Ferenc S. J. emlékezete. *Jézus Szive Apostola. Irta P. Petruch Antal S. J. Budapest. 250 oldal. A Jézus Szive Népleányai Társaságának kiadása. Ára 3 P.* Egy szerzetes páter emlékezetét ujitja fel ez a könyv, P. *Biró* Ferencét, aki tizezrek lelkében ma is él, nemcsak mint az Istenbemerültség és a lángoló papi buzgalom ragyogó mintaképe, nemcsak mint a legjobb lelkipásztorok és lelkiatyák közül is szeretetének és szive jóságának páratlan melegével messze kimagasló jópásztori egyéniség, hanem mint messzeágazó és termékeny kezdeményezések elinditója, egészséges és nagystilü elgondolások, gyakorlati tervek és utmutatások kitermelője, egy fáradhatatlanul bátoritó, biztató és sebeket gyógyitó vezér, akinek nyomában szeretet és szent vidámság rózsái keltek mindenütt s áldás fakadt, amerre csak járt. Ma is hálával emlékeznek rá jezsuita rendtársai, akiknek kilenc éven át rendfőnökük, provinciálisuk volt. Elismeréssel gondol rá a magyar papság, amelyet gyujtó szavával, szentgyakorlataival, cikkeivel és lelki vezetésével a legmagasabb papi életeszmény, a Szent Szív felé igazitott. Siratják azok az egyesületek és intézmények, melyeket vagy ő létesitett vagy ő nevelt naggyá: a Máriakongregációk, a Jézus szent Szive-szövetségek, az Utunk folyóirata, a Korda, a világi apostoli kezdeményezések és nem utolsó helyen a *Hitoktatónők* testülete, akiknek intézménye szintén az ő lobogó lelkéből pattant ki. De talán valamennyi alkotása közt legmaradandóbb a Jézus Szive Népleányainak Társasága, ez a modern életcélokat maga elé tüző s emellett a lelkiség legmélyebb forrásaiból táplálkozó női alakulat, amelyre élete második és befejező szakában gondjai, figyelme és szeretete legjavát szentelte. Akik P. Birót szerették s tisztelték, nem szivesen viselték volna el azt a gondolatot, hogy törékeny alakjának eltüntével emléke a lelkekben elhomályosodjék. Igy merült fel az a gondolat, hogy P. *Biró* emlékét irodalmilag is meg kell örökiteni. Akik erre már jókor készültek, a boldogultnak utolsó éveit és betegeskedéseit is arra használták fel, hogy ügyesen szóbahozzák előtte a régi eseményeket, emlékezéseket, amelyek kedves melegséggel és bőségben folytak a páter ajkáról és még életében irásba foglalták azokat. Igy aztán hozzátéve még a megboldogultnak saját feljegyzéseit, valamint a róla szóló egyéb adatokat, sikerült az elköltözöttnek élete folyását megrögziteni.

A könyv megirásának munkáját P. *Petruch* Antal végezte nagy szeretettel, igazi stilusművészettel, pompás magyarsággal. Miután a szerző jól ismerte P. Birót, könyvében a megboldogult roppant elevenül él s visszatükrözi azt a szinte természetfölötti varázst, amely P. Biró személyéből áradt s még a másvallásuakat is lebilincselte. P. *Bangha* gyönyörü előszava a nagy halottnak talán utolsó irása volt. Sok szép fotografia diszíti a kötetet, melyet a Népleányok hálás társasága adott ki. A könyv külső kiállitása a Korda előkelő izlését dicséri.

P. Dely M. Brunó szervita junius 30-án, vasárnap d. e. 10 órakor tartja a szerviták belvárosi templomában első ünnepélyes szentmiséjét. Kézvezetője P. M. Cirill, a szervitarend tartományfőnöke lesz. Az ünnepi beszédet dr. Várkonyi Fidél mondja. Az ünnepélyes szentmise végén a primiciás teljes bucsuval egybekötött pápai áldást ad.

— **Szerenád — pénzbüntetéssel.** Az elmult éjjel a szolgálatos rendőr éktelen dalolásra lett figyelmes a Klapka-utcában. Kiderült, hogy Fülöp János szabósegéd erölteti a torkát az egyik ház ablaka alatt. A rendőr kérdöre vonta, mire Fülöp János igy felelt: — Nem hallja, hogy szerenádot adok a komám tiszteletére? A rendőr ezzel a magyarázattal nem elégedett meg, feljelentést tett és Fülöp Jánost ma délelőtt a szerenádért 50.000 korona pénzbüntetésre itélték.

— Szenzációs olcsóság! K 45 000 3 pár divat-sokni vagy 3 drb reklám-nyakkendő. Alt és Böhm, Pécs.

— **A Vörös Mihály alapitvány** céljaira Wurster József dr. nagyprépost 140.000 koronát adományozott a Dunántúl utján.

— **Az illemhelyek ügye.** A város hatósága, mint ismeretes két illemhelyet állitott fel a városban, egyet a Majláth-téren, a másikat az Irányi Dániel-téren. Az előbbit már át is adták a célnak, az Irányi Dániel-térivel azonban baj van. Az történt ugyanis, hogy a város által az illemhely felügyeletével megbizott asszony nem találta meg a számitását. Az asszony ugyanis a várostól semmi fizetést nem kapott és csak az volt a jövedelme, amit az illemhelyen megfordult közönségtől kapott. Ez azonban nem volt elég az asszony megélhetésére. Ilyenformán az asszony egy szép napon bezárta a illemhelyet és a kulcsokat visszavitte a városi gazdasági ügyosztályba azzal, hogy köszöni szépen, de néki már elég volt a felügyelőségből. Csak abban az esetben maradna a helyén, ha városi segélyt kapna. Ezt nem kapott, azóta az Irányi Dániel-téri illemhely zárva van. Hogy mikor nyilik meg, attól függ, akad-e vállalkozó a felügyelői állásra. A Majláth-téri illemhellyel nincs baj, mert annak inkább kedvez a konjuktura.

— **Kihágási itéletek.** A pécsi járás kihágási büntető birája Eller Jánosné hosszuhetényi lakóst 190 ezer korona, Bócz Miklósné hosszuhetényi lakóst pedig lefölözött tej forgalombahozataláért 236 ezer korona pénzbüntetésre itélte. Horváth János lothárdi lakós engedély nélkül fegyvert tartott, ezért 200 ezer korona pénzbüntetést kapott. A város elsőfoku közigazgatási hatósága Gaj István piaci árust, mert már másodizben a vámon tul vásárolt 300 ezer, Miskec Ferenc piaci árust ugyanezért 300 ezer, Hegedüs Pál élelmiszerkereskedőt ugyanezert 700 ezer korona pénzbüntetésre itélte. Hucker Ádám pécsi lakóst engedély nélküli épitkezéséért épitészrendészeti kihágásért 500 ezer korona, Maszuca Gyulát, mert engedély nélkül husfüstölőt használt, tüzrendészeti kihágásért 100 ezer korona, Haller József kőmüvest, mert iparigazolvány nélkül önálló munkát vállalt 300 ezer korona pénzbüntetésre, Göttlinger Jánost pedig ebzárlati kihágásért 160 ezer korona pénzbüntetésre itélte.

— **Anyakönyvi hirek.** Az anyakönyvi hivatalban a mai napon a következő haláleseteket jelentették be: Kajdy, István rk. 75 éves, csizmadiamester, Auth Lajos rk. 17 éves, m. kir. honvéd, Schiffrich Mihály rk. 63 éves nyug. városi altiszt, Sam Tamás rk. 85 éves kovácsmester, özv. Zidarits Józsefné sz. Sós Mária rk. 52 éves, Illés Jánosné rk. Kocsis Mária rk. 39 éves Tüske puszta, Zsebházi Jánosné sz. Csirke Terézia rk. 43 éves Kaposvár.

SZINHÁZ

A szinházi iroda közleménye:

* **Királyné rózsája, Csókonszerzett vőlegény, Csókos asszony és Debrecenbe kéne menni, pompásan összeválogatott** darabok kerülnek szinre a pünkösdi ünnepeken.

* **Kálmán Sári,** a társulat közkedvelt hősnője Szerelem és halál játéka nagysikerü drámájában bucsuzik kedden este.

* **Egri Berta és Halmai Vilmos** a társulat két kitünő tagja bucsuzik szerdán este Molnár Ferenc legjobb vigjátékában a **Doktor ur-ban.** A darab, valamint a két népszerü művész megérdemlik, hogy zsufolt ház nézze végig, ami az érdeklödésből itélve föltétlenül meg is lesz.

Szinházi heti-müsor:

Szombat: **A Faun. Pataky Miklós búcsúfellépte.**

Vasárnap d. u.: **Királyné rózsája.**

Vasárnap este: **Csókon szerzett vőlegény.**

Hétfőn: **Csókos asszony.**

Hétfőn este: **Beke Alisz és Pattantyus Mihály búcsúfellépte Debrecenbe kéne menni.**

SPORT

(:) **A pünkösdi futballprogramm** érthető érdeklődést vált ki városszerte, mert a kupameccsek elmaradhatatlan izgalmait igéri. A Markovics Ernö ezüstserlegert folyó körmérkőzésben a pécsi négy egyesület első csapata találkozik a kiesési rendszer alapján s a küzdők ambicióját az éremdijazáson tul a maximálisra növeli, hogy a győztes az értékes ezüstserleg végleges tulajdonosa lesz. Az első napon a PVSK—DVAC és a PAC—PSC csapatai mérköznek meg az elödöntőben, mig pünkösd hétfőjén a két előző napi győztes találkozik a döntőben. A programmot teljessé a „dr. Balázs Győző vándordij" teszi, amely pompás ezüstlabdáért a pécsi egyesületek ifjusági csapatai küzdenek. Pünkösd vasárnapján d. e. ½9 órakor a PVSK—PSC, 10 óarokr a PAC—DVAC ifjusági csapatai játszanak az elödöntőben, mig a döntő mérkőzést husvét hétfőjén játszák le a Markovics serleg döntő mérkőzés előtt. A pünkösdi programm tehát a következő:

(:) **Vasárnap:** D. e. ½9 órakor PSC—PVSK ifj., 10 órakor PAC—DVAC ifj. a Dr. Balázs Győző vándordijért. **Délután:** 3 órakor PVSK—DVAC, 5 órakor PAC—PSC a Markovics Ernő ezüstserlegért.

(:) **Hétfőn:** D. u. 3 órakor a Dr. Balázs vándordij döntő mérkőzése, 5 órakor a Markovics Ernö vándordij döntő mérkőzése az előző napok győztesei között.

(:) **Arsenal—Amateure (Bécs) 5:3 (3:1).** Biró: Zwicker. Az angolok komplett összeállitásukban kellemes csalódást keltettek s ugy technikailag, mint lelkesedéssel fölötte álltak az osztrák kupagyőztes „amatörök"-nek. Góllövők: Ramsay, Hierländer, Brain, Buchan, Hierländer, Buttler, Parker és Wieser.

(:) **A PEAC atléták a főiskolai bajnokságon.** Pünkösd vasárnapján kerülnek megrendezésre az országos főiskolai atlétikai bajnokságok, melyeken a résztvevő 12 főiskolai egyesület mellett a PEAC is képviselteti magát. A PEAC atlétái közül Baikának vannak reális esélyei.

(:) **Halasy Gyula** dr. nyerte Magyarország galamblövő bajnokságát (100 balamb 15 méter) 96 találattal. 2. Stiegler báró (Hamburg) 93 találat. 3. Szomjas Gusztáv 91 találat. 4. Jurgens (Hamburg) 90 találat. 5. Heyer (Berlin) 90 találat. — **Aláirási díj: 1. Hőnig Aladár Pécs 11 galamb.** 2. Gáspárdy 10 g.

(:) **A PAC ifj csapatának összeállitása:** Sebők, Ratkovics, Földváry, Kolpek, Goldberger, Schoppi, Hauber, Gadó, Bakán, Rolléden, Móritz. Tartalékok: Klamár, Háns és Szegedi. Fentí játékosok vasárnap délelőtt ¼ 10 órakor az öltözőben jelenjenek meg.

(:) **Fölkéretnek az egyesületek intézői,** hogy a pünkösdi mérkőzések tiszteletjegyeit vasárnap délelőtt ½ 11 órakor föltétlenül vegyék át a Pannónia pincében a PSC főpénztárosától.

(:) **Kaposvár pünkösdi programmja** bizonytalanná vált azáltal, hogy a lekötött KAC-nak bajnoki mérkőzést kell játszania. A MÁV most az utolsó pillanatban a Törekvést reméli megszerezni.

(:) **A PSC csapatösszeállitásai** a pünkösdi mérkőzésekre a következők: **I. csapat:** Hoffmann, Bubregh, Krebs, Gombor, Kasl, Foór, Pajor, Fein, Ehrenfeld, Sipszi, Lengyel. Tartalék: Grünbaum. — **Ifjusági csapat:** Pálinkás, Pelőcz, Hradek, Veller, Fischer, Milkovics, Mentes, Nagy, Schiller Simon, Bragyás. Tartalékok: Sovány és Vida. Felhivatnak az ifjusági csapat tagjai és tartalékai, hogy vasárnap reggel 8 órakor a vásártéri sporttelep öltözőjében föltétlenül megjelenjenek.

(:) **A junius hatodiki Csehország—Magyarország mérkőzés** napjára lekötött Budapest—Prága mérkőzést a cseheknek kivánságára junius 5-ére hozták előre.

(:) **A PSC kombinált csapata Mohácson** játszik pünkösd hétfőjén barátságos mérkőzést. Csapatösszeállitás vasárnap délután a sporttelepen.

(:) **A PSC atlétikai szakosztálya** felhivja a versenyzőket és kiséröket, hogy vasárnap d. e. 9 órakor a szerelék átvétele és a kaposvári utazás megbeszélése végett jelenjenek meg a vásártéri sporttelepen. Lang Sándor, Tarján, Tibor, Grünhut László, Schvartz Ferenc, Wirtmann János, Lövenfeld Gyula, Atlasz Miklós, Kleinné.

Bérmálásra

óriási választékban gyönyörü arany Mária amulettek, arany nyakláncok, gyürük, karkötők, karórák stb. stb. — Ugyszintén ezüstből nyakláncok, Mária-képek és másféle függelékek, fiú-órák, láncok, kézelő-gombok **mélyen leszállitott árakon**

Futász János órás és ékszerész

Pécs, Irgalmasok-utca 2. Minden tárgy jótállás mellett.

MŰVÉSZET-ZENE

)-(**Cselényi Walleshausen festőművész kiállitása a pécsi nőegyletben.** Pünkösdvasárnapján egy már beérkezett festőművésznek Cselényi Walleshausen Zsigmondnak a kiállitása nyilik meg a pécsi jótékony nőegylet helyiségében. Cselényi Walleshausen már több tárlaton nagy sikerrel szerepelt. Igy legutóbb Budapesten is, amikor egy feltünést keltő szép munkáját az állam vette meg a Szépmüvészeti muzeum számára.

TŐRVÉNYSZÉK

§ **Akinek egy milliójába került a kerékpározás.** Koller József vasasi bányamunkás, amikor a mult őszszel megvette szive régi vágyát, egy pompásan gördülő kerékpárt, sohasem gondolta, hogy a kerékpározás még a vádlottak padjára fogja juttatni. Pedig igy történt. Ez év rebruárjában vigan karikázott a vasasi utcán, mikor az ut szélén egy asszonyt látott haladni. Bár az ut közepén hajtott, figyelmeztetőleg csengetett és a következő percben már el is ütötte az asszonyt, Keszler Mihálynét. Az eset ugy történt, hogy az asszony a csengetésre félreugrott, Koller pedig nem tartotta biztosan a kormánykereket és fellökte az asszonyt, aki az esés következtében fején 8 napon tul gyógyuló sebesülést szenvedett. Ezért a pécsi kir. törvényszék Koller Józsefet a 92. §. alkalmazásával 5 napi elzárás helyett 400 ezer korona fő és 100 ezer korona mellékbüntetésre és 750 ezer korona orvosi költség megtérítésére itélte. Az itélet jogerős.

§ **Kizárta a végrehajtót és becsmérelte a magyar nemzetet.** Dürr Beláné hatósági közeg elleni erőszak és a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett vétséggel vádoltan állott a pécsi kir. törvényszék előtt, mert Baján egy alkalommal a végrehajtás elől ugy akart megszabadulni, hogy kizárta Böhm Ferenc végrehajtót és a zárt ajtón keresztül becsmérelte a magyar nemzetet. Ezért 5 napi elzárásra és 100 ezer korona pénzbüntetésre itélték.

— **98 ezer korona** férfi pouplem ing 2 gallérral. 26 ezer női himzett ing és nadrág. **Divatház, Király-u. 45.** Nagyflórián-utca sarok.

— **Bérautó, taxinál olcsóbb. Telef. 11—82.**

— **Varrógép javitásokat** szakszerüen, gyorsan és olcsón eszközöl a Singer varrógép részv. társ. Pécs, Széchényi tér 16. sz. (6096)

— **Gyógynövényeket** bevált a Pécsi Tárházak Siklósi-utca 35.

— **40 ezer korona** 1 kg. száraz finom szalámi a Mi boltunkban.

— **Találtak** egy kis imakönyvet és egy retikült. Igazolt tulajdonosa átveheti a szerkesztőségben.

— **Mezőgazdasági** 1—5 évig terjedő kölcsönökért sürgösen kell jelentkezni a Pécsi Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezetben, Széchenyi-tér 12. Telefon 3—67.

— **Elveszett** május 19-én a székesegyházban a nagymise alatt egy fekete olvasó öt medailonnal. Kérik a becsületes megtalálót, miután nagyon kedves emlék, illő jutalom ellenében Péter-utca 2. szám alatt, vagy a belvárosi templom sekrestyésénél leadni sziveskedjék.

A „Pannonia“ sörnél drágábbat kaphat, de jobbat nem!

RÁDIÓ-MŰSOR

Szombat, 1926. május 22.

BUDAPEST (560.) D. e. **9.30, 12** és d. u. **3:** Hirek, közgazdaság. **5:** A Király Szinház zenekarának hangversenye, Nagypál Béla karnagy vezényletével. **6:** Kelen Béla dr. egyetemi tanár előadása „A Röntgen-sugarakról.“ **6.30:** Szabad Antal dr. kir. tanfelügyelő előadása. „A Balaton, mint a nemzeti kultura tényezője.“ **7.15:** Magyary Endre m. kir. postamérnök rádiótechnikai előadása. **8.30:** Kacsóh Pongrác: „János vitéz“ előadása a Studióból. Zenekari kisérettel. Irta: Bakonyi Károly, a verseket Heltai Jenő. Az előadást Kalotai László vezeti. Gyarmathy Sándor a Studió rendezője és Bálint Béla rendezik. Szereplők közül a francia királykisasszonyt Auer Kató, a pécsi nemzeti szinház volt művésznője énekli.

BÉCS (531 és 582.5.) D. u. **5:** Hangverseny. **7:** A bécsi állami operaház előadásának közvetitése.

BERLIN (504 és 571.) D. u. **5:** Hegedüszonáták. **5.30:** Operettdélután. **8.30:** Wagner est.

BOROSZLÓ (418.) D. u. **4.30:** Hangverseny. **6:** Sakk. **8.25:** Hangverseny.

PRÁGA (368.) D. u. **4.30:** Kamarazene. **6:** Német leadás. **6.30:** Marionettszinház. **8.40:** Vig est. **10:** Tánczene.

PÁRIS (1750.) D. u. **1.30:** Hangverseny. **2.50:** Hirek. **5.45:** és **9.30:** Hangverseny.

A lengyel pártok sürgetik a nemzetgyülés összehivását a köztársaság elnökének megválasztására

Varsó, május 21. — A katonai helyzet a poseni kerületben teljesen tisztázódott. Valamennyi ezred visszatért állomás helyére. **A kedélyek egyébként is lassan lecsillapodnak.** Még inkább meg lehet állapitani a feszültség enyhülését Pomerelleben és Sziléziában, ahol egyébként számos hazafias tüntetést tartottak. Igy sok szakszervezet kijelentette, hogy a normális állapotok beálltáig lemondanak béremelési igényükről. Majdnem valamennyi párt egyetért abban a követelésben, **hogy először a nemzetgyülést a lehető legsürgősebben össze kell hivni a köztársaság uj elnökének megválasztására,** másodszor, hogy az elnök jogait ki kell bővíteni, különösen a két kamara feloszlatási jogával és harmadszor, hogy a jelenlegi kamarát fel kell oszlatni.

—

Megszünteti a Máv a budapesti nyugati pályaudvart

Budapest, máj. 21. — A Mávnak nincs szándékában a nyugati pályaudvar ujabb kifejlesztése és komolyan foglalkozik azzal a tervvel, **hogy teljesen megszünteti a nyugati pályaudvart.** Felvetődött az a terv, hogy a pályaudvar hatalmas épületét vásárcsarnokká alakitsák át.

—

Meg kell szünnie a pénzügyi ellenőrzésnek mondotta Apponyi

Budapest, máj. 21. — A pénzügyi ellenőrzés megszüntetése nemcsak gazdasági, hanem belpolitikai szempontból is, igen sulyos problémája a kormányzatnak. E kérdésben Apponyi Albert gróf a következőket mondotta: A pénzügyi ellenőrzésnek meg kell szünnie, már csak azért is, mert ettől függ a további kölcsönrészletek felszabaditása.

HIREK

— **Pünkösd vigiliája.** A katolikus egyház pünkösd vasárnap és hétfőn a Szentlélek eljövetelének ünnepét üli, melynek vigiliája ma van. A szent mise szertartásai sokban hasonlitanak a nagyszombati ceremóniákhoz, igy az orgona s a harangok csak Glóriára szólalnak meg. Az egyház e napra szigoru böjtöt rendel.

— **Pécsi művészek festik a kaposvári fogadalmi templom ablakait.** A kaposvári fogadalmi templom üvegfestészeti munkáit a sok pályázó közül pécsiek nyerték el és Johan Hugó budapesti ablakfestészeti művészeti telepe már alá is irta a szerződést, amely reá és az általa megválasztandó művészekre bizza a 38 templomablak kifestését. A megbizással októberre kell elkészülni, mivel a templomot, amely a Döbrössy hagyatéknak köszöni felépitését, az őszre már fel is akarják avatni. A Johan-féle megbizás részesei, az előirt bibliai tárgyu festmények elkészitésére Gebauer Ernő és Dabasi Kovács Gyula pécsi festőművészek.

— **Data Emericana.** Vigilia van ma. A Foederatio Emericana holnapi nagy ünnepségeinek előnapján forró szereteben összeforrva virrasztanak a szivek mécsének hittel áradó fényénél a Quinque-Ecclesiensis és Ludovicana — Corporatiók tagjai. Pünkösd vasárnapja. D. e. 10 órakor a zárdatemplomban corporatiós szentmise és szentbeszéd, mondja Ákos Ferenc dr. a Qu. Eccl. lelkésze, 11 órakor a Pécsi Kat. Kör disztermében mindkét corporatio öreg és nagyurainak dominus — apródjainak leventeavatása a budapesti Káptalan részéről, ahonnét Bitter Illés kommendátor, Bernolák Nándor praeceptor, Angyal Pál, a becsületszék elnöke, Dezsényi Béla priordelegátus Kaposváron keresztül vasárnap reggel Pécsre érkeznek. Este 9 órakor lampionos ballagás az I. Ferenc József és Rákóczi-uton, Irgalmasok-utcáján és a Széchenyi-téren keresztül a Pécsi Kat. Körbe, ahol családi vigadó est zárja be az ünnepségeket. Mindkét corporatió prioratusa ezuton is kéri nagy és öregurait, nagyasszonyait, és kisasszonyait, hogy az emericanas ünnepségek mindhárom aktusánál jelvényekkel és szinekben, mint köteles officiumon lehetőleg teljes számban jelenjenek meg. Az esti családi összejövetelnél a háziasszonyok szokott szeretet-csomagja most elmarad. Egyben közli a prioratus, hogy a délelőtti avató-tisztesség nyilvános, miért is erre tisztelettel meghivja a lovagi pompák iránt érdeklődő pécsi katolikus társadalmat.

— **Pataky Miklós bucsufellépése.** A legnagyobb érdeklődés előzi meg a szombati előadást, Pataky Miklós bucsufellépését a Faunban. Az előadás egyik meglepetése, hogy a társulat volt kitünő bonvivantja Járay Sándor, ezen az egy estén lép fel Stonbury lord szerepében. A fényesnek igérkező est sikerének osztályosai: Kálmán Sári, Beke Alice, Vass Irma, Halmai, Rónai, Pattantyus. Jegyek még korlátolt számban kaphatók.

— **Férfi szövetek** és maradékok mélyen leszállitott árban **kerülnek eladásra. Páll Ödön Széchenyi tér 18.**

— **Nyomtatvány kiállitás.** A pécsi könyvnyomdászok szaktanfolyama május 23-án, pünkösd vasárnap délelőtt 10 órakor az ágoston-téri áll. fiuiskola rajztermében nyomtatványkiállitással egybekötött tanfolyamzáró ünnepélyét tartja. A kiállitáson Budapest, Szekszárd, Mohács és a pécsi nyomdák szebbnél-szebb munkákkal vesznek részt. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig. Belépő dij nincs.

— **A Dunántúl hirdetőinek figyelmébe.** A Dunántúl kiadóhivatala ezuton hivja fel igen tisztelt hirdetőinek figyelmét, hogy a pünkösd reggelén megjelenő Dunántúlba az anyagtorlódás elkerülése végett hirdetéseiket szombat déli 12 óráig feladni sziveskedjenek.

— **A mecseki barangolók** közbejött akadályok miatt csak két napos turát csinálnak, ezért csak május 28-án, pünkösd vasárnapján, reggel 7 órakor indulnak az Ágoston-téri iskola mellől.

— **Halálozás.** Schiffrich Mihály nyug. városi altiszt 63 éves korában Pécsett meghalt. Temetése május 22-én, délután 4 órakor lesz a központi temető ravatalozó teréből. Az engesztelő szent mise lelkiüdvéért május 25-én, kedden reggel negyed 8 órakor lesz a belvárosi templomban. Az elhunytat három fia gyászolja a kiterjedt rokonsággal együtt.

— **Megnyitó előadások a Parkmoziban. Müvésziesen megerősitett zenekar.** *A PARKMOZI megnyitó műsorát külön cikkünkben méltatjuk. Külön kell kiemelnünk a pécsi filmszinházak vezetőségének nagy áldozatkészségét, mellyel a közönség legkényesebb igényeit iparkodik kielégiteni. A jelenlegi kitünő zenekart legelső rangú budapesti és wieni művészekkel erősitette meg, ugy, hogy ezen megerősitett zenkar hivatva lesz Pécs zenekulturális életének uj lendületet adni. Vogl tanár a Schellenberg testvérek zeneillusztrációját olyan gonddal és körültekintéssel szerkesztette meg, mely örökké emlékezetes marad a pécsi közönség előtt. Mint egy reflektor szines tüze, kiséri ez a mindenképpen congenialis, érdekes zene az izgalmas Kellermann regény filmjeleneteit, ami az összhatás szempontjából rendkivül fontos. A megerősitett zenekar a két utolsó előadáson müködik közre, mely előadásokon a páholy, karszék és zsöllye zenedijai 1000 koronával több lesz. Tekintettel az óriási érdeklődésre ajánlatos a jegyeket telefonon délelőtt 9—11 óráig előjegyeztetni, ezen előjegyzett jegyek 11—12 óráig lesznek a pénztárnál kiadva, kellemetlen incidensek elkerülése miatt azonban déli 12 óránál tovább ezen előjegyzett jegyek fenn nem tarthatók.* (8142)

— **Kihágási itélet.** Az államrendőrség kihágási osztálya Hufnágel Konrád gyári munkást 50.000 korona pénzbüntetésre itélte, mert 18-án este kerékpározás közben nem használt lámpát.

— **Esküvő.** Katona János, városi müszaki főtanácsos leányát Mancikát május 22-én, szombaton délután 5 órakor vezeti oltárhoz a püspöki székesegyházban Jendrassik Lóránd dr. egyetemi tanársegéd.

— **Tennisz, vászon** és divatcipők rendkivül olcsó árakban. **Schwarcz és Kálmán,** Ferenciek-utca 2.

— **Pünkösdi istentiszteletek rendje a reformátusoknál.** Első ünnepen reggel ½9 órakor a templomban prédikál és urvacsorai beszédet tart Nyáry Pál gyülekezeti lelkész. A konfirmált növendékek ekkor vesznek vacsorát. — ½11 órakor prédikál és urvacsorai beszédet mond Sallay István vallástanitó lelkész; ugyanezen idő alatt a szülészeti klinikán Nyáry lelkész tart istentiszteletet. Délután 3 órakor Garbai Imre s. lelkész prédikál. — Második ünnepen reggel ½9 órakor a belgyógyászati klinikán Nyáry Pál, a sebészeti klinikán pedig Sallay István lelkészek tartanak istentiszteletet. D. e. 10 órakor Garbai Imre s. lelkész hirdeti az igét és ő tartja az urvacsorai beszédet is. — Délután 3 órakor Nyáry lelkész végzi az ünnepet berekesztő istentiszteletet.

— **Esküvő.** Oertzen Ottó vármegyei számvevőségi tisztviselő ma vezeti oltárhoz Kiss Margit urhölgyet a belvárosi plébánia templomban. Tanuk lesznek: Breuer Kálmán főtanácsos és Kollár Sándor csendőrszázados.

VINOL legjobb permetezőszer
Kapható Király-u. 17. az udvarban kg. 9,200 K.

— **Szinszappan, vagy háziszappan.** A napokban egy csehországi szappangyár hirdetése látott több lapban napvilágot, mely hirdetés a kitünő hirben álló magyar szappanokat kisérelte becsmérelni. Intelligens közönségünk már régóta nem ül fel a hangzatos, üres reklámoknak és azokat kellő mértékükre le tudja szállitani. Éppen ugy meg tudja különböztetni az igazán jó, elsőrendü anyagból előállitott és közkedvelt „Schützer háziszappant,“ — amely csak akkor valódi, ha az „Öttorony“ védjeggyel van ellátva — a különböző nevek alatt forgalomba hozott értéktelen hamisitványoktól, mint a minden elővigyázatos házi asszony által örömmel használt, igazán gazdaságos **„Öttorony“** védjegyü **„Schützer szinszappant“** megkülönbözteti a silány minőségü idegen szappanoktól.

— **Kugler M. Pécs** cimre levelezőlap érkezett a pécsi postára, de miután közelebbi cim nincs s a bejelentő hivatal utján sem találták, kérik jelentkezzék a pécsi főpostán a levelezőlapért, amelyen Irén kislányának Belgiumba való elutazása tárgyában történik felhivás.

— **Férfi, fiú és gyermekruhák** mélyen leszállitott árban kerülnek eladásra Páll Ödön Széchenyi-tér 18.

Borpiaci jelentés

Budapest, máj. 21. — A piac továbbra is csendes. Osztrákok részéről érdeklődés mutatkozik jó borok iránt, amelyek irányzata jól tartott. *Fagyások jelentéktelenek, a szőlők jól fejlődnek.* A peronoszpora nagyobb mértékü fellépésére nem lehet számitani. Árjelentés: Czegléden 8½ fokos 2500, 13 fokos 4500, kicsinyben 5—6000. Dánoson 10 fokos 3000, Kunbaján 3500, Révfülöpön 11 fokos 7000, Nyiregyházán gyenge kezek 2500—2800 koronáért csinálnak üzletet. Badacsonyi kiváló minőségü bor 16—31000, kommerzbor 6000.

Jehan Hugó, festöm.

39.	Dunapart.	Pasztell.
4o.	Fiesolei hegyoldal.	Olf.
41.	Velencei laguna.	"

Jehan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k
gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939.dec.hó. Kat.

MDK

Johan Hugó, üvegfestő és Stephan Henrik

készitették a jászszentandrási ~~XXXXXXX~~ rk. templom üvegablakait.

irod.

Schef Jász. adattár

ANGOL csirkefogók

írta: HEGEDÜS ÁDÁM

Pintér Jenő címrajzával

London, augusztus hó.

Angolul *„trickster"*-nek hívják a csirkefogót. A *„trickster"* szó agyafúrtságot, megvesztegető ügyességet jelent; találékonyságot, ami az angol gazemberekből annyira hiányzik. Mint jogvégzett ember, akinek valaha kedvenc olvasmánya volt a büntetőjog elmélete, nagyon jól tudom, hogy az aránylagos jómód és a szigorú törvények okvetlenül csökkentik a bünözést. A világ államai között Angliában van a legnagyobb jómód és az angol büntetőtörvények szigorúbbak (illetve kegyetlenebbek), mint bárhol máshol. A magántulajdon itt szentebb, mint akárhol a világon, beleértve az északi országokat is.

Az angol ember természettől fogva lassú gondolkozású, kényelmes, nagykezű, nagylábú, lassúbeszédű, pragmatikus, megfontolt és a legkevésbé sem eredeti. Ilyenek a csirkefogók is ebben az országban.

A pesti csirkefogó például egészen más. Nem akarok abba a súlyos hibába esni, hogy bűncselekményt dicsérjek fel, de ha már csirkefogókról van szó, meg kell állapitani, hogy azt a zseniális agyafúrtságot, azt a találékonyságot, azt a gyorsaságot, azt a szimatot, amit ezen a téren Pest termel ki, Párizs is csak nagy ritkán múlja felül.

Egy-egy pesti *„trfickster"* egyenesen megdöbbenti az embert ügyességével, agyafúrtságával („ami persze elengedhetetlen kellék" — mondja pesti rendőrtanácsos nagybátyám, aki szellemes bemondásairól híres —, "mert Pesten túlságosan *okosak* már az emberek. Itt nem lehet például az utcai szemétládát eladni hiszékeny vidékieknek, mint Stockholmban"). A pesti csirkefogó valósággal felüdíti az embert, míg a londoni elszomoritja és felbosszantja.

A londoni rendőrbíróságokat járva, az ember csupa ilyen átlátszó, „ügyetlen" csirkefogást lát. Semmi eredetiség, semmi ötlet, semmi humor, semmi találékonyság. Ezeknek az embereknek a pesti kültelken kellett volna előbb tréninget folytatniok.

Angliában a közönség bizalma ma is „békebeli', szóval élő és létező bizalom. Az emberek hisznek egymásnak és mélyen lesujtja őket, ha csalódnak bennük. A becsületesség Angliában valahogy „tezaurálva" van, mint nyugati polgári otthonokban az aranypénz. Ez a néhány eset, amelynek tárgyalására elmentem az elmúlt hetekben, arról győzött meg, hogy az angol ember mennyire „hiszékeny", illetve mennyire jóhiszemü. Nem kell nevetni rajtuk, mert hiszen szigorú törvények igyekeznek „hiszékenységüket" továbbra is megőrizni.

Ismert angol „trickster"-figura a „nyugalmazott tengerésztiszt", vagy „volt képviselő". A Whitehall vidékén tanyázik és öt fontot kér azért, hogy naiv és kiváncsi vidéki angoloknak megmutassa a parlament és a tengerészeti minisztérium legféltetteb titkait. Az öt font körülbelül százötven pengő. A tisztes külsejü élemedett „trickster" átveszi a pénzt és az ősi tradiciók szerint elmegy, hogy „barátaival megbeszélje a dolgot". Igy gyakran meg lehet keresni az öt fontot és... az egyévi kényszermunkát.

Másik típus ugyancsak tisztes külsejü élemedett férfi. Megismerkedik az áldozattal s mikor már megbarátkoztak, gyakran ötödszöri-hatodszori találkozás után elmondja, hogy azzal bizták meg, hogy egy nagy örökséget osszon el különböző jótékony intézetek között. Rendkívül nehéz munka. Ha valaki hajlandó segíteni neki (persze óvadékot kell adni), szépen megjutalmazza a fáradozást.

Lóverseny-„trickster". Közel se megy a lóversenyekhez. Ellenben „csalhatatlanul" biztos tippeket árul. Minthogy Angliában százszámra foglalkoznak tippek árulásával, amelyek néha beválnak és néha nem, az angol közönség még mindig hajlandó szóbaállni velük. Ez a „trickster" azonban arról híres, hogy az ő tippjei beválnak. Nem mondja meg, hogy melyik lóra teszi a pénzt, csak hüségesen hozza a „nyereséget", egész addig, amíg a megszédült áldozat nem ad neki nagyobb összeget. Azzal aztán eltünik.

Az aranybányatulajdonos. Nálunk az ilyesmi kedves rege a boldog kilencvenes évekből. Angliában szomorú valóság. Hosszasan beszél délafrikai bányájáról és miután egy-két kis aranydarabkát megmutat, rendkívül olcsón hajlandó bányarészvényeket eladni. A nemlétező bányára állandóan akad vevő.

A feltaláló. Rendszerint haditalálmányai vannak. A találmány rendkívül bonyolult. A tehnikai leírást csak „szakértők" értenék meg. (Persze van annyi esze, hogy szakértőnek nem mutatja meg.) Elmondja, hogy az admiralitás, a légügyi minisztérium már érdeklődnek a találmány iránt. Mindössze néhány fontról lenne szó, hogy az első modellt elkészíthessék...

A fehérporos ember. Nem kábítószerekről van szó, hanem lisztről vagy púderről, amivel „véletlenül" bepiszkítják az áldozat kabátját. Az áldozat még hálás is, hogy két rokonszenves fiatalember segít letisztítani a ruhát s csak később veszi észre, hogy hiányzik a pénztárcája, vagy az órája.

A vasútijegy-csalók. Különösen a londoni közlekedési vállalatokat igyekeznek megkárositani. Ezek a legellenszenvesebb emberek, mert tisztán falánk telhetetlenség vezeti őket. A londoni földalatti és az omnibusz annyira civilizált, annyira nagyszerü intézmények, a kalauzok annyira rokonszenvesek, udvariasak, a szolgálat annyira gyors és londoni viszonyok szerint — angolok számára — annyira olcsó, hogy az ilyesmi igazán felháborító. Emellett ezek a jegycsalók mind jómódú, tehetős emberek, akiknek egy-egy penny ide vagy oda, nem játszik szerepet az életükben. (Rendszerint tizfilléres csalásokért kerülnek a rendőrbíró elé.)

Ott van például *Miss Sylvia*. A külföldi úgy irná le: „elegánsul öltözött, szép lány", (angol viszonyok szerint mindössze „olcsón, de türhetően öltözött fiatal lány, aki nem feltünően csúnya"). *Sylvia* pennys csalásokkal foglalkozik. Mert nem egyszer csinálta. Már egész rutinja van, nem kevesebb, mint négy autobuszkalauz tanusítja, hogy Sylvia megváltja a jegyét, aztán rendszeresen továbbutazik három állomással. Naponta egy pennyt „keres" az üzleten. Egy hónap alatt nem egészen két shillinget (mert időnként megfizettetik vele az összeget).

Rövid tárgyalás után a bíró tíz shilling büntetésre és harminc shilling perköltségre itélte. Sylviára nagyon haragszom s nagyon haragusznak rá mások is. Sylvia heti harmincöt-negyven shillinget keres négy eleminek megfelelő végzettségével, könnyü munkával. Annyit, mint egy családos pesti miniszteri titkár, (aki már kopaszodik is).

És akkor egypennys csalásokon töri a fejét.

Az Új Magyarság melléklete 1936. aug. 9.

OLÁH GYÖRGY

Templomablakok művésze

Fáy Dezső elmrajzával

Egyszerű, meszelt vöröstégla-kemence kürtős ólomolvasztóval, itt, a Lehel-utcai városi bérkaszárnya ötödik emeletén! A tegerni Gotzbert apát X. század végéről kelt híres levele jut eszünkbe, aki rajongva számol be, hogyan sütött át az aranyló nap legeslegelőször színes üvegdarabokból összerótt, ólmos ablakán. Ez volt talán a legelső, modern értelemben vett színes ablak, amelyről adataink maradtak. Képzelhetjük, milyen csodának hatott abban a korban, a bőrrel, zsíros hártyákkal, vászondarabokkal, esetleg márványból hasított, vékony lemezekkel becsinált vár- és kolostorablakok után. Mintha maga a Fény érkezett volna meg a szűk és zeg-zugos középkori házba, a glória, amelyet ez a félhomályos kor a szentek feje körül szeretett képzelni. És a színes ablaküveg misztériuma, amelyről itt a Lehel-utcai műteremházban olyan megkapóan beszél nekünk Johan Hugó, csak úgy válik előttünk igazán érthetővé, ha Gotzbert apátnak erre az első nagy élményére gondolunk. Hiszen a modern művészet és a modern ipar tulajdonképpen még ma sem jött rá egészen arra, hogyan értek el ezek az első üvegfestőmesterek a félhomálynak, a komor, zord, fakó és merev színeknek abban a korában egyszerre, minden átmenet után, olyan gyémántosan szikrázó fényjátékokat, annyi fajta olyan mélyen izzó üvegragyogást?

Több mint félszázad óta zarándokol a művészet újra Chartes, Tours, Anger, Poitiers, Augsburg, Marburg, Köln korai gót, vagy késői román katedrálisaiba, hogy újra eltanulja, amit egy fél évezred alatt majdnem teljesen elfelejtett: hogyan lehet a közönséges délutáni napfényt az alpesi hajnalok narancs vagy vörös izzásává varázsolni? Hogyan lehet egyszerre az opál, türkisz, rubin fényjátékát, a tengerszemek csodálatos üdezöld reflexét, a fény és árnyék rézkarcszerű szétbontását, kristályos csillogást és éjféli sötétséget idézni elő egy-két négyszögméternyi területen? Hogyan lehet egy szűk résen gyertya, olaj, kanóc vagy gyufa nélkül kigyujtani Aladdin csodalámpáját, hogyan lehet zord, sötét kövek kellős közepén durván kalapált, esetlen, fekete ólomkeretben, durva, csiszolatlan, egyenlőtlen üvegtörmelékből a keleti szőnyeg minden virágpompáját, az alkonyati felhőzet vörös-lilás lángolását, a török kendők zsúfolt változatosságát egyszerre fölidézni és fölragyogtatni.

Az, amit Johann Hugó festőművész, Heinesdorff professzor első magyarországi tanítványa itt a szemünk előtt művel, legjobban szemlélteti az új művészeti irány törekedését ezek felé a középkori csodák felé. Most éppen egy majd kétméteres, átlátszó üveglapot állít az ablak elé, amelyre gyanta és méhviasz keverékkel viaszkolta rá a készülő ablak különböző színes üvegszeleteit, úgy, ahogy a tervrajz előírja. Az ólomkeretek még ott nyújtózkodnak a kemence melletti polcokon hosszú rudakban felvágatlanul és összehajtogatlanul. Hiába fordította az üveglapot a napfény felé, ezeken a kiragaszgatott színes üvegdarabokon még seholsem tör át a fény. Rézoxidból és könnyen olvadó üvegporból készült vasas-ólmos vegyülettel, az úgynevezett grisaillé szürke lepedékével vonta be valamennyit. Az ólomkeretek helye üres. Egyelőre csak odaképzeli a sötét konturokat. Mutatóujjal, tompa kis ecsetekkel, néha egyszerű falécekkel nyúl aztán oda egymásután mindegyik üvegrészhez, hogy a grisaillet a fény fokozatainak megfelelően ledörzsölje. Mint a lámpához tartott ékszerkövek, mint a felhők közül hirtelen kiragyogó ég, úgy csillog föl egyszerre a dörzsölés nyomán az üveg igazi színe. Finom arhaikus rajzot, rézkarcos erezetű mélységet is ad mindjárt a dörzsölés.

A középkori üvegfestő-mester maga öntötte üvegét a saját kemencéjében, maga keverte a kvarcanyaghoz a kobaldot, hogy kék, az aranyt, hogy piros, az ezüstöt, hogy sárga, a krómoxidport, hogy zöld legyen az üveg. Alchimisták műhelyébe, ötvösök, rézöntők munkatermeibe látogatott el időként egy kis fémhulladékért, szerényen szedegette, gyüjtögette a kalapács nyomán szétfröcsköltt fémport és salakot a mester engedelmével. Különösen a rézoxidot szerette, hiszen az néha zöldet, máskor a vörös legkülönbözőbb és leggazdagabb árnyalatait adta neki, csak egy-két fokkal forróbbra vagy kevésbé izzóra kellet hevítenie. Valóságos alchimia volt ez maga is, tele sikertelen kísérletekkel és csodálatos meglepetésekkel. Maga sem tudta, mi kerül ki a kemencéből a zacskójában hazahozott fémpor után. Rejtvényekkel dolgozott, amelyekből a legelképesztőbb és legfantáziaébresztőbb dolgok jöhettek ki, mint a Luca napon hideg vízbe öntött forró ólomból. Maga a durván, likacsosan, apró erezésekkel sikerült üveganyag is a legkülönbözőbb fénytörésekkel örvendeztette meg, az ékszerek legváltozatosabb fényvibrálásaival. Nem csoda, hogyha sokszor aztán annyira beleszeretett egy-egy ilyen fénytani csodába, hogy nem is törődött többé, mit ábrázol a karton, nem törődött azzal, hogy az üveg színének köze van-e az ábrán közölt valósághoz. A poitiersi katedrálisban például Krisztusnak világoskék haja van. A bourgesi Szent József-ablakon egyik teve zöld fényben ragyog, mellette a tehenek lilássárgák, szarvaik meg fűzöldek. A művész ilyenkor már csak a fényt látta, a mozaik ezer színétől megmámorosodva már csak rakosgatta az üveget egymás mellé, úgy, ahogy.

Amit azok a mesterek izzó vasdarabokkal, égő szénnel, kalapálgatással, primitiv fogókkal repeszgettek szét, most gyémánttal villámgyorsan metszi ki előttünk Johan Hugó a papirsablon szélén. Ő már nem kalapálja az ólomkereteket hosszasan, heteken át, remek kis fogaskerekes gépezet préseli ki neki a magaöntötte ólomrudakból a recés vájut. Mikor itt áll a kemence előtt és belenéz az egyik nyílásba, ahol már-már kész üvegdarabok izzanak ribizlivörös fényben, egy pillanatra felrémlik előttünk, micsoda komoly, nehéz, áhitatos dolog lehetett egy ilyen művész sorsa ezelőtt nyolc-kilenc századdal. Hiszen amit ő ma csinál, az sem gyerekjáték. Ha nem is a szint, de a tónusokat ő maga égeti bele most az üvegbe, maga vigyáz, hogy a kis fatüzelésű kemence éppen elérje a hatszáz fokot, azt az olvadási hőt, melyben az üveg egy vegyületté olvad a különböző fényoxidokkal. A renaisszance, barokk és az utána következő korok egyszerű festőművészeti problémának fogták fel a színes ablakot, szabályszerű képeket festettek az egyszerű fehér üvegre égetéssel színessé váló fényfestékanyagokból. Természetes, hogy az ilyen kép egy-két század alatt elfakult, unalmassá lett. Johan Hugóék most az első mesterek tanítása nyomán visszatérnek az ősi forráshoz, újra a színes üveg és azon áttörő fény a lényeg és nem a részletes, pontos, kinos ábra. Az ablak újra a Fény szolgája lesz, mint Gotzbert -apát ék korában és nem önálló kép, festmény, amely csak arra szolgál, hogy a fény ragyogását koptassa.

Hét-nyolcszáz esztendő után újra oda tér vissza ez a művészet, ahol a bőr-, a zsíroshártya-, a fekete máriaüveg-ablak korában elkezdte. Ujra ugyanaz lesz a templomablak készítése, mint a középkorban, áhitatos művészet és egyszerű kézművesség, kisipar és hívótiszta művészet keveréke. Egy olyan művészeti ág, amely az égetéstől kezdve az ólomöntésig újra maga végez el mindent kétkézi munkával. Csak éppen a régi kis házi üvegfúvó hiányzik az egészhez, meg szerzetes, aki a munka után áhitatosan imádkozna.

Johann Hugó

festő és üvegfestő

Hul. Pécsett 1890 oktoberében.
Patikus lett, kedvet kapott
a festéshez s már a békében
kiállitott a Szalonban. Dobro-
vic Pétertől tanult Pécsett. 1921-
ben Olaszországba ~~[illegible]~~ volt
honrabb idéig Stephan Henrik-
kel, azután Berlinbe ment
és César ~~[illegible]~~ Kleinnél és
Heinersdorf üvegfestőnél
tanult. 1923-ban hazajött és
Budapesten megalapitotta az
Országos üvegfestészeti műhelyt
s üvegablakokat készitett a
szegedi fogadalmi templom és
a kaposvári uj templom részére.
A Széchenyi fürdő részére is kérzi-
tett üvegfestő ~~[illegible]~~ rajzokat,
melyekkel részt vesz a kiirandó
pályázaton. 1923 óta Budapesten
működik

Stephan ~~Hugó~~ Henrik festő köztere
1927 T. 21.

öltészet.

nembe néz. Jobb kezét kinyujtva taptja
balját pedig a térdére támasztott lyrán
térkoszoni ékesíti, és kibomlott hajás ~~...~~-
álla meztelen, ruhája bő, ~~és~~ lepeljének al-
Egyik lábával ~~faragott köre~~ (?) ~~lépett~~ fellépett.

j 244·5 : 163 (31·8) cm.
nyvtár keleti falán ~~...~~ lévő fresco eredeti

ki előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt 81978
tetett (384/98), a vételár elszámoltatott
az elszámolást 1900. III. 4-én a 2075 szvsz. fo.

1900. XI. 5. (550/900)
ő.

2/.

Johan Hugó festőm.-üvegfestő MDK

A renaissance ,barokk és az utána következő korok egyszerű festészetnek fogták föl a színes ablakot, természetes egy-két század alatt az egyszerüen a fehér üvegre égetéssel színessé váló festékanyagok elfakultak. Johann Hugó visszatért az első mesterek tanítása nyomán az ősi forrásokhoz,ujra a színes üveg és azon áttörő fény a lényeg s nem a pontos ábra. Hatszáz fokon hön az üveg egy vegyületté olvad a különböző fényoxiddal. Érdekes folyamat ,u.n grisaille szürke lepelével vonja be az üveglapokat, stb.

Oláh György: Templomablakok művésze.
Az Uj Magyarország mellékiete 1936. aug.9.
/Vasárnapi Ujság/

JOHAN Hugó üveg

MENDÖL Zsuzsanna: Épületekhez kapcsolódó diszitő üvegmunkák Pécsett. - A Janus Pannonius Muzeum Évkönyve, 35. 1990 (1991)
223-224.p. és ill. 227.p. és ill.

1938-ba ő kivitelezte Szelle Stefán Henrik tervezte üvegképeket a Szt.Mór kollégiumba

1935 - Szt.Mihály kápolna

Ágoston téri. rk. templom üvegablakai is az ő műveiknek tarthatóak

Johann Hugó üvegfestményei. — Glasmalereien von Hugo Johann. — Glass-paintings by Hugo Johann.

MAGYAR IPARMUVESZET
1937.

Fent : Díszoklevél. Tanesik Mihály műve. Lent : Fémtálak. Okrutzky Erzsébet művei. — Oben : Ehrendiplom von Michael Tanesik. Unten: metallene Schüsseln von Elisabeth Okrutzky. — Above : Diploma of honour. Work of Michael Tanesik. Below : Metal dishes. Works of Elisabeth Okrutzky.

	Pengő
110. Zuglói részlet	200.—
111. Hótakaritók	350.—
112. Hóhányók	350.—
113. Agárdi udvar	200.—
114. Önarckép	
115. Nyárfás	200.—
Temperák:	
116. Szalmahordás	200.—
117. Cséplés	200.—
118. Cséplés	220.—
119. Cséplés	220.—
120. Baltacinos táj	220.—
121. Este	220.—
122. Tabáni udvar	220.—
123. Májusi mező	120.—
124. Téli utca	130.—
125. Bucsu, vázlat	100.—
126. Visegrádnál	80.—
127. Nagymarossal szemben	80.—
128. Ősz	80.—
129. Boldog leány	120.—
130. Naplemente	100.—
131. Alkonyat	200.—
132. Favágók, vázlat	80.—
133. Temetés, linoleum	20.—
134. Favágók	20.—
135. Kubikosok	20.—
136. Fenyves	15.—
137. Szántás	15.—
138. Vajda-Hunyad	15.—

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

festőművész

a „MŰTEREM" művészeti vezetője.

JOHAN HUGÓ

ÉS

HÁROMHÁZI-FERGER FERENC

FESTŐMŰVÉSZEK

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1939. ÉVI DECEMBER HÓ

13-TÓL 27-IG, NAPONTA 9—6-IG,

VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10—2-IG

„MŰTEREM" IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12, FÉLEMELET

KATALÓGUS ÁRA 50 FILL.

Merkur IV., Prohászka Ottokár u. 6

Johan Hugó

			Pengő
1.	Toscana	olajfestmény	500.—
2.	Monte Ceceri	„	500.—
3.	Aranyhegy	„	500.—
4.	Santa Maria novella	„	500.—
5.	Ambitus otthon	„	500.—
6.	Virágcsendélet	„	300.—
7.	Firenze	„	300.—
8.	Hegyvidék	„	500.—
9.	Taormina	„	500.—
10.	Trecento villa	„	500.—
11.	Fiesole	„	500.—
12.	Baranyában	vizfestmény	60.—
13.	Szőllőkert	pasztell	60.—
14.	Lóusztató	vizfestmény	60.—
15.	Dunapart	pasztell	80.—
16.	Visegrád	„	80.—
17.	Fiesole	akvarell	100.—
18.	Kertben	pasztell	80.—
19.	Dunapart	„	100.—
20.	Balaton	„	60.—
21.	Badacsonytomaj	„	80.—
22.	Pécs a Mecsekről	„	80.—
23.	Kőkockák a Dunaparton	akvarell	100.—
24.	Duna a hajógyár mellett	vizfestmény	80.—
25.	Dunapart	pasztell	100.—
26.	Siena	vizfestmény	80.—
27.	Dunastrand	olajfestmény	100.—
28.	Akt	„	m. t.
29.	Magyarürögh	„	250.—
30.	Dunapart	„	300.—
31.	Csendélet	„	300.—
32.	Ambitus	akvarell	100.—
33.	Szőllőhegy	pasztell	100.—
34.	Magyarürögh	vizfestmény	100.—
35.	Fenyők hóban	„	80.—
36.	Aranyhegy	„	100.—
37.	Duna	pasztell	100.—
38.	Est	vizfestmény	100.—
39.	Dunapart	pasztell	80.—
40.	Fiesolei hegyoldal	olajfestmény	400.—
41.	Velencei laguna	„	300.—
42.	Csuprok	„	300.—
43.	Toscana	„	400.—
44.	Csendélet	„	500.—
45.	Budai hegyvidék	„	300.—
46.	Ürőghi rét	„	250.—
47.	Dunán	„	300.—
48.	Baranyai hegyek közt	„	250.—
49.	Pécsi utca	„	300.—
50.	Kislány	„	300.—
51.	Szőllőhegyünk	„	500.—
52.	Evezősök a Dunán	pasztell	60.—
53.	Duna	akvarell	
54.	Kotrógép	„	100.—
55.	Duna	pasztell	100.—
56.	Fiesole	akvarell	100.—
57.	Magyarürögh	„	100.—
58	Duna	akvarell	100.—
59.	Duna	pasztell	100.—
60.	Pécsi temető	vizfestmény	100.—
61.	Cyklámen	„	80.—
62.	Szunyog-sziget	„	100.—
63.	Duna mellett	„	
64.	Dunapart	pasztell	50.—
65.	Pécs	„	
66.	Dunán	„	80.—
67.	Mecsekben	olajfestmény	80.—
68.	Dunapart	„	100.—
69.	Rákosszentmihály	„	100.—
70.	Szicilia	„	150.—
71.	Pestvidék	„	80.—
72.	Dunahid	„	80.—
73.	Fiesole	„	100.—
74.	Mecsek alja	vizfestmény	100.—
75.	Hegyek közt	„	80.—
76.	Dunán	„	80.—
77.	Dunapart	„	100.—
	Üvegképek:		
78.	Vásárra menők		150.—
79	Keresztelés		200.—
80	Toscana		180.—
81.	Vénusz		150.—
82.	Táj		100.—
83.	Amorette		80.—
84.	Itália		80.—
85.	Megy a juhász szamáron		80.—
86.	Kemence előtt		90.—
87.	Pomona		80.—
88.	Madaras-lány		100.—
89.	Krisztus bucsuzik		500.—

Háromházi-Ferger Ferenc

Olajfestmények:

90.	Delelő tehenek	400.—
91.	Uzsonna	350.—
92.	Rőzsehordó	250.—
93.	Legelő tehenek	300.—
94.	Leány kutyákkal	300.—
95.	Erdei séta	300.—
96.	Makkos Máriánál	200.—
97.	Pihenő gulya	350.—
98.	Vázlat	140.—
99.	Reggeli hangulat	200.—
100.	Ernyős leány	200.—
101.	Erdőmély	360.—
102.	Solymári csurgó	130.—
103.	Csendes út	200.—
104.	Karám	130.—
105.	Balaton	130.—
106.	Eltévedt ló	280.—
107.	Duhmenon	280.—
108.	Rahó fölött	280.—
109.	Aratás	250.—

Miklósi Gyula	62. Út a faluhoz 63. Kapos télen 64. Ősz a Mecseken 65. Domboldal ősszel	pasztell
Nikelszky Géza	66. Gyükési hegyoldal 67. Bálicstetői erdőben 68. Napsütött út a Mecseken 69. Romfalak között a Tetyén 70. Görcsönyi kastély 71. Verandás udvarház	víz f.
Őri József	72. Behavazott utcarészlet 73. Mindenszentek temploma	olaj f.
Papné Fekete Irma	74. Öregember 75. Gyermekarckép 76. Falusi ház	pasztell
Rainer Márton	77. Széchenyi-tér	tollrajz
Sinkó András	78. Anya és gyermeke 79. Ivó paraszt 80. Rőzsén ülő asszony	porcellán
Tury Nagy Sándor	81. Kikötő 82. Capri 83. Papette 84. Vezuv Capri szigetéről 85. Tengerpart 86. Tengerparti város 87. Tavasz 88. Üszögi szénmosó télen 89. Festett ruha	olaj f. olaj f. víz f. olaj f. víz f. tempera f. tempera f. tempera f. olaj f.
Vígh László	90. Hóesés 91. Piusz-utca 92. Havi templom	pasztell olaj f. olaj f.
Martinszky János	93. Csendélet I. 94. Csendélet II. 95. Halász	olaj f. szövött goblein
Marton Béla	96.	Ötvös munka

„Barátság"-nyomda, Pécs.

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABADSZERVEZETE
PÉCSI CSOPORTJA

XVIII. KIÁLLÍTÁS.

IV. ŐSZI CSOPORTKIÁLLÍTÁS

A kiállítás 1946 november 10-én nyílik
és november 24-én zárul.

MEGTEKINTHETŐ:

NAPONTA DÉLELŐTT 10—1-IG, DÉLUTÁN 3—6-IG

BELÉPŐDÍJ 50 FILLÉR

PÉCS, 1946
FELELŐS KIADÓ: GÁDOR EMIL TITKÁR

Bizse János	1. Fények a hegyoldalon 2. Kompozició 3. Pécsi utcarészlet	olaj f.
Bolvári Alajos	4. Balokányi köz 5. Alsóbalokány	olaj f.
	6. Facsoport 7. Gáspár-utca 8. Domonkos-köz	krétarajz
Cseh László	9. Pécsi táj I. 10. Pécsi táj II.	olaj f.
Dabasi Kovács Gyula	11. Krisztus sírbatétele 12. Csendélet 13. Virágcsendélet 14. Szobarészlet 15. Majláth-téri virágárusok	olaj f.
Érdi Győző	16. Kacsaetető bányászasszony 17. Gyárvárosi részlet 18. Istenáldás völgy 19. Pihenő munkások 20. Bányászasszonyok vasárnapi szórakozása	szines krétarajz
Gádor Emil	21. Behavazott sétatér 22. Hajmosás után 23. Madárka	olaj f.
	24. Leányka 25. Tavasz	szines krétarajz víz f.
Gebauer Ernő	26. Kettős arckép	olaj f.
	27. Pihenő búcsúsok	víz f.
	28. Az út	víz f.
Horváth I. Károly	29. Amazon a tengerparton 30. Bükk erdő őszi hangulatban 31. Az erdő vadjai télen	olaj f.

Engel Baiersdorf Anna	32. Trachodon, kacsacsőrű sárkány-gyík 33. Dimorphodon, nagyfejű repülő sárkány-gyík 34. Brachiosaurus, Góliát sárkány-gyík 35. Tyrannosarus, óriás ragadozó sárkány-gyík 36. Protoceratops, sivatagi ősgyík 37. Pterodactylus, denevér sárkány-gyík 38. Pentacrinus őstengeri virágállatok	gipsz-szobor
Gipsz dombormű		
Johan Hugó	39. Toscan hegyek között 40. Üvegfestmény	olaj f.
	41. Reggel Aranyhegyen 42. Őszi reggel	víz f.
	43. Parkban	pasztell
Kálmándy Papp László	44. XVIII. század 45. Pipacsok 46. Pécsi részlet	olaj f.
Kelle Sándor	47. Kévehányók 48. A bodonyi templom 49. Mecseki falu	olaj f.
Király János	50. Meszes 51. Szkókó	pasztell
	52. Háborús ebéd	olaj f.
Klug György	53. Greti	pasztell
	54. Nyári éjj	olaj f.
	55. K. K. családja	olaj f.
Krassó Dénes	56. Erdőrészlet 57. Aszály 58. Domboldal	tempera f.
Martyn Ferenc	59. Toledo környékén 60. Nyár a keleti Mecseken 61. Breton kikötő	olaj f.

Vigh László képei

1.	Őszi csendélet	Olajfestmény
2.	Szkókó-tető	„
3.	Erdei út ősszel	„
4.	Pécsi utca	„
5.	Mecseki házak	„
6.	Virágzó fák	„
7.	Ködös reggel	„
8.	„Napsugár“ penzió	„
9.	Villa a Mecseken	„
10.	Udvarrészlet	„
11.	Szürkületkor	„
12.	Mecseki táj	„
13.	Püspöknádasd	Pasztell
14.	Munkásházak	„
15.	Erdőrészlet	„
16.	Havazás	„
17.	Bányavidék	„
18.	Pálos templom	„

Barátság-nyomda, Pécs

Magyar Képzőművészek Szabadszervezete pécsi csoportja

XXXI.

csoportkiállítása

Johan Hugó

✡

Tury Nagy Sándor

✡

Vigh László

Nyitva: 1947 december 14-től 28-ig, naponta: d. e. 10—1-ig, d. u. 3—6-ig

Ára 1— Ft

Johan Hugó képei

1. Korareggel
2. Szőlőhegyen
3. Daróczy szőlő
4. Körtefák
5. Kertrészlet
6. Gyükési parkból
7. Szőlőmunka
8. Terrasz (aquarelle)
9. Kajszifák
10. Szőlők közt
11. Margit szigeten
12. Makár hegy
13. Késő délután
14. Napfelkelte
15. Szilvásban
16. Kék szőlőtő
17. Szilvásban (aquarelle)
18. Szőlőhegy reggel
19. Mandulásban
20. Szőlőhegyen délután
21. Őszi lobmok
22. Mecsek
23. Szőlőhegyen
24. Szilvásban (aquarelle)
25. Diófalombok
26. Flóra szobor (aquarelle)
27. Gyümölcsösben
28. Ambitus (aquarelle)
29. Délután
30. Napnyugta a mandulásban
31. Rét aszályban
32. Ambitus (aquarelle)
33. Teatre grece di Taormina
34. Aszályos mandulásban
35. Nagy mandulafától le
36. Színháztér körül (aquarelle)
37. Mióka
38. Krisztus keresztelése (üveg)
39. Madaraslány (üveg)
40. Krisztus búcsúzik (üveg)

Tury Nagy Sándor képei

1. Régi Donátus 1926 (pasztell) eladó
2. Pécsbányatelep (aquarelle) „
3. Konstantinápoly (tempera) „
4. Vezuv (olaj) „
5. Papette (aquarelle) „
6. Anna Capri (olaj) „
7. Kikötő (olaj) „
8. Szent Helier (olaj) „
9. Marseilles (tempera) „
10. Velence (tempera) „
11. Calvi (tempera) „
12. Püspöknádasd (pasztell) „
13. Szakadék (pasztell) „
14. Szkókó I. (pasztell) „
15. Szkókó II. (pasztell) „
16. Szent János kut (pasztell) „
17. Naplemente (pasztell) „
18. Ősz (pasztell) „
19. Magyar Ürög (tempera) „
20. Pálos templom (pasztell) „
21. Johan villa (pasztell) „
22. Prücsök (pasztell) magántulajdon

BERKOVITS ANNA KERÁMIÁI.

JOHAN HUGÓ (ORSZÁGOS ÜVEGFESTÉSZET) ÜVEGFESTMÉNYEI.

TEVÁN MARGIT ÖTVÖSMUNKÁJA.

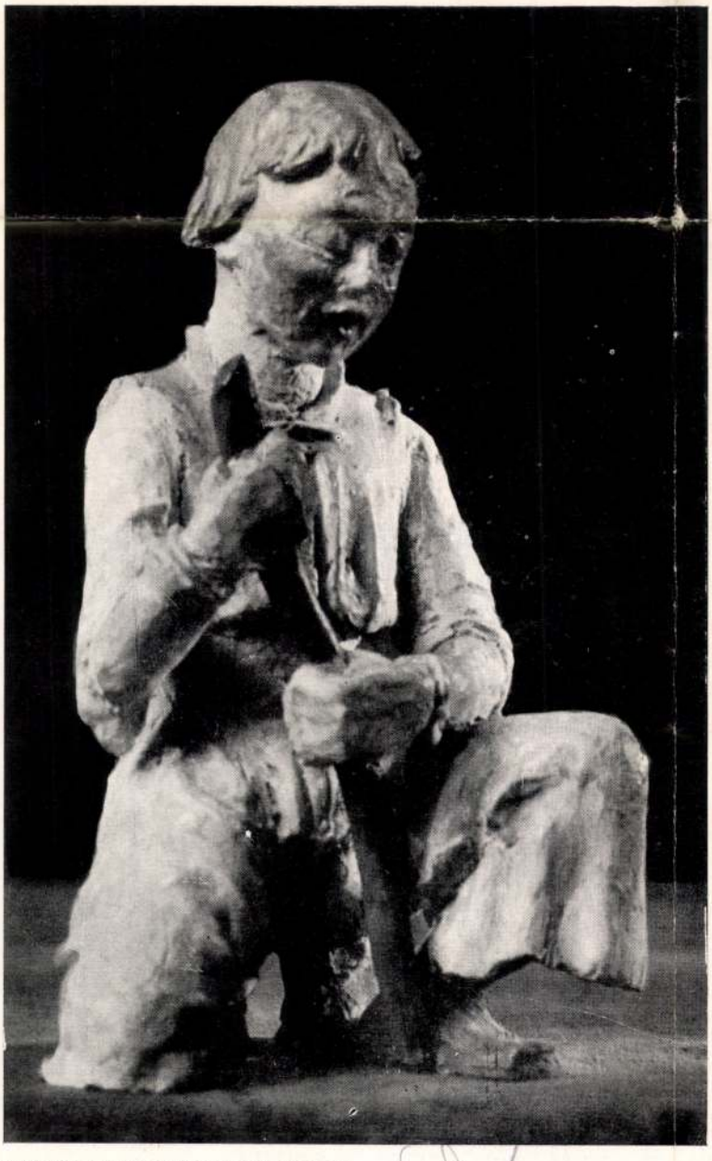

KOVÁCS MARGIT KERÁMIÁJA.

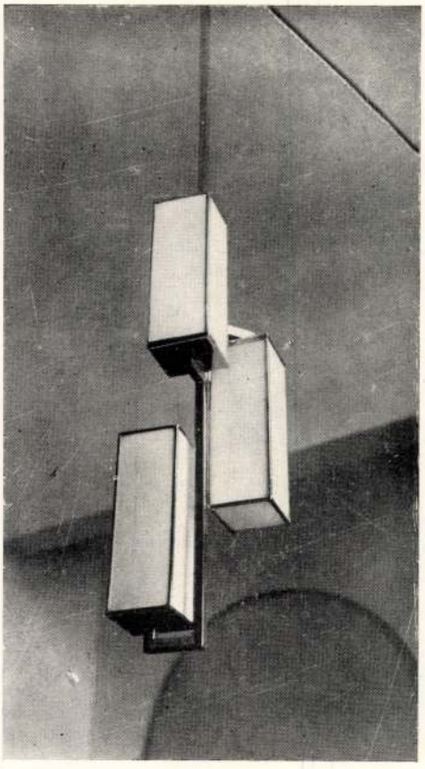

JOHAN HUGÓ FÜGGŐLÁMPÁJA.

Országos üvegfestészet

Johan Hugó ✦ Majoros Károly

VI, Csángó u. 22

Telefon: 916-08

28

Johan Hugó

üveg festő

† 1957. nov. 20.

Pécs.

Nikelszky Géza

közlése

1957. nov. 23.

PÉCSI PORCELLÁNGYÁR

Levelünk száma: .....

Tárgyal: .....

Pécs, 195 .....

Telefon: 20-10, 20-35.
Postafiók: 26.

Ügyintézőjük .....

U.i.

A Békefi (Mertlich) féle adatot nevemben és helyettem a fe
szerezte be a boltjukban, mert én napközben a helyemről ne
hatok. – Johan (és nem Johann) Hugó kartársunk ten
22-én ment végbe a Központi temető kápolnájából d.u.
nya sötét csös időben. A temetésen a feleségem képviselt
lehettem személyesen jelen. Körülünk csupán Martyn te
metésen. Valósággal megváltás volt szegény jó Hugó
a halál. Évek óta csak nehéz gyötrődés volt az élete. I
elme és idegklinikán fekudt gyógyíthatatlan baj
végül még operálták is. A heki temetőkápolna sz
mérjeit is ő készítette, a belvárosi heki plébánia
ablaküveg festmérjeivel együtt. Ez ütóbbit Sztehl
ve szerint. Kár volt érte, mert tehetséges ember v
Az idén még együtt állítottunk ki. Nagyon szép
zott, mehet azonban nem feleltek meg a mai-kor
célkitűzéseinek és ízlésének.

Pécsi Szikra Nyomda — 7110

Fratr. Johannes

alkotta az Unterbildeln-i plébánia-templom főoltár képét.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien 1935

67 H 1

Színes üvegablakok. A győr-gyárvárosi templom számára tervezte Árkay Bertalanné Stehlo Lilly. Készítette Johann Hugó. — Bemalte Glasfenster. Für die Kirche von Győr-Gyárváros, entworfen von Frau L. Árkay-Stehlo. Hergestellt durch H. Johann. — Stained glass windows. Designed by L. Árkay-Stehlo for the Church of Győr-Gyárváros. Carried out by H. Johann.

Magyar Iparművészet
1935. 4. 27.

Árkayné Strehlo Lili

A lipcsei nemzetközi vásárról. Fent : Teakészlet. Készült a berlini Reimann-iskolában, Karl Heubler vezetése alatt. Lent : Porcellán kávéskészlet. — Von der Leipziger Internationalen Messe. Oben : Teeservice. Unter der Leitung Karl Heublers hergestellt in der Berliner Reimann-Schule. Unten : Kaffeeservice aus Porzellan. — From the International Fair of Leipzig. Above : Tea-set. Designed and carried out under the direction of K. Heubler by the Reimann School of Berlin. Below : China coffee-set.

PERLROTT Csaba Vilmos

91 2. 22

JOHANN Hugó

91 2. 24.
5. 21,22

Új Müvészet

FRATER JOHANNES

miniaturafestő ld. Uj Müvészet, I.3.sz. 1990 26.p.

JOHANN FERENC, asztalosmester

Pesti asztalos kontás volt 1828-ban.-Terézvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 927.-Összeirási szám: 2577.- 47.old.

BATKI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII.1970.
Bp. 1971.

Johann épitész, a St.Diezből való Tinó
fia.
/Gyulafehérvári dóm ujjáépitése./

Arch.Sieb.1903.32.köt.40.l.

MDK

Johann von Baumeister, császári épitész
százados

panaszt emel a városi tanácsnál Niedermayer Xaver budai ácsmester ellen, hogy az vizivárosi katonai kórházban vállalt munkájának még nem tett eleget./1788-ban nagyjában kész lehetett de meg nem volt tető alatt./

Müller Flórián kápolna c/el 1936. 4o sz. Müvtört.és Kerség.Int. dolgozat.

M.D.K.

Johann Bernhard Fischer v. Erlach

Borromini iskolájában nevelődött. Lukas v. Hildebrandt és Fischer v. Erlach müveikben ..."érezteti ik a bécsi szellem ötletes, előkelő és derüs könnyedségét. Hatásuk Magyarországra is kiterjedt." Fischer v. Erlach egyik főmüvei az 1720-30-ig épült bécsi magyar gárdapalota /volt Collegium Hungaricum/ továbbá ..."jellemző remeke a bécsi Karlskirche barokk alkotás ugyan, de világos szerkezetében már a fejlődő klasszicizmus érlelődik."
A 64. kép a bécsi magyar gárdapalotát ábrázolja.
XVIII. szzd.
Hekler Antal: Müvészettörténet. Leányliceumok VII.o. számára. III.rész. Ujkor.Királyi Magyar Egyetemi Nomda Bp. 73-74. l.

Johann

ács

MDK

Az 1778 Februarjában Eszterházy Miklós által szerkesztett Instruction szerint az Ét színházi szolgálatra rendelt ács egyike.

Minden próbáért és előadásért mindegyikük hét krajcárt kap.

Instroction 6-to.

Horányi Mátyás: Eszterházi vigasságok. Bp. 1959.

122.1.

MDK

Johann von Baumeister, épitész-
százados.

1786-ban egy uj katonai kórház épitését határoz-
zák el, ennek az épitésnek a vezetője volt, de
Nöpauer M. ép.mester is foglalközta tva volt e
feladattal.

MüllerFlóriánKápolna.c/el. 1936. 4o.sz.dolg.4-84.l.
Müvtört. és Kerrég. Int.

Frater Johannes, építész

Nagyhirü ferences építész a XV. század végén. A ferencesek szegedi templomának szentélynek felső részét 1492-94 körül nyoloszöges rendszerben tervezték és épitették fel. Ezt tulajdonitják Frater Johannesnek. 146. old. 27. jegyz.

Nagy Emese: Az ozorai Ferences kolostor 135. old

Folia Archaeologica. XX. 1969. Népmüv. Propaganda Iroda Bpest.

M.D.K.

Frater Johannes, minorita szerzetes, épitész

vezette, Mátyás király megbizásából, a kolozsvári minorita templom épitkezését.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp.1966. Corvina

114. old.

M.D.K.

Johannes
építőmester

A karlócai volt metropolitai székesegyházat
1763-ban építette.

Munkácsy Piroska: Ikonosztáz, Bp. 1947.

63l.

M.D.K.

Johannes de Vngaria, asztalos

két mésír társával együtt 1368-ban V. Orbán pápa római palotájának tatarozási munkáin dolgozott.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai kiadó, Bp. 1967. 19. old.

M.D.K.

Johannes, kőműveslegény

Fontana mester mellett
1552-ben dolgozik az egri
varban

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345. old.

M.D.K.

„Johannes" festő

neve szerepel a magyarfülpösi
református templom mennyezetén,
mely művészi érték tekintetében a leg-
jobbak közé tartozik. Évszáma: 1642.
Maradványait az Iparművészeti Mú-
zeum őrzi.

Tombor Ilona: Magyarországi festett famennyezetek
és rokonemlékek a XV-XIX. századból

Bp. 1968. Ak.Kiadó, 216 l. + LVI t. 86. old.

M.D.K.

Johannes Aranyas de Strigonio

neve 1445-ben tűnik fel a
bécsi egyetem tanulói körén. „Ha
neve mesterségére vall, akkor
talán a fafaragókhoz is köze volt" –
írja a szerző.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai
Akadémiai Kiadó, Bp. 1967. 41. old.

Johannes.

MDK

Fazekasmester.
a brassói városháza egyik kályháját
átrakta az 1520-as években.

Das Burzenland. III. köt. Brassó 1. rén. E. Jekelius kiad.
Brassó 1928.

eml. L. 167. old.

Johannes kőforagó mester

1564 és 1567-ben a Nagyhőflány-i kastélyon dolgozott:

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970
1571

M.D.K.

Johannes lapicida, budai kőfaragó

neve egy 1469. szept. 19-én Budán kelt okiratban fordul elő a részére letétbe helyezett 40 aranyforint tárgyában. 1483. aug. 11-én Buda város oklevelében mint elhunytat említik.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 502.old.

M.D.K.

Johannes lapicida, pesti kőfaragó

nevét Pest város oklevelében 1493. okt. 13-án, mint eskűdt polgárt emitik.

Balogh Jolánó A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 502 old.

Johannes MDK

scriptor?
Bártfán 1436-ban.
/Pukánszky B.: A magyarországi német irodalom története. Bp.1926.76-78./ ?

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955. 193.l.

Johannes scriptor MDK

Kassán 1398-ban emlitve.

/Pukánszky B.: A magyarországi német irodalom története. Bp.1926.76-78./ ?

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.193.1.

M.D.K.

JOHANNES fráter festő

Alsóbeléd főoltárkép

Garas XVIII. 17. 157, 225,

Johannes pictor MDK

egy 149o-i leltár emliti nevét. Egyerváry László horvát bán, majd Szilézia és Lausitz kormányzója udvarában élt és dolgozott.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei Bp.1955.84.l.

Johannes pictor MDK

Egy 1490-i leltár alapján tudjuk, hogy Johannes pictor Egervváry László horvát bán, majd Szilézia és Lausitz kormányzója, végül tárnokmester udvarában élt/Irodalom 131.jegyzetben/.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.77.l.

M.D.K.

„Aurifaber" Johannes, aranymüves

neve, Paulus mesterrel együtt szerepel egy 1382-évi kassai periratban, mely szerint ő is – a kor szokásainak megfelelőleg – megfizetett övvel, merítlab és fejére földet hintve, tanusrodott.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des Ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. 264.
Acta Historiae Artium, 1961. TOM.VII. Fasc.3-4. dd

Kassa

Johannes Aurifaber 1382

Arch.Közl.1899. XXI. 115

Fráter Johannes

Ferences építész Mátyás oklevelében szerepel

Voit Pál: Művészettörténetírás és műemlékvédelem

Műemlékvédelem 1964. 3sz. 132.l.

Ké

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatá

M.D.K.

Frater Johannes, építő

a kolozsvári minoriták templomát Mátyás király pontos utasításai szerint építette fel. Balock Jolánra hivatkozva, körli

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek, Bp. é.n. 20. old.

MDK

Johannes frater lapicida

Mátyás király kedvelt mestere, akit a [illegible] kolozsvári Farkas utcai ferences kolostor építéséhez is kirendelt

l. még: H. K.

– Ts.: A budavári Szent Miklós-torony műemléke és környezetének városképe. Városi Szemle, Bp. 1927. 1118. l

M.D.K.

Johannes Adami, kőfaragómester

egri görögkeleti szerb templom-kapujának képe a XIX. század végéről. Ugyanott a miskolci görögkeleti szerb templom kapujának terve, Johannes Adami mlapicidiae aláírással, év nélkül.

Gerő László: Eger, Bp.1957. /Magyar Müemlékek/ 53.old.

Johannes Franciscus, nyomdász

a 1483–1490-es mantuai oklevelekben:
Johannes Franciscus quondam Jacobi de
Coronibus de Stellinis de Brixia
de Coronibus = Brassóból való
Brixia = Brescia
de Stellinis = családnév
Tehát Modenából Mantuába tért.

Fitz József: A magyar~~ország~~ nyomdászat, könyvkiadás
és könyvkereskedelem története. I.k.Bp. 1959.

146.l.

M.D.K.

Johannes, Haus, lazurozó

neve 1465-1471. között fordul elő a pozsonyi telekkönyvekben

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban , elfelejtett művészek, elpusztult emlékek, Bp.é.n. 44. old.

(Johannes Hungarus)
építész

Verzár Frigyes:

( ) középkori híres magyar építész.
Kny. Debreceni Szemle. 8-r, 2 hép 4 l. Debrecen 1936.

Gent (2320)

Válam lásd János és Magyar János alatt

$\frac{1}{2}$ of $\frac{1}{2}$ =

Johannes Jacoby, ötvös tanulóMDK

kit Alexander Kraudy./Krauti,Kraudy Sándor/
1657 szept.9-én szegődtetett tanulóul. Apja néhai
Johannes Jacoby beszt.b.-i polgár és cipészmester.

Mihalik Sándor:Beszterce-bányai ötvösök a XV-XIX.sz.-ban
Műv.és Kvt.Ért. 1918. 61-84.l.

MDK

Johannes lapicida, budai kőfaragó

1483-ból ismert, várbeli Szent Pál-utcai háziur /Országház -utca/ a beérkezett mesterek közé kell sorolnunk./Nem azonos a később felsorolandó János szerzetessel./

Horváth Henrik: Budai kőfaragók és kőfaragójelek. Bp.1938. 42.1.

Johannes Lapicida
(1365.) Nagy Lajos építőmestere

Pór A. Nagy Lajos király építőmestere
Századok, 1908. 753. l.

L

MDK

Johannes Mihey, ötvösmester

1643 márcz.19-én szegödteti öt évre tanuló-ul néhai Hansz Clement fiát, Hansz Clementet.

Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV.-XIX.sz.-ban. Muz.és Kvt.Ért. 1918. 41-53.l.

M.D.K.

Martin Johannides

, neve olvasható (1768-as
összámmal) a késmárki evan-
gélikus templom 1680-ból szár-
mazó és „Sonnewitz" kezdőbetűs szár-
mazó vörös mészkő keresztelő me-
dencéjének lapos rézfedőlapján.

Hefty J.A. /Gyula Andor/: Die Kesmarker Holzkirche und einstige Holzkirchen in der Zips. Késmark, 1933. 25.old.

MNK

Johannis Mayer de Cremnicio
biblia másoló

a 15 z. beli biblia kézirat másolója magyar
ember volt. A kézirat 8. lapján megnevez-
te magát. Kapronca község egytázának
tulajdona volt, most a kézzel másolt bib-
lia a tzécsényi könyvtárba került.
A nemzeti Muzeum egy szép kézirata
grafikai Szemle 1909 évf 5 z 111 l.

Johanovics György, szobrász

Bohus Zoltán iparművésszel közösen kapott megbízást Johanovics György a múlt évben: a Várba, műemléki környezetbe, illeszkedő előtetőt kellett terveznünk, a Vörös Ételbár bejárata fölé. Rozsdamentes anyagból készítették el, de a Műemléki ~~Fegyüles~~ Felügyelőség különböző műemléki meggondolások lebontásra ítélte. |említve|

Párhuzamosok találkozása.

1978. ápr. 1. Televízió 18.45 |V Gné|

JOHANNSEN, Alexander, külföldi festő

A. J. miniaturmaler két évig Pesten dolgozott, most Pozsonyba távozott. Hirdetés (1826, 805.l)

—

A. Johannsen, Porträtmaler † 35 Jahre, früher in Pozsony, 1831 máj. 25, ideglázban. (1831, 528.l)

Preßburger Zeitung
(Gerber)

Johanson Lisa, lappföldi népművész

Rácz Székely Győző: a fővárosi irodalmából ajánljuk. Téka.

Dömötör Tekla: „Táltosok Pest-Budán és környékén" c. könyvében (szépirodalmi könyvkiadó) kötetének második részében népzenekutató útja egyikén hozta össze a véletlen a lappföldi népművésszel, Lisa Johansonnal.

Budapest folyóirat, 1988., 5., 45-old.

Johel Josef

egri harangöntő 1764.

lásd

Kandra Kabos. Adatok az egri egyházmegye történelmétez

I. 67. l.

Johel József

egri harangöntő

XVIII. sz.

l. Kandra Kabos

Adatok az egri egy-
házmegye történelmehez I. f.

Eger 1885. 67 l.

MOB 1973. sz.

nagyjában abban a költségvetési ke
zognának, amelyet Eminenciád nagy
megjelölt.

Fogadja Eminenciád l
hódolatom őszinte kifejezését

M.D.K.

Fohel József. eger harangöntő

a Budán 1755-ben készült egerszalóki harangot 1764-ben újraöntötte. Ugyanők a következő évben 14 ½ mázsás harangot öntöttek. Meghalt 1768-ban

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemlékei topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 345. old.

JOSEPHUS JOHEL, harangönto

1766-ban harangot öntettek, ez most a majláthi temetö ben felállitott haranglábon áll. felirat: "FUDIT ME JOSEPH HUS JOHEL AGRIAE ANNO 1766". -Oldalán krisztusmalakja, ciprusfa alatt, kezét felemelve, az alaktól kiindulva friz friz fut körbe a harangon. 91.old.

JOÓ TIBOR-SÓLYOM DEZSŐ: A diósgyőri pálos kolostor
87.old

A Herman Ottó Múz.Évkönyve. XII. Miskolc, 1973

MDK

John,

Kazinczy: ...holott ez igen méltán első Vésönek tartatik Bécsben.

Kazinczy Ferenc levelezése. X.k.
2341. Kazinczy -Kis Jánosnak. 169. 2341. Novemb.15d. 1812.

MDK

John

Gróf Teleki László festm. /Donáth János u. metszette John./

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek. Századok, 1874. 26-44 l.

John

bécsi rézmetsző

Csokonai arcképe.
1816.

1.

Csokonai Szobor - emlék

Debrecen, 1871. 24. l.

216. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Egyetemi Nyomda 24.807-ös számlája.

A beadvá

Melléklete

Egyúttal e

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

Összeolva

vármegye.

szerint és a Nyízottság

lamozott nyugtáira

erám fentmegjelölt

adástép szamoljon el.

másolat hiteléül:

aryató

hiteléül:

gro nov. 19-ik

MDK

John

Gróf Teleki László /rézmetszetben Johntól, 1823/
Donát János után

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek. Századok, 1874. 26-44 l.

MDK

John, pézm. 1804

Klasinczy Ferenc arcképe.

Szinnyei J. V. k. 1284-5. l. – Klasinczy Ferenc különbö-
zö technikaju arcképei. Felsorolva

MDK

John

"Tihanyi Tamás"

arckép - rézmetszet 1809

Kininger - John - Ehrenreich. - Az idézett müvészek Kazinczy-arcképének pontos másolata, csak a fej más.

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

John

"Pászthory Sándor"

arckép - rézmetszet

Kininger - John -/Ehrenberg Ehrenreich.

Ehrenreich a ruházatot Skerlecz Miklós képéről /Mark Quirin/ vette. 63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1969. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

MDK

John

Kazinczy Ferenc levelezése. VII.k. Bp. 1896.

John Ágoston, [ ]

L: Kass Ernter

Vadas József: Nem méterárok 13.

Élet és Irodalom 1985. aug. 9 XXIX/32

M.D.K.

JOHN Andreas

marianorum magister

Dombóvár

1952)

Kövért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 136.l.

MDK

John Ágoston

Textil falikép 68.

Kiáll. az Ernst Muzeumban, 1968

John Ágoston textilművész

nekrológ az

Oparterv Liáhitó termében

H. Gy.: Fiatal parmuvészek távlata

Magyar Nemzet 1969 IV 20.

John Ágoston textilterverő

Szerepel a „Művén az igazban" c. kiállításon (Bacó Béla u. 49-51)

N.N.: Bútor és nőnyegterverő művének kiállítása

Nézőbadság 1969 II. 8.

Gulyás Ágoston

Fotó és néhány adat a művészről.

Fal- és Tértextil Biennalé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970.

John Ágoston

Textilld szerepelt a Művész az iparban c. kiállí-
táson.

Részlet Pécsi László megnyitójából; Ipari Művészet, 1969. 1. 46. l

John Ágoston

Elvont jellegű művel szerepelt az 1. Fal- és Tértextil Biennálén Szombathelyen.

Szíj Rezső: 1. Fal- és tértextil Biennálé Szhelyen; Ipari Művészet, 1970. IV. 44. l

John Ageston

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 8. l.

John Ágoston

Szerepelt az Frost Múzeum-i kiállításon.

Textilfalikép 08; Ipari Művészet, 1968.5-6.sz. 62.l.

John Ágoston

Az Iparművészeti Tanács Művész az iparban
című csoportkiállítást készítette.

Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 61.6

John Ágoston

Művész az iparban címmel októberben együttes kiállításra kerül sor, többek közt az ő részvételével.

Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 51. l.

John Ágoston

„Kompozíció" gyapjú, repr.

I. Fal- és Tértextil Bienniálé
Szombathely, Savaria Múz. 1970.

MDK

John Ágoston, textiltervező

Szerepel az Iparmű vészeti Tanács

kiállításán.

— Művész az iparban 9

Népszabadság Bp. 1969. febr. 5.

John Ágoston
textilmüvén

M.D.K

Resit vett a tárlaton.

Domanovszky György: Textilfalikeps 68
Müvészet, 1968. december - 46 kep.

MDK

John Ágoston

Eletfa, szövött gyapju, repr.

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Museumban 1968.

M.D.K.

John Ágoston
ipermüvész

Geometrizált formanyelven
szólmüvében.

Permoszky Géza: Textil falikép 68
Élet és Irodalom, 1968. okt. 5-9 lap

John Ágoston textiltervező

Szerepel a „hűvén az iparban"
c. kiállításon az Iparművészeti
Tanár bemutató termében

N.N.: hűvén az iparban

Népnaboldog 1969 II. 5

M.D.K.

John Domonkos, gyertyakésztő, mezeskalácsos mester

1749-1804 között a régi szá-
kesegház számára készített gyertyá-
nért 632 ft-t fizetnek kiszámára
Hartulajdonos Egerben. A gőngyös püs-
pöki r.k. templom harangöntésével
kapcsolatban (valószínűleg a vizsformáért)
25 ft-t. kap.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

345. old.

John Ágoston

Textilművészeti biennálé - díj

Magyar Nemzet 1985. VI. 29.

John Ágoston
Sextilleverő

Az Ernst Múzeumban rendezett
vizialitáson részt vett.

Földes Anna: Mostan szines mintákról álmodom
Nők Lapja, 1968. november – 47 száma.

John Ágoston
textiltervező

Budapesten a Villamosipari Kutató-
intézet igazgatói irodájába elhelyezendő
textilkép pályázaton nyert vele a művész.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974.február - 48.oldal

John Ágoston textiltervező

Az Iparművészeti Tanács „Művész az iparban" c. kiállítása megnyílt, melyen munkái szerepelnek: foltmintás drap és barna színű szőnyege – amely exportra készült; figurális motívumú falissőnyege és bútorszövetei.

– liz: Bpest kiállítóterneiből.
Fejér Megyei Hírlap, 1969. febr. 8.

John Ágoston textiltervező

Az Iparművészeti Tanács febr. elején kiállítást rendezett „Művész az iparban" címmel, melyen hutorszövetei, faliképei szerepelnek.

Rideg Gábor: A hétköznapok művészete.
Magyar Hírlap, 1969. febr. 16.

John Ágoston

Főleg jacquard butorszövetet tervez, készit szőnyeg-faliképterverveket is. Bármelyik stilus formavilágában otthonos. Tervei közül egyik legeredetibb a népies motivumokra emlékeztető szövetmustra.

Szigethi Ágnes - Tervezők a Lakástextil Vállalatnál; Ipari Művészet, 1972/2, 16. l.

John Ágoston

A Kereskedelmi Kamara új budapesti székházának faliszönyeget Servez.

Bojár Iván: Mecénás: a nép országa

Magyar Hírlap 1971/120 10 old

John Ágoston
iparművész

A moziterem függönyet
lila és zöld színekben terver-
te.

Hajdu István: A Szovjet Kultura és Tudomány Háza
Művészet, 1973.november - 33.oldal

John Ágoston

„Köln" bútorszovet, repr.

I. Ipari Textilművészeti Bienniálé
Szombathely, 1973. nov-dec

John Ágoston
textilleszerő

Magyar Kereskedelmi Kamara Szek-
háza, tárgyalószobák, 1-1 db. 160
cm. x 240 cm. méretű csomózott
falszőnyeg (vegyes)

-.-: Nivódijas müvek.

Müvészet, 1973. április - 35.oldal

JOHN ÁGOSTON

Falüszönyeget készít a Kereskedelmi Kamara új budapesti székházába.

Bojár Iván: Mecénás: a népországa

MAGYAR HIRLAP, 1971, május 1.

John Ágoston

textilterverő

A lakástextilterveres mindeu

ágát műveli

Gáspár Gabriella: Bútor és textilterverő.

Nők Lapja, 1969. március - 10 szám

John Ágoston

és Cságoly Klára textiltervezők, Bodnár János és Palócz Sándor bútortervezők művei-ből nyitotta meg hedden a VIII. Kerületi Bacsó Béla u. 49. sz. alatti bemutató teremben az Iparművészeti Tanács az első rendszeres havi bemutató kiállítását. (Február 23-ig 10-18 ósa között van nyitva).

A nap hírei.

Magyar Hírlap, 1969 február 5. 8. l.

John Ágoston

és Cságoly Klára bútorszöveteit, táblaképeit, valamint Bodnár József és Palócz Sándor bútorait állították ki „Művész az iparban" címmel az Iparművészeti Tanács Baczó Béla uti bemutató-termében. A bemutatott darabok gyári szériatermékek.

A hétköznapok művészete (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. február 16. 9. l.

John Ágoston

Lakástextil tervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás (Műcsarnok), 1975. jún – jul.

John Agoston

„Távol és közel"
gyapjú v. tedm. 160 x 158

III Fal és Tértextil Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1974. Jul – Szept

John Ágoston

Résztvesz a Biennálén
A katalógust lásd Mészáros
Sándornál

I. Ipari-Textil Művészeti Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1973. Nov-Dec.

John Algeton
[illegible]

A Szovjet Kultura és Tudomány
Háza alkotógárdájának tagja

Magyar Építőművészet 1974/4 25.old.

MDK

John Ágoston

V. Orsz. Ipari. Kiáll. Miss. 1965.

John Ágoston

A bukléněnyep kategóriában
első díjat kapott a pályázaton

Nejmana. 1965, aug. 6., 4 old.

MDK.

John Ágoston

Lakástextil terveiről

Magyar Nemzet 1966 márc.13.

John Ágoston textilterverő

szerepel a „Művész az iparban" c. kiállításon.

Magyar Nemzet
1969 febr. 4

John Ágoston textilművész

művei szerepelnek a 2 Sparten tárlatán

Magyar Nemzet
1969 ápr. 20

John Ágoston

Kompozíció I. c. műve (ewl.)

szerepel az alább. Táslaton

Horváth György: Textilbiennálé
Szombathelyen

Magyar Nemzet 1970 IX. 9 Hold.

John Ágoston

a budapesti Iparművészeti Tanács bemutató termeiben állította ki szőnyeg műveit. A mester 1934-ben született.

-bozóky- Art in Industry. Daily News, Budapest, 1969. február 27

6 l.

John Ágoston

Sötét pürke pontok ér világos kék négy szögek variációját szövi sönyegein mértani formák hátterével.

-bozóky-: Arlin Industry. Daily News, Budapest, 1969. febr. 27.

61

MDK

John Ágoston, textiltervező

A Lakástextil V. „szövettervező" művésze."

Buzási János: A bútoripar kiválóan vizsgázik az Otthon 1971 kiállításon 5.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 13.

Tóth Ágoston

Részt vett a ljubljanai Ipari Tervezés biennálén (jún. 10 – szept. 30/.

Ipari Művészet, 1966. 1.sz., 81.l.

John Ágoston

nevét a hurkolt, illetve szövött textiltechnikákkal foglalkozó iparművészek között említi

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése. Művtört.Írt. 1970. 4.sz. 273-283. l.

282. l.

John Ágoston

Az Iparművészeti Tanács rendezésében lakástextil kiállítás volt 1963. nov. 4-18-ig az Iparművészeti Múzeum helyiségeiben. Kiállítók a Lakástextil Vállalat egyesített gyáregységei. A kiállítás anyaga: szőnyegek, bútorszövetek, falvédők, falikárpitok, ágytakarók, takarók. — J. Á. neve a tervezők közt szerepel.

Ipari Művészet, 1963. 5. sz., 57. l.; K. Á.: „Lakástextil 1964."

John Ágoston

Mint a Lakástextil Vállalat művésze többekkel együtt kiállított a MÉMOSZ Székházban 1964. XI. 5–15 között.

„Lakástextil – Ülőbútor 1965"; Ipari Művészet, 1965. 1. sz., 98. l.

M.Df

John Ágoston
iparmüvész

Bútorhurat tervezetét mutatta
be a tárlaton.

Mihes Ildikó: Textilek az V. Sparmüvészeti Kiállitáson.
Müvészet, 1966. április - 25 lap.

John Ágaston

Padlóráspit.-terve díjat nyert a nőmunkás-tervezői pályázaton. A legjobb burkoló-nőmunkás tervet is ő készítette be.

Magyar Nemzet 1965. aug. 6.

Jóhn Ágoston textiltervező M.D.K.

A szőnyegtervezési pályázaton díjnyertes

/ buklószőnyeg /

Napló
Magyar Nemzet 1965. augusztus 6. 4.l.

Jóhn Ágoston textiltervező M.D.K.

A szőnyegtervezési pályázaton dijnyertes

/ padlókárpit/

Napló
Magy ar Nemzet 1965. augusztus 6. 4.l.

JOHN Domokos mézesbábos mester, az egri Hibay Károly u.22.sz. ház /Hrsz.505/ tulajdonosa 1800-1805 /1815?/-ig.

Hibay ház !

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit

John, Friedrich

vérm.

l.

Mihalik Miklósbört

52. l.

John, Friedrich

bécsi vízmetsző, Kazinczy 1808-ban Bécsben felkereste őt, 1810-ben ifj báró Wesselényi Miklós fi gyelmébe ajánlja őt.

Kazinczy Ferenc levelezése. VII. k. Bpest 1896. 333. l.

John F.

bečí režim

l.

Kremnejlit

47. l. 52. l.

886.

I

388.

886. Raphael Santi után.

A mester sz. Urbinóban 1453-ban. † Rómában 1520-ban.

Madonna.

Derékon alólig látható, áll és szembe néz. Jobb kezével a hozzásimuló gyermek Jézust karolja át és baljával annak lábát fogja. Fejéről fátyol omlik vállaira, középütt elválasztott és símára lefésült haja szőke, kivágott ruhájának alsó szűk ujja piros és palástja kék. A göndör hajú gyermek anyjának nyakát öleli és derekát kendővel kötötték körül. A háttér hegyes vidék várossal. Az égbolt felhős.

Vászon, méretei 83 : 65 cm. — Mündler: XI. 28.

John F.

John

vezin.

Johann / Erzherzog von Oesterreich General der Cavallerie / General Genie Director &c. &c / Gebohren im Jahr 1782

Rezin. folio.

oval. pontozott m.

pl 2.

J. G. Lumnitzer Leutschov f.

John sc.

Wien bey Artaria und Comp 1808.

F. John

Batsdiigi.

Rerin. pont. m.

8.°

H. Füger pinx.

F. John. sc.

John.

rezin.

(Salis Ziejers Rudolf)
Oval, mellkep, pontosok,
rezin, folio. Tetr:
C: Sales pt. F. John
sc.

John F

rézm.

Széki Gróf / Teleki László (5 sor magyar 6 sor latin szöveg).

Rézm. oval, mellkép, pontozok modor. folio

Velz. Donát pt.

F. John sc.

Legalul: A sedeti az örökösök birtokában van.

John F

rézm.

Lásd Donát festőt

~~Bac~~ F. John

rézm

Bacsányi. Rézm.
4°. Hs Füger pinx.

F. John sc.
pontozott modor.

John, F

rézm.

Kazinczytsenc archépe
~~Kinning~~ Kinninger
Vince festmenye után.
Repr.

Gerevich Tibor – Genthon
István: A magyar tör-
ténelem képeskönyve.
Bpest, 1935. 193. l.

HÉTFŐ
11
th. Szilárd
ot. Aladár

KEDD
12
ı. Gergely p.
ot. Gergely

ZERDA
13
h. Szabin vt.
ot. Krisztina

SÜTÖRT.
14
th. Mathild
rot. Matild

ÉNTEK
15
ı. Longin vt.
rot. Kristóf

Nemzeti ünnep

OMBAT
16

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1981 DEC 7.

Hajdú-Bihar megyei Napló

Jókai

Jókai Mór festményei

Jókai Mór több képzőművészeti alkotása is szerepel a Petőfi Irodalmi Múzeum képzőművészeti gyűjteményében. A nagy író portrét készített többek között édesanyjáról, nénjéről — Jókai Eszterről — annak férjéről, Vály Ferencről, s szerepel a gyűjteményben egy önarckép is. (MTI)

1021

lentkezik. A folyóirat Bor Ambrus, Pintér Tamás tollából közöl elbeszélést.

Maróti Andor a közízlés-fejlesztésről meditál a Népművelés című rovatban, M. Venyige Júlia a társadalmi átrétegződés irányításának dolgával, Gombár József, a magyar felsőoktatás 600 éves évfordulójával foglalkozik. A tanulmány rovatban Vajtó László „Petőfit olvasom oroszul" és Juhász Béla: „Jegyzetek a Csendes Don újraolvasása közben" című dolgozata olvasható. Barbarits Miklós adalékokat közöl Debrecen sajtótörté-

M.D.K.

Jókai Mór, író, festő

Katalógus, 11. "Jókay Józsefné, Pulay Mária képmása" /1842-43/, tollrajz, papir. 19.7+14 cm. Jelzet: rajz, Jókay. Zsindely Sándorné Tul. Bp. 2 80.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál. Bp.

~~M.D.K.~~

~~Katalógus, 11. "Jókayné~~

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus 10."Jókay Józsefné,Pulay Mária Képmása"
/1840 körül/.P.I.M.61.1009.Ltsz. /H.IV.68,4339.Sltsz/
80.o.

Vayerné,Zibolen Magnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.évkönyve.196.. Képzőművészeti alap kiadóvál.sp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus 9. Konkoly Balázs Arcképe"/csak emlitésből ismert/ /1840 körül/.Tollrajz,papir.Hegedüs haygaték III.78. sz.alatt fényképe emlitve. 80.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Ház.Évkönyve.1968.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus.8. "Pázmándy Dénes arcképe"/csak emlitésből ismert/ /1840 körül/.Tollrajz,papir.Hegedüs hagy.III. 79.sz alatt fényképe emlitve. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus.7."Kossár Ferenc Komárom város volt főbirája arcképe/1839-40/.Tollrajz,papir.17.3+12,7 cm.Jelzet:rajzolta Jókay Móricz.Orsz.Széchenyi Könyvtár, Analekta 1931/9 sz. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

Katalógus.6. "Tóth Ferenc superitendens arcképe. /1839-40/. Litográfia, papir. 23.8+16 cm. Jelzet: rajzolta Jókay Móricz. P.I.M.511/1958. Ltsz. 80.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 196. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus.5. "Malom"/1837 körül/.Ceruza,papir16.2+21.2 cm.Jelzés:Andenken an Móricz Jókay. P.I.M.61.1046 Ltsz /P.H.18/1923 Ltsuz.6208 sltsz./. 80.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Ház.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus.4."Tabula"/10 lap növényrajzokkal/,/1837/.
ceruza,papir.20+11.5 cm.12 éves korában rajzolta.
1 drb.a Diana úti Alt.Isk.9 drb.Zsindely Sándorné
Bp.tul. 80.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkas-
sága.61.o.

[illegible] Irod.Szöv.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap
Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus.3. "Fiatal férfi profilképe"/1835 körül/.
Ceruza,papir.10.9+11.7 cm. P.I.M.61.110 Ltsz./H.IV.54
4340 sltsz./ 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Katalógus.2."A komáromi akasztott emberek"/csak említésből ismert.1835 körül.ceruza./OSzK. jegyzék 10.sz. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A festői lrod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1."Harang"51835 körül/.akv.p.10.2+7 cm.Jelz;Jókai festette. P.I.M. 583/1953.Ltsz./P.H.19/1923.Ltsz: 6207 sltsz/. 80.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Utolsó képe 1903. Akvarellel szinezett.Második felesé,
gét ábrázolja.Felirat:"Az én édes Bellám.Rajzoltam
Siófokon,1903.június 14.Jókai Móric." 79.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkas-
sága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.190 .Képzőművészeti Alap
Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

1903-ban akvarellal szinezett képp.

M.D.K.

Jókai Mór, irómfestő

A Művészet 1962-es számában Kampis Antal a 27.noteszt ismerteti.80.old.44 fekete-fehér rajz.1 szinezett.Petőfi kiskörösi szülőházának 1880-ból datált rajza. A konyha rajzával együtt. 79.o.

Vayerné, Sibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkassága. 81.o.

Petőfi Trod. Múz. Évkönyve.196 . Képzőművészeti Alap x Kiadóvall. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Művészet 1962-es számában Kampis Antal a 27.noteszt ismerteti.8o.old.44 kefete-fehér rajz.1 szinezett.Petőfi 1880-ból datált rajza is itt van./Szülőházának/

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Lőcsei fehérasszony illusztrációi.Készletek Jókai noteszeiből.a"Ház ablakán kinéző asszony". Fekete repr 78.o.

Vayerné, Sibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál.p.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Lőcsei fehérasszony illusztrációi.Részletek Jókai noteszeiből."A titkos bejárat a fehér asszonnyal". Fekete repr, 78.o.

Vayerné, Ibolen -gues: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve.1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Lőcsei fehérasszony illusztrációi.Részletek Jókai noteszeiből.A"Ketterhäuschen".Fekete repr, XX 78.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap ka Kiadóváll.Bp.

M.D..K.

Jókai Mór,iró,festő

A Lőcsei fehérsszony illusztrációi.Részletek Jókai noteszeiből."Lőcse látképe". Fekete repr. 78.o.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az Orsz.Széchényi Könyvtárban 26 notesza van.Nyolcban ceruzavázlatok,gúnyrajz-ötletek,portrék és néhány akvarell van.Regénytémákkal vagy utazásaival összefüggésben. 77.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 1884-es Révai kiadásu Lőcsei fehérasszony-ban publikálva néhány rajza,de Jókai Róza néven a 2.számú noteszból.A II.köt,-ben "Krasznahorka látképe".77.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál1.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 1884-es Révai kiadásu Lőcsei fehérasszony-ban publikálva néhány rajza,de Jókai Róza néven.a 2.számú noteszból.A 171.lapon a "Ketterhäuschen". 77.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 1884-es Révai kiadásu Lőcsei fehérasszony-ban publikálva néhány rajza,de Jókai Róza néven.a 2.számú notesz-ból.Az első fejezet előtt "Lőcsei tájkép".77.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1884-ben A Révai kiadásu Lőcsei fehéraszzony -ban publikálva néhány rajza,de Jokai Róza név alatt.a 2.számú noteszból.A cimlap után"Egy fehérruhás hölgy "a titkos bejáratnál. 77.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkásságn.61.o.

a Petőfi Irod.Múz.évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Arcok a képviselőházból.Jókai noteszeiből."Királyi Pál".Rajz.Fekete repr. 76.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

.....

Arcok a képviselőházból.Jókai Noteszeiből."Iványka Zsiga".rajz.Fekete repr. 76.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Arcok a képviselőházból.Jókai noteszeiből."Podmaniczky Armin".Rajz.Fekete repr. 76.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Arcok a képviselőházból.Jókai noteszeiből."Zsedényi Ede. Rajz. Fekete repr. 76.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

"Képtárgyak"felirattal az Ustökös számára ötlatei.
"A francia négyesben".Viktória királynő bálruhában
megszólitja Andrássyt. 1877 dec.ben jelent meg.77.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1961.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

"Képtárgyak"felirattal az Ostökös számára Otletei.
"Oláh püspök gratulál Sándor cárnak.Az 1877-es évfolyamban dec.ben jelent meg. 77.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes:NJókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

"Szigetvár",Jókai noteszéből.Rajz.Fekete repr.75.o.

Vayernó,Zibolen Agnes:Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, író, festő

"Detonata". Jókai noteszéből. Rajz. Fekete repr. 75.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

"Fabu Popi".Jókai noteszéből.Rajz.Fekete repr. 74.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Palotai Várkastély".Jókai noteszéből. Rajz.Fekete repr. 74.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes:Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

Az Ostökös 1861-es kötetében /68-69.o./a "Paprika Jancsi féle szinpad"...rajzai. Az első 13 kép cirkuszi mutatványok, a 14.-en III. Napóleon, és Garibaldi. A záróképen: Viktor Emánuel, III. Napóleon, Garibaldi és Magyar Miska. egy körhintán. Elől egy női szobor, Magy. ország 1848. 75.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Édes Látképe.Fekete repr. 73.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Pesti Napló 1910-es Jókai Albumában már csak reprodukcióból ismert vázlat.1871-ben készült."Keresztúton Fontos kompozició és magyarázat a rajzolónak.75.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Pesti Napló 1910es Jókai Albumában már csak reprodukcióból ismert xxjx vázlat.1871.ben készült.Háromfejü sas. Az Ostökös 1871.okt.14.számban.Fontos kompozició és magyarázat a rajzolónak.75.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Petőfi Irod.Múz-ban csak egy karikatúrája van,amelyet az Üstökös számára rajzolt.Ennek párdarabja az Üstökös 1861-es kötet 68-69.lápján van. 74.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 1859-ben megindult Ostökös t-xxxxx Jankó János szerződtetéséig-ugyancsak ő látta el rajzokkal. 74.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Amikor a Nagy Tükröt szerkesztette,akkor is ő maga rajzolta hozzá a képeket. 74.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Kecskeméti diák korában egy humorisztikus lapot szerkesztett és annak képanygát is ő készitette. 74.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Vasárnapi Ujság Jókai reprodukciói között szerepel fogadott leányának,Jókai Rózának portréja is.A rajz elveszett. 74.o.

Vayernó,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Vasárnapi Ujság Jókai reprodukciói között szerepel a Vörösmarty-emléklap is ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ a Rajz elveszett. 74.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Vasárnapi Ujság 50 éven keresztül sok Jókai rajzot közölt.Családi portrékat,önarcképeket,néhány azóta elveszett rajzát is. 74.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, író

saját magáról fiatal korá-
ban készített rajzát közli:

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 756. old.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Egy későbbi erdélyi útjáról egy rajza a koltói Teleki-kastély A Vasárnapi Ujság 1884-os évfolyamában jelent meg.Itt 1876-ban járt. 73-74.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Egy későbbi útjáról Erdélyben egy rajza a "Majtényi sik" a Vasárnapi Ujság 1877-es évfolyamában jelent meg. 73.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Későbbi erdélyi útjáról egy rajza "a Leányka-kő az Aranyos partján" a Vasárnapi Ujság 1877es évfolyamában jelent meg. 73.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 1858-as erdélyi rajzok közül az 5.noteszben a "Detonata"akvarellel szinezett rajza.Szebb,mint a fametszet a Vasárnapi Ujságban. 73.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 1858-as erdélyi rajzok közül az 5-notesszben a "Fabu Popi" akvarellel szinezett rajza.Szebb,mint a fametszet a Vasárnapi Ujságban. 73.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858 végén újabb erdélyi útjáról rajzai fametszetekben a Vasárnapi Ujságban.Az Abrudbánya melletti "Detonata".Rossz képnek mondja Jókai. 73.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858 végén újabb erdélyi útjáról rajzai fametszetekben a Vasárnapi Ujságban. Három rajz Verespatakról. "Néhány romai emlék rajza rajtuk. 73.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858 végén újabb erdélyi útjáról rajzai fametszetekben a Vasárnapi Ujságban."Abrudbánya piaca",három templomával. 73.o.

Vayerné,Zibolen -gnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.-Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Jókai 1858 végén újabb erdélyi útjáról rajzai fametszetekben a Vasárnapi Ujságban."Fabu Popi",kis templom tölgyfával. 73.o.

Vayerné,Zibolen -gnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

- Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.-Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő
-----A Magyar Tempevölgye rajzaiból a "Palotai várkastély"eredetije,akvarell az 5-ös számú Jókai noteszben is meg van. 73.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Elias Wiedemann, festő

Zrinyi Miklós költő portréja 1646-ból a keszthelyi kastélyban. 72.o.26.jegyz.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Elias Wiedemann,festő

Zrinyi Miklós költőről metszete 1652-ből Keszthelyen a kastélyban.72.o.26.jegyz.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

1858-as balatoni útján Keszthelyen a grofi kastélyban Elias Riedemannnak 1652-ben készült Zrinyi Miklós költő metszetét lemásolta.A Vasárnapi Ujság ez évben közölte. 72.o.26.jegyz.
Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858-as balatoni útján ~~fxxxxxx~~ készitett rajzai fametszetekben ~~x~~ ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Füredi szinház". 72,o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Balatonfüredi fürdőhely". 72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetben az évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Kinizsi ugratónak"nevezett kőfal,Jókai szerint. 72.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858-as Balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Itt az ősvár, mellyet a Corvinok hiree ellenfele,Ujlaki Miklós épitett.Igazán Palota",mondja Jókai az egyik képről.72.o

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkonyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján keszült rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben".c. munkában jelentek meg."Sepsi Szent György". 72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

[illegible] Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben",c. munkában jelentek meg."Budvár". 72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben".c. munkában jelentek meg.A "Kissebesi várrom".72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben".c. munkában jelentek meg.A"Kenyérmezei emlék". 72. sz.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben".c. munkában jelentek meg. 72.o.A"Dézsi emlék".

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Asztalos Etelka képmása.Fás,vizeséses,romantikus hátter.Fehérruhás kislány. nem a legjobb képe.1845.- 69.o

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai kékzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Egyetlen nagyméretü olajképe.Hegyoldal,rőzsetüz,cigány,stb.mesterkélt kompozició.Másolat lehet.Idegen tőle. Petőfi Irod.Múz.tul. 69.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai kézzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1845 nyarán néha ellátogatott a komáromi Orbán Gábor v
városi rajzmesterhez és olajba festett egy várat.A töb
biek csak a tollrajzig vitték.Csodálták munkáját Irta
Szinnyei József. 69.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai kézsőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Gyenes Mihályné,Jókai kecskeméti szállásadónőjének portréja. Fekete repr. 69.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai kézzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1932.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Szalay Sándor,Jókai kecskeméti osztálytársa portréja.
Fekete repr.69.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, író, festő

Jókay Józsefről, édesatyjáról kép. Elpusztult. 69.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Jókay Károlynak,bátyjának mellképe.Nivóban,méretben a kecskeméti képekhez csatlakozik.A Vasárnapi Ujság 1893 évi 53.száma Jókay Károly aláirással közölte. 68.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Váli Ferenc,eszter nővérének férje lavirozott tusrajz
za. Hasonló kvalitású,mint Eszter képe.Legjobb alkotá
sai közé tartoznak. 68.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1952.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.4p.

M.D.K-

Jókai Mór,iró,festő

Eszter nővéréről,talán a későbbi kép.Lavirozott tusrajz.Kvalitásos,egyéniséget teremtő kis kép.Hasonló férje Váli Ferenc képe is. 68.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Eszter nővéréről oljkép.Ez talán a korábbi.Gyenge alkotás.68.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Édesanyja kisméretü képe a Hegedüs család ajándéka a Petőfi Háznak.Elmélyült munka.1842-45 között. 67.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Kp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Tatay Andrásné,Szél Zsuzsanna negyedalakos olajportréja.Kis méret,biedermeier karakter,aprólékos.A család birtokában.A Szabó portré kvalitásához áll közel.67.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Sp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Gyenes Mihályné kecskeméti háziasszony portréja.Harmincas években járó asszony.A kép a család birtokában.67.o.Olajfestmény

Bayerné,Aibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap kiadóvál.2p.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Sallay Károly tanulótársa arcképe.Solton a család rokonai őrzik.az Uj Idők 1901.VII.31.-i számában reprodukciója. 67.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkassága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Kecskeméti tanulótársának olajképe a kecskeméti Ref. Egyház Könyvtárában.Felirat:Jókai első olajfestménye a kecskeméti r.főiskolában 1842-43-bani tanuló korából Tanuló társának Acs Károlnak arcképe. Hasonlóa Szalay portréhoz. 66.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

AxPetőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Szalay Sándor,későbbi ref.lelkész olajképe Kecskemétről.Petőfi Irod.Múz.tul. 66.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Váli Ferenc,lavirozott tusrajz.Fekete repr. 68.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1968.Képzőművészeti alap kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Jókai Mór önarcképe 18 éves korából.Fekete repr. 67.o.

Wayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti alap kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Szabó Sándor prof.Jókai kecskeméti tanára.Fekete repr. 66. o.

Bayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Róz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti alap kiadóváll.Bp.

M.D.K.

festő

Szabó Sándor,

---

a kecskeméti filozófia prof jó festő is volt.Bizonyár
ő is irányitotta Jókai munkáját. 65.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Szabó Sándor Kecskeméti filozófia prof.miniatürje.Jellemábrázolása felülmúlja összes müveit,65.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Önarcképe.A magy.szabadságharc 1848-49-ben album 11. lapján.aláirás:"Jókai tizennyolcéves korában.Maga Jókai festette. Abonyi képpel rokon. Petőfi Irod.Múz. tul. 65.o.

Vayerné,Aibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti alap kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Kecskeméti "rajzkönyvecskéiben" kecskeméti ismerős bátyámuramok,Abafinak,utolsó Báthorynak alakjaivoltak 64.o.

Vayerné,Zibolen Ignéz: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1961.Képzőművészeti lap kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Abonyi Lajos/ családi nevén:Márton Ferenc/ képmását Kecskeméten festette.Kis ovális miniatür.Abonyi 10 éves volt.Az egész kecskeméti szinskála rajta van. 64-65.o.

Vayerné,Sibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

- Petőfi Irod.Ruz.Évkönyve.196 .Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Kecskeméten rajzokat,festményeket másolt.Tanárainak, osztálytársainak portréit festette.Simonyi kecskeméti festő munkáit másolta főleg.Kis tanitványa is volt,a kis Márton Feri.havi 2 forintért. 64.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.Könyv 196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

A pápai iskolában a festésben,rajzban gyakorolta magát,festékeit maga csinálta. 64.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.Cikkek 1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Siklósi Vastag Miklós, vándor piktor xxxx

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Siklósi Vastag Miklós,vándor piktor megtanitja Komáromban az akvarell és olajfestésre. 64.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkásága.61.o.

[illegible] 1962.Képzőművészeti Alap kiadóvall.[illegible]

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Jókay Józsefné,Pulay Mária portréja.tusrajz a család birtokában,későbbi,mint a róla készült ceruzarajz. 1842-43-ban készülhetett. 64.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Jókay Józsefné,Pulay Mária,arcképe.Ceruzarajz.Fekete repr. 65.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Ceruzarajz édesanyjáról."Punktirozva,acélmetszés módra"Gyermekkori munkája. 64.o.Csak a fej rajza.

Vayerné Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Gyermekkorából még két tollrajz portréjáról tudunk. Egyik Konkoly Balázsé. Fényképe meg van Hegedüs letéti leltárban III/78.sz.alatt. 63.o.

Vayerné Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Gyermekkorából két tollrajz portréjáról tudunk.Id. Pázmándy Dénesé az egyik.Ez megmaradt.Fényképe is meg van a Hegedüs leltárban III/79.sz.alatt. 63-o-

Vayerné Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Sp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1893-ban"Az életem regényében"irja,"Tizenötéves korom-
ban...aki csak hires ember volt Komáromban,azt mind le
rajzoltam tusban,punktirozva,acélmetszés módra".63.o.
A legtöbb elégett Komárom bombázásakor.

Vayerni?Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.sz.noteszben az 1853-as erdélyi útjáról"Detonata" képe.Az Orsz Széchenyi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./ 699.Okt.Hung.jelzet/ . 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.sz.noteszben az 1853-as erdélyi útjáról a"Fabu popi"képe.Az Orsz.Széchenyi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A festőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.sz. noteszben "Siklós" képe.A Széchenyi Könyvtár ban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.sz.noteszben az 1858-as balatoni útjáról Sziget-
vár2" képe. Az Orsz.Széchenyi Könvtárban lévő Jókai-
noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Up.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.sz.noteszben az ~~1858-as erdélyi útjáról~~ 1858-as Balatoni útjáról "Várpalota" képe.Az Orsz.Széchenyi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung jelzet./. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai
~~Jókai~~ Mór,iró,festő

Az Orsz.Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Oct Hung.jelzet/.A 2.sz.noteszben A lőcsei fehér asszony c.regényéhez készitett rajzai vannak. 31 ceruza-ill.ceruza és tollrajz.táj,épület,bútor,diszitő motivumok,régi portrék másolata,jelenet a regényből. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.B 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben".c. munkában jelentek meg. 72.o.Az"Udvarhelyi vár".

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben".c. munkában jelentek meg. 72.o. A"Radnót kastély."A ksatély kapuja.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró és festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot"Magyar-és Erdélyország Képekben"c. munkában jelentek meg. "Maros-Vásárhely". 72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai Képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1853-as erdélyi útján készitett rajzai fametszetekben Kubinyi és Vahot:"Magyar-és Erdélyország Képekben"c. munkában jeletek meg."A Szent Anna tó".72.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai Képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1882-ben "pest a Svábhegyről"c. képét festette egy zivatar után.Nem sikerült kép.Hegedüsné Jókay Jolánnak adta.72.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Medve Imre, festő

Jókai rajznak véltek egy 6 lapos városkép sorozatot. Medve rajzai. 1846 aug. 8 és szept. 9 között. Jókai ekkor nem járt ott. Egyik rajz: "Dévavár". 70.o. Ceruzarajz

Vayerné, Albolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál. Bp.

M.D.K.

Medve Imre, festő

Jókaimrajznak véltek egy 6 lapos városkép sorozatot. Medve rajzai. 1846 aug. 8 és szept. 9 között. Jókai ekkor nem járt ott. Egyik rajz: "Nagyvárad". 70.o. Ceruzarajz

Vayerné, Zibolen Magda: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál. Bp.

M.D.K.

Medve Imre, festő

Jókai rajznak véltek egy 6 lapos városkép sorozatot. Medve rajzai. 1846 aug. 8 és szept. 9 között. Jókai ekkor nem járt ott. Egyik rajz: "Tapoloza-fördő/Borsodban/". 70.o. Ceruzarajz

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművéseti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Medve Imre,festő

Jókai rajznak véltek egy 6 lapos városkép sorozatot. Medve rajzai.1846 aug.8 és szept.9.között.Jókai ekkor nem járt ott.Egyik rajz:"Tisza-réve/Polgárnál/" 70.o. Ceruzarajz

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Medve Imre, festő

Jókai rajznak véltek egy 6 lapos városkép sorozatot. Medve rajzai 1846 aug.8 és szept.9.között. Jókai ekkor nem járt ott. Egyik rajz: "Torna/délfelől/". 70,o. Ceruzarajz

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Medve Imre,festő

Tévesen Jókai rajznak véltek egy 6 lapos városképsorozatot. Medve rajzai.1846aug.8 és szept.9 között.Jókai ekkor nem járt ott.Egyik rajz:"Szilas Torna megyében". 70.o.Ceruzarajz

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

1853-as erdélyi útján készült képe."Dédes"látképe.
Fekete repr. 73.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg. "Tátika". 73.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti Munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Csobánc".73.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti Munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Ip.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben A Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Sümeg és Kisfaludy Sándor sirja",73.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Kis remetelak a Szent Mihály-hegyen", 72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Rezi". 72.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858-as balatoi útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Keszthely".72.o

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametszetekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jelentek meg."Egy Balatonparti rom".72.o.

Vayernő,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1858-as balatoni útjának rajzai fametsztekben ez évben a Vasárnapi Ujságban jeletek meg."Tihany". 72.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

A Széchényi Könyvtárban őrzött 5 Jókai-noteszben tardonai tájakat ábrázoló szines akvarellek vannak. 72.o.

Vayernó,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1849-ben Tardonán több akvarellt festett. egyik.
Látókő. 72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

1849-ben Tardonán több kis akvarellt festett.egyik Dédes. 72.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

1849-ben Tardonán több kis akvarellt festett.Tardona.
az egyik.~~71.o.~~ 72.sor

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Utolsó önarcképén Jókai Róza festette az arcot.Rutinosabb munka.A ruha Jókai munkája ,régi müveire hasonli
70.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Önarcképe,amely 1932-ben egy kiállitáson szerepelt. Katalógus szerint:"Jókai Mór önarcképe,Jelezve:J.M. 1871.Lavirozott irónrajz. 70.c.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.c.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Az 5,sz.noteszben a8 1853-as erdélyi útjáról"Tardona" kép-e. Az Orsz.Széchenyi Könyvtár Jókai-noteszeinek rajzai/699.Oct.Hung.jeljet./. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.5 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.sz. noteszben 19 lapon néhány utólag beragasztot ceruza,szines tusrajzok,akvarellek főleg az1853-as er délyi és az 1858-as Balatoni útról.és feljegyzések.83 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkás- sága.B 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.196[illegible].Képzőmüvészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Az Orsz.Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszok rajzai/699.oct.Hung.jelzet/.Az 1.sz.notesz 9 halványyonású rajzot tartalmaz,magy.tájak,épületek rajzait,néhány XVII-XVIII.századi női portré másolatát. 83.c.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága. É 61.c.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.,Képzőművészeti Alap Kiadóvál.op.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 26 Jókai notesz közül az,1,2,5,11,12,20 és 21 számuakban vannak rajzok,akvarellek. 83.o. Az Orsz. Széchényi Könyvtárban levő Jókai-noteszek rajzai, 699.oct.hung.jelzet.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.E 61.o.

A retőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Sp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Művészet,1962.2.sz.-ban. 44 rajz
2A kiskőrösi ház konyhája".A Széchényi Könyvtárban
lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2. sz.-ban. 44 rajz rajz."petőfi szülőháza/lásd katalógus 94.sz./".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699. Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Sibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,Festő

A 87.sz.notesz.ism.a Művészet,1962.2.sz.-ban.44 rajz
"Néhány szép részlet a szepsi templomból".A Széchényi
Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699,Okt.Hung
jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,100."Balatoni tájkép a Jókai-villa ablakából
Akvarell,papir.cca.20+25 cm. Elpusztult a második világháborúban a komáromi Jókai-szobában. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,99."Zsivány",rajz.papir.Hegedüs IV. 69.sz.
83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.8p.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,98,"Jókainé Nagy Bella képmása".Akvarell, papir.16+18.8 cm.Jelzet:Az én édes Bellám.Rajzoltam Siófokon 1903.junius 14.Jókai Móricz.P.I.M.61.1011. ltsz./4343 sltsz./. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,97."Jókainé Nagy Bella képmása"/csak repr. ismert/.1900-1902. Jelzet:Rajzolta Jókai Mór 190. utolsó szám olvashatatlan.Az Est Hármaskönyve,8 Bp. 1925,250.l. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

Jókai Mór,iró,festő M.D.K.

Katalógus,96,"Önarckép"/Jókai Mór és Fesztyné Jókai Róza közös munkája/.1898. Olaj,vászon.83.3+65.5. cm. F.I.M.486/1958.ltsz./Hegedüs.III.6,6051.sltsz. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196-.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,95."Pest a svábhegyről vihar után".1882.
Olaj,vászon.35.2+45 cm.P.I.M.61,1012.ltsz./6155 sltsz
82.o.

Vayorné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz.-ban.44 rajz
"Tátrafüred és Hirkó páter sirkőve".A Szécsényi
Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung
jelzet/. 83.o.

Vayerné
rné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

AxPetőfi Irod.Múz.Évkönyvel962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,62."Balaton-füredi fürdőhely"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság,1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.6xvax 196?.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

MDK

Jókai Mór

Önarcképe 1850-ből, rajz, repr.

Gerevich-Genthon: A magyar történelem képeskönyve. Bp. 1935. 206.l.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,52."Radnót,Bethlen kastély kapuja"/csak fametszetü reprodukciója ismert",/1853/. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962. Képzőmüvészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Önarcképe.Rajzolta 1850-ben.Fekete repr. 113.o.

Lengyel Dénes? Jókai népmeséi és anekdotái. 111.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1964.Képzőmüv.Alap Kiadóvá váll.Bp.1964

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Tóth Ferenc superitendens arcképe.Fekete repr. 63.o.

Vayerni Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Kossár Ferenc,Komarom város főbirája,ref.egyház fő-
gondnoka portréja.Tollrajz. Kb.1839-40-ből.62-63-old.

Vayerni Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.51.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Tóth Ferenc szuperintens arcképe.Kb.1839-40.-ből.
Tollrajz. A litográfia 1840-41-ben készülhetett.62-
63.o.

Vayerni/Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

1837-41 között a Révkomáromi Királyi Rajz Oskolába járt. 16 éves koráig. Az "Orbán Gábor" iskolája. 62.o.

Vayerni Bibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró

Fiatal férfi profilja.Csomagolópapir darabkán.62.o.

Vayernéz,Zibolen Ágnes:Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró

Földön fekvő harang.Vizfestmény.Gyermeki irással:
"Jókai festette".62.o.

Vayernék,Zibolen Agnes:Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró

Gyermekkorában megörökitette a komáromi Róth család gyilkosát. 62.o. 3.jegyz.

Vayernét,Zibolen Agnes:Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

Katalógus, 94. "Petőfi szülőháza"/csak repr. ismert/.
1880. Rajz. Jelzet: Petőfi szülőháza, rajzolta Jókai Móric
880, 17/10. Rexa Dezső: Petőfi Pest-Pilis-Solt-Kiskun
vmegyében. Bp. 1922. 82.o.

Vayerné, Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága. 61.o.

A Petőfi Prod. Múz. Évkönyve. 19[illegible]. Képzőművészeti Alap
Kiadóvall. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,93."Jókai Róza arcképe"/csak repr.ismert/.
1875-76. Vas.Ujs.1904.535.1. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.[illegible] 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,92."A Koltói kastély"/csak repr.ismert/.
1876. Vas.Ujs.1881.811.1. 82.o.

Vayernó,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.I 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196?.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,91."Leányka-kő az Aranyos partján"/csak repr
ismeretes./.1876/. Vas.Ujs.1877.788.1. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.k ól.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196 .Képzőművészeti Alap
Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,90."A Majthényi sik"/csak repr.ismert/.
/1876/.Vas.Ujs.1877.628.l. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.x 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,89,"Petőfi szülüháza"/csak repr.ismert/.
1870-es évek.rajz,papir.Pesti Napló Jókai Album.Bp.
1910,53.l. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.k 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,88."Karikatúra-vázlatok az Ostökös részére"
/csak reprodukciója ismert/./1871/.Tollrajz,papir.
Pesti Napló Jókai Album,Bp.1910.88.1. 82.o.

Vayern,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,87.Karikatúra vázlatok az Ostökös részére" /csak reprodukciójuk ismert/./1871/.Tollrajz,papir. Pesti Napló Jókai Album,Bp.1910,87.1. 82.o.

Vayern,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,86."Önarckép"/csak említésből ismert/.Ceruza papir.17+14 cm.Jelzet:Rajz.Jókai Mór 1871.Ernst Lajos Magy.Tört Gyüjteménye,Bp.1932.121.l. 82.o.

Vayern,Sibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,85."Petöfi szülőháza".Lit,papir.17+22.5 cm.
Jelzet:Kis Kőrös 1865.P.I.M.195/1957.ltsz./P.H.35/3,
6212 sltsz./. 82.o.

Vayern,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Prod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,84."Önarckép"/csak emlitésből ismert/. /1864-66/.Váli Mari:Emlékeim Jókai Mórról/Magy.Századok sorozat/ 1955.264.l. 82.o.

Vayern,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőmüvészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,83."Karikatúra az Ostökös részére"./1860-as évek/.Ceruza,papir./3 lap/.24+16.8 cm.P.I.M.61,1031. ltsz./Hegedüs,IV.54,7264.sltsz./.82 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

82.
Katalógus,Dézna"/csak emlitésből ismert/./1858/.Dr. Kristóf György:Jókai napjaimErdélyben.Kolozsvár.1925, 124.l. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,81."Detonata"./eredetije az O.Sz.K.5.sz. Jókai noteszben./.Fametszetü másolata a More patrio c.útleirásban./1858/.Vas.Ujs.577.1. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkassága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196?.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,80."Verespataki római emlékek"/csak fametszetü repr.ismert././1858/.Fametszetü repr.Jókai Mór:More patrio c. útleirásában.Vas.Ujs.1858,568.l. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkassága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,79."Verespataki római emlékek"/csak fametszetü repr.ismert/./1858/.Fametsz.repr.Jókai Mór More patrio c. útleirásában.Vas.Ujs.1858.568.l. 82.o.

Vayerná,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.Cl.o.

Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.196[illegible].Képzőművészeti alap kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,78."Verespataki római emlékek"/csak fametsze-
tü repr.ismert/./1858/.Fametszetü repr.Jókai Mór:More
patrio c. útjeirásában.Vasárnapi Ujság.1858.568.l. 82.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,77."Abrudbánya"/csak fametszetü repr.ismert/ /1858/.Fametszetü repr.Jókai Mór:More patrio c. útleirásában.Vas.Ujs.1858.556.l. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

Katalógus, 76. "Fabu Popi"/eredetije az O.Sz.K.5.sz.Jóka
kai noteszben//1858/.Fametszetü repr.Jókai Mór:More pa
patrio c.útleirásában.Vas.Ujs.1858.£ 556.l. 82.o.

Vayerné, Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,"Szigliget"/csak emlitésből ismert/./1858/.
Váli Mari:Emlékeim Jókai Mórról/Magy.Századok sorozat/ 1955.166.l. 82.o.

Vayerus,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.196[illegible].Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,74."Rezi"/csak emlitésből ismert/./1858/.
Váli Mari:Emlékeim Jókai Mórról/Magy.századok sorozat
1955.161.l. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
ságn.61.o.

A Petőfi Irod.Mús.Évkönyve.1968.Képzőművészeti Alap
Kiadóvull.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, író, festő

73.

Katalógus, "II. Rákóczi Ferenc arcképének másolata" /csak említésből ismert/. /1858/. Váli Mari: Emlékeim Jókai Mórról/Magy. Századok sorozat/1955.161.1. 82.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

72.

Katalógus, "Tátika"/csak fametszetü reprodukcioja ismert/./1858/. Vasárnapi Ujság, 1858. 82.o.

Vayerné, Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvall. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,~~iró,festő~~ 71."Csobáncz"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság,1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mor,iró,festő

Katalógus,70."Sümegh"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság,1858. 82.o.

Vayernó,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,69."Kisfaludy Sándor sirja Sümeghen"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság.1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz. évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,68."Zrinyi Miklós költő képmása"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság 1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,67."Keszthely"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság.1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,66."Balatonparti rom"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság,1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1961.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,65."Endre király sirkeresztje"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság, 1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Evkönyve,1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,64."Tihany"/csak fametszetü reprodukciója ismert././1858/.Vasárnapi Ujság.1858. 82.o.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,63."Füredi szinház"./csak fametszetü reprodukciója ismert./1858/.Vasárnapi Ujság,1858. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.6xxxx 1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.az.notesz ism.a Müvészet,1962.2.sz.-bam. 44 rajz
"Madocsány".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-notesze
szek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/.83 .o.

Vayerné
rné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Müvészet,1962,2.sz.-ban. 44 rajz "Koritnyica fürdő".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné

rné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkassága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve1963.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz.-ban. 44 raj
rajz."A besztercei kastély".A Széchényi Könyvtárban
lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/.83.c

Vayerné
rné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.c.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyv1963.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai
Mór Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz.-ban. 44 rajz
"Sztrecsnó".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai notesze
rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné
né,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyv1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz.-ban. 44 rajz
Likava".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek
rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.
61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve,1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.az notesz ism.a Művészetkr,1962,2.sz.-ban. 44 rajz. "Lietava".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayernó,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve,1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai
Mór, író, festő

A "7.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz.-ban.44 rajz. "Hradnó".A Széchenyi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve,196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Müvészet,1962,2.sz.-ban. 44 rajz "Bittse".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/.699.Okt Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve,19[illegible].Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A "7.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz,-ban. 44 rajz
"rodhrágy".A Széchényi könyvtárban lévő Jókai-noteszel
rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága,
61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve,196[illegible].Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai
Mór Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz.-ban.44 rajz "Csejtei témák".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D .K.

Jókai Mór,iró,festő

A "7.sz.notesz ism.a Művészet,1962,2.sz.-ban.44.rajz. "Beckói Részletek".A Széchényi könyvtárban lévő Jókai noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.Művészet,1962,2.sz.-ban.44 rajz. Becké vára".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-notesszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/. = 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1961. Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

A 27.sz.notesz ism.Művészet,1962,2.sz.-ban.44 rajz. "Hainburg Vára".A Széchenyi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve,1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.Müvészet,1962,2.sz.-ban.44 rajz.
Q "Oroszlánkő vára",A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai noteszek rajzai/ 699,Okt.Hung.jelzet/.83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága. 61.6.

A Petőfi Irod,Ház.Évkönyve.196 .Képzőmüvészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.Művészet,1962,2.sz.-ban. 44 rajz. Csorbató".A Széchényi Könyvtár Jókai-noteszeinek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.noteszkkk ism.Művészet,1962,2.sz.-ban.44 rajz.
"Árva vára".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszc
rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti
Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 27.sz.notesz ism.Művészet,1962.2.sz.44 fekete-fehér rajz van benne.Főlag a Felvidékről és Petőfi szülőháza. A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 21.sz.noteszben 4.karikatúra vázlat van.A Széchényi Könyvtárban Lévő Jókai-noteszek rajzai./ 699.Okt.Hung. jelzet/. 83.o.

Vayerné,Siboian Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 21.sz.noteszben az Ostökös 1858.évf.68.lapján közölt"Hogy épit magának Buttler uram házat"c.cikk első ötlete. A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet.xxxx 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 21.sz.noteszben két lapon egy kis házikó több formában,hozzáépülő újabb részletekkel.A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, író, festő

A 20.sz.noteszben 1870 körül még két aláírás nélküli halványvonású portrérajz. A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./ 699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné, Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 20.sz.noteszben 1870 körül jól sikerült karikatúrák képviselőtársairól."Zsedényi Ede".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1 62.Képzőművészeti lap kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 2o.sz.noteszben 1870 körül jól sikerült karikatúrák képviselőtársairól."Podmaniczky Armin".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung. jelzet/ .83.o.

Vayerné,Gibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 20.sz.noteszben 1670 körül jól sikerült karikatúrák képviselőtársairól."Királyi Pál".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszekben rajzai./699.Okt.Hung.jelzet./. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1 62.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 20.sz.noteszben 1870 körüli jól sikerült karikatúrák képviselőtársairól."Ráday László".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung. jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 20.sz.noteszben 1870 körüli,igen jól jellemzett kaá rikatúrák képviselőtársairól.A "Ivánka Zsiga".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699. Okt.Hung,jelzet/ 83.o.

Vayernó,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 29.sz noteszben 1870 körül készült,igen jól jellemzettportrék képviselőtársairól. A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/ 699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 12.sz. noteszben egy női portré másolata.A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt. Hung.jelzet./. 83.k o.

Nyerné,Zibolen -gnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D .K.

Jókai Mór,iró,Festő

A 12.sz.noteszben egy magy.paraszt figurája.A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung. jelzet./. 83.o.

Vayerná,eibolen -gnea: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962./.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 12.sz.noteszben csupán két rajz van:egy magy.parasz figurája és egy női portré másolat.A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/ 699.Okt.Hung.Jelzet 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai
Jókai Mór,iró,festő

A 11.sz.noteszben feljegyzések 1880 körül.Régi portrék másolatai."Goman Ádám cigányvajda ?".A Széchényi Könyvtár Jókai-noteszeinek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet./. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 11.sz.noteszben feljegyzések 1880 körül.Régi portrék másolatai"Kornfeld Eleonóra".A Széchényi Könyvtár Jókai noteszeinek rajzai./ 699.Okt.Ung.jelzet/.83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196?.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 11.sz.noteszben feljegyzések 1880 körül.XVII-XVIII. sz.-i portrék másolatai."Báthori Erzsébet".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung. jelzet./ . 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196..Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Zrt.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 11.sz.noteszben feljegyzések 1880 körül.XVII-XVIII sz.-i portrék másolatai."Zay Ludmilla".A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Mús.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 11.sz.notesz feljegyzései 1880 körül.XVII-XVIII.sz.-portré másolatok"Zay Christina".A Széchényi Könyvtárba lévő Jókai noteszek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 11.sz.notesz feljegyzései 1880 körüliek.15 rajz,régi portrék másolatai,1 táj,1 tóparti ház és diszitő motivumok.A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai/ 699.Okt.Hung.jelzet/ 83.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.196Z.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A 9.számú noteszben 4 halványvonású rajz van.Egy pártázatos torony,egy sisakos torony,egy vár és egy kert részlet vázlata. Az Orsz.Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./ 699.Okt.Hung,jelzet/. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.noteszben Zsedényi Ede karikatúráját véljük feli ismerni. A Széchényi Könyvtárban lévő Jókai-noteszek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet/. 83.o.

Vayernó,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvál[illegible].Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Az 5.sz.noteszbentöbb egyelőre meg nem határozott tájkép.Az Orsz.Széchenyi Könyvtárban lévő Jókai-notesszek rajzai./699.Okt.Hung.jelzet./. 83.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.196 .Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

A BUDAPESTI PASTEUR-INTÉZET ÁLTAL PASTEUR SZOBRÁRA KÜLDÖTT KOSZORÚ.

PASTEUR SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE PÁRISBAN.

1904. julius 16-ikán nagy ünnepet ült Páris. A köztársaság elnökének, Pasteur családjának, a franczia és számos külföldi tudományos társaság képviselőinek, az összes minisztereknek, a legnagyobb katonai méltóságoknak jelenlétében ezen a napon leplezték le *Pasteur* szobrát a Breteuil-téren, az invalidusok dómjával szemben.

Hogy ki volt *Pasteur* az egész emberiségre nézve, köztudomású. Nálunk talán leginkább a veszettséggel szemben való védoltást ismerik Pasteur felfedezései közül. Ezzel 1885-ben lépett a világ elé. Hogy ez milyen óriási fontosságú felfedezés, hogy mennyien vannak kitéve a veszettséggel való fertőzés veszedelmének, azt sokan nem is sejtik. A budapesti Pasteur intézetben például, (jórészt a *Hőgyes* tanár által módosított eljárással) az intézet megnyilta, vagyis 1890 április 15-ike óta 1904 julius 16-ig 24208 megmart egyént oltottak be a veszettség ellen.

Az erjedés okának ismeretét is *Pasteur*-nek köszönhetjük. 1857-ben ő mutatott rá először, hogy a tejsavas erjedés okát apró szervezetekben kell keresnünk. Ugyanezt kimutatta az alkoholos és a vajsavas erjedésről is. 1861-ben már meg is találta a vajsavas erjedés, később pedig a többi erjedés okozóit. Kimutatta, hogy a bor és sör romlását szintén apró szervezetek okozzák, sőt megmutatta a módot is, hogy miképen kell ellenük védekezni (Pasteurizálás). Rájött a baktériumoknak arra a tulajdonságára, hogy némelyek közülük csak a levegőn, viszont mások csak a levegő kizárása mellett képesek szaporodni. 1862-ben kimutatta, hogy a vér hónapokon át sem szenved lényeges változást, ha csiramentes edényekben fogjuk fel s ha a csirák későbbi bejutását is megakadályozzuk. Egy időben kétféle selyemhernyó-betegség végpusztulással fenyegette déli Franciaország selyemtermelését; az akadémia kiküldötte Pasteurt s ő nemcsak hogy megtalálta az említett megbetegedéseket okozó szervezeteket, de azt is felfedezte, miképen lehet e baj ellen sikerrel küzdeni. A lépfene baczillusát már Rayer és Davainé látták ugyan a beteg állatok vérében, de csak Pasteurnek sikerült ezeket a baczillusokat a vérből kitenyészteni, elkülöníteni, és összes tulajdonságaikat tanulmányozni. Tisztába hozta a tyukok kholerájának kérdését, a sertésorbánczét, tanulmányozta a mesterséges úton előidézett genyvérűséget, a lovak typhusos lázát stb. Tevékenységének legfontosabb részlete talán a védoltások módszerének kidolgozása volt.

Pasteur fölfedezésein alapszik a modern sebészeti antiszeptikus kezelés is. Általában az ő munkássága átalakító hatással volt az egész modern orvostudományra s a természettudomány több más ágára is.

Pasteur 1822-ben született. 1853-ban a becsületrenddel tüntették ki, 1862-ben akadémiai tag, 1870-ben senator lett. 1878-ban a becsületrend nagy szalagját kapta meg. 1888 november 14-ikén két és fél milliónyi költségen épült «Pasteur-intézet» nyilott meg Párisban. *Huxley* angol tudós egy nyilvános előadáson kijelentette, hogy Pasteur felfedezései elegendők arra, hogy Francziaországnak visszaszerezzék a németeknek fizetett rengeteg hadisarczot. Temetésén az egész világ gyászolt. Szobrának leleplezése alkalmából azt irja a «L'Illustration», hogy vajjon van-e Francziaországnak az egész XIX-ik században, sőt egész történetében dicsőbb alakja a Pasteurénél? A németek szónoka ugyanazon alkalommal azt mondta, hogy «tisztelet a nagy franczia lángelménck, mely az egész világot megvilágította és megtermékenyítette.»

A julius 16-ikán leleplezett fehér márványszobrot Girault műépítésszel *Falguière* tervezte, s a kitűnő művésznek ez volt utolsó műve. A kivitelt, Falguière halálával Dubois és Thomas végezték el.

Az egész szobor mintegy hét méter magas, a miből valamivel több esik négy méternél a talapzatra. *Pasteur* alakja ülő helyzetben van megörökítve. Jóságos, gondolkodó arczán az látszik, mintha most is valamely új, az emberiség javát czélozó felfedezésen tünődnék. A talapzat négy oldalát reliefek ékesítik. Az első oldalon a humanitást jelképező női alak látható, ki gyermekét hátulról átkarolva visszatartani igyekezik az alant leselkedő kaszás haláltól s egyszersmind kérőleg tekint fel Pasteurre, segítségét kérve annak, ki a halál elleni küzdelemnek oly gazdag fegyvertárát fedezte fel. Erről az alakról mondta a leleplezés alkalmával *Wallon*, a szoborra nemzetközi gyűjtést rendezett bizottság elnöke, hogy voltaképen valamennyi anyát jelképezi, ki gyermeke életét Pasteurnek köszönheti. A piedestál ugyanezen oldalán a következő felirás olvasható: *Pasteur 1822—1895*, továbbá annak jelzése, hogy a szobor nemzetközi adakozás útján épült. A talapzat egy másik oldalán legelésző juhnyáj közepett pásztorfiú fújja sípját, a harmadikon arató leány pihen, a negyediken egy szántóvető támaszkodik ökreihez. A piedestálnak ez a három oldala a mező munkásait jelképezi, kik nyugodtan élvezik a békét, mert Pasteur fölfedezései következtében, ki rájött az emberek, állatok és növények megbetegedéseinek gyógymódjára, biztositva látják szüretjüket, aratásukat, állattenyésztésüket.

Az impozáns szobor leleplezésének ünnepélyére az egész művelt világ elküldte hódolatát. Magyarország nevében *Hőgyes* Endre (a budapesti Pasteur-intézet igazgatója) és *Pertik* Ottó (a szoborra gyűjtő magyar bizottság elnöke) professzorok aláirásával emelkedett hangú üdvözlő irat ment Párisba, azonkívül pedig egy másfél méter átmérőjű babérkoszorú, melynek két és fél méter hosszú nemzeti szinű két selyem szalagján a következő felirás olvasható. Az egyiken: «À la mémoire de Louis Pasteur, du glorieux maître français, du bienfaiteur de l'huma-

PASTEUR SZOBRA PÁRISBAN.

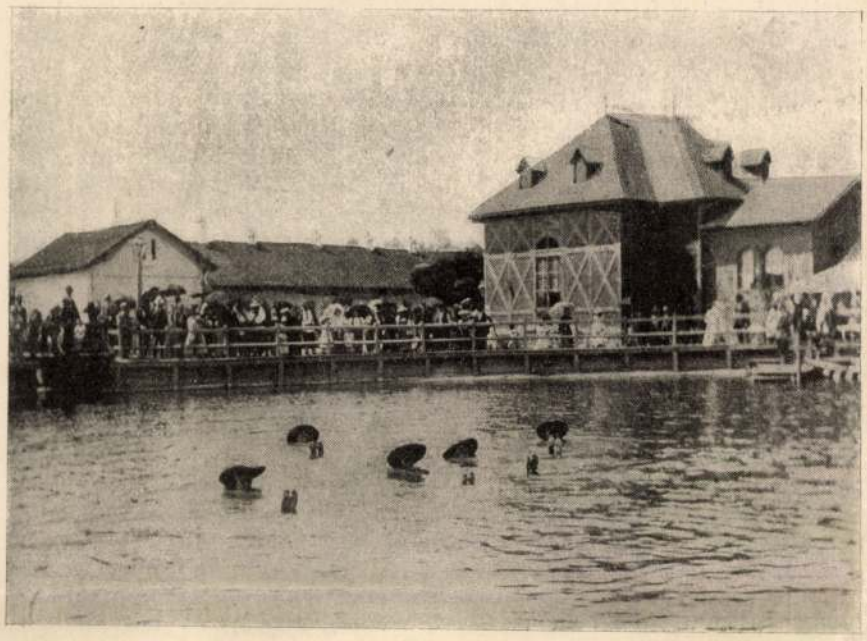

RÉSZLET A VIZAKNAI FÜRDŐBŐL.

nité» (Pasteur Lajos, a dicső franczia mester, az emberiség jóltevője emlékének). A másikon: «En temoignage de respect, d'admiration, et de reconnaissance de ses elèves hongrois, de l'institut Pasteur de Budapest et 24000 personnes traitées de la rage» (A tisztelet, a csodálat és hála jeléül magyar tanítványaitól, a budapesti Pasteur-intézettől és 24,000, a veszettség ellen beoltott betegtől). A koszorút, melyet képben is bemutatunk, az alcsuthi, margitszigeti és fiumei főherczegi kertészetek budapesti virágcsarnoka kötötte.

Dr. Marikovszky György.

A FÖLDMIVELÉSI MINISZTER ERDÉLYRÉSZI SZEMLE-ÚTJA.

Tallián Béla földmivelésügyi miniszter közelebb néhány napra terjedő körútat tett Erdélyben, hogy az erdélyrészi kincstári birtokokat áttanulmányozza és személyes tapasztalatok alapján ismerje meg az esetleges szükségleteket és hiányokat, hogy azokon segítve, előmozdítsa a birtokok fölvirágozását és egyúttal a lakosság anyagi javát is.

Útjában a minisztert, kinek minden részletre kiterjedő figyelme igen jó hatást tett, elhalmozták az őszinte tisztelet és szeretet minden jelével, erős bizalommal arra nézve, hogy ez a miniszteri látogatás meg fogja hozni eme vidékeknek e maga jótékony gyümölcsét.

A miniszter julius hó 13-án reggel érkezett meg *Kolozs-Karára* Darányi Béla és Balogh Vilmos miniszteri tanácsosok, gróf D'Orsay Olivér nyug. ezredes, volt méntelepparancsnok és Nádossy Gergely miniszteri fogalmazó kíséretében. Onnan kocsikon a *Kolozs-pusztára* mentek a gazdaság és ménes megtekintése végett. Ez után a társaság *Tordára* hajtatott, hol az állami bikatelepet és állami kertészetet tekintette meg, gróf Bethlen Géza főispán és a megyei tisztikar kalauzolása mellett. Másnap reggel *Vizaknára* utaztak, itt a kísérethez csatlakozott Hámory Nándor a kerület országgyűlési képviselője és Szász József alsófehérmegyei alispán. A fürdőtelep tanulmányozása az egész napot elfoglalta, mert itt az állam nagyszabású építkezéseket akar végrehajtani.

A vizaknai fürdőtelep — a mely egyebek közt arról is nevezetes, hogy ott 1890-ben a felhőszakadás következtében megdagadt tó hat honvéd holttestét vetette ki, abból a 349 honvédből, a kiket 1849-ben dobtak oda be — kitünő gyógyhatású vize s szép vidéke révén annyira keresetté vált, hogy fejlesztését tovább halasztani már nem lehet s az állami költségvetésbe fölvett fél millió koronányi befektetést mielőbb meg kell kezdeni, mert a lakáshiány évről-évre érezhetőbb lesz,

Hat tó áll ez idő szerint Vizaknán a fürdőközönség rendelkezésére: a *külső* és *belső zöld*, *külső és belső vörös tavak*, a *Tököly- és kettős tó*. Mind a hat tó gazdag sótartalmu — 8—8·5% — a Tököly pedig 26%-ával a világ leggazdagabb sótartalmú vize. A hőmérsék + 19—30° R. között váltakozik. A tavak nagy területen feküsznek; a Tököly 1,118 négyszögméter, mélysége 33 méter, a zöld tavak felülete 5,535 négyszögméter, mélységük 46 méter, a vörös tavak 3978 négyszögmétert foglalnak el s 42 méter mélyek.

A fürdőt dombsorok veszik körül három oldalról, csak nyugat felől nyílik egy keskeny völgy. A fürdőtelep s a sétahelyül szolgáló domboldal csinosan van rendezve; akácz és fenyőcsoportok nyujtanak árnyékot.

A fürdőtelep fejlesztése nemcsak azért fontos érdek, mivel gyógyító vize igen sok betegnek adja vissza egészségét, hanem nemzeti szempontból is, mert Vizakna az egyetlen magyarsági pont a Maros, Küküllő, Olt és a Kárpátok által befoglalt területen. S a fejlesztés az állam feladata, mert övé a sóbánya és a sóstavak.

A miniszter és környezete nagy érdeklődéssel szemléltek meg mindent Vizaknán létük alatt. Incze Lajos ref. lelkész felhivta figyelmüket az Árpád-korbeli ref. templomra, s az ott levő Anjou-korbeli úrasztali kehelyre, az 1515-ben készült papi székre. Az előkelő társaság ezeket is figyelmesen megtekintette, valamint az 1422-, 23- és 30-ik évből való pergameneket is. Megnézték még Szentkatolnai Bakk Endre róm. kath. lelkész 2600 darabból álló, Vizakna területén gyűjtött régi érem-gyűjteményét, mely Vizakna nagy jelentőségű multjára sok tekintetben fényt vet a rómaiak idejéből. Vizaknáról elindulva este ért a társaság *Nagy-Szebenbe*, hol a miniszter jövetelének hírére szépen sikerült tenyészállat-kiállítást rögtönzött a gazdasági egyesület.

Másnap 15-én reggel folytatta szemleútját a miniszter *Porumbákra*, a honnan kocsikon az állami ménesgazdaságok és mének megtekintésére indultak. Útba ejtvén több közbeeső tanyát, *Alsó-Szombatfalvára* érkezett a miniszter, kihez útközben Serbán Miklós a kerület orsz. képviselője is csatlakozott. A Visegrády őrnagy parancsnoksága alatt álló méntelep tüzetes megtekintése után *Fogarasra* folytatták útjukat, a hol elsőben is Serbán képviselőnél tett a miniszter látogatást. Innen a ménesbirtok igazgatóságára mentek, a hol bemutatták a tisztikart a miniszternek, a ki több küldöttséget is fogadott, majd tovább utazott *Sárkány*, *Komána* és *Kucsuláta* felé. Különösen figyelemre méltó a sárkányi bivalytelep, melyet De La Motte gazdasági intéző rövid idő alatt virágzó gazdasággá emelt. *Homoród-Kőhalmon* szállt a társaság újra vonatra és *Brassóba* utazott, hol Székely György főispán fogadta. Brassóból másnap 16-án tovább indulva a *sepsiszentgyörgyi* méntelepet és árvaházat tekintették meg Sveikovszky őrnagy méntelepparancsnok és Ilosvay százados kalauzolása mellett. Sepsi-Szentgyörgyön igen ünnepélyesen fogadták, a város fel volt lobogózva s a lakosság nevében gróf Haller János főispán üdvözölte a minisztert, ki az üdvözlésre szivélyes szavakkal válaszott. Ezzel aztán befejezte Tallián miniszter erdélyrészi körútját. Útja közben, bár az ünnepélyes, hivatalos fogadásokat mellőzni igyekezett, mindenütt lelkesen fogadták, nemcsak a hatóságok, hanem a lakosság is, a mely sok reményt fűz ahhoz, hogy a miniszter most közvetlen tapasztalatból is megismerte a székelyföldi vidékeket s az ottani állami gazdaságokat.

JÓKAI RAJZA JÓKAI RÓZÁRÓL.

Jókai ifjú korában tudvalevőleg festőnek készült és csak később cserélte fel az ecsetet a tollal. Mind a mellett első muzsájához is mindvégig hű maradt és szeretettel rajzolgatott s festett szórakozásból. Családjának tagjairól és barátairól több sikerült és rendszerint nagy gonddal rajzolt arczképet készített.

Kun Dániel rajz- és metszetgyűjteményében van a többek között *Jókai Róza Feszty Árpádné*-ról kis leánykorából tussal, czeruzával és aquarellel festett arczkép, mely *Jókai* legfinomabb kivitelű rajzai közé tartozik s a mellett arczképi hűsége is meglepő. Általában az egész képen meglátszik a gond, melylyel ezt a nagy költő megrajzolta.

Kun Dániel úr, ki becses műtörténeti és művészeti gyűjteményében őrzi e rajzot, szives volt azt szerkesztőségünknek lemásolás végett átadni.

BIKA-TIGRIS-VIADAL.

A napilapokból ismeretes a san sebastiani eset. Folyó hó 24-én, az elmúlt vasárnap (és nem 25-én, mint a hogy lapjaink jelezték) a spanyol Nizzában, *San Sebastian*-ban, a hol a spanyolok királya nyaralni szokott, hajmeresztő látványnak volt tanúja a czirkuszi közönség. Egy bikát meg egy tigrist eresztettek össze az aránéban és miként a lapok írják, a két fenevad betört a páholyokba s úgy kellett a tigrist agyonlőni, miközben mintegy ötven ember megsebesült, sőt egy-kettő meg is halt a czéltévesztett golyóktól.

Bemutatjuk a szerencsétlen hírű aréna képét, melyet e sorok irója az idei tavaszszal tett spanyolországi útjából hozott magával, — s elmondjuk, mennyi lehet igaz a lapok híradásából.

A san sebastiani czirkusz legújabb e nemű építménye Spanyolországnak, alig egy nehány esztendős. A városon kívül van elhelyezve, mint a legtöbb spanyol aréna (a valenciai egészen bent van a városban) s méreteire nézve a legnagyobbak egyike úgy, hogy 16—18 ezer néző elfér benne. Berendezése egészen olyan, mint a többi spanyol arénáé, t. i. a 60—70 méter átmérőjü küzdőteret két méter magas deszkafal veszi körül, a mely mellett közvetlenül két méter széles folyosó vonúl körbe, a folyosó másik oldalán meg két méter magasságban kezdődnek az ülések 15—16 sorban, ezek mögött pedig, tehát leghátúl, vagyis a küzdőtértől legtávolabb, vannak a páholyok egymás fölött két emeletnyi magasságban.

Ebből a vázlatos leirásból világos, hogy a lapok előadása, mintha a bika és tigris a páholyokba került volna, nem felel meg a valóságnak. Teljes lehetetlen ugyanis, hogy a bika a lépcsőzetesen egymás felett levő körüléseken keresztül a páholyokig jutott volna. Mert arra van elég példa, hogy a nekibőszült bika átugorja a küzdőtér palánkját s a folyosóba kerül, de hogy innen az ülőhelyekre felkapaszkodott volna, arra még nem volt eset, mert ez lehetetlen. A tigris azonban felugorhatott a közönség ülőhelyeire, sőt bejuthatott a páholyokba is. A lapok hiradásaiból csak ennyi lehet a valóság. A bika, az lent maradt. Természetes aztán, hogy a közönség soraiban ugráló tigris roppant kavarodást okozott s hogy a fenevadra irányzott lövések czélt czél után tévesztettek.

A bikának medvével, tigrissel való küzdelme egy, a porondon álló nagyobb ketreczben megy végbe s ebben a küzdelemben rendesen a bika a győztes. San Sebastianban az történt, hogy a bika döfés közben kitörte a ketrecz falát s az így támadt résen szabadúlt ki a tigris, a mely korántsem a vérszomjtól, hanem a halálfélelemtől üldöztetve, egy pár ugrással a közönség közt termett és nagyon is érthető riadalmat okozott.

Növelte a bajt, hogy az aréna egészen meg volt telve, így aztán futásról, menekülésről szó sem lehetett. A sorok ugyanis oly közel esnek egymáshoz, hogy egyik ember térde az előtte ülőnek szinte érinti a vállát s bár a helyek számozva vannak, mégis oly szorosan ülnek az emberek egymás mellett, hogy mozdulni is alig tudnak. S az összes sorokhoz mindössze 6—8 pinczetorok-szerű lépcsős feljárat vezet s a sok ezernyi népnek ezen a pár nyiláson át kell be- és kijárnia. A páholyok közönségének más útja van.

Tűztől nem kell félni, mert minden aréna fedetlen s csupán a körpalánk, meg a páholyok oszlopai és teteje vannak fából. A körülések téglából vagy kőből vannak épitve s csak némelyik arénában (Valencia) van deszka a kőpadkákon, hogy a ruha el ne piszkolódjék.

Az arénából való gyors menekülésre tehát nincsen mód, de alig is van szükség. Mert a san sebastiani eset egyedül áll a czirkuszok újabbkori történetében. *S. G.*

LÓVERSENYEN GYŐZTES TENGERÉSZEK.

A khinai udvarnál képviselt hatalmasságok, mint tudva van, az 1900-ban kitört boxer-mozgalmak óta állandó követségi őrségeket tartanak Pekingben. Az egyes követségek falakkal vannak körülvéve s annyira megerődítve, hogy megvédhessék magukat meglepetések és olyan támadások ellen, a milyeneknek 1900 nyarán a Pekingben időző idegenek ki voltak téve.

Az osztrák-magyar követség oltalmára egy korvett-kapitány vezénylete alatt álló tengerész különítmény van kirendelve, melynek a tiencsini osztrák-magyar telepítvény biztonságán és a rend fentartásán kell őrködnie. Összesen 5 tengerésztiszt, 2 tengerészorvos, 1 tengerész számtiszt és 222 emberből áll a védőcsapat, néhány könnyü ágyuval és golyószóróval. A követségi terület belseje két egymástól különálló részre oszlik; az egyikben a kert által körülvett követségi épület áll, a másik rész pedig az őrség lakhelyéül szolgál s egy kis erődített táborhoz hasonlít.

A különféle nemzetiségü őrségek élénk bajtársi összeköttetést tartanak fenn; gyakran rendeznek legénységi ünnepeket és hasonló mulatságokat, hogy a hazájuktól távol tartózkodó katonák sok nélkülözéssel járó helyzete könnyebben elviselhető legyen.

Az ily mulatságokhoz tartoznak az évenként rendezett nemzetközi lóversenyek, melyeken a tengerész legénység szintén élénk részt vesz, s nem egyszer megtörtént, hogy a tengerészek a turfon győzelmeket arattak. Az őrségi különítmény ugyanis bizonyos számú szolgálati lóval rendelkezik, hogy hivatalos alkalmakkor a követ lovas kisérete kiállítható legyen.

Az ez évi május közepén megtartott pekingi lóversenyek alkalmával, a különféle kirendeltségek legénysége számára szolgálati lovakkal versenyfutást rendeztek, melyen *Albert* porosz herczeg is megjelent. Habár a többi versenyzőket lovas csapatokból válogatták ki, mégis az osztrák-magyar tengerészet győzött, s *Boy* nevü lovon egy altiszt elsőnek, egy másik altiszt pedig «*Csárdás*» nevü lovon a nézők élénk örömrivalgása közt másodiknak érkezett be.

Az idén az osztrák-magyar tengerész legénység már negyedszer nyerte el az első díjat.

Képeink amatőr felvételek után ábrázolják a derék lovasokat győztes lovaikon. A háttérben a lőrésekről felismerhető követségi épület körfala látható.

A MARMOREK-FÉLE SZERUMKEZELÉS TÜDŐBETEGEKNÉL.

A «Vasárnapi Ujság», hasonlóan a legnagyobb stylü külföldi irodalmi lapokhoz, szivesen nyitja meg hasábjait egy-egy tudományos kérdésnek, a melyek, mint a tüdővész, a magyar nagyközönséget olyan nagyon közelről érdeklik. Ezenközben természetes, hogy előkelő helyről származó ellenvéleményt is közöl, a melyre, azt hiszem, a legérdemlegesebb válasz az, ha — nagy kivonatban — az utolsó hónapokban a világ minden tájáról részint franczia, részint angol nyelven megjelent és közlött eredményeit a *Marmorek*-féle szerumkezelésnek pár sorban bemutatom.

A «Progrès Medical» 1904 április 30-iki számában kilencz esetről számol be dr. *Montalti* (d'Epinal) és a czikk végén ezt irja: «Minden kezelt betegnél a láz teljesen megszünt, az éjszakai izzadások enyhültek, vagy végleg elmaradtak, a beteg nehezített légzése könnyebb lett vagy teljesen elmaradt, a köpet mennyisége nagyon megfogyott és a betegek testsulya, — és ezt a szerző különösen kiemeli — *minden túltáplálkozás nélkül* minden esetben növekedett.»

A «Revue de Médecine» (franczia orvosi szaklap) 1904 május 10-iki számában dr. *Jaguerod* szanatoriumi igazgató főorvos ugyancsak kilencz esetről számol be, a melyekben a Marmorek-féle szerumot alkalmazta és annak kiváló eredményei felől két nyomtatott oldalon beszél.

A «Société de Thérapeutique» 1904 február 10-én Párisban tartott ülésén dr. *Klein* és dr. *Jacobsohn* mutatták be szerummal kezelt eseteiket és ugyancsak itt beszélt dr. *La Néele* (Lisieux) egy apácza

Kun Dániel gyüjteményéből.

JÓKAI MÓR RAJZA JÓKAI RÓZÁRÓL.

teljes meggyógyitásáról («Guérison»), a kinél a tüdővésznek úgynevezett «galoppierende Schwindsucht» (Phtisie galopante) alakja volt jelen és a ki eddig a szerumból a legtöbbet kapott (720 köbcentiméter), a milyen mennyiségben még azt senkinek sem adták.

Az olvasó figyelmét nem akarom tovább fárasztani dr. *Rothschild* és L. *Brunier*-nek a «Progrès Medical» 1904 április 23-iki számában közölt és a párisi Rotschild-féle poliklinikán gyógykezelt eseteik leirásával, a melyben a Marmorek-szerumnak kiváló hatását sebészeti és gégészeti tuberkulozisnál közlik.

Nem terjeszkedhetem ki még *Latham*-nak feltünést keltő és a Londonban megjelenő, egész kötetet kitevő angol orvosi szaklapban, a «Lancet»-ben 1904 április 4-ikén közölt és 30 esetről szóló közleményére, a melyről akkor a napilapok is tudomást vettek és a melynek hire bejárta a tudományos és napi sajtót egyaránt.

A vitatkozásnak tagadhatatlan, ha objektiv, van jogosultsága, de azután minden tekintetben objektivnek kell lennie.

Dr. Müller Vilmos.

*

MÉG EGYSZER A TÜDŐVÉSZ SZERUMOS KEZELÉSÉRŐL.

Minthogy polemiáról van szó, a «Vasárnapi Ujság» szerkesztősége, mint az ilyenkor szokásos, volt szives értesíteni, hogy multkori czikkemre válasz érkezett, s a betekintést is megengedni, hogy felelhessek rá.

Elutazó-félben lévén, sajnálatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy irodalmi adatok után böngészhessek. Csupán egy szerző nézetét akarom ezuttal még felemlíteni, kinek kritikája a napokban véletlenül akadt a kezembe és a ki szintén nem barátja a Marmorek-féle kezelésnek. Ez a szerző *Goldschmiedt*, ki a «Deutsche med. Wochenschrift» 1903 évi 51-ik számában azt irja, hogy már régebben foglalkozik a *Marmorek*-féle eljárással.

Ő hosszabb ideje (majd négy éve), tud csonttuberculosis esetekről, a melyeket Marmorek szerumával kezelt, a nélkül, hogy valami specifikus hatást látott volna. Két évvel később egy tüdővészes beteg kezeltetett egy hétig a Marmorek szerumával, minden reakczió nélkül. Az illető egy hét mulva, igaz, hogy más oknál fogva, meghalt. Egy másik tüdővészes beteg, egy asszony, 1903 májusában kezeltetett többszöri befecskendéssel, egyelőre minden jótékony vagy káros hatás nélkül. Minthogy azonban az utolsó két befecskendés után rázó hideg lépett fel, a gyógymódot be kellett szüntetni. Rövid idővel ezután az asszony meghalt. Mindezeket számba véve, *Goldschmidt* azt mondja, hogy *Marmorek* theoriája igen csábító ugyan, de nélkülözi a logikai alapot.

A mi azt illeti, hogy első közleményemben objectiv voltam-e vagy sem, azt hiszem, a subjectivitás vádja nem érhet. Már a multkor hangsulyoztam, hogy nem a magam, hanem az igazán legilletékesebb szakférfiak véleményét adtam vissza (egy igen előkelő franczia orvosi lap, a «Semaine médicale» 1903. évi 48-ik száma nyomán). Azt sem állítottam, hogy a Marmorek eljárása semmit sem ér, csak felemlítve az ellentétes nézeteket, azt mondtam, hogy *egyelőre* kár az eljárást allelujával fogadni, épen mert vannak ellene szóló nézetek is. Elvégre is egyikünknek sem a polemizálás, hanem csak az lehetett a czélunk, hogy a Marmorek-féle kezelést, mely a tuberculosis óriási pusztításai révén mindenkit érdekelhet, minden oldalról megismertessük a nagyközönséggel.

Ezzel a vitát a magam részéről befejezettnek tekintem. *Dr. Marikovszky György.*

A PÉNZ.

Kép a hollandi népéletből, három felvonásban. Irta *Heyermanns* Hermann. Fordította *Kemény* Simon. Színre került a Fővárosi Nyári Szinházban jul. 22-én.

*Heyermanns*nak az elmúlt idényben már előadták egy darabját, a «Ghettót», Budapesten a Király-Szinházban. A hollandi iró tragikai, komor tárgyakat választ darabjaihoz. A közönséget nem annyira megindítja, mint inkább ellenszenvvel tölti el alakjai iránt s így darabjai épen nem vonzó hatásúak. A «Ghetto» sokkal sikerültebb műve, mint «A pénz», pedig az is alig ért el három előadást. «A pénz»-nek sem volt anyagi sikere, azonban a darabnak irodalmi szempontból kétségtelen becse van. Az iró a hollandi népéletet igyekszik megrajzolni darabjában. Elénk tárja minden nyomorúságát. Örömtelenebb népet a darab szerint nem igen találunk Európában, nincs annak semmi mulatsága, csak bánata s egyedüli vágya a pénz, vagyis inkább egy darab fekete kenyér.

Heyermanns egy kapzsi, lelkileg teljesen eltompult családot mutat be s két ezen körből lelki jóságával kiemelkedő alakot: a család egyetlen figyermekét és ennek kedvesét. Legjobban rajzolt alak a darabban ez a hollandi leány, *Szisztke*, ki szenvedélyesen szereti a kedvesét, az egyik pillanatban lába porát csókolja, a másikban átváltozik örjöngő fúriává, szidalmakkal illeti kedvesét, a ki el akar menni más községbe, azt remélve, hogy ott jobban meg tudja keresni kenyerét s inkább segíthet szülein. *Szisztke* szerint gazember az a férfi, a ki elhagyja azt a nőt, a kiről tudja, hogy szereti. A darabnak meséje alig van. Az első felvonásban a szegény hollandi család kunyhójában vagyunk. Ez a család valamikor jómódú volt, de teljesen elszegényedett. Most is siránkoznak, mivel egyetlen tehenük beteg. Ezt a tehenet pedig többre becsülik gyermekeiknél is. A tehén azonban a nagy siránkozás ellenére is elpusztúl, mire nagy jajgatás tör ki, a szülők a leányukat okolják a tehén haláláért, miért nem vigyázott rá jobban. Ezt a leányt különben, fivérén *Elckén* kívül mindenki üti-veri. Azt hiszik, joguk van hozzá, hiszen bukott lány, kinek már született egy gyermeke is. Nem elég csapás a tehén halála a szerencsétlen családra. Az apa pörbe keveredik szomszédjával s jóllehet neki van igaza, mégis elitélik. S mivel nem tud fizetni, kitűzik a pecsétes papirt az ajtajára. Az apa bánatában el kezd inni, eliszsza a döglött tehén árának egy részét. Pedig az előtt sohasem volt részeg, most a nyomorúság kergette a korcsma asztalhoz. Épen ekkor jön haza a fiuk, *Elcke*, ki látja úgy a saját, mint kedvese szüleinek nyomorúságát, és elhatározza, hogy feláldozza magát érettük. Akkor sorozták épen a katonákat, kiknek vagy Kelet- vagy Nyugat-Indiába kellett menniök. Csak hat évre kötelezik magukat, de tulajdonképen ezekről a vidékekről nincs visszatérés. A sorozáskor minden ujoncz két vagy háromszáz forintot kap, a szerint a mint keletre vagy nyugatra viszik. Ezen a pénzen akar Elcke szülein és kedvesén segíteni. Itt tűnik ki azután szülei kapzsisága, örjöngésig menő vágyódása a pénz után és Szisztkének, kedvesének igaz szerelme, kinek nem kell pénz, csak a legény, s miután ez már nem maradhat, hát a pénzt sem fogadja el. Mikor *Elcke* anyja meghallja, hogy fia a városba ment katonának, nem a fiáért aggódik, hanem azért imádkozik, hogy bárcsak keletre vinnék, mert akkor száz forinttal többet kap. Mikor pedig a fiú hazajön s megmondja szüleinek, hogy a pénzből ötven forintot Szisztkeéknek szánt, dühtől tajtékozva rohannak rá, szidják Szisztke apját, anyját, mivel az ő pénzüket elkoldulják fiuktól. Pedig ezek nem is fogadják el a pénzt. Így a fiú szüleitől megszidva, szeretőjétől örökre elhagyva, indul el katonának Indiába. Ez történik három felvonáson keresztül, azaz csak a harmadikban, mivel az első kettő a tehén miatti jajgatással telik el.

A darab szép kiállításban és gondos rendezéssel került szinre. A szereplők közül K. *Kápolnai* Juliska aratta a legnagyobb sikert. (Szisztkét játszotta.) A férfiak közül *Barthos* és *Réthey*. Barthos játszotta az apát, meglepő művészettel, különösen a részegségi jelenetben. *Medgyaszai* Vilma egy fiatal koldusleány szerepében hozott némi derűt a szinpadra. Bár kezdő szinésznő, igen otthonos a szinpadon. Jók voltak még *Szohner* Olga, *Kesztler* és *Izsó*.

A darab érdekelte a közönséget, de azért még sem volt nagy sikere, mely tartós jövőt biztosítana neki a szinpadon. *Somogyi Lajos.*

PLEHVE, A MEGGYILKOLT OROSZ BELÜGYMINISZTER.

EGY OROSZ MINISZTER MEGGYILKOLÁSA.

Oroszországnak az utóbbi időkben nagyon sokat emlegetett politikusát, a szabadabb mozgalmaknak kemény kézzel való elfojtására törekvő belügyminiszterét, Plehvét megölték Szentpéterváron az utczán, a mint kocsijával a vasutra hajtatott. Egy elszánt ember bombát dobott rá. A rendőröktől őrzött hatalmas minisztert kocsijával együtt széttépte a bomba s megölte a kocsissal és a lovakkal együtt. Maga a bombavető is sulyosan megsebesült.

Plehve Konstantinovics Vjaczeszláv belügyminiszter nagyhatalmu méltóságát Szipjagin meggyilkolása után foglalta el. A véres örökséget Plehve azzal fogadta el, hogy elődje nyomdokait követi, a forradalmi elemeket kiirtja, s mivel a finnek földjének kiváltságos jogai rosz példával szolgálnak, ezeket a jogokat is megsemmisíti. Szipjagin nyomdokait követte csakugyan, s azon eljutott Szipjagin végzetéig, a véres halálba.

A politikai merényletek és gyilkosságok gyorsan követik egymást Oroszországban. Az utolsó napokban meggyilkolták Plehve hivei közül *Bobrikov* tábornokot, Finnország kormányzóját, ki e mívelt, csöndes nép eddigi szabadalmait kegyetlenül elkobozta. Gyilkosa egy előkelő finn család fia, a ki tette végrehajtásakor agyonlőtte magát. Csak pár napja, hogy a Kaukázusban *Andrejev* alkormányzót lőtték le nyilvános helyen. Andrejev az örmények egyházi vagyonának elkobzását intézte Plehve parancsára. Most *Plehve* követte a halálba munkatársait. A birodalom fővárosában történt meggyilkolásának okai közé számítják még, hogy a keletázsiai háboru kitörését részben neki is tulajdonítják, állítólag ezzel is el akarták terelni az orosz nép figyelmét a belső bajoktól. A háboru csakugyan minden orosz érzést lefoglalhatna, oly lesujtó Oroszország rettegett hatalmára. A japán csataterek eseményei azonban a mint végig rázzák a czárok birodalmát, a czárok trónjának szilárdságát is rázzák. Nincs elég serege a czárnak a japánok ellen. Vajjon birodalmából mennyi sereget vihet még harcztérre, hogy itthon is biztonságban legyen?

Plehve, a meggyilkolt miniszter, német eredetű, de eloroszosodott család ivadéka, ki mint nemes, az iskoláit kiváltságok közt végezte. Már ifjan a hatalomnak szolgált, hogy emelkedhessék, és a mint ranghoz jutott, új meg új kegyek után sovárgott. Belügyminiszterségével rémuralom kezdődött, ki tudja, hányadik már. Plehve még csak 56 éves volt, a mikor a bomba megszakította életét. Mint birósági gyakornok, mint ügyészi helyettes a politikai és felségsértési pörökben vonta magára a figyelmet. Varsóban, Moszkvában nemesi alapítványokkal végzett iskolái után államügyészi teendőkkel bizták meg Oroszország különböző részein. A merényletek, politikai tüntetések kutatásában oly buzgalmat tanusitott, hogy jutalmul Pétervárra rendelték államügyésznek; 1881-ben pedig, mikor márczius 13-ikán II. Sándor czárt ép úgy ölte meg a bomba, mint most Plehvét, rendőrfőnök lett. Ebben a nagy hatalmu állásban szerzett érdemeiért a belügyminiszteriumban még előkelőbb állásra jutott; 1901-ben a finnek ügyeinek államtitkára lett s előkészítette a finn önkormányzat megsemmisítését. A mint Szipjagin belügyminisztert Balmasev orvosnövendék 1902-ben meggyilkolta, Plehve foglalta el helyét. Az önkényuralomnak fanatikus hive volt. Oroszországban a belügyminiszternek van a legnagyobb hatalma a czár hivatalos alattvalói közt. *Plehve* julius 27 vagy 28-ikán (a pétervári jelentések még nem mondják meg a napot) délelőtt Pétervárról a czárhoz Peterhofba akart utazni. A vasuthoz vivő kocsiját a varsói pályaudvar közelében levő «Varsó hotel»-nél már régebben leste egy férfi, s a mint oda ért, egy bombát vetett rá. A másik pillanatban a bomba szétvetette a kocsit, a légnyomás a közeli épületek ablakát is bezúzta. Plehve és a kocsis azonnal meghaltak. A merénylő is megsebesült, sok közelben levő járókelővel együtt. A kocsit kisérő kozákok a bombavetőt azonnal elfogták. Az első hirek csak annyit mondtak, hogy a merénylő 26 éves lehet; alighanem meghal sebeiben. Találtak nála még egy másik bombát is. A merénylet politikai természetét már az első hirek világosan sejttették és a finnországi merényletet okaival igyekeztek kapcsolatba hozni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Csehov Antal: «Tarka históriák.» A nemrég elhúnyt kitünő orosz iró munkái széltében ismeretesek nálunk is, lapjaink igen gyakran közölték rövid tárcza-elbeszéléseit, melyek közül sok megjelent külön kiadásban is. Most, épen az iró halála idejében, egy új kötet Csehov-elbeszélés jelent meg magyar fordításban. A csinos kiállítású kötet tizenhat elbeszélést tartalmaz Csehov legsikerültebb munkái közül, gondos fordításban, melyet az orosz eredetiből végzett *Zsatkovics* Kálmán. Az Ungvárott, Lévai Mór könyvnyomdájában megjelent érdekes kis könyvből mai számunkban mutatványt közlünk.

Beöthy Zsolt «Ráskai Lea» czímű szép költői elbeszélését, mely Ráskai Lea margitszigeti dömés apácza megható történetét mondja el, lefordította németre *Lechner* Gyula, ki már régi idő óta sok érzéssel és sikerrel fordítgatja németre a magyar költészet kitünőbb termékeit. Ez az új műfordítása is nagy szeretettel és gonddal készült, az eredeti nyelvének szépségeit lehetőleg éreztetni igyekszik. A kötet tetszetős kiállításban jelent meg az Eggenberger-féle könyvkereskedésben; ára 1 korona 20 fillér.

A «Magyar Iparművészet»-nek, az országos iparművészeti társulat folyóiratának legutóbbi füzete ismét tanulságos, bő tartalmú kötet. *R. J.* az iparművészeti muzeum himzés és szövetkiállításáról értekezik; *Tarczai* György a soóvári csipkét ismerteti sok képpel és mintával; *Czakó* Elemér a gyermekjátékokról czikkezik és képekkel mutatja be a legelterjedtebb és újabb gyermekjátékokat. *Kriesch* Aladárnak «A modern művészet apokalipszise» czímű czikkét még a szakirodalom, a külföldi iparművészeti tudnivalók tartalmas rovatai követik. A művészi illusztrációkkal ellátott folyóiratot *Fittler* Kamill és *Györgyi* Kálmán szerkesztik, az iparművészeti társulat tagjai ingyen kapják, mások pedig évi tiz koronáért rendelhetik meg.

A Magyar kir. Operaházban a látványosságok természetes hűségéhez nem sokára *mozgó fényképeket* használnak. A szinpadokon már oly bámulatos technikával rendeznek mindent, hogy az eddig merev alakban feltüntetett képek és alakok mozognak, szállnak. Operaszinházunk művészi tanácsadója *Kéméndy* Jenő jeles festő nehány előadáshoz a mozgó fényképek segítségével akar illuziót kelteni. A «*Rajna kincsé*»-nek első felvonásához a Walkürök lovaglásának jelenete részére Walkürjelmezbe öltözött nyolcz czirkuszbeli nőről, a kik egy hatszáz méter hosszu fekete palánk előtt lovagolnak, pillanatnyi fölvételeket készít. Ezt a képet mint mozgó fényképeket alkalmazza. A fekete háttéren lefényképezett alakok oly hatást fognak kelteni, mintha a felhőkből előugró, a levegőn átszáguldó lovasnők volnának. Mozgó fényképek segítségével akarja Kéméndy a «*Sába királynéja*» utolsó felvonásának Fata Morgana jelenetét is bemutatni, a melyben lovakból, tevékből és elefántokból álló karaván szerepel.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A budapesti nemzetközi tűzoltó kongresszus augusztus 17-től 21-ig lesz Budapesten, tűzoltó szerek kiállításával összekötve.

Augusztus 17-én érkeznek meg a kongresszusra a különböző küldöttségek, megnézik a kiállítást, este ismerkedés. *Augusztus 18-án*, mint a király születés napján reggel a katonai szemle megtekintése a Vérmezőn; 11 órakor a kongresszus megnyitása; fölolvasás: a baltimorei tűzvészről, a szinházak tűzbiztosságáról; délben lakoma, délután a főváros vízműveinek megtekintése. *Augusztus 19-én:* a kongresszus folytatása; fölolvasás; délelőtt az Operaház, délután a mentő-kaszárnya megtekintése; tűzoltói gyakorlatok; este lakoma. *Augusztus 20-án:* A Szent István-napi körmenet megtekintése; a kongresszus folytatása, fölolvasások és a kongresszus berekesztése; délután a nemzetközi választmány ülése; este riadógyakorlat. *Augusztus 21-én:* kirándulás a Balatonra. A külföldről, különösen Angliából, Belgiumból, Franciaországból, Oroszországból és Németországból érkező vendégeket a magyar szövetség már *Pozsonyban* fogadja.

MI UJSÁG?

Rákóczi hamvai Kassán. *Kassa* város julius 26-iki közgyűlésén olvasták föl gróf *Tisza* István miniszterelnök értesítését, melyben tudatja, hogy a város óhajtása szerint *II. Rákóczi* Ferencz hamvait Kassán temetik el, valamint *Zrinyi* Ilonának, *Rákóczi* Józsefnek, *Bercsényi* Miklós grófnak, *Esterházy* Antal grófnak, *Sibrik* Miklósnak, és ha ehhez a gróf Csáky-család is hozzájárul, *Bercsényi* Miklós grófné, született Csáky Krisztina grófnénak idegenben fekvő maradványai szintén a kassai dómban helyeztetnek örök nyugalomra, mert Kassa az a hely, melyet személyi és történelmi vonatkozások a legszorosabban füznek Rákóczihoz, kinek atyja és nagyatyja szintén ezen város falai között pihennek. Ezt a megállapodást Ő Felsége is legkegyelmesebben tudomásul vette. A miniszterelnök értesítését Kassa város közgyűlése a legnagyobb örömmel és hazafias lelkesedéssel vette tudomásul, és bizottságot alakított a szükséges intézkedések előkészítésere.

Ottó főherczeget, egészség: okokból saját kérésére Ő Felsége fölmentette a bécsi lovassági hadosz-

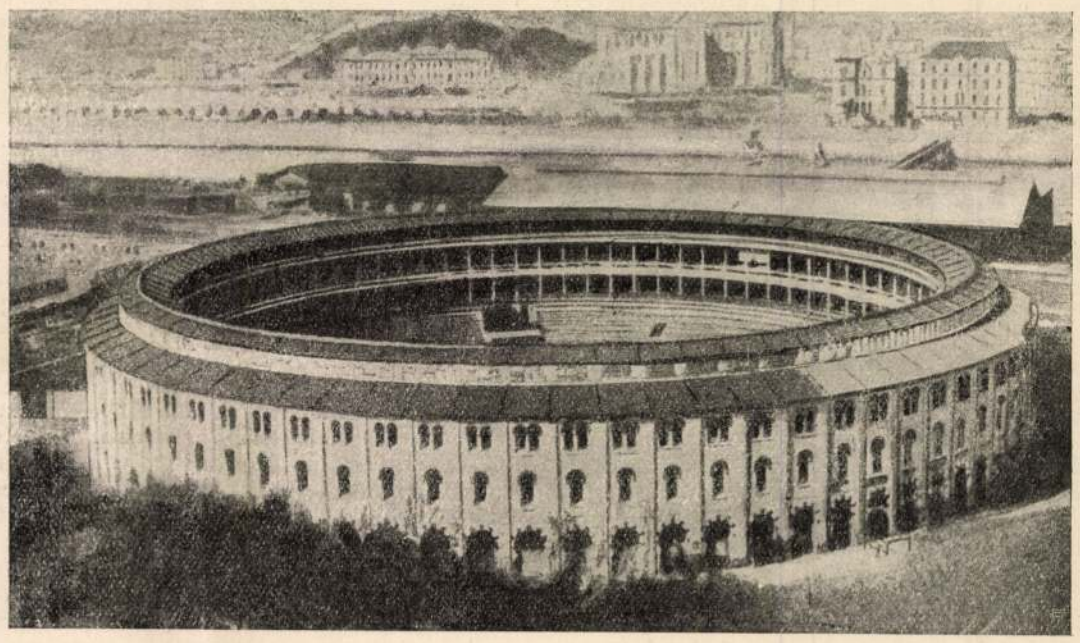

A BIKAVIADALOK ARÉNÁJA SAN-SEBASTIANBAN.

Pásztthory Sándor / Fiúmei kormányzó elébb referend. / A magy: kancellariánál / szül 1749. Jun. 8d. megholt 1798 Máj 1jén. Jelz.: Kininger del F. John sc. A „Vándor" 1837. évf. mellékelete. Rézmetszet pontozott modorban, folio.

John Friggs

l.

Kazinczy lev

XX 375, 382

424. l.

Biacti

Finom url-divat, fe

Kötöttáru és női divatkülö

John Frigges

l.

Kazimierz lev

XVIII. k. 303, 382,

448, 451, 525. l

PASTEINER

SZERKESZTŐ TÁ

RADISICS JENŐ ÉS

IV. ÉVFOLYAM. 1889.

BUDAPE

KIADJA A MAGYAR IPARMŰ

1889

John Friggs

l.

Kazniczy lev

XXII. 511. l.

512. l

John Fr

d.

Kazniczy lev.

XV. k. 287. l.

John Frigger

l.

Kazniczy Lev

XIV. K. 374, 436.

440. l -

John Frigges

l.

Karniczy lew

XIII. k 76, 84, 287, 304. l.

John Frigges

verin

l,

Kazimierz lev

XII. k. 92, 135,
218, 226, 227,
234, 285, 299, 316.
339. l.

John reżim

l.

Kazimczy lev.

V. k. 47, 158 l.

John Frigges

reżim

l.

Kazinczy lev

III. k. 528. l.

194, 247, 333, 358,

392. l.

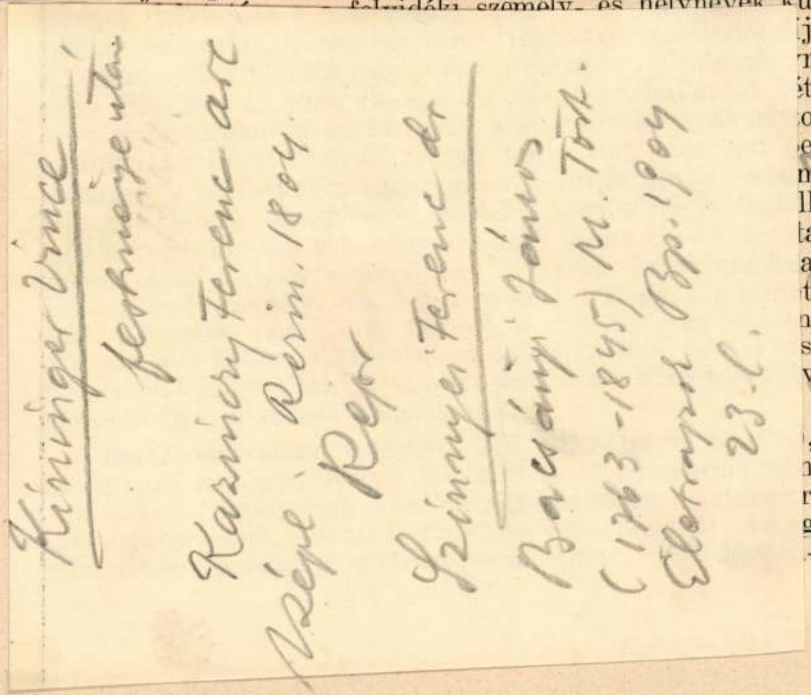

földrajzi személy- és helynevek kutatása volt,
ijas éve alatt
nak, a bécsi
ét féléven át
ok) és szemi-
edig a szláv
mat dolgozta
lkozott s itt
tatott kérdés
ak, éppen a
tbejövő leg-
nyelvű tudo-
sonyban töl-
val az ottani

, állatorvos,
nyi Egyetem
ről (Zimmer-
gyetem és az
-, állattani-,

zófiai szakirodalom Magyarországon nehezen hozzáférhető műveit dolgozta át és jegyezte ki, különösen episztemológiai tárgyú munkákat, amelyekre „Über den wissenschaftlichen Charakter und die Möglichkeit einer Rechtwissenschaft" című értekezése megírásához szüksége volt. Az év második felében a jogfilozófiai szemináriumban felolvasást tartott és megírta német nyelven fentjelzett munkáját, amelyet elbírálásra Verdross professzornak nyujtott át.

Dr. Pap Zoltán (1900, Bulcsú, Bereg m., ev. ref.), orvosdoktor, egyetemi tanársegéd a Gróf Tisza István Tudományegyetem Ideg- és Elmeklinikáján, Debrecenből (Benedek László professzor). Állami ösztöndíjas a második félévben. Tanulmányait a Pötzl professzor vezetése alatt álló bécsi ideg- és elmeklinikán kezdte meg. Behatóan foglalkozott a serdüléses elmezavar gyógyításában újabban alkalmazott insulinos gyógymóddal, Hoff professzor osztályán az agydaganatok diagnosztikájával és terápiájával, Urbán osztályán a thorostratos arteriografiával. A lainzi kórház sebészeti osztályán Schönbauer professzor vezetése mellett az agydaganatok eseteiben alkalmazott agyműtéteket és azoknak gyógyulási eredményeit tanulmányozta. Rendszeresen hallgatta Bühler professzor pszichológiai előadásait és részt vett a szemináriumi megvitatásokon. Ösztöndíjas ideje alatt

Imhol fekvése lakó helyemnek:

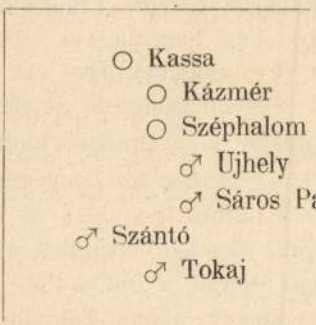

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 146. sz.]

1099.

Kazinczy — Kis Jánosnak.

Széphalom, April. 9d. 1807.

Nagy tekintetű barátom!

Hagyd azon kezdenem levelemet, a' mi a' legszívesebb örömmel tölt-el, és a' mit Te, boldog férj és boldog atya, bizonyosan meleg részvétellel fogsz tőlem érteni: — Sophie anya lesz Decemberben! Ez most minden örömöm, minden gondolatom! — — Gyermekeidnek megmaradásokon, felgyógyulásokon baráti örömmel örvendek; sőt hazafiúival is! Lajosban eggy második Kist fogott volna elveszteni a' Haza. Bizonyosan azt! Azt hagyja reményleni a' mit felőle tudok: azt hagyják a' te gondjaid is. — Hogy születése' napját megírtad, köszönöm. Már bé van írva jegyző könyvembe.

Gyönyörködve olvastam azon czikkelyét leveledneк, mellyben azt irod, hogy érzéseid az emberek' legnagyobbika eránt az enyémekkel megeggyeznek. De légyen szabad tudakoznom, mit tészen ezen kifejezésed: «Az Erasmusok mellett szükségesek a' Lutherek is; 's az utólsók az én szemem előtt abban a' mértékben nagyobb emberek az elsőknél, a' melly mértékben Göthe nagyobb Wielandnál.» — Annyival inkább vágyok ezen szavaidat érteni, minthogy én Göthét Klopstockkal eggyütt minden német Iróknak elejekbe teszem — talán csak vak érzésből, mert ki meri azt tagadni, hogy Wieland correctusabb, eruditusabb, 's több nemekben nagyobb a' két elsőnél? de Göthét mint embert, mint világitót, kevés, igen kevés mértékben

ismerem. — (Néked irtam e a' minap, mert bizonyosan irtam valakinek, hogy Göthe a' Weimarba közelítő Francziák ágyúdurrogások alatt eskettette magát öszve házi barátnéjával? Pedig ő nem volt a' legmelegebb barátja a' Francziáknak sem az ujjászületés olta, sem az ujjászületés előtt.) — Nem szeretem az olly lépést, a' melly által valaki örökös Collisiókba jő a' praejudiciumokkal, mert azok még a' jó és erős embereket is elgázolják; az pedig kár: de ha eggy koszorús Hercules kél elő, 's bátran tészi meg a' vaksik botránkoztatására a' mit az ész sugall, már azt felvidúlva nézem, 's io Peant kiáltok neki. — Mindég igaz marad, a' mit Göthe Clavigóban mondat Carlósszal, hogy a' nagy emberek abban külömböznek a' mindennapi emberkéktől, hogy nékik kötelességeik is külömböznek az azokétól. etc. — — —

Ocsovszky Urtól most várom azt az örvendetes hírt, hogy Epistolád Portréje már a' Pozsonyi könyvkötő számára leküldetett Wéberhez, 's Haykul dolgozik e? — Meg vagyok babonázva, hogy dolgaim mindég elakadnak. Wéber a' Pesti Jósefnapi vásár miatt távol lévén, Fábri Prof. Urnak irtam, hogy tenné-meg a' rendelést a' Wéber házánál, hogy ha ő nem volna otthon, mikor a' dilizsenszon leérkezik a' Portrék csomója, az adattassék által mingyárt a' Compactornak, a' kinél az epistolák le vannak téve. Soha Fábri nekem még nem felelt, 's most sem várok tőle választ. (Dolgaimban irván, én mindennek francón irok, hanemha szoros barátom: mert az illyennek francón irni bizatlanságot mutatna, és igy megbántás volna.) Hogy tehát az ne történjen-meg, a' mitől rettegek, az, hogy ismét elakad a' munka Pozsonyban, jó volna, ha Te is irnál Wébernek, 's tennél rendelést az eránt, hogy Epistoládnak Téged illető exemplárjai hová küldettessenek az eladás végett. Én az enyéimek eránt azt irtam Wébernek, hogy küldje Eggenbergerhez, a' ki Institórisnak fog adni bizonyos számúakat, 's árúlják el per 1 f. 30 xr. — Te, ha tetszene, ugyan azt cselekedhetnéd, 's a' magadéidat Kiliánnak, Kisnek, etc. küldhetnéd, hogy a' Concurrentiából eredhető megtévedés elkerültessék. — Johnak [!] minden portréja illy nagyságban 1 f. 30 xron árúltatik a' képáros boltokban. Én igy vettem 4 esztendővel ezelőtt Kosciuskóját Artariánál; és igy a' kis Epistola ára nem szer felett való. —

Éppen tegnap vevém Postán az Annalen der Literatur des Oesterr. Kaiserthumes' Aprilheftjét. Abban lelém a' Rumi Meghivóját a' Musen Almanachra 's időszaki irásra. Ma megyen hozzá mind

a' pénz, mind a' symbol. — Verseid közzül is küldök neki valamit első Postával. Az enyém már készen vala régen. Nagyon tisztelem Superintendensedet sürgető nyughatatlanságáért. Venni fogod Verseid Manuscriptumát, 's valami kedved ellen lesz benne — (változás inkábbára csak betükben esett) — azt úgy igazitsd, mint *tulajdonodat*. Én azt cselekszem, a' mit jónak ítélek egész szabadsággal: te ugyan-annyi szabadsággal fogsz felelni baráti mérészségemnek, melly ugyan a' maga korlátjából kiljebb nem lép.

Borod Ujhelyi Materialista Danielli Valentin-nek van általadva, hogy indítsa Pestre, Schédiushoz. Ott kerestessd, ne Fábrinál Győrben. A' Diéta alatt akadhat alkalmatosságod onnan is vehetni. Bár csak a' V. Ispán Lónyai Gábor szekerén mehetett volna le, a' ki ismét a' kis Gr. Desőffivel Követje Zemplénnek.

Cserei festve van. Ezt az Európai utazásokra nézve irom. Bár csak úgy nyomtattatnának azok, hogy a' kép hozzájok illjen. Értesz mit akarok mondani Csereiről. Modestiáját nem kell compromittálnunk. — Menandernek örvendek. Oh, Kis Istvánnál ne adassd-ki. Az fertelmes és tudatlan ember, 's az ollyantól mit várhatsz, és mit várhat akárki is?

Sokat irsz — igen sokat! és még is *i r e v a l a k i j o b b a n, g o n d o s a b b a n, é k e s e b b e n*? — Schillerből lefordított éneked a' legszebb kis darab. Fogadom, hogy tíz ezer olvasója köztt nem lesz kettő, a' ki annak becsét úgy érezze mint én. Pagina turgescat! az ugyan nem vét füstöt soha, soha! 's elmondhatom a' mit Fróthál mond Fingall felől, hogy maradékim kevélykedve fogják emlegetni, hogy atyjok Kissel, Daykával, Virággal barátságban élt.

Ird-meg, mint tetszett Schwaldopler. Sőt engedj eggy kérést: Ha valamit találsz, a' mi felől gondolhatod, hogy annak tudása kedves lesz nekem, tudassd azt velem úgy, mint én tudattam veled Schwaldoplert. Falun lakom; nem vagyok senkivel tudományos szövetségben; jól fog esni útmutatásod. — A' Batsányiné versei előtt sok jót irt a' Dyana Sore Irója (Mayer). Ezt a' Poetriát nem tudom miért istenlik — mint az Urát nem tudom miért tartják nagynak. Nem szégyenlem ezt kimondani, mert ítéletemben nincs semmi epe 's irigykedés. Moralis érdeme felől pedig szólljon tette. Szenvedett, 's hol van? 's a' levelek tördelgetése departementjében *szolgált*. Χαιρε! —

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

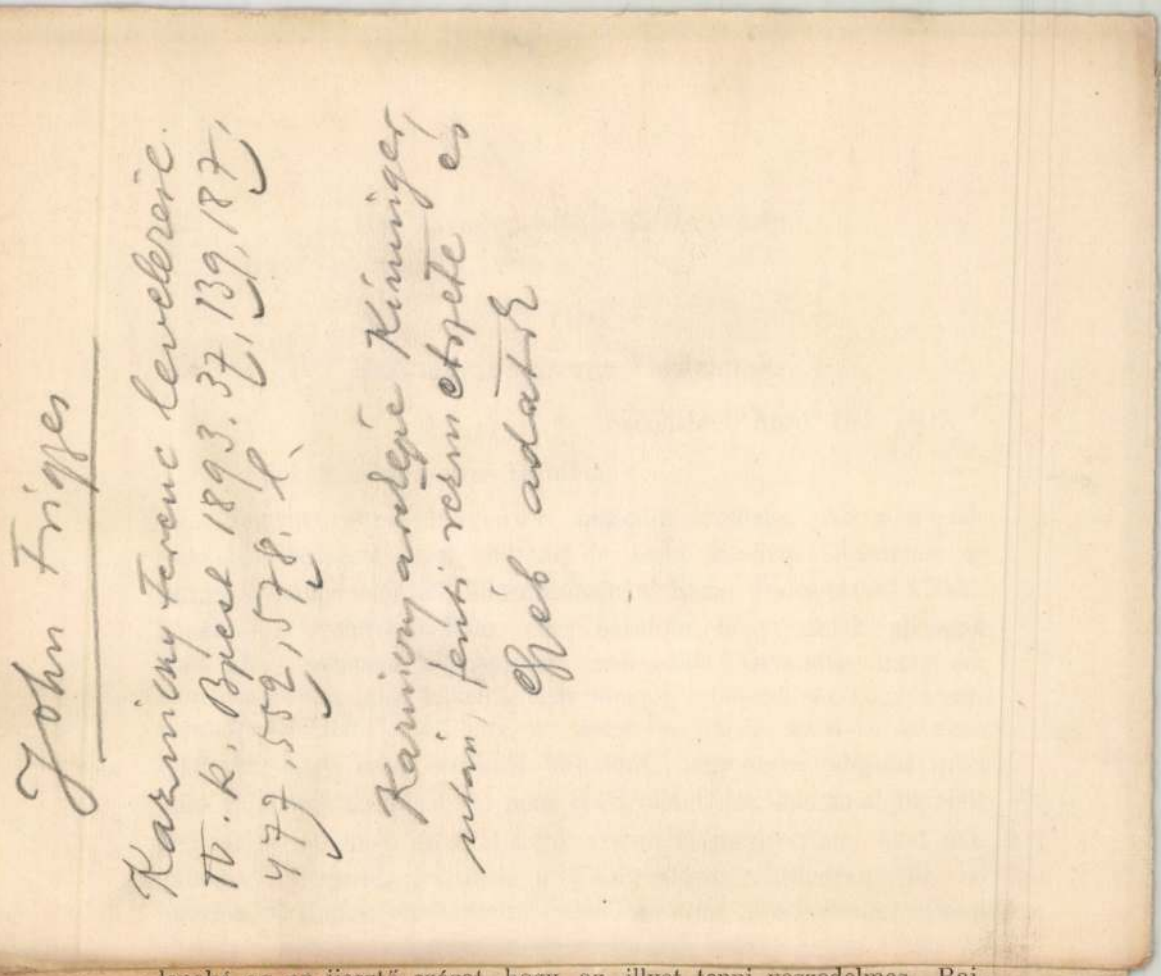

leneké az az ijesztő szózat, hogy az illyet tenni veszedelmes. Rajtunk áll, azt a' szépet, a' mit lelkünk érez, a' kimondás által magunkévá tenni, 's melly emelő gondolat az, hogy az illyen cselekedet, az illyen szó századok múlva is hathatósan szólland a jókhoz!

Szent a' hely, a' hol eggy jó ember állott
'S árnyéka századok multával is
Buzdítva szóll a' Jóknak lelkeikhez.

Göthe.

Kultsár e *okosságból*, — vagy a *parancsolat miatt* a Censor? sokat kihagyott a Baranyi Gábor életéből. Nem veszem balúl, sem eggyiknek, sem másiknak. Előre láttam, hogy az lesz, 's jól esett hogy úgy esett. De a dolog megérdemli, hogy a' Hazai Tudósításoknak azon kötetében, melly könyveid közt fog állani, a hézag kipótoltassék. Ragasztassd tehát oda azt, a' mit e' végre ide rekesztek.

Eddig írám, midőn az Ipam ebédre hozzánk érkezék. Ujhelyről jő, hol tegnap és ma Gyűlés tartatott. Elérkeztek a' Királyi Előadások a' Dietai követek' levelével és a' Palatinus beszéde, mellyel az Ország Gyűlését megnyitotta. Azt mondja az Ipam, hogy a' Ministerium most igen bölcs moderatióval tette kivánságait, mindent az

scriptiót, és ide még három nagy emberét.[1] Élj igen szerencsésen. Adjon az ég Néked és a' Tiéidnek, kiket tisztelek, boldog új esztendőt.

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 213. sz.]

1889.

Kazinczy — Szombathy Jánosnak.

Széphalom, Dec. 16d. 1810.

Különös bizodalmú Drága Jó Uram Professor Úr, nagy érdemű s tekintetű barátom!

A «Vaterlaendische Blaetter» három Tómusát elhozta az Öcsém gyermekeinek nevelőjök, s beszéllte, hogy az Úr Prof. Úr nagy örömet lele annak látásában. Képzeltem volt azt, és azért küldöttem által. Nagy gyönyörűségem van nekem abban, ha valami illyet mással közölhetek. Az Úrral Prof. Úrral annál nagyobbal közlöm, mivel azt hiszem, hogy minden illyen cselekedetem leróv valamit azon szíves háladatosság kötelességeiből, mellyel olly sok s megbecsűlhetetlen oktatásaiért tartozom.

Ez úttal küldök eggy exemplár Csereyhez írt Episztolámat. Van abban valami, a mit azok megértenek, a kiknek orrok van. Erdélyben megértették, s azért adták ki.

Mélt. Szirmay Antal Úr megengedte, hogy Biographiáját leírhassam, s azt nékem általküldötte, de kikötötte azt, hogy életében közre ne eresszem. Érzem én, mit kiván a moralitás és háladatosság az illy határt nem ismerő bizodalomért, barátságért, s sem ki nem adom, sem leíratni nem engedem. De ha én láthatom azt, miért ne az Úr Prof. Úr is. Azon kikötés alatt tehát hogy azt az Úr Prof. Úr sem mással senkivel látatni nem fogja, sem soha az asztalán nem felejti, hanem mindenkor elzárja ha mikor olvasását félbe fogja szakasztani, közleni fogom azt is. A' Historia Jacobinorum in Hungaria nevű kis munkát régén leírtam magamnak, 's azt már a' Collegium számára is leírattathatnám, de azt glosszálni kell: Szirmay Úr maga sem hitte a' mit írt. Mondottam azt neki, s azt felelte,

[1] A levél véglapján e hasonmások: Federic (Nagy Friderik), Henry (IV. Henrik franczia kir.), Bonaparte (egy Aegyptusban írt levele után), Stephanus (Bocskay Istv. 1605. aug. 20.), Martinus Lutherus 1519.

nem kapok; az nevetség vólna. De a' *fagyos* kép irtóztató. Várd tehát, kedves barátom, míg neked jót küldhetek.

Azt kérded, ha nem lehetne e *most* útazni. — Én legalább nem látom módját. Óhajtanám hogy utazhassál, mert érdemli.

Sietek elvégezni levelemet, mert félek hogy a' pósta indúl, 's ezt is itt hagyja. Élj szerencsésen. Grófnéd kezeit szíves tisztelettel csókolom. Tiszteli a' feleségem is, 's mind ketten kívánunk minden örömet a' beálló esztendőhöz. Mondjad kedves Rokonodnak 's Mélt. Kenderesy Úrnak, hogy őket forró tisztelettel tisztelem.

[Eredetije az erdélyi múzeum-egylet könyvtárában.]

1888.

Kazinczy — Berzsenyi Dánielnek.

Széphalom, december 16. 1810.

KIS ÉS BERZSENYI.

Külömbözők és eggyek arczaik . . .
[stb., mint az 1890. számú levélben.]

Ez, édes barátom, a' mai éjjelem munkája, 's sietek azt Kisnek is, Neked is megküldeni. Bár festhetné előttetek, és a' maradék előtt, mint tiszteltelek benneteket; mert *itt* a' barátságnak nincs szava. Ezt mondanám rólatok, ha nem ismernétek is.

Ez az epigramma *Tövisek és Virágok* nevet viselendő epigrammáim közt fog megjelenni. Még Sylvestert és Virágot, Orczyt és Gvadányit, Ányost és Csokonait, Daykát, Zrínyit, Kisfaludyt fogom festeni. Báróczyra írt epigrammám, és az a' mit Fábchichra írtam, előtted is ismeretesek.

RÁDAY.

Én újabb Mózesz voltam, 's népemet . . .
[stb., mint az 1890. számú levélben.]

Vetted e már Eggenbergertől feleségemnek képét?

Én ma kaptam Erdélyből Bocskay Istvánnak eggy tulajdon kezével aláírt parancsolatját. A' levél magyar, de a' kezdet az akkori szokása szerént a' Cancellariáknak deák. Ez az ember nekem idólumom. Mik volnánk, ha ő nem volt volna! Ide festem neked a sub-

Mélt. Cserey Miklós Úrnak még sem írtam. Rendes dolog, az ember hogy magát meg nem ismeri, 's látatlan hatalmak által vonattatik. Eljő az órája hogy fogok. Talán ugyan csak azért haladott ez a' levélírás, mert azt vártam tudni, ha útazott e? — Sok ember utazott, és haszon nélkül; haza tér, 's mint a' bohó ezt kiáltja: Nincs biz abban semmi! Én az illyek előtt szörnyű hidegségre vonódom-öszve; fagy vagyok erántok. Ők magok az okai hogy láttak és nem láttak. Az ollyakat szeretem, a' kik forró hévvel szóllanak. Én álmaimban is gyakorta járok ott.

Religiosus tisztelet' érzései környékeznek-meg, midőn látom mint tiszteled atyádat, a' ki a' Jók képeit tiszteli, a' Virtust magát tiszteli. Vettessd alá a' Vita et pectore puro-t; szebbet nem vethetsz alá. Hogy a' Te Atyád eggyike volt a' legtisztábbaknak, azt nevezetesen a' Barcsay' levele látatja velem. Eljő az idő, édes barátom, hogy ez a' Barcsay' levele is ki lesz nyomtatva, habár akkor is, midőn mi már nem leszünk. — Hol metszeted azt? Én jónak látnám Neidl Bécsi metsző által, a' ki Wesselényiét metszette, mert John most fizethetetlenül drága, és ő ollyan, a' ki ha nem szép a' festés, a' képet fel sem vállalja. Báró Vay László Urat egyenesen abweisolta magától, noha Ő Méltósága tulajdon érdemes személyében kereste-fel Johnt. Meg lehet ugyan, hogy *épen ezért;* látta nyilván, hogy kit fogna repraesentálni az ő munkája. Hogy osztán Lőrinczetek — in plurali a' Csereyekre czélzok — metszettessék, az gyönyörű idea. De nem fogja e Lőrinczet Miklós, a' Diaetai Bajnok, követni? Barátom, a' mit e felől a' szent érzésű férjfi felől tőled és másoktól hallottam, ez megérdemli e' tiszteletet. Kérlek, kapd meg jó képét, és metszettessd. (A' képek alá a' születés és halál napját felrakd.) —

Képeinket kivánod. A' feleségem épen nincs festve, — mert a' mit Balkay festett, azt szeretném elégetni, ha bizonyos lehetnék benne, hogy akad más valaki a' ki jobban festheti. Nincs senki a' ki jól festhetne e' tájon. Tarczalon van eggy Grosschmied nevezetű Úr, Máramarosi Camerális Administrátornak fija, de ezt mindaddig nem szóllítom-meg, míg nem látom hogy *talál.* A' magam képét, mellyet Kreutzinger 1808ban festett, copizáltattam B. Prónay Simonnénak Balkay által. De az olly savanyú, olly hideg ábrázatot csinál a' Copiában, hogy sok munkámba kerűlt világosan nem mutatni Balkaynak neheztelésemet. Húsz esztendő múlva sem leszek öregebb mint az ő festésén. Hogy szebbnek fessenek mint vagyok, azon

1887.

Kazinczy — Cserey Farkasnak.

Széphalom, Dec. 14d. 1810.

Édes barátom!

Ma fordúl-elő tizenhatodszor az a' szerencsétlen napom, mellyen én 1794ben Regmeczen, ide fél órányira elfogattattam. Az ég nekem sok pótolásokkal vala adós annyi érdemetlen szenvedésért, és valóban sokat adott; hidd-el, kedves barátom, nálamnál nehezen lelsz szerencsésebb halandót. Szenvedtem Jún. 28dika 1801 olta is eleget, most is eleget szenvedek, és ismét méltatlanúl: de azt akarom e tehát, hogy én elkényeztetett gyermeke legyek a' Sorsnak? Azt akarom e, hogy ennyi boldogság nekem ingyen jusson? — Ma, ezen rettenetes nap' visszafordulóján három forró hévvel írt levelem érkezék: Szemere Páltól, Báró Prónay Simonnétól (az én rabtársamnak Hirgeist Ferenczнek gyönyörű alakú, 's még gyönyörűbb lelkű testvérétől) és Tőled, igen szép lelkű férjfiú! Ez a' három levél felejtetné velem szenvedéseim' emlékezetét, ha egyéb boldogságim el nem felejtették volna is már.

Sorban megyek végig leveled' czikkelyein. Ér-Semlyénbe küldött ajándékaitokat a' nagy sár miatt mindeddig nem vehettem, de e' héten melly reánk jő, bizonyosan fogom; most várok onnan szekeret. — Köszönöm hogy tudatni méltóztatál velem, miként juték én azon megbecsülhetetlen kincshez, mellyet nekem Kenderesy Úr — és ő benne Te — küldetek, mert világos, hogy azt én Néked köszönhetem. Virág bizonyosan nékem fogta volna azt adni; adott már sok afféléket: de hadd örvendjek rajta, hogy ollyat Virágon kivűl is ád nékem más szép lelkű ember. — (Nagyon megcsalatkoztam azt hivén, hogy K[enderesy] Úr külföldi útazású ember. Ha az volt volna, eggy poétai Episztolában köszöntem volna meg neki. Azt már elkezdtem írni, de ha nem útazott, nem veheti.) — Hogy Döbrenteit Erdélynek tehetősbb fijai segéllik, Erdélynek dicsőségére válik. Annál szükségesebb az, mivel az én kedves Szemerém is kezd illyet, és így a' vevők száma a' két periodicus írásra megoszlik. D[öbrentei] és Sz[emere] Nemzetünknek Literatur Zeitung formát adnak, 's épen erre vala a' Nemzetnek legfőbb szüksége. Eddig sem azt nem tudtuk mi történik a' tudományok körűl nálunk, sem azt mi a' külföldön.

Kazinczy Ferenc levelezése

VIII. k.

John Frigyes

l.

Karácsony Ferenc
levelezése

VIII. k.
64, 86, 204. l.

Benczur: Rákóczi elfogatása

Képe VV 1878, 185 l.

John Frigges

verin

l.

Kazinczy Ferenc

levelezése

X k. 75, 140,

413, 426, 487. l.

Sárospataki főiskola könyvtára

IX. 186.

meg-határozták, hogy nékem is az én Toskánámat 's egyébb Státusimat visszaadják. Mi tehát ezen hirdetésünk erejével a' *Rospigliosi* Herczeget tellyes hatalmú Biztosunkká nevezzük, hogy Toskánát, 's ahhoz való egyébb Státusinkat kezе alá vegye. Ő a' mi meg-érkezésünkig a' Kormányozó' Tisztét viseli, mi pediglen nem sokára megjelenünk, mivel szívünkön fekszik, hogy a' mi hív jobbágyainkhoz mentől előbb meg-térhessünk. Ő az alatt a' Tiszt-viselőket meg-hagygya Tiszteikben, *kik a' katolika szent Hithez magokat híven mutatták.* Gróf *Bellegarde* Feld-Marsalra az Olasz Országi Austriai Ármada' fő Vezérére vagyon bízva, hogy ezen rendelésünket végre hajtsa.»

2665. 389. lap 3. kikezdés: «Erdély egy solemnis Deputatiót küld Bécsbe . . .» Kétszer tisztelgett a magyarországi küldöttség a királynál, először jún. 22-kén. A Hazai és Külf. Tudósítások 1814. évf. 52. (jun. 29-iki) száma közli a császár és kir. azon beszédét, a melyet jún. 22-kén intézett az előtte tisztelgő küldöttséghez. A beszéd egykorú magyar fordításban így hangzik:

«Több esztendei fájdalmas esetek és áldozatok után, látván ezen régen óhajtott napon Országaimnak Küldöttjeit Thrónusom előtt egybe gyülekezve, a' mellyet Népeim' szeretete és tántoríthatatlan hívsége, mint mozdíthatatlan Oszlopok, századoktól óta fentartanak. Életem napjai között e' mai nap egy a' legszerentsésebbek között.

«Békesség szereztetett a' világnak, és ez által Nyugodalom 's Boldogság fog az Én áldott Tartományaimra is terjedni.

«Ti hív Jobbágyaim! egész mértékben tellyesítettétek Erántam 's a' Haza iránt kötelességteket.

«Bizonyságot tesz Nekem-is a' szívem, hogy azt, a' mi Engemet illetett, Én-is meg tettem. Húsz esztendeig tartott pusztító Hadaknak Sullyát állhatatossan bátor szívvel kiállottuk. Már elmultak! ezen Veszély gyökerestűl semmivé tétetett. A' népeimnek Hívsége és állhatatossága, a' győzedelmes Seregeimnek vitézsége végbe vitték azt, a' mi lehetségesnek alig láttszott vala. Ditsősséges Példát hagyunk maradékinkra; áldani fogják ők állhatatos törekedéseinket.

«Hálá adó érzékenységgel szemlélem, a' mi Birodalmamnak minden Részeiben az egésznek fenn tartására 's helyre állítására eszközöltetett.

«Különös meg elégedést szerez Nékem azon érzékeny Bizonysága az Erántam való hív szeretetnek, a' mellyet még azon Tartományaimnak Lakossaitól is naponként tapasztalok, a' mellyek egy ideig elszakasztva lévén, most újra viszsza szereztettek. Mennél érzékenyebb vólt az el-szakasztáskor a' Fájdalom, annál jutalmazóbb az az öröm, hogy a' Fiak az Attyokról semminémű viszontagságok között el nem felejtkeztek.

«Még maradtak mély sebek, mellyeket orvosolni kelletik; egynéhány esztendei nyugodalom, 's ezek is el mulnak!

«Azon Buzgóság által, a' melly az én Birodalmamat eddig lelkesítette, és, a' mint tellyes bizodalommal ezt Népeimtől ezután-is várom, továbbá-is lelkesíteni fogja, a' legsúlyosabbak-is, könnyűek lesznek.

«A' bal sorsot ki állottátok, mutassátok most meg, hogy a' kedvező Szerentsével-is tudtok élni: Szeressétek a' köz Státust, mellynek Tagjai vagytok; szeressétek Hazátokat! helyheztessétek egész Bizodalmatokat a' Fejedelmetekbe, és soha el ne felejtsétek, hogy a' Ti közönséges javatok az Én életemnek egyetlen egy czéllya.»

2663. 385. lap fölül 7. sor: «Lap 7. Ars *nem áros* Salutaris . . .» Kazinczy Erdélyt összehasonlítván Magyarországgal, azt mondja, hogy amaz két elsőséggel dicsekedett «Magyarország felett»; míg ott dicsőségnek tartották, ha «neveik nyomtatott könyvek homloklapjaikon jelenhettek meg, az alatt míg nálunk a' könyvcsinálók, kivévén felette kevés eseteket, Papokból, Professorokból és az árs nem áros salutaris' Doctoraiból állottanak;» az utolsó mondat tehát helyesen így olvasandó: «és az Ars salutaris' Doctoraiból állottanak.» Igy, helyesen közli a *M. P.* is a 66. lapon.

385. lap 2. kikezdés: «Trattner Úr tele van panasszal, hogy 400 praenumeránst nem kap munkáimra,» stb. Kazinczynak itt előadott tervezete alapján újabb megállapodás jött létre az író (Kazinczy) és a kiadó (Trattner János) között, s ennek az eredményéül közölte a Hazai és Külf. Tudósítások 1814. évf. 9. (júl. 30-iki) számában Trattner újabb jelentését, a mely itt következik:

«Jelentés T. Kazinczy Ferencz' Munkájinak Nyomtatások felől:

«Alábbírt tisztelettel tudósítom a' Nagyérdemű Publicumot, hogy több jeles Hazafiaknak javaslásokra (minthogy sokan a' kihirdetett 20 darabok' 's az ezekért járó előfizetési pénz' sokaságától elijedtek) Tek. Tud. *Kazinczy Ferencz* Urnak megegyezésével szándékomat megváltoztattam 's a' kinyomtatandó 20 Darabok' számát 20ról kilenczre szállítottam a' Munkának könnyebb megszerezhetése végett. Az első Darab jövő Augustusi Vásárra készen lesz. A nyomtatás csinosságáról általjában azt jelenthetem, hogy eddig illy díszben még igen kevés Magyar Munka lépett közfényre. Az első Darab' elébe, melly *Bácsmegyei' gyötrelmeit, a' Vak Lantost, Repülő Szekeret, Etnát 's Lessing Meséjit* foglalja magában, Nagys. *Pászthory Sándor* volt Fiumei Gubernátornak képe lészen ama' híres nevezetes *John* által vésve, 's a' Vignette 's Czímlap *Grüner* által. A' 2dik 's 3dik Darab Novemberi Vásárra jelen meg, 's Novemberi Vásártól kezdve minden következő Vásárra két két Darab, mindenike 25—26 nagy fejér mediân papirosú ívből fog állani, 's egy Hazánk' vagy Literaturánk' Nagyja' képével, metszett czímlappal 's vignettel ékeskedni. A' 2dik 's 3dik Darab' általvételekor kötelesek a' TT. Előfizető UU. a' 4dik 's 5dik Kötetért eső 4 forintot letenni 's ezeknek megjelentökkel ismét a' 6dik 's 7dikre négyet és így tovább. Igy tehát az egész kihirdetett szándék és Intézet megmarad saját valóságában, csakhogy a' Kötetek' száma 20ról 9re tétetik, 's minden Vásárra 3 Kötet helyett kettő ígértetik. Előrefizethet kiki az első Jelentésben megnevezett TT. Uraknál; vagy pedig én nállam helyben, mostan 6 forintot az első, 2dik és 3dik Darabra. Az utolsó azaz 9dik Kötethez fognak nyomtattatni Neveik a' TT. Előfizető UU.

Pesten, Julius 18dikán 1814.

Trattner János Tamás
Cs. K. priv. Könyvnyomtató.»

2664. 387. lap 3. kikezdés: «Megjegyzéd a' mit Kulcsár No. 38. l. 305. mond.» Kazinczy a Hazai és Külf. Tudósítások 1814. évf. 38. (máj. 11-iki) számában olvasható következő híradásra céloz:

«Florencziában illy hirdetés jelent meg:

«Mi III-dik Ferdinánd, Isten' kegyelméből Toskána' Herczege.

«Mivel az Isteni gondviselés a' Szövetséges Udvarokat olly szembetűnő képpen meg áldotta, ők a' Fejedelmeknek régi jussait viszsza-állítják. E' szerént

Kazinczy Ferenc levelezése
XI. k.

John Frigges

becsi vérmetsző

l.

Kazinczy Ferenc levelezése

XI. 13. l.

108. l. 175. l.

kötet. 1811. julius 1.—1812. junius 30. Ára 10 k
1812. julius 1.—1813. julius 31. Ára 10 korona.

Szabó Károly. Régi magyar könyvtár. Az 1531—
megjelent magyar nyomtatványok könyvészeti kézikönyve.
Lex. 8°. XIV és 751 l. 1879. Ára 8 kor.

— Ugyanaz II. kötet: Az 1473-tól 1711-ig megjelent nem-
nyelvü hazai nyomtatványok könyvészeti kézikönyve. Lex.
és 755 l. 1885. Ára 9 kor.

Szabó Károly és **Hellebrant Árpád. Régi magyar köny**
III. kötet. Első rész. Magyar szerzőktől külföldön 1480-tól
megjelent nem-magyar nyelvü nyomtatványoknak könyvésze
könyve. Lex. 8°. VIII és 800 l. 1896. Ára 10 kor. — M
rész. Lex. 8°. 944 l. 1898. Ára 12 kor.

Irodalomtörténeti Emlékek. I. kötet. Két magyar
iró a XV. századból: Anreas Pannonicus és Nicolaus de
bilibus. Ára 7 kor. II. kötet. Aurelius Brandolinus. L
cus Carbo. Galeottus Martius. Naldus Naldius. T. Alex
Cortesius. Ugolinus Verinus. Jo. Franc. Marlianus. Ára

Magyarországi tanulók külföldön. I. kötet. A
egyetemen. Összeállitotta **Mokos Gyula.** Ára 4 kor. 40 f
kötet. A **bécsi** egyetemen. Összeáll. dr. **Schrauf Károly**
9 kor. III. köt. A **krakói** egyetemen. Közli dr. **Sc**
Károly. Ára 3 kor.

Régi magyar nyomtatványok. (Betü- és alakhü ki
I. kötet. **Komjáthy Benedek:** Az zenth Paal leveley m
nyelven 1553. Ára 6 kor. II. köt. **Telegdi Miklós:** Az k
tyensegnec fondamentomiról való rövid keonyvechke 1562.
1 kor. 60 fill. **Pesty Gábor:** Nouum Testamentum. Wy Testa
tum magyar nyelven 1536. Ára 6 kor. III. kötet. **Dévai Má**
At tiz parantsolatnac, a hit agazatinak, am mi atancnac
ah hit petsaetinec roeviden valo magarazatta. 1538. Ára 2
Szilády Áron jegyzeteivel.

Irodalomtörténeti Közlemények. XI. évfolyam (1
Szerkeszti **Szilády Áron.** Előfizetési ára 10 kor. Egyes füzet
3 korona.

Megrendelések intézendők:

a Magyar Tud. Akadémia könyvkiadó-hivatalá
Budapest, Akadémia-palota.

Budapest, 1901. Az Athenaeum r.-társ. könyvnyomdája.

John Frigges

Kazinczy Ferenc levele-
zése. II k. Bpest, 1899.
362. l. 363 l.

copirozva Pesti nevezetes Festő Görgling által. ugyan ez copirozta le Rákóczÿt is számodra, mind a kettő készen van, és tsak a biztos alkalmatosságot lélekzve várják. Barkóczÿ Ferencz Néhay halhatatlan emlékezetű Esztergomi Érseknek kéz alá írása is, mellyet Autographiai igen becses gyüjteményednek többítő diszszére néked igértem, készszen van, és a mint mondám, tsak a biztos által küldést várják. — — — Jaj de ki viheti azt biztossabban által, mint két olly barátid, kik a te boldogabb sorsodat tulajdon szerencséjeknek, és szerentsétlenebb történetidet tulajdon boldogtalanságoknak ismérik, — sőtt *érzik!!!* — — — Oh Barátom! nintsen olly nap, mellyen Széphalmon töltött szép napjainkrúl meg nem emlékeznék, és fel emelkedett szívvel elevenen ne képzelném a széphalmon épűlt nagy ablakú háznak *setétútáló* Gazdáját, kedves, igen kedves hitessével 's nagy reménségre nevelkedő Dencsi, Thalie és Emíl szép kisdedeivel. — — — De a midőn a forró és tüzes képzeletnek örömmel adok helyet elmémben, ne kivánnyak e áldást ezen szeretett Háznépre a *Magyarok Istenétül.*

— — — Egy Játékdarabomba azt veté egy valaki szememre, mért írtam a több vitézek beszédi közben *Él még a Magyarok*

[1] Nincsenek a levél mellett.

fekete színhez közeljáró kaput a' képet felette holttá teszi. A' cravatnak a' képen fejérnek kellene lenni. Jó volna Kiningernél elébb magadat béajánltatni. Eggy Mivész inkább érdemli azt a' megtisztelést mint sok Excellenz. Így annál több kedvvel fogna dolgozni képeden. Azt pedig épen tudatnod kell vele, hogy rézbe fog metszettetni a' kép: de vigyázz hogy meg ne tudja, hogy John nem metszi; mert ő azt óhajtja, hogy minden rajzolását csak John messe. Tőlem azt kívánta, hogy ha John nem metszi a' képet, nevét fel ne vésessem reá. — Irtam talán hogy ő egészen *Herderben* él.

Verseim felől annyi jót mondasz, hogy hamiskodás 's tettetett szerénység nélkül mondhatom, ezen dicséret alatt reá nem ismerek Verseimre. 82 esztendőt kívánsz azért is hogy verseket írhassak. Annyi időt én nem érek; de talán az is rövid idő volna arra, hogy magamnak eleget tegyek. Csak elevenséget sejdítek verseimben: de felcsapást nem látok, pedig lebegni szeretnék. Mint midőn a' Váczi Templom porticusában véletlenül eggy óriási magasságú 's testességű oszlop mellett megállván 's magamat azzal öszve hasonlítván (ez talán megjelen Aprilisban a' Hazai Tudósít. leveleiben) — semminek érzém magamat, úgy érzém semmiségemet, midőn Horátz és Göthe 's néked némelly darabjaid az álmélkodásig ragadnak. Ha ebben Complimentet gyanítasz, halld a' mit a' feleségem az estve monda, csudálván hogy én némelly képemet és rezemet ma is azzal a' gyönyörrel nézem, a' mellyel első reá pillantásomkor. A' Te Epistolád hozzám 82 eszt. mulva is új lesz előttem. Versről lévén a' szó, halld mit írtam Desőffynek ebben a' holnapban a' *Septimius Claudi nimirum* etc. csudálásától felmelegedve. — Tudnillik nem győzöm eléggé csudálni, hogy Horátz ajánlani akarván barátját, ezen felül: *Dignum mente, domoque, legentis honesta Neronis* és *Fortem crede bonumque* semmit sem mond Septimius felől, holott más a' maga ajánlottát agyon magasztalta volna, — 's az Epist. még is olly felette szép.

Horvát, a' ki neked levelem' bényújtja, hogy őtet — —
[stb., mint a 2176. számú levélben.]

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

szép és hasznos tettért, 's Néked örvendek hogy annak a' szűkmellyű embernek vétkét helyre hozá, magunknak pedig, hogy Téged arra kénszeríte, hogy a' hátra való három Epistolát is lefordítsd. — A' 3dik Epistola nagy munkát fog neked adni. A' két elsőbbet Virág versekben, a' 3dikat prósában fordította; ámbár etc. etc. etc. — még is jó lesz a munka alatt azt is szemed előtt tartani, 's kivált a' Vossét. Állj neki, édes barátom, megfeszűlt gonddal, 's kísérjen munkád alatt a' szerencse! Te tudod, hogy nem lesz ember, a' ki emelkedő dicsőségednek szívesebben örűljön mint én. — Minthogy Ő Exc. engem személyesen, és volt idő, mellyben közelről is ismért, bátorkodtam neki nagylelkűségét megköszönni, kérni, hogy sürgetni meg ne szünjön, 's Tacitusa' fordítására — (képzelheted hogy egész okossággal 's illendőséggel) — arra buzdítani, hogy a' Woltmann' fordítása szüntelen szeme előtt légyen. — Öregebb B. mint hogy remélni merjem, hogy a' munkát meggyőzhesse.

Trattner nekem nem válaszolt. Hogy Sztrokayné, kit az én Szemerém soha nem említ a' szép epitheton nélkül, Néked az az tiszteletemre olly méltó szép és szerény Asszonyodnak, rokona, azt nem tudtam. Igy Sztrokayt több bizodalommal szóllítom-meg; mert én az én barátim barátjait szeretem *én barátimnak* nézni. — Úgy hivén hogy Verseid kiadása' gondjait Sógorodra bíztad, neki fogok eránta írni. — 100 f. W. W. nem sok, de valami még is. Végére kellene járatnod, mennyiért fest most tuschban Kininger, és Neidl mennyiért metsz. (Neidl a' Wesselényi képén szebb munkát teve 60 ftért, mint 180-ért az enyémen John). 'S ezt kitanúlván, számot kellene vetni, hogy a' 100 fttal mint kellessék gazdálkodni. — 1803ban én Neidlnek 25 f. fizettem bancóban az én képem festéséért, melly oválban olly nagy mint eggy ívnek negyedrésze. Talán most is fest 25 f. Váltóban. Ha igen, festessd Vele magadat, és engedd a' metszés után nekem a' Kininger festését. Én a' 25 f. Váltóczédulát szíves örömmel megadom, metszettetném is, ha erszényem elbirná: de meg vagyok terhelve. Igy 100 f. V. Cz. a' metszésért esnék, mert Trattnert kérni fogom, hogy ha többet nem adhat, elégedjék meg képeddel. Ezen esetre valamint a' szegény Németünk képét már elindítottam Rumihoz, hogy Aristippnek adja, úgy a' Te képedet is, melly felette lélektelenűl van festve, noha nem mondhatni hogy épen nem talált, kedves feleségednek küldöm. — Bízzd egészen Kiningerre, hogy a' hajat, nyakravalót 's ruházatot dolgozza teljes tetszése szerént. Az olajfestésen az a' fekete cravat, fekete lajbli 's

ihnen mein Freund, nichts als ein gemächliches und freyes Leben wünsche, so sehe ich eine Einsamkeit in Galizien für mehr vortheilhaft an, als das traurige Loos in einer arm dotirten Stadtpfarre und unter Menschen, denen dieses und jenes in einer Predigt missfällt, die voller Ansprüche sind, und ihren Prediger aus bigotterie hören aber aus Stolz für ihren Conventionisten halten. Die Kutte! die Kutte! Aber müssen denn auch Sie, der Sie für diese *Kutte* gewiss nicht gemacht sind, Oedenburg verlassen? ist dort keine Besserung zu hoffen? — — —

avatkozom, 's látni való hogy a' választás megfontolva tétetett. Kérem az Urat, el ne felejtse megírni az Anyja nevét. Es wird bloss zur Wissenschaft dienen, és nem azért akarom tudni, hogy a' dologba akármelly névvel belé bocsátkozzam.

Ha az Ur kedves Jeanettje lebetegszik, az Ur szives tisztelője 's barátja azt reméllí, hogy az Ur meg fogja írni, kinek hívják a' kicsinyt. A' Törökök tabulae Geneal[ogicaeá]ba belé írhatja az Ur, hogy a' Sógoromnak 18-a Apr. 1806. Vécsey Mariától Szennán Zemplénben Valentinus Ludovicus Nicolaus fija lett. Bálintnak keresztteltette ex veneratione Antenatorum.

Budai Esaiás Ur eránt igaza van az Urnak. Az ollyas dolog csúnyaság, és csudálom, hogy senkinek sincs szeme, az ollyat meglátni. Hát az a' Simonfi kicsoda? A' Senátor e? Ezt el ne felejtse az Ur megírni.

Nem szükség mondanom, melly érzéseket támaszta bennem az a' hír, hogy elmúlt a' botoztatás historiája. Igy jár a' goromba ember mindég.

A' *vész* annyi mint Sturm, tempête. Az és a' csend Poétai szók. Az Urnak nem kell magyarázni, hogy a' poétai szók mit érnek, mert hiszen maga megírta már a' minap, hogy más az Aestheticus író dolga, más a Lexicographusé 's Grammaticusé.

A' Márton Jósef applicatióján sok tekintetekből örvendek. O Debreczen, Debreczen t'occidisti Prophetas et Apostolos! 's igy leszesz bolonddá!

Itt az a' hír, hogy a' Nápolyi Udvar Kassára jő. — Heraclius Herczeg már volt: de Joachim felől megesküdtem volna hogy soha sem lesz. Miket nem fogunk még hallani! Az a' kis nagy ember mennykő dolgokat csinál. Hát ha még az is igaz talál lenni, a' mit az Ur ír a' Budai Ujság után.

Bár megkaphatnám minél elébb a' Daykához tett jegyzéseket és Vayné leveleit. — Csokonai miatt gond nélkül vagyok. *Babér* jó szó, igen is, de csak a' Konyhába és a' Rickl boltjába való. Adelung már megmondta, hogy Wörter aus der Küchel gehören nicht in Aesthetische Werke. Csokonaiból akaratja ellen is sokszor kitört a' Debreczeniség és az Ur szava szerint a' Mendikási tónus. Ki veszt vele? én e? Nem én! —

Varjas eránt Vargától is, Szombatitól is várok tudósitást. Szombathi majd küld régi Magyar Metricus darabokat.

[Eredetije a Múzeum könyvtárában: Q. H. 960.]

915.

Kazinczy — Kis Jánosnak.

Kázmértt, April 29d. 1806.

Kedves édes barátom!

Ez estve, már alkonyodáskor, megérkeztek szekereim Ér-Semlyénből, 's a' többek közt elhozták verseidnek nagy becsű csomóját is. Az Ipam holnap reggel Újhelybe megyen, 's Postanap lévén, általa küldöm be ezen levelemet. Megbocsáss, hogy rövid; legalább az eránt vala illő megnyugtatni, hogy verseid kezemben vannak. Mennyire kevélykedem azon szerencsén, hogy én leszek kiadójok, azt már akkor érzette szép szíved, midőn benned ez a' gondolat támada. Te nekem szabadságot adsz kényem szerint változtatni benne mindent, a' mit változtatni-valónak ítélek. Köszönöm hozzám való baráti bízodalmadat, 's ígérem, hogy meg fogom érdemleni. De engedd-meg, hogy ezen ígéretem mellé azt a' fogadást is tehessem, hogy híred 's javallásod nélkül eggy szó sem lesz megváltoztatva. Nagy figyelemmel, nagy gonddal fogok mindent megfontolni. Te pedig nem vonod-meg gyermekeidtől az utolsó atyai gondoskodást. Azok csak úgy lesznek méltók tiéidnek neveztetni, ha egészen tiéid maradnak.

Keresztül futottam rajtok, hogy legalább azt tudhassam, hogy miből állanak. Az énekeket, Ódákat, stb. elsőknek van kedvem tenni, 's ezek köztt ismét talán a' Bölcseséghez való Hymnust az elsőnek. Úgy következnének osztán a' Mesék, Moralis darabok, Epistolák, stb. stb. Hogy bíztos lépéssel léphessek, szeretném, ha mind azon darabjaidnak, a' mellyeket Schiller, Matthisson 's mások után írtál, *nekem magamnak* megsugnád, kik légyenek Origináljaik. Tudom én, hogy azok nem *fordítások,* legalább nem *szoros fordítások:* de látni való, hogy némelly daraboknak írása alatt a' Külföldieknek valamelly kedvelt dalával tölt vala el lelked. Illyen az általam olly igen szeretett *Szerettim édes honja,* etc. Matthisson után. A' ki a' Németet ismeri, látja a' hasonlóságot: de a' ki a' Tiédet a' Némettel öszveveti, látja hogy a' Tiéd nem fordítás. — Miért pirúljak megvallani, hogy némelly darabjaidnak origináljára nem emlékezem? Illyen a' Bölcseséghez írt Hymnus is.

Csomódnak első fogása valamelly énekednek *utolsó két során* kezdődik. Azt gyanítatja velem, hogy Csomódat felbontották, és belőle valamit kivettek. A' most említett két sor ím ez:

Rá szánja javát, erejét,
S ha kell, nem kíméli fejét.

Ezt nyomban követi a'

Búcsúvétel az Ifjúságtól.

Ird-meg, édes barátom, tartalékomnak van e fundamentoma? — Talán ugyan magamtól is rá akadtam volna, ha időm volt volna végig tekinteni a' Kézírást, a' titok' kolcsára.

Meg nem foghatom, mi lelte Epistoládnak Fábri Úrhoz küldött nyomtatványait. Fábri nem felel, Németh nem tudósít. Schindelmayer azt írja, hogy a' Német textust még Octoberben leküldözte Fábri Urhoz. A' Debreczeni vásárból ma kaptam két csomó könyvet, 's azok köztt nincs-meg az Epistola, pedig meghagytam, hogy ha azt Kis István árúlni fogja ott, küldjenek eggy nyomtatványt belőle. A' kép hozzá még 1804ben kész volt Johnnál. A' Magyar textus tavaly Májusban, a' Német Septberben készült-el. Mintha megesküdt volna minden, hogy hátrálni fogja szándékomat. Nem tudok magamon segíteni. Némethet meg kellene kímélnem, mert beteg; Fábri Urnak nem merek írni, minthogy nem felelt. Ha tudsz valamit felőle, ha Posonyban van olly Ismerősöd, a' kire ezt a' dolgot bízhatnád, kérlek, tedd-meg a' rendelést, hogy a' nyomtatványok közzűl 200. Német textust ugyan annyi képpel, a' több nyomtatványt pedig Magyart és Németet egyetemben, a' képpel és a' kép réztáblájával küldjék Kis István Pesti Compactorhoz.

Márton Jósef Urnak applicáltatásán, képzelem, mint örvendesz. Melly váratlan dolgok történtek! Nagy epocha a' miket értünk, és valóban most kár volna *halni,* mert az Aeacus' lakjába nem jár újság.

Csereinek ma írtam utolsó Postával vett levelére. Közlötte velem hozzád írt válaszát. — Pályaírásodat nyughatatlanúl várom. Meg lesz téve a' rendelés, hogy vehessem mihelytt kijő. E' napokban olvasám Wielandnak Supplem. 6dik darabját. Azt minden Philologusnak ismerni kellene. — Verseghinek Német nyelven írt Gramm. 's Tiszta Magyarsága asztalomon hever. Nem állhatom-ki a' kínt, hogy végig olvassam. 'S a' Révaival való czivakodás neki nem szolgál becsületére. Sajnálva mondom azt, mert szeretem az embert. Más *szabadon* és *bátran,* sőt a' hol helye van, *élesen* kimondani az *igazságot,* más *szurkálva* szóllani. Az elsőt cselekedni szent köte-

lesség: a' másikat nem szabad soha. Én részemről kész vagyok mindég az elsőre, 's útálom a' Wieland módját, melly, a' mint ő mondja, Sokratesnek és Cicerónak is módja volt. Az academia kételkedő hangjában sokszor több kevélység van, mint abban a' bátorságban, mellyet ők Unbescheidenheitnak neveznek: Minden a' poco piu és poco meno-tól függ.

Élj szerencsésen, kedves barátom! Szemeid gyengélkednek e? Légyen gondod reájok, és ne vessd-meg Csereynknek tanácsát. Ölellek tisztelettel elegy szeretettel!

hív barátod
Kazinczy Fer. mp.

Ne felejtsd-el, kérlek, megírni első leveledben, ha vetted e azon levelemet, melyben Döbrenteinek is írtam általad.

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

916.

Cserey Farkas — Kazinczynak.

Tisztelt Nagy érdemű Barátom!

Aprilis 21dikén költ becses leveledet szokot örömmel vettem tegnap. Hihető, hogy hozzád küldött leveleim a Postán hevernek valahol — mert nékem fő gyönyörűségem lévén rollad emlékezni, gyönyörűségem vélled leveledzni, szorgalmatos vagyok abba és meg értvén tőlled Semljénbül való el meneteledet, Kázmérra utasitottam leveleimet, de M. Vásárheljrül Szebenbe kerülvén a Posta, képzelheted, ezen kerület és a Posták rendetlensége mennyire hátráltattya mind a levelek serényeb utazását, mind a jó Barátoknak azon forró vágyódásit, meljel egy másrul hallani sziveiknek leg szebb és leg nemessebb örömök.

Nagyon sainállom, hogy a Gleditshiák ki asztak, hihető, nem voltak télire jól be kötözve — örvendem azomba, hogy a többiek zöldelnek — zöldeljenek is álandólag irántad viseltető tiszta Barátságomnak jeléül. Én éppen ma egy hete érkezvén haza, uira élek ithoni ártatlan gyönyörűségeimel, azon gyönyörüségekkel, meljeket a kies Természet olj nagy, olj kellemetes mértékbe ád az őtet hiven, és ártatlan indulatbul tisztelőknek.

Sógorom, Wesselényi még jövő héten fog Kolosvárrul haza gyönni, a hová Sz. György napjára ment volt be gubernatorunkat

Olvasod e az Europai Annalist? — Vétek volna azt nem tenned, 's nem volnál Cserey, ha nem tennéd.

Kivűl: [1]

Ujhely

Méltóságos Cserey Farkas Urnak.
p. Debreczen, Somlyó, *Kraszna.*

[Eredetije az erdélyi múzeum-egylet könyvtárában.]

936.

Kazinczy — Döbrentei Gábornak.

Kazinczy Döbrenteynek.

Széphalom, Junius 12d. 1806.

Nagy becsű barátom!

Május 27dikén költ levelét az Urnak ez órában veszem. Az a' melegség, mellyel az írva van, fagyos szivet is forrásba hozhatna; képzelje tehát az Ur mint fogadtatott. Valóban az én életemnek elég pótolékjai azok az örömök, mellyeket nékem a' szeretetre legméltóbb emberek' barátsága nyújt. Az Úr neveli számokat a' Bárócziaknak, Kiseknek, Virágoknak, Daykáknak, Rádayaknak, Csereyeknek, 's a' t. Áldom sorsomat, 's higyje el az Úr, szenvedéseimet, bár melly nagyok voltanak is azok, az efféle örömöket nem vásárlották meg drága áron. Érdemessé tennem magamat ennyi jóságra főgondom leszen; legalább háládatlannak nem fogok találtatni.

Bárócznak képe mellé ragassza az Úr ezt, a' mellyet itt vészen. Még 1804-ben elkészült vele John Fridrich bécsi művész. Ez a' harmadik, a mellyet kiosztok. Jobb kézbe nem adhatom. A' kép nincs egészen eltalálva, 's a' homlokát elhibázta a' festő: de a' ki ifjabb esztendeimben látott, feltalál benne. — A' felhőkben eggy villám lobban fel, de kártétel nélkül el is vész. Terentiusnak azt a' sorát, a' mellyet a' kép borítékjára írtam itt, a' képre is felhagytam metszeni, de tartván a' kelletinél visgább fülektől, a' kik megérthetnék, a' mit Terentius szavaiban megváltoztattam, csak félig. Ott a' második sor' második szaván elakad a' mondás. Magát ezt a' borítékot, ha érdemesnek tartja az Úr reá, ragassza Albumába a' Báróczi keze által meg szentelt papiros után.

[1] A levél zárlatán ép piros pecsét.

Hogy az Úr Báróczyt láthatá, annak szivesen örvendek. Kétes dolog előttem, és mindég az is marad, édesbb Iró é vagy jobb ember? Nem új igazság, és Rousseau nélkül is fognánk tudni, hogy a' charakter inkább festi magát kis dolgokban mint a nagyokban. Elhallgatván tehát hogy ő Pászthorynak becsült barátja volt, és hogy Generális Báró Vay azt vallja, hogy ő Báróczy nélkül elveszett ember volna, hadd mondjak eggy apróságot. Midőn 1803ban Bécsből el akarék jönni, búcsuzni mentem hozzá. Egy fejér anglus agaram velem volt, midőn őtet az ebéd mellett lelém. A' kutyának nem vala örve. Megszóllita, hogy kötnék valamit a' nyakára, mert az ebölő bizonyosan leüti, ha a' nélkül jár. Sokáig mulattunk az ebédlőben, 's többé nem vala szó az agárról. A' mint szobájába felértünk, az volt első dolga, hogy gárda pálczájának valamelly pántlikáját kikereste, 's a' kutya nyakára kötötte. Jósága annyival inkább lepett meg, minthogy magam a' jó tanácsról már elfeledkeztem volt. Meglehet, hogy hidegen adom elő a' történetet 's azért nincs interesszéje: de szivének jóságát, 's barátja örömeért való gondosságát nyilván mutatja. — Mennyire ismeri, 's mennyire tudja a' classicusokat, tapasztalhatá az Úr is. —

Egy igen originalis de igen jó ember, Fábchich József Győrött, éppen ma küldé meg nekem Euripidesből fordított Iphigeniáját, mellyel a' tíz holnapos leányomat, kit a keresztségben Iphigeniának neveztettem, ajándékozá meg. Ímhol az ajándékot késéró vers. A' fordítás éppen illyen:

Aeschylus és Sophocles valamennyi Bakénekeikbe (Tragoed.)
Mind szomorúk, szomorú harmadik Euripides.
Harmincz négyből ezen bokor el ki csap édes örömre,
Bölcs remekedből eszünk nyílik, Aristoteles
Vedd csecsemős, ötször negyedik munkámat, ajánla
Néked öreg Chalcas vagy Piladessel Oreszt.
Hogy ha picziny nyelved kötelét abéczére megoldja,
Fogd kezeidbe fejér AEI tábla gyanánt.
Félre, komor versek! nemzett örömére Kazinczy,
Szűlt Török édes anyád: élted örömbe legyen!

Széphalom eggy parányi Praedium a' Hegyaljai hegyekhez eggy órányira. Házam eggy szép halmon áll Kelet felé. Eggy órányira nyúló rétségen túl a' legszebb sor hegy vonúl el, 's 11 helységet látok,

mellyek közt legnevezetesebb Borsi, a' hol Zrinyi Ilona Rákóczy Ferenczet szülte, és a' S. A. Ujhelyi torony, hol legelébb prédikáltatott a' Luther tudománya az egész Hazában. Kázmér, az Ipam lakja, két óra hozzám.

Sylvesternek Grammatikája, egy hosszú Előbeszédemmel 's sok kritikai jegyzéseimmel, együtt nyomtattatik a' Krakkóban 1549 nyomtatott első Abéczével és a Varjas *e* vocalisú énekével. Ennek előbeszédében hosszasan szóllék a' monotoniák felől.

Rochefoucauldom 's egyveleg irásimnak első kötete is sajtó alatt van. — Éljen az Úr szerencsésen 's tartson meg barátságos emlékezetében.

[Másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 199. sz. II. k.]

937.

Kazinczy — Nagy Gábornak.

Széphalom, 12. Jún. 1806.

Édes barátom. Az Ur levelét dd-o. 6-a Jún. tegnap estve küldé ide Sophie. Ez úttal gyorsan járt a' Posta Debreczenből; különben több időbe kerül Semlyénből venni levelet, mint Bécsből. — Én 10dik Jún. oda hagyám Kázmért, 's itt ülök ablak és ajtó nélkül való szobámban, hogy az építéshez láthassak. Szerencsém, hogy Kázmér közel van: Úgy láthatom néha Sophiet 's a' lyányomat, 's négy óra alatt — menett [!] és jövet — hírt adhatok 's vehetek. — Az Ipam azt az ajánlást tette, hogy maradjak mind addig házánál, míg lakom erőltetés nélkül készülhet-meg, 's elfogadtam Sophiera 's Phigiere nézve: de magam már csak itt maradok, mert lomhán megyen a' munka, ha a' Gazda szemmel nem tartja a' dolgosokat. Osztán az engem egészen occupál. Pro oris et focis dimicare, azt mondják azok, a' kik a' különbséget teszik a' — és —[1] között. Ugyan ezt lehet mondani arról is, a' ki henye volt a' gazdálkodásra, míg a' gazdálkodásban soha módja nem volt. Most meg kell mutatnom, hogy e' részben is úgy megcsalák magokat, mint midőn azt hitték — vagy a' mint én ugyan szentül hiszem, hinni csak színlették — hogy el akarom venni a' frajczímert. — Tegnap itt méne el az ... ám[2] Jósival az Ujhelyi úton 's le nem hívatott. Én rá nem ismertem,

[1] Az eredetiben is így.

[2] Anyám?

mert új volt a' kocsi. Pedig látták hogy a' ház előtt járok, és az elhullott mész köveket szedem.

A' kis Cornélia születése napját beírtam a' Diariumomba régen. Már most hadd írjam bé 1) az Ur születése napját is. 2.) a' Lukács Jeanettéét is, 3.) a' Kazinczy Lászlónéét is, 4.) a' Kazinczy Lászlóné lakadalma napját is. Azt mondja a' húgom Péchy Sándorné, hogy az volt vasárnapi nap a' Debr. vásár előtt eggy héttel. Járjon végére az Ur egész szorgalommal. Maga is veszi hasznát, én is, tudniillik a' Diariumban. —

Tudtam, hogy a' Mater Gracchorumra volt a' czélozás. Arra valóban szükség volna, de csak a' *mértékig*, tudniillik hogy bosszú nélkül döjtögesse-le az arany borjúk bálványait, mint a' millyek minden városban, minden vármegyékben vannak. De hát Simonffy olly hatalmas e Izraelben, hogy még Domokos Imrét is eltolja? Köszönöm ezt a' hírt az Ur barátságának. Kedves dolog e' magánosságban néha tudni mi esik a' világon. — Én Prof. Budainak eggy hosszú levelet írtam a' minap, 's arra buzdítottam, hogy nemes maga elszánásával és ne titulusok gyermeki apprehensiojából, protestáljon az *Ő Kegyelme* ellen; az az, tégyen eggy jelentést akár a' Vármegye, akár a' Fő Ispán előtt, 's mutassa-meg, hogy cultus néphez nem illik, hogy a' Tudósok Classisa, vagy Kasztja, vagy minek is nevezzem, olly formán tractáltassék, mint a' Kézmíveseké; 's elbeszélltem, hogy 1789-ben Horváth Stansith Imre Szepes vármegyei V. Ispánnak hogy adtam tudtára, hogy ha sajnálja nekem azt a' titulust megadni, a' mellyel directus Előljáróm, minden Püspökök, kivévén Eszterházy Károlyt, 's minden V. Ispánok 's maga Horváth is eddig illettek, méltóztassék olly nyelven írni leveleit, a' mellyen azt elmellőzheti, nem személyem' hanem hivatalom' tekintetének megsértése nélkül. 'S hozzá vetettem, hogy a' szép lelkű ember elnyelte a' pilulát 's eszére tért. Mit tett Prof. Budai, nem tudom. A' delatio alig ha félelmessé nem tette.

A' Daykához tett jegyzéseket és a' közlött leveleimet nagyon szívére kötöm az Urnak, ejtse módját, hogy vehessem minél elébb és *csak olly úton, a' hol el nem veszhetnek.*

Csokonainak új darabjából eggy exemplárt várok az Ur által Kis Imre Urtól.

Szombati nem öregbíti az Ur Metricus verseinek Gyüjteményét; nem ér reá, azt mondja. De az Ur ne rettentesse-el magát 's adja-ki. De Virág felől, kérem az Urat, tisztelettel emlékezzék a' Praefatióban.

MDK

John, Friedrich

bécsi rézmetsző összeköttetése Széchenyi Ferenccel.

150.

AHA.1956. Tom.IV. Fasc. 1-2. 149-151. Rózsa:Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn, 147-155.1.

MDK

John, Friedrich

bécsi rézmetsző

Pásztbury Sándor fiumei kormányzó képe

Czetter Sámuèl képe
Jekelfalussy József képe
Rédey "
Vay László "

AHA.1956. Tom.IV. Fasc.1-2. 149-15è. -Rózsa Friedrich J
John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn.

147-155.1.

MDK

John, Friedrich

bécsi rézmetsző.

Kazinczy képe /Kininger festménye után/
Kovachich Johanna képe Stunder festménye után
Csokonay képe Erős János rajza után
Batsányi János képe, Füger festménye után

mindegyik repr.

Aha. 1956. Tom.IV. Fasc.1-2. 148-151.l.-G. Rózsa: Friedrich John und die Schrifsteller der Aufklärung in Ungarn. 147-155.l.

MDK

John, Friedrich

bécsi rézmetsző.

Cleynmann Károly képe
Teleki László " 1822

AHA. 1956. Tom.IV. Fasc.1-2. 152.l.- Rózsa: Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn. 147-155.l.

John, Friedrich
rézmetsző

Bredeczky Sámuel arcképe Niedermann festménye után (~~227~~ repr. 227.o. 6. kép)
Glatz Jakab arcképe Niedermann festménye után.
Unger János Károly arcképe " " "

1807. ~~Jobb~~ Habsburg János arcképe Lumnitzer János György (1783-1864) festménye után.(Lumnitzer a szignaturán lőcseinek mondja magát).
John sokszorositotta még Donát János(1744-1830) Egger Vilmos(és Stunder János Jakab(1760-1811) magyarországi festők képeit is.

227.o.

Rózsa György: Friedrich John és a magyar felvilágosodás irói.
Müv. Ért 1955. IV. 2.sz. 223-229.o.

MDK

John Friedrich

Tört Képes. 1922. 31 l.

John, Friedrich MOK

Bartolovrival nemelyes
rapcsolatban állott, és 5
vezette be Bécsbe a pontozó
eljárást.

G. Rossa: Friedrich John...
Acta Historiae Artium 1956. IV Tom
1-2 n. 147 o.

John, Friedrich ① MDK

1769-ben született, Marienburgban, Nyugatporoszországban. Ő honosította meg Bécsben a pontozómodort.

Rósa. Gy: Friedrich John...
Acta Historiae Artium 1956.
IV Tom. 1-2 sz. 147.o.

John, Friedrich (4) MDK

Wurzbach szerint eg jelentéktelen francia művész, Noirdemange tanította Londonban a rézmetszés alapjaira. Később szerült neki ismeretséget Zotra Bartolozzival.

~~Rózsa~~ Rózsa G: Friedrich John...
Acta Historiae Artium 1956. IV Tom.
1-2 sz. 147.o.

John Friedrich (3) MDK

Wurzbach: Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österreich. Wien 1856-1891 Bd 10. S. 235-244. + Oeuvre-Katalog.

Ez a mű tudósít Fr. J-ról.

Rózsa G: Friedrich John...
Acta Historiae Artium 1956.
IV Tom. 1-2 n. 154.o.

John, Friedrich (2) MDK

Matematikához és idegen nyelvekhez való adottsága miatt tereskedelmi pályára lép. Csak később, Tulsó törülmenyek hatására terd rézmetszéssel foglalkozni.

Rózsa G: Friedrich John...
Acta Historiae Artium 1956
IV Tom. 1-2 sz. 147.o.

John, Friedrich
rézmetsző

Csokonai Vitéz Mihály arcképe Erős János rajza után (226.o. 5. kép.) A Márton féle Csokonai-kiadásban jelent meg 1816-ban.
A dilettáns Erős rajza elveszett, igy John metszete az egyetlen hiteles Csokonai arckép.
1814. Dréta Antal zirci apát rézmetszetü arcképe.
1819 Cleynmann Károly pesti német református prédikátor arcképe. (Egger Vilmos rajza után)
1822. Teleki László arcképe. (Tudományos Gyüjtemény I. köt. /1823/ cimképe)

227.o.

Rózsa György: Friedrich John és a magyar felvilágosodás vrói.
Müv. Ért. 1955. IV.éff.2.sz.223-229.o.

John, Friedrich rézmetsző

1815 előtt (talán 1808 ban vagy 1809ben):
Batsányi János arcképe Füger festménye után
(repr. 225.o. 4.kép) Talán az 1808-ra tervezett
kiadásra készült, de az 1835-ös kiadás cim-
képeként jelent meg :Batsányi JÁnos Poetai Mun-
kái Buda 1835. (Lásd 228.o. 31. jegyzet)
Az 1827-es kiadáshoz nem John, hanem Pfeiffer
metszett.
Dessewffy József arcképének elkészültéről
nincs tudomásunk.

226.o.

Rózsa György:Friedrich John és a magyar felvilágosodás
irói.
Müv. Ért. 1955. IV.évf. 2. sz. 223-229.o.

M. D. K.

John Frigyes rézmetsző.

* 1769. + 1843.

Kazinczy Ferenc arcképe (1803. 1804.)

Rézmetszet (repr.)

Felső Magyar-országi Minerva 8.
(1832.) I. köt. címkép.

Rózsa György: Kazinczy Ferenc a művészetben.
Művért. 1957. VI. é. f. 2-3. sz.
179., 190. l. (4. kép)

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

1819-ből származó képéről Wilh. Eggernek, amely Cleinmann Károly pesti ref. lelkészt ábrázolja, ő rézmetszetet is készitett. 272.o.

1825

Lengyel Imre: Wilh. Egger pinxit. A Lilla arckép festőjéről 257.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1965. Debrecen. 1966
Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

Jakab Glatz arcképét tette át rézmetszetben. 124.o.
7.jegyz. / Topográfiai, pedagógiai munkák szerzője /.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az irónportrék gyűjteményének
múltjából. 123.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. - Egyetemi Lap Kiadóvál. Bp. 1963

MDK

John Ágoston

Rya szőnyeg

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Saveria Muz.

Szombathely

John Ágoston textiltervező

M.D.K.

Részt vett az Országos Butaszövet Kiállításon

Magyar Építőművészet 1968/2. 56-57.l.

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

Sámuel Bredeczky arcképét tette át rézmetszetbe. 124.o.7.jegyz./Topográfiai, pedagógiai munkák szerzője/.

Vayerné Zibolen Agnes: Az íróportrék gyüjtésének múltjából. 122.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.-Képzőmüv.-lap Kiadóváll.Bp.1963

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

Batsányinak Füger által festett képét rézmetszetbe tette át.124.o.7.jegyz.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjából. ~~xx~~ 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóvall.Bp.1963

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

János, Károly Unger/ topográfiai müvek, pedagógiai témák szerzője/ arcképét tette át rézmetszetbe. 124.o. 7.jegyz.

Vayerné Zibolen Agnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjából. 122 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1963

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

Csokonai egytelen hitelesnek tekinthető portréját rézmetszetbe tette át.124.o.7,jegyz.

Vayerné Zibolen Agnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjából. 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1963

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

Pásztory Sándor arcképét Kininger rajzáról készitette. 124.o. 7. jegyz.

Vayerné Zibolen Agnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjából. 123.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1963

M.D.K.

Friedrich John, grafikus, 1769-1843

Johann Niedermann festményét pontozómodorú rézmetszet be tette át/1805-1807/. Unger János Károly képe. A bécsi Theresianum prefektusa, bredeczky munkatársa. Csak fény képe van meg a MTKos.-ban. 239.o.

Rózsa György: Johann Niedermann magyar vonatkozású arcképei. 237.o.

Folia Archaeologica. Ix. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Friedrich John, grafikus

Batsányi János költőnek Friedrich Heinrich Füger által 1808-ban készült festményéről rézmetszetet készitett. MTKos.Ltsz.95. 238.o.

Kózsa György: Johann Niedermann magyar vonatkozású arcképei. 237.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Rriedrich John, grafikus, 1769-1843

Johann Niedermann festményét pontozómodorú rézmetszet be tette át/1805-1807/. Glatz Jakab képe. schnepfentali philanthropinum magy. munkatársa. Csak fényképe van meg a MTKcs.-ban. 239.o.

Rózsa György: Johann Niedermann magyar vonatkozású arcképei. 237.o.

Folia Archaeologica. Ix. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Friedrihy John, grafikus, 1769-1843

Johann Niedermann, bécsi festőnek 3. képéről készitett pontozómodorú rézmetszetet. Magy. gyüjt.-ben nincsenk, csak fényképekről ismerjük. Ezek a MTKcs-ban vannak. 239.o.

Rózsa György: Johann Niedermann magyar vonatkozású arcképei. 257.o.

Folia Archaeologica. Ix. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Friedrich John, grafikus, 1769-1843

Johann Niedermannak festményét pontozómodorú rézmetszetbe tette át. Bredeczky Sámuel képe. Neves topografus volt./1805-1807 között készült/. Csak fényképe van meg a MTKcs.-ban. 239.o.

Rózsa György: Johann Niedermann magyar vonatkozású aroképei. 257.o.

Folia Archaeologica. Ix. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Friedrich John, rézmetsző

Kazinczy Ferenc arcmását rézmetszetbe tette át. 124.o. 7.jegyz.

Vayerné Zibolem Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjából. 123.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1963

John rézmetsző, XIX sz.e.f.

Gr. Teleki László arcképe, Donát János festménye után, 1823

Századok 1874. 26-44 o.
Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

John, rézin 1804
Kaiser Eduard
Kissinger rajzolo 1804.

Kreuzinger József
1808 olaff
Marsalkó János nobrán
Petz Henrik
Orlai Petrics Soma,
Rieder, rajzolo
Rohn 1859
Simonyi Antal
Stunder János
1791. olaff
Szentgyörgyi János 1828.
Thugut Henrik
olaff
Vay Miklos nobrán

dupl

Kazinczy Ferenc Kulonböző
selmi i kajzi arczejei. Felsorolva Szinnyei
V.k. 1284-5.h

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
eléli ió,		Gót stil.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

1785ben volt, 's Lajos a' Döbrentei állítása szerént Erdélynek második kis Wesselényije, Lajost fiamnak, Fannyt pedig és Constancet Lajossal eggyütt leányaimnak fogadom, és így fogadott gyermekeim az én Susymnak mind a' négy gyermekei.

Édes barátom, úgy készűl plánumunk, hogy én öt nap múlva Vay Ábrissal (a' Septemvir fijával 's Kazinczy Péter onkelem Vejével) eggy szekeren megyek Bécsbe, de szüretünkre, melly ezen holnap vége felé lesz, itthon leszek. Így Miklát és Sopronyt meg nem láthatom, de hidd-el, hogy sajnálom, hogy meg nem láthatom. Hogy Bécsben a' Festés és Faragás helyei (tudniillik Belveder, Academia, Eszterházy Galleriája 's Miller Gyűjteménye, 's a' Mívészek szobáji), a' theátrum és a' kertek lesznek azok a' helyek, a' mellyekben élni fogok, tudhatod, de megnézem még is a' legrégibb magyar Mss Bibliát a' Csász. Bibliothecában. — Élj szerencsésen. Tiszteletemet, szíves tiszteletemet feleségednek, 's gyermekeidet csókolom.

Tudod e, hogy Horvát nékem és Szemerének három három Sonetteinket Augustusban kiadá? Az enyéimeket esmered, de nem a' Szemeréét. Ezek olly szépek, hogy még barátomtól is irigylem.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 135. sz.]

2328.

Kazinczy — a gr. Gyulay-testvéreknek.

Az Andrásfalvi testvéreknek,
az én szívem fogadott kedves gyermekeinek.

Széphalom, Oct. 4d. 1812.

A kegyes Lolott tavaly ezen a neki szent napon irta hozzám a legcsapodárbb levelet. Szerettem volna a hív leányt azon szent érzésekért, mellyekkel idvezűlt atyjának halálát kesergé, ha még addig nem szerettem volna is, s nem jöhet fel nekem soha ez a nap, hogy a kedves levelkére ne emlékeztessek. — Vissza adom a kölcsönt, és íme a jó Lajosnak, a Lolott jó testvérének, én is ezen írom meg a választ mintegy tíz nap olta kezemben forgó levelére. Úgy hiszem, hogy ebben elég mentséget fog lelni azon

után várással nem öldökli az embert. Háladatlan volnál eránta, ha dolgaidban nem vele, hanem Tatayval leveleznél, a' ki Helmeczinek szoros és szíves barátja, de tégedet Helmeczinél inkább nem szerethet, és a' ki el lévén zárva a' Papi-nevelőbe, nem járhat el olly szabadon dolgaidban mint Helmeczi. De Te ne hidd, hogy én Tégedet Tataytól egészen elvonni akarjalak. Te nem szeretheted inkább Tatayt mint én. Csak arra czélzok, hogy Helmeczi is érezze szeretetedet, bizodalmadat.

Trattner Novembernek vége felé nyomtattatni fogja Daykámnak Verseit. Azután a' Kiséit fogja, 's ezt néki már megigérte. Melly igen óhajtanám, kedves barátom, hogy a' Te Verseid is ugyan ott és ugyan azon formátumban nyomtattatnának! Trattnernek annyi sajtója van, hogy ha egyéb munkákat nem vállalt, a' Dayka és Kis Verseivel eggyütt is nyomtathatja a' Tiéidet. — A' Bécsi út, a' képek festetése, a' rézbe metszés neked már is sok költséget szerzettek. Minekutána nálad is épen úgy érezteti magát a' pénz szűke, a' mint leveledből látom, mint nálunk, úgy hiszem, hogy Te örűlni fogsz, ha a' munka a' Te segéded nélkül fog nyomtattatni. Kináld meg a' munka kiadásával Trattnert; ő ingyen kiadja, sőt neked mintegy harmincz exemplárt ingyen ád; nekem önnként annyit igére Daykából, 's én ezeket ajándékképen fogom elosztogatni leginkább azok köztt, a' kik könyvet bírni szeretnek, de értte pénzt adni nem szeretnek. — Ne feledd az ajánláskor megírni Trattnernek, hogy előfizetőji már készen vannak, és ha magad néki írni átallanál, bízzad a' dolgot Helmeczire, ki Trattnernél és a' fijánál mindennapi barát.

Gróf Bethlen Ádámné felől neked egyebet mondani nem tudok, mint azt, hogy Özvegy, hogy felette érzékeny és jó Asszonyság, 's hogy testvére annak a' Gróf Gyulay Ferencznek, kinek árván hagyott gyermekeit az én kedves Döbrenteym neveli. Bethlennének fija Ádám most ment-fel Bécsbe, hogy onnan Német, Angol, Franczia és Olasz Országba útazzék, 's ezzel az Ádámmal eggyütt neveltetett a' Bethlenné testvérének, az én 1785ben imádott Kassai Kedvesemtől, Kácsándy Süsietől született leánya Lolotte *(Carolina)*, ki az elmúlt télen nékem azt az angyali-gyermekes kérést tette, hogy lehessen *fogadott leányom*. Elfogadám örömmel, kevélykedve, de úgy hogy engem atyjának, a' feleségemet anyjának nézze. Erre a' Döbrentei tanítványa Lajos írt nekem, 's ugyan ezt a' kérést tette magára nézve. Minthogy az én szerelmem Gyulayné eránt az most is a' mi

2326.

Kazinczy — Kölcsey Ferenczнek.

Széphalom, Octob. 1. 1812.

Édes Uram Öcsém,
kedves barátom!

Egyedül Medicus Jeanette Kisasszonynak levelkéjéből tudom, hogy kedves Uram Öcsém Álmosdon van, mert ez a' Kölcsey' nevében kér tőlem ismét könyvet, mint a' Jezus Krisztusában mi áldást az Atyától. Hogy megmutassam, hogy az illy intermediatio nem lehet sikeretlen, ímhol küldök négy igen nevezetes munkát. Schillert és a' mi Schillert illeti azért, mert valaki németül ért és olvas, ezt admirálja. Admirálom én is, de tudom hogy a' Gratzia mennyivel több a' giganteszk nagyságnál az az Göthe Schillernél. Megvallom Uram Öcsémnek, nem örömest adok-ki könyvet, 1. mert soká kin tartják, 2. mert leveleit béhajtogatják, elszennyezik. — Légyen rajta Uram Öcsém, hogy ezek itt sokáig ne tartóztassanak, tovább ne adassanak, el ne mocskoltassanak.

Hogy Dayka Pesten nyomtattatni fog, tudja Uram Öcsém a' Praenumeratio eránt tett jelentésből, mellyet Trattner a' Kultsár 's talán a' Decsy' levelei mellé is tétetett. De azt talán nem tudja, hogy Horvát István eggy fél árkusnyi munkát nyomtattata Aug. 24dben Trattnernél illy czím alatt: Hat Sonett. Kazinczytól és Szemerétől. Kiadta Horvát István. A' Szemeréé valóban gyönyörű mív. Én csak eggy exemplárt kaptam, azt is Postán, 's mihelytt vettem, a' Schwarzenberg seregéhez küldöttem, hol eggy illyeket szerető barátom fáradtáig vagdalta Aug. közepén a' Hoszpodi pomilujt éneklőket. Talán a' Debreczeni vásárkor árúlni fogják, 's így látni fogja Uram Öcsém. Kivált az EMLÉKEZET igen szép. — De ki talál abban 's az ollyanban nálunk gyönyörűséget?

Lesz e valami a' mi dolgunkból édes Uram Öcsém? Kérem, tégye-meg a' mit tehet.

Uram Öcsém tudja hogy én az Ujhelyi Postáról veszem leveleimet 's Széphalmon lakom: én nem tudom hogy Uram Öcsém Álmosdon lakik. Tudassa azt velem 's írjon. Tudja Uram Öcsém, hogy levelei énnékem igen igen kedves vendégeim.

alázatos atyafi szolgája
Kazinczy Ferencz mpr.

[Eredetije a Szemeretár III. kötetében.]

2327.

Kazinczy — Berzsenyi Dánielnek.

Széphalom, Octób. 2d. 1812.

Széplelkű barátom,

Aug. 15dikén írt leveledet Sept. 26dikán vettem. Tolladnak kelle megtévednie, midőn (a' mint ugyan hiszem) Septembernek 15dikén azt a' napot írta, melly annak a' nagy embernek ada bejövetelt erre a' mi világunkra, a' ki eddig az újabb Xerxes' városaiban énekelteti a' siralmas Hoszpodi pumilujokat. Mert hogyan higyjem, hogy a' Posta Mikláról eddig másfél holnapig késhetett?

Képednek nyomtatványát még sem láttam. Helmeczi Postán akará azt nekem megküldeni, 's Szemere kivette kezéből, azt hivén, hogy ő fogja meghozhatni nekem, 's meggátoltatván útja, nem értefel, hogy azt nekem illő volt volna megküldenie. Helmeczi Pestről eltávozott, és így azt magától Szemerétől kelle kérnem. Úgy hiszem. első postával venni fogom. — Schorn és Manzador Festőknek nem hallottam híreket: de a' szerént a' mit felőlök írsz, tőlök jót várni lehet. Hogy Blaschke rólam emlékezett, annak örülök. A' Németek ritkán tartják meg a' Magyarnak nevét, mert durva nyelvek alkalmatlan a' mi hangjainkat kiejteni. Blaschke, mikor akar, jól fizetik, és elébe jó rajzolatot tesznek, úgy dolgozik, a' hogy' az én ízlésem szerént nem Bécsben eggy is — 's a' mi megköveztetést érdemlő szó, maga John sem — mert vésőjének bizonyos Gratziája van, melly különböző és alsóbb nemü ugyan a' Johnénál, de a' maga nemében utólérhetetlen. — Képzelni sem tudom a' mit a' czifra dolmány 's philosophus köpenyeg által jelentesz; de hidd-el, hogy az idea előttem annyira nem nevetséges, hogy inkább optimo jure tulajdon enyém nékem is. Előttem a' lepel Cosmopolitát, a' magyar mente a' franczia ízlésü lajblival 's zsabóval 's cravváttal a' nemvad patriótát jelenti. Érted hová czélzok. John által metszett, Kininger által rajzolt képemre.

Helmeczi téged Novemberig meglátogatni készül. Ha nálad lesz, csókold-meg az én nevemben. Ez a' fiatal barátunk mind kettőnk eránt különös hűséggel viseltetik, Verseidnek és a' Daykáéinak megjelenhetések eránt tetemes szolgálatokat tett, tiszta a' feje 's a' szive, 's a' mi *megbecsülhetetlen*, szorgalmas levelező, 's a' válasz

John

verin

l.

Meller Ferenczy

73, 130. l

tabbner

dések.

l évi XXXIX t.c.

ttságát, egyben

ngatlan

~~ngó~~ müemlékek

nt a „müemlékek

vényes alapot é s

kapott. ~~Mix~~ A

ne ztendős mult-

kitüzéseit meg-

égesnek érezzük,

abb problémáival

egyformán átjárja

ek minnél jobb

cél.

kérdései három

a törvénnyel függ

tó meg, a másik

John.

rézm.

Csokonai Vitéz Mihály
összes, rézm.
Bécs 1816.

Nevezetesebb poétai
munkáinak első kötetének
élei

Répr

Domanovszky Sándor

Magyar Művelődéstört.
V. k. Nyp. é. n. 365, 674. l.

1. MDK

John, Friedrich

rézmetsző

A pontozó modor bécsi meghonositója. Sz. 1769-ben a nyugat-poroszországi Marienburgban. Kereskedelmi pályára lépett. Londonban Noirdemange (egyébként ismeretlen francia müvész) tanitotta a rézmetszésre. Itt Francesco Bartolozzival is kapcsolatba kerult, de -talán anyagi helyzete miatt - nem tanulhatott mellette hosszab ideig. Lengyel ösztöndijjal Bécsben a képzőművészeti akadémián rendszeres tanulmányokat folytat. Füger révén - Lengyelország feloszlatása után - a bécsi arisztokrácia, másrészt az irók és müvészek is megkedvelték müveit. Jól keresett s igy 1832-ben abbahagyhatta a rézmetszést és nyugodtan élhetett Marburgban haláláig (1843).

Arcképei legidőttállóbb értékek.

Rózsa György: Friedrich John és a magyar felvilágosodás iróI. Müv. Ért. 1955. IV.éff.2.sz.223-229.o.

John, Friedrich
rézmetsző

1804. Kazinczy Ferenc arcképe Kininger rajza után. (Repr. 224.o. 1. kép). " mester első müve, mely magyar embert ábrázol.
Pászthory Sándor fiumei kormányzó képmása.
(Kazinczy "munkái" kilenckötetes kiadásában)
225.o.

1807 Kovachich Márton Györgyné arcképe Stunder festménye után. (Részlet repr. 224.o. 2.kép)
Talán ugyanerről a képről vagy egy másik Stunder képről készült 1805-ben Czettner Sámuel rézmetszete, aki esetleg John tanitványa volt.
225 és 226 .o.

irói

Rássa György: Friedrich John és a magyar felvilágosodás
Műv. Ért. 1955. IV.évf.2.sz.223-229.o.

Ł 3 MDK

John, Friedrich,

rézmetsző

Jekelfalusy József kamarás arcképe(Részlet repr. 225.o.3.kép)
A Szapáry- és Koháry kép nem készülhetett el; Vay Lászlótól nem fogadta el a megbizást, mert "nem készit rézmetszetet akármilyen gyenge kép után".
Minden metszetére a pozsonyi származásu Junker Keresztély (1757-1841) véste a feliratot.

Kovachich állást ajánl neki a muzeumnál és és birtokot akar szerezni neki Magyarországon. John nem szivesen ajánlkozik, mert az arisztokraták "ritkán becsülik meg a tehetséget igazi értéke szerint".
Klopstock Messiásillusztrációk példányait megküldi Kovachichnak.

226.o.

Rózsa György:Friedrich John és a magyar felvilágosodás iróI. Müv. Ért. 1955. IV.évf.2.sz.223-229.o.

John Friedrich
rézmetsző

"Teleki László"
arckép - rézmetszet

Donát - Friedrich John
1823-ban jelent meg a Tudományos Gyűjteményben
1833-ban Ehrenreich sorozatában.

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-63.

Johnson Dennis, angol hintókészítő

Szeregi László: Nagy múltú gyárak. A Csepel kerékpártól a BMX-vodáig.

A szakmai história, a kerékpár atyját Dzis bárót jelöli meg. Ennek a feltételezésnek nak az látszik ellentmondani, hogy a szerkezet szabadalmát egy angol hintókészítő, bizonyos Dennis Johnson jegyeztette be. — Később két francia jött Ernest Michaux és Pierre Lalement, akik az úgynevezett „kemény járás"-* problematikáját megoldottak.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 7-old.

M. D. K.

JOHNSON, E festő
(amerikai)

1896-ban Magyarországon tartózkodott

Réti Bp. 1954. 324. l.

MDK

Johnson E./Amerikai/

1896-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. 1896-1901. 75.l.

Johnsohn Gíslenné

1929/30 II. - 1930/31

Ferkèpzomfoiskèvk

96.l.

MDK

John Frigyes

Kazinczy arcképe, melyet Kininger Vince György műve után John Frigyes metszett rézre.

Kazinczy Ferenc levelezése. IV.k. Bp.1893. 37.l. 578.l.

MDK

John Frigyes

Kazinczy Ferenc arcképe.Kinninger Vince festménye után F.John pontozó modorú metszete.Repr.

Gerevich - Genthon: A magyar történelem képeskönyve.Bp.1935. 193.l.

FRIEDRICH JOHN, rézmetsző

Hires bécsi rézmetsző. Kovachich Márton György tört-tudós feleségéről 1807-ben készitett arcképmetszetet. Ez a Magy. Tört. Képcsarnok metszetgyüteményében van. 26. old. 8. jegyz. A nő nyakában férjének miniatür arcképe

RÓZSA GYÖRGY: Karl Henrik ismeretlen levelei 25. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LII-LIII. évf. 1953-1954.
Akad. Kiadó, Bpest. 1954

JOHN, Friedrich rézmetsző (1769-1843)

Sz.KÜRTI Katalin: A Református Kiollégium és a képző-művészetek (1790-1848). = A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1988 (1990) 259, 262. p. 285. p. cll.

Csokonai portréjával

6. *John Friedrich* (1769—1843)
Csokonai Vitéz Mihály[126]
pontozó modorú rézmetszet, 120×80 mm
J. a arckép alatt: John sc.
Felirat: Született Debreczenben 1773. Megholt 1805
PIM. ltsz.: 70. 11. 1.
K: PIM. 1987

John J./Jeremias/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Mühlhausen: John J." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmávességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

John,?Jeremias,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"John,? Jeremias,Mühlhausen,Thüringen,1681 v.82". 117.old. 13.jegyz.

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrben a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének Történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz.Évkönyve

Jeremias John, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1681-től: "Jeremias John Von Münnhausen aus Düringen gebürtig". 104.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

JOHN, Joachim

EMBER Mária: Kiállítási ismertető: Barcsay Jenő, Joachim John, Csiszki Lajos művei. = MN XLVII. 74. sz. 1984. márc. 28. 7 p.

1. Bp. MNG. Barcsay Emlékkiállítás
2. Bp. NDK Követség. John, Joachim
3. Bp. Csók Galéria, Csiszki Lajos.

echnology compared to theirs; the
ology or crime – Nero's murder plots.
tions and things to do
rrowers or inventors? pages 5–9
nt; arches; Roman power-machinery.
tions and things to do
e technology of the army pages 10–14
ers as technologists; weapons; brilliant
eering.
ions and things to do
lders and engineers pages 15–23
ying; building with stone; lifting
weights; building walls; house-walls
ofs.
ions and things to do
mod cons' pages 24–33
ater-supply; running water; sewers
vatories 'turkish-baths' and central
g; lighting.
ions and things to do

Johnsdorfer Franz

Debrecen 1822-1837

l.

Zoltötv Debr 76. l.

Johnsdorfer Ferenc

ötvös

l.

Zoltötv Debr. 70. l.

Johnsdorfer Ferenc

aranymives, Debrecen
1822 – 1839.
l.

Zoltán Debr. 27. 1

Grentgzerß

XXII

M.D.K.

John Mihály, cari mérestalácsos

1766-71 között a Dobó u.
11. sz. ház tulajdonosa

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345. old.

John Mihály

mézeskalácsosmester Egerben 1766-ig kb.

Voit Pál pk.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

270/

JOH. ? , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.-375.- Herr JOH. ?
Felvétel ideje: 1821. 24. Dec.
Hová vették fel: Neustadel. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

-1-

M.D.K.

John, Friedrich, rézmetsző (1769-1843)

Sz. a nyugatporosszági Marienburg-
ban. Londonban egy francia szármárásu mes-
tertől tanulta meg a pontorásos metszési
eljárás lág technikáját, melyet később ő
honosított meg Bécsben. Itt került kapcsolat-
ba a magyar felvilágosodás íróival, elsősorban
Kazinczyval, akivel levelező viszonyban is volt.
Két levele maradt ránk. Több magyar író és arisztá-
trata és közéleti személyiség arcképét metszette. /.

G. Rózsa: Friedrich John und die Schriftsteller
der Aufklärung in Ungarn

Acta Historiae Artium, Bp.1956.Tom.IV.fas.1-2. 147-old.
159.

M.D.K.

John, Friedrich, rézmetsző

... rézbe, többek körök Kazinczyét, Csokonai Vitéz Mihályét, Batsányi Jánosét, ez utóbbi vershötetének előtétlapját, stb. Szerző felsorolja, hogy a magyar vonathorásu metszeteinek credeti arcképeit készítő festők körök öt magyar, vagy Magyarországon működő művész arad. A pontozásos technikát 1820 körüt háttérbe kerdte szorítani a gyorsabb és olcsóbb eljárást igénylő litográfia - amire John már nem tudok, vagy ./.

S. Rózsa: u.o.

Acta Historiae Artium, Bp. 1956 . Tom.IV.fasc. 1-2.

147-159. old

M.D.K.

John, Friedrich, kézmetsző

... nem akart alállni. 1832-ben teljesen visszavonult művészpályájáról és Marburgban, megtakarított vagyonából élte le hátralévő éveit. - Szerző több általa metszett arcképet közöl, melyek közül magyar vonatkozásuak: Ka-

G. Rózsa: u.o. 1/.

Acta Historiae Artium, Bp.1956.Tom.IV.fas.1-2. 147-old.
159.4

- 4 -

M.D.K.

John, Friedrich, rézmetsző

... zinczy, Batsányi, Csokonai Vitéz Mihály és Kovachich Márton György történés feleségének arcképei. A többi magyar vonatkozásnakra a magyarországi vagy Magyarországon működött festők szerint utal.

G.Rózsa: Friedrich John und die Schriftsteller der ungarischen Aufklärung

Acta Historiae Artium, Bp.1967. Tom.IV. fasc.1-2.

147-159. old.

John, Friedrich

MDX

(1770–1843)

ontrál rézmetsző

pontozómodorban dolgozott

Bermann, Moritz, Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien, 1884

349.0

MDK

John Friedrich

Kazinczy Ferenc levelezése. VII.k. Bp. 1896.

Jójárt Zoltán, díszlettervező

a Radnóti színpad előadásának

a díszletét tervezte

Szabolcsi Gábor: És te, szépségem...? 7.

Nipszabadság, Bp. 1981 nov. 3.

Jóját zottón | jelmezkrvező

az előadás jelmezeit tervezte

7

Szabolcsi Gábor: Foldi a Radnóti Miklós kínpadon

Nepszabadság, Bp. 1981 nov. 11

Jójárt Zoltán, jelmeztervező

a Radnóti Miklós kiúpad

előadásaiak a jelmezeit tervezte

Morvay István : Toldi

2.

Esti Hírlap, Br. 1981 nov. 4

JOKAI Kornél fot.

Wehner Tibor: Szindinamikai kisérletek polarizált fényben. Jókai Kornél fotósorozata. Új Forrás 1989. 4.sz. 88 - 89.

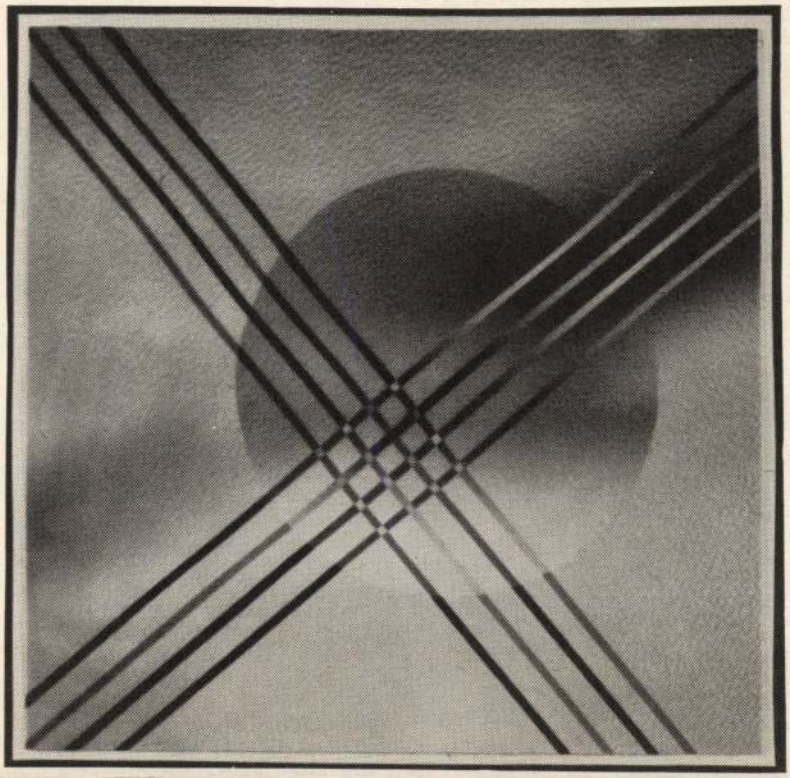

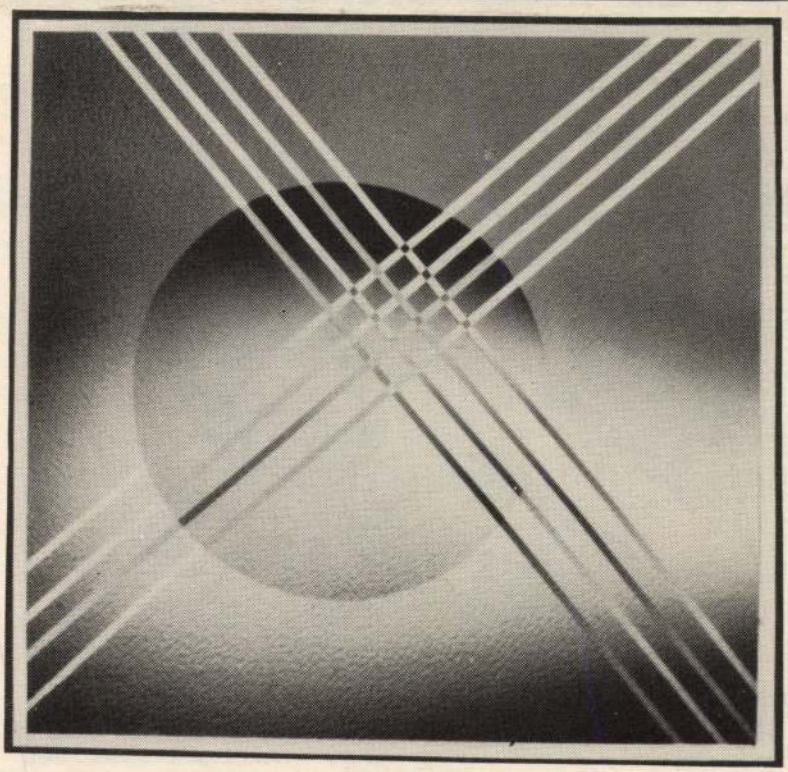

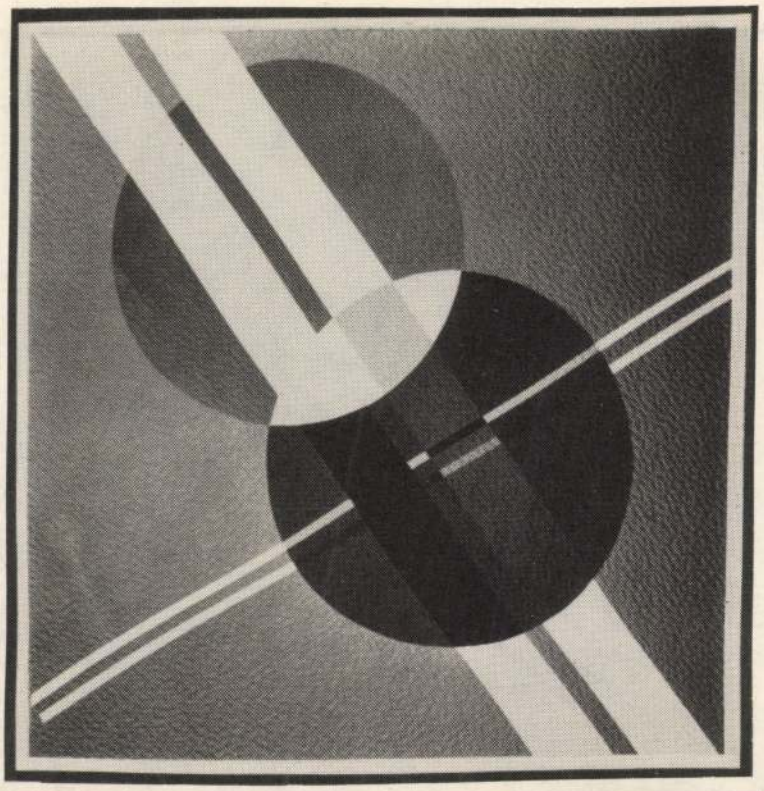

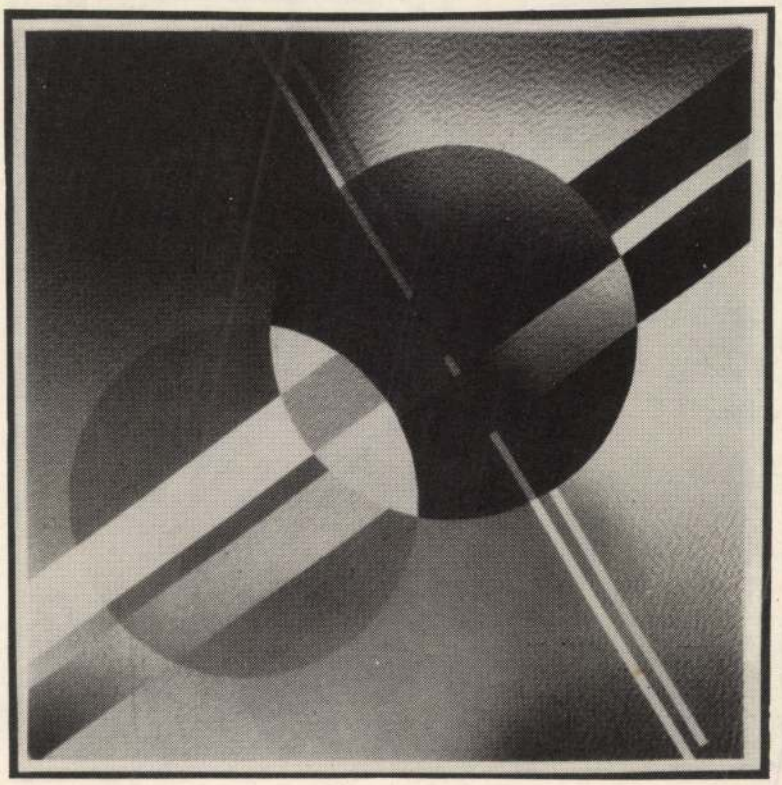

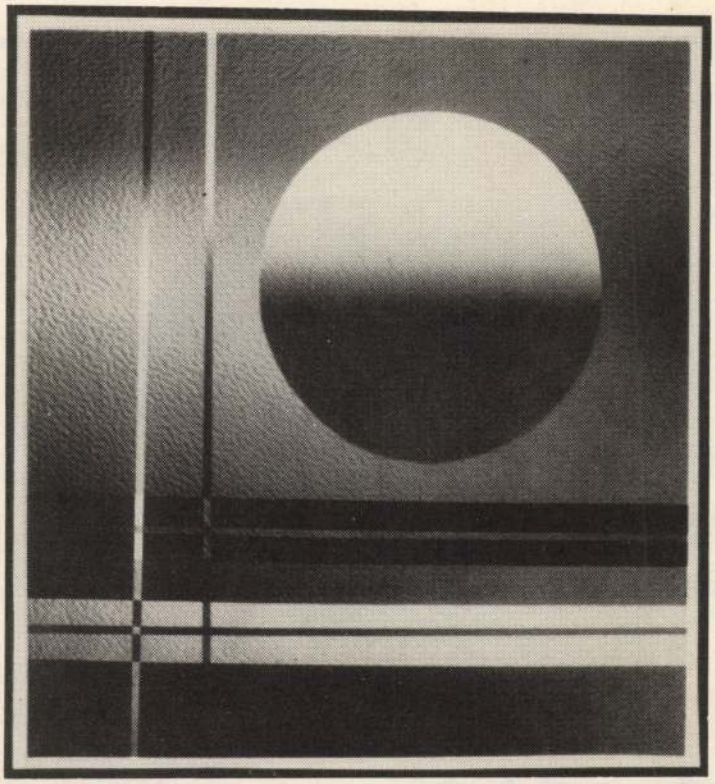

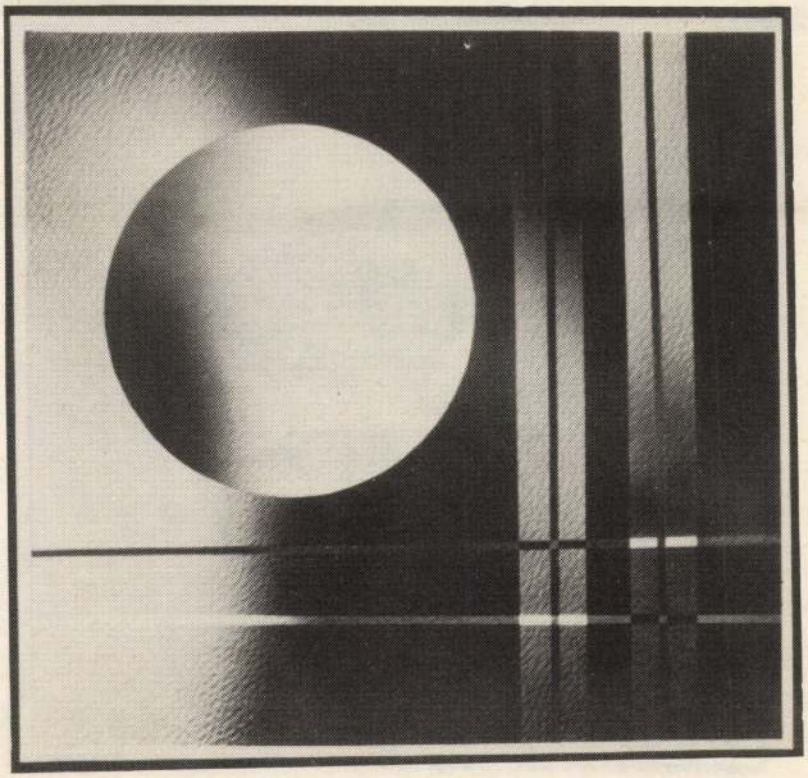

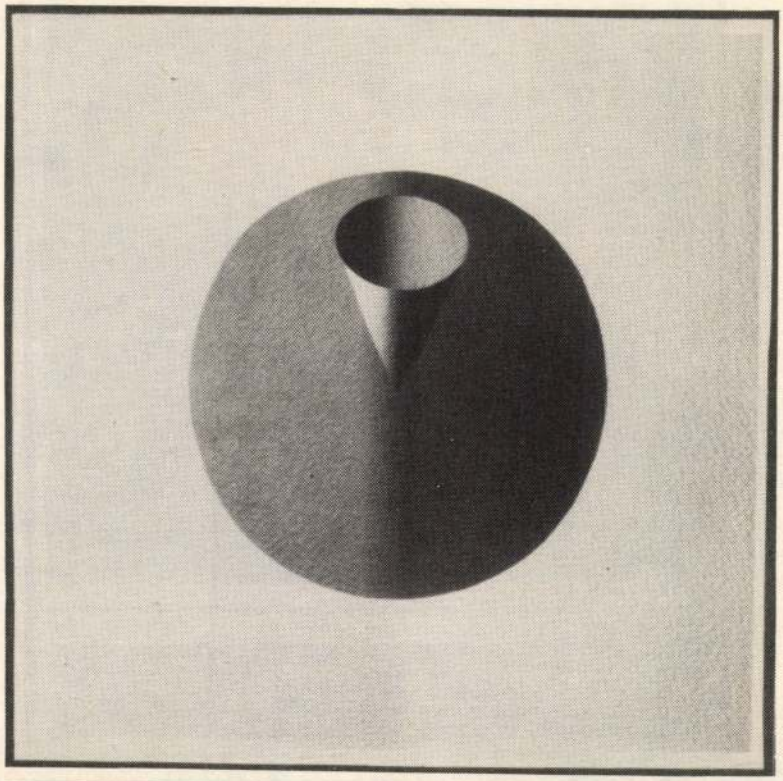

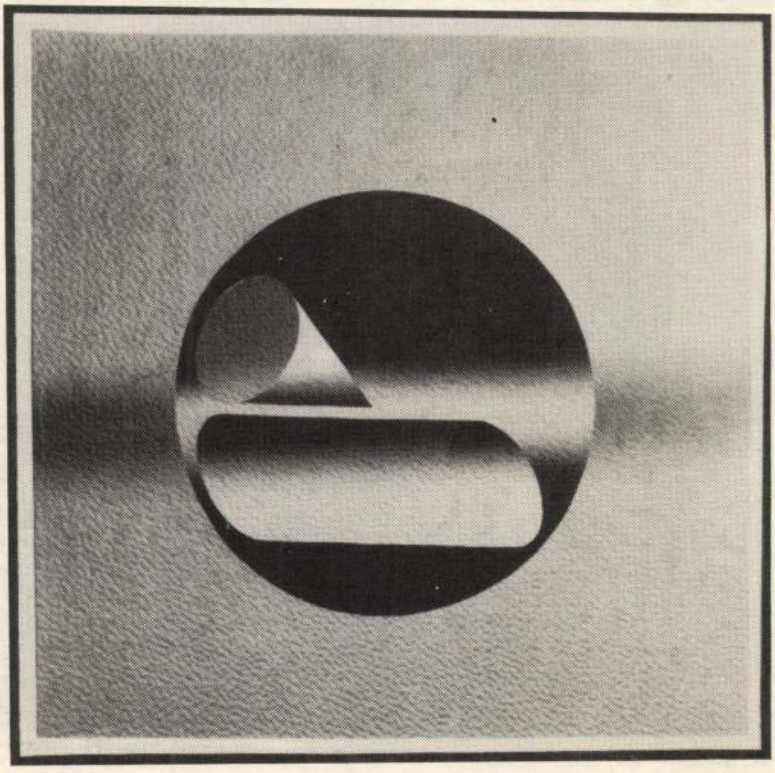

ben, a művek kidolgozása, a különböző variációk megalkotása során, a végeredmény összegzése révén a környei művész érdekes felismeréseket is megfogalmazhatott. Eszmefuttatását érdemes hosszabban is idéznünk: „A világ vizuális megismerése síkbeli képeken alapul, változó fényerősségű és színű mintázatokon. Ennek ellenére érzékelni tudjuk a tömörséget és a mélységet, mert a kialakuló kép számos, a mélységre utaló jelzést tartalmaz. Ilyen pld. az árnyékképződés, a perspektíva, az, ahogyan a tárgyak egymást takarják. Agyunk valamilyen rejtélyes módon képes ezen információk segítségével megalkotni a tárgyak térbeli képét is. A látórendszernek a harmadik dimenzió összeállításához felhasznált számtalan mechanizmusa közül minden bizonnyal az árnyékképződés hasznosításának képessége a legősibb. A festők természetesen már régóta használják a fény- és árnyékhatásokat a mélység illúziójának felkeltésére, de a fényképalkotásban térbeli tárgy nélkül a térbeliség érzékeltetésére nagyon kevés lehetőség kínálkozik. Ebből adódóan, először 1987-ben olyan szándékok befolyásolták kísérleteimet, melyek hasonló hatások elérését teszik lehetővé, olyan árnyékolt alakzatok, melyek esetenként, kényszerítően, a mélység érzetét keltik bennünk. A vizuális ábrázolás és az észlelés közötti kölcsönhatás tulajdonképpen a pszichológia legbizonytalanabb és legrejtélyesebb területei közé tartozik. Ennek tapasztalását olyan árnyékolt alakzatok elrendezése bizonyítja, melyek az első pillantásra domborulatok ill. üregek érzetét keltik. Tapasztalás alapján érzékelhető, hogy a mélység illúziója sokkal erőteljesebb akkor, ha a megvilágítás felülről érkezik, mint akkor, ha oldalról. A célkitűzésemben megfogalmazott színdinamikai kísérletek képi eredményei rendkívül változatos, egymás mellé rendeződött komplementer színek és árnyalatok sokaságából tevődnek össze, függetlenül attól, hogy milyen formai megoldást választottam. A kiválasztott és fénykép útján rögzített formai színkompozíciók a polarizációból adódó, folyamatosan módosított színösszetételek változatai. A változások folyamatát az azonos formai elemek eltérő színvariánsban történő megjelenítése szándékozik bizonyítani, melyek magukban rejtik a pszichológiai érzetkülönbségeket is."

Mellékletünkön — a művész elméleti végkövetkeztetéseinek illusztrációi gyanánt is — néhány kompozíciót mutatunk be, amelyek meggyőzhetik a szemlélőt e képegyüttes alapvető jellemzőiről: a formagazdagságról, a hatások sokrétűségéről, a különleges komponálásmódról, a dekoratív kidolgozásról, a konkrét formák és a sejtelmes felületek izgalmas együttjátszásáról. Nagy veszteséget jelent, hogy az eredeti színes fotók fekete-fehér kópiáit közölhetjük csak. Reméljük, hogy az eredeti színes felvételekkel is — kiállítótermi körülmények között — hamarosan megismerkedhetünk.

WEHNER TIBOR

TURCZI ISTVÁN

Konszolidáció kontra „irodalomtalanítás" 1956—1963

I. A Táncsics Mihály Kör

1956. november 4. után vagyunk. Az ország a dermedtség állapotában van. A Kádár János vezette Ideiglenes Központi Bizottság első felhívásában — november 6-án — elsőrendűen a gazdasági és társadalmi élet normalizálását tűzi ki célul, de már a decemberi határozat foglalkozik az irodalmi és művészeti élet kérdéseivel. Két lényeges gondolata:

— a szocialista realista művészeti irányzat támogatása mellett más, „haladó"-nak minősített irányzatok és alkotók működését is biztosítani kívánja;

— majd kimondja, hogy a művészeknek, tudósoknak, értelmiségieknek — megfelelő szervezeti formák megteremtésével — meg kell adni a lehetőséget képességeik érvényesítésére.

Az elv és az azt követő gyakorlat között azonban komoly ellentmondás húzódik: a határozat programjában konszolidációt hirdet, „széles" gesztusokat tesz, és azzal, hogy gyakorlatilag zöld utat enged az értelmiségi lét fórumai újjászervezéséhez, a frontalanyítás szándékát demonstrálja. Ugyanakkor a valóságban megkezdődik az a folyamat, amelyet az utókor sajátos optikájának beállítása és átértékelő vehemenciájának hozzágondolása nélkül is *„irodalomtalanítás"*-nak nevezhetünk.

A megtorlások és elhallgatások időszaka ez, amikor a párt az irodalmi lapok működését még nem engedi, a könyvkiadást minimális kivétellel szünetelteti, az Írószövetséget, majd az ugyancsak renitensnek bizonyuló Újságírószövetséget feloszlatja. A november 4. utáni vezetés a párthű, baloldali kommunisták kivételével a magyar értelmiség jelentős részét légüres térbe kényszeríti, ezzel egyidőben megkezdődik a megtorlások, az írói letartóztatások és perek időszaka, amely 1959. áprilisáig, az ún. „újpesti per"-ig nem kerül le a napirendről.

A pártvezetés ugyanakkor tisztában van azzal, hogy a kulturális közélet újraindulása, és az „irodalmi sztrájk" fokozatos megtörése, a hallgató írók megszólaltatása nélkül a „konszolidáció" nem lehet teljes, nem lehet sikeres, és mindent megtesz annak érdekében, hogy minél hamarabb, minél több írót tudhasson maga és politikája mögött.

Megszervezi a párt a maga irodalmi „konszolidációját".

Megteremti a frontnyitás *személyi* és *szervezeti* feltételeit. Jellemző példa a romániai magyar írók 1957. újévi üdvözlőtáviratára küldött válasz, amelyet 36-an írtak alá, kivétel nélkül kommunista írók, akik kollektíven hitet tettek a forradalmi munkás- paraszt kormány és a szocialista eszmék mellett, és kijelentették, hogy új művekkel kívánnak hozzájárulni a konszolidációhoz. A párt napilapjában, a *Népszabadság*ban ez idő tájt egymást érik a „hallgatag" írókat érvekkel vagy érvek nélkül szólásra ösztökélő cikkek, és az Írószövetség tevékenységét egyirányból bíráló „elemzések".

Az Írószövetség feloszlatása — egy stratégia fő elemeként a letartóztatásokkal akkordban — megszünteti ugyan az írótársadalom és az irodalompolitika között legális szervezeti értékelést, és kivonja a „politika" képviselői számára nem kívánatos személyeket a szellemi „forgalomból", de ahhoz kevés, hogy egy — megrendíthetetlen kilátópontból nézve — pozitív irányú elmozdulást reprezentáljon, vagy annak látszatát keltse. Ehhez egy olyan szervezet létrehozására volt szükség, amely a kommunista értelmiség erőit tömörítené és fórumot jelentene a belső meggyőződésből, ill. külső meggyőzés hatására megszólaló íróknak, alkotó értelmiségieknek. Így hív-

Jókai Jolán

Jókai Mór kráter növérének a lánya, Váli Mari – és Károly bátyjának a lánya, Jókai Jolán is festőnek készült.

Szekeres László: A festő Jókai.
Tükör, Budapest, 1977. jan. 23.

Jókay József, [ ], M Oh

Jókai Mór apjának: Jókay Józsefnek 1807-1809-ből származó vízfestményei körül 3 db. Ezek Csokonai Kultúra c. színművének 6 szereplőjét ábrázolják.

Repr.

Péter Imre: A Szép Könyvek barátai sorozatról 1-3 l.

VI/4

KÖNYVBARÁT, bp. 1956. április

Jókai

l.

LykaMagyműI300-50

92,161.l.

33. idom.

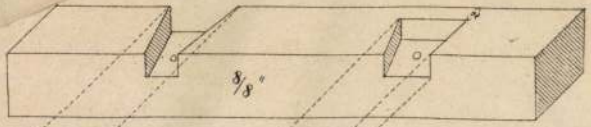

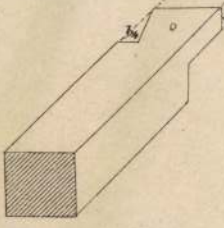

ad 33

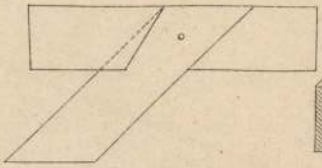

38. idom.

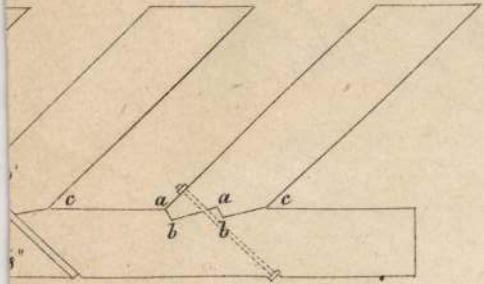

39. idom.

idom.

Jókay József

Vargha Balázs megpróbálta bizonyítani, hogy Csokonai két darabjat – a Culturát és az özvegy kanyónét Jókai Mór apja Jókay József másolta és ő festette.

Vargha Balázs: Régi vízfestmények Csokonai drámáihoz.
Új Tükör, 1979. április 8 – 11 lap.

JOKAI Kornél (fotó)

Művei szerepeltek a Tatabányai Fotóműhely kiállitásán 1986. jan. Tatabánya.

In WEHNER Tibor: Képzőművészeti krónika. Uj Forrás, 1986/3. 58.p.

A JÓKAI-SERLEG.

Jókai Mórt írói munkálkodásának ötvenéves jubileuma alkalmából 1894 január 6-ikán tisztelői egy díszserleggel ajándékozták meg. A serleg, mely a „Budapesti ujságírók egyesülete“ szívességéből az iparművészeti múzeumban van letétképen elhelyezve, kerek talpon nyugszik, fülekkel ékesített díszedényt ábrázoló szárral bír, mely a lapított gömbalakú kupát hordja. A födélen csuklóin széttépett láncokat viselő s fáklyát hordó szárnyas női alak: a felszabadított sajtó géniusza, lebeg. Kupáján trébelt növényornamentumok között koszorúban egyfelől Jókai Mórnak mellképe, másfelől a március 15-iki jelenet van reliefben előállítva. Egyéb részeiben gazdagon van áttetsző s festett zománccal, gyöngyökkel, rubinokkal és smaragdokkal ékesítve, de alapformájában sikerültnek még sem mondható, mert az egész serleg, úgy a mint előttünk áll, aránytalan. A szár rövid a vaskos kupához, mely voltaképen nem egyéb, mint a XVI. századtól kezdve dívó kókuszdió-serleg másolata fémben, a mi már magában véve is ellentmondás s a fém természetével össze nem egyeztethető gyakorlat.

Mellékelt képünk tanúságot tehet róla, hogy a serleg körvonalaiban nehézkes hatású. Oka ennek a már említett aránytalanságon kívűl még az a körülmény is, hogy a szár négyes beosztásánál fogva túl van terhelve fülekkel, delfinekkel s applikált boglárokkal. A hasonló németországi régi serlegek beosztása mindig a három tengelyü szimmetriára van alapítva, ezért nem is hatnak nehézkesen azok, s hogy a Jókai-serleg e beosztástól eltérőleg a négyes tengelyü szimmetriát követi, okát abban látjuk, hogy a kupán helyet foglaló két domborműves kép a feladatot másként megoldani nem engedte.

A trébelés, cizelálás, a kövek foglalása s a zománcozás kivitele elismerést szerezhet mesterének.

—f.

Magyar Iparművészet
1898. 6-7-sz.

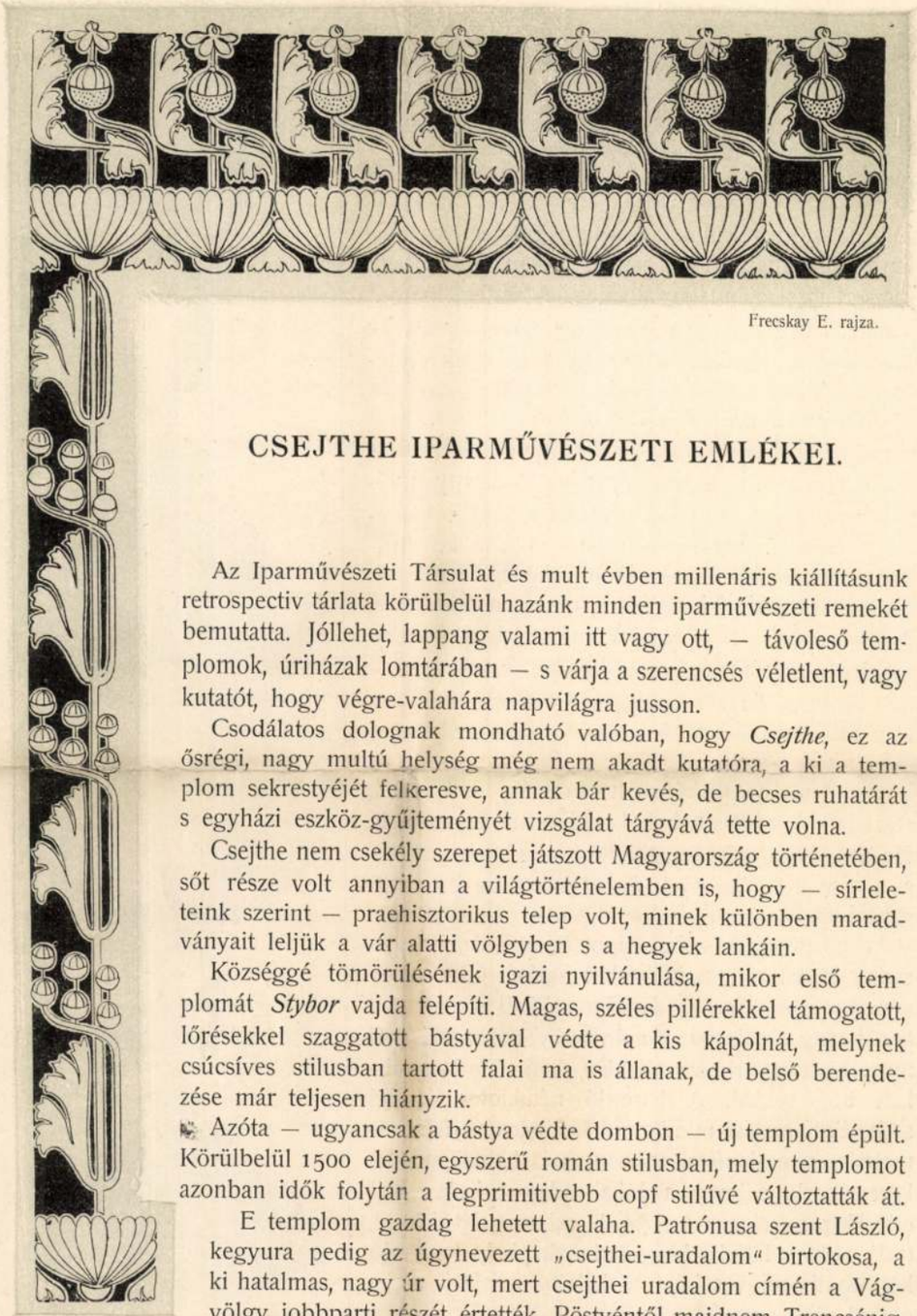

Frecskay E. rajza.

CSEJTHE IPARMŰVÉSZETI EMLÉKEI.

Az Iparművészeti Társulat és mult évben millenáris kiállításunk retrospectiv tárlata körülbelül hazánk minden iparművészeti remekét bemutatta. Jóllehet, lappang valami itt vagy ott, — távoleső templomok, úriházak lomtárában — s várja a szerencsés véletlent, vagy kutatót, hogy végre-valahára napvilágra jusson.

Csodálatos dolognak mondható valóban, hogy *Csejthe*, ez az ősrégi, nagy multú helység még nem akadt kutatóra, a ki a templom sekrestyéjét felkeresve, annak bár kevés, de becses ruhatárát s egyházi eszköz-gyűjteményét vizsgálat tárgyává tette volna.

Csejthe nem csekély szerepet játszott Magyarország történetében, sőt része volt annyiban a világtörténelemben is, hogy — sírleleteink szerint — praehisztorikus telep volt, minek különben maradványait leljük a vár alatti völgyben s a hegyek lankáin.

Községgé tömörülésének igazi nyilvánulása, mikor első templomát *Stybor* vajda felépíti. Magas, széles pillérekkel támogatott, lőrésekkel szaggatott bástyával védte a kis kápolnát, melynek csúcsíves stilusban tartott falai ma is állanak, de belső berendezése már teljesen hiányzik.

Azóta — ugyancsak a bástya védte dombon — új templom épült. Körülbelül 1500 elején, egyszerű román stilusban, mely templomot azonban idők folytán a legprimitivebb copf stilűvé változtatták át.

E templom gazdag lehetett valaha. Patrónusa szent László, kegyura pedig az úgynevezett „csejthei-uradalom“ birtokosa, a ki hatalmas, nagy úr volt, mert csejthei uradalom címén a Vág-völgy jobbparti részét értették, Pöstyéntől majdnem Trencsénig, s a Vág-parttól Miaváig. Urai voltak a Stybor nemzetség, a gúthi Országhok, Drugethek, Draskovichok, Nádasdyak, Erdődyek és Forgácsok. A hitbuzgó nábobok gondoskodtak a csejthei templomról, ellátták azt azokkal a műkincsek-

Jókai nyomda

MDK

Naptár.

Négy kartonból öszefűzött naptár. Fedéstechnikáj, igen jó munda négy lapon remek technikával készült három zin nyomatok

Vegyesek: Kalendarium rok.

Grafikai Szemle 1908 1. 120

teres nagyságúra. Újabb kópiáim, melyek méretei jelentősen meghaladják az egy métert, már tintasugaras nyomatok. Ezek elkészítéséhez szükséges volt a digitális technika közbeiktatására (szkennelés, számítógépes feldolgozás, nyomtatás).

Csontó Lajos: Nem tudom, hogy milyen hosszú az út; néha, amikor eszembe jut valami olyan, amit fontosnak tartok, hamar elfelejtem, máskor leírom, és utána felejtem el. Azután elő-előjönnek az idők folyamán, és ha egyre többet jelentkeznek ilyen vagy olyan formában, abból előbb vagy utóbb valami tárgyiasult dolog lesz.

Jokesz Antal: A képkészítésbe már a 70-es évek végén bevontam a véletlent és az esetlegességet, mint a „kitüntetett pillanatok" mozgatórugóját. Éppen ez a felismerés világított rá a képkészítés paradoxonjaira. Ma már minden sarkon és lépcsőfordulóban ránk mered valamilyen folyamatosan működő kamera, egyre kisebb értéke van már az úgynevezett „termékeny pillanatnak". Számomra ezek a termékeny pillanatok egyre inkább gondolkodási folyamatokká tágulnak.

Bozsó András: Most éppen lelkes vagyok, mert kigondoltam egy mű koncepcióját, de még nem tudom, úgy működik-e, ahogy azt elvárnám. Azt hiszem, igen. Biztosan szerencsésebb, ha valaki szorgalmas, és egy-egy témán sokat dolgozik. Én egy dolgot végigviszek, és többet nem foglalkozom vele. Nem szoktam próbákat csinálni, több verziót sem, hogy hogyan nézne ki jobban. Ha elgondolok valamit, megpróbálom lezavarni, és ez mindig sikerült. Amíg persze nem látom, hogy a dolog működik, addig mindig félek – eddig szerencsém volt, azt hiszem.
Az alkotást kényszerként élem meg, persze rengeteg öröm is van benne. Például erre a kiállításra is készítettem egy számítógépes „vázlatot", aminek a megvalósítása elkezdett nyomasztani. Azután eszembe jutott egy másik korábbi tervem, amit szintén nagyon szerettem volna létrehozni. Ez most rettenetesen izgat, régóta félek, hogy valaki megcsinálja helyettem, annyira kézenfekvő, és benne van a levegőben. Merőben más jellegű munka lesz, mint amit eddig csináltam!

<u>A MÁSIK KÉRDÉSCSOPORT</u> a digitális technikát érinti, amely az utóbbi 15 évben sokkol, vonz, befolyásol minket. Mennyiben változtatta meg munkastílusát a kompjúter? Mire használja a kompjútert? Milyen érzelmi, gondolati, etikai problémákat vetett fel az Ön számára? Elbűvölték-e a kompjúter által lehetővé vált fotómanipulálási lehetőségek? Csodás találmánynak látja, avagy egy újabb „Teufelszeug"-nak (ördögi eszköznek) tartja? A jövőt látja benne, avagy zsákutcát?

Csontó Lajos: A számítógép megkerülhetetlen lett, pontosabban el lehetne kerülni, de minek, amikor sok dolgot egyszerűsít, gyorsít. A végeredmény, a kép a lényeges, és nem az, hogy miként állítjuk elő. Persze a számítógépes munka is rengeteg problémát vet fel, de a játék szinte korlátlan lehetősége – az jó. Ezerféle változatot készíthetek rövid idő alatt, és eldönthetem, hogy melyik jó, melyek nem. Ez talán kifejleszt az emberben egy olyan képességet, hogy pontosabban és rögtön meglássa a helyesnek tűnő megoldást. Számítógépet használok mindenhez, amihez lehet. Természetes és gyakorlati a viszonyunk egymással, nincs érzelmi kapcsolatunk, bár az autóját is szeretheti az ember.
A számítógépet nem tartom ördöginek, csupán eszköznek, az ördögi bennünk van, és nem a technikában. Minden gátlástalanul és erkölcstelenül használt médium kárt okoz az embernek, olaj/vászonnal is lehet kárt okozni. A fotó-manipulálás csak eszköz, öncélú használata hamar kiábrándítja az embert.
A számítógép már a jelen, a jövője olyan, mint egyre-másra felbukkanó kényelmi újításoknak az életünkben, a lényeg 10–15 éve már megtörtént.

Jokesz Antal: Nem értem, hogy miért élethalálkérdés a kizárólag technológiai szinten zajló analóg-digitális vita. Maga a „vita" persze több szinten is létezik. Az igazán izgalmas része azonban megelőzi a technikai, sőt az esztétikai szintet is, és általában a valóság reprodukálhatóságának már-már filozófiai kérdését feszegeti. Ha egy kép nézése kapcsán kizárólag csak felszíni, technológiai kérdésként merül fel, annak a képnek valójában teljesen mindegy, hogy digitális vagy analóg. A képcsinálási technológia eljutott abba a stádiumba, hogy a kép felületéről már csak a szakemberek – vagy már ők sem – tudják megkülönböztetni a készülés feltételezhető technológiai rétegeit. A digitális technológiában már nincs olyan fix pont, mint az analógban a negatív film, holott jól tudjuk, a negatív és az egész expozíciós eljárás eddig is számtalan manipulációs lehetőséget tartalmazott. A változás most abban áll, hogy a manipulálás lehetősége kikerült a laboratóriumok világából, és senki sem fog mikroszkóppal rohangálni, hogy a percenként ezrével szemünkbe ötlő képek előállítási technológiáját elemezze.
Ha valakinek tollal írunk, az nem ugyanaz a levél lesz, mint ha írógéppel írnánk, hogy a szövegszerkesztőről ne is beszéljünk. Másképpen fényképez az ember egy digitkamerával, mint egy analóggal, ahogy eddig is másképpen használtunk egy turista kompakt gépet, mint egy távmérős Leicát vagy egy tükörreflexes Nikont. Ha személytelenül akarom kifejezni: mostanában analóg módon exponált képi elemek metaforateremtését vizsgálom digitális térben, közben persze élvezem az idősíkok összecsúszását is.
A számítógéppel képeket csinálok, akár egy nagyítógéppel, belenyúlok a színekbe, ahogy korábban a festékkel és ecsettel, vagy idősíkokat rendezek át vele, ahogy korábban a kettős expozícióval. A sokat emlegetett „manipulálás" már azzal elkezdődik, hogy ráfogjuk valakire vagy valamire a kamerát. Ennek a folyamatnak számos analóg és digitális állomása van, azonban az „elbűvölés" egyáltalán nem művészeti kategória, így ez nem is érdekel. A hitelesség és dokumentum fogalmát azonban – és ezáltal a valósághoz fűződő viszonyunkat is – ideje lenne kicsit felülvizsgálni. A képi valóság sem térben, sem időben nem állandó, hiszen az nem más, mint a folyamatosan változó metaforák viszonya. Sem a technológia, sem a metaforarendszer változása nem függetleníthető egymástól, mert ezzel szakadunk el végképp a „hiteles valóság" illúziójától.
A digitális technológia nem a jövő, hanem a mindennapi jelen. Abszolút természetes eszköznek tartom.
A zsákutcák minden technológiában rendelkezésünkre álltak eddig is, miért éppen ebben ne lennének? A képelőállítási technológiák és a képek mennyiségi robbanásával nem a konkrét képek, hanem az uralkodó képi technológia mint vizuális közeg változtatja meg a konkrét képekhez fűződő viszonyunkat.
A digitális technológia kicsit módosít az időérzékelésünkön is, ahogy a korábbi képi technológiák, a fotó, film vagy videó is ugyanezt tette a megjelenésével.

Gerhes Gábor: A tamagocsitemetőhöz Japánból jöttek érdeklődők Dunaszekcsőre, azután a temető magától meghalt, és nem emlékszik már senki rá, csak Pazaurek Dezső, György, meg Szuhay Péter. Mindig a tartalom határozta meg a formát, a digitálisat is. A kőfejsze sem okozott elméleti problémát, a technikai fejlődés szükségszerű menete volt.

Bozsó András: Volt egy kiállításom, ahol nagyon rossz negatívokkal dolgoztam, és a legegyszerűbb volt digitális technikával rendbe rakni az anyagot. A mostani kiállítás eleve digitális technikával jöhet csak létre. De én inkább ortodox fényképésznek tartom magam.
Az új technológiára leginkább a szakmai munkámhoz van szükség, mert már mindent digitálisan kell készítenem, és kevesebb vele a munka, mintha manuálisan csinálnám. Másrészt a digitális technika olyan anyagi követelményeket állít a fotósok elé, hogy félek, ezt az akadályt nem fogom sikerrel bevenni.
Sokkol, hogy egy olyan technikai színvonalat kell tartanom, amihez nincs bevételem. Nem lelki vagy etikai kérdések foglalkoztatnak, hanem az anyagi akadályok bosszantanak.

Haris László: Mérnökként, de a tudományok iránt érdeklődő művészként is az a véleményem, hogy a számítástechnika az emberiség legnagyobb találmányai közé tartozik. A tűz, a kerék feltalálásához mérhető a jelentősége. Hogy tudunk-e vele normálisan élni, az persze súlyos probléma. A kérdésre, hogy jövő vagy zsákutca-e a digitális technika, a válaszom az, hogy egészen biztosan a jövő, de ez a jövő, lehet, hogy zsákutca. Rajtunk múlik.

<u>HOGYAN TEKINT</u> A DIGITÁLIS KAMERÁKRA? Mire használja? Milyen mértékben szeretne ez irányban fejleszteni? Mi lesz a sorsa az analóg fényképezésnek?

Csontó Lajos: Digitális fényképezőgépek vannak, és jó, hogy vannak, mert egyszerűbb, olcsóbb velük a fényképezés. Bár ez még messze nem jobb az analóg fényképezésnél, de csak idő kérdése, gondolom.
Csak ritkán használom, főleg alkalmazott munkákhoz, mert nincs ilyen gépem, nem elvi okokból. Szeretnék egy mindennél kisebb, mindennél többet tudó és minél olcsóbb darabot. Remélem, hamarosan találkozom vele!
Ahogy egyre jobb lesz a digitális gépek minősége (és lesz nekem is egy), úgy az analóg fényképezés lassan kikopik az életemből. Bár már a szkenner gyakran többet foglalkoztatott eszközöm, mint a fényképezőgép.

Haris László: Számomra akkor vált igazán érdekessé a digitális fotótechnika, amikor megjelent az első archív pigmentnyomatot készítő nyomtató, az Epson Photo 2000P. Azóta használok filmszkennert, számítógépet és nyomtatót. Digitális kamerám még nincs, de biztosan lesz.

Bozsó András: Az újabb munkámat egy kölcsönvett profi digitális kamerával készítem. Fotózhatnám ugyan az anyagot filmre is, de a digitális géppel időt nyerek, nem kell beszkennelnem. Örömmel üdvözölném azt a tündért, aki nekem mindent elérhetővé tenne: a hordozható digitkamerát stb. Használom a digitális technikát, mert jó dolog. De ha belegondolok mint művész, sokkal inkább szeretnék régi kémiai eljárásokat elsajátítani. Lusta vagyok, pedig régi vágyam, hogy ezeket megtanuljam.

Jokesz Antal: Vegyesen használom az analóg és digitális technológiát, mindenfajta görcs nélkül. A görcs ma is inkább a műtárgypiac egy részét gyötri és azokat, akik eddig is technológiaidegen vagy anakronisztikus üzeneteket próbáltak fényképekbe gyömöszölni. Persze a hívó és fixír illata bennem is nosztalgikus érzéseket ébreszt, de nem rémülök meg akkor sem, ha egy képet nagyítva szemcsék helyett pixeleket látok. Viszont az is igaz, hogy ma már nem úgy tekintek egy fényképre, mint tíz vagy húsz évvel ezelőtt, ahogy természetes az is, hogy a képi kommunikáció sem ugyanazt a helyet foglalja el az életünkben, mint néhány évtizeddel ezelőtt, mert az új képi médiumok a gondolkodás módját is mindig megváltoztatják.
Egyáltalán nem rohanok a technikai újdonságok után, ennek persze a mai tempót illetően anyagi okai is vannak. Nem felejtettem el a filmhívás folyamatát sem, és van még festékem meg ecsetem is. Egerem is van persze, de egyelőre macskát még nem kell beszereznem...

Szepesi Anna

MŰTEREM

32 darab van a szobám falán, ebből csak öt van fotópapíron, a többi vagy nyomdai termék, nyomat vagy eredeti festmény, grafika és egy perec. 2 hamis Mattis-Teutsch-linómetszet, 2 Dürer (ugyanarról az önarcképről készült két különböző képkivágású képeslap – (fig. 6. és fig. 7.), 1 Tandori színes ceruzarajz (kevesebb több lenne, de így színesebb felirattal), 1 Várnagy-festmény (fejpályaudvar) tartalék lekváros kenyérrel (fig. 3.), 1 Deák Botond írógéppel írt kézirata, 1 Halász Máté-tollrajz, 1 Olescher-festmény, 1 Bodó – színes ceruzarajz, 1 Petrás István-fénykép egy szoborról (fig. 13.), 1 félig Megyik-reprodukció, 1 képcímlista, 1 Apollinaire-képvers barna csomagolópapírra vöröses-barnás színnel nyomva, 2 képeslap (a brüsszeli Hotel Hannon és a kerekes karácsonyfa), 1 diagram az anyagi helyzetemről 1997 októberéből, 1 2003-as naptár, 1 Nagy Tamás-fénykép, 1 tipométer-fénymásolat, 1 Halász Minka – színes tollrajz, 1 Bege Nóra-kép és 6 darab Halas.
A hat Halasból kettő digitális kamerával készült felvétel tintasugaras nyomata. A kettőből az egyik, a régebbi feketéje már nem is annyira fekete, megy a bíborba (fig. 18.). A maradék négyből kettő rendes fénykép, az egyik színes, a másik fekete-fehér, és az ablakom látható rajta. Van még egy alaprajz a Kossuth-beli műteremről, illetve annak reprója (fig. 19) és a Jókedv című munka a „Kiemelés tőlem"-ből, ami nem más, mint egy 9x17 cm-es papírlapra felírt jókedv szó h.p. szignóval kiegészítve (fig. 20.). Bege Nóra fényképének reprodukcióját (fig. 25.) a Magyar Nemzetből vágtam ki. Egy csoportkép. Képünkön látássérült kisiskolások, ez van aláírva. A kép nekem pontosan szemmagasságban, szépen bekeretezve lóg a falon, munka közben folyamatosan a látóteremben, közel a számítógép képernyőjéhez. A naptár (fig. 28.) és a diagram (fig. 29.) mögöttem van, így sajnos nem látszik a képen. Nagy Tamás fényképe (fig. 16.) 8x10 cm-es.
A két Dürer-t és az Apollinaire-t (fig. 1.) kivéve a nem saját képeket a szerzőktől kaptam, a két Mattis-Teutsch pedig igazi saját készítésű hamisítvány.

Halas István

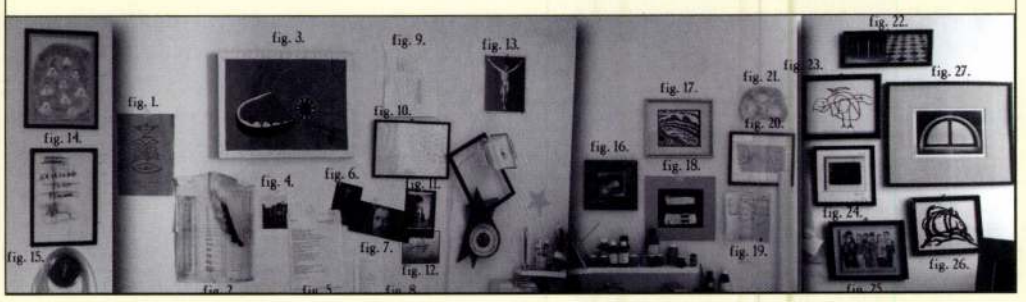

Felelős kiadó: Dr. Fabényi Julia, a Műcsarnok főigazgatója
A kiállítás kurátora és az újság szerkesztője: Gelencsér Rothman Éva
Terv: Csontó Lajos

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest
A MŰCSARNOK FENNTARTÓJA
NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA
NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

JOKESZ Antal (YOKES)

1952. *augusztus 30-án született Devecseren*
1979 *Prix Air France – Ville de Paris ösztöndíj, Párizs*
2002 *Balogh Rudolf-díj*

Válogatás az egyéni kiállításokból

1977 *Ferencvárosi Pincetárlat, Budapest*
1982 *Párizs. Megyei Könyvtár, Veszprém*
1987 *Utcagaléria, Szombathely*
1988 *Fotógaléria, Miskolc*
1999 *Popmodern képek. Vár Galéria, Veszprém*
2000 *Kirakat. Vintage Galéria, Budapest*
2003 *Party – remix. Vintage Galéria, Budapest*

Válogatás a csoportos kiállításokból

1978 *Első kiállítás (FFS). Budavári Palota, Budapest*
1979–1982 *Dokumentum 1–4. Veszprém, Pécs, Szombathely*
1980 *Prix Air France. Ville de Paris, Párizs*
1980–1981 *Les Hongrois. Párizs, Milánó, Amszterdam*
1982 *Tény–Kép. A magyar fotográfia története 1840–1981. Műcsarnok, Budapest*
Fiatal Fotó 1980 után. Fotógaléria, Miskolc
Arteder '82, Bilbao
1987 *Hedendaagse Hongaarse Fotografie. Canon Photo, Amszterdam*
1989 *Más-kép, Experimentális fotográfia az elmúlt két évtizedben Magyarországon. Ernst Múzeum, Budapest*
1999 *Dokumentum 1979/1999. Dorottya Galéria, Budapest*
2001 *Országos Fotóművészeti Kiállítás. Fotószalon 2001. Műcsarnok, Budapest*
Dokumentum 5. Mai Manó Ház, Budapest
Regards Croisés. Musée des Tapisseries, Aix-en-Provence
2002 *MEO, Art Fair 2002, MEO-Kortárs Művészeti Gyűjtemény, Budapest*

Virágos ruhás nő, 1978–2003, c-print. 90x160 cm

Jokesz Antal remix-képei

Bizonyára megöregedtek már egykori modelljeim, akik negyedszázada kerültek a csípőmagasságban vaktában csattogó fényképezőgépem látószögébe a szocialista Magyarországon vagy a párizsi éjszakákban... És bizonyára én is öregszem már, hiszen idők és terek ugyanúgy csúsznak össze a nagyító- és számítógépemben, ahogy az emlékezet és a fantázia képei a szubjektum sötétkamrájában. Tudom, hogy ami megtörténhet, az meg is történik. A mesék és történetek örök időktől fogva jelen vannak, csak a szereplők és a mesélők cserélődnek, csak a megjelenítés módja változik folyton, hiszen minden kor a legújabb technikáival rögzíti és hagyja hátra üzeneteit és titkait az utánuk következőknek. Az új nemzedékeket persze – a még újabb trendek és technológiák bűvöletében – sohasem érdeklik a lejárt divatok, a tegnapi emberek és történeteik, így szinte sohasem ismerik fel az éppen letűnt korok tanulságait. Görcsösen ragaszkodnak viszont azokhoz a médiumokhoz, stílusokhoz és látásmódokhoz, melyeken keresztül maguk is értelmezték a létező világot. A valóság történéseinek fényében persze a megjelenítés módja és technológiája lényegtelen zajnak tűnhet. Ez a mediális „zaj" azonban a létezés kötőszövete is, melynek sajátosságait jobban megismerve a valósággal is közvetlenebb kapcsolatot teremthetünk, tulajdonságainak leleplezése pedig egyúttal a valóság leleplezése is. Amikor tehát a jelennel vagy a múlttal keresünk kapcsolatot, nem csupán az eseményeket kell szemügyre vennünk, hanem e történéseket leképező és megjelenítő médiumokat és azok technológiai környezetét is.

A néhai dokumentarista fényképeimen rögzített emberek – képi létüktől kísértve – újra és újra rákérdeznek ábrázolásuk hitelességére és valóságára, arra a valóságra, amelynek meg- és átélését egykor oly hűséggel látszott szolgálni a fényképezőgép. A technológiák azonban naponta cserélődnek körülöttünk, naponta át- és felülírva a képi metaforák jelentését is. Semmi sem állandóbb tehát, mint e változás folytonossága, a valóság újból és újból történő rendíthetetlen elmentése és felülírása. Mi más ez, mint az idő kétségbeesett darabokra szaggatása, a jelen megragadásának reménytelen illúziója.

Kiszabadítottam hát ezüstszemcsés fényképeim vegyi börtönéből a modelljeimet, és új színt és szépséget teremtő, szárnyaló pixelekbe lényegített létüket tetszőlegesen felülírható file-okba mentettem el. Az újabb és újabb képek virtuális jelenét és valóságát immár a képzelet és a változás metaforái lengik körül, hiszen a mindenkori valóság képi illúziója sem más, mint metaforák szövevénye...

A valóság igazi arca azonban a médiumok és technológiák rabja és kiszolgáltatottja marad örökre.

J. A.
(Vár Ucca Műhely, 2003/1.)

„Jokesz Antal az egyik első olyan hazai fotográfus volt, akiben tudatosodott, hogy a fényképész aktív szerepvállalása döntő befolyással bír a valóság látványának metaforikus átalakításában és közvetítésében. A fényképezést folyamatosan újrakontextuáló megközelítésnek véli, és ennek szellemében a több mint 20 éve csípőből készített dokumentumfelvételeit kiszínezve, majd kép a képben installálva állította ki. A kép a képben eljárás a fényképésznek a térhez és időhöz, azaz a valóság megjelenési formáihoz történő meghatározatlan, akár tetszőlegesen létrejött viszonyát rögzíti."

Szűcs Károly
(Ezredvégi fotográfia és a modernitás; Balkon, 2000/7–8)

„A dokumentum, a fotografikus kép indexikus jellege felől közelítve a posztmodern szemlélet képzőművészetének és fotójának jellemző alkotásai sokszor nehezen szétválaszthatók. Ide kapcsolódik az a klasszifikációs tény, hogy a fotó képzőművészetként értékelődik, és a képzőművészet fotóként. Így az értelmezés viszonylagossága nem csak a valóság recepciójával kapcsolatos, hanem a művek, alkotók esetenként változó hovatartozása értelmében is. Az archív technikákat alkalmazó „fotográfus" (Kerekes Gábor) és a fényképet digitális úton képzőművészetté „kontextuáló" (Jokesz Antal) útját az köti össze, hogy mindkettőjüket a kép és a valóság viszonyának átrendezése érdekli. (...)

Jokesz Antal (Yokes) ma már nem készít újabb felvételeket. A hajdan csípőből fotózott *Esetlegesség lehetőségei* (1978) sorozat lopott utcajeleneteit mint talált képeket újra nagyította, és döglött, fakó színekkel digitálisan kiszínezte. A nagyvárosi flaszteren alsó nézetből, a szemmagasság elvetésével készült triviális jeleneteken sokszor az ábrázolt arca, keze „véletlenszerűen" hiányzik. Egy szociálisan deviáns kommunikátor extremitása jellemzi az alacsonyan tartott kamerát. Jokesz döntése következtében a fotós helyett a kamera válik a dokumentáló alannyá, s mivel így a megfigyelő helyébe lép, annak döntési pozícióját az esetlegességgel váltja fel. Az apparátus képszerkesztése, amely korábban a fotográfus döntéseitől is függött, most hangsúlyozottan megkülönböztetődik és önállóságot nyer."

Szűcs Károly
(Hamis hűség – a Dokumentum 5 kiállítása; Balkon, 2001/5.)

Lenyúltam az életművem
Beszélgetés Jokesz Antallal

– 1999-ben a veszprémi Vár Galériában, majd Budapesten a Vintage Galériában, most pedig a Dokumentum 5 alkalmával Yokes néven jelentél meg ismét, sok év után először, kiállításon. Az itt kiállított képek saját fotóid újragondolt változatai. Miért pont most, és miért éppen így „tértél vissza"?

– Mivel sohasem voltam státusban, számomra nem jelentett külső „kényszert" a fényképezés. A médiumokhoz való viszonyt pedig mindig is egyenrangúnak tekintettem e médiumok által megmutatott valósággal, enélkül ugyanis nem értelmezhető maga a közvetített valóság sem. (...)

Ezt a korábbi viszonyt foglaltam össze az 1999-ben megjelent, *A preparált idő nyomában* című fotó- és esszékötetben. A hetvenes-nyolcvanas évek történéseit, a fotóhoz való korábbi kapcsolatomat és ennek változásait tettem közszemlére a könyvben, később képileg a galériák falán, aztán még tovább gondolva, a Dokumentum 5 projekt által is. Mindennek pedig azért éreztem szükségességét, mert a hetvenes évek fotójának vagy a konceptnek és a kései neoavantgárdnak a fotográfiára vonatkoztatott szerepét az utókornak sikerült meglehetősen összemaszatolnia a posztmodern közegében. Ráadásul a magyar fotóművészet egyszerűen meg nem történtnek nyilvánította saját történetében a hetvenes évek képzőművészeti fotóhasználatát. A magyar fotográfia támogatási rendszere még ma is gyakran a hatvanas-hetvenes évek művészetszemléletét, fotóamatőrjeinek látásmódját preferálja, intézményeink pedig ennek kiszolgálására vannak berendezkedve. A világ azonban az elmúlt évtizedekben kegyetlenül elhúzott mellettünk, nem csoda, ha óriási rés tátong a hazai és nemzetközi fotóhasználat művészeti gyakorlata között. A saját korukat intenzíven megélni óhajtó, kortárs művészgenerációkat lebecsülni és egy helyben járásra kényszeríteni viszont nemcsak súlyos hiba, de az egészséges művészeti közélet elleni merénylet is. (...)

– Lezártnak tekinted ezt a vizsgálódási folyamatot – akár önvizsgálat volt, akár a jelenkor megnyilvánulásainak valamiféle kritikája, a korszellem analízise, amit képeid „újrahasznosításával" kezdtél el –, vagy tovább tart a két éve felvett attitűd, ez a sajátos önelemző gesztus?

– Hát, lötyög még némi festék azokban a régi flakonokban is... De a saját képkészítési technológiáimat is sokkal inkább kiterjeszteni, mintsem korlátozni szeretném. Tudott dolog, hogy a képek megjelenési helye, kontextusa függvényében változik jelentésük is. A képi látvány első számú és legközvetlenebb kontextusa pedig, amely egyúttal jelentését is alapvetően meghatározza, az maga a médium és a képkészítésre használt technológia és környezet. Bár az eredményt felületesen nézve sokszor nincs látható különbség a kőkorszaki eszközök és a high-tech alkalmazása között. Valahol mindkettő ugyanannak a folyamatosan zajló emberi történetnek a része. Mégis, valamiféle mérföldkő lehetett ebben a le nem zárt történetben az, amikor emberi kéz érintése nélkül kirajzolódott a fizikai világ képe egy áttetsző felületen. Hogy e kép rögzítésének és továbbításának vágya azóta milyen technikai eljárásokat szült, és e különböző technológiák milyen mértékben változtatják meg magát a történetet is, ahhoz már nagyon is sok közünk van.

A képcsinálásban pedig, az őszinte gyermeki kíváncsiság megőrzésén kívül, én sem vagyok egy centivel sem okosabb, mint nyolcéves Anna lányom, amikor megkérdezik tőle, hogy mit rajzol. „Valamit" – mondja titokzatosan, a felfedezésre indulók alig leplezett izgatottságával, és azt hiszem, ennél az ösztönös kalandvágynál, amely az alkotó ember legősibb hajtóereje, egyikünk sem vágyhat többre.

Pfisztner Gábor
(Fotóművészet, 2001/1–2.)

M. D. K.

JÓKAI Máté asztalos

Komáromból

1734. Bakonyszombathely, r. k. templom építtetésénél

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.
I. 221. l.

Jókai Mihály

Komárom kompleto

1758

l.

Csüsfe

368.l.

780. *Bónis Samu.*

Mellig látható, kissé
Jobb kezét keblébe du
bajusza és szakálla rövid,
jának sarkai lehajtvák.
lénye, atillája, vállravete
szegésű mentéje fekete.

Vászon, méretei 78 : 62
50 K. — Vétetett a gr. K
A megszerzésére vonatkozó
lelt. sznál. — Átvétetett 1895
jegyzék 101. — Az átvételt
8-iki 14895 sz. leirat (159–96

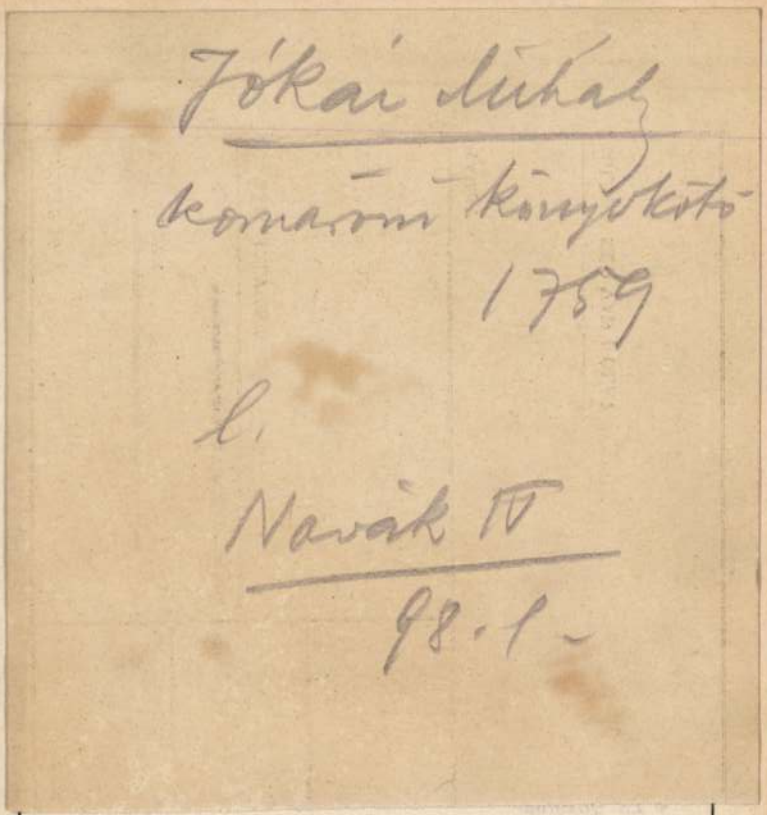
Jókai Mihály
komáromi könyvkötő
1759
l.
Novák IV
98.1.

PADIGLIONE DELLA **FRANCIA.**

Commissario ordinatore: VITTORIO PICA.

PITTURE

André Albert.

1 *Il bacino di raddobbo.*
2 *Tulipani e viole del pensiero.*

Balande Gaston.

3 *Il « Pont-neuf ».*
4 *La mia casa a Lauziere.*
5 *Bougival.*

Bernard Emile.

6 *La collana rossa.*
7 *Signora turca.*
8 *Esmeralda.*

Blanche Jacques Emile.

9 *La questua.*
10 *Signora che canta.*

Bonnard Pierre.

11 *Donna alla teletta.*

Brianchon Maurice.

12 *Paesaggio.*
13 *Paesaggio*

Jókai Mihály

vevőkönyvi könyv-

kötő

XVIII. 14

l.

Zoltai debr. nyomda

17. l.

temető foglalja el kápolnával, melyet
fehérre meszeltek. A kápolnán innen
meg, míg ~~tőle~~ jobbra házak látszanak.
fátyollal díszítettek, egyre friss virág-
y fénysugarakat szór és egynek karjain
ntérben, a lombos fák felett, két cziprus
s ~~kupa~~ fűvel benőtt hegy képezi. Az égbolt
tünik ~~[illegible]~~ a hegy mögött egy kis világos felhő
r jegye ez: POLL H.
" 1899 "

28·8 : 46·7 cm.

2-án a 16452 sz. leirattal 250 frton (105/900)
latjai kiadatott a közokt. Min. műrefeti
t a vidéki gyűjtemények és állami épületek dö-
közé sorozta.
nem esett.

59519 sz. leirat pedig (694/902 Vid. Múz.
s Muzeumnak (698/902.)

Jókai Mihály

könyvkötő

Komáromban 1759

l.

Romhányi

86. l.

Jókai Mihály

komárom könyvtáto

l.

Csüsfe

198. l.

1454.

st ábrázol fölül gyöngyfűzérrel.

30:25 c/m.

az Iparmüvészeti Muzeumban helyeztetett el.

50 Kr.

241.

JÓKAI Mór

JÓKAI MÓR ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZET

Dr. Szíj Béla
(Magyar Nemzeti Galéria)

Jókai Mór regényeiben, elbeszéléseiben és kivált önéletrajzi írásaiban gyakran találkozunk olyan részletekkel, amelyek az írónak a képzőművészethez fűződő kapcsolataira is rávilágítanak. Az általa szerkesztett folyóiratokban olvasható írásai, műkritikái és tárlatismertetései vagy azok a művészeti tanulmányok, amelyeket más szerzőktől adott közre, szintén ékesen tanúsítják ezirányú érdeklődését. Ezekre gondolva könnyen megérthetjük, hogy fiatal korában szívesen rajzolt és festett, sőt volt idő, amikor a festőművészi pályára való felkészülést vállalta volna legszívesebben.

Bizonyára sok embert érdekel, hogy milyen rajzai és festményei maradtak az utókorra, s hogy miképp őrizte meg a képzőművészettel való kapcsolatát akkor is, amikor már véglegesen eldőlt, hogy író lesz.

Miközben választ keresünk ezekre a kérdésekre, igyekszünk felkutatni és megvizsgálni minden rajzát és festményét a rájuk vonatkozó adatokkal és megállapításokkal együtt. Azután arra törekszünk, hogy bemutassuk azokat a rajztanárokat és mestereket, művészeket, akik tanították őt, vagy akiknek az alkotásaiból ismereteket meríthetett saját kifejezőkészségének megalapozásához. Nemcsak azonban a mestereknek a rajzaira és festményeire kell tekintettel lennünk, akiket bizonyosan vagy föltehetően ismert, hanem lehetőleg minden olyan forrásra – könyvre, folyóiratra, levélre – is, amelyből bármi mesterségbeli (anatómiai, fiziognómiai, lélektani, vagy akár vegyészeti, például az olajfesték keverésével kapcsolatos) ismereteket szerezhetett. Figyelembe kell vennünk a korabeli műkritikákat és művészeti híreket, a könyvekben és folyóiratokban megjelent mindama képzőművészeti mellékleteket és illusztrációkat, amelyek szintén forrásai lehettek tájékozódásának. De nemcsak azokat az írásműveket idézzük fel, amelyekben ő talált ismereteit elmélyítő és alkotóképzeletét serkentő olvasnivalót, hanem olyan saját írásaiból és följegyzéseiből, olyan saját leveleiből és közreadott visszaemlékezéseiből is részleteket mutatunk be, amelyek összefüggenek rajzaival és festményeivel, vagy általában a képzőművészettel.

Munkánk során felhasználjuk az előttünk járó kutatóknak s persze Jókai családtagjainak, barátainak és ismerőseinek a megállapításait és adatait is. A mai kutatók közül elsősorban a rajzoló és festő Jókai legjobb ismerőjének, *Vayerné Zibolen* Ágnesnek a munkásságát említjük meg már most elöljáróban, mégpedig mint olyat, amelynek minden részletét felhasználjuk írásunkban. Ugyancsak felhasználjuk a szépirodalmi életmű legjobb ismerőjének, *Nagy* Miklósnak a kutatásait, valamint a Jókai-művek kritikai kiadásán dolgozó irodalomtörténészeknek az adatait és megállapításait.

Ebben a közleményünkben - helyszűke miatt – Jókainak csak a fiatalkori munkásságával foglalkozunk, s határt 1845–1846 táján, vagyis az író első regénye, a Hétköznapok elkészültének idején húzzuk meg. Az első rajzi emlékek 1835 tájáról ismeretesek, következésképp mintegy tíz esztendőt tekintünk át. Ez alatt az idő alatt megmutatkozott Jókainak a művészpálya iránti határozott vonzódása, a valóságos művészi tevékenysége, ezenkívül az is sejthetővé vált, hogy a későbbiek folyamán milyen formában tartja majd ébren a képzőművészettel való kapcsolatát.

Jókai rajzainak és festményeinek a vizsgálatát az az örvendetes esemény tette ismét időszerűvé, hogy 1985. december 23-án felavatták Pápán a Jókai Mór nevét viselő új *Művelődési Házat* és annak falain belül az új, korszerű *színháztermet.* A felavatási ünnepség során egy kamarakiállítás nyílt ott Jókai rajzaiból és festményeiből. Az ő műveivel együtt másik két halhatatlan iskolatársának, *Orlai Petrich* Somának és *Petőfi* Sándornak öt-öt rajza is a nyilvánosság elé került. (Jókai, Orlai Petrich és Petőfi az 1841/42. iskolai esztendőben a pápai Alma Materben tanult.) A műveket a *Petőfi Irodalmi Múzeum* vezetői kölcsönözték az ünnepi eseményre, amiért e helyen is köszönetet mondunk nekik. (Petőfi rajzai fénymásolat formájában szerepeltek.)

Az új Művelődési Ház avatóbeszédét a megye vezetője *Gyuricza* László mondta. Három évvel régebben *Iszkázon* – az 1941 és 1945 között ugyancsak Pápán tanuló – Nagy László költőnk emlékházának az avatásakor szintén Gyuricza Lászlóval kezdődött az ünnepi szónokok sora. Mind a két beszédből olyan eltökélt tenniakarás és segítő szándék sugárzott, s mindkettő az esztétikai értékeknek olyan igaz megbecsüléséről tanúskodott, hogy e sorok írója épp a két intézmény láttán és ezeknek az avatóbeszédének a hallatán határozta el: ő is megpróbálja feldolgozni Jókai képzőművészeti munkálkodását.

1881 decemberében már avattak egy kőszínházat Pápán, amely szintén Jókai nevét vette föl. Mesterünk az avató ünnepségen nem volt jelen, de megírta és elküldte *Az utolsó prológ* című versét, azzal köszöntve a hazai színjátszásért nem kis áldozatot vállaló városnak vezetőit és lakóit. Egy másik pápai öregdiák, Jókai barátja és fegyvertársa, *Pap* Gábor – a Komáromban székelő dunántúli református püspök – szintén verssel, a Merengés című versével köszöntötte az akkor felavatott színházat. Ugyanabban az esztendőben, vagyis 1881-ben, Komáromban márványtáblával jelölték meg Jókai szülőházát, s akkor is Pap Gábor mondta az ünnepi megemlékezést. Beszédét ismerjük: szövege nyomtatásban fennmaradt. Gyuricza László ugyan nem volt pápai diák, de az új pápai színház avatásakor elhangzott beszédét szívesen megtartjuk emlékezetünkben Jókainak és Pap Gábornak ránk maradt köszöntőjével, illetőleg ünnepi beszédével egyetemben. Ezzel a megállapításunkkal azt a hálaérzetet is szeretnénk kifejezni, amelyet minden pápai öregdiák - köztük e sorok írója - s minden mai és jövendőbeli pápai diák vagy lakos érezhet *a megye és város ama vezetői iránt, akik segítették Pápa városát abban, hogy megteremthesse új Művelődési Házát és a Nagy László Emlékházat.*

A művészi készség, illetőleg a nagyfokú kézügyesség már szüleiben és testvéreiben is megvolt. Ilyenformán ez irányú képességének a fejlesztéséhez az első ösztönzéseket már a szülői házban megkaphatta. Édesapja szépen rajzolt, saját naplójának bizonyos részleteit - humoros epizódjait - rajzokkal illusztrálta. Ő határozottan bízott Móric fiának az adottságaiban, s a gyermek Jókai valóban szorgalmasan és következetesen képezte magát. Sógorának Váły Ferencnek - eddig kiadatlan - naplójában sok olyan feljegyzést találunk, amely megmutatja, hogy a Jókai nevelésére oly nagy gondot fordító Váły méltányolta a gyermekben feltörő művészi hajlamot is, és segítette annak kibontakozását.

Jókait ebbéli igyekezetének az emlékei egész életében elkísérték. 1890-ben, 65 éves korában *Az én életem regénye* című könyvének 6. fejezetében így emlékezett vissza a művészpályára való gyermekkori készülődésre: *„Orbán Gábor városi rajztanárnak minden architektúrai tudományát végig kitanultam. . . Így fejlett ki bennem a festészet szenvedélye. . . Tizenötéves koromban egy általam rajzolt arczkép (Tóth Ferencz püspöké) megjelent kőmetszetben. . . s aki csak híres ember volt Komáromban, azt mind lerajzoltam tussban, punktírozva, acélmetszés módra."*

Tóth Ferencről, az egykori pápai református teológia tanáráról, a gyülekezet lelkipásztoráról és végül a dunántúli egyházkerület püspökéről készített tusrajzát, illetőleg kőnyomatát Jókai mindenkor szívesen idézte olvasói elé. Tóth Ferenc megérdemelte ezt a figyelmet, egyebek között azért is, mert 150 esztendővel ezelőtt - 1837-ben - ő jelentette be az egyházkerület ülésén, hogy a Pápai Főiskolai Nyomda megkezdi a munkát, s működését a „pápai anyaiskolára" bízzák. Ebben a nyomdában készült el 1845-ben a *Tavasz* című zsebkönyv, amely Jókai első nyomtatásban megjelenő elbeszélését, az *Istentételet* is magában foglalta.

De Jókaitól a Tóth Ferenc arcképét megelőző időből is találunk szóra érdemes rajzokat. Festményeinek és rajzainak a jegyzékét Vayerné Zibolen Ágnes készítette el, s abban ő 1835 tájáról jegyezte föl az első kísérleteket. Ilyen a tussal és tollal készített, majd vízfestékkel színezett *Harang* című rajza. A harang oldalán ez a jelzés olvasható: Jókai festette. Már ez az egészen korai mű is a gyermek Jókai rajzi készségét és színbeli érzékenységét tanúsítja.

A Komáromban elvégzett rendszeres rajztanulmányokról elsősorban a *Révkomáromi Királyi Rajz Oskola* bizonyítványa tudósít. Ezt szintén Vayerné Zibolen Ágnes kutatta fel és adta közre. A bizonyítvány szerint *„Jókai Móricz négyesztendők elforgása alatt. . . leginkább az arczképeket, úgy nemkülönben az Architektúrának kezdetét Jelessen és Szorgalmatossan tanulta . . . az Oszloprendek tiszta rajzolásában szép előmenetelt tett".* (Valószínű, hogy ezt az 1962-ben megjelent tanulmányt használta fel a Múzsák című lap 1986. évi 2. számának szerzője, amikor a Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményéből Pápán kiállított Jókai rajzokról a Révkomáromi Királyi Oskola szerepét is ismertette - a forrásra való utalás nélkül).

Jókai bizonyítványából kiderül, hogy Komáromban elsősorban az arcképek és az építészeti rajzok készítését gyakorolta. Az építészeti rajzok fegyelmezett, gondos, bizonyos szempontból kisszerű másolói magatartást kívánnak meg létrehozóiktól: nem engedik meg a képzelet szabad szárnyalását. Jókai rajzain – de még az arcképrajzain is – szintén megmutatkozik ez az óvatos, majdnemhogy bátortalan magatartás.

Fejlettebb kézre vall a *Malom* című rajza. A hatalmas égbolt előtt a középtérben városképi részletet látunk. Alacsonyabb és magasabb házak váltakoznak egymással, közben templom emelkedik toronnyal, s a téren apró emberek mozognak. Ezek a részletek, azután az előtérben lezuhogó víztömeg és a malom épületének rajza már a tehetség kétségtelen jeleit mutatják. *A tabula* című – növényi rajzokat tartalmazó 1837-ben készült tíz lapból álló – sorozat Jókainak a növénytanban való járatosságát éppúgy elénk tárja, mint egyre javuló rajzkészségét. A botanika és a növények rajzolása iránti vonzalmának később is több jelét adta.

A fiatal Jókai az arcképeket és az építészeti rajzokat még ceruzával és tussal készítette, de aztán már az olajfestésben való járatosságot is iparkodott megszerezni. *„Az olaj festésre megtanított egy Komáromon átutazó vándorfestő, Siklósi Vastag Miklós, aki városunkban etappeot tartott arczképfestés végett".* Siklósi Vastag Miklósról kevés adat maradt fenn.

Jókai még azon az őszön, amelyen megkapta a Révkomáromi Királyi Rajz Oskola bizonyítványát a Pápai Református Főiskolára iratkozott be. Irodalmi életművének legjobb ismerője Nagy Miklós szerint maga Pápa városa nem hagyott mélyebb nyomot az írói munkásságában, *„annál többet jelentett számára a pápai kollégium, az évtized legjobb dunántúli önképzőkörével"* . A Képzőtársaság munkájában ugyan nem

juthatott a rajzolással és a festéssel kapcsolatos feladatokhoz, a tágabb értelemben vett esztétikai látóköre mégis sokat gazdagodott. A pápai főiskolán az ország egyik legkorszerűbb könyvtára lett. *Tarczy* Lajos a matematikát, a fizikát és a vegytant tanította, s kitűnő könyvei jelentek meg a Főiskolai Nyomda kiadásában, a Képzőtársaságban pedig tanítványait a nemzeti nyelvnek és irodalomnak, a költészetnek, a szépprózának, s színjátéknak, a tudományos értekezésnek, a versmondásnak és a kritikai értékelésnek a titkaira iparkodott rávezetni.

Jókai Az első arany című írásában idézte fel a Képzőtársaságban végzett munkáját. Az ott elkészített pályaművek minősítéséről is megemlékezett. *„Az első pályadíjt, a két aranyat nem én nyertem el, hanem Orlai; nekem csak a második jutott, az egy arany; s az elismerő véleményekből is a fényes, a magasztaló Orlainak, nekem csak a buzdító, a jövendőre utaló. S el kell ismernem, hogy Orlai koszorúzott novellája nemcsak jobb volt az enyimnél, de valósággal jó volt".*

Az irodalmi siker ellenére úgy tetszik, hogy Jókait Pápán legalább annyira – vagy még jobban – foglalkoztatta a rajzolás és festés, mint az írás. *Orlai Petrich* Somának a *Budapesti Szemlében* megjelent emlékezéséből is erre következtethetünk. Orlai szerint nagy súlyt vetettek *„a színek egymásra gyakorló vegyi hatására"*, s Jókai nagyon jól tudta, hogy milyen színeket szabad csak egymással keverni. A Magyar Nemzeti Galéria művészeti adattárában őrzött Orlai Petrich Soma levelek között találjuk *Lantay* Sándornak Sopronból küldött leveleit is, és azok egyikében Lantay tájékoztatást ígér bizonyos festékfajták kikeverésének a módjáról. Ezt a tájékoztatást Lantay egy soproni festőtől kívánta megszerezni.

Jókainak Pápáról írt levelei között szintén találunk a rajzolásról és festésről tudósító részleteket. 1842. április 3-án édesanyját a következő levélben értesítette: *„Két novellát írtam pályamunkákul. . . lerajzoltam tns Tarczy professzor urat és kislányát, valamint Pállfyék kis fiokat is, még nincsenek készen, mert . . . nehezen szárad a festék."* (Vály Ferenc naplójából megtudjuk, hogy a Jókai családnak Komáromban élő tagjai milyen utakat tettek Pápára, hogy milyen kapcsolat fűzte Vályt a pápai főiskola tanáraihoz, s hogy miképpen tudta egyengetni Móric boldogulását.) Jókai egy másik levelében arról írt, hogy összekészített néhány dolgot, egyebeken kívül *„egy festményemet. . . ezenkívül Mari hugomnak néhány képecskét"* . Majd így folytatta levelét: *„Legismertebb hír Pápán, hogy Kazayné asszonyság meghalt s az ötven ezer forintos charta biancot át is adta."* Szinte bizonyos, hogy Jókait az utóbbi levélből nem is annyira a nagy pénzösszeg foglalkoztatta, amelyet Kazay Gáborné a főiskolára hagyott, hanem inkább az *a két olajfestmény,* amelyek közül az egyik *Kazay* Gábort, a másik feleségét *Kazayné Siskei* Juliannát ábrázolta. A Kazay házaspár már 1837-ben két tanszéket alapított a pápai főiskolán. Vagyis magukra vállalták a tanszékek felállításával kapcsolatos költségeket. Az egyik a „critika philosophia", a másik az „exegatica theologica" tanszéke volt. E nemes cselekedetükért a főiskola vezetősége festményeken kívánta megörökíttetni őket. A Kazay házaspár a festmények elkészíttetésének a költségét szintén magára vállalta, következésképp a két olajfestményű arckép is ajándékozás útján került a főiskola gyűjteményébe. Mesterük *Verbőtzy* József volt. A két arcképet azon az őszön mutatták be a főiskola növendékeinek (ünnepség keretében), amelyen Orlai Petrich Soma Pápára érkezett. Ez 1840-ben volt. Számára tehát ezek az arcképek adhatták az első pápai képzőművészeti tapasztalást, s Jókainak - aki szívesen festett arcképeket - szintén nagy élményt jelenthettek.

Vayerné Zibolen Ágnes ismertette azt a két ceruzarajz arcképet, amely 1925-ben ajándékként került a Pápai Főiskola gyűjteményébe. *„Bizonyára nem véletlenül juttatta az adakozó éppen Pápára vissza őket, az aláírás módja (rajzolta Jókai Móricz), s a kemény hegyes irónnal vont vonalak gyakorlottsága alapján ezek is az 1841-42-es év munkái közé tartoznak. . .elfogódottsággal kell kézbe vennünk, mert Pápán Jókai környezetéből valók lehettek, annak a kis körnek tagjai, tanárok vagy jó barátok, melyhez Petőfi és Orlai is tartoztak"* – olvashatjuk a két rajz ismertetésében. Hogyne venné még nagyobb elfogódottsággal kezébe a két rajzot e sorok írója, aki maga is a pápai gyülekezet iskoláiban tanult, s a kollégium egykori tanárairól fennmaradt arcképeket vizsgálva az idősebb férfit ábrázoló portréban *Széky* Bélának a főiskola hajdani tanárának vonásait ismerte fel. Megerősíti e felismerést az a tény is, hogy az arcképeket Széky Béla fia *Széky* László juttatta vissza a Pápai Főiskola gyűjteményének.

Ugyancsak Jókai pápai tanulóesztendejében készült a *Pap* Dávidot megörökítő ceruza- vagy krétarajz. Az Új Idők 1902. évi folyamában *Magos* Gyula ismertette a portrét Jókai hatvan év előtti rajza címmel. A szerző állítása szerint: *„Jókai akkor több barátját lerajzolta s így Pap Dávidot is, akihez később is meleg barátság kötelékei fűzték."* Most magát Jókait idézzük. Ő ezt írta *Az első arany* című visszaemlékezésében pápai esztendejéről:

„Hárman laktunk egy szobában: Kerkápoly Károly, Pap Dini és én. Pap Dini geniális fiú volt: tele elmésséggel; csinos könyvtárt tartott, amiből Kerkápoly Tocquevillet tanulmányozta, én pedig Boz Dickens első művét, a Pickwick klubbot". És végül még egy idevágó emlékét idézzük fel, szintén saját sorai segítségével: *„Valahányszor a szögleti bolt előtt elmentem, büszkén tekinték a czímerül festett magyar kisasszonyra, miért ne tudnék én is ilyet festeni valaha."* Eszerint a Pápán látott „műalkotások" közül egy bolti címer cégér is megmaradt emlékezetében. Jókainak a cégérek iránti érdeklődésére még visszatérünk.

Jókai az eddig már többször említett *Az én életem regénye* című könyvének *Az én iskolatársaim* című fejezetében leírta egy bakonyi kirándulásának az eseményeit. A kiránduláson több szép erdei és mezei virágot talált. Azokat otthon - gondosan selyempapírok közé téve - lenyomtatta, megszárította, s végül botanikai albumot csinált belőlük. De az összegyűjtött és tartósított növényeket le is rajzolta. A Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményében is őrzik egy ceruzarajzát, amelyen különféle virágoknak gondos tárgyilagos és esztétikus mását adja. E papírlapra huszonhárom motívumot rajzolt oly módon, hogy egy-egy virágot egészében és részleteiben is (levél, tok, szár stb.) bemutatott. E részletek lerajzolása művészi öröm és rajzolási erőpróba volt számára, s egyúttal a növénytanban való járatosságát is erősítette. Rajzi és növénytani ismereteinek a segítségével azután tájélményeit, illetőleg természetlíráját írásban is érzékletesebben és színesebben tudta megjeleníteni.

Amikor 1842 nyarán Pápáról vissament Komáromba, megint csak a festés és a rajzolás iránti vonzalmának élhetett, mert ő maga állította, hogy *„itthon csak festettem. . . .Lefestettem az anyámat, a nénémet, a kis Mari hugomat, a Károly bátyámat".* Elképzelhető, hogy már ekkor elkészülhettek az édesanyját, *Pulay* Máriát, a sógorát *Vály* Ferencet, *Eszter* nővérét (akkor már Vály Ferencnét), unokahúgát, Vály *Margitot* és bátyját, *Károlyt* megörökítő arcképei. Ezeket mind tussal – ecsettel vagy tollal – rajzolta. Az ecsettel készült képeken a tus oldott, lavírozott anyagát használta fel. Legtöbbjüket a *Petőfi Irodalmi Múzeum* gyűjteményében találjuk. Minthogy azonban e most említett családi arcképeken a jellemábrázoló készségét és a tusfesték felhasználásának módját jóval érleltebben mutatta fel, mint régebbi rajzain, könnyen

meglehetett – mint ezt Vayerné Zibolen Ágnes is fölteszi –, hogy ezeket igazában egy-két esztendővel később, utolsó kecskeméti tanulóévében készítette.

A következő őszön már nem Pápán, hanem Kecskeméten folytatta tanulmányait. Az ott eltöltött két tanulóesztendő irodalmi szempontból meghatározó erejű és sorsdöntő eredményeket hozott, de a rajzolás és a festés szempontjából is különlegesen fontosnak bizonyult. Számos becses képe maradt az időből napjainkra. Ezenkívül Jókai kortársai és régebbi meg újabb kutatói sok fontos adatot hoztak napvilágra ottani tevékenységéről, s végül ő maga is feldolgozta – szépírói műveibe beleírta – a rajzolással és a festéssel kapcsolatos emlékeit.

Egyik modelljének és tanítványának, *Abonyi* Lajosnak a visszaemlékezései szerint Jókai a Nap utcai szállásán rendszeresen festett és rajzolt. (Közben tanítványokkal is foglalkozott, s tőlük némi pénzbeli tiszteletdíjat kapott.) Abonyi megírta, hogy Jókai vázlatfüzeteiben ott sorakoztak kecskeméti ismerőseinek, továbbá *Jósika* Miklós regényeinek, például az *Abafinak* és *Az utolsó Báthorinak* az alakjai. Jókai maga is megemlékezett Jósika Miklós regényeiről, s ez szintén azt mutatja, hogy évtizedek múltával sem felejtette el azoknak a képzőművészet szempontjából is érdekes vonásait. *A volt, van és lesz* című írásában így emlékezett meg kedvelt írójáról: *„Egy könyv jelent meg azon időben, mely általános sensatiót keltett, Jósika történelmi regénye Csehek Magyarországon, feldíszítve Barabás Miklós tíz darab acélmetszésű rajzával... Bennem az irigység ördöge küzdött önmagával, melyiket irigyeljem: az írót- e, vagy a festőt?*

A kecskeméti tanulóesztendőről följegyezte, hogy tanulás és szórakozás közben olajjal festett arcképeket. *A festett arczképekért festék és vászon árában öt forint tiszteletdíjat kaptam (kivéve Petőfit és a szép hölgyeket). És ennyi elfoglaltságom dacára jutott időm írónak is lenni. Írtam ezalatt egy drámát, megy egy vígjátékot. Sőt egy lapot is szerkesztettem, humorisztikusat, nem volt kinyomtatva, csak írásban sokszorosítva, az illusztrációkat is magam rajzoltam bele."* A Kecskeméten elkészített arcképek közül megemlítjük a következőket: *Ács* Károly, *Gyenes* Mihályné, *Murakőzy* János, *Tatayné* Szél Zsuzsa, ezenkívül önmaga arcképét 18 éves korából. Ezek a képei a biedermeier arcképek világát idézik. A tehetség kétségtelen jeleit látjuk rajtuk, egyszersmind azonban a rendszeres (akadémikus) képzés hiányát. Van bennük karakterérzék, a külső és belső hasonlóságra, azonosságra való törekvés.

Érdeklődése és tevékenysége Kecskeméten valóban sokrétű volt. A rajzolásban és festésben való elmélyülését nemcsak arcképeinek elkészítésével, hanem azzal is próbálta fokozni, hogy rajzokat, festményeket kölcsönzött ki a főiskola könyvtárából és lemásolta azokat. Másolta például a kecskeméti születésű *Simonyi* Antal műveit. Kecskeméten megismerte J. C. *Lavaternek* a fiziognómia kérdéseivel foglalkozó könyvét. *Orosz* László irodalomtörténész szerint ezt az egyetlen könyvet kölcsönözte ki a főiskola könyvtárából. E könyv tanulmányozása is azt mutatja, hogy Jókai meg akarta ismerni az emberi lélek rejtett sajátosságait, s ezt a külső vonások alapos tanulmányozásával is, megpróbálta előzmozdítani. Lavater könyvének megállapításai meg a szöveghez csatolt és különféle emberi arcokat bemutató ábrák, amelyeket színezett metszetek formájában maga Lavater készített el, sok segítséget adhattak Jókainak.

Tovább fokozhatta a rajzolás és a festés iránti kedvét az a körülmény, hogy amiként Pápán, akként Kecskeméten is akadtak festőtársai, akikkel együtt dolgozhatott. Ilyen volt *Murakőzy* János. Jókai Murakőzyt ismételten megfestette Kecskeméten, s később Murakőzy is festett portrét Jókairól. Murakőzy a szabadságharc alatt gerillacsapatot szervezett, s vele hősiesen harcolt az osztrákok ellen. Ezért az elbukás után

bujdosnia kellett. Egy kis időre Tardonán húzódott meg ő is, akárcsak Jókai. Tardonai tartózkodásának emléke az a portré, amelyen Jókait örökítette meg szakállasan, tiroli ruhaviseletben. Nem csodálkozhatunk rajta, ha Jókai egy később megírt regényének *A tengerszemű hölgynek* egyik hősét Murakőzyről formálta meg, s a szabadságharc fegyveres vállalkozásai közé is beleszőtte a rajzolással és festéssel kapcsolatos kecskeméti emlékeit.

Közben a Kecskeméten tanuló Jókai a *Tudós Társaság drámapályázatán* II. Lajos pénzügyminiszterének, *Emericus Fortunatusnak* a történetét feldolgozó drámájával, a *Zsidó fúval* dicséretet nyert, ekkor már felcsillant valami abból, hogy a szó elvont, fogalmi síkján könnyebben fogja majd kifejezni magát, mint az anyaghoz kötött ábrázoló művészetekben.

Amikor befejezte Kecskeméten a jogi tanulmányait visszament Komáromba. *Asztalos* Istvánhoz a jó nevű ügyvédhez állt be „patvaristá"-nak. Háromnegyed évig bojtárkodott, s közben tovább dolgozott a már Kecskeméten megkezdett *Hétköznapok* című könyvének kéziratán. Szorgalmasan eljárt a Duna-szigeti gyümölcsöskertjükbe, s ott dolgozott művén. Időnként azonban a rajzolást és a festést is gyakorolta. *Szinnyei* József szerint ellátogatott *Orbán* Gábornak, a már említett városi rajzmesternek az iskolájába, s ott egy *romantikus várromot* festett, olajban.

Hétköznapok című könyvének fennmaradt kéziratlapjain a szöveg közben olyan rajzokat találunk, amelyek a regény szereplőivel és cselekményeivel kapcsolatosak.

E rajzok közül nem egyet a szövegben megírt események illusztrációjaként is felfoghatunk. Például az első fejezetben – amely a *Népünnepély* címet viseli – egy elszabadult és megbokrosodott bikának a „rémtörténetét" írta meg Jókai, s a kézirat lapjain lévő rajzok között ott látjuk a bikát, ahogyan hátulról szelindekek támadják meg, elölről pedig egy erős karú férfi ragadja meg szarvánál fogva „ úgy, ahogyan Jókai leírta. Az írásmű és a hozzá készült rajzok közül, persze az előbbi jóval sikerültebb. Igaz, hogy a rajzok csak futó vázlatok voltak, amelyeket Jókai még fejleszthetett volna, ha arra gondol, hogy nyilvánosság elé adja őket, ám ilyesmire ő nem gondolt.

Az 1845. évi komáromi tartózkodásának idejéből arcképei is maradtak. Megfestette – egyebeken kívül – főnökének, Asztalos Istvánnak a leányát, *Etelkát* – őt Jókai első szerelmeként ismeri az irodalomtörténet –. Az arcképnek két változata maradt ránk. Mind a kettő a Petőfi Irodalmi Múzeumnak a tulajdona. Újabban egy harmadik portré is felbukkant, s azt szintén Asztalos Etelka arcképének vélik a Jókai kutatók. Egyenlőre annyit állítunk e portréról, hogy minősége, festői kvalitása sokkal jobb, mint az eddig ismert kettőé!

Újra Jókainak saját, bár regényes természetű visszaemlékezéseit használva fel következtetünk arra, hogy miként, milyen részletekben festette meg a szóban forgó arcképeket. Kivált *A tengerszemű hölgy* című regényében találunk erre vonatkozó felhasználható utalásokat. E művét az 1880-as évek második felében írta. Mondanivalójának jókora része visszaemlékezés volt. A regény II. fejezetébe a Kecskemétről való hazautazás időnek, a Komáromban eltöltött nyárnak az eseményeit is beleszőtte. *„Háromévi távollét után szülővárosomba visszakerültem... Üres óráimban arcképeket festettem. Olajminiatűröket. Az őszönyi tisztartót, anélkül, hogy előttem ült volna, úgy eltaláltam, hogy mindenki ráismert, de annál is nagyobb szenzációt gerjesztett a főfiskálisnénak az arczképe, akit a legszebb asszonynak tartottak a városban."* Ez az idézet is azt mutatja, hogy 1845 nyarán csakugyan rajzolt és festett. Sajnos az ez időben keletkezett műveit nem ismerjük.

Tovább olvasva a regény megtudjuk, hogy ilyen „arcképfestői sikerek" után festette meg egy *Erzsike* nevű leánynak a portréját.

Erzsike A tengerszemű hölgy főszereplője volt, s miközben Jókai leírta a portré elkészítésének történetét, szinte önvallomásszerűen feltárta saját arcképfestői munkálkodásának műhelytitkait is. Ismételjük, bennünket az a mód érdekel, amellyel Jókai az arcképeket megfestette. Erre a kérdésre választ kapunk a regény részleteiből, még akkor is, ha valóban sok bennük a regényes elem. A valóságban fennmaradt arcképek ugyanis nem mondanak ellent Jókai leírásának.

Mielőtt munkába kezdett volna, megkérdezte, hogy *„vajon elefántcsontlapra fessem-e az arczképet akvarellel, vagy vászonra olajban"?* Miután megegyeztek az anyagban, vagyis az olajképben, elkezdődött a munka. Ismét Jókai módszerére emlékeztető részlet következik. Megkérte Erzsikét, hogy munka közben ne legyen jelen senki a családból vagy a család vendégei közül. *„Mikor arczképeznek, nincs másnak helye az atelierben, mint a festőnek és modellnek. Ezt Barabás is így csinálja... Olajfestménnyel előbb alá kell festeni a képet szennyes, közönyös színekkel, primfestésnek még én nem hallottam hírét. Ilyenkor az arczkép még nem megnézni való... Ezúttal elég volt, ha a beállítás sikerült az alak féloldalvást, az arc pedig szemközt. Az árnyékok felrakva, a háttér hozzávetőleg megkísértve, a ruházat alapszíne kipuhatolva."* Tehát először aláfestette a képet, majd megkereste a beállítás alkalmas formáját. Ezután felsorolta, hogy *„a miniatúrában festett arczképhez szükséges: krapp, angol lakk, nápolyi sárga, valamennyi velencei fehér – és nagyon kevés égetett okker"*. Másnap folytatta a munkát. *„Most már azután apróra tanulmányoztam az arczát."* A fej minden részletét megemlítette. *„Nekem ezt ilyen részletesen kell tudnom, mert hiszen minden az ecsetem szálain ment keresztül. . . A fej tehát készen volt, mármost következik a ruha. Ez holnapra marad."*

A regény harmadik fejezetében tovább folytatta az arckép megfestésének történetét: *„A festés alatt később lehetett már beszélgetni is. Sőt ez szükséges is az arczképezett jellemének tanulmányozása végett."* Említettük, hogy Kecskeméten a főiskola könyvtárából kikölcsönözte J. C. Lavaternek fiziognómiai kérdésekkel foglalkozó könyvét. Nos ezt éppen az arcképek elkészítéséhez szükséges ember és jellemismeret megszerzése szempontjából tanulmányozta: az elméleti ismereteket a gyakorlatban hasznosította.

A tengerszemű hölgy című regényének ebben a fejezetében a már említett *Barabás* Miklóson kívül megemlékezett *Kiss* Bálint festőművész munkásságáról, vagyis saját festői gyakorlatának hátttereként a korabeli képzőművészeti életből is fölidézett részleteket. Mindez azt mutatja, hogy figyelte és valamennyire is a hazai képzőművészek munkásságát. Az időszerű művészeti eseményekkel kapcsolatos mondanivalóját a *Pesti Divatlapban* megjelent mellékletek (metszetek), és írásművek segítségével adta elő. Ő maga ajánlotta modelljének, Erzsikének, hogy szüleivel fizettessen elő a Pesti Divatlapra, s a szülők elő is fizettek rá. Jókai megemlékezett a Divatlapban közölt mellékletekről és illusztrációkról. Az Erzsikéékhez érkezett első számban „divatkép" volt. Jókai ezt a magyarázatot fűzte hozzá: *„A derék, hazafias érzelmű Vahot Imre vaskövetkezetességgel törekedett a divatot nemzetiessé tenni."* Ezért a lap rajzolóinak ilyen jellegű megbízatásokat adott. Valóban sok „divatkép"-rajzot készített maga Barabás Miklós is és az ő rajzait általában *Perleszka* Domokos metszette ki, „ át" acéllemezre, s arról elkészítettek színezett nyomatot. *„A második számnak a képmelléklete volt – Jókai szerint – Egressy Gábor, mint III. Richárd az álomjelenetben, kísértetektől körülvéve – Kiss Bálint hazánkfiától."* A harmadik szám

mellékletéről így írt Jókai: *„Ez Laborfalvi Róza, mint Gertrudis királyné Barabástól. Művészi becsű rajz."* Tehát elsősorban a divatképekről és a színpadi jelenetekről emlékezett meg.

Nem tudjuk pontosan megállapítani, hogy a Pesti Divatlap valóban közölte-e Jókai által említett motívumokat, mivel alig találunk olyan évfolyamot, amelynek számaiból a mellékletek egy része ne hiányozna. Azt azonban megállapíthatjuk, hogy rendszeresen szerepeltek benne divatképek, s a folyóirat címlapján hirdették: lapjuk *„írók és művészek arczképeivel, színpadi és divatképekkel"* jelenik meg hetente. Vahot Imrének a képzőművészetek iránti rokonszenvét tanúsítja az a levél is, amelyet Jósika Miklóshoz írt 1844. szeptember 16-án. E levélben arra kérte Jósikát, hogy küldjön kéziratot a Pesti Divatlap számára, majd így folytatta: *„a jövő szám mellett Laborfalvi Róza mint Bornemisza Anna bizonyára meglependi Önt"*. Tehát Vahot megörökítette Laborfalvi Rózát a Jósika-hősnőnek Bornemisza Annának a szerepében. A rajzot – Jókai emlékezete szerint – Kiss Bálint készítette el.

Egyébként Jókai a Pesti Divatlapban nemcsak reprodukciókat, mellékleteket, hanem a hazai képzőművészet helyzetével foglalkozó olyan megállapításokat is találhatott, amelyekre felfigyelt. Vahot Imre szerkesztő az 1845. január 1-jén megjelenő szám bevezető cikkében – egyebek között " azt kívánta, hogy a *„Pesti Műegylet jövő évben minél több képet legyen képes kiállítani s ne szenvedjen többé oly képtelenséget, miszerint nagyobbára külföldi képeket állít ki és vásárol meg."* Ezekben a sorokban a hazai képzőművészet, illetőleg a nemzeti jellegű művészet mellett való egyértelmű állásfoglalás öltött testet.

Méginkább ilyenféle megállapításokat találhatott Jósika 1845-ben az *Életképek* című lapnak a *Pesti Műkiállításról* közölt ismertetőjében. Alapos okunk van rá, hogy szinte bizonyosra vegyük: Jókai olvasta ezeket az írásokat, hiszen ő maga is küldött e lap számára elbeszéléseket és regényrészleteket. Már csak amiatt is ismernie kellett a lapot, hogy tudja, milyen írások jelennek meg az övéi mellett. Azonkívül – miként már többször említettük –, a képzőművészet iránti érdeklődését akkor is megőrizte, amikor már jóval ritkábban rajzolt és festett.

A Pesti Műkiállításról egy N. F. monogrammú szerző (Ney Ferenc) írt részletes ismertetést. Akár arra is gondolhatnánk, hogy például szolgált Jókainak, midőn az – évekkel később – maga is írt tárlati beszámolót. Ney Ferenc teremről teremre járva írta le meglátásait, észrevételeit a magyar és a külföldi művészek közösen kiállított műveiről. Az első terem festményei közül Vidra Ferdinándnak Pannónia című olajfestményét emelte ki, s javasolta, hogy az állam vásárolja meg. A második teremben Spiro Edének A szent korona átadása II. Szilvester pápa által a magyar követnek című festményét ugyancsak megvásárlásra javasolta.

A harmadik termet megnézve F. *Waldmüller* festményéről írt elismerően, de a mű iránti lelkesedése jóval visszafogottabb volt annál, amilyet a magyar művészek alkotásai láttán mutatott.

A negyedik teremben *Marastoni* Jakab *Görög nő* című – ma is jól ismert – olajképe állította meg, s látta, hogy a Műegylet ezt a festményt vásárolta meg a múzeum számára. Elismerte a kép művészi értékét, azt azonban kifogásolta, hogy a Műegylet épp egy idegen művésztől vásárolt képet. *Barabás* Miklósnak a *Vásárra induló erdélyi bérczi oláhok* című festményéhez érve ismét Marastoni Görög nőjének a megvásárlását panaszolta fel, s azt állította, hogy inkább Barabás művét kellett volna megszerezni, *„ha már Pannoniát* (Vidra Ferenc képét) *Nem vettük meg."* A Műegylet vezetőségének szemére vetette, hogy Barabás műveit következetesen mellőzik.

Az *Életképek* tárlati beszámolójában részben a művészek nevét, részben a művek címét és tárgyát ismertették. A formai, illetőleg a stilisztikai szempontokhoz igazodó értékelésre még várni kellett. Bármelyik másik szóra érdemes lapot nézzük (például az *Athenaeumot*, a *Honművészetet*, a *Pesti Divatlapot*), ezt a fajta ismertetést olvashatjuk benne. A száraz adatok mellett azonban minden tárlatismertetésben megtaláljuk – valamilyen formában – a hazai képzőművészet ügyének szolgálatát, a nemzeti jellegű művészet megteremtésének vágyát. Egy szóval a jó szándékú tenni akarást!

Jókai 1845 tavaszán Pestre ment, s ott töltötte „jurátusi" idejét. A Hétköznapok kéziratán 1846 tavaszáig dolgozott (s közben megszerezte az ügyvédi oklevelet). Kézirata számára kiadót keresett s azt *Nagy* Ignác révén meg is találta *Hartleben* Konrád személyében. A kézirat nyomdába került.

A Pesten letelepedő Jókai az irodalmi sikerek közepette a képzőművészet számos eredményével is megismerkedett. Élénken figyelő szeme az élet különféle jelenségeiben is meglátta az ábrázoló művészettel kapcsolatba hozható érdekes mozzanatokat. Akár a nyílt utcán is talált meglátni és megjegyezni valót. Az esztétikai szempontból igényesebb bolti cégtábláktól kezdve a lassan élénkülő és népszerűsödő műegyleti kiállításokig, sok helyütt kínálkozott neki véleményalkotásra való alkalom.

Visszaemlékezéseiből, a már említett *Volt, van és lesz* című írásából újabb segítséget kapunk ezirányú ismeretszerzésének földerítéséhez. Egyebek között megemlékezett *Varságh* János a *La Castori* cégérfestőkről. Róluk azt írta, hogy művészetüket az utcán tanulták megismerni. *„Igenis: a boltcímereken. . . Egy- egy új boltcímer epochális esemény volt azon időkben."* (Emlékeztetjük az olvasót, hogy már pápai diákként felfigyelt a bolti cégérekre, s úgy érezte, hogy majd ő is fog olyanokat festeni.) És mivel Varságh cégére is gazdagította képzeletvilágát, színezték esztétikai érzékét, mi is megemlékezünk a cégéreknek eme jeles mesteréről. Semmi esetre sem olyan mellékes szereplője volt a korabeli művészeti életnek, mint amilyennek ma hihetnénk. Ő festette meg *Kortsák* Vilmos Kristóf téri cukrászdájának a címerét *Shilfide* címmel. A Vízivárosban lévő *Friedl*-cukrászda *Flórát* ábrázoló boltcímerét szintén ő készítette el. Festőnövendékek képzésével is foglalkozott. Ismeretes *Újházy* Ferencnek egy tusfestménye, amely Varságh Jakab festőiskoláját ábrázolja. Jókai után negyven–ötven esztendővel *Lyka* Károly szintén megbecsüléssel írt Varsághról és a cégérekről.

Szintén a Volt, van és lesz című írásában emlékezett meg *Szatmáry Pap* Károly festő- és rajzolóművészről. Sajnálattal írta le, hogy *„szép tehetsége mellett is nem tudván megélni hazájában, kivándorolt Bukarestbe. . ."* Szatmáryt azért is szívesen őrizte emlékezetében mert annak *Erdély képekben* című könyvét jól ismerte, s a könyvben lévő tájleírásokat, a történelmi nevezetességű helyekről adott ismertetéseket és az ugyancsak Szatmáry kezétől származó illusztrációkat (színes könyomatokat) segítségül vehette, amikor (először 1853-ban) Erdélyben járva ő maga is írt úti leveleket, készített leírásokat, s azoknak érdekesebb részleteit szintén rajzokban örökítette meg. Bizonyára ismerte azt az *arcképgyűjteményt* is, amelyet Szatmáry az erdélyi rendek tagjairól készített, s amelynek címlapján a következő szép felírást olvashatjuk: *Képtára az Erdélyi Nagy Fejedelemség 1842- ben Egybegyűlt Rendeinek. – Szatmáry Pap Károly. – Kolozsvár.* Ezek a művek már Jókai pesti letelepedése előtt megjelentek, s népszerűek voltak. (Az arcképgyűjteménnyel jelenleg *Tóth* Árpád könyvtáros foglalkozik.)

Jókai az általa Pesten 1845 táján látott műalkotásoknak az élményét szintén elraktározta magában. Később ő maga is írt tárlati beszámolókat, ezenkívül lapszerkesztőként közölte mások idevágó írásait, műkritikáit, értekezéseit, s végül – visszatekintés formájában – leírta saját emlékeit. Nincs megbízható adatunk arról, hogy melyik kiállítás volt az első, amelyet látott *A volt, van és lesz* című írásban ezt olvassuk: *„ Markó festményén kívül gyönyörködve láttuk Barabás erdélyi oláh lovagló fátáját"* (A „lovagló fáta" kifejezésen lovon ülő nőt is érthetünk.)

Barabásnak ezt a festményét – amely ma *Vásárra induló román család* címmel ismeretes – 1845-ben a pesti Műegyetem kiállításán láthatta először a közönség, s az Életképekben Ney Ferenc írt róla elismerő sorokat. Eszerint föltevésünk nem volt alaptalan: Jókai csakugyan láthatta a kiállítást, illetőleg olvashatta róla az Életképek beszámolóját. Úgy tetszik, a negyvenes években dolgozó művészek között *Barabás* Miklós után leginkább *Kiss* Bálintot kedvelte, de a szóban forgó írásban *Marastoni* Jakab, ifjú *Thán* Mór, *Schiavone* és más művészek nevét is megemlítette, köztük olyanokét, akiknek a munkássága már kívül esik korszakunkon.

Az irodalom és a képzőművészet szépen alakuló kapcsolatára így emlékezett vissza: *„eljött az időszak, a midőn az irodalom is elkezdett a művészettel gyöngén kacérkodni. Én magam törtem meg a jeget: Dalma című spektáklis darabomnak vezéreskü-jelenetét köre rajzoltatva Carni-val. Ez is olasz–magyar festő volt. Ma is látható ereklyéim között. Képnek nem valami jó: de mint jelmezes arczképek gyűjteménye, nagyon érdekes. – Ennek háromszáz forint volt az ára: fizette a Délibáb."* „Ha Jókai valóban jól emlékezett, s a Délibáb fizette Carni tiszteletdíját, a kőrajz csakis 1852-ben vagy azután – tehát korszakunkon kívüli időben – készülhetett, s mestere nyilván *Canzi* Ágoston volt. Elképzelhető, hogy a Carni név sajtóhiba folytán került Jókai kinyomtatott szövegébe.

Láttuk, hogy színpadképek már jóval régebben is készültek. Például a Pesti Divatlapban nemcsak közöltek belőlük, hanem a szerkesztők külön hirdették is, hogy a lap *„írók és művészek arczképeivel, színpadi és divatképekkel"* jelenik meg. Ezért nem egészen világos számunkra, hogy Jókai miért írhatta ezt: *„én magam törtem meg a jeget"*. E megállapítása persze így is becses nekünk, hiszen belőle is a képzőművészet iránti őszinte érdeklődése és öntudatos ragaszkodása sugárzik felénk.

Még fontosabbak számunkra alább következő megállapításai.

„Nagyra kell becsülni annak a kornak a térfoglaló, érzékébresztő munkásságát." Nyilván a negyvenes évek vállalkozásaira gondolt. A „térfoglalók" és az „ébresztők" között ő is ott haladt, kezében a toll fegyverével. Írta elbeszéléseit, megírta első regényét, s közben rajzolt és festett, és tartotta a képzőművészettel való kapcsolatot. Annyi bizonyos, hogy a lassan kibontakozó *nemzeti művészet* eredményeit őszintén megbecsülte, szeretettel fogadta. Az a meggyőződése, amely 1890 táján leírt soraiból áradt, nagyvonalakban már a negyvenes években kialakulhatott lelkében, s a későbbiek folyamán kiteljesedett. Már fiatal korában megértette, hogy akkori művészeinknek elsősorban az alapokat kell lerakniuk – mivel történelmi okoknál fogva " a fejlődésben elmaradtunk.

„A mi jelenünket ne hasonlítsuk az olasz, francia, német, spanyol művészet jelenéhez!. . . Vegyük a mértéket a saját múltunkból, s tekintsük végig azt a pályát, melyet a jelen nemzedék meghaladt. Akkor nem lesz okunk pessimistának lenni." Tudta, hogy derülátásra sincs okunk, tudta, hogy újabb eredményeket kell elvárni a korszak művészeitől, mégis a bizakodás hangján szólt hozzájuk: *„Követelem, hogy lángeszükkel emelkedjenek a nagy nemzetek óriásai közé. . . s különösen követelem, hogy teremt-*

sék meg a magyar nemzeti művészetet, benső szellemében úgy, mint külsőségeiben!" Nemzeti művészetet akart látni, annak kialakulását sürgette, s közben éberen figyelte és értékelte a legkisebb eredményeket is. *„Kevesünk volt; talán nem is kitűnő – de azt, a mink volt, meg tudtuk becsülni!"*

A Hétköznapok című könyve – Jókai első önálló műve – 1846 szeptemberében jelent meg. Az *Irodalmi Őrben* (az Életképek kritikai melléklapjában) *Tóth* Lőrinc részletes ismertetést írt róla, rámutatva erényeire és gyengéire. Sok más újság is foglalkozott a könyv értékelésével. A fogadtatás olyan kedvező volt, hogy hozzá hasonlóban Jókai a rajzaival vagy a festményeivel soha sem részesülhetett. Sehol sem találunk adatot vagy utalást arra, hogy 1846 táján megpróbálta volna elhelyezni a rajzait, vagy hogy tőle kért volna rajzot közlésre valamelyik lap.

Jókai elkötelezte magát az írói pálya mellett. Újságok szerkesztésében vett részt, írta elbeszéléseit, regényeit. A képzőművészet rajzolás és festés iránti vonzalma csökkent. de azt sohasem hagyta abba teljesen. Újabb fontos fejezetei következtek ezirányú érdeklődésének. 1847-ben *Helmeczy* Mihály felkérte, hogy lapjában a *Jelenkor*ban vezesse a *Budapesti Napló* című rovatot. Ebben gyakran írt a képzőművészeti élet időszerű eseményeiről. Azután átvette *Frankenburg* Adolf lapjának az *Életképek*nek szerkesztését, s abban – egyebek mellett – közölte Pap Gábornak *Néhány szó hazai festészetünk megalapítása tárgyában* című forradalmi hangvételű és esztétikai szempontból is fölöttébb becses tanulmányát, ami nekünk – egykor volt pápai diákoknak – nagyon kedves és fontos.

Vizsgálódásunk következő fejezetében mesterünknek az 1847 elejétől a szabadságharc végéig terjedő, azután tardonai bujdosása ideje alatti, s végül a visszatérés utáni első esztendejére eső munkásságával foglalkozunk.

Rövidítések jegyzéke

M.N.G. tul.: Magyar Nemzeti Galéria tulajdona.
P.I.M. tul.: Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdona.

akv. p.: akvarell, papír.
cer. p.: ceruza, papír.
lav.tus.: lavírozott tus.
o.v.: olaj, vászon.

MŰTÁRGYJEGYZÉK

1. Harang. 1835 k.
   Akv. tus, ecset, toll, p. 102 x 70 mm
   P. I. M. tul.
2. Malom. 1837 k.
   Cer. p. 162 x 212 mm
   P. I. M. tul.
3. Tóth Ferenc szuperintendens arcképe. 1839–1840.
   Litográfia. 237 x 160 mm
   M. N. G. tul.
4. Szalay Sándor arcképe. 1843.
   O.v. 36 x 28 cm
   P. I. M. tul.
5. Váły Ferenc arcképe. 1842–1845.
   Lav. tus, p. 238 x 160 mm
   P. I. M. tul.
6. Váły Ferencné arcképe.
   Lav. tus, p. 185 x 110 mm
   P. I. M. tul.
7. Asztalos Etelka arcképe. 1845.
   O.v. 16 x 13 cm
   P. I. M. tul.
8. Murakőzy János arcképe
   O.v. 12,5 x 10 cm
   Katona József Múzeum tul. Kecskemét.

Mór Jókai und die bildende Kunst

Dr. Béla Szíj

Mór Jókai ist der bekannteste ungarische Schriftsteller in der Welt. Weniger Menschen gibt es, die davon wissen, dass er in seiner Jugend zeichnete und malte. Und noch weniger gibt es von denen, die solche erhalten gebliebenen Werke kennen. Falls sie jedoch etwas über sein Interesse an der bildenden Kunst wissen, dann im allgemeinen aus den Romanen des Meisters, schöpften es aus Gesprächen oder Reisebeschreibungen. In seine Literaturwerke webte er des öfteren seine mit Zeichnungen und Bildern in Verbindung stehenden Erinnerungen ein, ja seine Charakterstudien, welche er während der Anfertigung von Portraits führte, benutzte er bei der Formung seiner Romanhelden. Dazu kam, dass er seine Reisebeschreibungen oft selbst mit Zeichnungen illustrierte.

Die zum Zeichnen und Malen nötige Handfertigkeit erbte er von seinem Vater, der selbst geschickt zeichnete und in seinem Tagebuch die wichtigsten Details seiner Aufzeichnungen in Zeichnungen und Bildern verewigte.

Die von Jókai angefertigten, übriggebliebenen Portraits sind in erster Linie Darstellungen naher Verwandter. Auf Tuschzeichnungen verewigte er seine Schwester Eszter und seinen älteren Bruder Károly, desweiteren seinen Schwager Ferenc Váły, der Eszter zur Frau nahm. Er verewigte das Kind der Válys, Margit Váły (unter dem Titel Mari Váły).

Nach Rückerinnerungen war sein erster Lehrer der Zeichenlehrer Gábor *Orbán* aus Komárom. Bei ihm lernte er *„all das architektonische Wissen"*, was dieser geben konnte, und schrieb sich selbst auf: *„So wuchs in mir die Sehnsucht zum Malen . . ."*. Schnell erreichte er, dass *„wer eine berühmte Persönlichkeit in Komárom war, den stellte ich in Tusche, im Stil des Pointillismus, in der Art des Stahlstiches dar"*.

An der *Königlichen Zeichenschule in Révkomárom* erhielt er auch ein Zeugnis, nach dessen Eintragung: *„Móricz Jókai im Verlauf von vier Jahren . . . das Portretieren, so gleichfalls den Beginn der Architektur mit Auszeichnung und Fleiss lernte . . ."*

Unter den aus seiner Jugendzeit erhaltenen Briefen finden wir viele auf sein Interesse und seine Beschäftigungen deutend Hinweise. Im April 1842 schrieb er aus Pápá folgendes an seine Mutter: *„Ich zeichnete mit Tusche den Herrn Professor Tarczy und seine Tochter, auch Pálfis kleinen Jungen, diese sind noch nicht fertig, weil . . . die Farben langsam trocknen."* Ein anderer, ebenfalls aus Pápá geschickter Brief berichtet den Eltern davon, dass *„ich einige Sachen fertiggestellt habe"*, ausserdem *„für die Schwester Mari einige Bilderchen"*. Im Schuljahr 1841–42 lernte Jókai an der Reformierten Hochschule in Pápá. Die Schule bewahrte in grosser Ehrfurcht treu sein Andenken, und in der Stadt wurden ihm und dem auch zu dieser Zeit in Pápá studierenden Petőfi Denkmäler errichtet. Unter den in dieser Schule Studierenden waren auch die, in deren Besitz Zeichnungen und Bilder von Jókai verblieben, und die diese der Pápáer Hochschule stifteten. So kam z.B. als Stiftung László Székys das Portrait des ehemaligen Hochschullehrers Bélá Széky in die Sammlung der Hochschule. (Dieses Portrait wurde vom Verfasser agnosziert, d.h. identifiziert.)

Neben Portraits zeichnete Jókai auch sehr gern Blumen, dies zeigt auch sein auf die Botanik gerichtetes Interesse. In der Sammlung des *Petőfi – Literaturmuseums* finden wir – z.B. – die Zeichnung, auf welcher er genau, sachlich mehrere *Blumen* abbildet. Auf der Zeichnung sind 23 Motive auf eine solche Art verewigt, die die

Harang. 1835 k.
Akv. tus, ecset, toll, p. 102 70 mm.
P. I. M. tul.

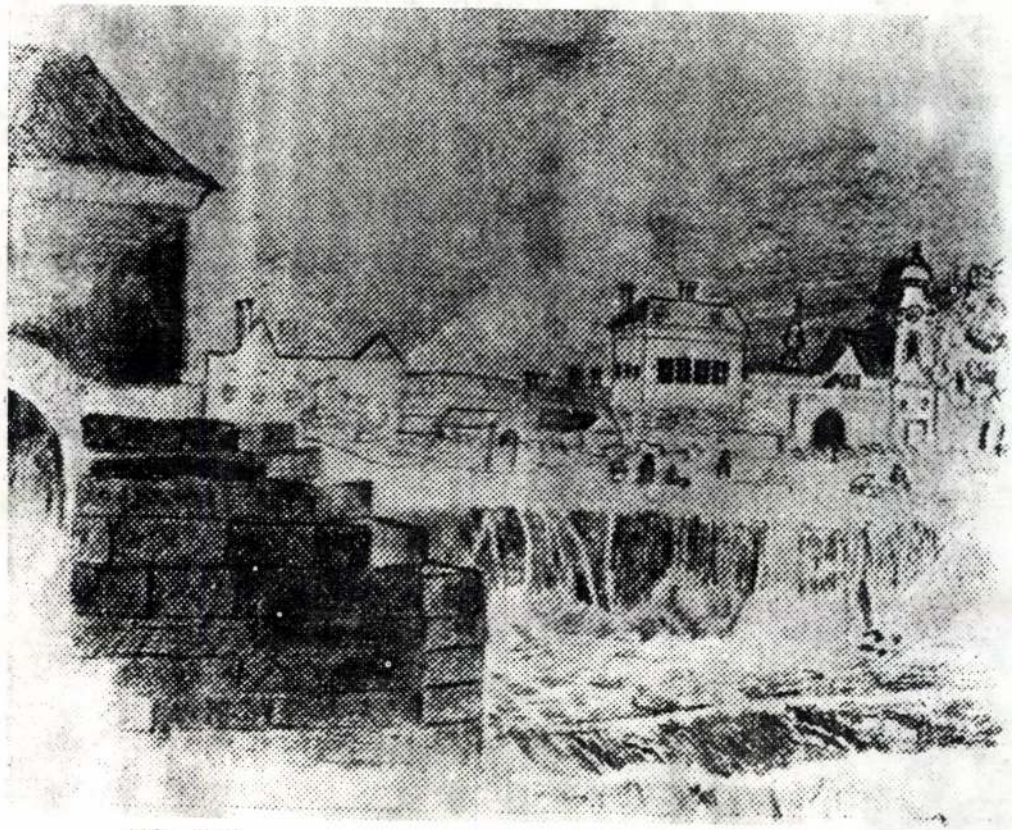

Malom. 1837 k.
Cer. p. 162 212 mm.
P. I. M. tul.

1. Tóth Ferenc superintendens arcképe.
Litográfia. 237 160 mm.
J. j. L.: rajzolta Jókai Móricz.
M. N. G. tul.

Szalay Sándor arcképe. 1843.
O. v. 36 28 cm.
P. I. M. tul.

2. Váły Ferenc arcképe. 1872–1845.
Lav. tus, p. 238 160 mm.
P. I. M. tul.

3. Váły Ferencné arcképe. 1842–1845.
Lav. tus, p. 185 110 mm.
P. I. M. tul.

Asztalos Etelka arcképe. 1845.
O. v. 16 13 cm.
P. I. M. tul.

Jókai Mór: Murakőzy János
Kecskemét 1844. k.
Olaj, vászon 125 100 mm.
K. J. M. tul.

TARTALOMJEGYZÉK

RÉGÉSZET:
Dr. Szatmári Sarolta: Kályhacsempék a tatai várból II. 5
Kövecses-Varga Etelka: Két esztergomi leletmentés
késő középkori lábbeli anyagának elemzése 15
NÉPRAJZ:
Tisovszki Zsuzsanna: Népi orvoslás,
növényismeret Esztergom-Szentgyörgymezőn 41
Dr. Solymos Ede: Az esztergomi halászcéh története 53
TÖRTÉNELEM:
Payer Gábor: Egy 16. századi hugenotta hadvezér és terve
a török európai kiűzésére 75
Dr. Pifkó Péter: Színtársulatok Esztergomban a dualizmus korában 109
Fűrészné Molnár Anikó: A Komárom Megyei Munkásmozgalmi
és Ipartörténeti Múzeum fényképtára
(Megyei fényképészek és fényképészműtermek) 121
Dr. Székelyné Dévai Judit: Kis magyar oktatástörténet különös tekintettel
Komárom–Esztergom megyék 1868–1945 közötti időszakára 137
Dr. Somorjai József: Az úttörőmozgalom újjászervezése
Komárom megyében 1956–60 között 163
Dr. Szíj Béla: Jókai Mór és a képzőművészet 179

INHALTSVERZEICHNIS

ARCHÄOLOGIE:
Dr. Sarolta Szatmári: Tataer Ofenkacheln II. 5
Etelka Kövecses-Varga: Analyse des Schuhwerkmaterials
zweier spätmittelalterlicher Rettungsgrabungen in Esztergom 15
VOLKSKUNDE:
Zsuzsa Tisovszki: Volksheilkunde, Pflanzenkenntnisse
in Esztergom-Szentgyörgymező 41
Dr. Ede Solymos: Geschichte der Fischerzunft von Esztergom 53
GESCHICHTE:
Gábor Payer: Der Plan eines hugenottischen Heerführers
zur Vertreibung der Türken aus dem 16. Jahrhundert 75
Dr. Péter Pifkó: Theaterensembles in Esztergom in der Zeit des Dualismus 109
Anikó F. Molnár: Das Fotoarchiv des Museums für Arbeiterbewegung
und Industriegeschichte 121
Judit Sz. Dévai: Kurze Geschichte des ungarischen Bildungswesens
in besonderer Hinsicht auf das Komitat
Komárom–Esztergom zwischen 1868–1945 137
Dr. József Somorjai: Die Reorganisation der Pionierbewegung
im Komitat Komárom zwischen 1956–1960 163
Dr. Béla Szíj: Mór Jókai und die bildende Kunst 179

MDK

Jókai Mór író

1865. „A művészet fassangja" c. tréfás bézirte (Kakas Máitsu név alatt) a KT levéltárában

MDK-A-I-1/303

M.D.K.

Jókai Mór

Budapest, 1891 körül.

Petőfi Sándor szülőháza Kiskőrösön. Szövegközti illusztráció Hoitsy Pál: A pesti síkság c. cikkéhez. id.mü 169-192.p.

Szign. Pásztor J.

- - rajza után Pásztor József egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.191.p.

Jókai Mór

A koltói kastély
c. rajza repr.
Vas. Ujs. 1881.
811. l.

MDK

Jókai Mór

(A cikkben kecskeméti diák korában tett tettei próbálkozásairól történik említés. Ez időben rajzmesterként is működött, meg fizető magántanítványai is voltak.)

Orosz László: Jókai Kecskeméten.

Tiszatáj, Szeged, 1954. június. VIII. évf. 2. sz. 116. l.

MDK

Jókai Mór

Gyenes Mihálynéról és Ács Károlyról festett képe a Murakőzy-család leszármazottainak tulajdonában van.

Orosz László: Jókai Kecskeméten.

Tiszatáj, Szeged, 1954. június. VIII. évf.
2. sz. 119. l.

Szűts Béláné

Lóhai Mór szobra a komáromi
kultúrház előtt.

Béke és szabadság, 1952 okt. 19.
III. évf. 42 szám.

MOK

Jókai Mór
író

1858-ban megindított humoros lapja az listokos sok reklamatiokban rezesült a cenzorok rézéről 61ben - egy képe attilás körzakálas ember térkép mellett ül s Magyarország szora fezi ujját-e zöveggel „Közel hozzád, távol tőled, gondolatom csak felöled - nem jelenhetett meg az listokosben.

Ács M.: A boldogult cenzura idejeből
Grafikai Szemle 1896 inf. 3 z. 37 l.

Jókai Mór [grafikus?]

MOL

Önarcképe érdekessége a Petőfi Múzeum kiállításának.

-g-: Magyar írók arcképei 290

KÖNYVBARÁT, Bp. 1960. július X/7

Jókai Mór, iró MDK

müvészi kézzel edzett karc szerzöje a mi Jókaink:

Tóth Ferenc superintendáns portréja.

Ez az egyetlen ismeretes grafikai alkotása koszorus regényirónknak.

Dr.Kremmer Dezsö:Horányszky Lajos könyvtára.II.
Könyvtári Szemle. 1915.ápr.-aug. 111-119.l.

Jókai M-r

MDK

Arckép /1845/

Miccarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

MDK

Jókai Mór, iró-festőm.

Jókai Mór rajza Jókai Rózáról. Remr. 535.1.
/Kun Ániel gyüjteményéből./
Jókai t.i. ifjukorában festőnek készült. Az eset
tet később felcserélte a tollal, de ez ért mind-
végig rajzolgatott és festett kedvteléséből.
Jókai Róza Festty Árpádné kisleánykorából tus-
sal és cerutával meg aquarellel festett a kép.
Jókai legfinomabb kivitelü rajzai közé tarto

Jókai rajza Jókai Rózáról.
Vas.Ujs. 1904 51.évf. 31 sz. 534,535.1.

Jókai Mór [grafikus !?] MOL

A Pesti Napló Petőfi-albumának
egyik illusztrátora !

Fitz József: A Ferenc József-kori Korona magyar
illusztrátorai 597-600

KÖNYVBARÁT, Bp. 1960 január X/1

Jókai Mór, [grafikus!] 704

A szerkesztő: Békés István helytelenül tette, hogy a Költői Kastélyról nem Jókai rajzát, hanem Fasching Álmosét (1948-ból!) közölte.

— k —: „Petőfi nyomában" 123.l
(Jegyzet!)

Bp. 1960. március X/3

KÖNYVBARÁT

Jókai Mór, iró-festöm. MDK

Az 1806.évi Ratio Educationis által a középfoku iskolákban megszüntetetett rajzoktatással uj irányt nyertek a hazai rajziskolák. A budai volt a legelőkelőbb intézmény, amelyhez félévenként felküldték a rajzokat az ország összes rajziskolái felülbirálás végett. Ez iskola a Föv. Ipar rajziskola elődje.

J.M. a komáromi rajziskola tanitványa volt.

Jóó János egri rajztanár Magyar Atheneeuma.
A müvészeti és iparé oktatás multjából.

Dr Voil Pál

Magyar Müvészet. 1936. 196.1.

Jókai mint festő

Jókai babonái

Irta: ifj. Hegedüs Sándor

„Nagy emberek életét a tündérek szövik!" — így tartja a rege és kétségtelen, a sors erősebben belenyúl az ő életükbe, mint az átlagemberekébe. Vagy talán kivételes lényük hozza magával a gyors változásokat és meglepő fordulatokat, melyek életüket alakítják. A legtöbb más lesz, mint aminek ifjúkorában indult.

Mikor Pápán a mult század negyvenes éveinek elején együtt ültek az iskola padjaiban Petőfi, Jókai és Orlai Petrics Soma, mindenkinek lelkében egy ábránd élt, amelyért életüket akarták áldozni. Petőfi színész akart lenni, Jókai festő és Orlai Petrics Soma író. Erre a sors, a tündérek, a gyermekek lelkét megcserélték. És Petőfiből költő lett, Jókaiból regényíró, Orlai Petrics Somából pedig festő. De egy kétségtelen, hogy Jókai lelke sohasem szakított teljesen a festészettel. Erre nemcsak megmaradt festményei és tollrajzai a bizonyítékok, de ott van százkötetes összegyüjtött nagy munkáiban az igazi bizonyíték, tájleirásai, melyek bámulatos módon varázsolják az olvasó elé a vidékeket, azok hegyeit, rónáit, folyóit, erdeit, patakjait és minden természetadta kincsét.

Jókai József képe, amelyet Jókai festett édesapjáról

És ha lelke nem lett volna telítve festészettel, ezt sohasem tudta volna megírni, a lelkéből hívta életre a színeket. Imádta édesanyját, *Pulay* Máriát, akitől nagy mesemondóképességét örökölte. Első tollrajzát róla készítette. A fiúi rajongás volt ez, olyan, mint a kisded első dadogó szava, mikor az anya nevét kimondja. Igy készítette el Jókai is elsőnek édesanyja arcképét születésnapjára. Öröm, gyöngédség, szeretet simul e képhez, amely az öröm mellett még nagy meglepetést is váltott ki a szülőkből: „A kis Móric így tud rajzolni!"

Festeni azután kezdett. Orlai, aki már akkor szintén festett, vezette be az olajfestés művészetébe.

Ünnep

Az Ünnep prospektusa 1938.

KINEK A HALÁLAKOR ÁLLT MEG
HIRTELEN
EZ A REMEKMÜVÜ ÓRA?

Első olajfestménye édesapjának, *ásvai Jókai Józsefnek* arcképe volt; annak a kékszemű, lágyelkű embernek, aki gyermekeit imádta.

Festői tehetségét anyja, Pulay Mária is elismerte, aki nem szerette írásait és még a „Magyar nábob"-ot sem olvasta el, igaz, hogy ezt már inkább haragból tette, mert neheztelt Jókaira nősülése miatt. De aztán Jókai Laborfalvy Rózával meglátogatta és ekkor összebékültek, mert Laborfalvy Róza királynői megjelenése és nagy műveltsége imponált Pulay Máriának. Ott volt egy kanapé a szalónban, amelyet *Petőfi-kanapé* néven ismert mindenki a családban; mert mikor Petőfi Komáromban járt Jókaiék házánál, mindig azon üldögélt és ott beszélgettek együtt Pulay Máriával a „Móric-gyerekről", akit Petőfi „kisöcsémnek" hívott, lévén három évvel idősebb nála. Itt mutatta meg Jókai Petőfinek a család nagy ereklyéjét, a *Jókai-órát*, mely a tizennyolcadik században készült és tényleg remekmű.

A család előtt ez az óra szent emlék volt. Mert abban a pillanatban, mikor Jókai József, Jókai atyja meghalt, az óra nagy üvegtáblája szörnyű csattanással végigrepedt és a szerkezet megállt. Azóta nemzedékről-nemzedékre szent kegyelettel gondol az egész család erre a régi órára. Valami babonás tisztelet veszi körül.

A babona ugyanis nem volt idegen a családban. Jókai anyja mindig attól félt, hogy élve temetik el. Ezért meghagyta orvosának, ha meghal, szúrja át szívét tűvel, amit az öreg Kövy doktor meg is cselekedett. Ugyanez a babonás félelme volt Jókainak gyermekkorában, ezért végrendeletét övére fűzve viselte... Ezek a babonák aztán tovább szálltak, az élet és a munka eltörölte őket.

Most már csak egy babona van a Jókai-családban. Az ősök emlékének babonás tisztelettel való megőrzése. Ehhez tartozik a kéziratok gyűjtése, az emléktárgyak ápolása és a Jókai-festmények kegyelete.

Az „Ünnep", amelynek ez a könyvecske formában és terjedelemben csak kicsinyített mintája, ilyen és ehhez hasonló érdekes cikkekben szolgál új színekkel ahhoz a képhez, amely nagyjainkról él a köztudatban. A **68 nagy** oldalas, albumalakú „Ünnep" rövid idő alatt az úri középosztály legnépszerűbb képes szépirodalmi lapja lett. Kérjük, olvassa el a 30. oldalt, ahol páratlan kedvezményeket ajánlunk fel.

Jókai Józsefné.
Jókai Mórnak édesanyjáról készített tollrajza

Ünnep

A farmtulajdonos álompalotája Bunguraoban

Irta: FARKAS ISTVÁN

Nem jól kezdődött a malájokkal való ismerkedésem Bunguraóban, pedig a környezet az igazi trópus kedvességeivel kecsegtetett és házigazdám, akinek úgy hirtelenében, felmarkolva becsült vagyona egy kisebb fejedelemség összjövedelmével vetekszik, mindent elkövetett, hogy jól érezzem magam nála. Amint éppen arról gondolkoztam az éjszakában, miért nincsenek felhangolva Maláj államban a fehér telepesek zongorái és mi az oka, hogy itt a kávét nem pörkölik, hanem nyersen áztatják s úgy sajtolják, mint nálunk a mustot a szőlőből: valami halk kapirgálás keletkezett az ablaknál s mielőtt megmozdulhattam volna, valaki szétszakította a moszkitóhálót s a holdfényben megcsillant egy emberfej: verítéke. A veríték tulajdonosa beugrott az ablakon és ott állt sötét szobám közepén. Mindez úgy hangzik, mint egy jó kalandregény első fejezete, azonban ez csak annak jó, aki olvassa, de annál rosszabb annak, aki átéli, különösen ha nincs kéznél a revolver s látja, hogy a szobába hatolt mandurmalájinak fúvócső van a kezében. Azt, aki ilyenkor megijed, valami hűvös borzalom mereviti, akárcsak a kezdődő álomkór, melynek hatása alatt a beteg hiába rángatózik, nem tud mozdulni és nem tud felébredni, bármennyire akarná is. A szamjuján a malájiak kezében szörnyű fegyver . . . nem tudtam mozdulni . . . a sötét, kígyózó alak egy-

Ünnep

Jóhai Kót

M.D.K.

Petőfi hai konyhája"
"Árva vára"
"Csorba tó"
"Petőfi szülőháza"

} repr

Kampis Antal: Jóhai Kót tájrai
Művészet, 1962. febr. — 6 l.

Jókai hír

M.D.K.

Oroszlánkő vára, Beczkó vára, Hradno kastélya
Csejte vára, Lietava vára, Likava és Sztrecsno
várának rajzai, Arva vára láthépe, a beszterci
kastély, Korítnyica fürdő képe, a madocsányi sütő-
főző ház.

Kampis Antal: Jókai hír rajzai
Művészet, 1962. febr. — 6 l.

mdk

Tokai Mór

rajza: A nyári szinlázról fedetlen nezőterrel.

Lyszák Gábor: A régi Füredi Szinlázák

Népmüvelés 1961. 7. sz 17. l

Jókai Mór, [grafikus író] MDK

Tábor György gyűjteményében Jókaitól való rajzok is vannak.

A.: Jókai Mór rajzai, Boleyn Anna kicsúdalo 2

ESTI HIRLAP Bp. 1964. Jelö. 11.

80
1

~~XXXIV.~~

Jókai Mór

mint vajzoló

Svód

Bud TM 1948

12. l.

ó 6 tábla

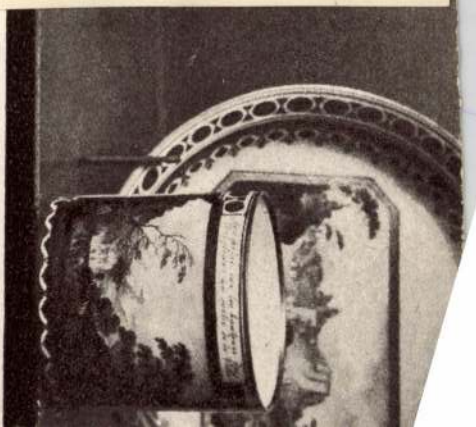

979.
879.

1108.
1134.

1136.
1110.

Jókai Mór

A koltói kastély,
rajz, fametszetben
repr.

Petőfi – Album

Bp [1907] 102. l

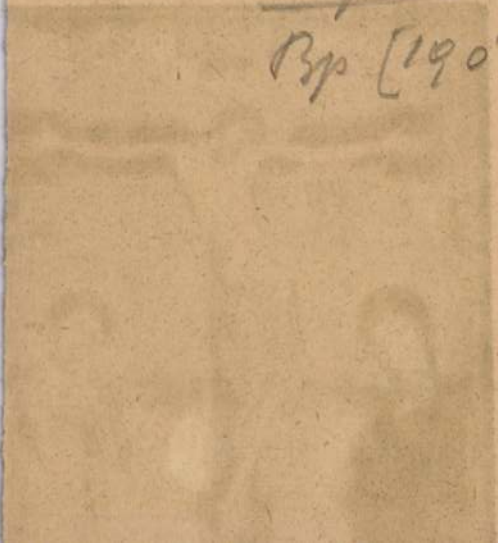

PALMEZZANO, MARCO (umbriai fe
1456—1538 körül)

Szent Sebestyén (100. kép)

Fa, tempera és olaj, 81×61 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leír
Új Magyar Sion, XVI., 1885., 675—67
— Körösy László: Esztergom. Eszterg
1887., 237. l. — Maszlaghy II., 71. szám
Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. l.
Gerevich: A prímási képtár külföldi meste

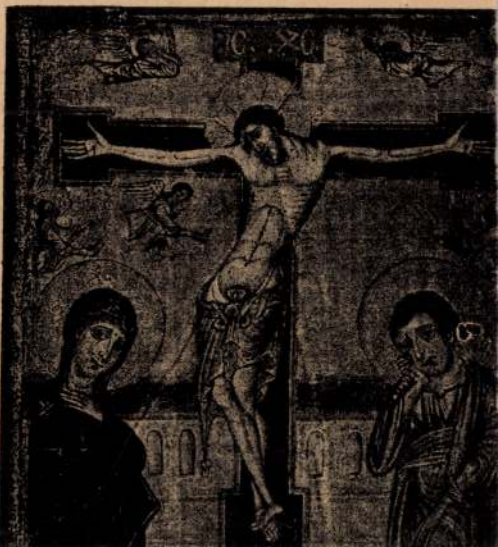

Jókai Mór

vród
v
Szabad Művészet
1948. 227. l.
(J. Barbás M.
Petőfi arcképéről.)

cis tabulis ornata descriptio. Stri-

Metropolitanae Strigoniensis. Cognomi-
765.
es tábla

ster Gyula tette közzé: Az esztergomi
ai. Magyarország müemlékei. I. k. Bp.
a épen maradt: K/ARISSI/MI VIGILATE
RI/VS/ V/ESTE/R DIABOL/V/S
QVERENS Q/VEM/ DEVORET. Széless ol-
s, aki pedig látta a töredéket, mert
sőt rajzát is adja /VIII. tab. KK/
dja. /id.m. 37.l./
János irattekercse, mely két darab-
DEI /E/CCE Q/VI/ TOL/LIT/ PECCA/T/A
Mathes olvasásával teljesen egyezik.
és Szüz Mária feliratának töredéke:
ACROKVM SVM/MET ADA/LBERTVS SICUT
egyezik.

Jókai Mór

l.

Kerý Petőfi-ház

51. l. 62. l.

82 – 91. l.

A közoktatásügyi népbiztos na
sz. a. kelt és a budapesti IX
deletének másolata.

Kovács Géza a Mu
gája a kezelő altisztek csopo
Állampénztárt, hogy nevezett
1000 Kor. fizetését és szem.
borus segélyét 1918 évi decem
ezek helyett 1919 évi január

MDK

Jókai Mór, mint képzőm.

516 oldalon fent: Hajdu. Rajz. repr. 516.l.
lent A derese n. Rajz. repr. 516.l.
Jókai Mór rajzai az Üstökös 1858 /első/ évfolyamában.

Tükör. 1941. 11. sz. 516.l.

Jókai Mór [grafikus] MDA
ír

Eddig ismeretlen rajzai kerültek a Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdonába. A vázlatok felvidéki tájakat ábrázolnak.

— : Hír

6

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 3.

Jókai Mór, [grafikus] MDh
író

A teljes Jókai illusztrációi között számos Jókai által kérített vaja is szerepel.

— : Terjesztő Kérdez — Kiadó válaszol
22. l.

A Könyv, Bp. 1962. május II/5

MDK

2/.

Jókai Mór, iró, festöm.
szül. 1825 -ben

Jókai Mór édesanyja. /Pulay Mária/
Jókai olajfestménye 1843-ból. Repr. 92c 1.
Jókai Károly, Jókai Mór testvérbátyja.
J.M. ifjukori festménye.
Repr. 92c.1.

Vasárnapi U[illegible]ság. 1893. 40. évf.

1/.

MDK

Jókai Mór, irónk, aki festöm.is.

Sqllay Károly arcképe, Jókai ifjukori barátja. Jókaival és Petőfivel együtt dikoskodott Kecsleméten/mint teológus/ 1843-
A fekete háttérben igen apró fehér betükkel festve ez az aláirás olvasható: Jókai 1843.
Mérete:27 cm magas mellkép, a vászon 38X29.

Jókai ifjukori festménye.
Uj Idök. 1901. VII. 31. sz. 102.1.

M.D.K.

Jókai Mór: Cigány.

Mélynyomás, -- festménye után. [Magyar Elemér mügyüjteményében.]

Panoráma. Bécs. 1923.szept.23. 38.sz. 2.p.

Jókai [Mór], [ ] MDK

Jókai festményeit, maga faragta bútorait stb a Petőfi Irodalmi Múzeum okt. 20-tól állítja ki.

—: Röviden 6.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 11.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Jókai (Mór)

ESTI HÍRLAP

1962 OKT 2

1021

A festő, botfara

Az Irodalmi Múzeum

A Petőfi Irodalomtörténeti Múzeum
tás nyílik a Jókai-relikviákból. *Dr. I*
zeum főigazgatójával beszélgettünk a
ritkaságairól:

— Múzeumunk ezentúl havonta
szaki kiállításnak ad helyet, amelyen
mutatjuk be. A sorozat első tárlataké
juk ki. A Bajza utcai múzeum anyagá
ség, természetesen bővített, újrarendez
don sok új ritkasággal ismerkedhetne
nem szerepelt még a közönség előtt i
gető Jókai munkássága, így több port
című regényében maga írja meg, hog
ját. A portrék mellett ott lesznek a tá
ciók, rajzok, amelyeket készülő regény
teibe. Ugyancsak először tekintheti m
ját faragású, híres botgyűjteményét,
emlékeit őrző csigagyűjteményét. Az
szerepelnek a tárlaton, amelyek a ki
csolódnak.

...gó Jókai

...j kiállítása

...ban október 20-án kiállí-
...engyel Dénessel, a mú-
kiállítás jelentőségéről,

...gy-egy alkalommal idő-
írók, költők hagyatékát
nt Jókai relikviáit állít-
t láthatja majd a közön-
ett állapotban, s ily mó-
k meg a látogatók. Soha
yen teljességgel a feste-
réja. Tengerszemű hölgy
yan kezdte festői pályá-
rlaton azok az illusztrá-
eihez rajzolt vázlatfüze-
eg a közönség Jókai sa-
s külföldi utazásainak
iratok közül csak azok
állított tárgyakhoz kap-

cs.

...szovjet és
...vivővel,
... *Navfallal*,
...tkárhelyette-

...ÁJA

Jókai Mór, író
grafikus

Tizenöt éves korában Kömetnérben megjelent egy rajza, Tóth tezem püspök arcképe.

Ifjúkori önarckép: Repr

Molnár József: Jókai gyermekkora és ifjúsága 16-17

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1965. június XVI/6

M.D.K.

Jókai Mór

1856-ból származó rajzát "Vörösmarty laka Nyéken" cimmel bemutatja a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1900. november
233-234. lap

M.D.!

Jóhai Mór
író

1868-ban az Athenaeum átvette
a „Hont" is megegyezett Jóhaival
mint társtulajdonossal.

P. Bretyánszky Ilona: Szárevés az Athenaeum.
Műnészet, 1969. március – 6 lap

mdk

Tokai Mor

Költöt 50 éves jubilumna alkalmából a köz-
gyűlés feliratilag üdvözli, amit Tokai meleg
hálás szavakkal köszön meg.

Hunyadi Ferenc: Cegléd 1870 föl nepjanikig.

Cegléd 1931. 9. l

Jókai Mór iró M.D.K.

Vörösmarty lakóháza Nyéken /rajz/ repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képes könyve Bp. 1956
214.1.

Jókai Mór iró M.D.K.

Rajz a Lőcsei fehér asszony-hez. repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 195

238.1.

Jóhai hór

M.D.K.

Csorba tó, Tátrafüred, Petőfi kiskörösi születési háza, Hirkó páter emlékkövének rajzai, A tornai templom falképeinek egyes alakjai Ő narchép, Petőfi rajzai

Kampis Antal: Jóhai hór rajzai.
Művészet, 1962-febr. — 6 l.

Jókai Mór [festő grafikus]

Festményeiből és karikatúráiból tárlatot rendez jan. 6-án az Irodalmi Múzeum.

— : Kulturális hírek

8. 1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 3.

Jókai Mór, [grafikus?] M. Dk

A Petőfi Irodalmi Múzeum birtokába került Jókai eddig ismeretlen, az 1880-as évekből való notesza. A feljegyzéseken kívül a nagy író 26 rajza található a noteszben.

–: Röviden 8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. dec. 13. [Vidéki]

Jókai Mór

Tóth Ferenc arcképe. kőnyomat

A XIX.-XX. század magyar grafikája. Orsz.M. Szépművészeti Muzeum kiállítása, 1924. junius katalousa 3 lap

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,50."Marosvásárhely"/csakfametszetü reproduk
ciója ismert/./1853/.81.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,49."Szent Anna tava"/csak fametszetü repá rodukciója ismert/./1853/.Közölve:Kubinyi-Vahot:Magyar és Erdélyország Képekben,II.59.1.1853. 81.o.

Veyerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,48."Önarckép"/csak másolata ismert/.Toll-rajz.Másolata a Magy.Nemz Múz.Tört.Képcsarnokában. Jelzet:Rajzolta Móricz.1850. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,47."Önarckép"/csak reprodukcióból ismert/ /1849/.Vasárnapi Ujság,1885,139.l. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,46."Látókő"/1849/.Akvarell,papir.13.3+7.7.
cm.M.I.M.61,1029.1tsz./Hegedüs.III.32,4342.sltsz./ 81.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Katalógus,45."Svábhegy"/csak reprodukciója ismert/.
~~1848~~ /1849/.Akvarell,papir.Említése:Hegedüs.III.
34.Pesti Napló Jókai Albuma.1910,8.1. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,44. "Dédes"/1849/.Akvarell,papir.7.6+13.3. cm.P.I.M.61,1030.ltsz./Hegedüs.III.35,4338./.8xxxxx sltsz./. 81.o.

Vaperné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,60."Palotai várkastély"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1858/.Vasárnapi Ujság,1958, 196.l.Eredetije:O.Sz.K.5.sz.Jókai-noteszben. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.évkönyve.6xxxx 196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Up.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,59."Vörösmarty laka Nyéken"/csak fametszet-
~~kéxxismert~~ tü reprodukciója ismert/./1856/.Vasárnapi
Ujság,1856,27.1. 82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.~~6xxxx~~ 1962.Képzőművészeti
Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Katalógus,58."Sepsiszentgyörgy"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1854/.82.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,57."Budvár"/csak fametszetü reprodukciója ismert./ ./1854/.81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,56."Kissebesi várrom"/csak fametszetü reprodukciója ismert/./1853/. 81.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkonyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Katalógus,55."Kenyérmezei emlék"/csak fametszetü reprodukciója ismert././1853, 81.o.

Vayerné,Gibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.31.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap kiadóvall.op.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,54."Dési emlék"/csak fametszetü reprodukció-
ja ismert./.1853/. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Mez.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap
Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,61."Kinizsi ugratója"/csak fametszetü reprodukciója ismert/ ./ 1858/ .Vasárnapi Ujság,1858,196.1. 82.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.6xxxx 1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,43."Tardona"/csak reprodukcióból ismert/ 1849.Említése Hegedüs.III.33. Pesti Napló Jókai Albuma 1910,33.1. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór.író,festő

Katalógus,42.~~xx~~ A"Hétköznako"illusztrációi/1845/.
ceruza,papir.20.7+13 cm.P.I.M.V.1068./Hegedüs.IV.
70.7266.sltsz./. 81.o.

Vayernó,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvall.Bp-

D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,41."Cigány"/1844-45/.Olaj,vászon,97+70 cm.
Jelzet:J.M.P.I.M.441/1957.ltsz.Petőfi Ház leltára 95.
lapján bejegyezveszám nélkül.6131.sltsz/,81.o.

Vayernő,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóvál.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,40. "Astelos Aba képmása"/1844-45/.Olaj,vászon 18+15 cm.özv.Várady Gáborné tul.Nagykörös. 81.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.81.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór, iró, festő

Katalógus, 39. "Asztalos Etelka képmása". Olaj, vászon 16.3+12.3 cm. Jelzet: festette Jókay Mór 1845. P.I.M. 62.1188.ltsz./Hegedüs. III, 3, 4512.sltsz/. 81.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 81.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvall. Bp-

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,38. "Asztalos Etelka képmása".Olaj,vászon 16+13 cm.Jelzet:fest:Jókay Mór 1845.P.I.M.62,1188 ltsz.Hegedüs.III.3,45 12.sltsz. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,37."Jókay Károly képmása"./1842-45/.Olaj,vá
szon,35+26 cm.Zsindely Sándorné tul.Bp. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,36."Váli Ferencné,Jókay Eszter képmása".
/1842-45/.Tusrajz,lavirozott,papir.18.5+11.1.cm.
P.I.M.500/1958.1tsz./Hegedüs.III.40,6061.sltsz./ 81.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Katalógus,35."Váli Ferenc képmása"/1842-45/.Tusrajz, lavirozott,papir.15.3+12 cm.P.1.M.501/1958,ltsz. /Hegedüs.III.39,6206.sltsz./. 81.o.

Vayerné,Kibelen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A festőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,34."Váliné,Jókay Eszter képmása"/1842-45/. Olaj,vászon,64+51 cm.Jelzet:~~Jókay~~ Fest.Jókay.P.I.M. 61,1021.ltsz./Hegadüs.III.39,6206.sltsz./, 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkásnaga.61.o.

A Petőfi Prod.Mús.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvali.Bp-

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,33."Jókay József arcképe"./csak emlitésből ismert/ /1842-45/.Olaj.vászon,kisméretü.Ihász Miklósné szerint a második világháborúban Hathalmon pusztult el. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,32."Jókay Józsefné,Pulay Mária képmása". /csak emlitésből ismert/Olaj,vászon,kisméretü./1842-45/.Ihász Miklósné szerint Hathalmon pusztúlt el a második világháborúban. 81.o.

Váyerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,31."Jókay József képmása"/csak említésből ismeret/ /1842-45/.Ifj.Hegedüs Sándor A Petőfi Társaságnak felajánlotta 1922-ben.Nem került oda. 81.o. Olajkép.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,30,"Jókay Józsefné,Pulay Mária képmása".
/1843-44/.Olaj,vászon.24.3+18 cm.P.I.M.61.1020.ltsz.
/Hegedüs,III.90,4510.sltsz./ 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,29."Jókai Mór önarcképe 18 éves korából" /1843/.Olaj,vészon.6.2+4.8 cm.P.I.M.61/1022.Ltsz. /Hegedüs.III.90.4510.sltsz./. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,28."Szabó Sándor kecskeméti bölcsészeti tanár képmása".Olaj,vászon.9.3*6.3 cm.Jelzet:Jókay,1843 F.I.M.61.1022.Ltsz./6235.sltsz./. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,27."Petőfi Sándor képmása"/csak emlitésből ismert/ /1843/.Olajminiatür,vászon.Jókai Jub.diszkiadásban,Jókai Mór Önmagáról c.müben,Mikszáth:Jókai Mór élete és kora c müben emlitve. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Katalógus,26."Tatayné,Szél Zsuzsanna Képmása"/1843/.
Olaj,vászon 18+13 cm.Jelzés:Jókai.özv.Réthey Ferencné tul.Bp. 81.o.

Vayerné,Tibolan Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1968.Képzőművészeti alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Katalógus,25,"Muraközy János képmása"/csak reprodukciója ismert/ /1843/.Olaj,vászon.Kecskeméti Lapok. 1894,1.sz. 81.o.

Bayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1961.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

~~xxxxx~~ Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,24."Gyenes Mihályné képmása"./1843/.Olaj,vászon,13+11 cm.Dr.Sándor Jánosné tul.Lakitelek. 81.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkásságu.81.o.

Petőfi Irod.Mús.Évkönyve.1961.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,23. "gyenes Mihály neje képmása"/csak említésből ismert/ /1843/.Rajz.Hegedüs IV/71 sz alatt "két arckép...Jókai rajza után"szerepel. 81.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai
Mór,iró,festő

Katalógus,22."Gyenes Mihály képmása"/csak említésből ismeret/ /1843/.Rajz.Hegedüs IV/71.sz alatt"két arckép...Jókai rajza után"szerepel. 81.o.

Vayerné,Sibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,21."Matolcsy Mari képmása"/csak emlitésből ismeret/ /1843/.Olaj,vászon.Jókai Mór Önmagáról id. lapon. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőmüvészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőmüvészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,20,"Frankó Julcsa képmása"/csak emlitésből ismeret/ /1843/.Olaj,vászon.Jókai Mór Önmagáról id. lapon.80.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,19. "Zabolay István képmása"./csak emlitésbő ismert/. /1843/.Olaj,vászon,Jókai Mór Önmagáról id.lapon. 80.o.

Vayerné,Sibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,18."Hartman Pál/később Keményfy/képmása/. /csak említésből ismert/ /1843/. Olaj,vászon.Jókai Mór önmagáról.Beöthy Zsolt előszavával.Bp.1904.94.1. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,17."Gaál József képmása"/csak említésből ismert/ /1843/.Olaj,vászon.Említése:Kecskeméti Lapok 1894.1.sz. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór
író - festő

Festői tanulmányait, fennmaradt
munkáit Vayerné Zilahy Ágnes ismer-
-tette a Petőfi Irodalmi Múzeum egyik
ülésszakán.

Vayerné Zilahy Ágnes: A festő Jókai Mór
Műtörténet, 1969. február - 10 lap.

M.D.4

Jóhai Mór
író - festő

A Művészetben jelent meg ritkány
ive Kampes Antalnak egy ikke
Jóhai Mórról, a festőről.

Vayerne Zibolen Ágnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969 február - 10 lap

M.D.K.

Jókai Mór

A lap bemutatja "Hétköznapok" c. első regényéhez készitett, több rajzból álló sorozatát "Jókai eredeti rajzai" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 19o4. május hó. 41. kötet
825. lap

M.D.Y.

Jóhai Mór
víz-festő

Két ismeretlen férfi
archipe
Papp Dávid
} repro

Nagyné Zibolen Agnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969 február – 10 lap

M.D.Y.

Jókai Mór
író-festő

Állitólagos Asztalos Etelka
Murakózi János } repro

Vayerné Libolen Ágnes: A festő-Jókai Mór
Művészet, 1969. február — 10 lap

M.D.Y.

Jókai Mór
író-festő

Mire Kecskemétre megy tanulni, már csak olajjal dolgozik Jókai és portsíciert anyag-sérítést is hez, sőt festőtanit-ványokat is vállalt honorariumiert.

Vayerné Zibolen Ágnes: A festő Jókai Mór
Művészet, 1969. február – 10 lap.

MDK.

Jókai Mór
írr-festő

Pápai „korszakából" még egy levelet
kell megemlíteni, amit edes anyjamok
ír, hogy lefestette Tanzy professzort és kis
„lyányát", valamint a Palffyek fiát.

Vayerné Lebolen Ágnes: A festő Jókai Mór
Művészet, 1969. február – 10 kep

M.D.Y.

Jókai Mór
írv-festő

Az Uj Idők 1902. ben megjelent számában van egy rajz Papp Dávidról, Jókai volt diáktársáról. Kit fiv fi portréja a papai könyvtár bistokába került.

Vayerné Lébiten Ágnes: A festő Jókai Mór
Művészet, 1969. február – 10 kap.

M.D.K.

Jóhai Mór
író - festő

Gyulambos István Komáromba őriz
egy ceruzarajzot, amit Jóhai készített
egy ismeretlen nagybajuszú férfiről.
Tomori Anasztaziról nagykőrösi tanár-
ról készült rajza a Feszty csalá di.

Vayczné Zibolen Ágnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969. február - 10 lap

M.D.K

Jókai Mór
író - festő -

Jókai hőrajz - technikával hűsztette.
Tóth Ferenc reformatus superinten-
densuk a portréját, valamint Pár-
mándy Deutsuk az anhépet

Vagyoné Zibolen Ágnes. A festő Jókai Mór
Múviszet, 1969. február - 10 lap

M D.

Jóhai Mór
író-festő

Az első periodusában precíz vonalas munkát végez. Apróléhos gondoldal rajzolta az archipelet. Portrétirozta családja tagjait, barátait, iskolatársait és ahi híres ember volt Komaromba.

Vayenne Zibolen Ágnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969. február — 10 lap.

M.D.V.

Jókai Mór
ír-festő

Rajzait is festményeit három pe-
riodusba oszthatjuk: a komárom-
pápai, a hecsheméti is a pesti
korszakra.

Vayenie Zibolcsi Ágnes. A festő Jókai Mór
Műviszet, 1969 február — 10 lap

M.D.K

Jóhai Mór
írv - festő

A festészet elsajátításában Szklósi Vastag Miklós gömb-aranyozó és Szabó Sándor, a hecskeméti kollégium filozófia professzora volt a mestere.

Vayerné Zibolen Ágnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969. február - 10 lap.

Jókai Mór
író - festő

M.D.V.

Komáromba való visszatérése után
készített archipet Ács Károlyról, Abonyi
Lajosról, Szabay Sándorról és Sallay
Károlyról.

Vagyemi Zibolen Ágnes: A festő Jókai Mór
Művészet, 1969 február - 10 kap.

Jóhai Mór
írv-festő

M.D.K.

Lefestette Murahózi Járost, amelyet a család megőrizett, de azt a lépet is, amit Murahózi, aki festőre vált Jóhairól készített 1849-ben.

Vayenie Zebolen Ágnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969. február - 10 lap.

M.D.

Jóhai Mór
írr-festő

Pihenésképen meghésőbben
is festegetett tájat, ömerchipet,
csabádi portrékat. E kolb mint
50 éves időből noteszrajzain, hi-
vül hevés tárgyi emlékünk maradt.

Vaszerne Zibolen Ágnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969. február – 10 kep.

M.D.V.

Jóhai Mór
irò-festő

1845-ben festette Jóhai Kon-
holy Thege Elek képmáisat
Ógyallán. A festményt ma
is ott őrzik.

Vayonic Zibólen Ágnes: A festő Jóhai Mór,
Művészet, 1969-február – 10 lap.

M.D.K.

Jékai Mór
ír-festő

Magántulajdonból merült fel
a hagyomány szerint „Asztalos
Etelka"-t ábrázoló portré is.

Vagyóczi Zibolen Ágnes: A festő Jékai Mór,
Műrészet, 1969. februar – 10 lap

Jóhai Mór
író-festő

M.D.K.

Most egy akvarellel festett balatoni
tájkipe bukkant elő. A Magyar
Szalon 1893-as évfolyamának
lapjain láthatjuk mihány vágrat,
Emarchipet és feleségeinek haborfabrij
Rózainak archipet.

Vayerni Liboleu Ágnes: A festő Jóhai Mór
Művészet, 1969. február – 10 lap.

M.D.!

Jóhai Mór
vő-festő

1841-ben őszhó 25-én végette
el a révkomaromi Rajz Oskolát
jelesen.

Agenie Zibolen Ágnes. A festő Jóhai Mór
vezet, 1969 felmar - 10 lap.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A hatvanas évek közepén a svábhegyi villában készitett egy arcképe magáról.Váli Mari emliti.Elveszett. 70.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A festőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Önarckép a tardonai kép utáni évből.a 48-as albumban látható.Barabás litografiájának másolatát ismerhetjük fel benne. 70.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.I 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Barabás Miklós, festő

Jókai Mórról ifjúházas korában készitett litográfiát.
70.o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 261.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Önarcképe a tardonai bujdosás közben .Primitiv rajz. Vasárnapi Ujság közölte 1855-ben.70.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.X 61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,író,festő

Az Ostökös szerkesztése folytán később is rajzolt e lapba. 70.o.

Vayarné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkásága.2 61.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőművészeti Alk.Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A Hétköznapok illusztrációi.Fekete repr. 71.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.X 61.o.

. Petőfi irod.Múz.Évkönyve.19[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

A "Hétköznapok"kéziratának egyik lapján a szereplők et
láthatjuk.lerajzolva.Petőfi Irod.Múz.Ltsz.V.1068. Vá-
lyiné,Eszter nővérének jegyzetével. 70.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai kézzőművészeti munkás-
sága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap
Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,16."Sallay Károly képmása"/csak reprodukcióból ismert/.Olaj,vászon.38+27 cm.Jelzet:Jókay 1843. Uj Uj Idők,1901.VII.31.sz. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus, 15."Szalay Sándor képmása".Olaj,vászon.
36+28 cm.Jelzet:Jókay 1843.. P.I.M.60.859.Ltsz. 80.o.

Vayerné,Zibolen Agnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Ház.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,14."Abonyi Lajos képmása"/családi nevén Márton Ferenc/./1843/.Magy.Nemz.Múz.Tört.Képcsarnoka. 1456.Ltsz. Olaj,vászon.8.5+7.5 cm. 80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Trod.Múz.Évkönyve.196[illegible].Képzőművészeti Alap Kiadóvall.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór,iró,festő

Katalógus,13. "Acs Károly képmása"./1842-43/.Olaj,vászon.37+27.5 cm.Kecskemét,Ref.Egyh.Könyvtár.tul.80.o.

Vayerné,Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága.61.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1962.Képzőművészeti Alap Kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Jókai Mór, író, festő

Katalógus, 12. "Kecskemét". /csak említésből ismert/. /1843/. Olaj, vászon. 08 zk jegyzékben 19. sz. alatt. "Eredeti olajfestmány, Jókai adta Petőfinek." megjegyzéssel. 80. o.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Jókai képzőművészeti munkássága. 61. o.

A Petőfi Irod. Múz. évkönyve. 1962. Képzőművészeti Alap Kiadóvál. 4p.

JÓKAI MÓR ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZET

Dr. Szíj Béla
(Magyar Nemzeti Galéria)

Komárom m. Mür. Kal. 3. 1989.

Jókai Mór regényeiben, elbeszéléseiben és kivált önéletrajzi írásaiban gyakran találkozunk olyan részletekkel, amelyek az írónak a képzőművészethez fűződő kapcsolataira is rávilágítanak. Az általa szerkesztett folyóiratokban olvasható írásai, műkritikái és tárlatismertetései vagy azok a művészeti tanulmányok, amelyeket más szerzőktől adott közre, szintén ékesen tanúsítják ezirányú érdeklődését. Ezekre gondolva könnyen megérthetjük, hogy fiatal korában szívesen rajzolt és festett, sőt volt idő, amikor a festőművészi pályára való felkészülést vállalta volna legszívesebben.

Bizonyára sok embert érdekel, hogy milyen rajzai és festményei maradtak az utókorra, s hogy miképp őrizte meg a képzőművészettel való kapcsolatát akkor is, amikor már véglegesen eldőlt, hogy író lesz.

Miközben választ keresünk ezekre a kérdésekre, igyekszünk felkutatni és megvizsgálni minden rajzát és festményét a rájuk vonatkozó adatokkal és megállapításokkal együtt. Azután arra törekszünk, hogy bemutassuk azokat a rajztanárokat és mestereket, művészeket, akik tanították őt, vagy akiknek az alkotásaiból ismereteket meríthetett saját kifejezőkészségének megalapozásához. Nemcsak azonban a mestereknek a rajzaira és festményeire kell tekintettel lennünk, akiket bizonyosan vagy föltehetően ismert, hanem lehetőleg minden olyan forrásra – könyvre, folyóiratra, levélre – is, amelyből bármi mesterségbeli (anatómiai, fiziognómiai, lélektani, vagy akár vegyészeti, például az olajfesték keverésével kapcsolatos) ismereteket szerezhetett. Figyelembe kell vennünk a korabeli műkritikákat és művészeti híreket, a könyvekben és folyóiratokban megjelent mindama képzőművészeti mellékleteket és illusztrációkat, amelyek szintén forrásai lehettek tájékozódásának. De nemcsak azokat az írásműveket idézzük fel, amelyekben ő talált ismereteit elmélyítő és alkotóképzeletét serkentő olvasnivalót, hanem olyan saját írásaiból és följegyzéseiből, olyan saját leveleiből és közreadott visszaemlékezéseiből is részleteket mutatunk be, amelyek összefüggenek rajzaival és festményeivel, vagy általában a képzőművészettel.

Munkánk során felhasználjuk az előttünk járó kutatóknak s persze Jókai családtagjainak, barátainak és ismerőseinek a megállapításait és adatait is. A mai kutatók közül elsősorban a rajzoló és festő Jókai legjobb ismerőjének, *Vayerné Zibolen* Ágnesnek a munkásságát említjük meg már most elöljáróban, mégpedig mint olyat, amelynek minden részletét felhasználjuk írásunkban. Ugyancsak felhasználjuk a szépirodalmi életmű legjobb ismerőjének, *Nagy* Miklósnak a kutatásait, valamint a Jókai-művek kritikai kiadásán dolgozó irodalomtörténészeknek az adatait és megállapításait.

Ebben a közleményünkben - helyszűke miatt – Jókainak csak a fiatalkori munkásságával foglalkozunk, s határt 1845–1846 táján, vagyis az író első regénye, a Hétköznapok elkészültének idején húzzuk meg. Az első rajzi emlékek 1835 tájáról ismeretesek, következésképp mintegy tíz esztendőt tekintünk át. Ez alatt az idő alatt megmutatkozott Jókainak a művészpálya iránti határozott vonzódása, a valóságos művészi tevékenysége, ezenkívül az is sejthetővé vált, hogy a későbbiek folyamán milyen formában tartja majd ébren a képzőművészettel való kapcsolatát.

Jókai rajzainak és festményeinek a vizsgálatát az az örvendetes esemény tette ismét időszerűvé, hogy 1985. december 23-án felavatták Pápán a Jókai Mór nevét viselő új *Művelődési Házat* és annak falain belül az új, korszerű *színháztermet.* A felavatási ünnepség során egy kamarakiállítás nyílt ott Jókai rajzaiból és festményeiből. Az ő műveivel együtt másik két halhatatlan iskolatársának, *Orlai Petrich* Somának és *Petőfi* Sándornak öt-öt rajza is a nyilvánosság elé került. (Jókai, Orlai Petrich és Petőfi az 1841/42. iskolai esztendőben a pápai Alma Materben tanult.) A műveket a *Petőfi Irodalmi Múzeum* vezetői kölcsönözték az ünnepi eseményre, amiért e helyen is köszönetet mondunk nekik. (Petőfi rajzai fénymásolat formájában szerepeltek.)

Az új Művelődési Ház avatóbeszédét a megye vezetője *Gyuricza* László mondta. Három évvel régebben *Iszkázon* – az 1941 és 1945 között ugyancsak Pápán tanuló – Nagy László költőnk emlékházának az avatásakor szintén Gyuricza Lászlóval kezdődött az ünnepi szónokok sora. Mind a két beszédből olyan eltökélt tenniakarás és segítő szándék sugárzott, s mindkettő az esztétikai értékeknek olyan igaz megbecsüléséről tanúskodott, hogy e sorok írója épp a két intézmény láttán és ezeknek az avatóbeszédének a hallatán határozta el: ő is megpróbálja feldolgozni Jókai képzőművészeti munkálkodását.

1881 decemberében már avattak egy kőszínházat Pápán, amely szintén Jókai nevét vette föl. Mesterünk az avató ünnepségen nem volt jelen, de megírta és elküldte *Az utolsó prológ* című versét, azzal köszöntve a hazai színjátszásért nem kis áldozatot vállaló városnak vezetőit és lakóit. Egy másik pápai öregdiák, Jókai barátja és fegyvertársa, *Pap* Gábor – a Komáromban székelő dunántúli református püspök – szintén verssel, a Merengés című versével köszöntötte az akkor felavatott színházat. Ugyanabban az esztendőben, vagyis 1881-ben, Komáromban márványtáblával jelölték meg Jókai szülőházát, s akkor is Pap Gábor mondta az ünnepi megemlékezést. Beszédét ismerjük: szövege nyomtatásban fennmaradt. Gyuricza László ugyan nem volt pápai diák, de az új pápai színház avatásakor elhangzott beszédét szívesen megtartjuk emlékezetünkben Jókainak és Pap Gábornak ránk maradt köszöntőjével, illetőleg ünnepi beszédével egyetemben. Ezzel a megállapításunkkal azt a hálaérzetet is szeretnénk kifejezni, amelyet minden pápai öregdiák - köztük e sorok írója - s minden mai és jövendőbeli pápai diák vagy lakos érezhet *a megye és város ama vezetői iránt, akik segítették Pápa városát abban, hogy megteremthesse új Művelődési Házát és a Nagy László Emlékházat.*

A művészi készség, illetőleg a nagyfokú kézügyesség már szüleiben és testvéreiben is megvolt. Ilyenformán ez irányú képességének a fejlesztéséhez az első ösztönzéseket már a szülői házban megkaphatta. Édesapja szépen rajzolt, saját naplójának bizonyos részleteit - humoros epizódjait - rajzokkal illusztrálta. Ő határozottan bízott Móric fiának az adottságaiban, s a gyermek Jókai valóban szorgalmasan és következetesen képezte magát. Sógorának Vály Ferencnek - eddig kiadatlan - naplójában sok olyan feljegyzést találunk, amely megmutatja, hogy a Jókai nevelésére oly nagy gondot fordító Vály méltányolta a gyermekben feltörő művészi hajlamot is, és segítette annak kibontakozását.

Jókait ebbéli igyekezetének az emlékei egész életében elkísérték. 1890-ben, 65 éves korában *Az én életem regénye* című könyvének 6. fejezetében így emlékezett vissza a művészpályára való gyermekkori készülődésre: *„Orbán Gábor városi rajztanárnak minden architektúrai tudományát végig kitanultam. . . Így fejlett ki bennem a festészet szenvedélye. . . Tizenötéves koromban egy általam rajzolt arczkép (Tóth Fe-*

rencz püspöké) megjelent kőmetszetben. . . s aki csak híres ember volt Komáromban, azt mind lerajzoltam tussban, punktírozva, aczélmetszés módra."

Tóth Ferencről, az egykori pápai református teológia tanáráról, a gyülekezet lelkipásztoráról és végül a dunántúli egyházkerület püspökéről készített tusrajzát, illetőleg kőnyomatát Jókai mindenkor szívesen idézte olvasói elé. Tóth Ferenc megérdemelte ezt a figyelmet, egyebek között azért is, mert 150 esztendővel ezelőtt - 1837-ben - ő jelentette be az egyházkerület ülésén, hogy a Pápai Főiskolai Nyomda megkezdi a munkát, s működését a „pápai anyaiskolára" bízzák. Ebben a nyomdában készült el 1845-ben a *Tavasz* című zsebkönyv, amely Jókai első nyomtatásban megjelenő elbeszélését, az *Istenítéletet* is magában foglalta.

De Jókaitól a Tóth Ferenc arcképét megelőző időből is találunk szóra érdemes rajzokat. Festményeinek és rajzainak a jegyzékét Vayerné Zibolen Ágnes készítette el, s abban ő 1835 tájáról jegyezte föl az első kísérleteket. Ilyen a tussal és tollal készített, majd vízfestékkel színezett *Harang* című rajza. A harang oldalán ez a jelzés olvasható: Jókai festette. Már ez az egészen korai mű is a gyermek Jókai rajzi készségét és színbeli érzékenységét tanúsítja.

A Komáromban elvégzett rendszeres rajztanulmányokról elsősorban a *Révkomáromi Királyi Rajz Oskola* bizonyítványa tudósít. Ezt szintén Vayerné Zibolen Ágnes kutatta fel és adta közre. A bizonyítvány szerint *„Jókai Móricz négyesztendők elforgása alatt. . . leginkább az arczképeket, úgy nemkülönben az Architektúrának kezdetét Jelessen és Szorgalmatossan tanulta . . . az Oszloprendek tiszta rajzolásában szép előmenetelt tett".* (Valószínű, hogy ezt az 1962-ben megjelent tanulmányt használta fel a Múzsák című lap 1986. évi 2. számának szerzője, amikor a Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményéből Pápán kiállított Jókai rajzokról a Révkomáromi Királyi Oskola szerepét is ismertette - a forrásra való utalás nélkül).

Jókai bizonyítványából kiderül, hogy Komáromban elsősorban az arcképek és az építészeti rajzok készítését gyakorolta. Az építészeti rajzok fegyelmezett, gondos, bizonyos szempontból kisszerű másolói magatartást kívánnak meg létrehozóiktól: nem engedik meg a képzelet szabad szárnyalását. Jókai rajzain – de még az arcképrajzain is – szintén megmutatkozik ez az óvatos, majdnemhogy bátortalan magatartás.

Fejlettebb kézre vall a *Malom* című rajza. A hatalmas égbolt előtt a középtérben városképi részletet látunk. Alacsonyabb és magasabb házak váltakoznak egymással, közben templom emelkedik toronnyal, s a téren apró emberek mozognak. Ezek a részletek, azután az előtérben lezuhogó víztömeg és a malom épületének rajza már a tehetség kétségtelen jeleit mutatják. *A tabula* című – növényi rajzokat tartalmazó 1837-ben készült tíz lapból álló – sorozat Jókainak a növénytanban való járatosságát éppúgy elénk tárja, mint egyre javuló rajzkészségét. A botanika és a növények rajzolása iránti vonzalmának később is több jelét adta.

A fiatal Jókai az arcképeket és az építészeti rajzokat még ceruzával és tussal készítette, de aztán már az olajfestésben való járatosságot is iparkodott megszerezni. *„Az olaj festésre megtanított egy Komáromon átutazó vándorfestő, Siklósi Vastag Miklós, aki városunkban etappeot tartott arczképfestés végett".* Siklósi Vastag Miklósról kevés adat maradt fenn.

Jókai még azon az őszön, amelyen megkapta a Révkomáromi Királyi Rajz Oskola bizonyítványát a Pápai Református Főiskolára iratkozott be. Irodalmi életművének legjobb ismerője Nagy Miklós szerint maga Pápa városa nem hagyott mélyebb nyomot az írói munkásságában, *„annál többet jelentett számára a pápai kollégium, az évtized legjobb dunántúli önképzőkörével"* . A Képzőtársaság munkájában ugyan nem

juthatott a rajzolással és a festéssel kapcsolatos feladatokhoz, a tágabb értelemben vett esztétikai látóköre mégis sokat gazdagodott. A pápai főiskolán az ország egyik legkorszerűbb könyvtára lett. *Tarczy* Lajos a matematikát, a fizikát és a vegytant tanította, s kitűnő könyvei jelentek meg a Főiskolai Nyomda kiadásában, a Képzőtársaságban pedig tanítványait a nemzeti nyelvnek és irodalomnak, a költészetnek, a szépprózának, s színjátéknak, a tudományos értekezésnek, a versmondásnak és a kritikai értékelésnek a titkaira iparkodott rávezetni.

Jókai Az első arany című írásában idézte fel a Képzőtársaságban végzett munkáját. Az ott elkészített pályaművek minősítéséről is megemlékezett. *„Az első pályadíjt, a két aranyat nem én nyertem el, hanem Orlai; nekem csak a második jutott, az egy arany; s az elismerő véleményekből is a fényes, a magasztaló Orlainak, nekem csak a buzdító, a jövendőre utaló. S el kell ismernem, hogy Orlai koszorúzott novellája nemcsak jobb volt az enyimnél, de valósággal jó volt".*

Az irodalmi siker ellenére úgy tetszik, hogy Jókait Pápán legalább annyira – vagy még jobban – foglalkoztatta a rajzolás és festés, mint az írás. *Orlai Petrich* Somának a *Budapesti Szemlében* megjelent emlékezéséből is erre következtethetünk. Orlai szerint nagy súlyt vetettek *„a színek egymásra gyakorló vegyi hatására"*, s Jókai nagyon jól tudta, hogy milyen színeket szabad csak egymással keverni. A Magyar Nemzeti Galéria művészeti adattárában őrzött Orlai Petrich Soma levelek között találjuk *Lantay* Sándornak Sopronból küldött leveleit is, és azok egyikében Lantay tájékoztatást ígér bizonyos festékfajták kikeverésének a módjáról. Ezt a tájékoztatást Lantay egy soproni festőtől kívánta megszerezni.

Jókainak Pápáról írt levelei között szintén találunk a rajzolásról és festésről tudósító részleteket. 1842. április 3-án édesanyját a következő levélben értesítette: *„Két novellát írtam pályamunkákul. . . lerajzoltam tns Tarczy professzor urat és kislányát, valamint Pállfyék kis fiokat is, még nincsenek készen, mert . . . nehezen szárad a festék."* (Vály Ferenc naplójából megtudjuk, hogy a Jókai családnak Komáromban élő tagjai milyen utakat tettek Pápára, hogy milyen kapcsolat fűzte Vályt a pápai főiskola tanáraihoz, s hogy miképpen tudta egyengetni Móric boldogulását.) Jókai egy másik levelében arról írt, hogy összekészített néhány dolgot, egyebeken kívül *„egy festményemet. . . ezenkívül Mari hugomnak néhány képecskét"* . Majd így folytatta levelét: *„Legismertebb hír Pápán, hogy Kazayné asszonyság meghalt s az ötven ezer forintos charta biancot át is adta."* Szinte bizonyos, hogy Jókait az utóbbi levélből nem is annyira a nagy pénzösszeg foglalkoztatta, amelyet Kazay Gáborné a főiskolára hagyott, hanem inkább az *a két olajfestmény,* amelyek közül az egyik *Kazay* Gábort, a másik feleségét *Kazayné Siskei* Juliannát ábrázolta. A Kazay házaspár már 1837-ben két tanszéket alapított a pápai főiskolán. Vagyis magukra vállalták a tanszékek felállításával kapcsolatos költségeket. Az egyik a „critika philosophia", a másik az „exegatica theologica" tanszéke volt. E nemes cselekedetükért a főiskola vezetősége festményeken kívánta megörökíttetni őket. A Kazay házaspár a festmények elkészíttetésének a költségét szintén magára vállalta, következésképp a két olajfestményű arckép is ajándékozás útján került a főiskola gyűjteményébe. Mesterük *Verbőtzy* József volt. A két arcképet azon az őszön mutatták be a főiskola növendékeinek (ünnepség keretében), amelyen Orlai Petrich Soma Pápára érkezett. Ez 1840-ben volt. Számára tehát ezek az arcképek adhatták az első pápai képzőművészeti tapasztalást, s Jókainak - aki szívesen festett arcképeket - szintén nagy élményt jelenthettek.

Vayerné Zibolen Ágnes ismertette azt a két ceruzarajz arcképet, amely 1925-ben ajándékként került a Pápai Főiskola gyűjteményébe. *„Bizonyára nem véletlenül juttatta az adakozó éppen Pápára vissza őket, az aláírás módja (rajzolta Jókai Móricz), s a kemény hegyes irónnal vont vonalak gyakorlottsága alapján ezek is az 1841-42-es év munkái közé tartoznak. . .elfogódottsággal kell kézbe vennünk, mert Pápán Jókai környezetéből valók lehettek, annak a kis körnek tagjai, tanárok vagy jó barátok, melyhez Petőfi és Orlai is tartoztak"* – olvashatjuk a két rajz ismertetésében. Hogyne venné még nagyobb elfogódottsággal kezébe a két rajzot e sorok írója, aki maga is a pápai gyülekezet iskoláiban tanult, s a kollégium egykori tanárairól fennmaradt arcképeket vizsgálva az idősebb férfit ábrázoló portréban *Széky* Bélának a főiskola hajdani tanárának vonásait ismerte fel. Megerősíti e felismerést az a tény is, hogy az arcképeket Széky Béla fia *Széky* László juttatta vissza a Pápai Főiskola gyűjteményének.

Ugyancsak Jókai pápai tanulóesztendejében készült a *Pap* Dávidot megörökítő ceruza- vagy krétarajz. Az Új Idők 1902. évi folyamában *Magos* Gyula ismertette a portrét Jókai hatvan év előtti rajza címmel. A szerző állítása szerint: *„Jókai akkor több barátját lerajzolta s így Pap Dávidot is, akihez később is meleg barátság kötelékei fűzték."* Most magát Jókait idézzük. Ő ezt írta *Az első arany* című visszaemlékezésében pápai esztendejéről:

„Hárman laktunk egy szobában: Kerkápoly Károly, Pap Dini és én. Pap Dini geniális fiú volt: tele elmésséggel; csinos könyvtárt tartott, amiből Kerkápoly Tocquevillet tanulmányozta, én pedig Boz Dickens első művét, a Pickwick klubbot". És végül még egy idevágó emlékét idézzük fel, szintén saját sorai segítségével: *„Valahányszor a szögleti bolt előtt elmentem, büszkén tekinték a czímerül festett magyar kisasszonyra, miért ne tudnék én is ilyet festeni valaha."* Eszerint a Pápán látott „műalkotások" közül egy bolti címer cégér is megmaradt emlékezetében. Jókainak a cégérek iránti érdeklődésére még visszatérünk.

Jókai az eddig már többször említett *Az én életem regénye* című könyvének *Az én iskolatársaim* című fejezetében leírta egy bakonyi kirándulásának az eseményeit. A kiránduláson több szép erdei és mezei virágot talált. Azokat otthon - gondosan selyempapírok közé téve - lenyomtatta, megszárította, s végül botanikai albumot csinált belőlük. De az összegyűjtött és tartósított növényeket le is rajzolta. A Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményében is őrzik egy ceruzarajzát, amelyen különféle virágoknak gondos tárgyilagos és esztétikus mását adja. E papírlapra huszonhárom motívumot rajzolt oly módon, hogy egy-egy virágot egészében és részleteiben is (levél, tok, szár stb.) bemutatott. E részletek lerajzolása művészi öröm és rajzolási erőpróba volt számára, s egyúttal a növénytanban való járatosságát is erősítette. Rajzi és növénytani ismereteinek a segítségével azután tájélményeit, illetőleg természetlíráját írásban is érzékletesebben és színesebben tudta megjeleníteni.

Amikor 1842 nyarán Pápáról vissament Komáromba, megint csak a festés és a rajzolás iránti vonzalmának élhetett, mert ő maga állította, hogy *„itthon csak festettem. . . .Lefestettem az anyámat, a nénémet, a kis Mari hugomat, a Károly bátyámat".* Elképzelhető, hogy már ekkor elkészülhettek az édesanyját, *Pulay* Máriát, a sógorát *Vály* Ferencet, *Eszter* nővérét (akkor már Vály Ferencnét), unokahúgát, Vály *Margitot* és bátyját, *Károlyt* megörökítő arcképei. Ezeket mind tussal – ecsettel vagy tollal – rajzolta. Az ecsettel készült képeken a tus oldott, lavírozott anyagát használta fel. Legtöbbjüket a *Petőfi Irodalmi Múzeum* gyűjteményében találjuk. Minthogy azonban e most említett családi arcképeken a jellemábrázoló készségét és a tusfesték felhasználásának módját jóval érleltebben mutatta fel, mint régebbi rajzain, könnyen

meglehetett – mint ezt Vayerné Zibolen Ágnes is fölteszi –, hogy ezeket igazában egy-két esztendővel később, utolsó kecskeméti tanulóévében készítette.

A következő őszön már nem Pápán, hanem Kecskeméten folytatta tanulmányait. Az ott eltöltött két tanulóesztendő irodalmi szempontból meghatározó erejű és sorsdöntő eredményeket hozott, de a rajzolás és a festés szempontjából is különlegesen fontosnak bizonyult. Számos becses képe maradt az időből napjainkra. Ezenkívül Jókai kortársai és régebbi meg újabb kutatói sok fontos adatot hoztak napvilágra ottani tevékenységéről, s végül ő maga is feldolgozta – szépírói műveibe beleírta – a rajzolással és a festéssel kapcsolatos emlékeit.

Egyik modelljének és tanítványának, *Abonyi* Lajosnak a visszaemlékezései szerint Jókai a Nap utcai szállásán rendszeresen festett és rajzolt. (Közben tanítványokkal is foglalkozott, s tőlük némi pénzbeli tiszteletdíjat kapott.) Abonyi megírta, hogy Jókai vázlatfüzeteiben ott sorakoztak kecskeméti ismerőseinek, továbbá *Jósika* Miklós regényeinek, például az *Abafinak* és *Az utolsó Báthorinak* az alakjai. Jókai maga is megemlékezett Jósika Miklós regényeiről, s ez szintén azt mutatja, hogy évtizedek múltával sem felejtette el azoknak a képzőművészet szempontjából is érdekes vonásait. *A volt, van és lesz* című írásában így emlékezett meg kedvelt írójáról: *„Egy könyv jelent meg azon időben, mely általános sensatiót keltett, Jósika történelmi regénye Csehek Magyarországon, feldíszítve Barabás Miklós tíz darab aczélmetszésű rajzával... Bennem az irigység ördöge küzdött önmagával, melyiket irigyeljem: az írót-e, vagy a festőt?*

A kecskeméti tanulóesztendőről följegyezte, hogy tanulás és szórakozás közben olajjal festett arcképeket. *A festett arczképekért festék és vászon árában öt forint tiszteletdíjat kaptam (kivéve Petőfit és a szép hölgyeket). És ennyi elfoglaltságom dacára jutott időm írónak is lenni. Írtam ezalatt egy drámát, megy egy vígjátékot. Sőt egy lapot is szerkesztettem, humorisztikusat, nem volt kinyomtatva, csak írásban sokszorosítva, az illusztrációkat is magam rajzoltam bele."* A Kecskeméten elkészített arcképek közül megemlítjük a következőket: *Ács* Károly, *Gyenes* Mihályné, *Muraközy* János, *Tatayné* Szél Zsuzsa, ezenkívül önmaga arcképét 18 éves korából. Ezek a képei a biedermeier arcképek világát idézik. A tehetség kétségtelen jeleit látjuk rajtuk, egyszersmind azonban a rendszeres (akadémikus) képzés hiányát. Van bennük karakterérzék, a külső és belső hasonlóságra, azonosságra való törekvés.

Érdeklődése és tevékenysége Kecskeméten valóban sokrétű volt. A rajzolásban és festésben való elmélyülését nemcsak arcképeinek elkészítésével, hanem azzal is próbálta fokozni, hogy rajzokat, festményeket kölcsönzött ki a főiskola könyvtárából és lemásolta azokat. Másolta például a kecskeméti születésű *Simonyi* Antal műveit. Kecskeméten megismerte J. C. *Lavaternek* a fiziognómia kérdéseivel foglalkozó könyvét. *Orosz* László irodalomtörténész szerint ezt az egyetlen könyvet kölcsönözte ki a főiskola könyvtárából. E könyv tanulmányozása is azt mutatja, hogy Jókai meg akarta ismerni az emberi lélek rejtett sajátosságait, s ezt a külső vonások alapos tanulmányozásával is, megpróbálta előzmozdítani. Lavater könyvének megállapításai meg a szöveghez csatolt és különféle emberi arcokat bemutató ábrák, amelyeket színezett metszetek formájában maga Lavater készített el, sok segítséget adhattak Jókainak.

Tovább fokozhatta a rajzolás és a festés iránti kedvét az a körülmény, hogy amiként Pápán, akként Kecskeméten is akadtak festőtársai, akikkel együtt dolgozhatott. Ilyen volt *Muraközy* János. Jókai Muraközyt ismételten megfestette Kecskeméten, s később Muraközy is festett portrét Jókairól. Muraközy a szabadságharc alatt gerillacsapatot szervezett, s vele hősiesen harcolt az osztrákok ellen. Ezért az elbukás után

bujdosnia kellett. Egy kis időre Tardonán húzódott meg ő is, akárcsak Jókai. Tardonai tartózkodásának emléke az a portré, amelyen Jókait örökítette meg szakállasan, tiroli ruhaviseletben. Nem csodálkozhatunk rajta, ha Jókai egy később megírt regényének *A tengerszemű hölgynek* egyik hősét Muraközyről formálta meg, s a szabadságharc fegyveres vállalkozásai közé is beleszőtte a rajzolással és festéssel kapcsolatos kecskeméti emlékeit.

Közben a Kecskeméten tanuló Jókai a *Tudós Társaság drámapályázatán* II. Lajos pénzügyminiszterének, *Emericus Fortunatusnak* a történetét feldolgozó drámájával, a *Zsidó fiúval* dicséretet nyert, ekkor már felcsillant valami abból, hogy a szó elvont, fogalmi síkján könnyebben fogja majd kifejezni magát, mint az anyaghoz kötött ábrázoló művészetekben.

Amikor befejezte Kecskeméten a jogi tanulmányait visszament Komáromba. *Asztalos* Istvánhoz a jó nevű ügyvédhez állt be „patvaristá"-nak. Háromnegyed évig bojtárkodott, s közben tovább dolgozott a már Kecskeméten megkezdett *Hétköznapok* című könyvének kéziratán. Szorgalmasan eljárt a Duna-szigeti gyümölcsöskertjükbe, s ott dolgozott művén. Időnként azonban a rajzolást és a festést is gyakorolta. *Szinnyei* József szerint ellátogatott *Orbán* Gábornak, a már említett városi rajzmesternek az iskolájába, s ott egy *romantikus várromot* festett, olajban.

Hétköznapok című könyvének fennmaradt kéziratlapjain a szöveg közben olyan rajzokat találunk, amelyek a regény szereplőivel és cselekményeivel kapcsolatosak.

E rajzok közül nem egyet a szövegben megírt események illusztrációjaként is felfoghatunk. Például az első fejezetben – amely a *Népünnepély* címet viseli – egy elszabadult és megbokrosodott bikának a „rémtörténetét" írta meg Jókai, s a kézirat lapjain lévő rajzok között ott látjuk a bikát, ahogyan hátulról szelindekek támadják meg, elölről pedig egy erős karú férfi ragadja meg szarvánál fogva „ úgy, ahogyan Jókai leírta. Az írásmű és a hozzá készült rajzok közül, persze az előbbi jóval sikerültebb. Igaz, hogy a rajzok csak futó vázlatok voltak, amelyeket Jókai még fejleszthetett volna, ha arra gondol, hogy nyilvánosság elé adja őket, ám ilyesmire ő nem gondolt.

Az 1845. évi komáromi tartózkodásának idejéből arcképei is maradtak. Megfestette – egyebeken kívül – főnökének, Asztalos Istvánnak a leányát, *Etelkát* – őt Jókai első szerelmeként ismeri az irodalomtörténet –. Az arcképnek két változata maradt ránk. Mind a kettő a Petőfi Irodalmi Múzeumnak a tulajdona. Újabban egy harmadik portré is felbukkant, s azt szintén Asztalos Etelka arcképének vélik a Jókai kutatók. Egyenlőre annyit állítunk e portréról, hogy minősége, festői kvalitása sokkal jobb, mint az eddig ismert kettőé!

Újra Jókainak saját, bár regényes természetű visszaemlékezéseit használva fel következtetünk arra, hogy miként, milyen részletekben festette meg a szóban forgó arcképeket. Kivált *A tengerszemű hölgy* című regényében találunk erre vonatkozó felhasználható utalásokat. E művét az 1880-as évek második felében írta. Mondanivalójának jókora része visszaemlékezés volt. A regény II. fejezetébe a Kecskemétről való hazautazás időnek, a Komáromban eltöltött nyárnak az eseményeit is beleszőtte. *„Háromévi távollét után szülővárosomba visszakerültem. . . Üres óráimban arczképeket festettem. Olajminiatűröket. Az ószőnyi tiszttartót, anélkül, hogy előttem ült volna, úgy eltaláltam, hogy mindenki ráismert, de annál is nagyobb szenzációt gerjesztett a főfiskálisnénak az arczképe, akit a legszebb asszonynak tartottak a városban."* Ez az idézet is azt mutatja, hogy 1845 nyarán csakugyan rajzolt és festett. Sajnos az ez időben keletkezett műveit nem ismerjük.

Tovább olvasva a regény megtudjuk, hogy ilyen „arcképfestői sikerek" után festette meg egy *Erzsike* nevű leánynak a portréját.

Erzsike A tengerszemű hölgy főszereplője volt, s miközben Jókai leírta a portré elkészítésének történetét, szinte önvallomásszerűen feltárta saját arcképfestői munkálkodásának műhelytitkait is. Ismételjük, bennünket az a mód érdekel, amellyel Jókai az arcképeket megfestette. Erre a kérdésre választ kapunk a regény részleteiből, még akkor is, ha valóban sok bennük a regényes elem. A valóságban fennmaradt arcképek ugyanis nem mondanak ellent Jókai leírásának.

Mielőtt munkába kezdett volna, megkérdezte, hogy *„vajon elefántcsontlapra fessem-e az arczképet akvarellel, vagy vászonra olajban"?* Miután megegyeztek az anyagban, vagyis az olajképben, elkezdődött a munka. Ismét Jókai módszerére emlékeztető részlet következik. Megkérte Erzsikét, hogy munka közben ne legyen jelen senki a családból vagy a család vendégei közül. *„Mikor arczképeznek, nincs másnak helye az atelierben, mint a festőnek és modellnek. Ezt Barabás is így csinálja... Olajfestménnyel előbb alá kell festeni a képet szennyes, közönyös színekkel, primfestésnek még én nem hallottam hírét. Ilyenkor az arczkép még nem megnézni való... Ezúttal elég volt, ha a beállítás sikerült az alak féloldalvást, az arc pedig szemközt. Az árnyékok felrakva, a háttér hozzávetőleg megkísértve, a ruházat alapszíne kipuhatolva."* Tehát először aláfestette a képet, majd megkereste a beállítás alkalmas formáját. Ezután felsorolta, hogy *„a miniatúrában festett arczképhez szükséges: krapp, angol lakk, nápolyi sárga, valamennyi velencei fehér – és nagyon kevés égetett okker"*. Másnap folytatta a munkát. *„Most már azután apróra tanulmányoztam az arczát."* A fej minden részletét megemlítette. *„Nekem ezt ilyen részletesen kell tudnom, mert hiszen minden az ecsetem szálain ment keresztül. . . A fej tehát készen volt, mármost következik a ruha. Ez holnapra marad."*

A regény harmadik fejezetében tovább folytatta az arckép megfestésének történetét: *„A festés alatt később lehetett már beszélgetni is. Sőt ez szükséges is az arczképezett jellemének tanulmányozása végett."* Említettük, hogy Kecskeméten a főiskola könyvtárából kikölcsönözte J. C. Lavaternek fiziognómiai kérdésekkel foglalkozó könyvét. Nos ezt éppen az arcképek elkészítéséhez szükséges ember és jellemismeret megszerzése szempontjából tanulmányozta: az elméleti ismereteket a gyakorlatban hasznosította.

A tengerszemű hölgy című regényének ebben a fejezetében a már említett *Barabás* Miklóson kívül megemlékezett *Kiss* Bálint festőművész munkásságáról, vagyis saját festői gyakorlatának hátttereként a korabeli képzőművészeti életből is fölidézett részleteket. Mindez azt mutatja, hogy figyelte és valamennyire is a hazai képzőművészek munkásságát. Az időszerű művészeti eseményekkel kapcsolatos mondanivalóját a *Pesti Divatlapban* megjelent mellékletek (metszetek), és írásművek segítségével adta elő. Ő maga ajánlotta modelljének, Erzsikének, hogy szüleivel fizettessen elő a Pesti Divatlapra, s a szülők elő is fizettek rá. Jókai megemlékezett a Divatlapban közölt mellékletekről és illusztrációkról. Az Erzsikéékhez érkezett első számban „divatkép" volt. Jókai ezt a magyarázatot fűzte hozzá: *„A derék, hazafias érzelmű Vahot Imre vaskövetkezetességgel törekedett a divatot nemzetiessé tenni."* Ezért a lap rajzolóinak ilyen jellegű megbízatásokat adott. Valóban sok „divatkép"-rajzot készített maga Barabás Miklós is és az ő rajzait általában *Perleszka* Domokos metszette ki, „ át" acéllemezre, s arról elkészítettek színezett nyomatot. *„A második számnak a képmelléklete volt – Jókai szerint – Egressy Gábor, mint III. Richárd az álomjelenetben, kísértetektől körülvéve – Kiss Bálint hazánkfiától."* A harmadik szám

mellékletéről így írt Jókai: *„Ez Laborfalvi Róza, mint Gertrudis királyné Barabástól. Művészi becsű rajz."* Tehát elsősorban a divatképekről és a színpadi jelenetekről emlékezett meg.

Nem tudjuk pontosan megállapítani, hogy a Pesti Divatlap valóban közölte-e Jókai által említett motívumokat, mivel alig találunk olyan évfolyamot, amelynek számaiból a mellékletek egy része ne hiányozna. Azt azonban megállapíthatjuk, hogy rendszeresen szerepeltek benne divatképek, s a folyóirat címlapján hirdették: lapjuk *„írók és művészek arczképeivel, színpadi és divatképekkel"* jelenik meg hetente. Vahot Imrének a képzőművészetek iránti rokonszenvét tanúsítja az a levél is, amelyet Jósika Miklóshoz írt 1844. szeptember 16-án. E levélben arra kérte Jósikát, hogy küldjön kéziratot a Pesti Divatlap számára, majd így folytatta: *„a jövő szám mellett Laborfalvi Róza mint Bornemisza Anna bizonyára meglependi Önt"*. Tehát Vahot megörökítette Laborfalvi Rózát a Jósika-hősnőnek Bornemisza Annának a szerepében. A rajzot – Jókai emlékezete szerint – Kiss Bálint készítette el.

Egyébként Jókai a Pesti Divatlapban nemcsak reprodukciókat, mellékleteket, hanem a hazai képzőművészet helyzetével foglalkozó olyan megállapításokat is találhatott, amelyekre felfigyelt. Vahot Imre szerkesztő az 1845. január 1-jén megjelenő szám bevezető cikkében – egyebek között " azt kívánta, hogy a *„Pesti Műegylet jövő évben minél több képet legyen képes kiállítani s ne szenvedjen többé oly képtelenséget, miszerint nagyobbára külföldi képeket állít ki és vásárol meg."* Ezekben a sorokban a hazai képzőművészet, illetőleg a nemzeti jellegű művészet mellett való egyértelmű állásfoglalás öltött testet.

Méginkább ilyenféle megállapításokat találhatott Jósika 1845-ben az *Életképek* című lapnak a *Pesti Műkiállítás*ról közölt ismertetőjében. Alapos okunk van rá, hogy szinte bizonyosra vegyük: Jókai olvasta ezeket az írásokat, hiszen ő maga is küldött e lap számára elbeszéléseket és regényrészleteket. Már csak amiatt is ismernie kellett a lapot, hogy tudja, milyen írások jelennek meg az övéi mellett. Azonkívül – miként már többször említettük –, a képzőművészet iránti érdeklődését akkor is megőrizte, amikor már jóval ritkábban rajzolt és festett.

A Pesti Műkiállításról egy N. F. monogrammú szerző (Ney Ferenc) írt részletes ismertetést. Akár arra is gondolhatnánk, hogy például szolgált Jókainak, midőn az – évekkel később – maga is írt tárlati beszámolót. Ney Ferenc teremről teremre járva írta le meglátásait, észrevételeit a magyar és a külföldi művészek közösen kiállított műveiről. Az első terem festményei közül Vidra Ferdinándnak Pannónia című olajfestményét emelte ki, s javasolta, hogy az állam vásárolja meg. A második teremben Spiro Edének A szent korona átadása II. Szilvester pápa által a magyar követnek című festményét ugyancsak megvásárlásra javasolta.

A harmadik termet megnézve F. *Waldmüller* festményéről írt elismerően, de a mű iránti lelkesedése jóval visszafogottabb volt annál, amilyet a magyar művészek alkotásai láttán mutatott.

A negyedik teremben *Marastoni* Jakab *Görög nő* című – ma is jól ismert – olajképe állította meg, s látta, hogy a Műegylet ezt a festményt vásárolta meg a múzeum számára. Elismerte a kép művészi értékét, azt azonban kifogásolta, hogy a Műegylet épp egy idegen művésztől vásárolt képet. *Barabás* Miklósnak a *Vásárra induló erdélyi bérczi oláhok* című festményéhez érve ismét Marastoni Görög nőjének a megvásárlását panaszolta fel, s azt állította, hogy inkább Barabás művét kellett volna megszerezni, *„ha már Pannoniát* (Vidra Ferenc képét) *Nem vettük meg."* A Műegylet vezetőségének szemére vetette, hogy Barabás műveit következetesen mellőzik.

Az *Életképek* tárlati beszámolójában részben a művészek nevét, részben a művek címét és tárgyát ismertették. A formai, illetőleg a stilisztikai szempontokhoz igazodó értékelésre még várni kellett. Bármelyik másik szóra érdemes lapot nézzük (például az *Athenaeumot*, a *Honművészetet*, a *Pesti Divatlapot*), ezt a fajta ismertetést olvashatjuk benne. A száraz adatok mellett azonban minden tárlatismertetésben megtaláljuk – valamilyen formában – a hazai képzőművészet ügyének szolgálatát, a nemzeti jellegű művészet megteremtésének vágyát. Egy szóval a jó szándékú tenni akarást!

Jókai 1845 tavaszán Pestre ment, s ott töltötte „jurátusi" idejét. A Hétköznapok kéziratán 1846 tavaszáig dolgozott (s közben megszerezte az ügyvédi oklevelet). Kézirata számára kiadót keresett s azt *Nagy* Ignác révén meg is találta *Hartleben* Konrád személyében. A kézirat nyomdába került.

A Pesten letelepedő Jókai az irodalmi sikerek közepette a képzőművészet számos eredményével is megismerkedett. Élénken figyelő szeme az élet különféle jelenségeiben is meglátta az ábrázoló művészettel kapcsolatba hozható érdekes mozzanatokat. Akár a nyílt utcán is talált meglátni és megjegyezni valót. Az esztétikai szempontból igényesebb bolti cégtábláktól kezdve a lassan élénkülő és népszerűsödő műegyleti kiállításokig, sok helyütt kínálkozott neki véleményalkotásra való alkalom.

Visszaemlékezéseiből, a már említett *Volt, van és lesz* című írásából újabb segítséget kapunk ezirányú ismeretszerzésének földerítéséhez. Egyebek között megemlékezett *Varságh* János a *La Castori* cégérfestőkről. Róluk azt írta, hogy művészetüket az utcán tanulták megismerni. *„Igenis: a boltcímereken... Egy- egy új boltcímer epochális esemény volt azon időkben."* (Emlékeztetjük az olvasót, hogy már pápai diákként felfigyelt a bolti cégérekre, s úgy érezte, hogy majd ő is fog olyanokat festeni.) És mivel Varságh cégére is gazdagították képzeletvilágát, színezték esztétikai érzékét, mi is megemlékezünk a cégéreknek eme jeles mesteréről. Semmi esetre sem olyan mellékes szereplője volt a korabeli művészeti életnek, mint amilyennek ma hihetnénk. Ő festette meg *Kortsák* Vilmos Kristóf téri cukrászdájának a címerét *Shilfide* címmel. A Vízivárosban lévő *Friedl*-cukrászda *Flórát* ábrázoló boltcímerét szintén ő készítette el. Festőnövendékek képzésével is foglalkozott. Ismeretes *Újházy* Ferencnek egy tusfestménye, amely Varságh Jakab festőiskoláját ábrázolja. Jókai után negyven–ötven esztendővel *Lyka* Károly szintén megbecsüléssel írt Varsághról és a cégérekről.

Szintén a Volt, van és lesz című írásában emlékezett meg *Szatmáry Pap* Károly festő- és rajzolóművészről. Sajnálattal írta le, hogy *„szép tehetsége mellett is nem tudván megélni hazájában, kivándorolt Bukarestbe..."* Szatmáryt azért is szívesen őrizte emlékezetében mert annak *Erdély képekben* című könyvét jól ismerte, s a könyvben lévő tájleírásokat, a történelmi nevezetességű helyekről adott ismertetéseket és az ugyancsak Szatmáry kezétől származó illusztrációkat (színes kőnyomatokat) segítségül vehette, amikor (először 1853-ban) Erdélyben járva ő maga is írt úti leveleket, készített leírásokat, s azoknak érdekesebb részleteit szintén rajzokban örökítette meg. Bizonyára ismerte azt az *arcképgyűjteményt* is, amelyet Szatmáry az erdélyi rendek tagjairól készített, s amelynek címlapján a következő szép felírást olvashatjuk: *Képtára az Erdélyi Nagy Fejedelemség 1842- ben Egybegyűlt Rendeinek. – Szatmáry Pap Károly. – Kolozsvár.* Ezek a művek már Jókai pesti letelepedése előtt megjelentek, s népszerűek voltak. (Az arcképgyűjteménnyel jelenleg *Tóth* Árpád könyvtáros foglalkozik.)

Jókai az általa Pesten 1845 táján látott műalkotásoknak az élményét szintén elraktározta magában. Később ő maga is írt tárlati beszámolókat, ezenkívül lapszerkesztőként közölte mások idevágó írásait, műkritikáit, értekezéseit, s végül – visszatekintés formájában – leírta saját emlékeit. Nincs megbízható adatunk arról, hogy melyik kiállítás volt az első, amelyet látott *A volt, van és lesz* című írásban ezt olvassuk: *„ Markó festményén kívül gyönyörködve láttuk Barabás erdélyi oláh lovagló fátáját"* (A „lovagló fáta" kifejezésen lovon ülő nőt is érthetünk.)

Barabásnak ezt a festményét – amely ma *Vásárra induló román család* címmel ismeretes – 1845-ben a pesti Műegyetem kiállításán láthatta először a közönség, s az Életképekben Ney Ferenc írt róla elismerő sorokat. Eszerint föltevésünk nem volt alaptalan: Jókai csakugyan láthatta a kiállítást, illetőleg olvashatta róla az Életképek beszámolóját. Úgy tetszik, a negyvenes években dolgozó művészek között *Barabás* Miklós után leginkább *Kiss* Bálintot kedvelte, de a szóban forgó írásban *Marastoni* Jakab, ifjú *Thán* Mór, *Schiavone* és más művészek nevét is megemlítette, köztük olyanokét, akiknek a munkássága már kívül esik korszakunkon.

Az irodalom és a képzőművészet szépen alakuló kapcsolatára így emlékezett vissza: *„eljött az időszak, a midőn az irodalom is elkezdett a művészettel gyöngén kacérkodni. Én magam törtem meg a jeget: Dalma című spektáklis darabomnak vezéreskü-jelenetét kőre rajzoltatva Carni-val. Ez is olasz–magyar festő volt. Ma is látható ereklyéim között. Képnek nem valami jó: de mint jelmezes arczképek gyűjteménye, nagyon érdekes. – Ennek háromszáz forint volt az ára: fizette a Délibáb."* „Ha Jókai valóban jól emlékezett, s a Délibáb fizette Carni tiszteletdíját, a kőrajz csakis 1852-ben vagy azután – tehát korszakunkon kívüli időben – készülhetett, s mestere nyilván *Canzi* Ágoston volt. Elképzelhető, hogy a Carni név sajtóhiba folytán került Jókai kinyomtatott szövegébe.

Láttuk, hogy színpadképek már jóval régebben is készültek. Például a Pesti Divatlapban nemcsak közöltek belőlük, hanem a szerkesztők külön hirdették is, hogy a lap *„írók és művészek arczképeivel, színpadi és divatképekkel"* jelenik meg. Ezért nem egészen világos számunkra, hogy Jókai miért írhatta ezt: *„én magam törtem meg a jeget"*. E megállapítása persze így is becses nekünk, hiszen belőle is a képzőművészet iránti őszinte érdeklődése és öntudatos ragaszkodása sugárzik felénk.

Még fontosabbak számunkra alább következő megállapításai.

„Nagyra kell becsülni annak a kornak a térfoglaló, érzékébresztő munkásságát." Nyilván a negyvenes évek vállalkozásaira gondolt. A „térfoglalók" és az „ébresztők" között ő is ott haladt, kezében a toll fegyverével. Írta elbeszéléseit, megírta első regényét, s közben rajzolt és festett, és tartotta a képzőművészettel való kapcsolatot. Annyi bizonyos, hogy a lassan kibontakozó *nemzeti művészet* eredményeit őszintén megbecsülte, szeretettel fogadta. Az a meggyőződése, amely 1890 táján leírt soraiból áradt, nagyvonalakban már a negyvenes években kialakulhatott lelkében, s a későbbiek folyamán kiteljesedett. Már fiatal korában megértette, hogy akkori művészeinknek elsősorban az alapokat kell lerakniuk – mivel történelmi okoknál fogva " a fejlődésben elmaradtunk.

„A mi jelenünket ne hasonlítsuk az olasz, francia, német, spanyol művészet jelenéhez!. . . Vegyük a mértéket a saját múltunkból, s tekintsük végig azt a pályát, melyet a jelen nemzedék meghaladt. Akkor nem lesz okunk pessimistának lenni." Tudta, hogy derülátásra sincs okunk, tudta, hogy újabb eredményeket kell elvárni a korszak művészeitől, mégis a bizakodás hangján szólt hozzájuk: *„Követelem, hogy lángeszükkel emelkedjenek a nagy nemzetek óriásai közé. . . s különösen követelem, hogy teremt-*

sék meg a magyar nemzeti művészetet, benső szellemében úgy, mint külsőségeiben!" Nemzeti művészetet akart látni, annak kialakulását sürgette, s közben éberen figyelte és értékelte a legkisebb eredményeket is. *„Kevesünk volt; talán nem is kitűnő – de azt, a mink volt, meg tudtuk becsülni!"*

A Hétköznapok című könyve – Jókai első önálló műve – 1846 szeptemberében jelent meg. Az *Irodalmi Őrben* (az Életképek kritikai melléklapjában) *Tóth* Lőrinc részletes ismertetést írt róla, rámutatva erényeire és gyengéire. Sok más újság is foglalkozott a könyv értékelésével. A fogadtatás olyan kedvező volt, hogy hozzá hasonlóban Jókai a rajzaival vagy a festményeivel soha sem részesülhetett. Sehol sem találunk adatot vagy utalást arra, hogy 1846 táján megpróbálta volna elhelyezni a rajzait, vagy hogy tőle kért volna rajzot közlésre valamelyik lap.

Jókai elkötelezte magát az írói pálya mellett. Újságok szerkesztésében vett részt, írta elbeszéléseit, regényeit. A képzőművészet rajzolás és festés iránti vonzalma csökkent. de azt sohasem hagyta abba teljesen. Újabb fontos fejezetei következtek ezirányú érdeklődésének. 1847-ben *Helmeczy* Mihály felkérte, hogy lapjában a *Jelenkor*ban vezesse a *Budapesti Napló* című rovatot. Ebben gyakran írt a képzőművészeti élet időszerű eseményeiről. Azután átvette *Frankenburg* Adolf lapjának az *Életképek*nek szerkesztését, s abban – egyebek mellett – közölte Pap Gábornak *Néhány szó hazai festészetünk megalapítása tárgyában* című forradalmi hangvételű és esztétikai szempontból is fölöttébb becses tanulmányát, ami nekünk – egykor volt pápai diákoknak – nagyon kedves és fontos.

Vizsgálódásunk következő fejezetében mesterünknek az 1847 elejétől a szabadságharc végéig terjedő, azután tardonai bujdosása ideje alatti, s végül a visszatérés utáni első esztendejére eső munkásságával foglalkozunk.

Rövidítések jegyzéke

M.N.G. tul.: Magyar Nemzeti Galéria tulajdona.
P.I.M. tul.: Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdona.

akv. p.: akvarell, papír.
cer. p.: ceruza, papír.
lav.tus.: lavírozott tus.
o.v.: olaj, vászon.

MŰTÁRGYJEGYZÉK

1. Harang. 1835 k.
   Akv. tus, ecset, toll, p. 102 x 70 mm
   P. I. M. tul.
2. Malom. 1837 k.
   Cer. p. 162 x 212 mm
   P. I. M. tul.
3. Tőth Ferenc szuperintendens arcképe. 1839–1840.
   Litográfia. 237 x 160 mm
   M. N. G. tul.
4. Szalay Sándor arcképe. 1843.
   O.v. 36 x 28 cm
   P. I. M. tul.
5. Vály Ferenc arcképe. 1842–1845.
   Lav. tus, p. 238 x 160 mm
   P. I. M. tul.
6. Vály Ferencné arcképe.
   Lav. tus, p. 185 x 110 mm
   P. I. M. tul.
7. Asztalos Etelka arcképe. 1845.
   O.v. 16 x 13 cm
   P. I. M. tul.
8. Muraközy János arcképe
   O.v. 12,5 x 10 cm
   Katona József Múzeum tul. Kecskemét.

Mór Jókai und die bildende Kunst

Dr. Béla Szíj

Mór Jókai ist der bekannteste ungarische Schriftsteller in der Welt. Weniger Menschen gibt es, die davon wissen, dass er in seiner Jugend zeichnete und malte. Und noch weniger gibt es von denen, die solche erhalten gebliebenen Werke kennen. Falls sie jedoch etwas über sein Interesse an der bildenden Kunst wissen, dann im allgemeinen aus den Romanen des Meisters, schöpften es aus Gesprächen oder Reisebeschreibungen. In seine Literaturwerke webte er des öfteren seine mit Zeichnungen und Bildern in Verbindung stehenden Erinnerungen ein, ja seine Charakterstudien, welche er während der Anfertigung von Portraits führte, benutzte er bei der Formung seiner Romanhelden. Dazu kam, dass er seine Reisebeschreibungen oft selbst mit Zeichungen illustrierte.

Die zum Zeichnen und Malen nötige Handfertigkeit erbte er von seinem Vater, der selbst geschickt zeichnete und in seinem Tagebuch die wichtigsten Details seiner Aufzeichnungen in Zeichnungen und Bildern verewigte.

Die von Jókai angefertigten, übriggebliebenen Portraits sind in erster Linie Darstellungen naher Verwandter. Auf Tuschzeichnungen verewigte er seine Schwester Eszter und seinen älteren Bruder Károly, desweiteren seinen Schwager Ferenc Váły, der Eszter zur Frau nahm. Er verewigte das Kind der Válys, Margit Váły (unter dem Titel Mari Váły).

Nach Rückerinnerungen war sein erster Lehrer der Zeichenlehrer Gábor *Orbán* aus Komárom. Bei ihm lernte er *„all das architektonische Wissen"*, was dieser geben konnte, und schrieb sich selbst auf: *„So wuchs in mir die Sehnsucht zum Malen . . ."*. Schnell erreichte er, dass *„wer eine berühmte Persönlichkeit in Komárom war, den stellte ich in Tusche, im Stil des Pointillismus, in der Art des Stahlstiches dar"*.

An der *Königlichen Zeichenschule in Révkomárom* erhielt er auch ein Zeugnis, nach dessen Eintragung: *„Móricz Jókai im Verlauf von vier Jahren . . . das Portretieren, so gleichfalls den Beginn der Architektur mit Auszeichnung und Fleiss lernte . . ."*

Unter den aus seiner Jugendzeit erhaltenen Briefen finden wir viele auf sein Interesse und seine Beschäftigungen deutend Hinweise. Im April 1842 schrieb er aus Pápá folgendes an seine Mutter: *„Ich zeichnete mit Tusche den Herrn Professor Tarczy und seine Tochter, auch Pálfis kleinen Jungen, diese sind noch nicht fertig, weil . . . die Farben langsam trocknen."* Ein anderer, ebenfalls aus Pápá geschickter Brief berichtet den Eltern davon, dass *„ich einige Sachen fertiggestellt habe"*, ausserdem *„für die Schwester Mari einige Bilderchen"*. Im Schuljahr 1841–42 lernte Jókai an der Reformierten Hochschule in Pápá. Die Schule bewahrte in grosser Ehrfurcht treu sein Andenken, und in der Stadt wurden ihm und dem auch zu dieser Zeit in Pápá studierenden Petőfi Denkmäler errichtet. Unter den in dieser Schule Studierenden waren auch die, in deren Besitz Zeichnungen und Bilder von Jókai verblieben, und die diese der Pápáer Hochschule stifteten. So kam z.B. als Stiftung László Székys das Portrait des ehemaligen Hochschullehrers Béla Széky in die Sammlung der Hochschule. (Dieses Portrait wurde vom Verfasser agnosziert, d.h. identifiziert.)

Neben Portraits zeichnete Jókai auch sehr gern Blumen, dies zeigt auch sein auf die Botanik gerichtetes Interesse. In der Sammlung des *Petőfi – Literaturmuseums* finden wir – z.B. – die Zeichnung, auf welcher er genau, sachlich mehrere *Blumen* abbildet. Auf der Zeichnung sind 23 Motive auf eine solche Art verewigt, die die

Blumen in Gänze und detailgetreu (Blätter, Kapsel, Stengel usw.) gleichermassen zeigt.

Im Frühjahr des darauffolgenden Jahres setzte er seine Studien nicht in Pápá, sondern an der Reformierten Hochschule in Kecskemét fort. Auch dort zeichnete und malte er viel. In seinem Skizzenheft verewigte er seine Bekannten aus Kecskemét, desweiteren auch die Gestalten aus den Romanen von Miklós *Jósika,* so z.B. die des *Abafi* und des letzten *Báthori.*

Im Frühjahr 1845 ging er navh Pest, und dort lernte er inmitten seiner litèrarischen Erfolge auch mehrer Ergebnisse der bildenden Kunst kennen. Später schrieb er Kritiken über Ausstellungen, vor allem über die Kunstausstellungen im *Pester Kunstverein.* Seine einschlägigen Schriften kennend kann man behaupten, dass er die sich langsam entwickelnden Ereignisse der *nationalen Kunst* aus vollem Herzen ehrte, er hat schon in seiner Jugend verstanden, dass die damaligen Künstler in erster Linie den Grundstein legen mussten, weil wir – aus historischen Gründen – in der geschichtlichen Entwicklung zurückgeblieben waren. Sei ganzes Auftreten war von dem Zitat durchdrungen: *„Wir besassen wenig, vielleicht nicht viel hervorragendes, aber was wir gehabt haben, konnten wir verehren!"*

Mór Jókai and the Fine Arts

Ph. D. Béla Szíj

Mór Jókai is the best-known Hungarian writer in the world. But there are less who know that in his youth he liked to paint and draw. And there are even less who know such of his works. And even if they know something about his interest in fine arts these are facts taken from his novels, short strories and descriptions of journeis. He has woven very frequently in his writings his memories in connection with drawing and painting, and moreover that knowledge of analysis of character which he aquired while painting portraits he used when forming the characters of his witings. In addition very frequently he used to illustrate his own descriptions of journeis.

As to his tallent regarding painting and drawing, it has been inherited from her mother, who also could draw very well and who immortalized in her diary the most important events with drawings and paintings.

The portraits painted by Jókai – that survived – first of all represent his closest relatives. He immortalized with tint- drawing his sister Eszter and his brother Károly, as well as his brother-in-law Ferenc Váły who married Eszter. He also immortalized the Válys' child, Margit Váły (entitled Mari Váły).

According to his rememberences, his first teacher was Gábor Orbán from Komárom. He has learned „all his architectural science" and as he noted down. „In this was has developed in me the passion for painting". Very soon he achieved that: „I immortalized everybody who was famous in Komárom, in India ink, pointing technique or steel-engraving".

He even obtained a graduating certificat from the Royal Draving School of Révkomárom, and according to it: Mór Jókai in four years time has studied Excellently and Diligently the portraits...as well as the bases of the architecture...".

As to his correspondance from his youth there are many references to this interest and occupation. In April 1842 he writes the following to her mother: „I portrai-

ed professor Tarczy and his daughter in India ink, as well as the Pálfis'son; they are not ready because the paint dries very slowly. . ." In another letter from Pápa he writes to his parents that: „I gathered a few things", among which „some pictures for my sister Mari". In the 1841–42 school-year Jókai studied at the Reformed College from Pápa. The school has preserved faithfully the memory of its great student and determined the town to erect a statue for him, as well as for Petőfi who also studied there. The former pupils of the College who possessed drawings or paintings by Jókai donated them to the collection of the College. In such way got into the collection of the College, as a donation of László Székely's, the portrait of Béla Székely who used to be a teacher of the College. (This portrait has been identified by the author of the present study).

Besides portraits Jókai drew flowers with great passion. This fact shows his great passion for plants. In the collection of the Petőfi Literary Museum one can find for example that drawing which gave a true copy of different flowers. On it he immortalized 23 motives in such a way that he presented completely the flowers, as well as the details (leaf, capsule, siem).

Next year in spring he did not continue his studies at Pápa. He continued them at the Reformed College from Kecskemét. In his sketch-book he immortalized his aquaintances from Kecskemét, and he sketched the characters of Miklós Jósika's novels – Abafi and Az utolsó Báthory –.

In 1845 he went to Budapest where amidst the literary success he got aquainted with a lot of results of the fine arts. Later he himself wrote reports about exhibitions, mainly about the exhibitions of the Pesti Műegylet (Art Association of Pest). If we study his writings refering to this subject we can state that he honestly respected the results of the slowly developing national art. He understood in his youth that his contemporary artists had to lay the basis of the arts because – due to historical reasons – the arts were underdeveloped. All his attitude was penetreted and guided by the following statement: „We had only a little; perhaps it was not outstanding but we could appreciate what we had".

Harang. 1835 k.
Akv. tus, ecset, toll, p. 102 70 mm.
P. I. M. tul.

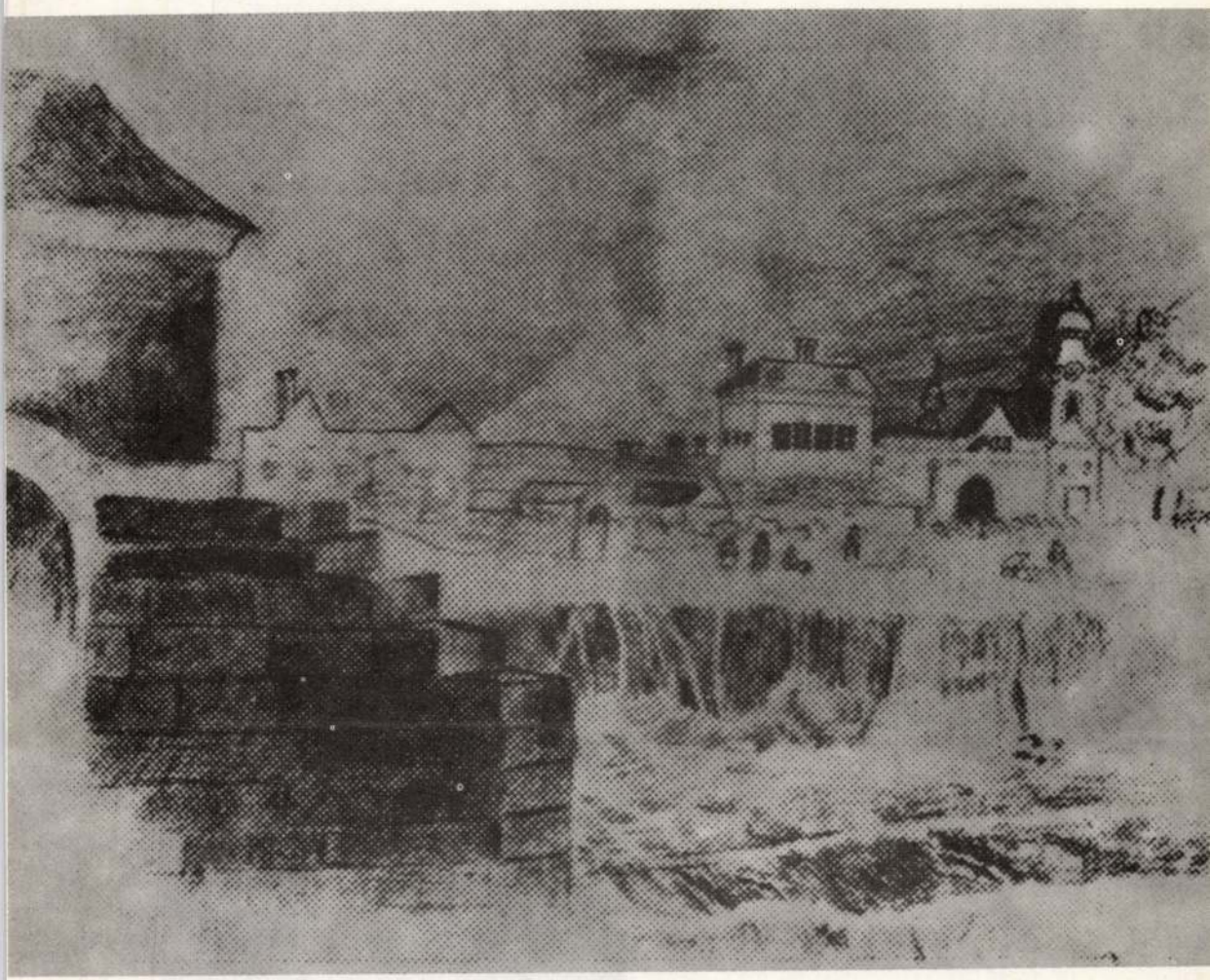

Malom. 1837 k.
Cer. p. 162 212 mm.
P. I. M. tul.

1. Tóth Ferenc superintendens arcképe.
Litográfia. 237 160 mm.
J. j. l.: rajzolta Jókai Móricz.
M. N. G. tul.

Szalay Sándor arcképe. 1843.
O. v. 36 28 cm.
P. I. M. tul.

2. Váły Ferenc arcképe. 1872–1845.
Lav. tus, p. 238 160 mm.
P. I. M. tul.

3. Váły Ferencné arcképe. 1842–1845.
Lav. tus, p. 185 110 mm.
P. I. M. tul.

Asztalos Etelka arcképe. 1845.
O. v. 16 13 cm.
P. I. M. tul.

Jókai Mór: Muraközy János
Kecskemét 1844. k.
Olaj, vászon 125 100 mm.
K. J. M. tul.

Jokesz Antal (1952–)
Paris-night 1979–2003
színezett fotó 160×90 cm C-print

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

JOKESZ ANTAL

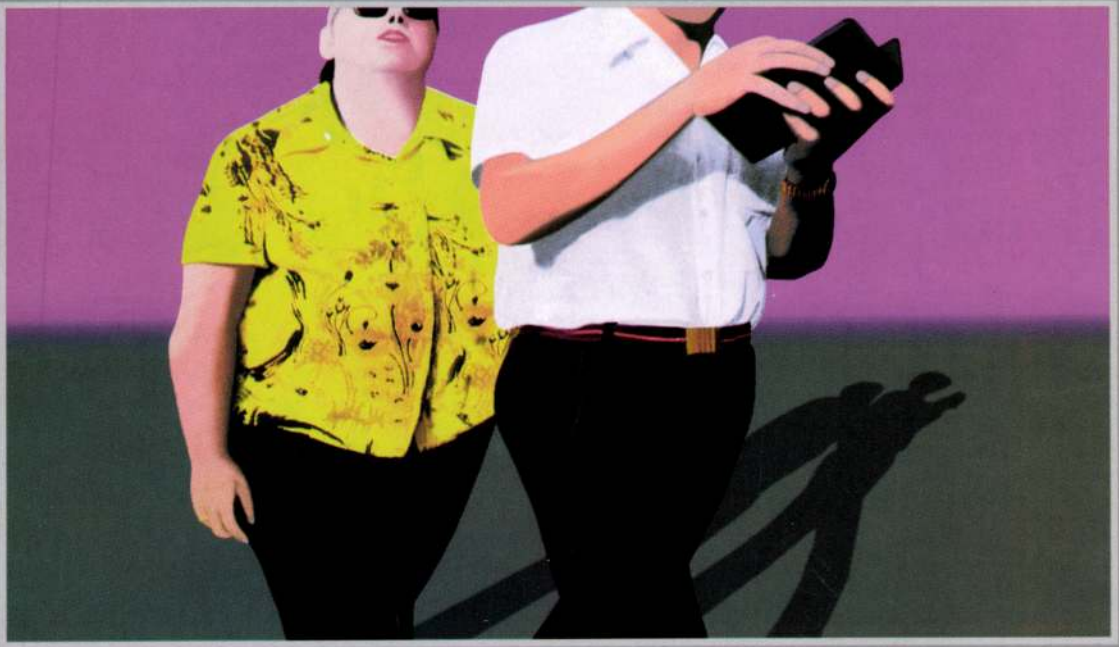

Jokesz Antal (1952–)
Brifkó 1978–2003
színezett fotó 160×90 cm C-print

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

JOKESZ ANTAL

Uj Tükör, XXIV. évf. 32.sz. 1987

JOKESZ ANTAL

Sár

különleges föld
minden nép la-
teremtésmitosz
ie a tempera-
vagy vérrel el-
ggal. Földből
teremtményeik
ogy maguk is
ot, téglát ves-
isteneik temp-
nyeket formál-
Kicsiny agyag-
ami a halott
íti az átkelést
a túlvilágba, rontó bábukat gyúrjanak ellenségeik pusztulására. Katonákat – egész hadsereget – formáljanak meg, szolgahadak agyagmását készítsék el és temessék el uralkodóikkal együtt, hogy azok a túlvilágon se szenvedjenek hiányt. Miként egykor istenük, embert alkossanak a saját képükre.

A maguk módján még lelket is leheltek az anyagba: a föniciai Ugaritban egykor agyagtáblákra íródott az első, az egyes hangokat külön-külön jelekkel jelölő ábécé, s benne létrejött egy mérőben másfajta teremtő aktus, az írás mindennél jobban formálható alapanyaga.

Ám új képességének birtokában a teremtés ősi anyagához sem lett hűtlen az ember. Évezredeken át adott kézművescsaládoknak kenyeret, kortársaik kezébe eszközt, használati tárgyat az agyag. Földolgozását már a római birodalomban szinte üzemi formák között végezték; találtak olyan mécseseket, amelyek alján a gyártó neve olvasható; a légiók bélyeget ütöttek a castrumok építéséhez használt téglákba.

Tapasztott búbos kemencék mellett szobrászi kidolgozású kályhacsempék, egyszerű paraszti edények mellett rafinált dísztárgyak készültek az agyagból. Az olasz majolika, a német és francia fajansz, az angol kőedény megannyi sajátos stílust is teremtő technikai újítást tett hozzá az agyag földolgozásá-

újtükörkép

JOKESZ ANTAL: VÉGSŐ KÉP

„Az asszonynak pedig
ha nagy haja van, ékesség
az néki;
mert a haj fátyol gyanánt
adatott néki."
– Ez a bibliaidézet –
Pálnak a korinthusbeliekhez
írott első leveléből
– csakúgy eszembe jutott
Jokesz Antal
felvétele láttán,
mint egy nálunk is jól
ismert Beckett-mű címe:
Endgame. Azaz: A játszma vége
A képen egy síró fiatal nő
csapzottságában is
gyönyörű haja fátylába rejti
végső kétségbeesését.
Pontosabban: hajába,
illetve maga és a világ
közé mintegy pajzsként emelt
két tenyerébe...
A kép nyilvánvalóan
egy sorozat utolsó darabja;
olyannyira sokat elárul
a lélektani-
látványi előzményekből,
hogy így, külön-
állóan sem hat csonkának.

PETRŐCZI ÉVA

Jókő várrom Nyitra

Werdenstetter Erhard 1872.
vajza

1) 1 alapvajz 10 III 10 öl. Jedlicska

2) tárlatikip szines.–

Könyöki 1882.

1) alapvajz. 2 III 10
déli oldal és részletek

2) északi és nyugati oldal.–

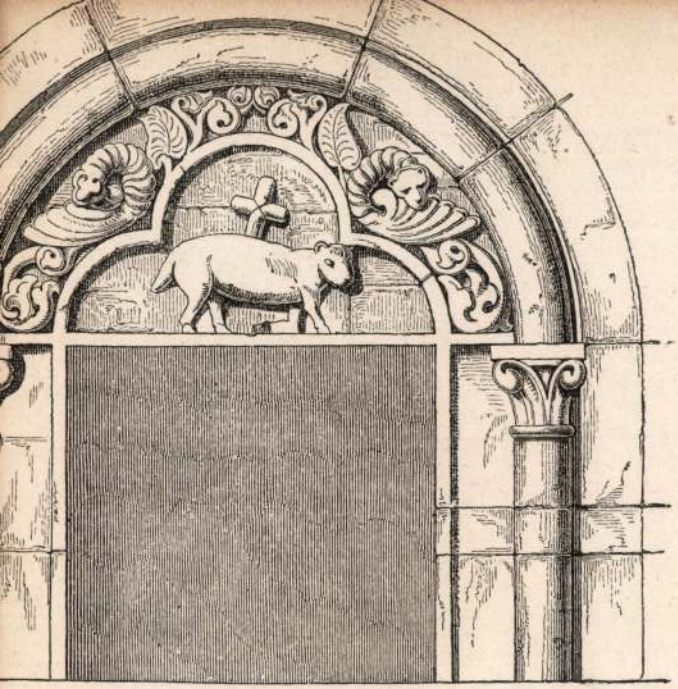

22.

Jókő vár

Nyitra vm.

l.

Hadtört. Közl.

1914. 574. l.

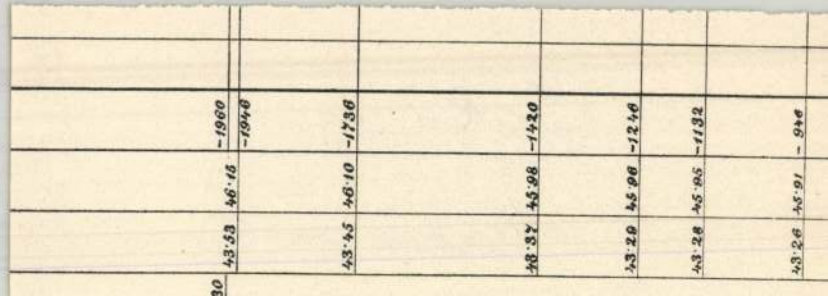

A Vaskapu-csatorna

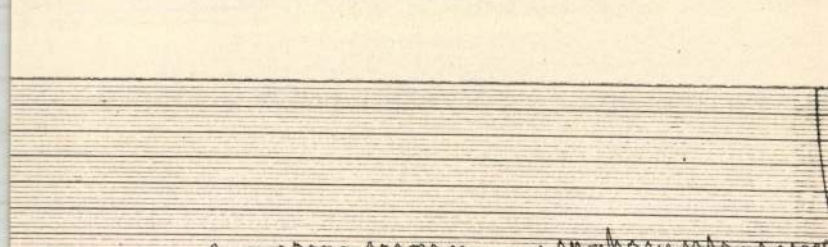

feljegyzése, a 161. számu uszálynak a Vaskapu-csato

Jókő vára

(Dobrá Voda)

Nyitra vm.

képezzel és
alaprajzzal

Janota

I. 186 – 194. l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATK

TÁRGY

EGYÉB ADAT

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Jókővár

Kőnyöki

474, 475 l.

Jókeöi korsóké-
nitők és kőfaragók

l.

Jedlicska II

265, 266 l.

Férfi Képe

141. Lucas Müller-Cranach

Jókeöi cyphári

emlékek

l.

Jedlička II

260. l –

Térfi képe

334. Barna Fabritius

Jokeő vára

l.

Jedlička II

229 – 249. l.

Terfi Képe

118. Paolo Caliari Weronese.

Jókővár

Nyitra vm.

l. Luk Podm

II. 684. f.

Jókő vára

Takfelvárak

61. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Naygságos Asszonyom!

Jakub Müentzer

1499-ben jelentkezik tagul a Kassai Cromer Bruderschaft-ba, de csak 1504-ben iktatják be. Mint Gemmel le kellett mondania mesterségéről. 1507-1510 ig városi senior. 1507-ben a Cromer Bruderschaft által fyr-meisterré választatik negyedik helyen. 1508-ban 3ik helyen.

Mihalik József Kassaváros ö. tvörségének története. Bpest. 1900. 130. l.

Illustrációk

Mátyás

Mátyás

Mátyás

Jókuthy Miklós építészhallgató

Bankpalota és tornacsarnok terve szerepel a műegyetem építészeti kiállításán, és 50 akvarellje, köztük sok tájkép

Nemzeti Ujság 1927 VI. 5

Jókúthy Miklós
építész

szül Budapest 1903
okl. szert 1927.

Nevjegyz Műegyetem 10 l.

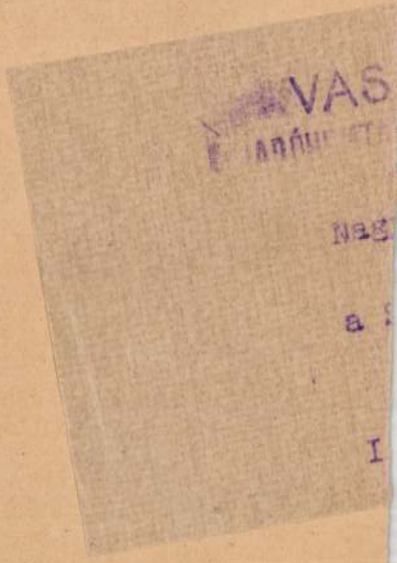

MDK

Jókuthy Jolán

a Képzőmüv. Főisk. Aba Novák növendéke. A pécsi művésztelepen dolgozott, müveiből kiállitást rendeztek

Nikelszky Géza: Művészeti képtárlat a belvárosi népiskolában. Dunántul, 1941, aug.

Jókuthy Tolán

alt. tanf.

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 147. l.

~~Baitfa V. 169~~

~~Angermann Erzsébet~~

Novák

Jókuthy Jolán

Mankovits Ákos

Móczár Károly

Nyári Adrienne

Percz Jenő József

Pleidell János

tanársegéd

a képzőművészeti
főiskolán Aba Novák
~~ta~~ növendékei. A pécsi
művész telepen dolgoztak
műveikből kiállítást
rendeztek.

vöd Nikelszky Géza =

7

Művészeti képtárlat a
pécsi belvárosi népiskolában. Dunántúl. 1941.
aug. 29.

MDK

Jókuthy Miklós, ép. hallg.

a Királyi József Müegyetem Segitö Egyesülete és épitész hallgatói épitészeti és akvarell kiáll.-t rendeztek.
j.M. kitünően megpl dott bank palotája és finom olaszos tornacsarnoka igen figyelemreméltó.
Azonkivül több mint 50 finom és üde képpel is szerepel, különösen változatos tornu tájképeivel.

Müegyetem diszterme.
Épitész kiállitás a Müegyetemen.
Nemz. Ujs. 1927.jun.5, 13.l.

MDK

375. Jókuthy Miklós,ép.

Szül.: Bpest,1903. Okl.kelte: 1927 Sz.: 9628.

A m.kir.József Müegyetemen oklevelet, absoluteriumot vagy oklevélhonosítást nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

MP-IP -MP-MÜV. 1931.márc.1. 41.l.

~~Bieber Károly~~

mérnök

Jókuthy Miklós

mérnök

Kovács Ferenc

mérnök

Taby Ervin

mérnök

tovább

a magasépítési ugyosztály iskola ügyeket intéző alosztályában 1941-ben

(4)

Halán Kőrép 1941

159. l.

MŰEGYETEM ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA

Meghí

T. c.

Műemlékek O

Telefon: L: 918-7

Szíveskedjék f. hó 19

rással kapcsolatos értekezletre meg

Találkozó: délelőtt 9

szám alatt.

Tárgy: Budapest Szé

az I. ker. Vár több utcájában, neve

háromság-, Nőegylet-, Dárda-, Lant-

utátfeszítéses közvilágitási berend

Budapest 1928. április

MDK

Jókuthy Miklós mérnök

A magasépitési ügyosztály iskolaügyeket intéző alosztályában 1941-ben. Halászközép 1941. 159 l.

E) ALOSZTÁLY.

Szeretetotthonok, hajléktalanok menhelye, árvaházak, anya- és csecsemővédő intézetek, gyermekotthonok, tanoncotthonok, diákszállók, szociális főzőhelyek, népszálló, központi szociális telep, hatósági foglalkoztató.

Vezető: *Merza* Dezső főmérnök,

Beosztva: *Karatnay* István mérnök,
Plette Ferenc segédmérnök,
Vécsei György mérnökgyakornok,
Paulheim Lénárd mérnökgyakornok.
Záborszky Gyula műszaki gyakornok,
Váróczy László műszaki gyakornok,
Gévai István népjóléti hivatalnok,
Sógor József népjóléti hivatalnok,
Emmerling János népjóléti hivatalnok,
Biró Lászlóné kezelőnő.

L) ALOSZTÁLY.

A hatósági légoltalommal kapcsolatos építkezések és műszaki berendezések tervezése és kivitelezése.

Vezető: *Füzy* Rezső műszaki főtanácsos.

Beosztva: *Szinte* László műszaki főtanácsos,
Kassay Ödön főmérnök,
Lippner Károly mérnök,
Szendery József mérnök,
Huszka Imre segédmérnök,
Emhő László segédmérnök,
Csóka József irodatiszt,
Palásthy Jenőné kezelőnő.

C) ALOSZTÁLY.

Közigazgatási épületek, kórházak, temetők, tűzőrségek, fürdők, Duna-uszodák, állatkert, vigadók, színházak, könyvtárak, múzeumok, Petőfi-ház, szobrok.

Vezető: *Palásthy* Béla műszaki tanácsos.

Beosztva: *Péchy* László főmérnök,
Flatt Ágoston főmérnök,
Horváth Béla főmérnök,
Matula István mérnök,
Hisz Attila segédmérnök,
Warga László segédmérnök,
Vaits Sándor segédmérnök,
Szántó Imre mérnökgyakornok,
Csóti László mérnökgyakornok,
Suchy Lajos mérnökgyakornok,
Liedl Alajos mérnökgyakornok,
Killmeyer Lajos mérnökgyakornok,
Feszelyi Sándor műszaki főfelügyelő,
Adamek Ferenc műszaki felügyelő,
Borovits Ilona kezelőtiszt.

D) ALOSZTÁLY.

Iskolák, tanügyi célú építkezések, sporttelepek, közüzemi és munkás-jóléti építkezések, leventelőtér és otthonok építkezése.

Vezető: *Schuster* Ferenc főmérnök.

Beosztva: *Bereczky* István főmérnök,
Kovács Ferenc főmérnök,
Jókuthy Miklós mérnök,
Táby Ervin mérnök,
Bieber Károly mérnök,
Göllner András mérnök,
Katona Dezső segédmérnök,
Szabó Márton segédmérnök,
Stumpf Ferenc mérnökgyakornok,
Knittel Jenő mérnökgyakornok,
Rehák Sándor mérnökgyakornok,
Gyurkovics János irodatiszt,
Baranski Margit kezelőtiszt.

A) ALOSZTÁLY.

Kegyúri épületek, közélelmezési épületek, tervpályázatok rendezése, városházbővítés és üzemi székház, statisztikai hivatal építkezés stb.

Vezető: Dr. vitéz *Szerényi* Ödön műszaki tanácsos.

Beosztva: *Balogh* György főmérnök,
Nyiredy András főmérnök,
Borsos László mérnök,
dr. *Gerő* László mérnök,
Stoll Jenő mérnök,
Pay'r Egon segédmérnök,
Módos Ferenc segédmérnök,
Váczi Lajos műszaki főtiszt,
Bajtai Lajos műszaki főtiszt,
Dezsényi Károly műszaki főtiszt,
Czupor Jánosné kezelőnő.

B) ALOSZTÁLY.

Bérházak, kislakásos telepek, alapítványi, gyámtartaléki és kisajátított házak, laktanyák karbantartása, olcsóbérű kislakásos bérházak építkezése, tűzkárbiztosítás, vagyonleltár és házi tervtár stb.

Vezető: *Hoffer* Ferenc műszaki tanácsos.

Beosztva: *Scultéty* János műszaki tanácsos,
Sághy Gábor főmérnök,
Wandra Lajos főmérnök,
Hock István, főmérnök,
Kovács Gyula mérnök,
Koltai Vidos Zoltán segédmérnök,
Süveges István segédmérnök,
Borsos Béla segédmérnök,
Vákár Tibor mérnökgyakornok,
Eperjessy Béla mérnökgyakornok,
Anton Ágoston műszaki felügyelő,
Neumayer József műszaki főtiszt,
Bodó József műszaki főtiszt,
Boross Miklós irodatiszt,
dr. *Gunde* Józsefné kezelőnő.

Haladás Könyv 1941

FÜGGELÉK.

A POLGÁRMESTERI XIII. (MAGASÉPÍTÉSI) ÜGYOSZTÁLY TISZTVISELŐINEK BEOSZTÁSA.

(1942. február 1.-i állapot.)

Ügyosztályvezető: *Fridrich* Lajos tanácsnok.

Beosztva: *Pay'r* Egon segédmérnök,
Németh Margit kezelőnő.

Ügyosztályvezető-helyettes (építészi): *Rózsás* Pál műszaki főtanácsos,
(jogi): dr. *Krúdy* Elemér főjegyző.

Jogi alosztály.

Vezető: dr. *Krúdy* Elemér főjegyző.

Beosztva: dr. *Szőts* Farkas tanácsjegyző,
dr. *Tomcsányi* Géza fogalmazó,
dr. *Kugler* Albert fogalmazó,
Németh Kálmán mérnök,
özv. dr. *Magyar* Lászlóné kezelőtiszt,
Dobrovits Ferencné kezelőnő.

Kezelőiroda.

Vezető: *Gara* Dezső segédhivatali igazgató.

Beosztva: *Varga* Ilona kezelőnő,
Mohai Istvánné kezelőnő,
Wehrmann Ilona kezelőnő,
özv. vitéz *Zubriczky* Zoltánné kezelőnő,
özv. *Csigi* Sándorné népjóléti hivatalnok,
Nagy Mária népjóléti hivatalnok.

Jókuthy Miklós építészhallgató

akvarelekkel mérgel a Műcsarnok építészeti kiállításán

Magyarország 1927 VI. 5

Jókuthy Károly

szerepelt a Magyarság Képzőművészeti Kiállításán.

dr. 1933. VI. 5.

Jokosch

maurer

Bartfa Adólajstrom
1436. Dy alde gasseba
lakott

Fejérpataky László. Magyarom
kapi városok régi nemiadás
Könyvei Bpest. 1885. 437a

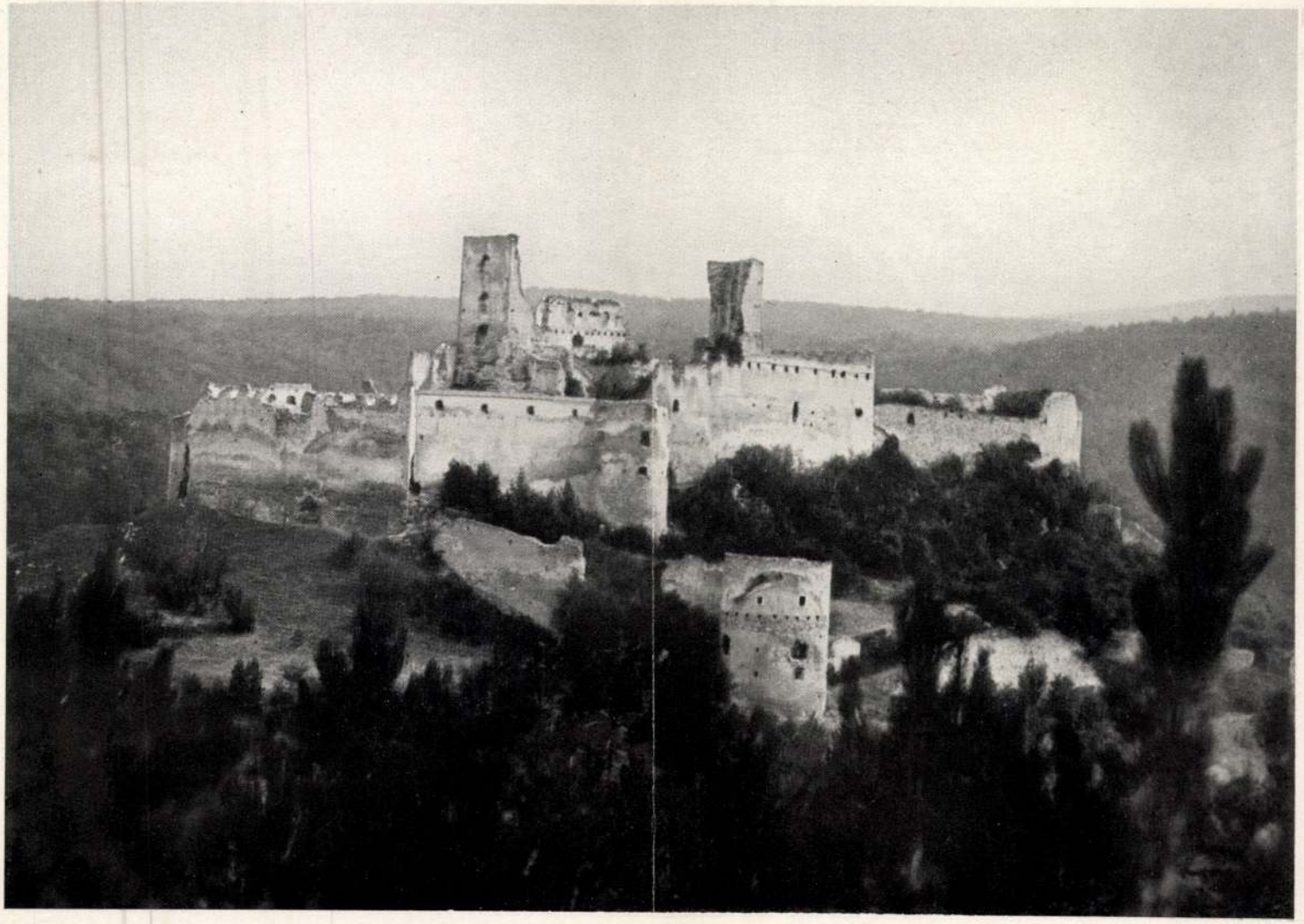

Jóró

Nyitram.

Jókő vára

Vagy: Magyar várak.

JOKESZ Antal

sabb... és így tovább. Legalul, egy Marx-idézet alatt – akinek kedvenc latin mondását jól ismerjük – bátorítás: Kérdezz nyugodtan, a te korodban a tévedés nem szégyen!

● A vitában fölmerült egy kérdés, nevezetesen az, hogy mikor számolták fel az analfabetizmust Magyarországon. Az egyik álláspont szerint a felszabadulás előtt, a másik szerint utána.

Nem vagyok hivatott a kérdést eldönteni, csak annyit mondhatok, hogy tanyán, eldugott falvakban és Pesten egyaránt találkoztam fiatal nőkkel és férfiakkal, akik csupán a nevüket és a lakcímüket tudták leírni. S így ők – a statisztika szerint – már nem analfabéták. Aztán ismerek – mindnyájan ismerünk – olyanokat, akik megtanulták a betűvetést, tudnak olvasni, de nemhogy könyvet, újságot sem vesznek kézbe soha.* S könyvet a kézbe adni jóval nehezebb, mint megtanítani valakit arra, hogy írja le szépen: Kovács Józsefné, Rózsa utca...

● Az Alföld márciusi számából idézek. Varga Csaba írja Egy hiány és környéke című nevelési esszéjében: „A mostani általános iskolásoknál gyakran látom, hogy jobban szoronganak, mint mi, pedig a nyílt dresszúra és a direkt fegyelmezés kisebb, ugyanakkor az idegi-lelki tűrőképesség is csökkent, ráadásul... a kihívó távoltartás és a fölényes közöny nagyobb; a normális tanár-diák viszonyt mutató tisztes diákcsínyek is elmaradnak, hiányzik a bosszantó jelenségeken való felszabadult nevetés is. Hol görcsös azonosuláskísérlet van, hol az iskolai normák burkolt elutasítása – mindkettő mögött növekvő belső bizonytalanság és értékzavar. Éppen a lényeg elsikkadása miatt: az iskola nem vezet be a társadalomba."

A megoldás kézenfekvő: az iskolát kell visszahelyezni a köz óvatosan demokratizálódó viszonyaiba. Mert mai elszigeteltségében egyszerűen nem várható, hogy helyzete, szerepe – mintegy önmagától – megváltozzék. Persze az élet igényei szerint.

Bálint B. András

Magyar Világ 1991/6

* (Magyarországon 3,7 millió azoknak a száma, akiknek nincs meg az általános iskolai végzettsége. Közülük másfél millió még aktív kereső.)

Önmegvilágítás (1979)

Fény-sprayképezés (1979)

Jokesz Antal fényképei

Néhány nagyon egyszerű elvet szeretnék elismételni bevezetésül Jokesz Antal fotóihoz. Megéri, mert aki csak egy kicsit is figyelemmel kísérte az elmúlt másfél évtizedben a magyar fotóművészetben történteket, tudhatja, mekkora indulatok szabadultak el, s szabadulnak el ma is e kérdések körül. És azért elsősorban *indulatok*, mert – rendszeres fotóesztétikai gondolkodás és műközpontú kritika híján – a fotóval kapcsolatos uralkodó magatartásformák még ma is a „tetszik – nem tetszik" primitív szintjén tetszelegnek.

Provokatívan közhelyes elveim tehát a következők:

– Az a vita, hogy művészet-e a fényképezés, még ma sem dőlt el. Míg a festészet művészet (más kérdés, hogy a rossz festmények rossz műalkotások), addig a fényképezés számos ága eleve nem is tart igényt erre a rangra.

– Eltérően a festészettől, jó fotót gyakorlatilag bárki csinálhat – „elvétve" vagy „véletlenül". De a fotóművész is számtalan rossz képet csinál – legfeljebb nem viszi nyilvánosság elé.

– Az utóbbi két furcsaság részben a fotóművészet azon sajátosságából adódik, hogy a festészeti (hosszadalmasan „kiérlelő") komponálásmódot itt bizonyos értelemben a gyors egymásutánban készülő képek közti szelekció helyettesíti. (G. B. Shaw a fotóst a számtalan ikrát rakó halhoz hasonlította.) Részben pedig az olyan, alkalmazott jellegű fotós gyakorlatból, mint a riportázs, ahol az alkotó eleve kényszerül a jó képet egy adott, időben és térben el-

Fényérzékeny álom (1979)

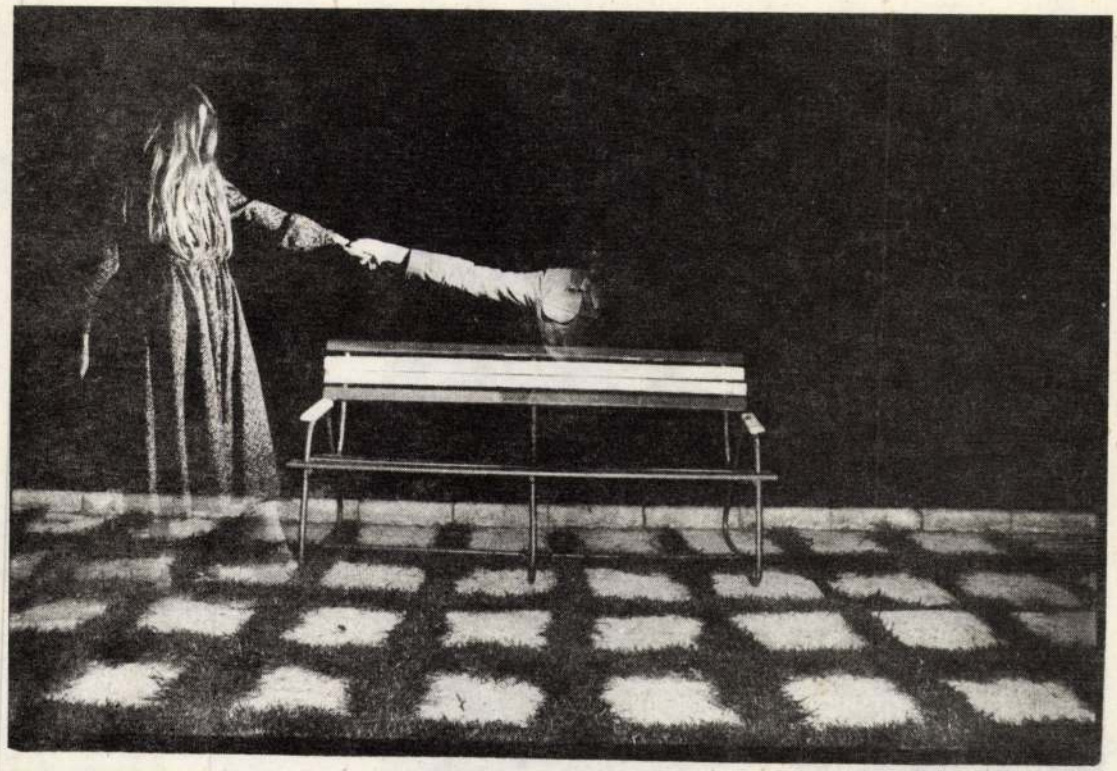

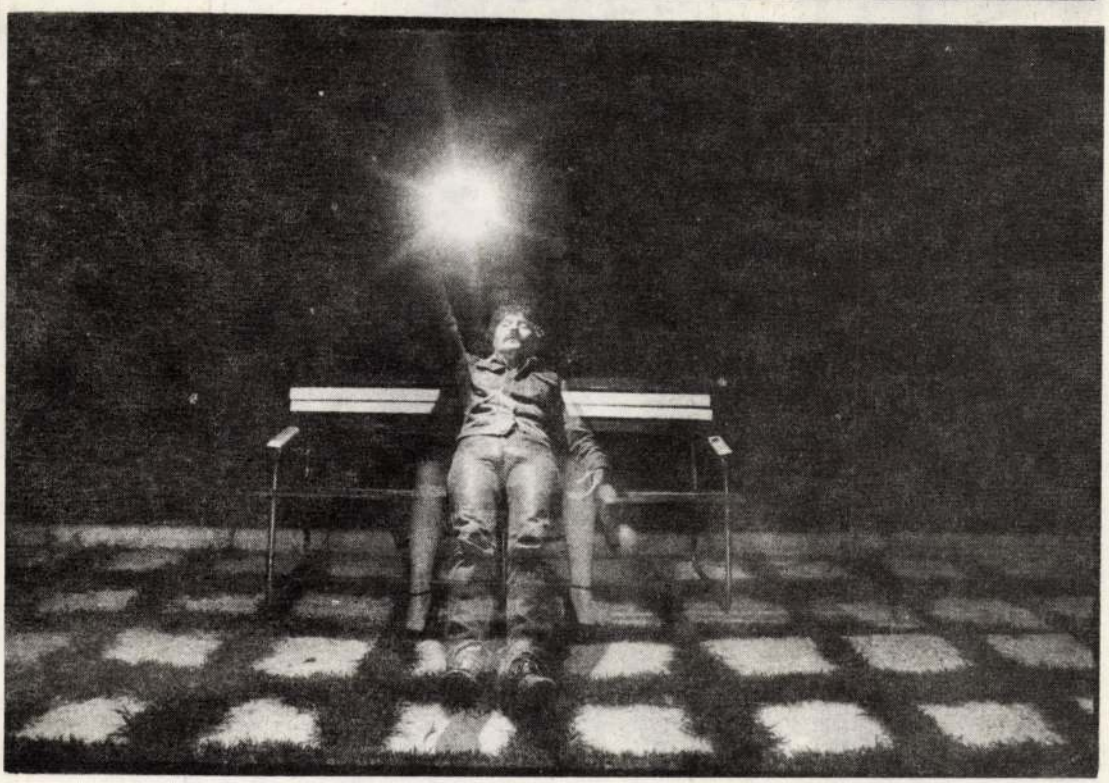

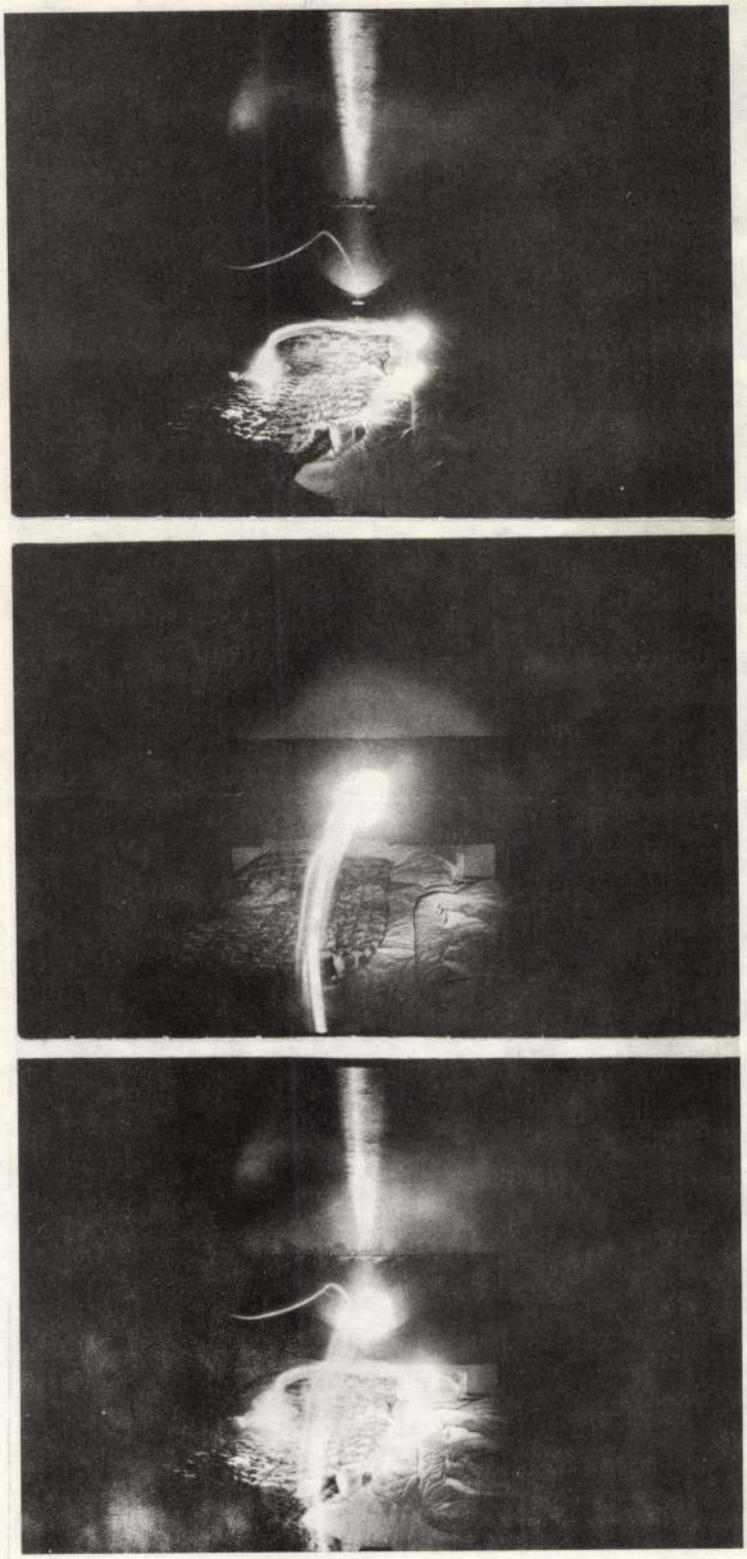

Sexogram (1980)

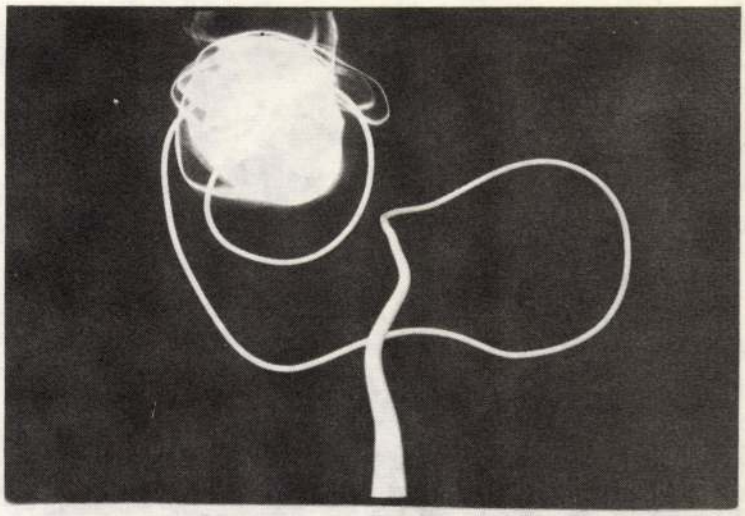

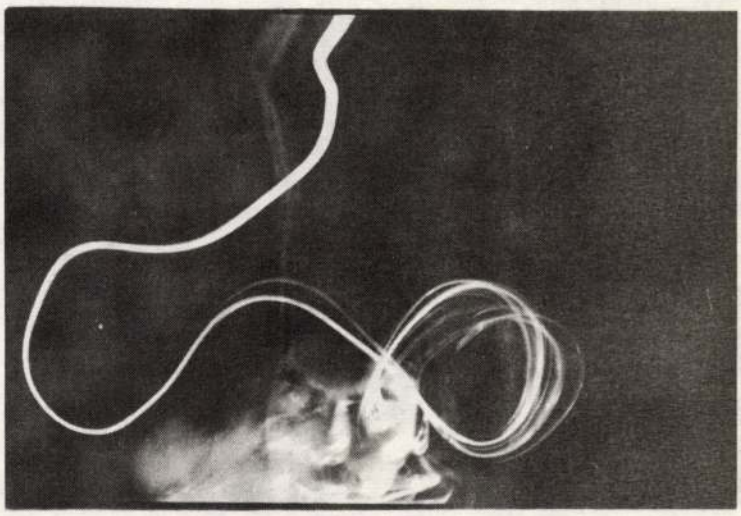

Fényátömlesztés (1980)

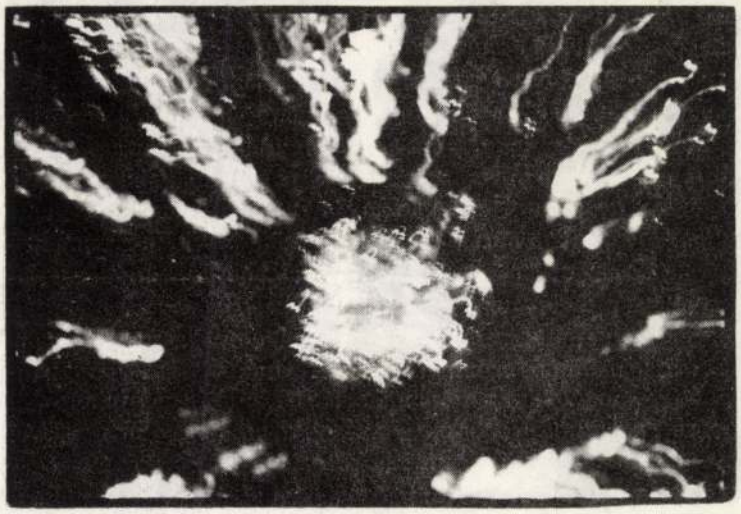

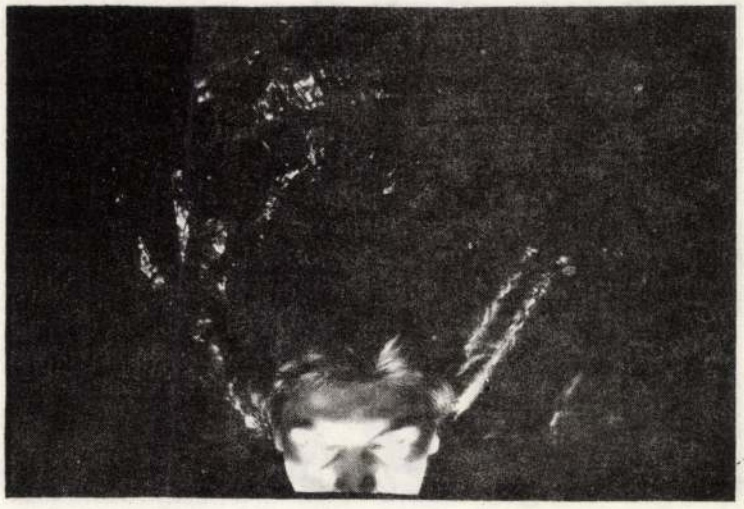

Katapult (1980)

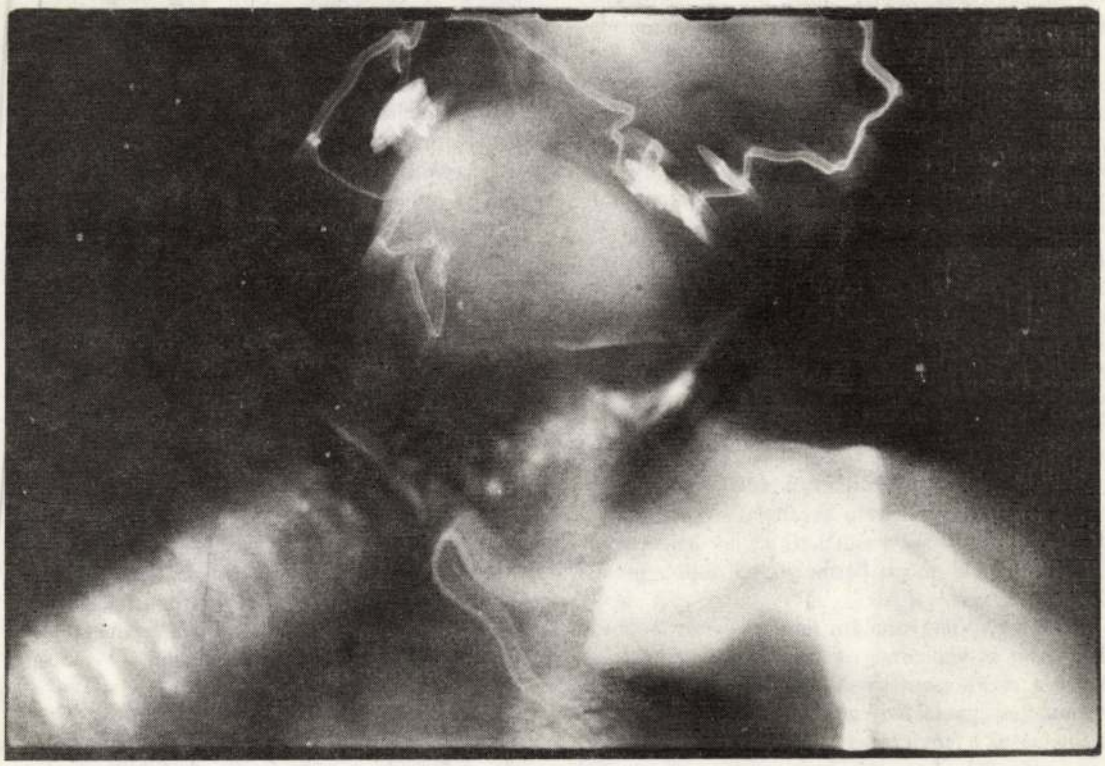

határolt eseménysorból kimetszeni. Mindez a „pillanatfényképezés", az „ellesett pillanat" esztétikájával függ össze.

– Az elmúlt egy-másfél évtizedben ellentétes fotóművészeti tendenciák erősödtek fel, melyek nem akarják a művészi érték létrehozását sem kívülről jövő „feladatokkal" összekapcsolni, sem a vakvéletlenre bízni, éppen ezért legalábbis egyenrangúak – szándékukat tekintve – a hagyományos pillanatfényképezéssel.

A 70-es évek elejétől kezdve jelentkező fiatal fotóművészek közül mindenképpen azok bizonyultak eredményesebbnek, akik nem egyszerűen minél több „jó kép" összegyűjtésére törekedtek, hanem következetesen keresték és építették kizárólag önmagukra jellemző képi világukat, „stílusukat" – há úgy tetszik, *a priori* elképzelések, tervek, célok, módszerek segítségével. Gondolok itt egészen konkrétan Vető Jánosra, Szerencsés Jánosra, Hámos Gusztávra, Kerekes Gáborra, a legfiatalabbak közül Bakos Miklósra és Tordy Györgyre (és még vagy 10 másik fotósra – a kamerával dolgozó képzőművészekről nem is beszélve). (Megemlítendő még, hogy tulajdonképpen a Mozgó Világ is *ezt* a fotóstípust részesíti előnyben évek óta, és ennek a tendenciának kedvez a Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója, amikor ösztöndíjszerűen támogatja tagjai nagyobb lélegzetű terveinek, ún. „szinopszisainak" megvalósítását.) Magától értetődik, hogy Jokesz Antalt is ide sorolom – aki nem véletlenül egy rugalmas, tagjait állandóan változtató „csoportnak", a *Dokumentum*nak is animátora.

Természetesen Jokesz sem volt mindig az a témáit aszketikus szigorral fegyelmező fotós, aki az itt közölt képekből rekonstruálható. Korai munkáit még csak lazán fűzi össze a saját személye, közvetlen környezete iránti, kissé erotikus színezetű érdeklődés, és mindez csak 1978 táján csapódott le olyan kerek együttesekben, mint az éjszakai parkokban és grundokon vakuval készített sorozat, vagy a szándékoltan véletlen technikán alapuló, utcai járókelőkről „vaktában" felvett képsor. (Hogy ezek a képsorok Jokesz számára szigorú önképzést is jelentettek, bizonyítja egy „mellesleg" készült párizsi riportázsa, melyben könnyedén, szinte oda sem figyelve alkalmazza a korábban kialakított világítási és képkivágás-sémákat, az így keletkezett „melléktermék" mégis bármelyik városalbumunkkal állná a versenyt.)

A Mozgó Világ számára most nagyított képek, képpárok és képhármasok nem alkotnak lineáris képsort, mégis szoros összefüggésben mutatják két év munkásságának lényegét. Legszembetűnőbb közös vonásuk a fényforrás és a fénysugár direkt lekézése és manipulálása, miáltal a képbe belekerülő fényképész („fény-képész") maga is álomszerű epizódok szereplőjévé válik. A képeknek körülbelül olyan a viszonyuk a szürrealizmushoz, mint Duane Michalsnak René Magritte-hoz – gondolok itt a bevallottan álmokat és rögeszméket rekonstruáló, újromantikus (?) amerikai fotós áttűnéses Magritte-arcképeire. Az *Önmegvilágítás*on Jokesz egy téglafalból tűnik elő, s az arcra helyezett tükörrel mint fényforrással ugyanúgy oltja ki magát, mint Magritte fényfejű embere. Máskor kicsit brutális, és fojtottan vagy nyíltabban erotikus, ugyanúgy mint Michals: „fény-spray"-jel vakítja el partnere arcát, és ebből a villanásból keletkezik a kép, a *Lámpalá*zon pedig obszcén kontextusban, „félrehasználva" villan fel a fény. A *Fényérzékeny álom* képpárjáról világosan leolvasható, hogy a történések víziószerűségét leghatásosabban a fényforrás és a dupla expozíció együttes alkalmazása segíti elő. Mint valami durva poén, a férfi és a nő találkozásának pillanatát egy lámpa felvillanása jelzi, de viccről szó sincs, mert a lámpa úgy szórja sugarát, mint egy mesebeli csillag.

1980-ban Jokesz a szó szoros értelmében rajzolni kezd a fénnyel. A következmény: elektromos vibrálás rázza meg az agyat *(Katapult)*, fénycsóva száguld izgatottan ide-oda egy alig érzékelhető szállodai szobában, melynek légterében páraként felszálló nőies formákat sejtünk *(Sexogram)*. Hasonló a helyzet a *Fénysebesség*gel. Nem bizonyítható, csak érezhető, hogy a fény emberi testet tapogat körül az alsó képen, de a sejtelmes plasztikájú fénynyaláb folytatódik a felsőn is – ebbe fúródik bele az elmosódó, szomorú önarckép. Tudjuk, hogy a növekvő gravitáció eltorzítja az emberi arcot. Vajon mi történik a fénysebesség határán?

A formák átvezetése az egyik képmezőből a másikba szó szerint értendő a *Fényátömlesztés*en. Noha Jokesz függőleges hármasképein sohasem egyértelmű az olvasás iránya, annyi bizonyos, hogy fény és arc között létesül kommunikáció. És döbbenetes, ahogy a „csatorna" eközben észrevétlenül átalakul fénykígyóból elektromos vezetékké, feszültség alatt álló fehér huzalból feszültség eredményezte kisülésé. Ez talán Jokesz mindeddig legegyénibb alkotása.

Nevek szerepeltek a cikkem elején, melyekhez még az időközben elhunyt Hajas Tiborét kell hozzátenni. Együttesen olyan szellemi közeget képviselnek, melyből Jokesz elég sokat merített, melyhez most már ő is egyre jobban kötődik, a tisztán alakított fénysávok köldökzsinórján keresztül.

Budapest, 1981. március 12.

Beke László